Ч. 40. Чернівцї, середа дня 3. (16.) цьвітня 1902. р. Рочник XVIII.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К.	— с.
„ пів року	10 „	— „
„ чверть року	5 „	— „
„ місяць	1 „	70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Державна рада.

Засїданє палати послів з дня 11. цьвітня, не інтересувало нїкого; нї самих послів, нї мінїстрів, нї полїтиків поза парляментом. Головна увага звернена на се, що дїє ся в кульоарах, що дїє ся в клюбах цїмецких партий. Обструкция Всенїмцїв, і ще більше становище нїмецких людовцїв супротив правительства і супротив иньших нїмецких партий звернули на себе загальну увагу і всї старають ся обчислити наслїдки розбитя конференциї президий нїмецких клюбів і нїмецкої Gemeinbürgschaft на дальший хід парляментарних нарад.

Нїмецке людове сторонництво видало вчера слїдуючий комунїкат: „Сторонництво приняло до відомости ухвали вірно-конституцийного і християньско-социяльного сторонництва, котрі в засадї відкидають занятє опозицийного становища супротив правительства, а тим самим документують, що не хочуть спільно поступати з нїмецким людовим сторонництвом. Нїмецке людове сторонництво не возьме більше участи в конференциї президий клюбів і з вдоволенєм витає факт, що нїмецке поступове сторонництво ухвалило іти рука в руку з нїмецким людовим сторонництвом. Розуміє ся, що нїмецке людове сторонництво також в будучности в національних справах буде старати ся поступати спільно з иньшими нїмецкими сторонництвами.

Ся заява розбиває конференцию президий клюбів лївицї. На лївици зачала ся правдива анархія. Прихильники теперішного парляменту уважають розбитє нїмецкої солїдарности за нещастє парляменту і парляментарної засади взагалї. Ґр. Фетер має бути дуже песимістично настроєний і хоче зложити гідність президента.

Дискусия над роздїлом буджету „народні школи“ ішла дуже млаво. Социяльний демократ Зайц домагав ся, аби школярів удержувати з публичних фондів, домагав ся заснованя більшого числа шкіл для темних і глухонїмих і поправи материяльного биту народних учителїв. Бесїдник виступив також дуже остро против тайних кваліфікацийних лїст для учителїв котрих уживає ся против них яко полїтичне оружє, домагав ся збільшеня числа учительских семинарий, задержаня 8-лїтного шкільного примусу і виступив против уживаня дїтий до тяжких робіт.

По відповідях мінїстрів на інтерпеляциї засїданє замкнено.

Полїтичні вісти.

Революция в Бельгії.

Брукселя виглядає як в часї війни і облоги. Військо і мілїция формально здобувають барикади. Ранених є більше як 700. Між раненими є социялїстичний посол Дельбосте. Товпа виривала в суботу плити з хідників, зривала вивіски, ломила лїхтарнї і ставила барикади. Жандармерия старала ся не допустити до будови барикад. Демонстранти послугують ся найріжнороднїйшим оружем. На полїцию і військо кидають цегли камінє і фляшки. Погибло 5 осіб. Для ранених уставлено в шпитали сьв. Петра дуже богато ліжок. Бурмістр видав відозву до робітників взиваючу їх, аби не брали участи в небезпечних забуренях і аби в часї забурень з цїкавости не виходили на улицю і в той спосіб не збільшали товпи.

Ще гірші вісти надходять з провінциї. У всїх промислових центрах вибухла формальна революция. Рада мінїстрів є в перманенциї. Ухвалено, аби військо стріляло до демонстрантів на случай їх опору. Социялїстичний член міскої ради Гальст не хотїв приняти від горожаньскої ґвардиї набоїв; за те засуджено єго на 14 днїв арешту, 150 франків і вигнанє з ґвардиї.

Делеґати робітничих синдикатів ухвалили одноголосно розпочати нинї загальний страйк. Аби унеможливити вечірні забуреня, социялїсти ухвалили замикати дім робітничий о годинї 7. вечером, а дотеперішну вечірну аґітацию перенести на дневну. Окрім того ухвалено візвати робітників, аби стерегли ся проливу крови, бо кроваві авантури готові справі пошкодити. Горожаньска ґвардия повнила службу до 7. вечером; потому заступило єї військо. — Заповіджений на нинї загальний страйк, розпочав ся в многих фабриках і копальнях вже в суботу і вчера. З кількох більших фабричних місцевостях доносять, що робітники не прийшли до роботи. Правительство рішило ся не уступати перед террором улицї і здавити демонстрацию силою. Ситуация правительства в парляментї тепер о стілько вигіднїйша, що між социялїстичними а лїберальними послами цїлковитий розлам.

Проч з Римом.

Об Петрову скалу бють в найновійших часах хвилї, котрі ватиканьскому старикови немало наносять страху і журби о будучність свого трону. Дїти, на котрі він покладав свої найбільші надїї, починають єму проневірити ся, стрясати з себе єго опіку і домагають ся цїлковитої самостійности своєї церкви. Ті його дїти, нїхто иньший як „вірно піддані“ Французи, та й Русини, котрими він хотїв orientem convertere. Оба ті народи, а радше би сказати, деякі їх частини, научені ріжними досьвідами, які їм принесло пановане Риму, кажуть, що їм нема що далї позіставати під опікою Риму, коли не хотять лишити ся позаду в культурнім розвою з иньшими культурними народами або не хотять винародовити ся, і збирають ся подякувати римским добродїям за хлїб-сіль.

Цїкаво приглянути ся сим змаганям обох народів, тай становищу, яке займає їх суспільність в сїм питаню. Цїкаво історикови культури, ще цїкавійше таки самим нам, Русинам.

Русинам за морем відійшла охота orientem convertere для Риму; там вони без владик і наставників церковних, знайшли ся між ріжними сектами, котрі щасливі були і без римскої ласки і переконали ся, що і без тої ласки можна обійти ся тим більше, що католицка гієрархія замість удїлити ласки — безперестанно шукала собі зачіпки.

Французи взяли ся за дїло таки у себе дома під боком своїх кардиналів, князїв-архиепископів, У Русинів піднесла перший голос

Килимах.

Оповіданє Василя Кравченка.

(Конець).

— Панове, у порівнанню мене з Мефістофелем жадної собі образи не бачу, навпаки, я радий, що можу бути подібний до нього — адже у Мефістофілеви зібрані усї вигиби людської душі — там гарне й погане... Коли-ж воно таке велитне!...

І чим далї велась мова, тим Килимах більше підбадьорював ся... А коли всї посїдали до їдального столу і становому подали каву перше за других, то він несамовито сьорбав зо шклянки. Коли-ж у його посудинї пиття зосталось на днї, він промовив:

— Панночко ласкава, заграйте нам що небудь... Вашу чудову игру ми-ж чули сьогодня!...

Та не відмагалась — не допивши своєї кави, сїла до фортепяну і злегенька перебирає по ньому пальцями... Її вродливе обличча приходилось прямо проти столу, за котрим ми сидїли. Її милий жіноцький погляд, уьупі з її-ж широченьким ротом та рожевими губами, котрого з нас вабив до себе. — Кругленко дивив ся на панночку, сопів... Кострубенко, що сидїв поруч зо мною, штовхнув мене у бік. Менї нїяково, щоб не замітили. Килимах теж не спускав свого погляду з Лопатівни, він напружив свої очи на неї. Гуска десь вийшов, а його дружина порядкує біля кави.

Струни уже щось жалїсне гудуть під руками. Ще хвилина і панночка дивно плаче по Ґуно партию Мефістофеля. Кострубенко схопив ся зза столу, побіг до фортепяну і сьміливо легеньким баском підхопив, сьпіває... Усї притаїлись, бо справдї виходило гарно.

Все се занадто напружило Килимахові нерви, так, що з остатним згуком музики, він сам, наче лютий на сього кібчика, що так довго висить у кімнатї, придержує тут на людях і його, Килимаха — поета, покинув птаха, а сам собі полетїв високо, високо — за хмари!... Лїтав поза хмарою, буяв і ось, аж у небі високім, на просторі великім, найшов собі точку, роспрямив крила на нїй і на місци завмер.

Вірші одна по однїй виливались у нього із самої душі — вони гіпнотизували слухачів. З екстазу йому щиро плескали в долонї. А Килимах усе більше тай більше виливав свою душу.

Він почував тее, що зараз тут є такі, що його розуміють.

Так віршував він з пів години, а далї почав потрошки стишуватись. Опянїло ходить по хатї і вже тільки немов божевільний щось бурмоче про себе. „Гуска“ підсїв до Лопатівни і нїжно поцїлував її у голову. Я з Кострубенком сидимо окремо собі на стільчиках, мов два сичі позираємо навкруги.

— Про що так зажурились, панї Олено? — спитав ся Кругленко у господинї.

— Не журю ся я, а думаю, мізкую. Згадую і не можу згадати, кого нагадують менї поезиї пана Килимаха... От Лермонтов, кажуть, нагадує Шопена, а кого нагадує пан Дяченко? Може моє порівнання буде декадентством, але справдї він менї дуже нагадує якогось складача музики.

Усїм нам було і приємно і чогось сумно.

— Чому ви, пане Килиме, не дрюкуєте ваших віршів? — спиталась панночка і показала щелинку межи двома верхнїми зубами.

— По Різдві неодмінно надрюкую 69 своїх віршованих пес, — відповів той і сїв рядом з панночкою і мило зазирає їй у вічи.

— Чому не рівно копа? — жартливо спитав ся Кострубенко.

— Бо стільки намірив собі, — гостро відкраяв Дяченко.

Усїм стало нїяково. Мовчать...

Кострубенко підвів ся, посновиґав по горницї, роздивив ся на деякі картини і байдужо щось собі мигичучи під носа, перейшов до якогось инчого покою.

Килимах ще більше насупив ся.

Щоб замазать неприємність, дехто розглядав ноти, Кругленько мушкав собі якусь пісню. Ось Дяченко підвів ся, помалу і собі подибав до того покою, куди за хвилину до того пішов слїдчий. Спершу з нас нїхто не звернув на се уваги, коли-ж ось ізза стїни чути ся Килимахів голос:

— Доки ти мене мучити-меш?

— Чим я тебе мучу? — почулась Кострубенкова відповідь.

Я, „Гуска“ та Кругленько побігли на ту розмову.

У господарськім кабінетї засоромлений Кострубенко сидїв з пером у руцї біля стола. Перед ним його папірки. Килимах сидить на великій пружиновій канапі, оббитій червоною материєю, по стїнї, над його головою, були порозвішувані маленькі потрети Бісмарка, Іонти, Шекспіра, Коперніко, Наполеона та инших великих людцїв.

— Я вже давно постеріг тее, що ти мене обмальовуєш — образливо докоряв становий слїдчого.

— Звідки ти се взяв, божевільний?

— Не кажи, серце, неправди! Менї байдуже про те, коли-б хтось захотїв обмалювать мене. Не від того, бо жадаю бути героєм якого небудь оповіданя, але хочу, щоб той оповідач, який про мене писати-ме, був щиро-правдивий.

— Наше дїло, бачте, таке, щоб тїкати звідси — сказав господар до мене з Кругленком.

— Навпаки, сїдайте, будь ласка, послухаєм разом, — затримав нас Дяченко.

Ми не відмагались. — Кругленко сїв на канапі поруч з Килимахом, а я з Гускою примістились на стільчиках.

— Хоч, прочитаю? — рішучо сказав Кострубенко.

Килимах мовчки махнув йому головою.

— „Зрода-віку я ще не бачив ста-

в сїй справі американьска „Свобода“. Що правда, єї голос не був дуже рішучий, она все вижидає кінця ради руских сьвящеників і інтелїґенциї, що як раз відбуває ся в Гарисбурґу. Хто знає, чи була би „Свобода“ коли завізвала до схизми з Римом, коли би галицка гієрархія була післала до Америки „проворнїйшого“ чоловіка, нїж о. Жолдака. Національно-демократичне „Дѣло“ повторило за „Свободою“ сю відозву. Сего запроданцї з „Галичанина“ лише очікували і давай грати на „правовірну“ нуту, хотяй се і не дуже так годить ся з визнаваним зрештою прилюдно царствієм. От так воюють дволичники чим де мож, аби притягнути до себе прозелїтів, — в Галичинї архикатолицизмом, на Буковинї архиправославієм. Уздріло „Дѣло“ що „Галичанин“ грає в дуду правовірну, давай собі запевняти, що і оно якраз правовірне. І нуж і собі бити поклони перед сьв. Юром. Зрештою інтелїґенция до того мовчить, а з поміж духовеньства ще тим меньше чути голос про потребу якоїсь зміни в рускій церкві в напрямі більшої самостійности, що так стиснена з усїх боків польскими наставниками.

У Франциї почав ся сей рух таки самими сьвящениками, котрі побирали науку, що правда, не у таких учителїв, як о. Фіялек, а у славного теольоґа берлиньского унїверситету, Гарнака і т. п.

Там аґітує кілька часописий, редаґованих самими сьвящениками, в мурах семинаря помежи самими слухачами теольоґії. Там намагають ся не лише відорвати ся від правлїня „ватиканьского божка“, як они папу називають, але трактують річ науково, підносять теольоґію з єї містичної атмосфери в науковий сьвіт, а попри то накликують сьвящеників до удїлу в социяльній працї. Там „приписують лїберальні католики, безвихідний стан католицких держав — на що і найбільше правовірні годять ся — церковному розуміню житя, котре „неприродні“ чесноти в надзвичайний спосіб оцїнює і плекає пасивність чоловіка, не звертаючи уваги на єго індивідуалїзм.“

І француска суспільність дуже живо займає ся сею справою. Досить сказати, що аж 7 дневників служить майже виключно розбираню сего питаня. хоть воно там не має того національного присмаку, який примішує ся з конечности до сеї справи у нас, де церков служить тепер также і на те, щоби в імя католицизму придавити національний розвиток Руси. У всякім разї цїкаві се явища в житю католицкої церкви. Який сему буде конець...

Акция на часї.

(Голос із учительских кругів).

(Чи потреба буковиньскому рускому учительству власного орґану? Чи може орґан такий, яко окремий утримати ся в теперішних обставинах? В який спосіб можуть учителї розширяти свій сьвітогляд у всїх галузях так теоретичних, як і практичних наук, а при тім познакомлювати і заінтересовувати всї верстви суспільности зі справами учительскими, яко стисло і безпосередно полученими з вихованем шкільним, а посередно з вихованем домашним? Яку акцию належить предприняти учительству в тім напрямі?)

Viribus unitis.

Не підлягає жадному сумнївови, що справа заложеня руского учительского орґану на Буковинї яко наукового і фахового є вельми важною, а в послїдних часах сталась і актуальною. Єї порушувано на численних зборах так деяких філїй, як і головних тов. „Руска Школа“, ухвалювано навіть прихильні резолюциї в тім взглядї, але поки що на тім і осталось. Так дальше не може іти! В нинїшних часах, коли всякі знаня стремлять до виспеціялїзованя, коли всякі фахи, навіть робітничі, як мулярі, кравцї, ба щіткарі і поворозники мають свої орґани, де одні дїлять ся з другими товаришами своїми здобутками на данім поли, учителї не можуть і не сьміють остатись позаду всїх. На них же спочиває найважнїйша задача виховуваня, облагороднюваня молодїжи, веденя людскости до сьвітла, до добра, до совершеньства, а тим самим до взглядного щастя; а якже зможуть они успішно виконати сю велику задачу, коли сами не будуть поступати в кождім напрямі? Не хочу тим самим сказати, щоби без *орґану не можна осьвідомлятись*, — можна! — але таке знане дуже ріжнородне і без поставленої програми не може осягнути так скоро цїли, як коли-б то дїялось систематично після якогось пляну. Та і те важне, що добутки наукові, чи практичні одиниць повинни скристалїзоватись в такім орґанї і яко такі дійти до всїх інтересуючих ся тими справами верств суспільности.

Як нема фахового орґану, то здобутки наукові, чи дослїди практичні одиниць можуть пропасти безповоротно, на чім терпить не лиш учительство, але посередно тратить і вся людскість.

Много еще можна би додати до умотивованя потреби учительского орґану, але я попристану на сїм, тим більше, що і без того кождий з нас відчуває єго конечну потребу.

Ходить лиш о те, чи зможе удержати ся таке самостійне виданє в теперішних тяжких часах, та при слабих материяльних наших силах. Отже важна річ, над котрою належалоб основно застановити ся. Передовсїм сконстатуймо серед яких тяжких обставин і трудностий виходять наші дотеперішні видавництва, а особливо періодичні.

Знаємо, що наші полїтичні часописи, хотяй своїм змістом інтересують найширші круги і найбільше взглядно розходять ся, все таки від часу до часу нарікають на дефіцит. Знаємо, що так сьвітло редаґовані „Лїтерат.-Науковий Вістник“ і „Записки т-ва ім. Шевченка“ здобули собі зовсїм невелике число предплатників і тілько неутомимій працї і прямому посьвяченю кількох щирих одиниць належить завдячити, що они виходять правильно. Знаємо, що львівский „Учитель“ лиш при помочи субвенциї (хотяй не великої) може удержатись при житю. То всьо не не вказує потїшаючо на судьбу евентуального окремого нашого орґану. Що більше, ми мали вже нагоду пересьвідчитись, що у нас такий орґан поки що не утримаєсь. Именно перед кількома роками стала виходити під редакциєю одного з найвизначнїйших і найдїяльнїйших наших людий проф. дра Смаль-Стоцкого „Руска Школа“, але мимо всяких трудів і заходів не можна було удержати видавництва при житю, — оно упало. Сумна судьба „Рускої Школи“ є неначе пересторогою для нового видавництва, *яке мало би* колись указати ся.

Признаю ся, що з початку належав я до тих, що раді як найскорше побачити окремий учительский орґан, але по зрілій розвазї прийшов до пересьвідченя, що до сего дїла треба троха інакше забирати ся.

1. Передовсїм треба заінтересувати тою справою загал, бо-ж анї 20, анї 30, анї 50 хотьби як найщирійших людий не в силї удержати такого видавництва.

2. Треба запевнити собі число робучих рук, щоби потім не спав весь тягар на одного.

3. Працї повинни бути виконувані в той спосіб, щоби попри специяльні фахові відомости подавали в великій мірі також трактати із всїх галузий наук.

Що до першої точки, то належить скористати із доброї волї і готовости управи редакциї нашої часописи „Буковини“, котра охотно згодила ся на відступленє на тую цїль одного цїлого відділу („Малого фейлетону“) і обіцяла, при більшім напливі материялу, его еще розширити.

Не належить при тім поминути і тої вельми важної обставини, що „Буковина“ — се часопись полїтична — не учительска, отже єї артикули в учительских справах уважають ся за безсторонні і роблять на загал лїпший вплив, як найкрасші, найсовістнїйші і найбільше реальні працї в сторонничих вїби орґанах станових (одної верстви суспільности — одного стану), котрі по правдї сказати нїколи не доходять до всїх верств суспільности, а тим самим не можуть їх заінтересувати. Не належить проте змаловажити тої готовости управи редакциї „Буковини“, противно, треба як найскорше скористати із доброї нагоди, із незвичайної прихильности до нашої справи.

Перейду тепер до третої точки, а справу орґанїзациї співробітників, яко найважнїйшу, полишу на конець.

Як висше сказано, працї повинні обнимати відомости зі всїх галузий знаня, як рівно-ж специяльно фахові, а тут додам, що повинні також трактувати *о суспільнім становиску*, та правних і материяльних стосунках учительства взагалї, а буковиньских з окрема. Що до праць наукових, — то розуміє ся само собою — треба полишити авторам *повну свободу*; та все таки комітет співробітників на мою думку гідно вивязав би ся із своєї задачі, коли-б вибирав теми із таких галузей знаня, котрі близше чи дальше стоять в звязи з педаґоґікою, та *поясняють* єї основу, єї значінє зі становиска природного і все-

---

нового поета, а от же довелось“. — Прочитав слїдчий і зараз же перевернув кілька листків у своїх папірках.

— Нї, чур, з піснї слова не викидають, — спинив його Дяченко.

— Коли-ж не доладно... Воно не враз писалось.

— Нїчого.

Кострубенко вернув ся на початок, читає:

— „...він зветь ся Килимахом. Як він з ким небудь здоровкаєть ся — його крижі далеко назад подають ся, а борідка, викроєна козиньою і розвинута на двоє. з нахиленої у низ голови — задираєть ся у гору. Кріз великі вищелені зуби наче зараз хочуть замекекекать... У великім носї широкі ніздрі ходором ходять від палкого кохання до найкращої панї, котру Килимах зараз десь з далека побачив. Його очи горючі ваблять до себе з цїлого сьвіта жіноцтво.

„Ти часто дурманиш людські голови краденими віршами... Віршуючи їх, спянїлий від того щастя, що нїби то ти розворушив серця людськії, падаєш об землю... Тобі дають холодної води... За першу хвилину ти вже очапав ся, — за другу, опинившись десь на куховарнї у клюбі, не маючи власної копійки в кишени, на бір у карт граєш з ґенералом, або з льокайом“.

Читач, спинившись, скоса глянув на Килимаха, а той зайорзав кришку і посунувсь далї у вугол кімнати, де було темнїше і на бік відвернув свою голову, тїмям спершись у спинку канапи. — Зараз ся голова має у собі щось вельми траґічне!...

Кострубенко кілька сторін поминув і *впять* читає:

— „Часто я прислухаюсь до свого серця і противним менї здаєть ся усе те, що я й досї писав про Килима, бо все-ж се нїкчемність!... — Що дивно: от уже багато лїт я знаю тебе — і все ти когось менї дуже нагадував... Що разу у моїй голові складуєть ся така картина: у театрі дають Фавста... Завіса звела ся, на сценї темна кімната вченого — він вишукує життєвого еліксіру... А тут відразу розступилась підлога, з'явив ся Мефістофель!... Лице, борідка... Один ступінь, другий... Смикнуло одного мускула, другого... Крізь трико видать жилку — зараз вона здрігнулась... Постать — щось незвичайне гарне — клясичне!... — Махнув рукою, особисто голову поставив, повів очима!... Боже, які очи!... — Вони, музики, слова і сьпів — все се не Ґетевське — Мефістофілевське, а се... се ти, мій милий Килиме!...

І отже, пишу і впять я своєю душею вчуваю, що знову з під мого пера зовсїм не те, що я хочу, виходить: згадаю Мефістофеля: відразу — страшне і величне у ньому я щось почуваю!... Скину оком на тебе, Килиме, і мої щелепи нервово клацають, вії у мене дріжжать, сльози горло мое счавили... Я голубить жадаю тебе!... — А чому-ж се я ридаю у купі з тобою?!...“

— Бо шкода Килима, — тихенько сказав Кругленко і кулаком стер сльозинки у себе на очах.

Кострубенко спинив ся... Ми всї позирнули на Дяченка, а той тихо плакав.. Наші-ж погляди не впиняють його сліз...

Чомусь і нас щось здавлює за горло!..

Жінки часто плачуть, за тим їхнїм сльозам мало віри дають... Тяжко дивитись на те, що хлипа така велика чоловіча постать, як от Килимахова.

— Нї, ти мене розталапав, — втираючи сльози, казав він. Мене нїхто так не розібрав!... — Боже, життя мое завжди було тяжким!.. — Мій найкращий друзяка, ентузиаст-поет, Українець Кость Корецький не даремне бувало говорить менї: „Серце, Килиме, нам не можна женитись, — не на те-ж ми вродились, щоб дїтий годувать!... Є у нас вільная муза, — нею ми повинні дїлитись з людьми, їм говорити щирее слово, правдиве!... — Я не послухавсь його — велике армо на себе надїв — одружив ся!... — Мене дїти обсїли, а він, мій любий Кость — умер!... — Учора я позичив у жида 400 рублїв за 500, ніс їх до дому... — Побачив деякі цяцьки у вікнї маґазина — відразу на сто рублїв дїтям накупив, а остатні гроші дружинї віддав, щоб хоч на три місяцї вона залишила мене з моєю музою!...

Тут Килимах на хвилину передихнув, а потім якось історично завив:

— Пятеро дїток моїх, у купі зо мною ридайте, бо батько нїкчемний у вас!... *Я давно призвичаївсь до тії мрії*, що умру босяком десь під плотом!...

— Плюнь ти на всї твої думи, — сказав Туполя.

— Ходїть-но лиш до громади — там панночка нам щось заграє веселого, — додав Кругленко, встаючи з канапи.

За ним і всї пішли разом з того суму.

— Чого ти так дуже йорзаєш плечима? — спитавсь господар у панночки, увіходячи до горницї.

— Глянула на пана Килимаха і почуваю, що він може мене загіпнотизувати, — відказала та і знову нервово засмикала плечима.

— А ви чого засмутились? — звернув ся Кругленко до господинї.

— Дивно, от Лермонтов, кажуть, нагадує Шопена, а кого-ж се так нагадує менї пан Килимах?... Справдї, він менї когось дуже нагадує, — відповіла тая. —

Панночка знову нам грала, та вже музика її була блїда — вона не розворушувала нас...

*

За годину ми роз'їхались з Горішок. Я не поїхав із становим до дому у Городище — мене слїдчий забрав з собою у Маврище, де я був йому потрібен у службі.

*

Минуло пів року і до нас у Городища наїхали артисти, — у великому жидівському заїздї давали вистави.

Килимах, забувши про сїм'ю, кинувши пильнувати служби, усе сидїв у артисток...

Поїхали артисти, а за ними не стало у нас і станового Дяченка — він кинув служби і дїтий, закохавшись у якусь актьорку, поїхав за управителя трупи.

— А що-ж тепер ви запишете у свої папірки? — спитавсь я у слїдчого потому, здибавшись з ним.

— Уже навіть і записав — се тих кілька слів, котрі сказав менї Килимах на останцї: „От, говорив він, ти як багато не писав про мене, а все-ж таки не довідавсь правди, що мов я за один: знай — я незвичайний артист!... — Мине два роки і сьвіт довідаєть ся про мій талант і тодї я загрібати-му гроші лопатою!...

Житомір, 1900 р.

людского, а тим самим ставлять єї в ряд наук стислих.*)

Артикули трактуючі о суспільнім і правнім становищи, та материяльнім положеню учителя повини відзначати ся спокоєм та безпристрастною рішучостию, а підносити справи принціпіяльного значіня, поминаючи о скілько мога припадкові особисті приключки, хиба що они ілюстровалиб шкідливу діяльність певної, лихої системи, котру належалоб поборювати. Чим спокійнійший тон, в якім критикуєть ся даний факт, чи систему, тим більше викликує вражінє, а затим і реальна користь є більша. — Се мої особисті погляди. Я їх нікому не накидую і після них не мусить ся поступати. Як устроїв би ся комітет співробітників, то можна ту справу взяти під дискусию і по всестороннім обговореню щось конкретного постановити. Впрочім відповідно до пори і обставин можна артикулом надавати ріжний тон і форму.

Приступаю до найважнійшої точки, се є до орґанізациї співробітників.

У нас, в Буковині є між учительством здібні, талановиті, а при тім поступові одиниці, хотяй і загалови не можна під тим взглядом робити закиду. Декотрі з них сидять тихо, инші визначились вже літературними працями, а найбільше є таких, що не мають досить віри в свої сили.

Як лучі сонця ідучи осібняком не виявляють великого тепла, а зібрані сочкою в одно огнище степенують температуру, так і ті одиниці, хоть би як найспосібнійші, працюючи осібняком не можуть витворити потрібної скількости сьвітла, котре успілоби дійти до найдальших закутків, щоби розігнати темноту, в котрій загибає наш нарід, та тепла, котре могло би розігріти всї байдужні серця, — а зібрані орґаном в одно центрум, в одно огнище, проявили-б таку духову силу, якої треба власне в теперішних тяжких обставинах. А сил є досить! — треба еще тілько спільности ідей і єдности в поступованю і акция готова.

Мені приміром звісні слїдуючі товариші, котрі певно не відказали би своєї помочи в тім взглядї: Бажаньский, Барбір, Веренка, Влад, Гаврищук, Гарасимович, Гордийчук, Григорович, Данчул, Дашкевич, Жибачиньский, Івасюк, Ілюк, Карбулїцкий, Клїш, Кошка, Кракалїя, Кукелка, Лакуста, Лучиньский, Марянчук, Неделко, Недїльский, Шігуляк, Руснак, Савіцкий, Синюк, Федорович, Хранко, Ярошиньска і и., до того дві, три пайки тілько найшло би ся таких, котрих я не знаю і не вичислив, а котрі зі всякою певностию також не усунулиб ся від такої благородної праці і — устроїв би ся поважний комітет співробітників.

Припустім, що кождий із співробітників з'обовяже ся що кварталу (3 місяцї) достарчувати материялу, а то: оригінальної праці, або перекладу (що дуже пожадане) в висоті лиш одного аркуша друку (що чейже не зробить для нікого надзвичайної трудности) то в однім роцї можна би видати 150—200 аркушів друку. Можемо собі уявити, як много можна зробити за рік сполученими силами!

Повисші гадки піддаю під сьвітлу розвагу вп. товаришам, а щоби вже раз зробити справу актуальною, осьміляю ся предложити ось такий плян діланя на разї:

Котрі з вп. товаришів схотїлиб належати до згаданого комітету співробітників,

1) зволять ласкаво найдальше до 31. н. ст. мая с. р. зголосити ся письменно до редакциї „Буковини“, **)

2) зволять зложити письменну заяву, в яких речинцях (чи що місяця, чи що кварталу) і в якім об'ємі обовязують ся періодично надсилати свої праці,

3) зволять прибути дня 15. н. ст. червня с. р. до Чернівцїв, де пополудни в „Народнім Домі“, при ласкавій співучасти умисне запрошених визначнійших патрійотів, обговорило би ся дальший плян акциї, та вибрало би ся відповідний комітет до оцїнки, упорядкованя і приготовлюваня до друку надісланих праць.

Се був би перший крок на тій дорозї. Будучність цїлого дїла залежати меголовно від того, чи сьміливо, певно его поставимо. Як переломемо перші леди технїчних трудностий, та недовіря в свої сили, цїла справа піде гладко.

Коли вже розпічне ся акция в тім напрямі, то можна змінити назву роздїлу („малий фейлетонр), в котрім поміщували би ся наші працї на „Перегляд науковий“, або „Зерна правди“, або щось подібного.

Той „Перегляд науковий“ міг би сего року виходити еще в „Буковинї“, а нарік, ак би оказало ся досить напливаючого материялу, та колиб через сю половину року зискав заінтересоване у більшої частини читаючої „Буковину“ публики, то оплатило би ся від р. 1903 видавати его яко постійний додаток тоїж часописи, а з часом можна би дістати ся до зовсїм окремого видавництва, котре мало би перед собою лїпшу будучність, як всї инші в тім родї.

Сеї важної справи не можемо, не сьміємо спускати з очий. Ми мали нагоду пересьвідчити ся кілько то є в силї зробити публїцистика. — Таж справа робітницка головно дорогою публїцистики так дуже розвинула ся, що захопила і захоплює навіть ті круги, котрі з питанем робітничим найменше мають до дїла. Коли праця фізична змогла собі тим способом взбудити заінтересоване і симпатию у всїх майже верствах суспільности, то тим більшого успіху можна і належить сподївати ся для працї умственної, бож як каже Пітаґорас: „сила, звинність і т. и. суть вправдї добрі, но рівнають ся лиш звичайним, нас скоро опускаючим приятелям, противно ублагороднений дух лишає ся нам вірним до смерти і приносить нам часто безсмертну славу“, — а учителї головно покликані до ублагороднюваня духа.

Колиж хочемо, щоби наша праця була пожиточна взагалї, а для нас хосенна, то мусимо той орґан видавати в рідній мові, бо лиш опираючись на масї нашого народу можемо осягнути цїль. — Так само і волоскі товариші повинні на мою гадку оснувати таке видавництво в своїй мові. Оба ті видавництва повинні іти одною дорогою і прямувати до спільної мети.

Спільна акция тих двох орґанів може бути в будучности містком до зближеня обох коренних народів в Буковинї, бож інтелїґенция так Волохів як і Русинів складає ся головно із учителїв.

Попристану на сїм, не вдаючись в виводи дальших консеквенций, та при кінци еще раз прошу і озиваю всїх вп. товаришів, щоби в власнім інтересї зволили ґреміяльно приступити до спільної акциї.

„Праця єдина з недолї нас вирве,
Нумо до працї брати!“

І. Г.

(Від редакциї „Буковини“: Ми з нашого боку годимо ся радо на проект вп. дописувателя, однак гадаємо, що до осуценя его гадок не треба нї з'їзду, анї осібної орґанїзациї і нї зобовязань, які звичайно остають без успіху, а єдино працї і ще раз працї. Просимо присилати тільки як найбільше материялу, а ми, засягнувши, коли треба буде, ради головного видїлу „Рускої Школи“, радо надрукуємо все, що тільки придатне буде до поміщеня в нашій ґазетї, що-ж би було занадто фахове, те видавала-б „Руска Школа“ в осібних збірках).

*) Мій артикул п. з. „Педаґоґіка яко необходимо потрібна галузь знаня для успішного розвою людскости“, котрий невдовзї появить ся в „Буковинї“, виказує здебільшого, які роди наук стоять в звязи з педаґоґікою.

**) Ту формальність позволив я собі поставити для з'орієнтованя ся і удержаня евіденциї, що є в інтересї всїх співробітників. Нехай отже нікого то не разить.

НОВИНКИ.

Календар. Середа 3./IV (16.) Никити (р. Турібія) Четвер 4./IV (17.) Йосифа, (р. Рудольфа).

Іменованя і перенесеня. Мінїстер справедливости переніс судових адюнктів Йоахима Чунтуляка з Серету до Сучави, Симеона Гільзенрада з Кімполюнґу до Радівцїв а іменував: судовими адюнктами авскультантів Евзебія Захаровского для Кімполюнґу, Івана Сбіру для Дорни, Едмунда Пайерсфельда для Ґурагумори, Віктора Шенбаха для Серету, Мартина Білїньского для Кімполюнґу д-ра Корнила Могильницкого для Серету, д-ра Герберта Ґріца для Сторожинцїв. — Старший інжинер дирекциї дібр в Чернівцях Емануїл Бурян зістав іменований радником будівництва.

Унїверситет Франц-Йосифа в Чернівцях. Звичайний професор практичної теольоґі, др. Теодор Тарнавский наступив довшу подорож ізза студий лїтурґічних до Константинополя і на гору Атос. — В авлї нашого унїверситету зістав 11. с. м. н. Лев Бачиньский промований на доктора прав: *промотором був проф. др.* Гавке.

Міский жіночий лїцей в Чернівцях отримав від мінїстерства просьвіти право на сей і наступний рік, відбувати матуру і виставляти матуральні сьвідоцтва признані державою.

Депутация інспекторів народних шкіл була вчера у мін. Пентака і у мінїстра просьвіти д-ра Гартля і вручила єму петицие з прошенем о вчислене до емеритури провізоричних лїт служби і о надане інспекторам VIII класи ранґи, яку доси має ледви $^1/_8$ частина загалу інспекторів. Мін. Гартель обіцав поперти петицию.

Найкрасшим подарунком сьвяточним є „Поезиї Тараса Шевченка“, котрі висилає канцелярия „Просьвіти“ оплачено за попереднім надісланем 2 к. 30 сот. (рекомендовано 55 сот.) Просить ся як найскорше замовляти: наклад невеликий, а з причини дуже низької цїни наклад скоро вичерпає ся Канцелярия „Просьвіти“ у Львові, Ринок ч. 10.

І. Май. Орґани робітників жадають, як доносять часописи, сего року, щоби не сьвяткувати ізза сумного економічного положеня цїлу днину, а обмежити ся на демонстрацийне сьвяткованя вечеря тої для кождого робітника урочистої днини.

Страшні дати. Польска учительска ґазета „Czasopismo pedagogiczne“ приносить в однім артикулї статистику, що сьвідчить про страшні суспільні условини, серед яких живе молоде поколїнє широких народних мас. І так, пересїчно на 100 шкільних дїтий: йшло натщо до школи 52; не обідало 37; не вечеряло 29; не мило ся і не чесало ся 21; незміняло біля через місяць 28: не мало чобіток 17; не мало одежі 16; не мало хустинок до носа 80; помагало родичам при працї 24; пожичало чоботи родичів 15; лишених всякої опіки було 10. — Тим обставинам відповідає і моральна уровень дїтвори. Ото в 1895-ім роцї судов і поліційно караних дїтий в шкільнім віцї було: за волокитство 37 хлопцїв, 5 дївчат; за крадїж 77 хлопцїв, 3 дївчат, за бійки 26 хлоп. 1 дїв.; за брак домівки 69 хлоп. 9 дїв.; за підпал, обиду сторожі, спроневірене, проступок половий і проступок против безпеченьства житя по 1 хлопцеви; за тїлесне ушкодженє 4 хлопцїв; за пяньство 3 хлоп. 1 дївч.; за жебрацтво 5 хлоп.; за проституцию 2 дївчини. На венеричнім віддїлї головного шпіталю було 1900-го року 112 хлопцїв у шкільнім віцї. Розуміє ся, що всї ті страшні числа далекі ще від сумнїйшої значно дїйсности.

Дім поправи для малолїтних. Мінїстерство судівництва вислало до управи карного заведеня в Станиславові письмо, в якім запитує, чи можна би при карнім заведеню устроїти дім поправи для малолїтних злочинцїв. Заряд вязницї відповів, що против заснованя такої інституциї нїчого не має, але під условиною, що мусїв би се бути окремий павільон, відгороджений від головного заведеня, а лише оставав би під спільним зарядом.

Дрібні вісти. Від якогось часу пропадали на стациї у Глїбоцї з почтових пакунків дорогоцїнні річи. Зручного злодїя, що розпичатував пакунки і вибирав з середини, що єму сподобало ся, не можна було зловити. Аж жандармериї удало ся его відкрити в особі тамошного почтильона, Адольфа Кобилянського. В его домі знайдено крадені річи що представляли вартість 400 к. Єго відставлено до серетского суду. — В ночи з 14. на 15. с. м. згоріла на броваровій улицї в Чернівцях робітня столяра Йосифа Василовича. Огонь наробив около 1000. кор. шкоди.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Зоря, рік І. ч. І. Січень 1902. Коломия містить: 1. Ст. Руданьского „Пан і Іван в дорозї“ (з ілюстрациєю). 2. Де подїв ся Іван? — Максима Залїзняка. 3. Про Стефана Руданьского (з портретом). 4. Різдвяна свічка — Богдана Лепкого. 5. Помолилась... (вірш).

Зоря ч. 2. Лютий 1902 містить: 1. „Бабскі язики“, Т. Яницкого (з ілюстрациєю). 2. Мінїстер др. Кербер (з портретом). 3 „Се зовсїм інакше“ (вірш). 4. „Про страйк і бойкот“.

Зоря ч. 3. Марець 1902 містить: 1. Федьковича: „Довбуш“ (з портретом Федьковича і ілюстрациєю до тексту). 2. „Осип Юрій Федькович“ (біоґрафія). 3. „Трафунок“ — Федьковича (з другим портретом поети). 4. „Дещо про опришків“. 5. „Думка“ — Федьковича (з ілюстрациєю). 5. „Полонини“ (вірш). — Кожде число стоїть 10 сот. Річна предплата 1 кор. Редакция і адмінїстрация „Зорі“ Коломия, ул. Франца Йосифа.

Телеґрами „Буковини“.

Відень. 14. пьвітня. Палата послів продовжала нараду над народним шкільництвом. Пос. Ґесман полемізував підчас неустанних крикливих перепалок межи християньскими социялами і социяльними демократами з виводами пос. Зайца, застерігаючи свою партию проти закиду клерикалїзациї школи і придушуваня шкільного образованя. Мінїстер Гартель відпирає ріжні закиди, зроблені шкільній управі, і заявляє, що боронить все загал учительства, що в найприкрійших материяльних і моральних обставинах сповняє мужно свій обовязок і піднесло шкільництво до висоти, яку, правда, шанують більше за границею, як тут. Питанє управильненя платнї учителїв належить до країв, що поносять великі жертви для шкільництва. Закид, що правительство ударемнює закон дісциплїнарний, несправедливий. Мінїстер вказує на трудности, які виходять з основних законів державних для виготовленя державного закона і констатує, що з нїякого боку не напирають на зміну державного закона шкільного, він думає також, що теперішна хвиля не падає ся до акциї, котра потребує великої обєктивности і спокою. Мінїстер обговорює ріжні формальні й дидактичні справи й кінчить бажанем, щоби школу увільнити на часок хоч від утиску ріжних полїтичних партий, аби могла розривати ся до тої хвилї, коли великі засадничі питаня мусять рішити ся. (Оплески). Пос. Міхейда полемізує підчас живої перепалки з пос. Демльом, відпираючи особливо его закиди про зраду і плеканє великопольских ідей. По сїм відрочено дальшу нараду до вівтірка.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦИЇ.

К. в Коломиї. Скаржите ся п. д. на деструктивні елементи, не зважаючи на те, що самі умірковані круги їх провокують, коли в такім для галицких Русинів тяжкім часї уряджують всякі чолобитнї і т. д. і тратять над тим свій дорогий час. Коли-би меньше поклонів а більше працї то й не мали би часу множити ся деструктивні елементи. Впрочім поступимо собі після нашої гадки.

Склад товарів Б. Бальтінестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахлярі коронкові і з правдивих струсьових пер, ручки перлові і з черепахи. Вахлярі Gasé, найновійший вироб, в білих, чорних і всїх иньших барвах модних.

Рукавички: білї Glacé, шкіряні земіш і шовкові у всяких довжинах для пань і панів.

Коци до подорожи на повози і санки, а також накривала на лїжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до снїгу.

Балеві краватки: найновійшого жанра. Балеві мужиські сорочки шовкові, з Pique і батисту. Найновійші ковніри і маншети, хусточки шовкові, батистові і полотняні. Ґузики до ковнірів і шемізетові. Мужиські шкарпитки.

Ізза пізного сезону продають ся по дуже знежених цїнах всї товари кожухові, плетені, вовняні і черевики.

Найбільший вибір карнавальових товарів для панів і пань штіфлета і домові черевики: лакеровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, попелясті зі шкіри земіш.

Більші засоби на складї: перзиняньскі кучми, дамскі зарукавки, чапочки, колїери і т. д. Правдива білизна Єґера: кафтаники, мужиські пончохи, шкарпитки, Chenillen Escharpes і хустки, вовняні шалї і хустки вовняні і полотняні дамскі спідницї, камаши; огрівачі пульса і литок; плетені вовняні і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дївчат і дїтий, а також футровані штіфлети. Черевики до совганки для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

Важне для кождого!

Випродаж!

По дивно дешевій цїнї, **лише за 2 зр. 95 кр.** прекрасний ґарнїтур, зложений **з 14 цїнних предметів,** а іменно:

1 годинник нїкльовий, анкер ремонтоар (на жадане посріблений) з гарно ґравірованими окадинками, докладно зреґульований, з три лїтною ґарантиєю і етуї.
1 гарний ланцушок з ґолдини або нїклю з кутасом. Парискої системи.
1 шпилька до краватки, з ґолдини з іміт. брилянт.
1 пара позолочених спинок до маншетів, марка „garantie“.
1 ґарнїтур (5 штук) спинок з ґольдини до ковнїрцїв і сорочок.
1 пара ковтків з правдивого срібла, значеного урядом.
1 перстень з ґольдини з гарним каменем.
1 кишенкове зеркальце і етуї.

Сих 14 гарних і цїнних предметів разом з годинником (анкер ремонтоар) розсилає за 2 зр. 95 кр. (за післяплатою або висилкою наперед гроший) фірма:

Brüder Hurviz

Exporthaus, Krakau, Stradom Nr. 17.

Коли се кому не сподобає ся, може до 8 днїв звернути і дістати гроші назад, одже нема резіка.

Богато ілюстровані катальоґи годинників, ґарнітур золотих, срібних і з хіньского срібла товарів по малій цїнї — gratis і franco.

Друкарня тов. „Рускої Ради“

в Чернівцях улиця Петровича ч. 4

має на складї отсї

КНИЖКИ

Бажаньский Іван: „Пропасть“ . . кор. —·20
Барановский Мечислав: „Педаґоґіка“ для семінарий учительских і учителїв шкіл народних, (видане четверте значно розширене і доповнене „Нарисом психольоґії виховавчої„) „ 1·20
Будилець Ев. О.: „Студиї Богословскі“ „ 6 —
Гаврищук Микола: „Методика“ наука в школї народній ч. II . . . „ 2·—
Галїп Теодот: „Домашний писар“, збірка примірів, як укладати ріжні письма „ 1·—
„Перші зорі“, оповідане . . . „ 1·—
„Думки та пісні“, поезиї . . „ —·20
Гаршин: „Малярі“ . . . . . „ —·20
Гоголь Микола: „Ревізор“, комедия в 5 діях, переклад В. Сїмовича . „ —·60
Данилевич Іван: „Приказки“ I і II по „ —·16
Захарко Іван: „Жарти“ . . . „ —·20
Кобилянська Ольга: „Людина“ . . „ 1·—
„Покора“ . . . . . „ 1·—
Кониський Олекса: „В день сьвятоїволи“ „ —·20
Крушельницький Антін: „Серце“ . . „ 1·—
„Семчишин“ . . . . . „ —·80
Лукиянович Денис: „Багнїтки“ . . „ —·20
Martynewicz I.: „Historische Zeugnisse“ über die ältesten Beherrscher und Einwohner der Bukowina und Moldau „ —·20
Окуневский Ярослав: „Листи з чужини“ „ 3.—
Павлик Михайло: „Про русько-українські народнї читальнї“ . . . . „ 1·—
Pihuliak Darius: „Die Amts-Correspondenz“ der Volksschulleitungen und Ortsschulräthe Angelegenheiten . „ 1·25
Пігулак Єротей: „Верховинські згадки“ „ 2·—
Попович Омелян: „Ластівка“ . . . „ 2·—
„Чума горільчана“ . . . . . „ —·50
„Методика“ I . . . . . „ —·60
„10 казок для дїточок“ . . . . „ —·20
„Хлопцї садівники“ . . . . . „ —·40
„Цїсар Франц-Йосиф I. . . . . „ —·20
„Красноміскими людьми“ . . . „ —·40
Сенюк Іван: „Образки з природи“ I II „ —·20
Семанюк Іван: „Карби“ . . . . . „ —·80
Слободівна Марія. „І хтож вона була“ „ 1·—
Стефаник Василь: „Сина книжечка“ . „ 1·—
Стоцкий Стефан: „Буковинська Русь“ „ 2·40
„Bestrebungen der Rumänen“ . . „ 2·—
„Громада“ або який лад і порядок має бути в громадї . . . . „ —·20
„Порадник“ як закладати каси пожичкові і щадничі . . . . . „ —·40
„Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthografie . . . . . „ —·40
Федькович Юрій: „Твори“ том I . . „ —·80
„Піснї жовнярскі“ . . . . . „ —·20
„Проскурка“ . . . . . „ —·20
Франко Іван: „Русько українська лїтература“ . . . . . „ —·20
Шпитко Осип: „Листи з пекла“ . . „ —·30
Єремійчук Денис О.: Die griech. Präsanctificanten-Messe, ihre Entstehung Entwikelung und gegenwärtiger Ritus „ 3·—
„Жите, муки і смерть і історія перенесеня мощів сьв. великомученика І вана Сучавского“ . . . „ —·40
Яблочков Г.: „Сїльска учителька“, оповідане, пер. А. Крушельницького „ —·50
* * * „Бесїди про часи козацькі“ . „ —·80
* * * „Res Ruthenicae“ . . . „ —·20
* * * „Про бук, сойм краєвий і про вибори до сойму“ . . . „ —·20
* * * „В чім наша сила“ . . „ —·20
* * * „Котюжї по заслузї“ . . „ —·20
* * * „Голос до народа“ . . . „ —·24
* * * „Зерна“ . . . . . „ —·20

КОТВИЦЯ

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї,

загально признаний знаменитий

усмирюючий лїк на втиране

по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

загально улюблений лїк

все лише в ориґінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празї.

Торговля паперу

„Рускої Бесїди“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

поручає

всїлякі прибори

до

писаня і рисованя,

всїлякого сорта

паперу, касетів

і т. п.

Просьвіт промінями Рентґена.

Лїченє сухо-горячим повітрєм

подаґри, ревматизму, люмбаґи (пострілу), Іехіаса, невральґії, болю в суставах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи Др. Реіфлєра), що прикладають ся до слабих частий тїла, уможливлюють найвисші температури з всякими термальними методами, а через те й найкрасші успіхи в лїченю і навіть застарілих слабостий. Значно усмиряє біль. При лїченю є цїле тїло вільне окрім слабого місця, тому можуть його зносити і ті, що терплять на серце, на конґестиї і астматики. Лїченє може відбути ся і в помешканю пацієнта.

Купелї в електричнім жаровім сьвітлї против слабостий, як зміна материї, подаґра, ревматизм і против затовщеня.

Др. Г. Хаєс, Чернівцї, ул. почтова 5а.

Найновійші Schulversäumnisse

получити можна

в друкарнї „Рускої Ради“, в Чернівцях

улиця Петровича ч. 4.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Володислав Секерский.**

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 41. Чернівцї, пятниця дня 5. (18.) цьвітня 1902. р. Рочник XVIII.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Полїтика рицарів Янків.

Безлична брехливість орґанів обох рицарів Янків, „Deșteptar-i“ і „Bukow. Journal-y“, не знає міри і границь, ся підла праса, що дихне то брихне, єї цїль: підюджувати Волохів против Русинів, аби таким чином не допустити до згоди між обома корінними народами на Буковинї, надїючись із того і з підлизувань Нїмцям запанувати вперед разом з ним а відтак, позбувшись сих полїтиків, стати виключними панами в краю. Ся слїпа жадоба обох рицарів Янків заставляє їх прасу видумувати всякі брїхнї і пускати їх в сьвіт, та побивати нею засади тих Волохів, що дивлять ся на справу тверезими очима, котрі бачать ясно, що Русинів годї змести з Буковини, отже треба з ними жити і числити ся; бо минули ся безповоротно часи, коли Русинів закопувано живцем, коли декретовано не тільки про них, але й проти них, без них. Та обом рицарям Янкам вбила ся в голову манїя, що обріхуючи Русинів перед сьвітом вже тим самим убють їх, заставлять ряд до нового гнету Русинів, а страхаючи Нїмцїв маревом славізациї, придбають в них помічників до знищеня Русинів, до привернення „волоского характеру Буковини“, котрий вона мала справдї тільки на папері тих слїпаків, що рядили колись краєм на волоский лад, бо і істория знає Русинів на Буковинї з давен-давна, що найменьше від тодї, від коли згадує тут і про Волохів. Та ми не возьмемо ся вчити слїпих лицарів Янків історії, не станемо знов і знов доказувати їх безличну дож про волоский характер краю і прав. церкви, бо горбатого і могила не направить, а обмежимо ся на виказаню їх брїхонь найновійших, якими воюють в „Journal-ї“ і „Deșteptar-i“ з послїдних днїв проти Русинів, котрі нїбито „займають привілїйоване становиско на Буковинї“, „дізнають такої протекциї, як майже нїодин нарід в Австриї“, наколи Волохів утискає ся.

„Deșteptarea“ плаче в 26. ч., що п. Попович без великих студий став професором та помічним інспектором. Ну, се вже стара пісня, на котру ми відповідали вже нераз, доказуючи датами, що професорів при уч. семинариях з кваліфікациєю для видїлових шкіл є в Австриї до сто, далї при кількох краєвих радах шкільних є такі учителї помічниками а у Львові п. Болеслав Барановский навіть дїйсним краєвим інспектором шкільним. Отсе одна „небувала протекция“ бук. Русинів. Ось і друга: дра Маковея іменувало мінїстерство провізоричним учителем без державного іспиту, а такого „ученого“ як др. Ботезат нї.

Не знаємо, чи др. Ботезат, прочитавши сю брехню рицарів Янків, заглянув до шуфляди, чи не вкрав єму хто на доказ волоскої правди декрет, котрим єго вже зо три роки тому, хоч і доси не має державного іспиту, іменовано так само, як дра Маковея, провізоричним учителем.

Остає ще п. Боднарескул „autor al unei gramatice române“ і „суплент від тільки років“, що доси не став хочби пров. учителем. Та ба, H. Bodnarescu має справдї великі студиї, але малі іспити, бо лиш на учителя ґімнастики, і з тим став дїйсним учителем ґімнастики, а пров. учителем волоскої мови, єму суплює, не може стати, бо не має хочби докторату, як п. Маковей і Ботезат, або видїлового испиту, як п. Попович і сотня иньших професорів, ба навіть кваліфікациї для народних шкіл, як богато суплентів при уч. семинариях.

Єгож одинока граматика, що ще й доси не апробована, не заступить испиту, як сего не заступили далеко більші працї проф. Поповича і Маковея.

Та лицарі Янки, пише „Deșteptarea“ далї, ще би терпіли (ну, що за ласка!), як би Омелян, Пігуляк (про котрого „D.“ бреше, що засїдає в краєвій радї шкільній) і др. Маковей не становили висше начальство славяньскої аґітациї на Буковинї, що загрожує мир в краю, проти чого такі защитники спокою, як оба лицарі Янки, „мусять зі всеї сили протестувати.

А на доказ тої скавяньскої аґітациї, що хоче запанувати в краю, наводить „D.“ страшний факт, що надучитель (?) Бекул у Великім Кучурові не пише на руских (!) сьвідоцтвах „Cuciurmare“ а „Кучур великий“ і тим затирає волоский характер краю.

Га, справдї страшний злочин, нечувана річ, просто славяньска анархія, конець сьвіта! Becul рутенїзує корінно волоску назву Cuciurmare! Чи се не slavisarea Bucovinei? Гей, панове Нїмцї, Волохи і Вірмени! чи ви спите, не чуєте, що наробили Омелян, Пігуляк і Маковей через своїх послушників-учителїв, ото всї рускі люди від Днїстра по Бистрицю, не то шкільні дїти але й чоловіки і жінки, а навіть зрущені дїди й баби не називають села так, як ви і ми їм приписали в шематизмі Calinescula, а зрущили все, не кажуть: Berbestie, Vaslouti, Witelówka, Volcineți, Hawrylestie, Kabestie, Cuciurmare, Cuciurmie, Cernauți чи Czernowitz, а перекручують все на Барбівцї, Васловівцї, Витилівка, Вовчинцї, Гаврилівцї, Кабин, Кучурів великий і малий, Чернівцї, ба навіть Чорний Потік, Калафиндинцї і т. д. і т. д.

Нї, сего вже годї стерпіти, се готово доказати, що волоский характер краю є тільки на папері, бо нарід називає все инакше, по руски. Отже до бою, до бою проти Русинів!

А коли вам сего за мало, то послухайте, особливо ви умірковані Волохи, ось яку брїхню „Deșteptar-i“ і „Bukow. Journal-y“: Управитель школи у Вовчинцях записав 8 волоских дїтий до рускої школи, розуміє ся з наказу Омеляна. Родичі запротестували до пов. шкільної ради на дармо, аж краєва рада шкільна наказалт переписати дїтий до волоскої школи. „Се нечуване варварство“, кричить брехлива кукона „Deșteptarea“, „родичам видирають дїтий і пхають на силу в табор руских яничарів“. Тому „Deș.“ жадає строгої кари.

Так і ми прилучуємо ся до єї голосу, жадаємо строгого слїдства і кари винуватих; бо річ мала ся не так, як бреше орґан рицарів Янків, але противно. Вовчинецкі румунїзаторскі аґітатори, тамошний учитель і піп записали кільканайцять руских дїтий до табору волоских яничарів, яким є тамошна волоска кляса, що инакше стояла би порожна. Повітовий інспектор шкільний із Серету приїхав до Вовчинцїв і сконстатувавши, що ті дїти не уміють по волоски, зарадив, аби ходили до рускої школи, тодї румунїзаторскі аґітатори зробили рекурс під'юдженим людем, котрих ваблят до волоскої школи всїлякими дарунками. Довгий час не було рішеня, відтак з'їхав з Чернівцїв інспектор волоских шкіл Сімйонович, випутував дїтий, а недавно прийшло рішене краєвої ради шкільної, щоби рускі дїти остали ся у волоскій школї. Отсе перебіг цїлої справи. Питаємо тепер, чия правда, чи серецкого, чи черновецкого інспектора; один з них написав неправду і повинен за те відповідати. Тому жадаємо строгого слїдства і вияснення правди, а тодї побачимо, хто кому краде дїти, як се дїє ся у волоскім інтернатї, де тогід було кільканайцять, а сего року є ще кілька Русинів, про котрих невдячність писала оногди сама „Deșteptarea“, що нарікала на ученика Копачука з Сучави, на котрого видали гроші, а він таки не став Волохом. Ось „educație română!“

Такими лицарскими способами воюють оба рицарі Янки проти Русинів.!

На остаток годить ся згадати ще про одну допись „B. Journal-y“, в котрім нарікає ся на лихий стан волоского шкільництва в Сучавскім повітї, а вину за се приписує ся інспекторови руских шкіл. Не знати, чому тут більше дивувати ся, чи безличности писаків, чи глупотї читачів. Але із всего виходить зовсїм ясно, що цїлею отсих брехливих напастий орґанів обох рицарів Янків є юдити проти Русинів, при чім числять на безмежну наївність і легковірність тих, що не обізнані із справами. Пред.

Торжище.

Оповіданє Василя Кравченка.

Велике місто Клїтище. Базарисько далї, а до нього веде довга вузенька улиця, лївий бік котрої зайняла велика чотирохетажня камяниця — у нїй мешка жидівська біднота та містить ся шкальня „босацька“ з вулицї. Праворуч над вулицею вже менчі камяницї путають ся з халупками. — Се тут жидівські крамнички. Осїнїй ранок, на дворі холод і мрака. На смердячих пішоходах та під заболоченими критими ворітьми великої камяницї босаки гріють ся та похміляють ся. Жиди, жиденята запрошують купцїв до краму. Старший урядовець-акцизник добродїй Дейнека зараз іде по ревізиї шкалень, його провожає молодший урядовець — Колїсник. Остатнїй помітив теє, що Дейнека більше мовчить ніж говоре, а коли замітить який непорядок, то зараз-же записує у свої папірки. Щоб той і справдї чогось не понаписував „з вітру“, Колїсник ще задовго до „босацької“ шкальнї „поперед невода рибу ловить“.

— До сеї удови, каже він про шкалишницю, що в сїй шкальнї, коли-б тільки не зайшов, небезпремінно застанеш на столї тютюн порозсипльований... кальоши, сукнї у шкальній кімнатї. Я не терплю, як пил є по поличках, — додав він, бо всїм же менчим урядовцям давно теє відомо, що Дейнека, знайшовши у шкальнї павутину, власноручно змітав її щіткою.

— Взагалї, каже Колїсник, передихнувши, не скажу — гарна чи погана з неї людина... Канцанувата.

Увійшли до шкальнї. Дверчата, що кріз них треба йти за штахети до шкаликів, котрі он повирівнювані струмочками по поличках — зверху навкруги з горівкою, а ось у низу — порожні. Господинї у сей мент немає, — у шкальнї акцизники стоять самі на покупательскім місцї. Дейнека суворо кахикнув. — На теє кахикання і разом же, щоб заповнити чайні хвилини, Колїсник відмовив:

— Замітила, що ми йдемо, кришку сховалась, щоб причепуритись.

Дейнека мовчить, а менчий урядовець силкуєть ся й не може довідатися про мрії старшого!

— „Тай чистенько-ж у вас!“ — радісно вигукнув Колїсник до жіноцької постатї, що зараз вийшла до шкальнї з другого покою, — приємно здивували!... Я-ж тільки до вашого рейваху і був призвичаєний. — Сим вигуком менчий урядовець цовертає мрії старшого з поганого ладу, до котрого сам же і навів того, на кращий і, не дожидаючись відповіди, уже метнувсь було за штахети, щоб то ревізувати пляшечки, но тут-же разом і осїк ся, бо почув, що не ввічливе „у службі“ хапатись поперед старшого за себе. І в серцю Колїсникови трошки сором за себе, що школишницю даремне огудив і от він уже раптом несамовито стискає тій руку. А ся присадкувата сорокалїтня панї, з обличем казанської татарки, знесилено осьміхаєть ся своїми симпатичними чорними очима, котрі навкруги так опанувала сила моршків від тяжкої щоденної працї.

Дейнека, мовчки через штахети, протягнув і власну руку до вітання з шкалишницею і сам статуєю посунувсь до школиків.

Колїсник, хоч і притримує „свого хвоста з заду“, но очи його нервово сидять у купі з очима старшого урядовця, погляд нищпорить по поличках, по стелї... Про те — Колїсникове щастя тай годї: шпалери по стїнах темнуваті, кімната велика, а вікон тільки двоє тай ті маленькі — з них сьвіту не гурт як богато у хатї, бо й на дворі насупилось!

— Еге-ге... Та в вас пляшечки навіть папірками понакривані від пилу. Знову приємно хоче сказать Колїсник, но, здержуєть ся. — Ось таки він пориваєть ся просунутись у дверцї, щоб перейти по той бік за штахети, щоб бути поруч зі старшим, але у сей самий мент йому заступила дорогу лїт 45 білява чоловіча постать, земляне обличе, котрої у купі з закрученою гострячком борідкою, від впалих щік до низу було подібне до гріздка. На скулах і голові волося скуйовджене. Направляючи шкляний погляд вилуплених очий у якусь безміру точку, що десь вона собі далеко сховалась за пляшками, чоловік, подаючи порожнього „бичка“ (сотку), з притиском, нї до кого не направляючи своїх слів, промовив:

— „Узять!“

На нього мало уваги, бо шкалишниця торгує — саме покупателї йдуть.

Дейнека розглядає пляшки.

— Перед вами інтелїґент!... — крикнула постать, тупнувши ногою, взутою у рвану кальошу і нервово скрутила засаленого кашкета, ламаючи козирка, грізно повівши вилупленими баньками!

Його не бачать..

— Люде добрі, дайте копієчку на хлїбець, — жалісно склубочившись, промовив він до громади.

— Ревізия йде! — суворо відказав Колїсник, котрому було однаково, щоб не зробили другі люди з його монетою шостачкою, що завжди носив він їх кілька штук у власній кишенї на поготові „старцям“, — а зараз — його підваблювало не дати сих гроший на очевидячи пропій.

Шкалишниця узяла від пяного пляшечку, вернула за неї шостачку.

Колїсник рішучо метнувсь за штахети і жменею згріб межи пляшок павутину саме тодї, як Дейнека зняв з них папірове накрите... І ось уже менчому урядовцеви байдуже... — Дейнека щось записав у власний папірок... Колїсник похнюпив ся...

— Ревізию робите?... Розуміємо... Шануємо!... Але-ж знайте — перед вами стоїть скульптор Остапчук — великого Антакольського учень! — Велетно промовив підпилий і самому-ж йому учуваєть ся, що тут він усїх, сїєю звісткою страшенно проголомшив!...

Грізно повівши навкруги очима, Остапчук велетно віршує:

— „Вотъ парадный подъѣздъ. По торжественнымъ днямъ,
Одержимый холопскимъ недугомъ...“

Дейнека на бік відставляє окремо ті пляшки, що на них поодламлювані печатї з ляку.

(Конець буде).

ставити річ у правдивім сьвітлї і виказати нікчемність інтриґ орґанів обох рицарів Янків уважали ми своїм обовязком. „Неправдою сьвіт перейдеш, але назад нд вернеш“, се є нам запорукою, що ворожі Русинам аґітациї орґанів обох рицарів Янків посрамлять ся колись повним фіяском їх негідної полїтики на добро краю і обох народів, межи котрими вони піддержують заколот бріхнями і клеветами.

Державна рада.

В двох послїдних днях покінчено буджет мінїстерства просьвіти. Після парляментарного календаря мало се збути ся ще в пятницю, однак задля Цилеї і нїмецких авантур протягнуло ся аж до вівтірка.

Між інтерпеляциями вніс п. Кльофач запитанє в справі сконфіскованя „Леґенд“ Немойовского, бажаючи через відчитанє обійти заказ публїкованя. Так само вчинив на вчерашнім засїданю всенїмець Берґер з книжкою Вільгельма Буша п. з. „Сьв. Антонїй Падевский“. Дальшими інтерпеляциями були: пос. Бенатіого в справі проповіди кс. Кольонїого, який висказав ся був: Хто хоче противити ся папі, сей скінчить зле. Ми бачили, що провидїнє казало Вікторови Іманулїови, що перший забрав Рим — уперти ся як свинї. Бачили, як Гумберт згинув з руки убійника, кермованої Господом, а побачимо, як теперішний король покінчить житє!“; пос. Ольшевского в справі поєдинків між офіцирами станиславівскої залоги, і пос. Брайтера в справі Unio catholica.

В дискусиї над людовими школами пос. Груби полемізував з пос. Демльом що-до відносин на Шлеску. Пос. Войтиґа виказує упослїдженя Галичини на поли шкільництва. З 59 учительских семинарий в Австриї припадає на Галичину ледви 13. Чехи мають 18. Морава 7, Шлеск 3. Галичина відповідно повинна мати 2 рази стілько семинарий. В Галичинї семинария приходить на 575.000 мешканцїв, в Чехах на 333.000, а в Тиролю навіть на 72.000. При тім поміщеня семинарий в Галичинї, навіть у Львові і Кракові є такі страшні, що коли би їх пляни предложив хто для будинку на арешт, то его висьміяно би і пляни відкинено би. Край заявив готовість підвисшити субвенцию, але правительство відтягнуло ся від співудїлу. Дальше бесїдник промовляє за помноженем їх платнї. Натомість правительство дає щедрі субвенциї на нїмецкі школи у Львові, Кракові, Перемишли і Ярославі. Фінанси краю не позволяють направити се, що правительство занедбало за 100 лїт.

Опісля заняв голос пос. Романчук.

В короткім зібраню змісту его бесїди подають телеґрами, що обговорював положенє учителїв в Галичинї, відтак домагав ся основаня нових учительских семинарий. Жалував ся, що на поли народного шкільництва руска мова упослїджена супроти польскої. Бесїдник застерігає ся проти сего, мовби мінїстрови просьвіти закидував протекцийну господарку. Єї провадить галицкий намістник, а п. мінїстер лише толерує єї. Дальше заявляє ся за основанем учительских семинарий у східній Галичинї, з виключно утраквістичним, а навіть переважно руским характером. Бесїдник зазначив між иньшим, що з причини недостатку учительских сил, а також з причини недостатку поміщеня не отворено в послїдних лїтах 319 шкіл, з того 88 польских а 231 руских. Обі жіночі семинариї повинні бути утраквістичні. Вкінци бесїдник полемізує з мінїстром просьвіти в справі обсадженя руских катедр на львівскім унїверситетї.

Словіньский пос. Житнїк застерігає ся против перенесеня словіньскої ґімназиї з Цилеї і остерігає перед евентуальною обструкциєю правицї. Вкінци говорив пос. Ораш з Каринтиї.

На сїм покінчено дискусию і наступили фактичні спростованя.

Пос. Демель, тїшиньский бурмістр полемізує з виводами пос. Міхейди серед перериваньзі сторони Поляків, дальше пп. Зайц, Ґессман і Фелькль.

Відтак заняв голос референт п. Скене і висказав свій жаль з причини роздроблюваня ся дискусиї на чисто льокальні справи, без узглядненя інтересу держави і парляменту. З признанем висказує ся про дїяльність правительства на поли народного шкільництва, якого доказом є значне зменьшенє ся числа анальфабетів. Вкінци просить палату о ухваленє роздїлу „людові школи“.

В голосованю приняла палата сей роздїл, а тим самим і ухвалила цїлий буджет мінїстерства просьвіти.

З черги приступила палата до нарад над буджетом мінїстерства скарбу.

Пос. Сегналь підносить конечність підмоги для краєвих фінансів і обговорює вичерпуючо справу фабрикациї цукру в Австриї, якій бруксельска конференция нанесла великі шкоди. На тім перервано дискусию і по внесеню кількох інтерпеляций замкнено засїданє.

Полїтичні вісти.

Перегляд часописий.

Виступ нїмецких людовцїв з клюбової конференциї лївицї наробив не мало галасу в полїтичних кругах і в часописях. Хотяй осуди про се дивне явище в нїмецкій полїтицї ріжнять ся, всеж таки видно бодай в головних рисах спокійне розумінє сеї подїї.

Fremdenblatt заявляє, що клюбова конференция лївицї не мало підтримувала парлямент, а найбільше причинила ся до того одна часть лївицї, се нїмецкі людовцї. Все-ж таки мусимо питати ся, чи се правдива дорога, щоби нею запобічи таким несподїванкам як то з 21. марта с. р. З задоволенем констатуємо, що нїмецкі людовцї неприятелї обструкциї і нїколи не піднесуть свою „вільну руку“ против парляменту.

Пишучи про парляментарну ситуацию зазначує Neue freie Presse, що хотяй розпав ся союз нїмецких партий, всеж таки Нїмцї підуть рука в руку у всїх важних питанях. Впрочім є добра надїя, що людовцї в коротцї перепросять ся з правительством.

Neues Wiener Tagblatt каже, що нїмецкі людовцї не підприймають нїчо без розваги. Своїм найновійшим поступованем хоче она здїйснити постулати Нїмцїв. Коли клюбова конференция, котра впрочім мала лише тактику на цїли, не істнує сегодня більше, то через те саме не розпав ся ще національний союз.

Oesterreichische Volkszeitung оголосила вискази пос. др. Хіярйого про поступованє нїмецких людовцїв. Клюбова конференция, що була за часів баденївскої ери найбільше відпірною орґанїзациєю, не могла зважити ся тепер на відпірне становище ізза свого ріжнородного складу. Вірно конституцийна велика посїлість і християньскі социяли не хотїли нїяк згодити ся на опозицию. А що орґанїзация клюбової конференциї лише тодї має своє значінє, коли партиї, що заступлені в сїй орґанїзациї не ріжнять ся в принципіяльних питанях, то людовцї мусїли єї покинути.

Reichswehr думає, що сю подїю не треба так маловажити. Хоч би се не потягнуло за собою великої консеквенциї, всеж такі положенє Нїмцїв погіршило ся з усуненем екзекутивного орґану, що яко тако підтримував порозумінє найріжнороднїйших фракций лївицї. Розбитє клюбової конференциї не є парляментарним епізодом а фактом, котрий не мало наробить клопоту парляментови і парляментаризмови.

О загальне голосованє.

З ріжних сторін Бельґії доносять о штрайках. В копальнях є вже штрайк загальний. Також майже у всїх більших фабриках Бельґії робітники застановили роботу. В фабриках застрайкувало доси звиж 200.000 людий. Ґенеральна рада робітників взиває народ до загальної революциї. В відозві сказано: „Сего тижня рішить ся справа загального голосованя. Коли его не одержимо, народ повинен виборoти собі его сам силою“. Відозву підписали всї социялїстичні посли. Наглий виїзд короля до Остенди доказує, що правительство уважає стан річи за грізний для династиї. Для оборони „ладу суспільного“ стягнено 90.000 війска.

На вічу социяльної демократиї в Штокгольмі ухвалено резолюцию взиваючу до урядженя ґенерального страйку, аби в той спосіб осягнути розширенє права голосованя. В хвили, коли парлямент приступить до дискусиї над сею справою, робітники мають розпочати страйк і витревати в демонстрациях аж до остаточної ухвали.

З Африки.

Правительство одержало в суботу від Кіченера телеґраму в справі бурских командантів, вислало відповідь і жде на дальші донесеня. Бюро Райтера доносить, що в телеґрамі була просьба о віддане Бурам каблю в тій цїли, аби могли порозуміти ся з Бурами в Европі що-до підстав угоди. Правительство не одержало доси нїякого предложеня від конференциї Бурів в Клєркедорфі.

Standard доносить, що не може бути бесїди про скорі мирові переговори. Анґлїя може лише заявити, що коли Бури піддадуть ся, то она поробить уступки. — Morning Leader сумнїває ся, чи скоро настане завішенє оружя. — Daily Mail пише, що Анґлїя може пристати на мир лише тодї, коли Бури зложать присягу вірности, і не дозволить, аби Бури носили оружє.

НОВИНКИ.

Календар. Пятниця 5./IV (18.) Клявдія, (р. Апольонія) Субота 6./IV (19.) Евтіхія, (р. Кресценциї)

Конс. радник о. Ол. Манастирский виїхав на 6 недїль до балканьских країв і до Царгороду студіювати будову церков.

Членів комітету, що займав ся урядженем вечерка в память Шевченка, запрошає ся зам на послїдне засїданє, що відбуде ся сеї суботи о 7. год веч. в читальни „Нар. Дому“.

„Бук. Боян“ просить усїх вп. сьпівачок, солїсток і хор. явити ся доконче в пятницю, 18. с. м., о 7. годинї на пробу з оперетки „Коза-Дереза“, при чім буде рішений новий некоштовний проєкт що до костюмів і день вистави.

Науковий кружок акад. тов. „Союз“ устроює як звичайно популудневі сходини в недїлю 20. с. м. о 2-ій годинї пополудни.

† Фридрих Шілєр, диецезальний маляр прав. церков на Буковинї, чоловік дуже симпатичний, упокоїв ся скоропостижно сеї середи. Покійний виготовив ще мин. м. для „Бук. Бояна“ нариси костюмів до оперетки „Коза-Дереза“. В. є. п.

Вибори до палати торговлї і промислу покінчили ся 14. цьвітня 1902. Вибрано слїдуючих радних: Для секциї торговельної: Перша виборча курия: Др. Мориц Пашкис, Вільгельм Тіттінґер, Самуил Кравс, всї в Чернівцях. Друга виборча курия: Войтих Фонтін, Вільгельм Бадіан, Михайл Рехен, Нафталї Тітінґер Генрик Ґольдлюст, Леон, Розенцвайґ, Мориц Берал, Кароль Бориславский, всї в Чернівцях, Мориц Зільбербуш в Новоселицї. Для секциї промислової: Перша виборча курия; Йосиф Фішер в Топорівцях, Емануйл Аксельрад в Радівцях, Герш Тріхтер в Чернівцях. Друга виборча курия: Мориц Пікер, Йосиф Ґреґор, Фридрик Ланґенган, Самуйл Салтер, Мориц Центнер, Йосиф Штайнер, Ґеорґ Франк, всї в Чернівцях, Саламон Рудіх в Красна-Ільскі, Ісидор Айзенберґ в Сучаві.

Найважнїйші постанови краєвого видїлу в місяци лютім і марті 1902. Культурні Справи: Краєвий видїл дозволив так як і менувшого року курс садівництва для народних учителїв на внесок центрального видїлу товар. для краєвої культури, котрий дає на сю цїль свою власну школу садівництва під тим услівем, що мінїстерство рільництва покриє кошта такого курсу субвенциєю. Закон о будівлях: Краєвий видїл має предложити високому соймови в слїдуючій сесиї проєкт закона дотично виданя закона о будівлях для краєвих міст з винятком головного міста Чернівцїв, для краєвих торгових міст і сіл. Справи громадскі: Слїдуючі громади дістали дозвіл, побирати більше як 50% розклад у податку за рік 1902: Карапчів над Сер. 75, Чортория 75, Черепківцї 75, Красна-Путна 60, Зеленев 75, Калинівцї 61. Дозвіл. затягнути пожичку, отримали слїдуючі громади; Штулпікани 5000 к., Параївцї 4000 к., Кіндешти 2000 к., Давидини 4000 к., Радівцї 12000 к., Сучава 40000 к., Арбора 20000 к., Чоканешти 50000 к., Садова 86000 к., Станівцї н. Сер. 3000 к. Справи повітових доріг: Предложений прелїмінар за рік 1902 комітету повітових доріг в Кімполюнґу, в Серетї і в Вижницї одобрено і дозволено для покритя річних видатків побір розкладу податку комітетови в Кімполюнґу 25%, а в Серетї і у Вижницї по 20%. Справи санїтарні: краєвий видїл дозволив на будову просектури і бактереольоґічного інститута при краєвім шпиталю після проєкту, який виробив радник Колбенгайер в порозуміню з директором шпиталю д-ром Филиповичом і який одобрив проф. др. Пальт. Кр. в. виписав оферту в справі роздїлу будівляних і професійоністичних робіт. Райфайзеньскі каси: Субвенциї і пожички надано слїдуючим касам: Паргівцї субв. 600 к., пож. 3000 к., Ґаланешти пож. 4000 к., Теодорешти пож. 2100 к., Ступка пож. 3000 к., Старі-Фратівцї пож. 3000 к., Пожорита пож. 3000 к., рош. пож. 3000 к., Бер-

кишешти пож. 1200 к., Дорна-Кандрени пож. 6400 к., Слободзїя-Раранче субв. 600 к., Уйдешти пож. 3000 к., Балківцї субв. 600 к., пож. 3000 к., Острица субв. 600 к., пож. 3000 к., Бабин субв. 600. к.. Огнева сторожа: Краєвий видїл надав з дотичних фондів слїдуючим добровільним огневим сторожам субвиницю за рік 1901: Старі Фратівцї 800., Бояни 600 к., Німецке-Тереблячи 500 к., Дорнаватра 500 к., Ґураґумора 800 к., Нові Іцкани 500 к., Йосиф Фальва 300 к., Кімполюнґ 500 к., Радівцї 1000 к., Солка 600 к., Долїшні-Станівцї над Чер. 400 к., Сторожинцї 500 к., Вашківцї над Чер. 400 к., Вижниця 1000 к., Авст-Новоселиця 400 к., Вама 400 к., Ільшешти 200 к., Надане стипендий: краєвий видїл надав три вільні стипендиї для слухачів унїверситету річно 200 к. Оттови Томовичеви студ. прав. Евґенови Рерови студ. філь. і Ґеорґієви Тофанови студ. філь. від шкільного року 1901/02 на цїлий час студий.

„Дѣло“ пише про угорску Русь: „Людьми і Богом забуті“ угорскі „Руснаки“ дають знов новий доказ зростаючого житя. Перед кількома роками воскресили вони довго дрімавше „общество св. Василія“, заложили при нїм друкарню і стали видавати популярну ґазетку „Науку“, що певне принесла би сто раз більшу користь народови, як би друковано еї не „язичієм“, але народною мовою, бодай такою, якою друкує ся правительственна „Недїля“. Тепер же „общество св. Василія“ розвязує ся, а замість него повстає акцийне видавниче товариство з 20.000 корон капіталу, на 400 акций по 50 корон. Акціонером може бути всякий Русин, греко-католик. Нове товариство купує від розвязаного „общества св. Василія“ всї активи враз *з друкарнею і платить* за се 80 акциями, що переходять в руки зарядів ужгородско-мукачївскої і пряшівскої епархиї. Доходи із тих акций епархияльні заряди будуть обовязані обертати на закупно дарових руских молитвословів і руских підручників шкільних в народних школах. До управляючої ради акцийного товариства вибрано: *старенького патріота*, о. протоерея Івана Яковича з Ужгороду, архидиякона о. Гавр. Чопея з Перечина, архидиякона о. Івана Грабара з Малої Кумяти, архидиякона о. Мих. Балога з Малого Сиготу, конеисторского адвоката Ник. Поповича з Ужгороду, директора ужгородскої греко-кат. препарандиї, В. Каминьского, катихита о. Еман. Рошковича, професора теольоґії о. Петра Гевея, віцеректора ужгородского семінаря о. Юлїя Станканиниця, учителя препарандиї Авг. Волошина і контрольора епархияльних заведень о. Ал. Дулишковича — усї з Ужгорода (Унґвару). — Молодому товариству і его основателям кличемо: Щасть Боже! і, желаючи найкрасших успіхів, висказуємо надію, що в дїяльности его буде більше зближена до простого угроруского народу і его простонародної мо:и, нїж в дїяльности „общества св. Василія“ і „Науки“, бо тілько через се зближенє всяка праця угроруекої інтеліґенциї зможе видати значні овочі. Мертве ненародне „язичіє“, і мертвий, схоластичний зміст видань, тілько здержать осьвідомленє народу і пхнуть его в обійми словаччини та мадярщини.

Жадоба сензациї... по смерти. В Кракові застрілив ся онодї фармацевт зі Львова, Едвард Андерле. Причиною сего кроку мала бути нещасна любов. Денат лишив між иньшими також лист до віденьского тижневника „Das interessante Blatt“, в якім описує подрібно цїлу подїю і просить редакцию, замістити лист і свою фотоґрафію.

Населенє землї. Анґлїйский місячник „The Current Cyclopedia“ за грудень 1901 подає найновійші обчисленя мешканцїв на цїлій земскій кулї. Після сего обчисленя населенє цїлої землї виносить 1.500 мілїонів голов, розкинених по всїх частях сьвіта, а *іменно*: в Европі 372,925.000, в Азиї 830,558.000, в Африцї 170,050,000, в Америцї 132,710.000, в Австралїї 6,000.000. Під бігунами 92.000. Всего разом 1.512,333.000. На поодинокі краї Европи припадає ось кілько жителїв: На Францию 39,000.000, на Австро-Угорщину 36,900.835(?), на Нїмеччину 56,345.014, на *Італїю* 32,320.754, на Велику Британїю 41,454.210. Монархиї з кольонїями числять: Франция 94,784.014, Нїмеччина 71,023.014, Росия 128,832.172, Велика Британїя 390,000.000. З наведених цифр показує ся, що Анґлїя має зверх четвертину всїх мешканцїв землї. З тих є близько 300 мілїонів Азиятів а 40 мілїонів Африканцїв. Анґлїйским язиком говорить нинї 138 мілїонів.

Бодрім ся!

(В справі основуваня Сокільских товариств).

На цїлком занедбане фізичне вихованє і тїлесний розвій руської суспільности почало товариство ґімнастичне „Сокіл“ у Львові з чим раз лїпшим усьпіхом звертати свою увагу і вказувати напрям чим раз ширшим кругам людий доброї волї до горячого занятя ся тою важною справою і спонукувати їх до основуваня ґімнастичних товариств, в яких фізично і духово слабосильні одиницї могли би придбати потрібну силу, ту підвалину здорового ума.

Праця львівского „Сокола“ в тім напрямі не позістала без усьпіху у руської суспільности, бо чимраз більше людий, котрим лежить на серци справа тїлесного розвою нашого народу, зголошує ся по вказівки і практичні ради в справі засновуваня товариств ґімнастичних на разї бодай по центрах повітових.

Помежи численними квестиями, які виступають при завязаню таких товариств, виринає передовсїм справа їх злуки з другими „Соколами“ взагалї, а з львівским „Соколом“ з окрема.

Одні основателї бажали-б бачити свого „Сокола“ філїєю „Сокола“ львівського, підчас коли другі хотять застерегчи своєму товариству цїлковиту независимість і самостійність. На сю тему починають ся звичайно вести палкі і завзяті розговори, котрі *тягнуть* ся звичайно доти, доки справа сама через себе не впаде, се значить, доки обі спорячі сторони, впавши в безпотрібне розяренє, не знеохотять ся і не покинуть цїлком гадки завязаня такого товариства.

Тут нагадати би слова великого Нїмця: Es wächst der Mensch mit seinen höheren Zwecken. Не зверхна *форма*, але суть річи і справа далеко сіяючого ідеалу... ідеалу піднесеня нашої суспільности із занепаду тїлесного і здеґенерованя цїлих поколїнь, повинна зосередоточити всї наші зусилля і наші зусилля і наші стремлїня в тім напрямі і не дозволювати загирювати самої справи через такі дрібницї, як: чи товариство має бути самим в собі колїсцятком, чи ставовити одну зі складових частин в машинериї-орґанізациї.

В найбільшім числї случаїв, спори, *які проявляють ся при* наміренім завязуваню сокільских товариств полягають на неузасадненім поглядї, буцїм то кожде сокільске товариство має бути зависиме від товариства материого. Є се хибний погляд, бо при добрій воли і холоднім пониманю самої справи можна погодити бажаня обох спорячих сторін і завязати філїю независиму, самостійну.

Сокільскі товариства могуть бути цїлком самостійні, або філїями двоякого рода, а то: один, в котрім матерне товариство має статутом застережене право безпосередного вглядяня і впливу на хід справ філїяльних, а другий, в котрім філїя кромі назви і обовязку передкладаня річних справоздань до товариства материого, не має жадної иньшої примусової (статутової) звязи з головним товариством.

Першого рода філїя є товариством дочерним, абсолютно зависимим від матерного товариства, котре однак, наколи би головний заряд матерного товариства перейшов у руки нашим народним змаганям ворожі, могли би тяжко пошкодити не тілько своїй філїї та ідеалам сокільским, але також принести необчислиму шкоду інтересам народним.

З тої причини є до певної міри умотивована резерва, з якою деякі приступають до заснованя філїї, котра є *неначе віддїлом* „Сокола“ львівского.

При другого рода товариствах дочерних, при самостійних філїях, всї зносини, які помежи головним а філїяльним товариством істнують, полягають лишень на спільности цїлий і добровільнім відчуваню конечної потреби як найтїснїйшої солїдарности і згідности в поступованю, причім товариство матерне, не з права статутового, але з права старшеньства, посїдає деякі привилеї геґемонїяльні.

Тоті привилеї є дуже обмежені, бо полягають *лишень на тім, що в* разї потреби може товариство головне, за згодою філїї, висилати свого відпоручника до удїленя єї помочи в справах фахово-ґімнастичних, адмінїстрацийних і т. и. Натомість з титулу геґемонїї виплива́ють для материого товариства досить тяжкі обовязки, котрі знова для самостійних філїй становлять дуже велику догідність.

Матерне товариство всапівдїлаючи при заснованю своїх самостійних філїй має моральний обовязок дбати нетілько про їх удержане, але також уживати всїх своїх сил і впливів в цїли доведеня їх до як найвисшого розвою. Сей обовязок сповняє товариство головне через удїлюванє рад і вказівок, так що-до поодиноких случаїв конкретних, як і що-до загального становища, яке товариства сокільскі в справах народних і загально-суспільних занимати повинні.

Таким чином удержує ся безперервна звязь помежи всїма „Соколами“, котра полягаючи не на примусї, але на обопільнім довірю і дружескій любови, є о много сильнїйшою від всїх урядових і статутових зносин.

Всїх тих догідностий полишені товариства самостійні (не філїї) з тої причини, що не посїдаючи *нїякої звязи* з другими „Соколами“, не мають нї права, нї спроможности користувати ся помочию подібних до себе товариств і через се приневолені суть стояти тілько одинцем. Того рода житє потягає за собою знова цїлковите здержанє поступу і дальшого розвою, а спроваджує майже все такі товариства *самостійні до ряду* товариств касинових. Ті товариства, що хотять такої сумної долї уникнути, мусять лучити ся в союзи і платити значні вкладки на покрите видатків союзних, котрі рідко коли приносять успіхи, що стояли би у відповідній пропорциї до коштів.

З сего представленя виходить, що найвідповіднїйшою формою товариств ґімнастичних є самостійні філїї „Сокола“ львівского, котрі як оперті на окремих статутах, становлять властиво товариства цїлковито *самостійні і котрі* в разї потреби (н. пр. на случай некористних для народу кон'юнктур в головнім зарядї) можуть, без права заперечуваня зі сторони товариства материого, переміпити ся навіть в товариства цїлком самостійні.

Пояснивши, який рід товариств сокільских є так для членів, *як і для* нашої суспільности найдогіднїйший, кличемо до вас родимцї:

Завязуйте самостійні філїї „Сокола“ львівского!

Щоби охочим людям помочи при завязуваню товариств сокільских, постановила старшина львівского „Сокола“, щоби Русинів позальвівских принимати в замісцеві члени за одноразовим зложенєм при вступі 2 корони вписового і за оплатою вкладки, яка виносить річно 2 корони і може бути плаченою в квартальних ратах з гори. Рівночасно згодила ся старшина, що в місцевостях, з котрих буде *кільканацять* членів, має коштом львівского „Сокола“ бути заснована самостійна філїя, якій матерне товариство зверне вкладки всїх еї членів з послїднього року. Дальші вкладки членів дочерного товариства будуть вже в цїлости належати до него самого, без обовязку плаченя яких небудь оплат на річ „*Сокола*“ у Львові, так, що матерний „Сокіл“ остає обмежений лишень на тих кільканацять корон, які вплинуть титулом вписового перших членів замісцевих і які мають без жадної дальшої доплати зі сторони філїї служити не тілько на покрите (бодай вчасти) коштів переписки, висиланя відпоручників і всїх иньших видатків, які випливають зі зносин товариства головного з філїєю.

Спосіб завязаня самостійної філїї є слїдуючий.

Особа, котра хоче заложити філїю, присилає будьто сама за себе, будьто спільно зі своїми знакомими до львівского „Сокола“ відповідну квоту за впис і вкладку замісцеву на один, або і більше кварталів, почім старає ся придбати в кругах своїх знакомих як найбільше членів. Коли число сих членів винесе кільканайцять осіб, на той час „Сокіл“ львівский заіменує одного з таких членів своїм делеґатом і пішле на его руки взорець філїяльного статута. Сей статут члени даної місцевости на своїх ad hoc скликаних сходинах змінять, або доповнять, а в кінци в пятьох примірниках підпишуть і відішлють до „Сокола“ у Львові, до дальшого урядованя.

По затвердженю статута, станут скликані загальні збори філїї в цїли уконституованя товариства і введеня его в житє.

В сей спосіб отвирає ся широке поле до щирої працї над добром нашого народу і его суспільности і маємо надію, що поклик наш „Бодрім ся“ в недовгім часї буде звенїти у всїх сторонах не тілько Галичини, але і нашої Буковини.

Старшина „Сокола“ у Львові.

А. Будзиновский, голова. *Денис Кучика*, справник.

НАУКА, ШТУКА, ЛЇТЕРАТУРА.

„Ruthenisches Sprachbuch“. Мінїстерство осьвіти апробувало II. часть сего учебника написаного проф. Ом. Поповичом, а виданого книгарнею Г. Пардїнього по цїнї 2 кор. 50 с., враз із приналежним словарцем для всїх середних шкіл і уч. семинарий на Буковинї.

Надіслане.

До товариства рускої шляхти уплатили дальше членьскі вкладки отеї пани: О. Євгеній Симака, Андроник Скраба, Порембский. Севастиян Балошескул, Михайло Данчул, Н. Готинчан, Василь Лїкперда, Емануїл Томоруґ, Стефан Циґанюк, Мірош Зотик, Григорій Никорович. — Дальше подарував п. Дмитро Мариянчук 1 кор. і п. Е. Слїпенюк 1 кор. до товариства, за що їм щире спасибіг.

Михайло Кракалїя, касиер.

Телеґрами „Буковини“.

Відень, 16. цьвітня. Палата послів продовжала розправи над управою скарбовою. Посол Василь Яворский (Русин) висказує ріжні жаданя галицкого населеня дотично податкових справ. Посол Люкш жадає, аби державні податки перемінити на місцеві, рільниче населенє не спочине, аж не перепре знесенє державного податку ґрунтового, хочби навіть насилою. — На вечірнім засїданю вибрано квотову депутацию і членів делеґаций, відкинувши 191 голосами против 62 внесок п. Дершати на відроченє вибору делеґаций на 8 день. З Буковини вибрано до делеґаций барона Василька членом, а Богосевича заступником.

Відень, 16. цьвітня. Цїсар заіменував д-ра Кароля Адлера звичайним професором австрийского цивільного права на Черновецкім унїверситетї.

Петербург, 16. цьвітня. Замах на мінїстра справ внутрішних Сіпяґіна доконано 15. с. м. о 1. годинї пополудни. О год. 2. попол. умер Сїпяґін. Убійник перебраний за російского ад'ютанта приступив до мінїстра і заявив що єму повірено, доручити мінїстрови мемориял В. кн. Серґія. У хвилї, коли мінїстер хотів відобрати письмо з єго рук, стрілив він до мінїстра пять разів з револьвера і ранив єго смертельно Убійник подав, що називає ся Болшанов і був студентом кієвского унїверситету. Се, що релеґовано єго з унїверситету з причини удїлу в розрухах, склонило єго до пімсти на мінїстрі.

Склад товарів Б. Бальтінестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахлярі коронкові і з правдивих струсьових пер, ручки перлові і з черепахи. Вахлярі Gasé, найновійший вироб, в білих, чорних і всїх иньших барвах модних.

Рукавички: білї Glacé, шкіряні земіш і шовкові у всяких довжинах для пань і панів.

Коци до подорожи на повози і санки, а також накривала на ліжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до снїгу.

Балеві краватки: найновійшого жанра. Балеві мужиські сорочки шовкові, з Piqué і батисту. Найновійші ковніри і маншети, хусточки шовкові, батистові і полотняні. Ґузики до ковнірів і шемізетові. Мужиські шкарпитки.

Ізза пізного сезону продають ся по дуже знежених цїнах всї товари кожухові, плетені, вовняні і черевики.

Найбільший вибір карнавальових товарів для панів і пань штіфлета і домові черевики: лякеровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, попелясті зі шкіри земіш.

Більші засоби на складї: перзияньскі кучми, дамскі зарукавки, чапочки, колїери і т. д. Правдива білизна Єґера: кафтаники, мужиські пончохи, шкарпитки, Chenillen Escharpes і хустки, вовняні шалї і хустки вовняні і полотняні дамскі спідницї, камаши; огрівачі пульса і литок; плетені вовняні і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дївчат і дїтий, а також футровані штіфлети. Черевики до совганки для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

В товаристві взаїмних обезпечень „Днїстер“

прибуло в місяци марті с. р. 5643 важних поліс на суму 6.462.365 кор. обезпеченої вартости з премією 55.002 кор. 58 сот.

Разом в 1 квартали с. р. видано 15641 поліс на суму 18,372.386 кор. з премією 153.002 кор. 17 сот. попередного року за той сам час було 13.165 важних. поліс на суму 15.976.530 кор. за премією 130.548 кор. 39 сот. т. є. сего року о 2476 поліс а 22.417 кор. 78 сот премії більше.

Шкід в марті було 31 случаїв, разом від 1. сїчня до 31. марта с. р. було 75 шкід котрих 72 вже виплачено, 2 шкоди находиться в лїквідациї, а виплату 1 відшкодовань, (в квоті 193 кор. 96 сот.) на разї з причин правних вздержано.

Сума всїх тих шкід разом з коштами лїквідациї виносить brutto 32.242 кор. 02 с. з чого по потрученю части реасекурованої лишає ся на власний рахунок 16.153 кор. 15 сот.

При відновленю поліс. 1 в квартали с. р. зараховано членам титулом 8% звороту квоту 10.211. кор. 94 сот.

Фонд резервовий з днем 31 марта 1902 виносить 393.659. кор. 68 сот.

Рахунок Товариства взаїмного кредиту „Днїстер“ у Львові,

стоваришеня зареєстр. з обмеж. порукою за місяць март 1902.

I. Стан довжний:		Кор. сот.
1. Удїли членьскі		82,535·90
2. Фонд резервовий		8,908·22
3. Специяльна резерва страт		1111·59
4. Вкладки щадничі:		
а) Стан на початку марта	981,802 93 с.	
б) вложено в марті	40,380·88 „	
разом	1,022,183·81 с.	
в) винято в марті	83,210·72 „	
Позістає з кінцем марта		938,973·09
5. Сальдо проц. (побраних)		25,755·64
6. Непіднята дивіденда за рік 1897, 1898, 1899 і 1900		3,153·53
7. Кошта спору		656·80
8. з рахунку ріжних сторін		620·08
9. Кредит банковий		—
10. Р. зиску за рік 1901		8,699·33
Сума		1.070,414·18

II. Стан чинний:		Кор. сот.
1. Позички удїлені на скрипта і векслї:		
а) стан на початку марта	884,931·77 с.	
б) удїлено в марті	60,705·— „	
разом	945,636·77 с.	
в) сплачено в марті	19,506·62 „	
Стан з кінцем марта		926,130·15
2. Готівка в касї з днем 31 марта		931·77
3. Цїнні папери фонду резер.		8587·—
4. „ „ инші		43,560·—
5. В щадницї почтовій (оборот чековий)		5,425·05
6. В иньших товариствах і банках		82,421·22
7. Рахунок біжучій з Банком краевим		18·36
8. Сальдо коштів адміністр:		40·60
9. Рахунок ріжних сторін		2512.03
Сума		1,116,486·19

Членів прибуло 63 убуло 24 з удїлами, остає з кінцем марта 1902 всїх членів 2043 з 2130 декларованими удїлами в сумі 106,500

Стопа процентова від вкладок 4 проц. від позичок удїлюваних з провізиєю на кошта адміністрациї $6^1/_2$ проц.

Найновійші Schulversäumnisse

получити можна

в друкарнї „Рускої Ради“, в Чернівцях

улиця Петровича ч. 4.

Друкарня тов. „Рускої Ради“

в Чернівцях улиця Петровича ч. 4

має на складї отсї

КНИЖКИ

Бажаньский Іван: „Пропасть“ . . кор. —·20
Барановокий Мечислав: „Педаґоґіка“ для семінарий учительских і учителїв шкіл народних, (видане четверте значно розширене і доповнене „Нарисом психольоґії виховавчої„) „ 1·20
Будилець Ев. О.: „Студиї Богословскі“ „ 6 —
Гаврищук Микола: „Методика“ наука в школї народній ч. II . . . „ 2·—
Галїп Теодот: „Домашний писар“, збірка примірів, як укладати ріжні письма „ 1·—
„Перші зорі“, оновідане . . . „ 1·—
„Думки та пісні“, поезиї . . „ —·20
Гаршин: „Малярі“ . . . . „ —·20
Гоголь Микола: „Ревізор“, комедия в 5 діях, переклад В. Сїмовича . „ —·60
Данилевич Іван: „Приказки“ I і II по „ —·16
Захарко Іван: „Жарти“ . . . . „ —·20
Кобилянська Ольга: „Людина“ . . „ 1·—
„Покора“ . . . . . „ 1·—
Кониський Олекса: „В день сьвятоїволи“ „ —·20
Крушельницький Антін: „Серце“ . . „ 1·—
„Семчишин“ . . . . . „ —·80
Лукиянович Денис: „Багнїтки“ . . „ —·20
Martynowicz I.: „Historische Zeugnisse“ über die ältesten Beherrscher und Einwohner der Bukowina und Moldau „ —·20
Окуневский Ярослав: „Листи з чужини“ „ 3.—
Павлик Михайло: „Про русько-українські народні читальнї“ . . . . „ 1·—
Pihuliak Darius: „Die Amts-Correspondenz“ der Volksschulleitungen und Ortsschulräthe Angelegenheiten . „ 1 25
Пігуляк Єротей: „Верховинські згадки“ „ 2·—
Попович Омелян: „Ластівка“ . . . „ 2·—
„Чума горільчана“ . . . . „ —·50
„Методика“ I . . . . . „ —·60
„10 казок для дїточок“ . . . „ —·20
„Хлопцї садівники“ . . . . „ —·40
„Цїсар Франц-Йосиф I. . . . „ —·20
„Красноміскими людьми“ . . „ —·40
Сенюк Іван: „Образки з природи“ I II „ —·20
Семанюк Іван: „Карби“ . . . . „ —·80
Слободівна Марія. „I хтож вона була“ „ 1·—
Стефаник Василь: „Сина книжечка“ . „ 1·—
Стоцкий Стефан: „Буковинська Русь“ „ 2·40
„Bestrebungen der Rumänen“ . . „ 2·—
„Громада“ або який лад і порядок має бути в громадї . . . . „ —·20
„Порадник“ як закладати каси пожичкові і щадничі . . . . „ —·40
„Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthografie . . . . . „ —·40
Федькович Юрій: „Твори“ том I . . „ —·80
„Пісні жовнярскі“ . . . . „ —·20
„Проскурка“ . . . . . „ —·20
Франко Іван: „Русько українська лїтература“ . . . . . „ —·20
Шпитко Осип: „Листи з пекла“ . . „ —·30
Єремійчук Денис О.: Die griech. Präsanctificanten-Messe, ihre Entstehung Entwikelung und gegenwärtiger Ritus „Житє, муки і смерть і історня перенесеня мощів сьв. великомученика I вана Сучавского“ . . . „ —·40
Яблочков Г.: „Сїльска учителька“, оповідане, пер. А. Крушельницького „ —·50
* * * „Бесїди про часи козацькі“ . „ —·80
* * * „Res Ruthenicae“ . . . „ —·20
* * * „Про бук. сойм краєвий і про вибори до сойму“ . . . „ —·20
* * * „В чім наша сила“ . . „ —·20
* * * „Котюзї по заслузї“ . . „ —·20
* * * „Голос до народа“ . . . „ —·24
* * * „Зерна“ . . . . . „ —·20

Просьвіт промінями Рентґена.

Лїченє сухо-горячим повітрєм

подаґри, ревматизму, люмбаґи (пострілу), Іехіаса, невральґії, болю в суставах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи Др. Реіфлера), що прикладають ся до слабих частий тїла, уможливлюють найвисші температури з всякими термальними методами, а через те й найкрасші успіхи в лїченю і навіть застарілих слабостий. Значно усмиряє біль. При лїченю є цїле тїло вільне окрім слабого місця, тому можуть його зносити і ті, що терплять на серце, на конґестиї і астматики. Лїченє може відбути ся і в помешканю пацієнта.

Купелї в електричнім жаровім сьвітлї против слабостий, як зміна материї, подаґра, ревматизм і против затовщеня.

Др. Г. Хаєс, Чернівцї, ул. почтова 5а.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Володислав Секерский.**

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 42. Чернівцї, недїля дня 7. (20.) цьвітня 1902. р. Рочник XVIII.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і недїлї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.
Редакция адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:
на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „
Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.
Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Інтерпеляциї.

Інтерпеляция нашого посла п. Пігуляка і товаришів до мінїстра справедливости дотично материяльної шкоди, яку поносять буковиньскі Русини через занедбане рускої мови в судах і при судових лїцитациях, внесена на сесиї з дня 10. цьвітня 1902.

Руска народна часопись „Руска Рада“ описує слїдуючий характеристичний випадок: „Нїмецка лїцитация. Григорій Рупташ з Молодії купив собі поле, котре в ґрунтових книгах села Молодії записано було під ч. 498 на Григорія Стратичука і Іфтиму Стратичучку по половинї. Купивши се поле, заінтабулював він на себе лиш ту половину, котра стояла на Григорія Стратичука, а другої половини не заінтабулював, бо Іфтима була ще малолїтна і треба було чекати, аж стане повнолїтною. Між тим пожичила Іфтима у Бернгарда Маврібера 199 кор. 77 сот., а що довгу не віддавала, то Маврібер запізвав до суду і вийшла на ту Іфтимину половину, котру вона вже продала Рупташеви, лїцитация. Вже як шапували, то Рупташ яко посїдатель і властитель того поля тому спротивляв ся, але нїчого не помогло, бо хоть довг зроблено по продажі, то в ґрунтових книгах все ще сей кавалок стояв на Іфтиму записаний. Що тут робити? Урядник судовий, що був на комісиї, порадив Рупташеви, аби відкупив собі у Маврібера его претенсию до поля, став сам до лїцитациї і старав ся его ще раз на лїцитациї купити. Зробив Рупташ так, прийшов на лїцитацию і чекає у відділї X-ім повітового суду в Чернівцях від год 9—12, коли то будуть лїцитувати. Чекає, не може дочекати ся. Нарештї питає ся Григорій Рупташ, чому нема лїцитациї. Аж тут кажуть ему, що вже по лїцитациї, а поле купив Гавріл Каган. Коли? — От тепер! Та як? — Я-ж тут стою від 9-ої години! А чому-ж ви не давали нїчо? Оттак слово по слові дізнав ся Григорій Рупташ, що на его таки власних очах продали его таки власний кавалок поля, а він про се нїчого не знав. Бо було се в канцеляриї п. секретара Гортена, а той пан секретар прийшов до нашого суду аж з Відня і не знає анї слова по руски, анї по волоски. Цїла лїцитация була по нїмецки. Рупташ нїчого не розумів. Чув, що щось жиди гаркають, але думав, що то щось иньшого, а лїцитация ще буде. Він все чекав, коли то скажуть по руски або по волоски, що продає ся се поле, тай кілько другі дають, але на даремно. Жиди гаркали по нїмецки, а судові урядники также все по нїмецки, а по руски або по волоски анї слова. Правда, раз однїсїнький зачув він слова: хто дасть більше? Але нїхто не казав: за що? кілько другі дають? Тож був він переконаний, що то щось иньшого продають, а ему до другого дїла мало. Він лиш по своє поле прийшов, аби его по раз третий заплатити. Аж ось ему кажуть, що поле купив Каган за 90 кор., а Рупташ аж зблїд, бо порахуйте самі, кілько він втратив. Оттака то нїмецка лїцитация. Готові тебе продати з душею і тїлом, тай не знати меш, коли і за кілько.

Чи знаєте тепер, чому то треба нам доконче жадати від мінїстрів, аби в судах і в урядах понастановляли урядниками самих таких людий, котрі уміють по нашому? Чи не бачите самі, кілько то шкоди виходить для нас з того, що в тих урядах засїли чужинцї, а не наші дїти.

Отсе подаєм нашим послам до відомости, аби упімнули ся в радї державній за такі страшні кривди народу, що їх вже годї витримати.“

Сей випадок є так характеристичний, як і правдивий; коментар до сего злишний. Підписані ставлять ізза того таке запитанє до Є. Е. пана мінїстра справедливости:

„1. Чи Є. Е. знає о тім, що мінїстерство справедливости настановляє в Буковинї таких судових урядників, що не знають краєвої мови. Се наносить народови краю найбільші неприємности, несправедливости і материяльні шкоди.

2. Чи Є. Е. зарядить, щоби на будуче настановляли ся в Буковинї лише такі судові урядники, що зможуть виказати ся попри нїмецку мову ще з знанем краєвих мов, і щоби теперішні урядники були з'обовязані научити ся по руски або по волоски в протягу даного речинця.

3. Чи Є. Е. зарядить, щоби на будуче були лише такі лїцитациї правосильні, що перепроваджують ся ще в тій краєвій мові, якою говорить інтересована партия?“

(Слїдують підписи 17 послів).

Тої самої днини внесли наш посол п. Пігуляк і товариші другу інтерпеляцию до мінїстра-президента яко начальника мінїстерства внутрішних справ, дотично нарушеня язикових прав рускої краєвої мови в Буковинї.

Руска народна часопись „Руска Рада“ пише про слїдуючий сьвідками ствердшений випадок: „В Садаґурскім урядї податковім є урядник Антонович. Прийшли до того уряду Ґеорґій Жмурчак і Николай Веренка з Ленківцїв з виказом податку рентового каси пожичкової і щадничої, аби заплатити той податок. Виказ був писаний по руски. Взяв п. Антонович виказ в свої руки, дивить ся, а відтак до обох сих людий каже: „Там, до Москаля з таким письмом! Тут по нїмецки пишіт! не потребуємо тут руского письма! Дїяло ся се в урядї податковім, в тім урядї, що бере гроші з людий. То гроший від руских людий потребує сей уряд, а письма руского не потребує? Питає ся: чи причиняє ся се до плеканя австрийского патріотизму у людий, як їх відсилає ся з руским письмом до Москаля! А додати мусимо що той, виказ був написаний по руски, а не по московски! Наші посли ради державної повинні в радї державній таке поступованє австрийского урядника напятнувати і жадати, щоб его якнайскорше покарано за таку зневагу руского письма і за таке непатріотичне поступованє. Оттак то підпирають у нас також і розвиток кас райфайзеньских. Бідні люди, що спромогли ся з бідою заводити таку касу, мусять на кождім кроцї поборювати страшні перепони, які ставлять їм якраз ті, що повинні їм бути в тім спасеннім і ратунковім дїлї помічними. Страшно гірко жиє ся рускому народови на рідній землї.“

Лишає ся ще до наведеного додати сю замітку, що сей випадок є типічний для богато иньших таких випадків, упослїдженя і нарушеня прав руского народа в Буковинї, під котрими він терпить на кождім поли в публичних урядах і школах на кождім кроцї і не дасть розвинути ся сему народови так духово, культурно, як і материяльно. У виду сего ставлять підписані до Є. Е. пана мінїстер-президента як начальника мінїстерства внутрішних справ питаня: „1. Чи Є. Е. зволить, зарядити слїдство що до сего випадку і покарати виновника для приміру, і 2. Чи Є. Е. зволить ужити такі средства, котрі мали би на цїли, хоронити рускій нарід на будуче против такого нарушеня его язикових прав?“

(Слїдують підписи 17 послів.)

Державна рада.

Дня 17. с. м. відбули ся два засїданя, як се постановлено з огляду на вибір членів до делеґаций. Ранїшне засїданє зачало ся о год. чверть на 11 відчитанєм внесень та інтерпеляций, між якими находили ся: пос. Ольшевского в справі яподаткових шикан в Кракові і пос. Брайтера в справі наміреного спіритусового картелю. Пос. Бегайх жалує ся на надто довгі засїданя палати.

Відтак відповідали мінїстри зелїзницї Вітек і скарбу Бем-Баверк на інтерпеляциї почім приступлено до дальшої дискусиї над буджетом скарбу.

Пос. Василь Яворский жалує ся на податковий гнет, під яким

Торжище.

Оповіданє Василя Кравченка.

(*Конець.*)

Колїсник помалу приходить у себе, бо всї-ж сї його муки, які він переживає у спітканню з начальством — також є „холуйство“; і от уже йому сором за себе, з того він ховає своє лице від Остапчука; а щоб другі того не помічали, то ось він умисне знайшов відліпленого квитка на плямцї, похитав головою так, щоб тее бачила шкалишниця, — „бо такого-ж непорядку тут бути не може“ — і відсунув сю плямечку на бік найдалї, щоб вона не попалась на очи старшому урядовцеви... З того всього Колїсникови кришку легше у серцю, бо вже-ж тепер він зробив добре дїло...

— Панове, я їсти хочу — плаксиво говорить підпилий.

Покупателї відхлинули, шкалишниця, кинувши начальство сама метнулась до свого покою, винесла звідти і мовчки подала Остапчукови кавалок житнього хлїба і огірок, і знову прислухаєть ся до ревізийних шпиганцїв.

Їжа у Остапчука у пазусї, хоч він знову чомусь таки не йде зі шкальнї, а його не помічають.

—.... „Кому живеть ся весело,
Вільютно на Русї?
Роман сказав: поміщику,
Демиян сказав: урядовцю...“ — Не вгаваючи чеше Остапчук. Йому хоч і не відповідають, но Колїсник гаразд учуває, що й ся пісня його зачіплює!... Щоб відчепить ся від уїдливого, він тицьнув Остапчукови сороківку до рук. Той узяв гроші без жадної уваги.

— „Чвертку!“ — У мент грізно загув підпилий, подаючи сороківку через штахет.

Шкалишниця скоса позирнула на начальство, а тее — сопло.

— Не можу сьогодня дати вам більш горівки, — приязненько відказала вона Остапчукови.

Той, кришку помовчавши, траґічно каже:

— „Колись і в мене воля була, та деж лишилась вона?! На віки пропала! Безщасний, безщасний я!

Опустив руку з сороківкою, відійшов до дверий, батуючи душі людскії — ридає... Се риданє помалу перейшло у хлипаннє. А далї, схиливши голову на груди, тільки здрігуєть ся.

— А городовий далеко від вас? — спитавсь Дейнека у шкалишницї.

— Нї, варта його осьде, — відказала та.

— „О, Боже великий, Ти дав хлїба менї на сьогодня. Дяка за сеє Тобі!“

Без жадної уваги на урядовецьку розмову, велетно промовив Остапчук, — „не дивуйтесь тому, що я скульптор і разом — поета!... Адже:

Ми пємо з чаші битія
З закритими очима,
Своїми-ж слїзми
Змочивши вінця золотії... — Так щирий Лермонтов каже, мої голубята!... Та хиба-ж мало хто чого гарного каже. Ет!“ — І безнадїйно махнувши рукою, Остапчук посунув ся у двері під мрячку.

— За що люблю я сю шкалишницю, розважив менчий акцизник старшого тодї, як обидва вони, полишаючи босяків, вулицею простували до базарю на ревізию другої шкальнї — прийдеш до неї, застанеш розгардїеш — рознесеш її за сеє, а вона — хочби-ж тобі пару з рота, тільки приязненько осьміхаєть ся.

— Гі-гі! — Умисне збільшеним щасливим реготом обзиваєть ся молодий здоровецький жид з крамницї нїби у відповідь Дейнецї на те, що сей, забувши про свою поважність, з легенька ліктем штовхнув Колїсника у бік. Справдї сьмішно: межи пшона, горшків, цибулї, ганчірок та инчого краму — сидить жидівка „стара як земля“, розставивши ноги в колїнях, ступнями сперлась на вінця великого горщика, у котрому тїло вугле... грієть ся і беззубим ротом ремиґає коржа, обмащеного в сметану.

— Гей, боса команда, дорогу начальству! — крикнув, прошкандибавши на однїй нозї поперед урядовцїв, чорнявий, вродливий босяк з кремезним обличем, котрий зараз же став на пішоходї, спер ся у стїну камяницї спиною, підтримуючись милицями, зняв кашката і „жере начальство осима“!

У відповідь кривому огризнулось разом кілька сестричок перекупок, що „по трудах“ збіглись випити по чарцї і заступали дорогу прохожим.

— „Государ наш і горілка наша — каже одна.

— Пить за свої не заборонено, — каже друга.

— У хатї не можна, на дворі питимеш, — огризаєть ся третя.

— Ундірцер, під Плевною, ваше високоблагородіє! — гукнув кривий.

Акцизники поважно козиряють йому і минають його мовчки.

— Що, багато розжив ся?! — злїсно обзиваєть ся до нього куценький горбань-босяк з великою головою і гордим виразом, що зараз відвернув ся від селяньскої купки, щоб та необразована мужва й справдї не подумала того, що ся поважна городяньска людина може й справдї примазатись до когось на дурничку.

— Звісно, ми грішні, за тим повинні поважати начальство, а про те я, кого люблю — сама йому скажу, силою мене не заставлять, — погордо обізвалась до громади безноса ряба молодиця з пішохода, що по другий бік вулицї і підвабливо моргнула до двох дїдів, з котрих один налив їй чарку, а другий дав шматок перепічки з торби.

На щасливу курносу заздрісно з боку дивилась молода старчиха, що на руках тримала дитинку.

— Се таке начальство, що воно наровить ще з тебе здерти, — відмовляє горбатий нїби до всїеї громади, а справдї — у відповідь до курносої, бо кавалїром себе учуває!

На східцях, над пішоходом, коло запертих дверий, сидить жіноча постать

терпить населенє Галичини. Закидає віцепрезидентови Коритовскому, що переслїдує урядників з причини їх полїтичних переконань і народної приналежности. Сам бесїдник може служити приміром, бо єго два рази поминено при авансї. Обговорює широко причини пересиленя в рільництві в Галичинї, підносить конечність реформи податкового закона, вступає ся за переказанєм ґрунтових податків краям, домагає ся заведеня гуманїтарних приписів при вимірі і стяганю податків, зазначує конечність нового закона про належитости. Сю промову кінчить бесїдник домаганєм полїпшеня биту податкових екзекуторів і заявляє на послїдок, що руский клюб, не маючи довіря до правительства буде голосувати против буджету.

Промовляв ще пос. Люкш, обговорюючи податкові справи та вніс резолюцию з домаганєм, щоби знести ґрунтовий податок, як державний, а заступити єго проґресивним доходовим і заробковим податком. На сїм замкнено засїданє о годинї 2. пополудни.

Вечірне засїданє задля вибору членів до квотової депутациї, розпочало ся о годинї чверть на 6. Перед приступленєм до дневного порядку пос. Дершата ставить нагле внесенє, аби вибори до делеґаций відложити аж до 23. с. м., бо се не є така пильна справа; бесїдник домагає ся поіменного голосованя над сею справою.

Пос. Пацак складає заяву, що понеже внесенє нїмецко-людового сторонництва має на цїли виключно зискати на часї для трансакций сего сторонництва з правительством, Молодочехи не приложать руки до сего і будуть голосувати против внесеня Дершати. В поіменнім голосованю відкинено се внесенє 191 голосами против 62, почім палата приступила до переведеня виборів.

До квотової депутациї вибрано з галицких послів Поляків: Яворского і Давида Абрагамовича. До спільних делеґаций вибрані з Галичини: Яворский, Войтїх ґр. Дїдушицкий, Евг. Абрагамович, др. Бик, др. Козловский, Поповский, а з Русинів Барвіньский; на заступників вибрано кн. Сапіґу і др. Рошковского.

На сїм замкнено засїданє о годинї 8. вечером.

На засїданю палати послів з дня 18. с. м. по відчитаню численних внесень та інтерпеляций забрав голос мінїстер просьвіти др. Гартель, а відтак мінїстер справедливости Спенс-Боден задля відповідий на інтерпеляциї. Між иньшим відповідав мінїстер в справі уживаня вязнїв до рільних і земних робіт; заявив, що буде оглядати ся за иньшим способом, якби заняти вязнїв відповідно до приписів карного закона. Відтак виголосив довшу бесїду мінїстер скарбу др. Бем-Баверк заявляє, що для сповненя бажань, висказаних в палатї і в комісиї треба би єще 400 мілїонів корон вставити до буджету. Мінїстерство скарбу не гнобить жадної народности, анї не робить ріжницї з сеї причини при авансї урядників. Урядник мусить зречи ся удїлу в полїтичних аґітациях і чиннім виступованю. Заходить incompatibilitas межи становиском урядника а полїтичною дїяльностию.

Пос. В. Яворскому, що до торічної інтерпеляциї в справі покривдженя Русинів зарядом мінїстерства скарбу, мінїстер не відповідав тому, щоби ощадити віцепрезидента Коритовского, але тому, щоби ощадити сих функціонарів, в яких справі була внесена інтерпеляция. Мінїстер може ствердити з вдоволенєм, що у властях під єго зарядом є богато Русинів і то не на підрядних, але на кермуючих становисках. Що до віцепвезидента Коритовского заявляє мінїстер, що віцепрезидент відзначує ся великим посьвященєм в сповнюваню своїх обовязків, а се належить високо цїнити, особливо на такім популярнім становиску, як єго.

В порушеній податковій справі (маршалка А. ґр. Потоцкого) мінїстер є звязаний ухвалою палати що до задержаня тайни в лонї податкових комісий, але може заявити рішучо, що дав свого часу щиру відповідь, що дотичний функціонар сповнив свій обовязок і що закиди против него є несправедливі.

На закид проволїканя податкових рекурсів відповідає мінїстер, що він сам не навидить сего і старає ся о скілько можности усунути проволїканє справ.

Що до знесеня службових кавций, які тепер виносять 32 мілїони кор., мінїстер займає ся сею справою і думає, що забезпеченє держави дасть осягнути ся иньшою дорогою, чим кавциєю. Теперішне складанє кавциї не є таке дуже некористне, бо урядник побирає 4 процент від неї, а в разї єго спенсіонованя або смерти, кавциї мають таку саму вартість, як убезпеченє на житє. Однак мінїстер є сам за знесенєм кавций і небавом полагодить сю справу.

Для поратованя краєвих фінансів мінїстер зробив важнїйший крок, чим котрий небудь з єго попередників, допускаючи краї до участи в доходї зі спіритусового податку, який в 1901 р. дав такий корисний вислїд, що крім передвиджених 6 мілїонів, ще дальші 3 мілїони будуть могли стати роздїлені між краї.

Що до полїпшеня платнї податкових урядників, то передовсїм велике число і лиху платню податкових практикантів треба би усунути, але се дасть ся перевести тілько поволи, бо разом вимагає великих гроший. Без придбаня нових жерел доходу, не дадуть заспокоїти ся всї ті бажаня, яких підносить ся чим раз більше. Мінїстрови лежить на серци так само знесенє мита, як і полїпшенє емеритур для вдів і сиріт і плятнї днюрнїстів, але всьо те можна осягнути лише постепенно. Мінїстер внесе небавом дотичні предложеня, але просить палати, щоби она прихилила ся і до рівночасних предложень правительства на покритє сих видатків.

Відтак промовляли пп. Кончі і Ріґер, який обговорював справу цукрового податку і картелю; вкінци пп. Шварц, Фелькль і референт Ґурский. Він вказав на великий зріст коштів адмінїстрациї наслїдком побільшеня етату урядників і полїпшеня їх платнї. Всї пхають ся до урядів, а рільництво, промисл підпадають. Є се напрям бюрократично колективістичний, найнебезпечнїйший в часї економічного пересиленя, в якім находить ся держава. Всьо звалює ся на кошт держави, а звідки взяти покритє, та що оно спаде новим тягарем на податників — про се нїхто і не подумає. Нехай-жеж про те памятають так палата, як і скарбова власть.

В голосованю принято титул „Центральний, заряд“ а відтак і реферований пос. Романчуком роздїл: правительственна державна друкарня. як і всї в ходї дискусиї поставлені резолюциї.

Президент Фетер повідомлює, що пос. Держата поставив нагле внесенє о відшкодованє громад за поручений обсяг дїланя. Се внесенє прийде на порядок дневний слїдуючого засїданя.

На сїм покінчено засїданє о годинї 6. вечером.

Полїтичні вісти.

Відновленє потрійного союза.

В справі відновленя потрійного союза доносить Neues Wienen Tagblatt, що підписанє продовженя послїдує в найкоротшім часї, так що ґр. Ґолуховский зложить вже в тім напрямі заяву в делеґациях. — В тій справі телеґрафують з Берлина до Fremdenblatt-у: В справі відновни тридержавного союза, яка без сумнїву була головним предметом конференций у Відни і Венециї, заперечують в тутешних добре поінформованих кругах донесеню, немов би сим разом мав бути зміст договору публично оповіщений. Цїла річ обмежить ся на тім, що коли договор буде підвисшений, появить ся лиш урядове оповіщенє о

у неї праве око завязане білою хусткою, ліве-ж оповите синїми смугами. Поруч з нею, схиливши голову на її колїна, спала чоловіча постать, котру жінка вкрила своєю „тальмою“.

— Слабий, чи що? — спитавсь Дейнека.

— „Випивши“, — байдужо захарчала молодиця і зайорзала нїби за тим, щоб ще лучше закрить дорогу для неї голову пяного від мряки.

— „То він учора її так охрестив залїзною коцюбою за те, що не давала йому пить, а вона, дурна, ще й жалує його, — сказала молода жидівка до Дейнеки... — А сей добродїй згадує і не може згадать, де бачив він сю молоду двадцятипятилїтню і, коли-б не запухлу, вродливу молодицю.

Колїсник тим часом, у купі з усїм базаром, куди вже вони наближались разом з Дейнекою, зацїкавив ся старцями, що з них молодий високий рябий слїпець грав на лїрі і сам же лїрник, та два його товариші, сьпівали... — У одного з тих двох були дуже покручені руки... І жалїсливе було їхнє „шедше три царіє!...“ — Найпаче душі людськії батує той тенор з ґудзастим носиком, що задирає очи високо до неба, дибаючи на милицях, бо замість ніг — має два маслаки, укручені у залїза обмотані ремінням...

Дехто з громади кидає старцїв, задивились на урядовцїв, бо дивно — музики мужицькі — панам їх слухати сором!...

Урядовцї поминули різницї, земний, хлїбний ряди — обжорка там далї... — Колїсник здалека побачив, що коли глянуть з боку на вивіску, що на трахтирю, очевидяче кожному — вона одірвана; а щоб Дейнека і сього не записав у власні папірки, Колїсник надовше відведе його погляд на ту купку людий, що обаранила кацапа, котрий паличкою так ловко з своїх гречаників збива копійки до себе в кишеню... А старий урядовець задивив ся на вродливу молодицю, що продавала раки...

— „Пі-тере-бур-ській ке-ве-ас... — Сі-во-днї за де-не-ги, а ве-зав-тра у долх...“ — Чита малий з батькового воза через голови цїкавої громади, що обаранила щасливого жида квасника. — Селянин поклав копийку, жид щось відвернув — воно цокнуло; далї — закрутив ручкою: над квасницею карусель завертїв ся — одні доганяють других, та далеко повтїкали передні!... — Квас маленькою цївочкою дзюрчить — йому десь щось підсвистує!... — Шклянка повна — залїзні кочї і люди втомлені стали тай свисту не має!... Жид пучкою вкинув кавалочок соди у шклянку — воно цїкаво зашипіло!...

— „Урраа!!!“ — кричать жиденята.

Недалеко нова громада, тай сї квасника вже лишили — полетїли до гуку, де рачки стояв чоловік, що зараз вийшов з трахтирю і звалив ся на землю, розклеївши об бурк щоку. — Громада регоче, бо справдї-ж кумедно тее, що пяний силкуєть ся і нїяк не може підвести ся!

— Остапчук, Остапчук, таку твою матїр!... Он, бач, де ти шляєш ся, а я-ж тебе шукаю цїлїсїнький ранок!... — Радо гукає до пяного, видїлившись з гурту, ще зовсїм тверезий босяк, у котрого з заду у штанят був видертий великий клапоть материї, а щоб не видно було голого тїла, він стулював ляшки до колїн, з того у нього хода хоч і клишонога, но поважно виходить!

— „Тримай ся, не падай!... — кричить клишоногий, за кождим словом додаючи своє щасливе, братерське, привабливе матюканнє.

— „Так, так... о... о... ну, ну!... — словами підбадьорює він пяного до встання. — Кожде з громади і собі напружувалось нервами, нїби ними силячись Остапчукови підвестись... Той став на колїнях — ось уже одна нога поставлена як слїд... спираючись руками у землю, він силкуєть ся звести ще й другу... але стеряв вагу і навзнаки шкереберть повалив ся, гепнувшись тїмням у буркований пішоход.

— Урааа!!! — реве уся громада.

Пяний сидить у болотї і обома руками обтирає на лицї кров, бо вона слїпить йому очи, у купі з тими мокрими снїжниками, що почали падать зверху.

— „Ех ти, таку!... Де ти був?...“ — знову питає клишоногий у Остапчука, — здоров, голубе!

Остапчук руками нїби благає собі поратунку — простягнув їх обидві у гору. — Клишоногий свою одну руку тицьнув у того дві... Пяний мовчки підніс чужу руку до своїх губів і нечуственно цїлує її запіненим ротом...

— Сьогодня тобі пощастило, а моя голова страшенно тріщить на похмілля!...

Остапчук пробує засунуть власну руку у свою пазуху, но не може здолати з сією тяжкою роботою. Клишоногий нюхом догадав ся, у чому річ — мерщій ізза Остапчукової пазухи сам витяг пляшку, огірок і кавалок хлїба.

— Го-го!... Молодчина!... — радо загарчав клишоногий і разом же хильнув до себе у ріт з чвертковоі пляшки те, що бовталось у нїй на днї. — Відщипнувши хлїба на раз, угризнувши огірка, остатню їжу, у купі з порожною пляшкою, клишоногий засунув Остапчукови назад у пазуху, а сам уже забув про те, що в нього з заду штани подерті, підвабливо моргнув до жіноцтва, що в купі з другими задивилось на сю картину, роспросторив ноги і радо подав ся вздовж вулицї, розмахуючи руками...

Остапчук, уткнувши лице у заболочений пішоход, захріп...

Громада нехотя росходилась...

Колїсник на свій лад повертає Дейнекинї мрії до тієї ревізиї, що ось уже вони мають робить у „базарній“ шкальнї, до котрої зараз наближають ся. А старший урядовець хоч одним ухом і вломлює все се, но власний його мізок усе свердлить мрія про тее — „що-б відказала йому та молодиця, що торгує раками, як би він прямо у вічі сказав їй, що в неї такі гарні зуби?...“

Житомір, 1900 р.

его відновленю. Дипльоматичні круги числять на так скоре підписане нового договору, що імовірно збираючі ся в маю делеґациї будуть могли бути о нїм повідомлені. — З Берлина доносять до Extrablatt-у, що відвідини цїсаря Вільгельма у Відни не зовсїм ще порішені. Дальше доносять, що договору тридержавного союза не будуть урядово оголошувати, лише оголосять, що договір підписано. Справа підписаня договору покінчить ся ще в сїм роцї, так що предложать его вже на грудневій сесиї делеґациї.

О загальне голосоване в Бельгії.

Міжнародний виконуючий комітет социялїстів видав манїфест, взиваючий всї чужі робітничі орґанїзациї, аби помагали страйкуючим робітникам в Бельгії, котрі ведуть тепер борбу о загальне право голосованя і ревізию конституциї. Манїфест підносить, що від першого дня оголошеня страйку, страйкує 100.000 робітників. Страйк обіймає цїлий край. Брукселькі робітники радять страйкуючим, аби не брали участи в забуренях і здержували ся від алькоголю. В Брукселї з малими виїмками страйк є вже загальний. Страйкує більше як 50.000 робітників. В краю страйк також майже загальний, бо у всїх більших фабричних центрах роботу застановлено. Навіть півтора тисяча робітників в державній фабрицї оружия прилучило ся до страйку.

На социялїстичних зборах п. Ван дер Вельд ударив дуже остро на правительство. Бесїдник взивав до спокою і радив ждати на рішене правительства. За кілька днїв народ має піти під парлямент по відповідь. Коли би правительство не хотїло допустити до ревізиї конституциї, треба єї здобути загальним страйком.

В палатї послів лїберали зложили заяву, що лїберальна партия рішила ся на спокійну і умірковану ревізию конституциї. На питане в справі розвязаня парляменту, президент кабінету відповів, що король може се зробити на підставі арт. 71 конституциї. Правительство є противником розвязаня палати. Католицкі посли заявили, що они не уступлять і що внесене о загальне голосоване відкинуть. Боять ся, що в найблизших днях вибухне загальна революция.

Проч з Римом.

Америк. „Свобода“ пише:

На зазив Ради головної і духовної „Товариства руских церковних громад в Спол. Державах і Канадї“ відбув ся з'їзд дня 26. марця. Вже дня 25. марця зачали з'їздитись рускі сьвященики і делеґати руских церковних громад і братств до столицї Пенсильвенії, міста Гарисбурґа. Їхали они з близка і з далека, деякі навіть по кілька сот миль, а всїх їх лучила одна гадка — забезпечити будучність рускій вірі і рускій церкві в Америцї.

Около 8 години вечер вже сьвященики і делеґати були в Гарисбурґу.

Щоби не тратити дорогого часу, зібрані сейчас взяли ся до роботи. Около 9 години вечер зійшлись до галї, вибрали уряд на час зборів і ухвалили точки, над котрими має радитись.

До уряду війшли: о. Константкевич, як голова, і пп. Ів. Глова і Ів. Маєрник заступники — а о. Гр. К. Цмайла і п. П. Ядловского вибрано секретарами. Після вступного слова о. Константкевича, котрий вказав на вагу зборів і радив не горячитись, але обговорювати все безпристрасно і серіозно, ухвалено такий порядок дневний:

1) Чи мають Русини американьскі (сьвященики і люде) признавати над собою зверхність тутешних католицких епископів?; 2) Чи мають Русини записувати свої церкви і взагалї громадскі маєтки на тутешних епископів, чи мають старати ся відобрати від них і ті маєтки, які до днесь на католицких епископів записані?; 3) Чи треба старати ся і в який спосіб о тоє, щоби в разї потреби дістати сейчас добрих руских сьвящеників так з Галичини як і Угорщини?; 4) Чи треба видавати одну церковно-релїґійну часопись, котра би бодай вчасти заступала живе слово Боже для тих Русинів, що живуть далеко від тих місцевостий, де суть рускі церкви; 5) Щоби дати удержане одному або двом руским сьвященикам, котрі би їздили з плейзу на плейз і обслугували тих Русинів, що не мають сталого сьвященика; 6) Щоби постарати ся о тоє, аби ми виховували своїх руских сьвящеників тут в Америцї; 7) Щоби постарати ся о свого правдивого руского епископа для Америки; 8) Чи маємо ми америк. Русини признавати Папу римского за голову рускої церкви чи нї?; 9) Щоби приняти а де треба поправити статути ухвалені минувшого року.

Кромі сего ухвалено, щоби збори розпочинали ся вже о 8 рано та щоби перед обрадами о. Вончевский коротенько накреслив образ положеня рускої церкви в Америцї. На сїм вечірне засїдане перервано.

Відтак подає „Свобода“ 36 телеґрам, які наспіли на з'їзд з ріжних міст Америки від осіб, братств і товариств — очивидно з заявами солїдарности з інтенциями з'їзду. (*Далї буде.*)

Убите мінїстра Сіпяґіна.

Російскі власти видали строгу заборону розширювати вісти про атентат на Сіпяґіна. Убийця Малишов (не Балшанов) був торік релеґований з київского унїверситету і засланий до військових рот. Відтак цар помилував его. Убийця вистрілив 5 разів. Одна куля ранила живіт, друга печінку, трета служащого, котрий хотїв ратувати мінїстра, дві влїзли в стїну.

Сіпяґін вступив до мінїстерства внутрішних справ еще в 1876 роцї, в 23 р. житя. По смерти Александра II., яко член надзвичайної комісиї сенату для полїтичних злочинцїв, заявив ся був за цїлковитим винищенем революцийного руху. Его вироки і їх мотивоване звернули на себе загальну увагу. В 1886 р. був віцеґубернатором в Харкові, де давав докази „енерґії“, специяльно в поступованю зі студентами. В 1888 роцї іменовано его ґубернатором Курляндиї, де енерґічно сповняв проґраму Каткова нищеня Нїмцїв в Росиї. В 1891 роцї був іменований ґубернатором Москви, в 1893 р. помічником мінїстра внутрішних справ, а в 1895 р. шефом кабінетової канцеляриї. По смерти Александра III. був Сіпяґін волиньским ґубернатором а дня 1. падолиста 1899, по демісиї Горемикіна зістав мінїстром внутрішних справ.

Сіпяґін був разом з Победоносцевом, Катковом і Аксаковом представителем російского шовінїзму. Від здавленя студентских розрухів в р. 1899, ненависть студентів звернула ся против Сіпяґіна. Він разом з мінїстром просьвіти Боґолеповом, дораджував цареви строгість, наколи мінїстер фінансів Віттер і мінїстер війни Куропаткін були за лагідними средствами, а навіть за увзглядненем деяких домагань студентів що-до свободи науки і товариств. Сіпяґін подав також проект інтернованя студентів по ріжних вязницях, замість вислати їх разом до Архангельска, бо розходило ся о унеможливлене дальших конспірациї.

Тайний комітет мав еще торік ухвалити смерть Победоносцева, Сіпяґіна і Боґолепова. Першою жертвою револьверових куль студента був Боґолепов. Атентат на Победоносцева, до котрого стріляли через вікно, не повів ся. До Сіпяґіна стріляв студент еще тамтого року, але Сіпяґін вийшов цїлий. Яко шеф полїциї, Сіпяґін окружав ся найлїпшими аґентами і заострював средства осторожности заряджувані начальником полїциї в Петербурзї, ґенералом Кляйґельсом.

Між теперішним мінїстром просьвіти Ванновским а Сіпяґіном були часто конфлїкти, бо Сіпяґін кожду уступку, зроблену студентам, уважав за підкопане державної власти. Голосний був також конфлїкт між ним, а киевским ґенерал-ґубернатором Драґоміровом. Сіпяґін мав сказати, що Драґоміров переступив его інструкциї і що з тої причини Драґоміров жалував ся перед царем і мав сказати: „Видко, що я вже мушу бути такий старий і такий глупий, що не можу зрозуміти інструкций мінїстра“. Цар мав запевнити Драґомірова, що таких інструкций більше не одержить. Тогди говорено о близькій димісиї мінїстра.

Студенти обжалували Сіпяґіна о видане полїциї наказу строгого поступованя з демонстрантами перед казаньским собором в 1901 роцї. Мемориял в тій справі відкидав. На розказ Сіпяґіна увязнено голосного і дуже популярного лїтерата Максима Горкого. Завішене „Россиї“ і зісланє редакторів на Сибір і до Пскова, було також дїлом Сіпяґіна. В послїдних часах завісив дневник „Приднїпровскій Край“ за статью против полїциї. Лїберальні круги уважали его за орудие Победоносцева, котрого погляди в житє вводив всїми средствами, які мав до розпорядимости.

І сей чоловік умираючи, мав сказати: „За що мене мордують? Не знаю, аби я кому що злого зробив!“ Се були его послїдні слова.

НОВИНКИ.

Календар. Недїля 7./IV (20). Цьвітна (р. Сульпіция) Понед. 8./IV (21.) Іродіона, (р. Анзельма) Вівторок 9.IV (22.) Вадима, (р. Сотера).

Видїл „Unterstützungsverein-у“ II-ої ґімназиї уряджує на дохід свого фонду в недїлю 20. цьвітня 1902 о 12. годинї перед полуднем музикально-дикламаторичне матіне у салї музичного товариства з слїдуючою проґрамою: 1. Abendruhe, мішаний хор ґімназиястів: 2. Скрипковий квартет: 3. Сольо-сьпів, відсьпіває панї др. Сальтер. 4. Hymne an Oesterreich Анастазіюса Ґріна. 5. Квінтет Шумана. 6. Золоті Зорі Федьковича — Нїжанковского, відсьпіває хор ґімназиястів-Русинів: 7. Сольо-сьпів, відсьпіває п. О. Ярмолович: 8. Мури Габсбурґів, на руски переклав п. проф. О. Попович: 9. Народний гимн, хор ґімназиястів. — Цїна місць: Льожа 10 кор., перворядне крісло 2 кор., другорядне 1 кор. 20 сот., партер 1 кор., карти для студентів 50 сот.

Звертаємо увагу всїх п. п. інтересованих на касове справоздане „Рускої каси“ за місяць март 1902.

Научний кружок тов. „Союз“ уряджує сегодня о 3. год. пополудни сходини. П. др. Кобриньский зреферує „Вплив алькоголю на людский орґанїзм“.

Мінїстерство рільництва надало товариству культури краєвої субвенцию в сумі 6500 к. для відтриманя курсу садівництва для народних учителїв.

„Акция на часї“. До замітки хв. Редакциї з причини моєї статї немов би орґанїзация, анї з'їзд на нїщо не здали ся, позволю собі зробити слїдуючу увагу: — Після мого переконаня так орґанїчна сполука, як також лична виміна гадок може лиш принести великий хосен. Жива участь збудить заінтересоване, зобовязане стане моральним примусом, котрий зовсїм вистарчить для образованого чоловіка, а дискусия вкаже в якім напрямі, та після якої програми має акция поступати. Кромі того можуть порозуміти ся там учасники що-до роздїлу ріжних праць після точок програми поміж себе. В каждім разї належить сподївати ся, що з'їзд щось конкретного постановить, а члени его виконають постанову. Вкінци такий комітет улекшить роботу так ред. „Буковини“, як також тов. „Руска Школа“. На послїдок прошу вп. товаришів-учителїв, щоби, яко інтересовані в тій справі, зволили в найблизшім часї висказати свої погляди. — *І. Г.* — (Від ред. „Буковини“: Ми не противні і сему проектови, сумнїваємо ся тільки про его успіх; чия буде правда, покаже будучність. Найлїпшою нагодою до такого з'їзду була-б головні збори тов. „Нар. Дім“, що відбудуть ся в перших днях мая с. р.).

„Приднїпровскій край“, дневник, що виходив в Катеринославі та інтересував ся справами Українцїв, перестав виходити задля заборони мінїстерства внутрішних справ за статю проти полїциї. Завішене сего видавництва було одним з послїдних подвигів мін. Сіпяґіна.

Анальфабети. Після статистики, яка появила ся недавно в Льондонї, Румунія, Сербія і Росия мають 80% анальфабетів, Іспанія 63, Італія 48, Угорщина 43, Австрия 39, Ірляндия 25, Франция і Бельґія 14, Голяндия 10, а Анґлія 8% анальфабетів. Серед білої раси в Спол. Державах є 8%, а в Шкоциї 7% неписьменних. В Баварії, Баденї і Віртемберґії майже нема анальфабетів.

† Ал. М. Лазаревский, український історик, упокоїв ся на днях в Київі. Від шістьдесятих років почавши, працював він дуже богато над історию України, а від часу основаня „Кіевск-ої Старин-и“ був єї сталим співробітником. Тут напечатав він цїлий ряд статий по історії українських родів і по історії бутя України. Назвемо довгий ряд статий п. з. „Люди старой Малороссіи“, де виступають українські роди Лизогубів, Милорадовичів, Міклашевских, Сьвічків, Марковичів, Голубів, Кулябок, Ломиковских, Афендиків, Бороздних, Жураковских і т. п. В тій самій „Кіевск-ій Старин-ї“ видав він множество віддїльних статий і заміток до історії гетьманьщини, Запорожя і взагалї старинних обичаїв. Дуже обильні дані для історії суспільних відносин подає знаменита праця Лазаревского „Описаніе старой Малороссіи“ (Київ 1888—9). З Лазаревским сходить до гробу один з найбільше талановитих і плідних істориків України, котрого працї відзначають ся незвичайною совісностию і критичностию, далекою від всякого ідеалїзованя минувшини.

Телеґрами „Буковини“.

Відень, 18. цьвітня. Палата послів розправляла над наглим внеском нїмецкої людової партиї про винагороджуване громад за справи переказаного кругу дїяльности. По узасадненю сего опозицийного внеску п. Веленгофом, котрий сказав, що запомога 16 мілїонів корон на асанацийні потреби міста Праги, є военною оплагою для Чехів за їх обструкцийні походи, забрав слово мінїстер-президент і сказав, що правительство повідомило всїх про сю запомогу і має проте обовязок вставляти ся за нею, тим більше, що буджетова комісия згодила ся на неї. Правительство признає потребу таких запомог і для других міст, які вже й давано, признає й конечність, як би громадам дати полекшу, і внесе небавом проект дотичного закона. Мінїстер-президент констатує із вдоволенем заяву, що нїмецка людова партия не хоче загрожувати парляментаризм, але він мусить без нарікань і без обоняків заявити, що дотеперішний спосіб нарад над буджетом годї далї піддержувати. Таке марноване часу унеможливляє правительству, на котрім тяжать великі працї, приготовити проекти важних законів. Успіхи парляменту не можуть вдоволити анї найменьші бажаня власні і виборцїв. Правительство не стояло і не стане й на будуче на одностороннім національнім становиску, а розбирає всї бажаня після їх річевого узасадненя. Перебіг справ напирає на мінїстер-президента просити палату, щоби вернула собі власну волю, котра би дала їй можність, розвинути конституцийну дїяльність на всїх полях. Нарід напевно дякувати ме їй за те дуже. (Живі притакуваня).

Палата приняла наглість і сам внесок нїмецкої людової партиї, а відкинула в поіменнім голосованю 179 голосами проти 83 внесок пос. Малїка, котрий жадав осібного трактованя запомоги для Праги. Відтак раджено далї над „управою кас“. Слїдуюче засїдане в понедїлок.

Склад товарів Б. Бальтінестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахлярі коронкові і з правдивих струсьових пер, ручки перлові і з черепахи. Вахлярі Gasé, найновійший вироб, в білих, чорних і всїх иньших барвах модних.

Рукавички: білї Glacé, шкіряні земіш і шовкові у всяких довжинах для пань і панів.

Коци до подорожи на повози і санки, а також накривала на ліжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до снїгу.

Балеві краватки: найновійшого жанра. Балеві мужиські сорочки шовкові, з Pique і батисту. Найновійші ковніри і маншети, хусточки шовкові, батистові і полотняні. Ґузики до ковнірів і шемізетові. Мужиські шкарпитки.

Ізза пізного сезону продають ся по дуже знежених цїнах всї товари кожухові, плетені, вовняні і черевики.

Найбільший вибір карнавальових товарів для панів і пань штіфлета і домові черевики: лакеровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, попеляєті зі шкіри земіш.

Більші засоби на складї: перзияньскі кучми, дамскі зарукавки, чаночки, колїери і т. д. Правдива білизна Єґера: кафтаники, мужиські пончохи, шкарпитки, Chenillen Escharpes і хустки, вовняні шалї і хустки вовняні і полотняні дамскі спідницї, камаши; огрівачі пульса і литок; плетені вовняні і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дївчат і дїтий, а також футровані штіфлети. Черевики до совганки для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

Справоздане касове „Рускої Каси“

за місяць мартъ 1902 року.

А) приходи.

На початку місяця кор.	с.	в протягу місяця прибуло	кор.	с.	З кінцем місяця кор.	с.
22	—	1. На фонд резерв. загальний	14	—	36	—
—	—	2. На фонд резерв. товар.	—	—	—	—
811	—	3. Вложено паїв	812	—	1623	—
7226	26	4. Вложено вкладок щадн.	6211	24	13437	50
4527	45	5. Звернено пожичок на скрипти	2139	91	6667	36
4083	73	6. Звернено пожичок на векслї	2881	02	6964	75
1443	85	7. Побрано відсотків	790	76	2234	61
348	21	8. На адмінїстрацию побрано	265	25	613	42
188	36	9. Побрано коштів спору	57	51	245	87
18650	86		13171	65	31822	51
3404	78	10. Готівка	5186	33	3404	78
22055	64		18357	98	35227	29

Б) Розходи.

На початку місяця кор.	с.	в протягу місяця убуло	кор.	с.	З кінцем місяця кор.	с.
—	—	1. Вложено на фонд рез. загал.	—	—	—	—
—	—	2. Вложено на фонд рез. тов.	—	—	—	—
381	84	3. Виплачено паїв	85	14	466	98
4367	68	4. Виплачено вкладок щадн.	5182	—	9549	78
6580	—	5. Дано пожичок на скрипти	7500	—	14080	—
5245	—	6. Дано пожичок на векслї	3144	—	8389	—
50	56	7. Виплачено відсотків	101	42	151	98
111	17	8. Виплачено коштів адмінїстрациї	135	26	246	43
—	—	9. Виплачено оплат скарбових	—	—	—	—
—	—	10. Роздїл чистого зиску	—	—	—	—
121	06	11. Виплачено коштів спору	13	28	134	34
12	—	12. Видано на інвентар	5	—	17	—
16869	31		16.166	20	33,035	51
5186	33	13. Готівка (Сальдо)	2191	78	2191	78
22055	64		18357	98	35227	29

В місяци лютім вступило 14 нових членів, з паями декларованими на суму 560 К. уплатили дїйстно 560 К. — с. Виступив 1 член з паєм на 48 К. 64 с.

Найновійші Schulversäumnisse

получити можна

в друкарнї „Рускої Ради“, в Чернівцях

улиця Петровича ч. 4.

Друкарня тов. „Рускої Ради“

в Чернівцях улиця Петровича ч. 4

має на складї отсї

КНИЖКИ

Бажаньский Іван: „Пропасть“ . . кор. —·20
Барановский Мечислав: „Педаґоґіка“ для семінарий учительских і учителїв шкіл народних, (видане четверте значно розширене і доповнене „Нарисом психольоґії виховавчої„) „ 1·20
Будилець Ев. О.: „Студиї Богословскі“ „ 6 —
Гаврищук Микола: „Методика“ наука в школї народній ч. II . . . „ 2·—
Галїп Теодот: „Домашний писар“, збірка примірів, як укладати ріжні письма „ 1·—
„Перші зорі“, оповідане . . . „ 1·—
„Думки та пісні“, поезиї . . „ —·20
Гаршин: „Малярі“ . . . . „ —·20
Гоголь Микола: „Ревізор“, комедия в 5 дїях, переклад В. Сїмовича . „ —·60
Данилевич Іван: „Приказки“ I і II по „ —·16
Захарко Іван: „Жарти“ . . . „ —·20
Кобилянська Ольга: „Людина“ . . „ 1·—
„Покора“ . . . . . „ 1·—
Кониський Олекса: „В день сьвятоїволи“ „ —·20
Крушельницький Антін: „Серце“ . . „ 1·—
„Семчишини“ . . . . . „ —·80
Лукиянович Денис: „Багнїтки“ . . „ —·20
Martynewicz I.: „Historische Zeugnisse“ über die ältesten Beherrscher und Einwohner der Bukowina und Moldau „ —·20
Окуневский Ярослав: „Листи з чужини“ „ 3.—
Павлик Михайло: „Про русько-українські народнї читальнї“ . . . „ 1·—
Pihuliak Darius: „Die Amts-Correspondenz“ der Voll-sschulleitungen und Ortsschulräthe Angelegenheiten . „ 1 25
Пігуляк Єротей: „Верховинські згадки“ „ 2·—
Попович Омелян: „Ластівка“ . . . „ 2·—
„Чума горільчана“ . . . . „ —·50
„Методика“ I . . . . . „ —·60
„10 казок для дїточок“ . . . „ —·20
„Хлопцї садівники“ . . . . „ —·40
„Цїсар Франц-Йосиф I. . . . „ —·20
„Красномівскими людьми“ . . „ —·40
Сенюк Іван: „Образки з природи“ I II „ —·20
Семанюк Іван: „Карби“ . . . . „ —·80
Слободівна Марія. „І хтож вона була“ „ 1·—
Стефаник Василь: „Сина книжечка“ . „ 1·—
Стоцкий Стефан: „Буковинська Русь“ „ 2·40
„Bestrebungen der Rumänen“ . . „ 2·—
„Громада“ або який лад і порядок має бути в громадї . . . . „ —·20
„Порадник“ як закладати каси пожичкові і щадничі . . . . „ —·40
„Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthografie . . . . . „ —·40
Федькович Юрій: „Твори“ том I . . „ —·80
„Пісні жовнярскі“ . . . . . „ —·20
„Проскурка“ . . . . . „ —·20
Франко Іван: „Русько українська лїтература“ . . . . . „ —·20
Шпитко Осип: „Листи з пекла“ . . „ —·30
Єремійчук Денис О.: Die griech. Präsanctificanten-Messe, ihre Entstehung Entwikelung und gegenwärtiger Ritus „ 3·—
„Житє, муки і смерть і історія перенесеня мощів сьв. великомученикаІ вана Сучавского“ . . . „ —·40
Яблочков Г.: „Сїльска учителька“, оповідане, пер. А. Крушельницького „ —·50
* * * „Бесїди про часи козацькі“ . „ —·80
* * * „Res Ruthenicae“ . . . „ —·20
* * * „Про бук. сойм краєвий і про вибори до сойму“ . . . „ —·20
* * * „В чім наша сила“ . . „ —·20
* * * „Котюзї по заслузї“ . . „ —·20
* * * „Голос до народа“ . . . „ —·24
* * * „Зерна“ . . . . . „ —·20

Просьвіт промінями Рентґена.

Лїченє сухо-горячим повітрєм

подаґри, ревматизму, люмбаґи (пострілу), Ісхіаса, невральгії, болю в суставах, нарви і сцухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи Др. Реіфлера), що прикладають ся до слабих частий тїла, уможливлюють найвисші температури з всякими термальними методами, а через те й найкрасші успіхи в лїченю і навіть застарілих слабостий. Значно усмиряє біль. При лїченю є цїле тїло вільне окрім слабого місця, тому можуть його зносити і ті, що терплять на серце, на конґестиї і астматики. Лїченє може відбути ся і в помешканю пацієнта.

Купелї в електричнім жаровім сьвітлї против слабостий, як зміна материї, подаґра, ревматизм і против затовщеня.

Др. Г. Хаєс, Чернівцї, ул. почтова 5а.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Володислав Секерский.**

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 43. Чернівцї, середа дня 10. (23.) цьвітня 1902. р. Рочник XVIII.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і недїлї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.
Редакция адмінїстр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:
на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „
Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.
Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Румунїзаторска аґітация за Calinescul-ом.

Наша статя про „шваґрів“ архимандрита Calinescul-а дуже не сподобала ся Deşteptar-ї і она в ч. 27 не тільки приписує єму небувалі здібности і заслуги, а просто каже, що він одинокий кандидат на місце архимандрита дієцезального, коли еп. Репта стане митрополитом. З Deşteptar-єю рівночасно іменує Calinescul-а й „Kurjer lwowski“ дієц. архимандритом, радуючи ся, що єго „rodak“ доступить колись митрополичого престола. Так були вже дві впливові рекомендациї Calinescul-а, та одна біда в тім, що скажуть ще Русини? А їх до примхи така сила. Сьміх не сьміх, а варта би пальнути й до них, чого не настрашив ся Іван Страшний і змодифікувати свої meritele зглядом falsificar-i adevĕrului istoric — принаймнї до часу заміщеня посади дієц. архимандрита. Deşteptarea додає нам відтак, що Calinescu протеґує своїх кревняків Цопу, Боку і Ілїуца і підпомагає їх грішми з прав. рел. фонду, одно їй лиш жаль, що ми згадали й про д-ра Тарнавского, що поїхав до Царгороду коштом стипендиї, яку получив ще тогід; між тим ми не про їзду Тарнавского споминали а про то, що він потребує тілько щось придумати в користь румунїзаторів а Calinescu зараз підпише іменем консисториї. Deşteptarea, вихваляючи під небеса відомости, бистроумність і адмінїстративну зручність Calinescul-а і здібність Тарнавского, посьмішкує ся заразом з Манастирского, Єремійчука і Гаїцкого; о. Манастирский допускає єреси як редактор Candel-и, Ганїцкий пише чужим пером і т. д. Ну, ну! а Тарнавский на своїх тяжко оплачених поїздках до Грециї і т. д., що такого мудрого придумав для богословскої науки? А Calinescul в своїй адмінїстративній „зручности“ постарав ся хиба для себе а для Русинів лиш о то, щоби в єго „Normaliensammlung“, за яку взяв грубі гроші і мав довгу відпустку, не появили ся грамоти користні для Русинів і доказуючі їх історичні права в бук. церкві? Нї, отцї і панове, давно вже урвала ся слава Calinescul-а і ваші „історичні“ претенсиї на виключне пановане в прав. церкві на Буковинї.

Віримо, що наша статя про „шваґрів“ Calinescul-а, яке імя ми надали численним своякам архимандрита як pars pro toto, дуже вколола Deşteptar-ю, орґан сего архирумунїзатора і єго заушників, яких оплачує хитро-мудро грішми православнного, отже й нашого релїґійного фонду. Архимандрит Calinescu так витресований „великим“ Морарем, що в очи знає незрівнано спритно підмастити свій голос ангельскими звуками, так що нїхто би й не подумав, що рівночасне диявольске ревкане в Deşteptar-ї походить з тої самої утроби, що задля своєї крайної сторонничости допровадив епархіяльні справи до неможливости і пхає церкву православну чим раз то глибше в пропасть. Та сїй клїцї не залежить зовсїм на розвою церкви, одно їй на думцї, коби дальше румунїзувати і виперти Русинів з неї цїлковито Русинів, абсолютну більшість диецезан, через котрих єдино можливо було видвигнути епископство до гідности митрополиї, Русинів, що є одинокими додатними чинниками віри і обряду.

На круті „історичні“ виводи Deşteptar-ї скажемо лише тілько, що коли-б прав. церква й дїйсно мала була колись виключно волоский характер, то що було, давно минуло, а факт, що нинїшну єї більшість становлять на Буковинї Русини, після Божих і людских прав вистарчає домагати ся й для Русинів повної рівноправности; бо „sumus quia sumus“ і доки ми є, бороти ся будемо проти Calinescul-а і т. п., що служать не церкві а румунїзациї.

Та румунїзация під проводом рицарів Янків, Фльондорів і Вончиньского, розпочали ще і иньшу акцию за зручним адмінїстратором иньшої архієпископскої друкарнї, аби єго видвигнути до гідности владики. Ото письмами підписаними сими аґітаторами і гідного їхнього товариша Bejan-а, до котрих прилучив ся і проф. Євсевій Попович запросили вони панів-румунїзаторів на збори, які мають вислати меморял до цїсаря за Calinescul-ом, аби єго обмити і вивисшити. На ті збори має кождий сьвященик привезти й одного парохіянина, хоч би навіть лише свого візника чи паламаря. Звертаємо заздалегідь на сю справку увагу руского духовеньства і народу, щоби відмовили своєї участи в сих зборах, коли не хотять прав. церкву й Русинів запропастити в руки гідного наслїдника Мораря.

Що дальше буде, напишемо в свій час.

Державна рада.

Засїдане розпочало ся $^1/_4$11. відчитанем внесень та інтерпеляций.

Над наглим внесенем пос. Дершати в справі відшкодованя для громад за поручений обсяг дїяльности забирає голос пос. Гофман-Веленоф. Бесїдник ставить се внесене у звязи з субвенциєю для Праги, яке має бути „военним відшкодованем“ для Чехів за занехане обструкциї. Такі самі потреби мають і другі міста, а сума жадань у внесених до тепер петициях виносить вже 104 мілїони. А вжеж найбільше оправдане є жадане відшкодованя для громад за аґенди, які належать до держави. Се узнали були мінїстри скарбу Пленер і Біліньский, а сойми безнастанно занимають ся тим питанем. В тім напрямі потреба законодатної реформи, що є далеко наглїйша, чим субвенция для Праги. Держава накладає на громади щораз більше аґенд, а не питає ся, чи громади могуть своїми фондами оплатити ті всї адмінїстрацийні видатки.

Др. Кербер, президент мінїстрів, заявляє, що нїкого не повинно було здивувати вставлене 1,600.000 к. до буджету, як першої рати субвенциї для Праги, бо зя субвенция іде на роботи і на урядженя, які лежать в публичнім і державнім інтересї, надто всї сторонництва були як найльояльнїйше повідомлені про сей намір правительства, а також і буджетова комісия ухвалила сей кредит разом з резолюциями що до єго зужиткованя. Тому ся субвенция не є жадним неоправданим протеґова-

Записки із подорожи на північ Европи.

(Далї).

Трондем.

В лїтї гостить тут на купелях а також для самого віддиху маса чужинців а то тим більше, що дуже приличне цїлковите удержане місячно від особи стоїть 50—75 корон. Неімовірно а прецїнь правдиво! Мене вправдї змучила вже трохи подорож і бувбим охотно з одну недїльку пережив у якого норского селянина-бонде, але пізний час не позваляв менї оставатись, бо сонце на Нордкапі послїдний раз не заходить 2. серпня а то вже було 20. липня. Впрочім жаль було також так дібраного товариства.

Розправляючи при столї (бо тут уже цїлком ясно о 12 в ночи) ми зачали ся застановляти над назвою Норвеґії і Скандинавії. Норвежець пояснив нам, що ми власне в Трондем знаходимо ся в колибели Норвеґії, що після переказів їх пращур Норр мав зо Швециї насамперед сюди зайти і длятого то Трондем було столицею цїлого краю, а хотяй пізнїйше столицю перенесено де інде, все таки Трондем для Норвежця есть тим, чим Москва для Росиян. Що до назви Скандинавії, то знова доводив нам п. Ґ., що бавить ся у вільних хвилях в філолоґа, що має то походити від слова староґерманьского skatan або Schade, що значить селедець, отже Скандінавія — остров селедцїв. Також доказував нам, що Римляне знали лиш полудневу часть Швециї, длятого звали єї avia Scandinavia т. є. без доріг.

Слухаючи тих виводів, я позволив собі з усьмішкою запримітити, що хто знає, чи не походить тая назва від слова славяньского скот, скотина, отже край, де випасають худобу. Тая увага застановила трохи глубокомислячого Берлинця, не міг однакож згодити ся на тоє, щоби там коли могли бути Славяне і щоби они надали назву краеви.

Коло 2 годинц, як уже небо зачало червонїти від лучів сонїчних, розійшли ся ми, желаючи собі взаїмно веселої подорожи, а тимчасом доброї ночи а властиво дня як дотепно запримітила п-і Ґ.

На другий день коло 10 год. ми всї мужчини, зійшовшись у кофейнї, вибрали ся в море купати ся, а дами пішли за орудками по містї.

На полудневій сторонї від двірця желїзної дороги і головної пристанї суть купальнї для мужчин і женщин, ми однакож вибрали собі місце, де купають ся урядники і служба желїзнодорожна, бо якось чоловікови пріятнїйше цїлком свобідно купати ся. Хотяй то було коло самого берега, куди веде шлях желїзничий, вода була така глубока, що „ґрунтувати“ нїхто з нас не важив ся. За те була она така тепла, як гріта.

Викупавшись посїдали ми коло якогось в середнім віцї панка, що цїлий час ловив удкою рибу. Вид на море, кораблї і островики, що як тюленї вихиляли головки свої з моря, був прекрасний. Заінтересувавшись тими малими скалами, виринаючими з води, я запитав чемно того рибака, що то за острови і чи хто на них живе?

— То ножицї, шерен (skjären), наґі а часом і деревами покриті маленькі островики, на котрих гнїздять ся птицї, але і люде мають там свої хатчини. Тут є їх ще мало, але там висше на північ, а особливо коло льофотских островів есть їх тьма-тьменна, називають такі ґрупи огородом ножиць (skjärgaard — шерґорд).

— А чи безпечно коло них їхати?

— В давнїйші часи були они дуже небезпечні, бо крили ся на них ватажки опришків, що нападали на проїзжі судна, але сегодня часи змінили ся і „шери“ хоронять кораблї перед бурями. Тож, як будете їхати в гору, побачите, що пароход все помежи тими ножицями буде пересувати ся. Вправдї коло таких островиків є часом море не глубоке, зване Stövlehav, море на чобіт, але оно тепер всюди позначене. Побачите на скалах маленькі білї будки, що їх видко з далека, або муровані стовби, що остерігають перед мілкою водою. В ночи на тих будках блимає електричне сьвітло. Де такий островик не вихиляє ся з моря, сторчить над водою желїзний паль.

— А чи обчислили ви, кілько маєте таких островиків?

— Є їх дуже много понад 1000, а занимають 22,228 квадрат. км. т. з. сїм сотних частий цїлої Норвеґії.

— А люде на них мешкають?

— На 1100 островиках живуть люде, по більшій части рибаки і то звичайно одна семя на однім островику. Денеде побачите також желїзні обручки прикріплені до скали. В тих місцях є море таке глубоке, що котви спустити не можна, тож моряки, хотячи причалити до берега, привязують судна до тих обручок. Найбільше побачите їх, як будете вертати, коло Берґен.

Через цїлий той час не вхопила ся анї одна рибка на єго дивну удку, що властиво есть довжезний шпаґат, на котрім висить кусник олова і пару кусків стерва. Деревляного бичиска нема.

Коли ми всї дивували ся, що він так терпеливо може даром годинами сидїти, пояснив нам, що він то робить лиш для розривки і що часом кілька годин нїчого не зловить, за то суть хвилї, що єму ся єго мука оплатить і то солоно. Пожелавши єму добрих успіхів пішли ми до міста, оглянути ґімназию і нову школу промислову. На жаль не застали ми директорів, тож не могли познакомити ся докладно з устроєм їх. Довідалисьмо ся лиш від неделя, що хлопцї учать ся також латини, а в найвисших клясах, подібно як у Швециї також і греки, але лиш хто хоче. За науку платить ся від 10—20 корон місячно.

Єсть тут також висша женьска школа о 10 клясах панни Хрістіє. Тут учать язиків норского, нїмецкого, францускогo, анґлїйского, релїґії, історії, ґеоґрафії, аритметики, ґеометриї і ґімнастики. По матурі ідуть дївчата до школи торго-

Праги, бо так само в своїм часї правительство прийшло в поміч містам Люблянї, Триєстови, Відневи у переведеню великих інсталяций міських.

Щож до порученого громадам обсягу дїланя мінїстер сам приклонює ся до відшкодованя. Обовязуючі тепер закони видані в часї, коли нїхто не міг мати понятя про те, як дуже зростуть аґенди держави, і як власний обсяг дїяльности громад розширить ся. Тепер поручені справи є надто великим тягарем, нехай лише автономічні институциї країв зроблять правительству пропозициї в справі санациї фінансів громад, то правительство попре сю справу охотно.

Президент мінїстрів дальше стверджує з вдоволенем, що члени нїмецкого людового сторонництва зложили рішуче запевнене, що не будуть здержувати нарад парляменту. Др. Кербер зазначує, що дотеперішний modus procedendi був зовсїм неможливий і приводив до великої страти часу та здержував працю. Правительство не хоче кривдити жадної народности і хоче всїх вдоволити, тому президент мінїстрів звертає ся з апельом до палати, щоби сама собі удїлила свободи радженя, а виборцї будуть певно вдячні за се. (Гучні оплески).

Ухвалене внесеня Дершати. Пос. Фідлер, Молодочех, заявляє ся за наглим внесенем в справі відшкодованя громад за поручений обсяг дїланя, а відтак боронить справи субвенциї Праги. Пос. Вайскірхнер промовляє за наглим внесенем, а субвенцию для Праги називає шахеркою. Пос. Хоц говорить по чески, пос. Шайхер жадає ще і переказаня громадам доходу з ґрунтових податків. Вкінци пос. Яворский заявляє ся засадничо против наглих внесень, які є раціональні лише при елементарних нещастях. Але що піднесена Дершатого справа є дуже симпатична, порушувана кілька разів в комісиях і в резолюциях галицкого сойму, то сторонництво бесїдника буде голосувати так за наглостию, як і за мерітум внесеня. Після того внесене посла Дершати ухвалено.

З черги приступлено до дальшої дискусиї над „касовим зарядом“ мінїстерства скарбу.

Пос. Малїк (нїмецкий людовець) жадає вилученя праскої субвенциї з того роздїлу і поіменного голосованя над тим. Палата відкинула его внесене 179 голосами против 83.

Опісля промовляв як референт пос. Катрайн, а по нїм пос. Праде заявляє, що правительство повинно би з угоди з Угорщиною позискати средства для покритя видатків на знесене мит і полїпшене платнї дияурнїстів і застерігає ся против накладаня нових податків. Субвенция для Праги не є нїчим иньшим, як воєнним відшкодованем для Чехів за відступлене від обструкциї. Бесїдник вносить голосувати два½ рази віддїльно над дотичним внесенем, а іменно: з пропущенем слів „перша рата“ і з пропущенем... цїлої позициї.

Наконець мінїстер торговлї бар. Каль відповідав на інтерпеляциї і на тім покінчено засїдане.

Полїтичні вісти.

Парляментарна ситуация.

Про парляментарну ситуацию пише „Руслан“:

„Парляментарний овид безнастанно захмарений, а тепер насувають навіть грізнїйші хмари, які віщують кождої хвилї тучу. Після розбитя нїмецкої Gemeinbürgschaft почало сторонництво нїмецких людовців уже в середу зазначувати свою острійшу опозицию. Др. Дершата поставив на вечірнім засїданю в середу внесене на відрочене вибору до делеґаций і домагав ся над тим іменного голосованя, а тим впровадив добре відому вже обструкцийну методу. Приходить тепер на чергу при титулї „загальна касова управа“ рата державної підмоги 1,600.000 корон для міста Праги, яка стрічає великі перепони на лївицї. Нїмецкі людовцї ухвалили загородити дорогу до сеї розправи наглим внесенем. Але поминувши вже сю перепону, буде розправа над сею позициєю вельми завзята. До чого се може довести серед теперішних обставин в парляментї, нема що довго над тим розводити ся. Показує ся, що справджують ся слова тих, що з розриву Gemeinbürgschaft віщували погіршене парляментарного положеня, що від найострійшої опозициї до обструкциї лише один крок.

З сего однак не виходить, що найгірше лихо мусить вже настати. Нїмецкі людовцї ще не спалили за собою всїх мостів і ведуть пересправи з правительством, які неперечно вплинуть на хід парляментарної констеляциї. Ще не є виключено, що розправа над підмогою для Праги буде переведена зовсїм парляментарно, чого належало би щиро бажати. Можна би справдї бажати, щоби поважні сторонництва парляментарні мимо острих суперечностий зберегли розуміне висших і важнїйших інтересів, а не губили ся в дрібницях буджетових.

Тепер як-раз відбувають ся пересправи обидвох правительств над австро-угорскою угодою і цловою тарифою. Др. Кербер вернув в понедїлок з Пешту. Хоч з австрийскої сторони нема про сї пересправи урядового справоздання, однак головні трудности імовірно в пересправах усунено. Вправдї з Пешту умисно розсїяно некорисні вісти, а навіть пишли поговори про мінїстерске пересилене, однак мінїстер-президент Сель виступив на основі фактів з запереченем. В его орґанї признано вправдї, що трудности не всї ще поконано, однак зазначено виразно, що погляди обидвох мінїстрів-президентів щораз зближають ся. Вже то само констатоване має велику вагу, що давнїйше становища обидвох мінїстрів-президентів значно розходили ся, а тепер наступило немаловажне полїпшене. Можна отже сподївати ся, що дїйде між ними до певного порозуміня. Позаяк теперішний status quo не має найменшого вигляду, щоби его приняла теперішня або будуча рада державна, то з сего можна догадувати ся, що, наколи прийде до порозуміня між обосторонними правительствами, Угри чим-небудь поступлять ся, що відповідало би не лише дїйсним обставинам обидвох половин монархії, але також власним інтересам Угорщини. Наколи дїйсно Угри дійшли би до такого розумного становища, то се треба би головно приписати рішучости д-ра Кербера, з якою він встоював за австрийскими інтересами.

Длятого отже рада державна повинна заздалегідь схаменути ся і не губити ся в дрібницях, але звертати бачність на небезпечности, які не лише їй грозять, але й Австриї і еї народам. Щож з того, колиб навіть корисну для Австриї угоду виєднав др. Кербер, а рада державна не була вже в силї її перевести? Парляментарний розлад в так важній хвилї, коли ще навіть переговори не покінчені, мусїв би довести до найгірших наслїдків. Навіть колиб рада державна не розлетїла ся до того часу, як переговори доведуть до позитивних наслїдків, то тодї доперва треба буде подбати о те, щоби ті умови були радою державною приняті. Тодї доперва ще труднїйша буде задача і тодї покаже ся, чи др. Кербер має безпечну опору в радї державній.

Тут знов стаємо перед головним лихом нашої ради державної — недостачею парляментарної більшости. Такої великої і зложеної справи як австро-угорска угода не може залагодити припадкова більшість. Перед тим повинна утворити ся більшість на певній спільній основі. Само про себе розуміє ся, що така справа не може бути зроблена через ніч, особливо в нинїшних трудних обставинах. Але деякі прояви в нинїшній радї державній може не були би некорисні переведеню сеї думки. Тепер по розбитю Gemeinbürgschaft нема нїякої ширшої парляментарної орґанїзациї анї на лївицї, анї на правицї. Роз'єднані елементи умірковані по обидвох сторонах мають більшу свободу зближеня. Розходило би ся о сполучене для забезпеченя економічних інтересів Австриї і еї народів супроти Угорщини і заграницї. Се було би не лише в інтересї держави, але й народів а національні і партийні домаганя не повинні би стояти в дорозї такому сполученю. Тим способом може би повело ся парляментарною дорогою перевести австро-угорску угоду.

З Росиї.

Мінїстром внутрішних справ іменований сенатор і державний секретар для Фінляндиї, Плеве. — З Петербурга доносять, що убійця Сіпяґіна міг в хвили першої панїки легко утечи, а то тим більше, що его еквіпаж мав дуже добрі конї. Елеґанцкий еквіпаж, конї і мундур ад'ютанта доказують, що за ним стоять инші личности. Прокураторови убійця заявив, що він пімстив ся за се, що его вітця невинно заслано в Сибір і за свою власну кривду. — Як доносить дневник „Politiken“ з Гельдінґфорсу, відбули ся там дня 18. с. м. розрухи з нагоди перепровадженя нової військової устави. Великі товпи народу зібрали ся на площі перед будинком сенату, а з'явило ся ледви що 6 прц. з'обовязаних до військової служби. Козаки розігнали товпи нагайками, богато осіб зістало ранених. Нарід успокоїв ся доперва по відходї війска і полїциї. — На росийскій границї в Айдкунах арештовано під закидом шпиґуньства трех нїмецких офіцирів, котрі їхали в „інтересах“ до Варшави. — В Варшаві зроблено богато ревізий в домах жідівскої інтелїґенциї і арештовано звістного лїтерата Кравеґара. Одні говорять, що правительству розходить ся о се, аби виловити нитки орґанїзациї Сіонїстів, а другі, що ревізиї і арештованя вяжуть ся зі справою атентату на Сіпяґіна. — Neue Ztg. доносить, що в Варшаві арештовано і інтерновано в цитадели 6 професорів унїверситету.

О загальне право голосованя.

Дня 20. с. м. відбули ся у цїлих Шведах демонстрациї в справі загального голосованя. В Штокгольмі добирали ся демонстранти до королївскої палати. Полїция і війско запобігли тому і замкнули кордоном палату. Ізза того прийшло до кровавої бійки між робітниками а війском, причім богато ранено і убито. В Мальме брало участь у вчерашних демонстрациях пятнайцять тисяч робітників.

З Брукселя телеґрафують: 21. цьвітня закінчено в цїлій Бельґії ґенеральний штрайк. Социялїстична ґенеральна рада ухвалила найострійшу пропаґанду против королївства.

З Балкану.

Булгарска рада мінїстрів ухвалила видати наказ безпроволочного розвязаня всїх македоньских комітетів і знесеня цїлої орґанїзациї македоньского руху. — Сербске правительство заборонило віче студентів против затвердженя епископа Фірмілїяна. — Супротив роздражненя в

вельної, до телеґрафу, семинариї а також на медицину.

Кромі тих шкіл має ще Трондем технїку, академію торговельну, семинарию учительску і т. д.

В гостинници вже чекали дами: Накупили они сїток на голови против москітїв, величезних і дуже їдких мух, що в сїверних сторонах страшно допікають людям і звірятам, купили накидки теплі на холоди, яких надїяли ся, очки темні на очи, щоби їх не разило сьвітло сонїчне, а особливо коли будуть оглядати ледники і вічні снїги, також лїки деякі і иньші дрібницї, о чім так широко розводить ся у своїх описах звістний Бедекер. Я на то все споглядав, хвалив з насьмішками, чим трохи образили ся дами, але пізнїйше признали ми слушність, бо того всего не було потреба. Анї сонце не докучало, анї москіти не кусали анї иньші насїкомі по гостинницях — видко, що Бедекер вже дуже давно був в тих околицях та все повтаряє одно і то само.

Коло 3. пішлисьмо до порту, хотяй пароход відїздить аж коло 6. При пароходї „Erling Jarl“ очікував нас уже служащий Кука, щоби нам вручити карти корабельні і показати наші каюти. Пароход сей належить до найкрасших, має дуже вигідні каюти першої кляси, їдальню з фортепяном, на пагубі сальони для карт, чорної кави або чаю; в округ них і на них, т. є. на їх криші кресла складані, виплїтані і полотняні, — чистість незрівнана. Але і друга кляса дуже прилична і я був би охотно туди перенїс ся, але то вже така комбінация, що если хто купує круговий білет 3. кляси, то ему дають першу клясу на корабли. Для того, если хто схоче їхати, то нехай купує лиш круговий білет на желїзних дорогах, бо там має 25% скидки, а на корабли може собі на місци купити за 40 корон 3. клясу до Гамерфеста або за 20 кор. 3. клясу, замість 60 кор. за 1. клясу. Також і харч в 2. клясї дешевший, бо лиш 3 корони денно, а в 1. клясї 5 кор. 50 ере, хотяй харч майже той самий, лиш очивидно більша елеґанция. По палубі ходять всї 3 кляси разом, лиш на гору понад сальоники не можуть входити пассажири 2. і 3. кляси.

Коли ми так цїкаво всему приглядали ся і випитували, надійшли дві чешки, старша дама і панна. Я з утїхи сейчас заговорив до них по чески, і они також дуже урадували ся тим і прислужили ся до нашого товариства. Старша дама була з Відня, а панночка еї кузинка з Пільзна.

Обі панночки Люїза і Маженка хватили ся під руки і побігли на верх, щоби приглянути ся ще старинному городу Нора, норского Рурика, а також тому горячковому житю, яке проявляєть ся перед відїздом корабля. Я очивидно пігнав також за ними. Було що видїти! Скринї вин, бочки пива, великі коші розличних овочів, загально ріжнородні припаси кухонні вточувано на пароход. Величезний кран знова забирав з берега і спускав на яких 15 метрів у глубину парохода бочки, паки, тлумки і т. д.; з другого боку тягнув другий кран з величезної лодки уголь, що також десь пропадав як в якій безодни. Що хвиля приїзд нових пассажирів, що говорили Бог знає на яких язиках, гамір, суетня, пращане з знакомими часто з слезами в очах, — все то нас якось дивно успособляло, раз сьмішило, то знов настроювало поважно. Вправдї не вибирали ся ми на відкрите море, бо мали їхати вздовж берегів, но все таки якесь незглубиме чувство тревоги, якийсь страх переймав нас тим більше, що маленьке гойдане перебули ми на Балтику з Щеціна до Копенгаґи, а на небі зачали показувати ся хмари.

Побачивши, що мої панночки якось не в дусї, зачав я звертати їх увагу на чудове положене Трондема, оповів о тім, що панок-рибак нам розсказував а також забавляв картками, яких величезну масу дістав з краю на почтї. Мої знакомі і сродники справдї садили ся, щоби менї щось веселого винайти. Тоє найбільше зацїкавило мої товаришки, а особливо картки, адресовані женскою рукою. Тут уже мусїв я сповідати ся так щиро, що аж менї жаль зробило ся, що я на таку гадку впав, бо знов п-нї Люїзї дещо не було до вподоби.

Бе третий звонок, гудить труба, відчалюєм. Пассажири з парохода, знакомі і чужі з берега зачали вимахувати шапками, хусточками — хвиля розстаня. І весело і сумно! Пароход суне помежи ножицями, місто меньшає, меньшає і гине.

Стоїмо як приковані на верху і подивляєм малі, висші і низші островики і по правій руцї на суши гори покриті лїсами. Гори тут доходять до 1000 м., покривають їх пластки снїгу — у їх підніжа понад берегом виднїєть ся вузкий шматок землї, де як гриби виростають поверхові хатки з огородцами, з малими сїножатками і управною рілею.

(Далї буде.)

Болгариї і Македонії султан хитає ся з затвердженем Фірміліяна. Говорять, що на дотичне представленє турецкого правительства в Петербурзї, російске правительство не буде напирати на безпроволочне полагодженє справи і уважає єї за відрочену. — В Болгариї замітний сильний рух в користь претендента до альбаньского престола, пробуваючого у Франциї Гішпана Алятра Кастріота. Єго проклямацию до Альбанців розкинено по краю в великім числї примірників. — Положенє християн дуже грізне, бо Валїдбей є їх рішучим ворогом і магомеданьским фанатиком. Він сам орґанїзує рух против християн.

Проч з Римом.

(*Далї.*)

З'їзд руских сьвященників і делеґатів руских церковних громад в Ґарисбурґу, Па.

Раннїше засїданє почалось о 8-ій годинї рано дня 26. марця. О. Ів. Констанкевич розпочав збори молитвою до св. Духа, почім вибраний на вечірнім засїданю уряд а також присутні сьвященики і делеґати заняли свої місця. (З делеґатів приїхав рано ще один, п. Михаїл Ґрацонь, делеґат братства св. Іоана Хрестителя в Микіспорт, Па. Два сьвященики, котрі певно мали прибути, не явились, бо були перешкоджені).

Перший забрав слово о. Бончевский. Він пригадав коротко важнїйші факти з історії рускої церкви взагалї та обговорив положенє рускої церкви в Америцї. Три річи вказав він, які причинились до сумного положеня рускої церкви в Америцї, а іменно:

1. римо-католицка церков,
2. російска державна церков (царославна),
3. байдужність самих Русинів тутешних і старо-краєвих.

Римо-католицка церков вже від самого початку, коли Русини стали приїздити до Америки, кидала їм колоди під ноги.

Перший руский сьвященик в Америцї був виклятий через те, що був жонатий та що заходивсь коло з'орґанїзованя Русинів, котрі доси мусїли належати до католицких костелів і католицким попам дорого оплачуватись. За шлюби приміром мусїли нераз Русини платити католицким попам по 25—30 долярів! За впливом тутешних католицких попів і бискупів Рим взборонив митрополитови галицкому висилати до Америки жонатих попів, в наслїдок чого о. Воляньский зістав відкликаний до краю, а з Галичини висилано до Америки лиш нежонатих сьвящеників. Розпорядженє се мало на цїли скоре златиньщенє Русинів американьских, бо-ж кождому відомо, що в старім краю нежонатих руских сьвящеників нема, значить, що Русини американьскі не могучи дістати нежонатих руских сьвящеників, мусїли-б удаватись в потребі до сьвященників латиньских, а через те поволи і златинщитись.

Згадане розпорядженє і нинї еще не відкликане і має свою „силу“ — а що з угорскої сторони приходять сюди жонаті сьвященники, то се дїєсь неправно і можливе тілько тому, що їх епископи дивлять ся на цїлу справу скрізь пальцї. Найчастїйше дїєсь оно так, що угро-рускій піп бере у епископа відпустку для поратованя здоровля, ну і іде до Америки, а звідси пише, що тут люде єго доконче хотять задержати, що сего вимагає спасенїє їх душ і т. п. і т. п. В той спосіб приміром о. Лавришин з Шенандору ратує своє здоровлє уже много лїт, а подібно роблять і другі. Опісля видав Рим, а властиво „Пропаґанда для розширеня віри“ розпорядженє, в силу котрого відобрано всяке право митрополитови і другим епископам над американьскими Русинами, а тутешним сьвященникам остро приказано піддатись тутешним латиньским епископам. Наслїдок сего розпорядженя такій, що коли в котрій місцевости в Америцї Русини хотять будовати церков або дістати руского сьвященника, то, (если хотять слухати сего розпорядженя), мусять просити о тое тутешного латиньского епископа. Латиньский епископ має (если іде о сьвященника) писати до Риму до „Пропаґанди для розширеня віри“, а Пропаґанда до митрополита. Отже після тепер обовязуючих розпоряджень з Риму, рускій сьвященник міг би дістати ся до Америки лиш тогди, коли сего жадають і на се годать ся тутешні латиньскі епископи і Рим, а аж відтак митрополит... Єсть еще много других розпоряджень з Риму дотичачих американьских Русинів, а всї они показують, що Рим хоче, щоби ми були піддані тутешним латинникам, та чим скорше златинщили ся. Вправдї Рим оправдує себе тим, що тут нема нашого епископа, отже Русини яко греко-католики мусять належати під римо-католицких бискупів. Однак сей арґумент не стоїть нїчого. Ми знаємо, що Рим дає епископів католикам навіть там, де нема анї десятої части того числа вірних, що єсть тут Русинів, знаємо і те, що Рим нїколи римо католиків анї їх попів не дає під власть греко-католицких епископів, хоч тї мешкають в їх епархіях. Вкінци бачимо, що Рим хотїв би, щоби Русини в Америцї не мали навіть своїх священників не то свого епископа, а з наших священників тілько тих уважає за „добрих“, котрі піддались латиньским бискупам і позаписували на них рускі церкви.

(*Далї буде.*)

НОВИНКИ.

Календар. Середа 10./IV (23) Терентія, (р. Адальберта) Четвер 11./IV (24.) Антипи, (р. Ґеорґія).

Іменованє. Цїсар іменував звичайного професора унїверситету у Фрайбурґу в Швайцариї, др. Адольфа Ленца, звичайним професором австрийского права і процесу карного для унїверситету в Чернівцях.

Страстні псальми відсьпіває „Руский Міщаньский Хор“ в пятницю, 25. с. м. о год. 6-ій вечером при сьвятім гробі у гр. кат. церкві в Чернівцях.

Загальні збори тов. „Руска Міщаньска Читальня“ відбули ся 13. цьвітня с. р. в домі братства св. Тадея в Чернівцях. Відколи міщаньска читальня є осередком національного житя черновецких міщан, ще нїколи не були загальні збори так численні і так оживлені, як сегорічні. Ще перед назначеною годиною зібрало ся до сотки міщан і терпеливо слїдили цїлий перебіг зборів аж до єго кінця, по дванацятій годинї в ночи. Збори отворив голова товариства, купець п. Власюк з горячою промовою, заохочуючи міщан до науки і єдности, бо лише се може вирвати їх із сумного економічного положеня, в якім они знаходять ся тепер. По прочитаню протоколу послїдних зборів забрав знову голос п. Власюк і здав справозданє з дїяльности видїлу через цїлий рік. Найважнїйшою подїєю в товаристві було мин. року посьвяченє прапору товариства. Тим людям і корпорациям, що прислужили ся чим небудь в сїм дїлї виразнали збори подяку через повстанє з місць і окликами: „славно“. Уряджено ряд відчитів про користь, яку приносить нам школа. Відчити сї мав п. др. Смаль-Стоцкий. За заходом товариства приготовлено 4 міщаньских хлопців до ґімназияльного вступного іспиту. Они приготовлені безкористно п. Безпалком, здали іспит, а товариство купило їм всї потрібні книжки. В справі руского унїверситету вислало товариство до мінїстерства петицию і зложило на академічний фонд 20 кор. В добрій надїї, що нова часопись „Анцихрист“ буде служити народній справі, підтримало товариство видавництво 30-ма коронами. Одна із послїдних найважнїйших ухвал була та, що видїл завзиває всїх міщан заняти ся складками на будову власного дому читальнї. Потім касиєр здав справозданє з рахунків і обороту гроший товариства. Цїлий маєток товариства виносить 2.145 кор. 16 сот. Бібліотекар акад. Войнаровский складаючи свій уряд, вияснив в довшій промові, яку велику вартість має бібліотека для кождого товариства і які книжки повинні ми читати. По сїм наступив вибір нового видїлу, в котрого склад увійшли слїдуючі пани: Гнат Власюк голова, Матей Топущак заступник голови, Йосиф Слївіньский касиєр, п. уч. Николай Топущак писар, Іван Ясеницкий контрольор, Антін Дутчак господар, Іван Прокопчук бібліотекар, заступники: Дмитро Пшиходний, Григорій Суховерский, Кароль Малїновский, комісия ревізийна: Мирон Гундич, Рудольф Суховерский, Іван Руцкий, заступники комісиї: Йосиф Мицак, Іван Чишковский. Фонд основний в сумі 381 кор. 10 сот. перенесено на фонд будови читальняного дому і зібрано підчас зборів 52 кор. П. Кароль Малїновский поспішив з щедрою даткою 25 кор. Збори закінчено іменованєм п. Івана Ясенецкого, заслуженого видїлового, почетним членом читальнї. — З сим закінчено офіцияльну часть зборів. Не меньше оживлена була і не офіцияльна часть. В промовах і зазивах заохочували зібрані себе взаїмно до солїдарности, любови до своєї рідної мови, до науки.

Присутний.

Matinée, що уряджено сеї недїлї в користь товариства для запомоги учеників II. ґімназиї в Чернівцях, випало щодо продукций добре. Крім майстерскої гри найлїпших музичних сил черновецких під проводом славного директора Іжімального та прегарної інтерпретациї Нижанковского хору „Золоті зорі“, який відсьпівали ґімназияcти-Русини, згадати-б ще про хороший сольо-сьпів їх управителя, абітурієнта Ярмоловича, що відсьпівав Лисенкове „Ой Днїпре!“ і дві нїмецкі піснї, тай про гарну декламацию „Des Sängers Fluch“. Меньше визначні був мішаний хор і двосьпів нїмецких учеників, а просто зганити треба зовсїм невдалу, бо не приготовану як слїд, декламацию руску. Закинути мусимо ще й упослїдженє рускої части продукций, що не знати з якої рациї посунено зовсїм до другої части програми, замість щоби переплїтати ними нїмецкі. Доходу було мало, бо гостий не багато явило ся; така справа вимагає більшої аґітациї. Нїмців явило ся ледво кілька осіб, навіть „сердешні товариші“ з тов. „Mittelschule“ застрайкували очивидно проти директора ґімназиї, що став тепер головою тов. запомогового. Сумно, що й деякі професори II. ґімназиї не явили ся.

3.000 монастирів на таку малу країну, як шестимілїонова Бельґія, се трохи мабуть за богато. А однак таке число їх подає статистика клерикального тамошного правительства з 1-ого сїчня 1902. В тих 3.000 монастирях було 40.000 монахів а маєток їх виносив понад 3 мілїярди се єсть три тисяч мілїонів Франків. Недаром Бельґія бурить ся.

Самостійна сербска церква в Америцї. Північно-американьских Сербів загорнули зразу до своєї церковної орґанїзациї московскі попи-місіонарі. Та, видко, скоро надоїло Сербам московске цареславє, бо — як доносить американьска „Свобода“ — в 24-ім числї американьско-сербского орґану „Србин“, що виходить в пенсільвеньскім містї Пітсбурґ, пише ся так: „Що-ж злого в тім, що Серби відступили від православного „Общества?“ Чи може то, що Серби утворили свою сербско-православну церкву, свій сербско-православний „Союз“, — що між ними пробудилась сербска совість, любов до сербскої народности? Чи то, що Серби не дали переробити ся на Москалїв? — Ми можемо розвивати ся тілько як Серби, але нїколи не Москалї... Нас вяжуть — звертає ся „Србин“ далї до Москалїв — деякі спільні інтереси, але ви Москалї, а ми сербский народ!“ — Що-ж на се галицкі „русскіе?“.

Як обходить ся царский уряд з поарештованими студентами. Про се пишуть до Arbeiter Zeitung з Росиї таке: „В полїцийскім київскім арештї катовано наших товаришів кнутами, велено іти між рядами різок і нагайок, до того бито кулаками і копано. По тім замкнено в арештах. Специяльно мучено студенток. Бито і кулаковано їх зарівно з мужчинами. Обиджувано їх жіночу честь найогиднїйшим способом. Розбирано їх до нагого тїла і уживано найординарнїйших грубостий та насміхів.“ — Нам знов доносять, що в вязници т. зв. Бутирках коло Москви поступовано не лїпше. Особливо над студентками знущають ся по варварски. Дозорцї вживають супротив них найгрубших слів, що раз ревідують їх до нага, а коли студентки пожалїли ся началству, тодї сам ґубернатор вязниці Булїґін влетїв до їх казнї на ревізию тодї, коли знав, що всї студенти розібрані до сну. Против такого поневіреня їх жіночої чести студентки запротестували голодовим страйком. До них прилучили ся і студенти та робітники, замкнені по инших казнях, а буде їх в Бутирках з півтора тисячі. — Не дивно проте, коли наслїдком того серед революціонерів росте завзяте і коли їх проклямациї зачинають ся таким страшним криком відчаю: „Пімсти! пімсти! пімсти! без милости і пардону!“

Революцийний настрій в російскій армії. До берлиньских часописей доносять, що в Тулї цїлий полк ґренадирів виповів послух старшинї, Рівнож і в однім драґуньскім полку в Москві случаї несубординациї на тлї випадків послїдних часів ставали так часті, що полк сей роздїлено і порозкидано по ріжних місцевостях.

Поважна демонстрация в Росиї. З Петербурга доносять що Толстой, Чехов і Короленко, три найвизначнїйші російскі лїтерати наміряють зложити гідність почетних членів царскої академії наук, аби в той спосіб запротестувати против уневажненя вибору Горкого на члена академії.

† **Посмертні оповістки.** Бувший король Іспанії Франц де Ассісеї умер на чахотку 17. с. м. в 80. роцї свого житя в замку Енене-Сір-Сен. — Угорский мінїстер торговлї Фердинанд Гораньский умер в суботу, 19. с. м. о 9. год. вечером по короткій недузї. Він зістав 4. марта іменований мінїстром торговлї, отже мав мінїстерский портфель лише шість тижнїв. Мінїстер-президент Шель перебрав провізоричну управу мінїстерства торговлї. Похорон Гораньского відбув ся 21. с. м. Цїсаря заступав на похоронї ґраф Апоній.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Сими днями вийшла книжка о. проф. Д. Єремійчука **„Кружок недїльних проповідий“**, в котрій находимо 8 досить обширних проповідий (на всї недїлї від Сьвітлого Воскресеня аж до Зелених сьвят). 65 сторін формату великої октави. Цїна 60 сот. (30 кр.), з пересилкою 70 сот. (34 кр.). Замовляти можна у автора, а також і через нашу друкарню. — Зміст сеї книжки поручаємо особливо тим нашим братям селянам і міщанам, котрі не мають нагоди, частїйше слухати проповідий у церкві, а також всїм нашим читальням, члени котрих найдуть тут в добре зрозумілій народній мові поважний покорм духовний. З замовленями просимо спішити ся, бо наклад дуже малий (всего яких 80 екземплярів).

Телеґрами „Буковини“.

Відень, 21. цьвітня. Рада державна продовжала наради над відділом „Управа кас“. У дебатї брали участь посли Скедль, Кафтан і Бик. Друге засїданє відбуде ся завтра.

Відень, 21. цьвітня. Президентом делеґациї вибрали посла рицаря Яворского.

Відень, 21. цьвітня. Голосованє над субвенциєю для міста Праги наступить завтра, бо мінїстер-президент Кербер що лише сегодня вернув з Будапешту, де був на похоронї Гораньского.

Склад товарів Б. Бальтіжестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахлярі коронкові і з правдивих струсьових пер, ручки перлові і з черепахи. Вахлярі Gasé, найновійший вироб, в білих, чорних і всїх иньших барвах модних.

Рукавички: білї Glacé, шкіряні земіш і шовкові у всяких довжинах для пань і панів.

Коци до подорожи на повози і санки, а також накривала на лїжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до снїгу.

Балеві краватки: найновійшого жанра. Балеві мужиські сорочки шовкові, з Pique і батисту. Найновійші ковніри і маншети, хусточки шовкові, батистові і полотняні. Ґузики до ковнірів і шемізетові. Мужиські шкарпитки.

Ізза пізного сезону продають ся по дуже знежених цїнах всї товари кожухові, плетені, вовняні і черевики.

Найбільший вибір карнавальових товарів для панів і пань штіфлета і домові черевики: лякеровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, попеляєті зі шкіри земіш.

Більші засоби на складї: перзияньскі кучми, дамскі зарукавки, чапочки, колїєри і т. д. Правдива білизна Єґера: кафтаники, мужиські пончохи, шкарпитки, Chenillen Escharpes і хустки, вовняні шалї і хустки вовняні і полотняні дамскі спідницї, камаши; огрівачі пульса і литок; плетені вовняні і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дївчат і дїтий, а також футровані штіфлети. Черевики до совганки для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї,

загально признаний знаменитий

усмирюючий лїк на втиране

по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр. можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

загально улюблений лїк

все лише в ориґінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празї.

Торговля паперу

„Рускої Бесїди“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

поручає

всїлякі прибори

до

писаня і рисованя,

всїлякого сорта

паперу, касетів

і т. п.

Друкарня тов. „Рускої Ради“

в Чернівцях улиця Петровича ч. 4

має на складї отсї

КНИЖКИ

Бажаньский Іван: „Пропасть“ . . кор. —·20
Барановский Мечислав: „Педаґоґіка“ для семінарий учительских і учителїв шкіл народних, (видане четверте значно розширене і доповнене „Нарисом психольоґії виховавчої„) „ 1·20
Будилець Ев. О.: „Студиї Богословскі“ „ 6 —
Гаврищук Микола: „Методика“ наука в школї народній ч. II . . . „ 2·—
Галїп Теодот: „Домашний писар“, збірка примірів, як укладати ріжні письма „ 1·—
„Перші зорі“, оповідане . . . „ 1·—
„Думки та пісні“, поезиї . . „ —·20
Гаршин: „Малярі“ . . . . . „ —·20
Гоголь Микола: „Ревізор“, комедия в 5 діях, переклад В. Сїмовича . „ —·60
Данилевич Іван: „Приказки“ I і II по „ —·16
Захарко Іван: „Жарти“ . . . . „ —·20
Кобилянська Ольга: „Людина“ . . „ 1·—
„Покора“ . . . . . „ 1·—
Кониський Олекса: „В день сьвятоїволи“ „ —·20
Крушельницький Антін: „Серце“ . . „ 1·—
„Семчишини“ . . . . . „ —·80
Лукиянович Денис: „Багнїтки“ . . „ —·20
Martynewicz I.: „Historische Zeugnisse“ über die ältesten Beherrscher und Einwohner der Bukowina und Moldau „ —·20
Окуневский Ярослав: „Листи з чужини“ „ 3.—
Павлик Михайло: „Про русько-українські народні читальнї“ . . . . „ 1·—
Pihuliak Darius: „Die Amts-Correspondenz“ der Volksschulleitungen und Ortsschulräthe Angelegenheiten . „ 1 25
Пігуляк Єротей: „Верховинські згадки“ „ 2·—
Попович Омелян: „Ластівка“ . . . „ 2·—
„Чума горільчана“ . . . . . „ —·50
„Методика“ I . . . . . „ —·60
„10 казок для дїточок“ . . . „ —·20
„Хлопцї садівники“ . . . . „ —·40
„Цїсар Франц-Йосиф I. . . . „ —·20
„Красноміскими людьми“ . . „ —·40
Сенюк Іван: „Образки з природи“ I II „ —·20
Семанюк Іван: „Карби“ . . . . „ —·80
Слободівна Марія. „І хтож вона була“ „ 1·—
Стефаник Василь: „Сина книжечка“ . „ 1·—
Стоцкий Стефан: „Буковинська Русь“ „ 2·40
„Bestrebungen der Rumänen“ . . „ 2·—
„Громада“ або який лад і порядок має бути в громадї . . . . „ —·20
„Порадник“ як закладати каси пожичкові і щадничі . . . . „ —·40
„Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthografie . . . . . „ —·40
Федькович Юрій: „Твори“ том I . . „ —·80
„Пісні жовнярскі“ . . . . . „ —·20
„Проскурка“ . . . . . „ —·20
Франко Іван: „Русько українська лїтература“ . . . . . „ —·20
Шпитко Осип: „Листи з пекла“ . . „ —·30
Єремійчук Денис О.: Die griech. Präsanctificanten-Messe, ihre Entstehung Entwikelung und gegenwärtiger Ritus „ 3·—
„Житє, муки і смерть і істория перенесеня мощів сьв. великомученика Івана Сучавского“ . . . „ —·40
Яблочков Г.: „Сільска учителька“, оповідане, пер. А. Крушельницького „ —·50
* * * „Бесїди про часи козацькі“ . „ —·80
* * * „Res Ruthenicae“ . . . „ —·20
* * * „Про бук. сойм краєвий і про вибори до сойму“ . . . „ —·20
* * * „В чім наша сила“ . . . „ —·20
* * * „Котюзї по заслузї“ . . . „ —·20
* * * „Голос до народа“ . . . „ —·24
* * * „Зерна“ . . . . . „ —·20

Важне для кождого!

Випродаж!

По дивно дешевій цїнї, **лише за 2 зр. 95 кр.** прекрасний ґарнїтур, зложений **з 14 цїнних предметів,** а іменно:

1 годинник нїкльовий, анкер ремонтоар (на жадане посріблений) з гарно ґравірованими окадинками, докладно зреґульований, з три лїтною ґарантиєю і етуі.
1 гарний ланцушок з ґолдини або нїклю з кутасом. Парискої системи.
1 шпилька до краватки, з ґолдини з іміт. брилянт.
1 пара позолочених спинок до маншетів, марка „garantie“.
1 ґарнїтур (5 штук) спинок з ґольдини до ковнїрців і сорочок.
1 пара ковтків з правдивого срібла, значеного урядом.
1 перстень з ґольдини з гарним каменем.
1 кишенкове зеркальце і етуі.

Сих 14 гарних і цїнних предметів разом з годинником (анкер ремонтоар) розсилає за 2 зр. 95 кр. (за післяплатою або висилкою наперед гроший) фірма:

Brüder Hurviz

Exporthaus, Krakau, Stradom Nr. 17.

Коли се кому не сподобає ся, може до 8 днїв звернути і дістати гроші назад, одже нема резіка.

Богато ілюстровані катальоґи годинників, ґарнітур золотих, срібних і з хіньского срібла товарів по малій цїнї — gratis і franco.

Просьвіт промінями Рентґена.

Лїченє сухо-горячим повітрєм

подаґри, ревматизму, люмбаґи (пострілу), Іехіаса, невральґії, болю в суставах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи Др. Реіфлєра), що прикладають ся до слабих частий тїла, уможливлюють найвисші температури з всякими термальними методами, а через те й найкрасші успіхи в лїченю і навіть застарілих слабостий. Значно усмиряє біль. При лїченю є цїле тїло вільне окрім слабого місця, тому можуть його зносити і ті, що терплять на серце, на конґестиї і астматики. Лїченє може відбути ся і в помешканю пацієнта.

Купелї в електричнім жаровім сьвітлї против слабостий, як зміна материї, подаґра, ревматизм і против затовщеня.

Др. Г. Хаєс, Чернівцї, ул. почтова 5а.

Найновійші Schulversäumnisse

получити можна

в друкарнї „Рускої Ради“, в Чернівцях

улиця Петровича ч. 4.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Володислав Секерский.**

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 44. Чернівцї, пятниця дня 12. (25.) цьвітня 1902. р. Рочник XVIII.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Пошалїли.

(Дописъ із Галичини.)

Шовінїзм „польский“ а властиво псевдо-польский, бож годї за него винити неповинний польский нарід, виходить в послїдних часах прямо сам із себе. До безличного оклику зрівнаня числа годин науки рідного язика рускої молодїжи у східній Галичинї з числом годин науки чужої польскої мови, і то в тім самім часї, коли нїкому розумному анї не снить ся накидати молодїжи мазурскій чужу їй мову руску; — в часї, коли сьвятотатским способом надуживає ся kościółk-ів для цїлий польского безголового шовінїзму, що-б -- хорони Боже — польский католик не заглянув до католицкої рускої церкви; в часї же, коли осібним наказом ц. к. ради шк. краєвої карають в Перемишли дїтий руских за невинну патріотичну руску пісню, що нїби-то надто вже подражнила кацапскі слухи і — кулаки, а властиво за — слова сеї пісни, що не пора „і Ляхови служить“ (адже тут о чесну службу не іде, бо чесна служба нїкого не поганить!); в сїм самім часї розшалїлий шовінїзм, не зважаючи на щирі відзиви великої части самої-ж польскої молодежи і польскої інтелїґенциї, підносить новий оклик: *ратованя польского унїверситету у Львові!*

В Галичинї є два унїверситети: краківский і львівский, з них краківский дорожший! А за чиїж то гроші повстав і держить ся унїверситет львівский?! Умисно не вдаємось в нїякі виводи правничі і історичні: для чесного, розумного чоловіка мають мертві параґрафи і перґаміни все лише другорядне значінє. А зрештою, що се обходить шовінїстів, що *се*, що сьвіжо затвердив рескрипт мінїстра є лиш частковим ствердженєм і навіть обмеженєм сего, що віддавна на правній і історичній основі істнувало? Сеж відвічна казка про ягня і вовка... Що обходить шовінїстів, що одиноким їх арґументом є „урядовий“ польский язик унїверситетских властий (сенату. деканів...) супротив иньших ц. к. властий і урядів (і то о скілько в них обовязує також польский язик і они в сїм язицї до унїверситету звернуть ся...), але що сей „урядовий“ язик абсолютно не має сили — бо не було се й інтенциєю законодавника — обмежувати прав руских професорів і рускої молодежи, — що обходять їх рускі катедри, здавна істнуючі в сїм унїверситетї, поминаючи вже все иньше?!

Русини хотять нїби то „відбирати“ Полякам їх львівский унїверситет, так... так, той самий унїверситет, за котрий Русини, від часу єго основаня державою, своїми грішми, потом і — кровию на полях битви державі платили і платять... Ми розуміємо всякі переконаня, хочби й найбільших загорілцїв, коли се лиш — справдї переконаня, але ми не розуміємо й не хочемо, не можемо, не сьміємо узнавати за правду і право — перфіднї, лукавства і — грабівництва. Нї, любі, нї! — се не ми вам щонебудь відбираємо, не ми вас грабимо, нї! Се ви нас в вашій слїпій злобі радї-б знов, як звичайно (колиб так лиш силу мали...), ограбити до нитки! Ви нам нїби-то офіруєте „осібний руский“ унїверситет, так-так — а радї-б присвоїти собі теперішний львівский... Очивидно, нїчого лекшого. Ми навіть хочемо вірити, що ви нам офіруєте сей... осібний руский унїверситет зовсїм щиро, зовсїм не задля того, що добре знаєте, що такого осібного руского унїверситету ми ледви чи й за 200 лїт діждались-би. Річ зовсїм легка, а навіть уже перепрактикована: Русини мали прецї уже раз у Львові т. зв. Studium ruthenum, що ви єго в свої прихильности називали Winkelschule, — оно було навіть так трохи pod jednym dachem. Дивно, дивно, що вам якось тепер відхочуєсь уже того одного даху... Отже так: Русини наймуть собі, таки за свої гроші (се найлїпше, найменьше гризоти), щось якби... паралельки, на пр. при улици „słonecznej“ у Львові, з шематисмів, временників і т. и. зложать собі невеличку але гарну унїверситетску бібліотеку, на ґабінети... зложать ся рускі ґімназиї (от, як було в львівскій рускій видїловій школї), лябораторій на разї не треба, бурси і інтернати (рускі і... польскі) будуть безплатними клїніками, ну — щож би єще? — і ви збудетесь нарештї раз... тих огидних... старих (бо — 100-лїтних! від часів Studium ruthenum; NB. професори Studii rutheni були членами факультетів львівского унїверситету) — руских катедр з вашого львівского унїверситету. Не правда?! Як то буде гарно і за чужі гроші — свій унїверситет...

Дивне диво! ті самі люди, що нїби-то люблять свій рід і нарід, борють ся за єго права, славлять вржесеньских дїтий — ті самі люди, рівночасно, учать тих самих дїтий, учать всїм — мислию, словом і дїлом — ненавидїти рідного обдертого брата, учать більше, бо — брати від него все, без хвилини надумуваня, все до нитки, мову, осьвіту, кут і гріш — послїдні.

На щастє є ще поза вами трохи чести, розуму і справедливости... на сьвітї. — А хочете мати таки конечно свій польский унїверситет у Львові — чомуж би нї?. — от возьміть на се з унїверситетских фондів ті гроші, що на него дав ваш король Собеский „основуючи“ (! — після проф. Ґломбіньского) теперішний львівский унїверситет!

Державна рада.

Дня 22. цьвітня засїданє почалось о год. 4 пополудни.

По відчитаню внесень та інтерпеляций, мінїстер скарбу предложив замкненє державних рахунків за 1900 рік. Відтак доконано вибір одного члена прасової комісиї і приступлено з дневного порядку до дальшої буджетової дискусиї в обсягу буджету мінїстерства скарбу.

Пос. Скедль заявляє в своїй промові, що буковиньскі Нїмцї сьвідомі своєї тїсної звязи з рештою Нїмцїв на заходї держави і жалуєсь, що правительство упослїджує Буковину.

Записки із подорожи на північ Европи.

(Далї).

Трондем.

З Трондем до Гаммерфест, 1705 км.

Чим дальше їхали ми від Трондем на північ, тим дикша була природа і якби не хати рибацкі по островиках і на берегах суші, а при них трохи якоїсь огородниви, картофель, а часом і вівса, що манять очи, то їзда вскорі була би сприкрила ся. Коло 9 години вечером остановилисьмо ся на хвильку на стациї Рервік, маленький рибацкій місцевости. Хати одно і двоноверхові дуже ладні, всюди чисто, аж душа радує ся.

Не далеко ще відїхалисьмо, як зачав росити дощ а за нами гонила страшна буря. Громи бють, блискавиця одна за другою ширяє по темнім небі, море пінить ся, волни бють о береги, судний день наближає ся. Щастє, щосьмо не виїхали на повне море — межи ножицями чей не загинем. Роздав ся звонок на вечеру, а при тім дощ і холодний вітер згонили всїх пассажирів до їдальнї. Цїла наша компанїя засїла при одним столї, де ще примістило ся 3 „показьних“ Норвежцїв. Прекрасна застава, веселі розговори розігнали нашу тревогу, ми забули о бурі, що вже видко утихала, коли пароход не дуже колисав ся, так що шклянки і тарілки лиш трохи бренькали.

Вечера на пароходї така обильна, що хиба вже нїхто на голодованє нарікати не зможе. Всякого рода перекуски, шинка, телятина, риби ріжного рода а в першім рядї лососї, раки річні і морські, яйця, конфітури, мед, масло, сир, редьковка, ріжні овочі, печеня горяча, чай або кава — їж, пий і розпережи ся. Я вже трохи привик в Швециї і Норвеґії до „порядної“ їди і не оставав позаду за другими, но мушу признати, що наші товариші при столї, три Норвежцї давали правдивий концерт в тім напрямі. Ми всї вже давно перестали їсти, наситившись доволї, а Норвежцї все ще добирали то сего то того, попиваючи при тім вино або по тім віскі (горівку). Наші дами лиш очима перекидали ся і украдком посьмішкували ся.

Ще на дворі було досить видко, хотяй небо страшно затягло ся, але ізза дощу остали ся ми при столї та оповідали собі розличні пригоди. Я мусїв описувати бурю на каспійскім мори, котру перебув в 1896 р., вертаючи з Нижнього Новгорода.

На дорозї помежи Астраханею (а властиво „двѣнадцатьфунтнымъ рейдомъ“ т. е. стациєю посеред моря каспійского, звідки рушають морскі кораблї, що до Астраханї доїздити не могуть для плиткої води), а Петровском на Кавказї така буря повстала, що кидали волни нашим пароходом як яким мячиком. Нас пасажирів першої кляси позамикали в каютах а пасажирів на палубі поприв'язувано шнурами до маштів і перил (поручя), аби не повпадали в море. Крику, зойку, нарікань там було, що аж голова ходила.

Я сам перебув таку страшну морску недугу, щом вже стратив всяку надію на житє. Цїлу ніч товкли ся ми по мори, бо капітан старав ся утримати корабель як найдальше від берега, аби не впав де на. які скали підводні або филї не кинули єго на берег і не розтріскали на куски.

П-а Люіза сейчас запитала, чим їхав сам чи еще з ким?

Очивидно мусїв я оповісти дещо і о моїх товаришах, однім богатім купци з Петрограда, єго женї і сестрі жени п-ї Валерії, що відзначала ся великою відвагою і одна з послїдних піддала ся неумолимій болїзни морскій.

По тім оповіданю зачала п-і Г. просити, щоби кождий з нас за порядком щось оповів, аби якось приятнїйше сходив час.

Зачала віденьска чешка.

В дитинних лїтах жила я з моїми родичами в місточку провінціональнім Р. В школї познакомила ся з п-ою Марією Б. сиротою по богатім фабрикантї, дуже спосібною, миленькою а притім і пристойною дївчиною. Она жила у своїх кревних а опікуна мала в столици. Пять лїт ходили ми разом до школи, у себе майже щоденно бували і всюда разом ходили, так, що коли хто мене стрітив без неї, сейчас питав: а де Мария? І відворотно. Скінчивши видїлову школу, вступили ми обі для висшого образованя в семінариї. Вскорі зауважала я, що моя товаришка щось стаєть ся менї невірною, що рідше у мене буває, а за тоє що хвилю забігає до нашої сусїди, де заходив молодий пристойний поручник. Поміркувала я о що ходить, але не показую того по собі. Не минуло і пів року, аж тут прибігає раз до мене урадована страшно моя приятелька, перепрашає, що такою холодною для мене була і т. д. Вкінци виявляє, що з нею заручив ся пан поручник. Я очивидно удала, що перший раз о тім чую, хоть цїле місто о тім говорило, зачала їй ґратулювати щастя і випитувати ся, як то так скоро могло стати ся і чи скоро буде весїлє.

— Не задовго, моя найдорожша, каже Марія, а ти мусиш бути у мене дружкою, я і так нїкого кромі тебе не маю.

— Добре, кажу, як лиш тато і мама позволять.

— Позволять, позволять, я їх уже просила, они будуть старостами.

В чотири недїлї пізнїйше відбуло ся весїля. Молоді щасливі поїхали сейчас по вінчаню трохи в сьвіт, а я тїшила ся, що бідна сирота дістала такого доброго чоловіка. Небавом повернули. Цїле місто завидувало щастя тій дібраній парі. Обоє ладні, веселі, богаті, люблять ся як голуби — нема щастливійших над них. В тім як грім з неба доходять нас вісти, що у молодят дома пекло. Она зачала заглядати за другими офіцирами, а він з гризоти аж посивів. Зайшла я до них, але нїчого не зауважа-

Пос. Кафтан полемізує з Прадем що-до субвенциї для міста Праги. Нехай Німцї дадуть Чехам сю полїтичну независимість, яка їм правно належить ся на підставі трактатів, запевнених династиєю, то Чехи покриють дома самі всї свої потреби, та ще й прийдуть може з підмогою біднїйшим краям. Але супротив теперішних обставин, колиб відкинено субвенцию для Праги, то заступники ческого народу вже знали-б, чого мають надїятись від сеї палати і держави.

Пос. Бик зазначує, що хотяй через признане краям участи в особисто-доходовім податку і горівчанім зроблено дещо для країв, але сего за мало. Найбогатший і найбільший край: Чехи і Галичина суть у фінансових клопотах. Міста стали нинї не осередком богатств, але осередком нужди. Дуже пригнїтає їх поручений обсяг дїланя. Львівский маґістрат полагоджує звиж 80% справ з порученого обсягу, а тілько 18% до 20% своїх власних справ. Львівске староство не має навіть половини сих аґенд. Надто ростуть видатки на шкільні, санацийні і гуманїтарні цїли. Додатки до податків ростуть в нескінченість. Тепер вже виносять они 57% домово-чиншового податку. Тому треба би прийти містови в поміч. Відень одержав 100 мілїонів і ріжні привілеї. Для Праги субвенция є також зовсїм оправдана. Львів потребує 2 мілїони корон на реґуляцию і 10 мілїонів корон на дальшу каналїзацию. Дальше обговорює бесїдник фінансові відносини міста Кракова, який потребує 20 мілїонів корон на інвестициї і для обох міст жадає державної субвенциї.

На сїм замкнено засїдане.

Між відчитаними внесенями та інтерпеляциями було внесене пос. Пахера в справі закона для охорони лїчничих жерел і др. Еленбоґена в справах віденьского маґістрату. З дневного порядку почала ся дискусия над касовим зарядом, в якій перший заняв слово пос. Тавчар, і домагав ся полекший для Любляни, відтак пос. Розер, що оправдував субвенцию для Праги. Пос. Фукс виступає против сеї субвенциї, бо і другі міста зажадали і зажадають, а всїх годї вдоволити. Так само пос. Шікер промовляє против субвенциї, яка може здержати парляментарну дїяльність.

Пос. Крамарж полемізує з бесїдниками лївицї, що неправдою є, мов би чеські Нїмцї платили більші податки, як Чехи, та боронить субвенциї для Праги, яка є не дарунком, але справедливим правом.

Слїдував ряд фактичних спростовань, а референт пос. Катрайн зрік ся голосу. Після сего приступлено до голосованя.

Всї позициї роздїлу „загальний заряд касовий“ принято в звичайнім голосованю, а позицию за субвенцию для Праги принято в поіменнім голосованю 218 голосами против 135. Надто ухвалено кілька резолюций до сего роздїлу, між иншими резолюциї що-до субвенций Львова і Кракова.

Приступлено до титулу: Безпосередні податки.

По промові референта заняв слово пос. Брайтер і жалував ся, що Галичину всї мінїстри без виїмки упослїджують. Вправдї побудовано зелїзницї, але — стратеґічні. Мимо стаґнациї в торговли і промислї, гнет податковий зростає наперекір гарним словам цїсаря: „Nur die Leute nicht drücken“. Надто додаткові урядники дають уживати себе до аґітацийних цїлий і при виборах контролюють, як хто голосував, а потім мстять ся на нїм. В Кракові податковий референт функціонував навіть як виборчий комісар. Дальше бесїдник наводить цїлий ряд податкових надужить і каже, що навіть опришок обидив би ся, коли би єго зрівнати з галицким екзекутором. А походить се з того, що тим екзекуторам платять від скількости стягнених податків, замість постійної платнї. „Steuer zahlen und s' Maul halten“ є кличем в цїлій Галичинї, а також і самого віцепрезидента скарбу п. Коритовского. І не лише раз, але і два і три рази приходить ся хлопам платити той сам податок. Коли би так вчинив який урядник приватного банку, пішов би до криміналу. Рекурси залягають по 10, 15 а навіть 16 лїт без полагодженя. Перед трема лїтами піднїс ся був великий рух між галицкими дїдичами против фіскального гнету. Сї панове творять клїку, яка утискає нарід. Нехай боронять ся, але нехай правительство надає полекший на кошт працюючого люду. Бесїдник називає шляхту „морально і полїтично збанкрутованою клїкою“ і звертає ся против неї з важкими замітами, пригадуючи події в Щадницї та гіпотечнім банку, де пропали мілїони працюючого населеня. Продавши пропінацию на свої мілїонові довги, ся клїка хоче тепер зробити інтерес з вирубаними лїсами. Не повинно віддавати ся на жертву здорового люду. Галичина не є пасивним краєм, бо дає 18 мілїонів корон чистого доходу з податків, а крім того заграничні капіталїсти беруть з неї річно 20 мілїонів корон чистого зиску з зелїзниць і галицких заставничих листів — не згадуючи вже про 200 мілїонів, які Галичина видає за імпортовані товари промислу і мануфактури.

Приповідка „von Polen ist nichts zu holen“ не є справедлива. Річний дохід кождого мешканця в Галичинї виносить 50 зл., а тягарі, які єму кажуть платити, перевисшують єго сили. У Львові більша часть варстатів не працює, число людий без занятя є дуже велике, а мимо того податки ростуть і гнет не зменьшає ся. Населене вже перестало числити на справедливість Відня і клич „los von Wien“ підносить ся загально. Розбійнича господарка бюрократичного правлїня витворила в Галичинї крайну нужду, а сей розбій істнує дальше через величезне трубоване податків і через визиск, якого допускає ся клїка, господарююча і пануюча в галицкім зарядї. Податкова система в Галичинї опирає ся на гнетї і брутальности і доведе до катастрофи скорше, чим правительство думає. Трудно представити собі лїпших аґітаторів анархістичних, як мінїстри скарбу і війни. Серед таких обставин заступник люду не може підпирати правительства і тому бесїдник буде голосувати против буджету.

Промовляли ще пп. Кенїґ, Дубски, Унтерлядштетер і Лїднер, які домагали ся переказаня части доходу з ґрунтового податку для країв і громад. На сїм покінчено засїдане о год. 6. вечером, слїдуюче нинї о 10. год. рано.

Полїтичні вісти.

Із парляменту.

На конференциях заступників нїмецких сторонництв зажадано від президента мінїстрів за субвенцию для міста Праги 23 мілїонів корон для нїмецких міст в Чехії. — В справі проґрами праць палати послів впевнюють, що по полагодженю титулу „мінїстерство скарбу“, мають зараз прийти під наради предложеня в справі оподаткованя зелїзничих білетів, торговлї збіжем на речинець і знижене цїни соли для худоби. — На засїданю палати з 22. с. м. відбула ся дискусия над відділом „загальний заряд скарбовий і монета“, голосоване відбуло ся другої днини. Над субвенциєю для ста Праги відбуде ся поіменне голосоване. — В часї дискусиї в комісиї буджетовій, члени єї домагали ся від правительства зниженя цїни соли для худоби. Як Fremdenblatt довідує ся, заряд мінїстерства скарбу, хотячи вдоволити ті жаданя, розпочав з угорским правительством переговори, котрі доси ще не покінчені. Знижене мало би виносити 4 корони, так що сотнар метричної соди замість 10 буде коштувати тілько 6 корон. — Пос. Вольф скликав иноді до віденьского Пратеру велике нїмецке віче народне.

Нїмецке людове сторонництво предложило др. Керберови свої жаданя на письмі. Ті жаданя дїлять ся на дві части: господарскі і полїтичні. До першої части належать жаданя державних субвенций для міст: Градця, Цельовця, Марбурґа, Інсбрука, Зальцбурґа, Еґера, Райхенберґа, Лїтомериць, Устя, Жатеца, Берна і Оломунця, в квотї 50 мілїонів корон, а дальше будови цїлого ряду льокальних зелїзниць, реґуляциї альпейских рік і потоків, розширеня телефонїчних сїтий в альпейских краях, особливо в Тироли, будови ріжних державних будинків в містах нїмецких країв. Всї ті постуляти вичислені подрібно. — Полїтичні жаданя домагають ся: перенесеня ческої політехнїкі з Берна, перенесеня ґімназий з Опави і Целля до иньших міст і віднятя субвенциї польскій ґімна-

---

жала, бесїдують з собою солоденько, она як щебетушка бігає коло свого мужа, аж серце радує ся. Перейшло кілька місяців, якось успокоїло ся, нїчо не чути про них. Аж одного ранка іду я на кладбище на гріб моєї тїтки і застаю тут на лавочцї Марию з товаришом єї мужа. Сталам як вкопана, бом очам вірити не хотїла.

Они, побачивши мене, засуятились, схопились з лавки, він розпращав ся а Марія, якби нїчо не стало ся, прибігла привитати ся зо мною, доказуючи менї, що она прийшла на гріб брата і що п. поручник случайно тут надійшов, бо туди веде дорога... до касарнї. Касарня лежить власне в противній сторонї міста. Тепер я вже знала, о що ходить мужеви і для чого гризе ся. Удалам, що всему вірю, однакож звернула єї увагу, що повинна вистерігати ся всего, щоби на ню як на замужну женщину могло кидати якесь зле сьвітло. Розійшлисьмо ся. По часї довідую ся, що Марія що хвиля їздить до столицї, нїби до бабки, а властиво до молодого опікуна. Ах, падоньку мій, думаю собі, що тій жінцї стало ся? Вийшла з любови за муж, а тепер так поступає. А мусите знати, що она панною того опікуна на очи не терпіла. Довідали ся о тім єї жичливі люде, зачали уговорювати, — дарма. Тягло ся тоє їх мізерне житє цїлі три роки. За той час успіла моя товаришка влюбити ся ще в двох чи трех офіцирів, зачала так весело і безженадно жити, що муж мусїв за нею слїдити. Раз, не заставши єї дома, пішов у поле і тут виловив свою жіночку на сходинах з офіцером. Перелякана утїкла сейчас до дому а тут предвиджуючи який з того буде конець — отруїла ся.

— Ах Боже! — крикнули всї дами.

— А муж що? — запитали всї.

— Похоронив єї прекрасно.

— Но, а щож ся з ним стало? — запитала п-нї І.

— Сейчас, сейчас, але от дивіть ся, якось ся розяснило на дворі, ходїм подивимо ся, як виглядає море по дощи.

— Нї, нї, конечно скажіть насамперед, що з мужем стало ся? — допрошувала п-нї І.

— Які-ж ви нетерпеливі — скажу, лиш зачекайте хвильку.

Вийшли ми на палубу. Ніч ясна, але ясність тая якась така дивна, чоловік відчуває, що то не день, бо все так тихо, вода спокійна як зеркало, здалека видко чорні лїси і червоні хати, але все спокійне, навіть меви не летять за кораблем. Чудна ніч на сїверi!

Коли так придивляю ся чудесам природи, приступив до мене п. І. і попросив до сальону, щоби почути розвязку тої сумної історії.

— Ну, скажіть вже тепер, — просили всї дами.

— Пан поручник І., бо так ся називав муж Марії, посумував, посумував, бо любив пристрастно свою жену, а вкінци видячи, що смуток на нїчо єму не придасть ся, оженив ся — зі своєю дружкою.

— Славно, славно! — закричали всї. — Випиймо їх здоровле!

Тепер зачала ся доперва весела забава. Відразу стали ми собі якби Бог знає як давними знакомими. Дами зачали допитувати ся, де він, що робить, чи добре їм веде ся і т. д. Я ще, довідавшись, що муж єї чекає на ню на Лофотах, куди поїхав наперед, аби знайти добре поміщене, бо хотять там побути з місяць, тихенько, як то кажуть по анґлїйски, висунув ся з сальону, аби хоть на часочок проспатись, бо хотїв конечно о 3. встати.

В ночи переїхали ми коло міста Намзос, основаного 1845 р. Місто тоє, хотяй має всего понад 2000 жит., дуже важне для того, що в єго окрестности суть величезні лїси, котрі достарчують будівляного материялу для цїлого сївера. Зачавши від Трондем аж по Колю в Росиї нема церкви, анї більшого дому без бальків з Намзос. В рiцї Намзос і в фіордї є дуже ладні лососї, тож много Анґлїчан вже лїтами наперед винаймають право риболовлї. Охрестности Намзоса такі принадні, що дуже богато туристів волить дорогу через фіорд коло Трондем на Леванґер, а потім возами до Намзос замість туди, куди ми їхали. Наші знакомі Норвежцї говорили, що може також ще розрадять ся і з Леванґер стрімнуть в Намзос та стрітим ся ще де по дорозї.

Цїле побереже від Трондем по Тромзе а особливо коло низьких островиків Віктен недалеко Намзос роїть ся лїтом від риб, що туди тягнуть ся на жир. В осени ловлять ту товсті оселедцї.

Коло $2^1/_2$ я пробудив ся. Сонце вже зійшло. Їхали ми власне коло славного острова Торґгаттен (капелюх Торґа).

Єсть то огромна скала, виросла з моря на 260 м. в гору, в серединї котрої (123 м. від води) є величезна дїра на скрізь, так, що з парохода видко небосклон з противної сторони того вилома. По західній сторонї природний той тунель єсть 71 м., по східній 39, а в серединї коло 29 м. високий, 11—17 мет. широкий а коло 290 м. довгий. Часто туристи висїдають під самою горою, де коло пристани є загорода селяньска, вдрапують ся до тунелю і переходять на другу сторону. Стїни тунелю якби тесані, а під ногами пісок, так, що упертий і переїхати міг би.

За яку годинку минули ми островик Тете, де жив славнозвісний Гарек, що то убив короля Оляфа Святого в битві при Стіклестад.

О $3^1/_2$ задержав ся пароход на стациї Sandnesjöen, Саннешен, більшім місточку рибацкім з гарною церковцею і множеством одноповерхових червоних домиків з яринними огородцями і деревами. Цїле місточко проводами телеґрафічними і телефонїчними подротоване.

(Далї буде.)

зиї в Тішині, дальше жадають заказу говореня в парляменті иншою мовою як німецкою, і цілковитого очищеня німецких країв, іменно Чехиї, Морави і части Шлезка, від славяньских урядників. Вкінци що-до долїшної Австриї жадають цїсарскої санкциї lex Колїско, що свого часу в долїшно-австрийскім соймі узискала одноголосну ухвалу. Lex Колїско постановляє, що в долїшній Австриї в ніякій школї без ріжниці не може бути инший викладовий язик, як лиш німецкий. Та ухвала сойму противить ся основним законам і тому дотепер не була предложена до цїсарскої санкциї. Др. Кербер приняв ті жаданя, предложені ему письменно, до своєї відомости, тілько звернув увагу, що заказ уживаня инших мов в парляменті, як німецкої, противить ся основним законам держави, ся справа не лежить в его обсягу дїланя, але належить до самого парляменту.

Убійця Сіпяґіна Бальмашов.

Найлїпше поінформовані часописи приносять ось яку вістку про убійцю Сіпяґіна: Він не називає ся ні Бальшанов ні Малешев а Бальмашов і походить зі Саратова, міста центральної Росиї знаного вільнодумством своїх мешканців. Батько Бальмашова був революціонером і зістав засланий на Сибір. Пімста за его батька і революцийна лектура, яку і его батько ширив поміж народом, пігнала молодого чоловіка, бо день по убійстві осягнув він заледво 21 рік свого житя, до сего розпучливого кроку. Свій крок обдумав він, як здаєть ся, з иньшими в спілці як найлїпше. Зі своєї білизни і уніформу випоров всї імена і фірми кравців. Лише те, що не мав острогів і рукавиць і сподні не мали приписаної краски, лише те могло звернути увагу проворної поліциї і запобічи замахови. Те що він дістав ся до палати, приписує ся неуважности поліциї.

Знайдено при нім кілька листів, а між ними оден до Сіпяґіна а другий до Побідоносцева. Коли убійця заїхав перед палату ради державної екіпажа не відіслав, казав візникови ждати, але в середині лишив для него пять рублїв золотом. В вестібулю ждав цїлком спокійно, не звертаючи уваги на розставлених там аґентів поліциї, до котрих обернув ся плечима. Навіть на Сіпяґіна не звертав уваги і доперва портиєр мусїв звернути его увагу, що міністер вже йде.

Коли его арештовали і казали відіпняти шаблю, маніпулював коло неї незручно і офіцир, котрий его арештував, сейчас пізнав, що арештований не з офіцером.

Говорять, що поліция вже впала на слїд великого заговора, котрого гнїздом є місто Віборґ у Фінляндиї. Поліция відкрила, що убійця приїздив звідкись що дня на кілька годин до Петербурга а в послїдних днях дістав якусь вість з Фінляндиї. В однім малім місточку знайдено его давнїйший стрій. Коли се ему сказано, мав дуже змішати ся. Убійця не мав підчас замаху повних 21 лїт і після кодексу може дістати найбільше 13 лїт каторги, наколи повнолїтних засилають на 20 лїт.

Міністер судівництва Муравйов, котрий сидїв в Ніцеї, довідавши ся о смерти Сіпяґіна, заповів свій поворот.

По ґенеральнім страйку.

Бельґійскі робітники услухали візваня ґенеральної робітничої ради; і в Брукселї і провінціональних містах настав спокій. Страйк майже всюди закінчено, більша часть робітників вернула до працї. В наслїдок того правительство цофнуло заборону зборів. Лише в центральним басенї гірничім не вернуло ще до роботи яких 60 процент робітників.

Мотивів ухвали ґенеральної ради робітничої, котра наказала перервати ґенеральний страйк, не знаємо. Социялїстичні посли взиваючи короля до інтервенциї, заявили були в парляменті, що коли „король скаже слово, в Бельгії настане спокій“. Можлива річ, що король обіцяв інтервенїювати в їх користь. Можлива також річ, що ґенеральна рада прийшла до переконаня, що при теперішних обставинах ґенеральним страйком не осягне цїли. Деякі дневники доносять, що робітники перервали страйк, котрий викликав би кроваву революцию і масову різню робітників, а зачнуть тепер енерґічну акцию против короля і династиї, бо король одним словом міг був рішити справу в користь народних мас.

Лїберальні дневники роблять королеви закид за се, що він не інтервенїював. Мимо того, що праця всюди наново розпочала ся, в цїлій Бельґії панує велике пригноблене. Брукселські дневники думають, що парлямент в теперішнім складї вже більше не зійде ся і що рішучо буде розвязаний.

НОВИНКИ.

Календар. Пятниця 12./IV (24) Василія, (р. Марка) Субота 13./IV (26.) Артемія, (р. Клета.)

Головні збори членів тов. „Народний Дім“ в Чернівцях відбудуть ся в недїлю, дня 4. м. ст. мае с р. о 2. годинї по полудни в салї „Народного Дому“. В зборах можуть участвувати тільки члени товариства, котрим рівночасно висилае ся запрошеня враз із справозданем за минувший рік.

З бук. краєвої шкільної ради. На засїданю з дня 18. с. м. згадав президент краю про невіджалувану страту радника двору Помпе. Відтак установлено терміни сегорічних испитів зрілости. Далї ухвалено внески до міністерства дотично студий і кваліфікацийних испитів для учителїв при уч. семинариях і зглядом запровадженя осібної науки рідного краю в середних школах та руского сьпіву в II. ґімназиї черновецкій. Рішено розширити народну школу в Каменї і всї три народні школи в Кимполюнзї на 6 кляс з осібною управою тамошної дївочої школи, школу в Солцї розширено на 5, в Ст. Онуфрі на 3, в Теодорештах на 2 а в Ботушанї на 4 клясї.

Стациї Мілїєв і Штраза будуть отворені з 1. маєм обмежено для дрібних посилків.

Звичайні загальні збори каси райфайзеньскої в Глїбоцї відбудуть ся дня 29. цьвітня о 4. год. пополудни.

о. Т. Матейко, касиер. І. Німіджан, заст. нач.

Парохом в Старих Фратївцях іменований парох із Стулпикан Петро Бока, а Ігнатій Карадже, парох із Погорилївки, парохом в Старих Мамаївцях.

Православну дївочу школу зарядило вже міністерство отворити з 1. вереснем с. р. Ся школа мати ме 4 рускі і 4 волоскі низші кляси а 3 висші німецкі. Сего року отворена буде лише 1. кляса руска і волоска, що будуть приміщені в архієпископскій резиденциї, а нарік вже в осібнім будинку, що стане на розї улиці Франца і Бальша. Звертаємо вже тепер увагу православних Русинів черновецких і позамісцевих, щоби вписували свої дївчата до сеї школи, де не тілько зможуть плекати свою рідну мову, але й постепенно привчать ся німецкої мови настілько, що зможуть по окінченю висших кляс вступати до уч. семинариї, де при вступних испитах небавом питати муть і з руского або волоского.

Анкета руско-народних товариств — як доносить „Дѣло“ — постановила скликати на день 6. (19) мая, на год. 6. в льокали тов. „Січ“ (Ринок 10), довірочні збори з цїлого краю для наради над піднесеню гадкою заснованя приватного руского унїверситету через субскрипцию, й проектів, які в звязку з нею виринули, — як заснованє фонда для приготовленя й піддержаня руских доцентів, для запомоги академикам, фонда шкільного і т. и. На сю нараду мае ся запросити всїх виднїйших людий з краю і зі Львова За анкету підписані на запросинах делеґати Товариств, а то: о. В. Ганицкий, М. Грушевский, др. К. Левицкий, др. І. Франко. — Особи, які хотїли-б дістати запрошенє на сї збори, зволять зголосити ся до редакциї „Дѣла“,

Рух „Проч з Римом“. До посла Шенерера зголосили ся, як пише німецко-національно кореспонденция, від кінця 1900 до кінця лютого 1902 таких, що покинули католицку церкву, з Чехів 4923, з з Долїшної-Австриї 503, з Моравиї 142, зі Стириї 212, з Корунтанії 15, з Горішної-Австриї 10, з Шлеска 16, з Тиролю 50, зі Сольно-города 6, з Країни 1, з иньших околиць 5. До віденьскої суперінтенденциї зголосили свій переступ підчас того часу 1329, до горішно-австрийскої 357, до моравско-шлеской 626, до галицкої 94.

Генрик XVII. суверен князївства Райс-Ґрайц-Лобенштайн умер в Мерані. Се був один з найпослїднїйших німецких партикуляристів і тому завзятий воріг Прус і Бісмарка. Коли Бісмарк радив полїтикою майже пів Европи, тодї сказав сей князь, що: „Hier (в его князївстві) het Bismarck nix to seggen“. Свому відпоручникови до союзної ради приказав він завсїгди против внесків Прус голосувати.

Повне затьмінє місяця було вівторок, дня 22-го с. м., але его можна було найлїпше видїти лиш на заходній половинї великого океана, в Австралії, Азиї, Африцї і Европі та на всхіднім кінчику полудневої Америки. У нас видїли ми лиш часть затьміня, а то для того, що він вже затемнений сходив у нас. Початок затьміня взагалї о 6. год. 6 мін вечером, середина затьміня о 7. год. 58 мін., конець повного затьміня о 8 год. 41 мін. вечером. Конець затьміня о 9. год. 51 минут.

Коронацийний трон анґлїйского короля. Трон на котрім буде коронувати ся Едвард VII. есть великого обему і цїлий з різбленого дубового дерева. Сиджінє есть зроблене з дубового диля, котрий прикриває великий зовсїм необтесаний камінь. Кажуть, що то есть той камінь, котрий ще перед 2000 лїтами поклав був собі Яков під голову коли втїкав видуривши від свого старшого брата Евана право первородства за миску сочевицї і мусїв ночувати у Бетель. Камінь той знайшов ся опісля в Ірляндиї. (З відки він там взяв ся? Хиба що може Анґлїйцї і его взяли розбоєм, от як би приміром і славний диямант „Кох-і-нур“, а відтак щоби перед сьвітом показатись джентльменами підкинули его дїдоводам Ірляндцям). Але як би й не було, досить, що той камінь знайдено вже давно на горбі Тара по битві під Бойн в 1690 р. коли то Анґлїйцї завоювали Ірляндию та пролили тілько крови, що від того часу на згаданім горбі всї цьвіти червоні які там ростуть. Той сьвятий камінь робив опісля завсїгди службу при коронациї. Кажуть також, що камінь той підчас коронациї гудить і муркотить, коли король походить з правдивого королївского роду і мае довго панувати; але він мовчить, коли король не з королївского роду, і коли мае лиш коротко жити. На тім камени буде й Едвард VII. сидїти. Цїкава річ, чи камінь буде щось муркотїти, чи мовчати, або чи може не крикне: Най жиють Бури!

Як ширять в Америцї просьвіту, про се пише часопись „The Outlook“. В соединених штатах закладають народні бібліотеки не лише для старших, але також для дорослих дїтий. В таких читальнях не дають лише книжок до читаня, але й управляють в читаню. До сих бібліотик ходить страшне число молоденьких читачів охочих до науки. І так ходило до читальнї в Пітсбурґу, „Central-Library“ в роцї 1900 200.000 дїтий а що недїлї мала читальня до 20.000 дїтий, що знаходили місця в просторих вигідних комнатах. Сї кімнати прибирають дуже приємно образами і цьвітучими рослинами; пестро оправлені книжки поскладані на широких низьких столах і штеляжах так, що дїтям легко вибрати, яка їм до вподоби. Окрім книжок є також тижднєвники і місячники, котрі більше притягають дїтий, головно старших, ніж байки і оповіданя. Бібліотека удїляє окрім сего німу науку в історії, ґеоґрафії і в природничих науках: таблички в родї календаря показують що днини памятні дни, дни уродженя і смерти великих мужів і женщин. Дїти, ідучи до школи, вступають радо до бібліотеки, щоби довідати ся котрому з великих людий присьвячений день і перечитати его біоґрафію. В деяких бібліотеках, як прим. в Мільвоке, читає лектор два рази тижднево національні поеми, головно епічні і поясняє їх. Там виховують дїтий вже змалку на правдивих горожан, апелюючи до їх амбіциї і самостійности. І так над дверми висше згаданої бібліотеки прибита та блиця такого змісту: „Ся бібліотека стоїть під опікою хлопців і дївчат міста Мільвоке“. І рідко коли трафить ся ушкодженє якоїсь книжки. Так дїє ся в Америцї, а в нас як?

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦИЇ.

К. М. в. Р. Посилаємо Вам замовлені книжочки і „Буковину“ від першого цьвітня 1902. Також відсилаємо Вам назад дві корони, принумерату за „Анцихриста“. Дякуйте Богови, що такою дорогою опинять ся гроші у Вашій кишенї. Нам завідатель друкарнї „Austri-ї“ майже з плачем оповідав — бо він задля „Анцихриста“ замовив рускі черенки і зробив з ним умову на три роки — що Осип Шпитко щез з Чернівцїв вже місяць тому а з ним пропало его калакуньске величество „Анцихрист“ на віки віков антрамент. А Ви кажете! А Ви гадаєте! І то так „фурт а фурт“! Так як за „Пекольні Листи“ опинили ся хлопскі сотки чортови в зубах, так і тепер ціжре „Анцихрист“ знову не одну хлопску сотку. Щасте маєте, що отримаєте свої гроші назад, а де кровавий гріш тілько а тілько иньших людий?...

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

„Комар“ чч. 7. і 8. (по конфіскатї) з дня 19. цьвітня визначає ся гарними ілюстрациями і веселим гумором. Хто хоче сьміяти ся до розпуку, най запренумерує собі сю одиноку у нас гумористичну часопись.

Адреса редакциї і адміністрациї „Комара“: Львів, ул. Театиньска ч. 9.

„Учитель“ ч. 8. з дня 20. цьвітня 1902. Зміст: Письмо перше а нинї. — Фонетичний і психічний розвій мови. — Про виховане. — Бібліотеки і читальнї для дїтий. — „Шкільна Поміч“ в Коломиї. — В справі видїлових шкіл. — З нашого шкільного письменьства. — Наука, штука і лїтература.

ПОДЯКА.

Всч. оо. парох Т. Драчиньский і коопер. Т. Гливка передали підписаному зарядови шкільному гроші зібрані за сповідь 21. цьвітня с. р. на закупно приборів шкільних для бідної місцевої шкільної молодїжи.

Підписаний заряд шкільний складає отсим сердечну прилюдну подяку навиденим добродїям, явним приятелям школи, за їх прикладу гідне, благородне дїло.

Від заряду 4-кл. школи.

Товтри, 22, цьвітня 1902.

Дм. Албота, надуч.

Телеґрами „Буковини“.

Відень, 23. цьвітня. Рада державна продовжає свої наради над „Безпосередними податками“. Підчас дебати забирав голос міністер скарбу.

Париж, 23. цьвітня. „Аґенция Гаваса“ доносить: З причини замордованя Сіпяґіна, зробила тутешна поліция ревізию у 15 російских еміґрантів домовий трус і сконфісковала ріжні папери.

На продаж!

Вигідна хата з огородом в старій Жучцї при державнім шляху, 1 км. від цукроварні а 2 км. від електричного трамваю. — Зголошувати належить ся до п. Ілї Ілюка, управителя в Кичері через Терешини.

Склад товарів Б. Бальтінестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахлярі коронкові і з правдивих струсьових пер, ручки перлові і з черепахи. Вахлярі Gasé, найновійший вироб, в білих, чорних і всїх иньших барвах модних.

Рукавички: білї Glacé, шкіряні земіш і шовкові у всяких довжинах для пань і панів.

Коци до подорожи на повози і санки, а також накривала на лїжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до снїгу.

Балеві краватки: найновійшого жанра. Балеві мужиські сорочки шовкові, з Piqué і батисту. Найновійші ковніри і маншети, хусточки шовкові, батистові і полотняні. Ґузики до ковнірів і шемізетові. Мужиські шкарпитки.

Ізза пізного сезону продають ся по дуже знежених цїнах всї товари кожухові, плетені, вовняні і черевики.

Найбільший вибір карнавальових товарів для панів і пань штіфлета і домові черевики: лякеровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, попелясті зі шкіри земіш.

Більші засоби на складї: перзияньскі кучми, дамскі зарукавки, чапочки, колїери і т. д. Правдива білизна Єґера: кафтаники, мужиські пончохи, шкарпитки. Chenillen Escharpes і хустки, вовняні шалї і хустки вовняні і полотняні дамскі спідницї, камаши; огрівачі пульса і литок; плетені вовняні і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дївчат і дїтий, а також футровані штіфлети. Черевики до совганки для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї,

загально признаний знаменитий

усмирюючий лік на втиране

по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

загально улюблений лік

все лише в ориґінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празї.

Торговля паперу

„Рускої Бесїди“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

поручає

всїлякі прибори

до

писаня і рисованя,

всїлякого сорта

паперу, касетів

і т. п.

Друкарня тов. „Рускої Ради“

в Чернівцях улиця Петровича ч. 4

має на складї отсї

КНИЖКИ

Бажаньский Іван: „Пропасть“ . . кор. —·20
Барановский Мечислав: „Педаґоґіка“ для семінарий учительских і учителїв шкіл народних, (видане четверте значно розширене і доповнене „Нарисом психольоґії виховавчої„) „ 1·20
Будилець Ев. О.: „Студиї Богословскі“ „ 6 —
Гаврищук Микола: „Методика“ наука в школї народній ч. II . . . „ 2·—
Галїп Теодот: „Домашний писар“, збірка примірів, як укладати ріжні письма „ 1·—
„Перші зорі“, оновідане . . . „ 1·—
„Думки та пісні“, поезиї . . . „ —·20
Гаршин: „Малярі“ . . . . . „ —·20
Гоголь Микола: „Ревізор“, комедия в 5 дїях, переклад В. Сїмовича . „ —·60
Данилевич Іван: „Приказки“ I і II по „ —·16
Захарко Іван: „Жарти“ . . . . „ —·20
Кобилянська Ольга: „Людина“ . . „ 1·—
„Покора“ . . . . . „ 1·—
Кониський Олекса: „В день сьвятоїволи“ „ —·20
Крушельницький Антін: „Серце“ . . „ 1·—
„Семчишини“ . . . . . „ —·80
Лукиянович Денис: „Багнїтки“ . . „ —·20
Martynewicz I.: „Historische Zeugnisse“ über die ältesten Beherrscher und Einwohner der Bukowina und Moldau „ —·20
Окуневский Ярослав: „Листи з чужини“ „ 3.—
Павлик Михайло: „Про русько-українські народнї читальнї“ . . . . „ 1·—
Pihuliak Darius: „Die Amts-Correspondenz“ der Volksschulleitungen und Ortsschulräthe Angelegenheiten . „ 1·25
Пігуляк Еротей: „Верховинські загадки“ „ 2·—
Попович Омелян: „Ластівка“ . . . „ 2·—
„Чума горільчана“ . . . . „ —·50
„Методика“ I . . . . . „ —·60
„10 казок для дїточок“ . . . „ —·20
„Хлопцї садівники“ . . . . „ —·40
„Цїсар Франц-Йосиф I. . . . . „ —·20
„Красноміскими людьми“ . . „ —·40
Сенюк Іван: „Образки з природи“ I II „ —·20
Семанюк Іван: „Карби“ . . . . „ —·80
Слободівна Марія. „І хтож вона була“ „ 1·—
Стефаник Василь: „Сина книжечка“ . „ 1·—
Стоцкий Стефан: „Буковинська Русь“ „ 2·40
„Bestrebungen der Rumänen“ . . „ 2·—
„Громада“ або який лад і порядок має бути в громадї . . . . „ —·20
„Порадник“ як закладати каси пожичкові і щадничі . . . . „ —·40
„Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthografie . . . . . „ —·40
Федькович Юрій: „Твори“ том I . . „ —·80
„Пісні жовнярскі“ . . . . „ —·20
„Проскурка“ . . . . . „ —·20
Франко Іван: „Русько українська лїтература“ . . . . . „ —·20
Шпитко Осип: „Листи з пекла“ . . „ —·30
Єремійчук Денис О.: Die griech. Präsanctificanten-Messe, ihre Entstehung Entwikelung und gegenwärtiger Ritus „ 3·—
„Житє, муки і смерть і історія перенесеня мощів сьв. великомученикаІ вана Сучавского“ . . . „ —·40
Яблочков Г.: „Сїльска учителька“, оповідане, пер. А. Крушельницького „ —·50
* * * „Бесїди про часи козацькі“ . „ —·80
* * * „Res Ruthenicae“ . . . „ —·20
* * * „Про бук. сойм краєвий і про вибори до сойму“ . . . „ —·20
* * * „В чім наша сила“ . . . „ —·20
* * * „Котюзї по заслузї“ . . . „ —·20
* * * „Голос до народа“ . . . „ —·24
* * * „Верна“ . . . . . „ —·20

Важне для кождого!

Випродаж!

По дивно дешевій цїнї, **лише за 2 зр. 95 кр.** прекрасний ґарнїтур, зложений **з 14 цїнних предметів,** а іменно:

1 годинник нїкльовий, анкер ремонтоар (на жадане посріблений) з гарно ґравірованими окадинками, докладно зреґульований, з три лїтною ґарантиєю і етуї.
1 гарний ланцушок з ґолдини або нїклю з кутасом. Парискої системи.
1 шпилька до краватки, з ґолдини з імит. брилянт.
1 пара позолочених спинок до маншетів, марка „garantie“.
1 ґарнїтур (5 штук) спинок з ґольдини до ковнїрцїв і сорочок.
1 пара ковтків з правдивого срібла, значеного урядом.
1 перстень з ґольдини з гарним каменем.
1 кишенкове зеркальце і етуї.

Сих 14 гарних і цїнних предметів разом з годинником (анкер ремонтоар) розсилає за 2 зр. 95 кр. (за піплатою або висилкою наперед гроший) фірма:

Brüder Hurviz

Exporthaus, Krakau, Stradom Nr. 17.

Коли се кому не сподобає ся, може до 8 днїв звернути і дістати гроші назад, одже нема резіка.

Богато ілюстровані катальоґи годинників, ґарнітур золотих, срібних і з хіньского срібла товарів по малій цїнї — gratis i franco.

Великий склад

ДЬУКСОРТІВ

для

шкіл народних

і урядів парафіяльних

так для гр.-ор. як і гр.-кат.

дістати можна

по дуже дешевій цїнї

в друкарнї

„Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4.

Г. ФАЛЛЕЖ

усувач нагнїток

Чернівцї, ул. Руска 8.

Найновійші Schulversäumnisse

получити можна

в друкарнї „Рускої Ради“, в Чернівцях

улиця Петровича ч. 4.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Володислав Секерский.**

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 45. Чернівцї, недїля дня 14. (27.) цьвітня 1902. р. Рочник XVIII.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К.	— с.
„ пів року	10 „	— „
„ чверть року	5 „	— „
„ місяць	1 „	70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Христос воскрес!

Христос воскрес!

Рано-раненько дзвони з дзвіницї несуть сю вістку по рускій землицї. Голосний гомін звінкого звуку будить надії, коїть розпуку. Сердечні серця всїх безталанних синів України в молитвах ранних зносять до Бога мольби горячі за волю, долю, за користь з працї. Вже разів тисяч на Руси несесь воскресний оклик: Христос воскрес! вже разів тисяч празнуєм сьвято сьвятої Пасхи і вже богато, богато сльозів замісили люди в паску з надією, що лїпше буде, що хлїб Господний, хлїб воскресення принесе й Руси від мук спасення!

Вже тисяч років! І щож здобули, чого придбали, що осягнули наші змагання, труд і мозоли і голод й холод в тяжкій неволи і піт спітнїлий і кров пролита? За волю-долю земля руска вкрита кістками славних синів споконвіку. За волю й долю козаків без лїку мерло нїмою смертю у мори. За волю-долю тяжкеє горе несли в неволї брати завзяті, на базарях їх наче худобу відпродавали Турки прокляті. За волю-долю давали дерти Ляхови паси шкіри живої, на паль вбиватись, в огонь саджатись, поздовж й поперек різатись пилою. За волю-долю Москві нагайками давали рвати своє біле тїло батьки безталанні і ступали сьміло на смерть у засланю, на муки в роботах, над Доном могутним у Невских болотах, у каторгах темних, на лютім Сибіри — і щож нам принесли ті жертви без міри?

Рано раненько сьвітлеє сонце вийшло зза моря — божий огонь се! У мрачних мраках, у хмарних хмарах, згасало довго, мов сонне, мов в чарах. І знов оббігло на небі коло і сьвітить, гріє, бликотить весело і всякій твари голосить з небес, що сьвіть збудив ся, що Христос воскрес! Марна травиця стята косою, спашена потом, стерта ногою, прибита в землю разом з корінем знов відживає під теплим промінем: смушки зелені землю укрили, маленькі губки жадно розтворили і тисячми тисячів голосять днесь: живемо знова, знов Христос воскрес! І сад прибрав ся; там задубіло було зимою деревини тїло, овоч забрали, листє облетїло і тілько вихор шелестів без вину, а сніг гиляки нагинав в долину. А поглянь нинї: кожда деревина прибралась в цьвіти, як люба дївчина до шлюбу з милим, аж запах несе: сьвіт відродив ся, Христос воскресе! Все воскресає, в чім житє тремтить, відроджує сили, множить ся, кріпить і нарід наш сильний, спосібний, здоровий перебув злиднї, витерпів крамоли і живий корінь народного зрубу пустив лїторосли молодник і в нас лелїє сю надію любу, що незабавом вже прийде наш вік. Най тілько кождий скине з себе пута, в яких від давна Русь сьвята закута, що гірш давили нїж під Турком доля, що гірш смалили нїж Ляха сваволя, що гірш ранили нїж Москви неволя — темноти духа і невіжи пута, нашої волї і долї отрута. Сьвітло просьвіти най саєвом засяє, а воля-доля до нас завитає, ми щастє здобудем сьвітлом науки, як спільно муть робити голова і руки. Вільні і щасливі, всї що просьвічені сьвітлом господним ті дари сьвячені споживаймо в мирі і чудо чудес восхвалїмо нинї: Во істину воскрес!

Державна рада.

По внесенях та інтерпеляциях заняв слово пос. Совкуп (нїм. пост.) в справі речинцевої торговлї збіжем і знесеня мит. Пос. Гофер (всенїм.) домагає ся увільненя малих властителїв реальностий від особисто-доходового податку. Пос. Давид Абрагамович полемізує з вчерашними виводами Брайтера серед єго протестів. Бесїдник вказує, що державна рада перетягне ся аж до другої половини червня і знов соймам остане лише короткий час на сесию. Просить мінїстра зарадити сему лиху, а відтак домагає ся реформи домово-чиншового податку. Опісля заняв голос мінїстер скарбу Бем-Баверк.

Відповідаючи на подвійні замітн: що до способу переводженя істнуючих податкових законів і що до пожаданих змін сих законів. Бесїдник запевнює, що мінїстерство як найбільшу вагу кладе на се, щоби при екзекуциях не поступовано строго, а тим меньше нелеґально. Що до рекурсів зазначує, що они не мають здержуючої сили, але просить не узагальнювати поодиноких случаїв, а радше подати їх до відомости мінїстерства. Що до предкладаня фасий то презес оцїночної комісиї може візвати податника до близших пояснень, але становиско комісиї не є дорадчим, лиш рішаючим. Мінїстер звертає ся против закиду фіскалїзму і заявляє, що фіскус з доходів особисто-доходового податку не має анї сотика, бо наступили значні полекші в иньших родах податків, іменно в ґрунтовім, домовім і заробковім податку. Застерігає ся против сего, мовби при іменованю податкових урядників рішала обставина, чи той або сей урядник вишрубовав податковий дохід, а не за сповнюванє своїх обовязків. Не жадає ся лїцитованя доходів з податків, бо не фінанси, але економічні інтереси треба берегти. Бесїдник вказує на обниженє ґрунтового податку о 10 мілїонів зр. (з 37·5 на 27 мілїонів зр.), запевнює, що на дорозї реформ не здержить ся, але се тяжка і непевна річ, тому треба приступати до реформ обережно і з докладними даними. Що дотичить знесеня ґрунтового, домового і заробкового податку і перенесеня всего на особисто-доходовий, заявляє мінїстер, що тодї треба би доходовий податок збільшити півпята разів при задержаню теперішних фасий. Що дотичить домового податку, то вже зібрано дотичні дати, а коли внесеня будуть готові, они вплинуть до палати. (Оплески).

По промовах пп. Каспра, Дірцера і Поспішіля говорив пос. Ротер про податковий гнет специяльно в Кракові і загально в Галичинї. Зріст домово-чиншового податку в Галичинї від 1897 до 1901 р. виносить 36·5%, коли в иньших краях пересїчно сей зріст виносить 28·8%. Сю перевагу певно що не дав більший економічний розвій Галичини, але здвоєна енерґія і безглядність єї податковців. Бесїдник наводить численні случаї надужить і податкового гнету. Одному господареви підвисшено по виборах податок о 16 кор. на 72 кор. і доперва по двох роках відписано се, оправдуючись ошибкою. В иньших случаях „через ошибку“ кажуть два і три рази платити той сам податок. Одну вдову, яка з дїтьми

Володимир Короленко.

У Великодню ніч.

Велика Субота 187* року. Ніч. Здавало ся, неначе розігріта у день, а тепер овіяна з легка острим подихом весняного нічного морозу земля віддихала тихо повною грудию. Із того віддиху родили ся граючи ся у проміняx величного засїяного зорями неба, що палало, біляві мраки, похожі на дим кадила, що зносить ся на зустріч наступаючого сьвята.

Було тихо. Невеличке ґуберніяльне місто Н. ущухло в ожиданню хвилї, як із висоти дзвінницї катедральної церкви рознесеть ся перший удар. Під покривою вогкої ночи, у тїни тихих, безлюдних вулиць, чути було напружене ожиданнє. Часом тільки перебіжить спізнивши ся, робітник, якого сьвято мало що не зустрінуло над тяжкою, терміновою роботою, затарахкотить віз — і знов глуха тишина... Житє перенесло ся із вулиць до хат, до сьвятинь богатих і сумирних хиж і там заховало ся. Над містом, над полями, над цїлою землею чути було нечутний подих сьвята воскресення і відродженя, чути було, як наближало ся.

Місяць не сьвітив; місто потапало у широкому тїни горбочка, на якому зносила ся велика, похмура будівля. Чуднї, прості та суворі лїнїї тої будівлї зарисовували ся на тлї зоряної синї; темна брама ледви видна була у сутїнї затїненої стїни, а чотири башти на рогах врізували ся в небо острими верхами.

Але ось із висоти соборної вежі зірвав я і розвіє ся у чутному повітрі сумної ночи перший удар дзвона,.. другий, третій... Через хвилю по ріжних місцях, у ріжних тонах, гудїли, зливали ся і сьпівали дьвони, і звуки, злучаючи ся у могутню, дивну гармонїю, колихали ся тихо, немов кружляли в кермі... Із темної будівлї, що затемнювала місто, доходило теж слабе, приглушене дзвонене, немов щось таке, що здіймало ся за могутнїм акордом у гору та кепкує собі у просторах повітря жалібним безсиллем.

Замовкли дзвони... Звуки розплили ся у повітрі, але мовчанка ночи ледви степенево видирала свої права: довго іще дріжали у сумерку сумнї еха, що замирала, немов дрінькали у повітрі струни... По домах погасли огнї; вікна по церквах жевріли ся сьвітлом. Земля в 187* року лагодила ся знова до проголошення старого клича тріюмфу сьвіта любови і братерства...

* * *

У темній брамі одної будівлї загреміли завіси. Віддїл салдатів, побрязкуючи у темнотї збруєю, вийшов зміняти нічні сторожі. Підходили до рогів, задиржували ся на хвилї на становиськах; Із темного гурту людий виходила мірним кроком одна стать, а попередня сторожа немов потапала у тій громадї, що чорнила ся.. Опісля віддїл сунув ся дальше, обходячи докола високі тюремні мури.

Від західньої сторони вийшов, щоби обміняти ся з тим, що тут стояв, молодий новобранець; з його рухах ще тлїла мужицька незугарність; молоде лице зраджувала напружену увагу новика, що у перве займає важне становиско. Став лицем до стїни, стукнув карабіном, поступив ся в перед два кроки, і обернувши ся в половину, відвернув ся спиною до попереднього вартівника. Той, схиливши злегка голову до нього, видеклював прописану інструкцию:

— Від рога до рога... дивити ся... не спати, не дрімати! — говорив скоро салдат, а рекрут слухав у напруженю; в його сивих очах малював ся якийсь дивний вираз туги.

— Розумів? — спитав капраль.

— Розумів.

— Ну, памятай собі! — сказав остро той, що розставляв сторожу. Опісля-ж, змінивши тон, сказав більше від серця:

— То нїщо, Тадеєв, не страхай ся! Адже ти не баба... кого маєш бояти ся? Чорта, чи кого?

— Чому чорта! — відповів наївно Тадеєв, а потім додав сумно: — Так щось на серцї... немов би тяготїє, братчики...

На се добродушну, майже дитинячу отвертість, роздав ся у гуртї салдатів сьміх.

— Ось воно, село — мамуня! — сказав, легковажучи слова новика, капраль і закомендував:

— Збруя на рамя!... Наперед марш!

Сторожа двигнула ся мірним кроком і невдовзї кроки її затихли за углом. Вартівник підкинув карабін і пішов тихо здовж стїни...

* * *

У тюрмі, із останнїм ударом дзвона счинив ся рух. Темна та сумна тюремна ніч давно вже не бачила такого оживленя. Немов би дзвін, що завзивав до церкви, був звісником волї: чорні двері камер вітворяли ся одні по других. Люди в чорних халатах, довгими рядами, парами снували ся по коридорах, входячи до тюремної церкви, що горіла від сьвічок. Серед тупоту чобіт, чути було час-від-часу бреньчанє збруї і брискіт ніжних кайданів. Сїра товпа, переступивши поріг просторої церкви, уставляла ся в місцях, відгороджених решіткою і там притихала. У вікнах церкви мерехтїла також желїзна решітка...

Тюрма опустїла. Тільки у чотирьох наріжних баштах, у невеличких округлих камерах, чотирох сумних гарештантів кидало ся по своїх клїтках, прикладаючи час-від-часу вухо до дверий і жадібно підхоплюючи церковні сьпіви, що долїтали до них...

В одній іще спільній камері лежав на тапчанї хорий. Дозорець, якому дали знати про наглу хоробу гарештанта, поглянув йому в очи, що горіли особлившим блеском та блудно глядїли у далечінь.

— Іванов!... — Чуєш, Іванов! — крикнув дозорець до хорого.

Гарештант не підвів голови; бурмотїв щось незрозуміле; голос у нього захрип; розпалені вуста порушували ся на силу.

— Завтра до лазарета! — гукнув дозорець і вийшов, лишаючи в дверех одного із вартівників. Сей пильно подивив ся на хорого, що лежав у горячцї і похитав головою.

— Гей бродяго, бродяго! — Видко, бра, вибігав своє! — і, сказавши собі, що не має що ту робити, подав ся коридорем до церкви, став перед зачиненими дверми і почав молити ся.

Пуста камера розходила ся від часу до часу ізза невиразної мови хорого. Була се не стара ще людина. Сильний і кріпкий. Маячив про недавну минувшину, а лице його викривляло терпінє.

Доля жорстоко зажартувала з бродягою. Тисячу верст перейшов, пробиваючи ся через лїси та дикі гори, поборов тисячі небезпек, гнаний тугою за родиною, що його мулила, оживлений одною надією; побути з ними місяць...

збирала суниці, признано торговельницею овочами і вимірено її податок. За впливами краєвого виділу цофнено сей вимір, але тимчасом злїцитовано її одиноку корову на покритє податку. В забранім краю вороги не господарують гірше, чим у нас податкові урядники. Однак податкові екзекутори є орудием в руках настоятелїв і тому була би пожаданою стабілїзация податкових екзекуторів, щоби они стали независимими. Особливо на краєвій дирекциї скарбу тяжить велика пайка вини. Дирекция висилає строгі накази на долину, а „потемкінівскі“ справозданя в гору. Заведенє мужів довіря для кругів податників виходило з доброї засади, але звело ся о стілько, що деякі мужі довіря понимають свою місию як шпігуньску службу для податкових властий. Тому дїє ся, що при заквестіонованих фасиях від податника не домагають ся доказу, що він має такий або сякий дохід, але противно доказу, що він не має імпутованого єму доходу. Краєва дирекция скарбу старає ся передовсїм о беззглядне стягненє вимірених податків, а податкам оставляє ся дорогу рекурсу. Звідси і походить, що коли в Чехах підоесено в протягу року всего 300 рекурсів, в Галичинї було їх аж 15.000. Треба сему зробити конець і то як найскорше, бо край зійде до руїни, а держава стане над пропастию.

По промові пос. Малїка, який так само домагав ся податкових реформ і внїс резолюцию за знесенєм ґрунтового податку, замкнено засїданє о год. 7. вечером; слїдуюче нинї рано о 10. год.

Полїтичні вісти.

Буджетову дискусию надїють ся закінчити до дня 1. червня, котрого то дня кінчить ся буджетова провізория. До голосу еще записаних 167 бесїдників. Надїють ся, що се число зредукує ся до 130. Австрийска квотова депутация збирає ся нинї на перше засїданє. — Анґлїйска палата послів приняла резолюцию в справі підвисшеня цла на збіже. — З Йоганесбурґа доносять, що Мільнер від'їхав до Капштату. Сими днями головним камандантам Бурів будуть предложені анґлїйскі услівя, котрих в Лондонї еще не оголошено. — Слїдство викрило, що убійця Сіпяґіна Пальмашов виїхав дня 2. цьвітня з Саратова до Вриборґа в Фінляндиї звідки майже що дня приїздив до Петербурга. При Пальмашові знайдено оплаток з порошком против болю голови. На оплатку була печатка аптики в Вриборзї. Се зрадило его, бо оден жандарм з Вриборґа пізнав Пальмашова. Коли Пальмашова сконфронтовано з жандармом він зомлїв. — Мінїстер внутрішних справ на підставі арт. 17 закона о зарядженях для охорони публичного ладу і спокою в державі узнав за конечне піддати процес о атентат на мінїстра Сапяґіна военнови судови. Суд буде наглий. — 15 российских еміґрантів відбули ся у Парижу полїцийні ревізиї. Сконфіскованo папери, з котрих виходить, що российскі еміґранти знали о приготованім атентатї на Сіпяґіна. Власти займають ся тепер справою вигнаня деяких российских революціонїстів. — З Петербурга доносять, що димісию мінїстра Ванновского держать еще в тайнї. Димісия викликала між студентами і інтеліґенциєю великий неспокій. Боять ся нових розрухів студентских. — З Петербурга доносять, що ґенерал Бобріков нарочно пересадив в часописях опис послїдних розрухів в Фінляндиї, бо тим хоче спонукати царя до санкціонованя предложених ним виняткових законів для Фінляндиї. — Видано Варшаві тут розпорядженє, аби польскі і нїмецкі товариства в Конґресівцї вели всї наради і дискусиї по российски. — В рескриптї царя до ґубернатора Фінляндиї сказано, що обовязані до військової служби одержали продовженє речинця, бо з причини фальшивих поголосок могли сумнївати ся, чи мають ставати ся, рішаючі круги прийшли би до переконаня, що теперішна форма фінляндскої управи, витворена столїтним розвоєм, вже не годна запевнити спокійного і успішного розвою краю і послуху для правительства. — У Брукселї відбуде ся дня 4. мая загальний конґрес социялїстичних робітників, щоби нарадити ся над положенем і які средства ужити в будуче. — Доносять, що, коли би війна з Бурами потягла ся дальше, провідники Бурів нападуть на Капляндию і узброять своїх прихильників тими стрільбами, що відобрали у Анґлїйців, і позакопували у землю; тодї прийшло би до загального повстаня Бурів Каплядиї.

НОВИНКИ.

З сьвітлим праздником Воскресеня Христового витаємо Вас, дорогі земляки; сї зьвята мирно опровадити, а нових щасливо діждати, даруй Боже! Христос воскресе!

Друге число „Буковини“ вийде ізза сьвят в пятницю 2. мая.

Перенесенє. Скарбовий практикант концептовий Ґустав Манастирский перенесений до старостза в Радівцях.

Чого домагають ся Нїмцї. Союз Всенїмців предложив всїм нїмецким послам до ради державної з просьбою, щоби они підписали, начерк внеска, який має ся предложити радї державній до ухваленя. Дотичний проект закона, котрий мав би бути правосильний у всїх коронних краях окрім Галичини, Буковини (отже і Всенїмцї уважають Буковину не-нїмецким краєм. — Зам. ред.) і Дальмациї, підносить нїмецку мову до мови державної, котру кождий державний урядник мусить знати в письмі і слові, она має також бути розправляючою мовою в радї державній і в делеґациях і урядовою мовою всїх державних урядів у внутрішній службі і на зверх. Поданя в нїмецкій мові написані мусить кождий державний уряд приняти, лише в повітах, де панує иньша звичайна бесїда, мають підвладні уряди приймати подане і в тій мові а коли потрібно, розправляти в ній. Школи з не-нїмецкою викладовою мовою не сьміють бути в тих громадах, котрих заступники протестують против того. Нїмецка мова має бути предметом у всїх не-нїмецких народних і середних школах. В не-нїмецких унїверситетах має ся іспит складати бодай з одного предмету в державній мові.

„Послам учительства“ називає „Buk. Nachrichten“ д-ра Лупу, лише зате, що сей посол були ласкаві і заговорили кілька слів до учителїв на головних зборах товариства учителїв. Нема що казати, наговорив Лупу на тих зборах немало голосних слів, лише біда, що то пусті слова. Бо відколи Лупу послом не відомкнув він свого рота, нї разу там де треба, там де кує ся доля всїх а також і учителїв, наколи наші посли, без того, щоби їх називали послами учительсьва, зробили не оден крок, котрий посунув учительску справу наперед. Але тодї союзники Лупу були якраз против поліпшеню долї учителїв. Але tempora mutantur. Як уздріли, що учителї станоалять не малий чинник при виборах, то они не від того, щоби висипати повний міх надій учителям на — їх зборах і за те носити імя „посла учительства“.

Почтові складницї отворено з 1 маєм в Яслівцях (повіт Ґураґумора) під зарядом о. Льва Максимовича, у Міліеві (повіт Вижниця) під зарядом над. учителя Івана Велегорского, в Гаврилївцях і Чункові (повіт Кіцмань) перша під зарядом надуч. Ладіслава Кукелк а друга надуч. Дмитра Кейвана. Сї складницї будуть сполучені з почтами в Арборі зглядно Іспасї, Іванківцях і Василові.

Еміґрациї з Угорщини. За послїдних 4 місяцї виеміґрувало з північних комітатів Угорщини до Америки поверх 14. тисяч людей. Найбільше еміґрують з абавского, шариского, земплиньского і мармарошского комітату (розуміє ся без пашпортів). Правительство чимало лякає ся сего року, але не всилї его задержати.

„У двох округах полтавскої ґубернї панує отверта революция мужиків і робітників. Непослух супроти начальства, бійка з полїциєю на дневнім порядку. Розрухи повстали ізза гнобленя Українцїв. „Придніпровский край“ завішено на вісім місяцїв через нотатку про розрухи. Намагають ся всїми силами придусити розрухи“. Так доносить „N. Fr. Presse“.

НАУКА, ШТУКА, ЛЇТЕРАТУРА.

Леся Українка: **Відгуки** — поезиї. Чернівцї 1902, стор. 100 мал. 8°. Видане акад. тов. „Молода Україна“ в Чернівцях. Накладом Николая Грабчука, вул. Кладовища ч. 1. Цїна брошурованого примірника 1 кор., елеґантно оправленого (в сецесийнім дусї) 1 кор. 60 сот. — Видане з боку технічного представляєть ся знаменито. Ми ще заведемо про сю книжку бесїду докладнїйше; поки що одначе обмежимо ся отсею звісткою. У книжцї містять ся осї які віддїли: I. Із циклю: Невольницькі піснї, стор. 1—16 (Єврейські мельодиї, Епільоґ, Забуті слова, Віче, Завжді терновий вінець); II. Ритми стор. 17—31; III. Хвилини стор. 32—48, (поезиї лїричні); IV. Леґенди, стор. 49—65 (Сфінкс, Ра-Менеїс, Жертва, Саул, Леґенди, Траґедия); V. Одержима драматична поема стор. 66—100).

Телеґрами „Буковини“.

Відень, 25. цьвітня. Палата послів розправляла дальше над „безпосередними податками“. Посли Кітель і Бернрайтер говорили про крізу цукрова, так само мінїстер скарбу Бем-Баверк, котрий надїє ся, що через Брюксельску умову дасть ся кріза щастливо перебути. По дальших промовах Сеґналя, Вельовейского і Кітінґера замкнено засїданє, слїдуюче буде в понедїлок.

тиждень... пожити у своїх.., а потім — потім — хоча-б ту саму путь назад верстати!... Сто верст від рідного села запроторили його до тюрми...

Але ось притихла невиразна мова. Очи бродяги розширили ся, груд віддихає правильнїйше. Над розгоряченою головою повіяло яснїйшими думками...

...Шумить пуща... Йому знаний той шум — правильний, сьпівний, свобідний... Навчив ся розріжняти голоси лїса, мову кождого дерева. Велитнї-сосни шумять високо густою темною зеленю... Ялицї щепочуть протяжно; весела, ясна модерев має гнучкими вітями; осика дрожить і тріпоче буйним, боязьким листем... Цьвірінькає свобідний птах, потік скоро мчить ся по камінистих прогалинах, а лїсна полїция — стадо говірних сорок — уносить ся в повітрі над тими місцями, де невидний у гущинї, прокрадаєть ся пустелею бродяга*).

Немов струя свобідного лїсного вітру овіяв хорого. Піднїс ся, зітхнув глубоку; очи із виразом з'осередженої уваги гляділи вперед і нараз у них заблиснуло щось, неначе спізнане... Бродяга, досьвідчений збіглець, побачив перед собою незвичайне явище: відчинені двері...

Могутнїй інстинкт стряс цїлим орґанізмом спаленим хоробою. Ознаки непритомности раз-два щезли, а гадки збирали ся коло одного понятя, що виринало із того хаоса: одного! двері були відчинені!...

В одну мить зіскочив із тапчану. Здавало ся, немов цїлий жар розпаленого мізку приє до очий. Вони дивили ся якось уперто, страшно.

Хтось, що виходив із церкви, відхилив на хвилю двері... Хвилї гармонїйного, пригнетеного віддаленем сьпіву відбили ся о уха бродяги і знов глухо замовкли. По блїдому лицї пересунув ся жаль, очи зайшли туманом, у умі віджив давно вимріяний образ: тиха ніч, шум сосон, що слали ся темним гиллем над старою церквою родинного села... товпа свояків, огнї над рікою, і ті-ж сьпіви... сьпішив ся в дорозї, щоби се все почути там, у своїх...

Тимчасом, на коридорі, під дверима церкви, припадаючи до землї, горячо молив ся вартівник.

* * *

Молодий рекрут ходить за карабіном здовж стїни. Перед вартівником стелить ся рівне поле, що тягнеть ся далеко-далеко. Що лиш недавно винурило ся з під снїгу. Легкий вітер бігає по ньому, шелестить зісохненим бурянoм, тамтогорічною травою і вдуває в душу салдата тиху, тужну думку.

Молодий вартівник затримав ся під стїною, поставив оруже на землю і сперши руку на люфу, а голову на руках, глубоко задумав ся. Не міг іще зрозуміти добре, чому він тут, в ту сьвяточну ніч перед сьвятом, із оружем під муром, недалеко пустого поля. Загалом він був простий мужик, богацько річий не розумів, і не дурно дразнили його „селом“. Так недавно був іще свобідним, був господарем собі, власником свойого ґрунту, своєї роботи... а тепер жаль, незрозумілий, невитолкований, неозначений, недоступний жах за кождим кроком, у кождім руху вганяв молоду і затвердїлу сїльську натуру в колесо суворої служби.

Але в тій хвилї був сам. Вид пустого поля, що стелило ся перед очима, свист вітру в бурянї наводили на него якусь сонність. Видить своє село, той самий вітер над ним перебігає і церква огнями горить і темні сосни колишуть над нею своїм верховіттем.

Час від часу неначе будив ся і тодї в його очах пробивала недовірчивість: що се? — поле, оруже, мур... На хвилю пригадує собі дїйсність, але як лиш сумний, нічний вітер навіє знов родинні образи, салдат знова дрімає, сперши ся на оруже...

Неподалеки від місця, де стоїть вартівник, на верху муру показуєть ся чорний предмет. Се голова чоловіка... Бродяга глядить у далечінь, в сторону лїса, що ледви зарисував ся... Його груди розширяють ся, жадібно хлипають сьвіжий, свобідний повів матери-ночи. Спускаєть ся на руках і зісовгуєть ся тихо на долину мура...

* * *

Веселий відгомін дзвонів будить нічну тишину. Відчинили ся двері тюремної церкви, на подвірю хрестовий хоровод; гармонїйний сьпів виплив хвилею із церкви. Салдат здрігнув ся, випрямив ся, здіймив шапку, щоби перехрестити ся і... обімлїв із піднесеною до молитви рукою... Бродяга, досягнувши землї, раз-два пустив ся до хащів.

— Стій! стій!... Голубчику, рідненький мій!... — кричить вартівник, із острахом підносячи карабін. Всьо, чого бояв ся, перед чим дрожав, звалюєть ся на него, всьо великанське, страшне — на вид сїрої статї, що втїкала. „Служба, відвічальність!“ — мигає в души салдата. Підкинувши карабін складаєть ся до чоловіка-збігця. Чим вистрілив, із жалю зажмурив очи...

А над містом на ново уносить ся і кружляє в повітрі гармонїйний, сьпівний відгомін і... знов надпуклий тюремний дзвін тріпаєть ся і скаржить ся, немов підстрілена пташка. З поза муру розносять ся далеко в поле перший відгомін сьвяточної піснї: „Христос воскрес!“

І нараз за муром, приглушуючи всьо иньше, ґукнув стріл... Слабий, безсильний голос безцїльної скарги розляг ся за ним, а за хвилю всьо затихло.

Лиш далеко, в пустому полї чути було останнїй, похмурий відгомін карабінового вистрілу...

(Із „Сибірських повель“ В. Короленка).

Переклав

Василь Сімович.

---

*) Сибірські бродяги кажуть, що в глухій пустелї сороки стадами супровожають чоловіка, що перебиваєть ся через гущину. В тих часах, коли правом дозволені були облави на бродяг, облавники орієнтували ся у слїдженю їх по голосних криках сорок. (*Прим. автора.*)

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Володислав Секерский.**

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 46. Чернівцї, пятниця дня 19. цьвітня (2. мая) 1902. р. Рочник XVIII.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К.	— с.
„ пів року	10 „	— „
„ чверть року	5 „	— „
„ місяць	1 „	70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Державна рада.

В четвер перед великоднем внесено між інтерпеляциями дві в справі страйку фармацевтів і закона в справі реформи аптикарства. Презес санїтарної комісиї пос. Хіярі відповів, що в сїй справі вибрано субкомітет, а рефентом назначено пос. Піпес-Поратиньского аптикаря зі Львова. Відтак приступлено до дальшої дискусиї над особистими податками.

Пос. Маєр зображує лихе положенє рільників, пос. Вальц домагає ся відшкодованя для податкових комісий.

Пос. Бомба говорить про нужду галицкого селяньства, якого положенє стало гірше, чим за часів паньщини. Бесїдник вказує на гнет ґрунтового і домового податку та безглядність податкових орґанів. В надії, що правительство зарадить сему, бесїдник заявляє ся за буджетом.

Пос. Врабец промовляє за полекшами для акцийних товариств і більшою підмогою промислового стану.

Пос. Ярош жалує ся на легковаженє зажалень населеня і зазначує, що заведенє особисто доходового податку не було би ще реформою на поли податкового законодавства.

Перед приступленем до голосованя, наступив ряд фактичних спростовань, між якими пос. Брайтер піддержував супротив Д. Абрагамовича своє твердженє, що катастрофа Щадницї зруйнувала Галичину морально і материяльно. По промові референта пос. Мархета принято титул „безпосередні податки“ і приступлено до титулу: посередні податки.

Пос. Менґер критикує австрийский спосіб буджетованя і жадає, щоби на непередвиджені видатки або утворено резервовий фонд, або жадано опісля додаткового призволу державної ради. Бесїдник підносить конечність, щоби правительство старало ся не через підвисшенє консумциї горівки узискати дохід, але через визисканє спіритусу для моторових і промислових цїлий; тому треба ви в сїм напрямі установити премії, як се є в Прусах. Дальше згадує про цукрову конвенцию в Брукселї, та експорт пива і взиває промисловцїв, щоби в єдности боронили своїх інтересів, а правительство, щоби підмагало ті стремлїня промисловцїв. Пос. Гаймбріх (Молодочех) домагає ся так само охорони для спіритусового промислу, а то через підвисшенє спіритусового контингенту для рільничих ґуральнїв і через боніфікацию спіритусової продукциї для промислових і технїчних цїлий, як се дїє ся на Угорщинї. Ставить ось які жаданя; 1) скоре законодатне управильненє провізорично цїсарским розпорядженем упормованого розкладу контингенту, 2) відобранє фабрикам як найбільше контингенту, а признанє єго рільничим горальням, 3) знесенє належитости 3 кор. для денатурованого спіритусу, призначеного на промислові цїли. Бесїдник вказує на конкуренцию деревного оцту зі спіритусовим і завзиває правительство до положеня сему запори; вкінци висказує ся про заключенє спіритусового картелю.

На сїм перервано дискусию, а мінїстер краєвої оборони ґр. Вельзерсгаймб відповів на кілька інтерпеляций. Між иньшим у відповідь на дотичну інтерпеляцию Фресля заявив, що хотяй жадне приватне занятє горожанина не є нечестивим, однак деякі занятя не дадуть погодити ся з офіцирским становиском. Опісля замкнено засїданє о год. 7. вечером.

В пятницю зачало ся засїданє пів до 11. год., а по відчитаню внесень та інтерпеляций приступлено до дальшої дискусиї над посередними податками.

Пос. Урбан говорить основно про справи цукрового промислу, єго зросту і значіня для рільництва задля управи бураків та старає ся доказати суспільну вартість картелїв.

Пос. Бернрайтер виступає против картелїв і ограничуваня промислу. Обговорює широко брукселїску цукрову конвенцию і вичислює імовірні єї наслїдки. Ся конвенция створила нову засаду, що держава, яка не хоче мати чужої конкуренциї на своїх власних торговицях, мусить відгривати визначну ролю в будучих торговельних трактатах.

По промові пос. Кітля, який виказував добрі сторони брукселїскої конференциї, що хотїла боронити інтереси так цукроварства, як рільництва, заняв слово мінїстер скарбу Бем-Баверк, відповідаючи на ряд бажань і заяв передбесїдників. Що-до спіритусу, то мінїстер рад би збільшити так єго ужитє для промислових цїлий, як і консумцию. Квестию спіритусового оцїну можна би полагодити лише спільно з Угорщиною. Що-до цукрової справи, то головним лихом є гіперпродукция, яка проявила ся не лише у нас, але і в других державах, що достарчує сего продукту на всесьвітні ринки. Брукселїска конференция була лише пробою сапациї сего зла се є гіперпродукциї. Тому хоть і як некорисную для нас була би брукселїска конференция, то всеж таки управильненє справи цукрової продукциї спільно з иньшими державами є для нас корисниїйше, чим ізоляция і ограничуванє своєї продукциї на власну руку. Впрочім австро-угорска делеґация на брукселїскій конференциї узискала вставленє до резолюций кілька точок, дуже корисних для нашого цукрового промислу. Про цукрові премії висказує ся мінїстер як про перестарілий спосіб підпираня продукциї, а натомість уважає відповіднїйшим, щоби правительство подавало в критичній переходовій добі свою підмогу, удержувало дотеперішні найважнїйші торги для продажи і по можности старало ся о нові торги збуту.

По двогодинній, ческій промові пос. Сеналя, виголосив довшу промову пос. Вельовейский. Жадає знесеня акцизових оплат в замкнених містах, або зрівнаня їх з иньшими провінціональними містами, а у Відни щоби податок від товару на заріз побирано не від штуки, а від ваги. В справі продукциї спіритусу уважає бесїдник найважнїйшим чинником примінене спіритусу до промислових цїлий і ставить в тім напрямі чотири резолюциї до правительства. По промові пос. Кітінґера замкнено відтак засїданє о 6 год. вечером, назначуючи слїдуюче на понедїлок о 3. год. пополудни.

Записки із подорожи на північ Европи.

(*Далї*).

Трондем.

Ту загально всюди маса телеґрафів, аби можна скоро поскликати всїх рибаків, як прибудуть оселедцї. Тепер по скалах сушать рибаки штокфіш. Мої товариші і товаришки подорожи ще спали сном блаженним, тож пізнїйше жалували дуже, що не видїли прекрасних снїгом і ледом покритих сїм холмів на острові Альстен. „Syv söstre“, сїм сестер, 1000 м. над уровнем моря, особливо при веходї сонця і по сильнім дощи виглядали дуже приманчиво. Своїм видом пригадують они наші Татри.

В місточку Альстагоуґ на Альстенї жив парохом епічний поет норский Петр Дасс (1689—1708), що то в своїй „Норляндстромпетї“ так красно описав житє-бутє своєї вітчини.

З Саннешен виїхали перший раз Норвежцї в 778 р. на поселенє в Ісландию. Недалеко від острова Альстен врізує ся далеко в край Ранненфіорд, котрого береги покривають величезні лїси і множество тартаків.

З давен давна строїли тут для цїлої півночи легкі кораблї, як колишнї Вікінґів з високими носами і задами на 12—15 м. довжини, 3 м. ширини а 1 м. глубини. Річно виходить з тутешних доків понад 2000 таких кораблїв. Суть они парусні (з вітрилами) а также для гребцїв.

На палубі все ще не було нїкого з моїх знакомих. Пару Нїмчиків з II. кл. крутило ся, що від часу до часу шептали собі щось на ухо. Воздух холодний гонив до каюти. Попросивши кельнера, щоби мене збудив, як будем минати полярний круг, положив ся я трохи відпочати.

— Hestmando, Hestmando, кричав кельнер. На пів сонний вибіг я на палубу. Чудний вид представив ся моїм очам. З моря виростає стрімка скала на 1250 м. висока, котрої верх цїлком похожий на їздця, що широким плащем вкриває свого „карого“.

Як тут буйна фантазия видить лицаря, hestman, так і в Татрах гірняки мають свого „мнїха, матер Божу, апостолїв“ і т. д.

Коло Hestmando минаєм полярний круг. Звідси видко найбільший ледник норский Свартіз, чорний лїд, що тягне ся на 55 км. вздовж, а височина єго доходить до 1300 м. Ледники ті сходять часом до 10 метрів над море, однак то все не мішає, що коло них по фіордах ростуть звоночки, незабудьки, анамони і и. цьвіточки.

Переїхавши полярний круг, входим в цїлком незнаний для нас сьвіт. Тут через часть року сонце не заходить. І так в Боде під 67° 17' сїв. ширини, не заходить від 1. червня по 10. липня, в Тромзе 69° 38' с. ш. від 19. мая по 23. липня, в Гамтерфест 70° 40' с. ш. від 14. мая по 28. липня а на Нордкапі 71° 10' с. ш. від 12. мая по 31. липня. Дивне чувство огортає чоловіка — цїлі доби сонце.

На снїданю в їдальни около 10 г. було товариство в комплетї. Насьміяв ся я доволї зі своїх товаришок, що не видїли полярного круга, їздця, а що найважнїйше сїмох дївчат, що шукають мужа та з жалю і журби аж посивіли. Далї оповідав я їм, що снило ся менї, що я був дома в Ряшеві, Стрию, Кракові, танцював на весїлю і що найзабавнїйше, що одна панночка віддала менї à conto довгу 30 корон. Всї сьміяли ся до розпуку, випитували, як то може бути, щоби панночка була винна менї гроші і за що? Я їм пояснив, як міг, а вкінци кажу: таж то був сон!

Сьміхам і розличним притикам не було кінця. П-а Люїза говорила, що не памятає нїколи, що їй снить ся, впрочім їй нїколи нїчого не снить ся; п-а Маженка гнївала ся, що я не приказав єї збудити, а чешка п-ї Ґ. оповідала, що їй снив ся муж, що вже нанали ладну хату і купали ся в мори.

По снїданю такім обильнім як вечера вийшли ми на палубу. Я з панночками студіював карту Норвеґії, де кромі звичайних дат статистичних вичитали ми дати що до температури. І так нпр. довідали ся ми, що в Варданґер, далеко поза Нордканом на всхід найвисша температура доходить до 35°, найнизша до —40°, а середна —12°; в Гамерфест найвисша температура 29°, найнизша —14, середна —4·7, а на островах Лофот, до котрих власне наближалисьмо ся, найвисша 21·6°, найнизша —10·8, а середна —1·8. Ті дати що до Лофотів не конечно вірні, бо після иньших виказів, середна температура річна виносить там менше більше 4°, так що там нпр. худоба цїлу зиму пасе ся а на острові Рест, вівцї в зимі навіть ночують під голим небом.

В само полудне приїхали ми до Bodö, столицї округа Норлян. Місто числить понад 4000 жит., построене при устю Сальтен і Фольтенфіорда на взгірю, так що з моря видко цїле місточко і єго принадну охрестність.

Саме коли ми причалювали до берега, повитали нас грімкі сальви пушечні. Ми думали, що то нас так радо витають, але дуже завели ся, бо гук той походив від динамітних мін, що ними розсаджували скали при в'їздї до порту. День був ладний, отже цїле товариство висїло на берег, щоби оглянути чисте місточко. Улицї широкі, мощені, при них одно і двоповерхові домики, елеґантні лавки з розличними товарами, книгарня, якої-би не повстидав ся навіть Львів, ладна церков на найкрасшім і найвидніїшім місци, середна школа, народні школи, принадні ресторани з огородами, з комфортом устроєні гостинницї — все тоє доказ, як високо культурні жителї того города.

(*Далї буде.*)

Відозва

до Вп. товаришів-учителів і всїх Вп. добродїїв, та прихильників народної школи.

Культурні народи зрозуміли і тому як найбільшу вагу кладе ся у них на підставну і найважнїйшу справу — на педаґоґіку і шкільництво взагалї. І наслїдки такої працї — кольосальнї.

Коли зважимо, що у Нїмеччинї найбільша частина всеї лїтератури припадає на педаґоґічні перйодичні письма, твори і розвідки о вихованю, що рух під тим взглядом є вельми оживлений, то не маємо чого дивуватись, що нїмецка справа йде вперед по всїм усюдам; коли зважимо, під якою опікою так правительства, як і приватних осіб і товариств стоїть школа і взагалї справа вихованя і популяризациї науки у Швециї, Норвеґії, Франциї, Америцї і т. п., то стане нам ясно, чому властиво ті краї стоять під взглядом культурним найвисше в цїлім сьвітї.

А наш темний, поневолений, руский нарід тим більше потребує працї над собою в тім напрямі, чим дальше лишив ся позаду своїх побратимів.

Щоби розвиток его міг поступати приспішеним, та при тім певним кроком, постановив гурт добре мислячих бук. учителїв-Русинів засновати постепенно (як то сказано було в статях „Буковини“ чч. 40 і 42 п. з. „Акция на часї“) фаховий науковий орґан, котрий, поясняючи задачу педаґоґіки і подаючи ріжні способи до осягненя наконечної цїли, заохочував би товаришів-учителів до ревної інтензивної працї, а з другої сторони заінтересовував ширший гурт нашої громади тими найживотнїйшими справами.

Щоби не теряти много часу і розпочати вже раз акцию в тім напрямі, постановлено скористати із ласкавих вказівок хв. редакциї „Буковини“ (ч. 42) і скликати нараду над тою справою зараз по зборах товариства „Народний Дім“, котрі відбудуть ся дня 4. н. ст. мая 1902 р. о год. 2. пополудни в сали „Народного Дому“.

Точки, котрі прийдуть під нараду, суть слїдуючі:

1. Обговоренє потреби постепенного заснованя наукового, учительского орґану.

2. Уложенє програми того-ж орґану.

3. Вибір редакцийного комітету.

4. Рівномірний роздїл праць після точок програми між зголосивших ся співробітників.*)

Зі взгляду, що справа ту порушена є великої ваги так для шкільництва і учительства, як також для всеї рускої суспільности, маємо повну надїю, що на тих нарадах не забракне нїкого із тямущих товаришів-учителїв, а також зволять взяти в них участь всї прихильники нашої і народної справи тим більше, що до тепер у всїх стремлїнях по змозї завсїгди щиро нас підпирали, на що і в сїм случаю числимо.

За комітет:

Микола Гаврищук, Іларий Карбулїцкий, Іван Гарасимович.

*) Хто іще до тепер не зголосив ся яко співробітник, а хотїв би ним стати, може се вчинити на згаданих зборах.

Чи прийдуть до розуму?

Не хочу я росписуватись про гасло кацапів „адїн народ“, бо про се писало ся много, а цїкавий тільки знати, коли то прийдуть они до розуму. Ото самі Росияне-Москалї (розуміє ся учені, не такі як н. пр. проф. Флориньский) кажуть, що Русини окремий нарід, що має свої окремі звичаї і обичаї, свою окрему мову, окрему природу, а наші галицкі і буковиньскі кацапи кричать „адїн народ“.— Той царат, де витоплено торік 10—12 тисяч невинних, безжурних Китайцїв, де збиткують ся — гірше як в нас над худобою — над Русинами, той царат для кацапів ідеалом, сьвятощею...

Польска управа Галичини щось кревна з царатом. Вже з давен-давна домагають ся тут Русини рівноправности, та не легко те здобути, бо не тільки стоять на перешкодї поляки а й кацапи. Не встигнуть Русини зачати якесь користне дїло, так зараз кацапи на перепонї і — коли то „не в пользу Росиї“ — зараз пише якийсь недоук до архикацапского „Галїчанїна“, до „Русскаво слова“ або до „Царославної“ шмати довгу-довжезну статю, що мабуть те дїло до нїчого — не в користь кацапам.

Тато Русин, не уміє речеця одного по московски, матїр тоже само, а син — понюхавши письма, почувши, що можна дістати рублї — кричить: я Москаль! І стидає ся тепер перекрученого слова жаба, очи, кара, хлїб з маслом, голяр і т. д. і т. д., а уживає чисто рускі слова ляґушка, глаза, штроф, бутерброт, перікмахер і т. д. Чи-ж се не „адїн народ?“

Руским студентам заподїяно на львівскому унїверситетї чи-не мало кривди, а позаяк число українських студентів немале, так начали они домагатись свого власного унїверситету. Що-ж на се кацапи? Они розкричались: нам не треба руского-українського унїверситету, най буде московский, такий, який є в Москві, Петербурзї, — або най не буде нїякий! Чи-ж се не Юди, чи-ж се не зрадники свого рідного народу? За тих кілька рублїв продає такий недоук-кацап свою мову рідну, свій нарід ворогови лютому, котрий то воріг сам не знає, як вже мучити має Русинів, бо далї і думати по руски в царатї не позволять.

Та українські студенти не могли далї видержати всїх тих кривд і опустили львівский унїверситет. Они пійшли в чужину, щоб далї продовжати науки, а заразом і боротись о заснованє унїверситету для Русинів. Через той час, коли Русини складали датки на запомогу унїверситетскій молодежи, кацапи не то що не підпирали грошем рускої молодежи (ми сего і не потребуємо), але ганьбили еї по ґазетах за сей учинок.

Та коли справа о унїверситет дійшла аж до ради державної, тодї кацапи знов у крик: хай буде московский! Та-ж вони знають, що в нас крім трох сїл на Буковинї, де живуть Липовани Москалїв не має і для Москалїв унїверситету в Галичинї не заснують, і чому-ж бажають они щось такого? — на те, щоб руский нарід не міг духово розвивати ся, бо то не в користь кацапам.

В кожду справу міщає кацап фонетику, чи потрібно еї там чи нї. „Фонетикою не можна научитись правильно писати“, кричать они, а етимолоґії не знають, так що самі Москалї сьміють ся з їхньої мови і письма. Найлїпший приклад дає нам архикацап Верґун, про котрого писали розумні і чесні Москалї, що не знає нї говорити нї писати. Отже видко, до чого веде кацапня, що потому свої цурають ся, а чужі в хату не пускають і висьмівають ся. — Як мова живе і міняє ся, поки живе, так і правопись мусить з часом мінятн ся. От Нїмцї, нарід на висшім степенї культури, поправили на ново правопись, бо була за трудна. А все-ж таки нїмецка правопись була безперечно легша, нїж сьвятая „этимологія“.

Нїхто тепер не скаже: мій прадїд орав деревляним плугом і я таким оратиму, а кацап говорить, що ще старо-словяни, перед сотками-сотками лїт писали йорики й йори, чому не мав би так писати кацап!

Кацапи в свойому „недоумію“ говорять навіть, що чоловік читаючи фонетичну книжку чи ґазету, стає бунтівником — хоть би там було писане де-що з сьв. Евангелїя — як то каже недоук з „Русскаво слова“ ч. 14. Сего вже чоловік з здоровим розумом не скаже, бо тільки зміст книжки чи ґазети може мати вплив на серце і душу чоловіка, сама правопись нї. Така книжка (в котрій написані нїкчемні речи) може бути писана не лиш фонетикою а й етимолоґією.

В 13. ч. висше названої шмати пише якийсь недоучений, що декотрі „русскіи“ виреклися свого імени (не хотять лїзти під московский кнут), бо не називають себе Москалями, але Русинами-Українцями. Чи-ж се не сьміх? Чи-ж не бракує тому панкови дошка в голові? Йому, здає ся, бракують дві... Далї каже той кацап, що в Австриї не має Русинів-Українцїв, бо то всї „Русскіи“, себто Москалї. Чи-ж чував хто таке? Якийсь недоучений Пилип вибіг з конопель і перехрестив Русинів на Москалїв.

Тому борони нас Боже від недоученого кацапа! Чи-ж не пятнують сї слова наших Австрийских кацапів зрадниками, ворогами свого рідного народу?

Виростала русинка-мати синка, давав тато-русин послїдний гріш на його одержуванє в школах, люди-Русини кормлять його своїм хлїбом, а він — занюхавши рублї — забуває на те усе, шукає в рідньому краю Москалїв, а що не міг найти, так каже татови і мамі: ви Москалї, всї Русини вже Москалї, бо я возьму, як се кричати му, рублї!...

Перун.

НОВИНКИ.

Задля І. мая, робітничого сьвята, виходить нинїшне число о половину меньше.

Видїл „Народного Дому“ в Чернівцях пригадує членам, що сеї недїлї о 2. год. пополудни головні збори. Заразом перепрашає, що з недогляду друкарнї переставлено в справозданю сторони, а в прелїмінари означено суму доходів замість на 38.000 на 30.000. Сї похибки справлено в новім накладї справозданя яке дістануть члени на зборах.

Руска ґімназияльна молодїж обох черновецких ґімназий устроює в XLI. роковини смерти незабутного ґенїя України-Руси **Тараса Шевченка** в недїлю, дня 4. н. ст. мая 1902, у великій сали музичного товариства концерт зі слїдуючою програмою: 1. Вступне слово п. проф. С. Шпойнаровского. 2. Шевченко-Колесса: „Було колись“, мужеский хор. 3. „На спомин Тараса Шевченка“, виголосить уч. III. кл. Орелецкий. 4. Шевченко-Лисенко: „Іван Гус“, муж. хор в супроводї військової орхестри. 5. Чайченко-Січиньский: „Днїпро реве“, мішаний хор в супроводї фортепяну. 6. Відчит уч. VII. кляси Н. Копачука. 7. Шевченко-Білїковский: „Гамалїя“, виголосить ученик VI. кляси Греник в супров. муж. хору і фортепяну. 8. Шевченко: Прольоґ до „Гайдамаків“, виголосить уч. V. кл. Галїп. 9. Лисенко: „Та забіліли“, нар. пісня, виконає квартет учеників. 10. Корженко-Ярмолович: „Сокільский гимн“, муж. хор в супроводї військової орхестри. — Хором і орхестрою управляє уч. VIII. кл. О. Ярмолович. — Цїни місць: Льожа 10 кор., крісло перворядне 2 кор., другорядне 1 кор. 20 сот., партер 60 сот., для учеників, селян, міщан і військових 40 сот. Чистий дохід призначений на запомогове товариство ц. к. II. ґімназиї. Початок о 7. год. вечером. — Сподїємо ся, що кождий сьвідомий Русин так з міста, як із провінциї прийде на сьвято призначене нашою молодїжею в честь нашого великого ґенїя і его вічно молодих ідеалів. Сподїємо ся також, що кождий присутний буде задоволений і з артистичного боку сего концерту; бо хор наших ґімназистів славний своїм сьпівом, що притягає слухачів і иньших народностий. Отже не даймо завстидати ся чужими, а виповнім таки самі музичну салю в недїлю аж по береги. Треба піднести, що деякі точки сьпівів буде супроводжати тутешна військова музика.

На другий піврік вписало ся на віденьскім унїверситетї 121 руских богословів. Москвофілів-богословів вписало ся у Відни 32. (До львівскої духовної семинариї зголосило ся 66 москвофілів, з чого шістьох не принято).

Як зачуваємо, „Зора“ тов. руских ремісників в Чернівцях, відбуває проби для трьох представлень а іменно: для „Верховинцїв“, „Сватання на Гончарівцї“ і „Модерного жениха“ котрі то представленя має дати у міскім театрі 11. мая, відтак 1. і 3. червня с. р.

Фіньский театр. В Гельзінґфорсї відчинено недавно театр, призначений для вистав у фіньскій мові. Кошти будови виносили 1 і пів мілїона марок. — Малий фіньский народовець, що числить несповна 2 мілїони голов та заменкує найнепривітнїйшу і найнеурожайнїйшу країну північної Европи, будує в столичнім містї величавий, европейский театр. Коли-ж ми, 30-мілїонова нация, доженемо Чудів?

Дрібні вісти. На поли в Крищатику знайшли дня 21. с. м. тїло божевільного Івана Лесюка з Чушкова. Як здасть ся, помер на удар серця. — В ночи з дня 27. на 28. с. м. залїз Йосиф Зарецкий, 70-лїтний старик, у порожну шопу на стрілецкій улицї, підпалив своє халате, що прикривав ними напів голе тїло, і так удусив ся. — В ночи з великодної недїлї на понедїлок вламував ся до гр. кат. церкви в Чернівцях злодїй, що ще за днини сховав ся був на дзвіницю. Але міцні замки не впустили відважного злодїя до самої церкви і він спустив ся на шнурі, що відрубав від дзвона, через вікно на улицю.

На „Народний Дім“ в Чернівцях жертвували дальше: Вп. дд. Мечислав Венґринович в Глинницї 400 к., Марія Білїнова 40 к., Марія Білїнова і Салабан 40 к., складка в Балківцях 10 к. 41 с. дохід з концерту Федьковича 40 к., Др. Зубрицкий 100 к.. Верґінія Сорочан зібраних на похоронї пок. Рогатиновича в Бобівцях 9 к. 52 с., В. Якеницкий 4 к. Єр. Пігулак 6 к., Ом. Попович 4 к., Др. Стефан Стоцкий 4 к., Ант. Клим. 4 к., В. Могильницкий 4 к., І. Воробкевич 3 к. Сид. Воробкевич 4 к., В. Михальский 8 к. Др. К. Клим 4 к., С. Шпойнаровский 2 к., Др. Ст. Гординьский 4., Разом 660 к. 93 с. — Щирим офіродавцям щире „спасибіг“ *Видїл тов. Н. Дім.*

Вкладки членьски на „Народний Дім“ вплатили дальше Вп. дд.: Д. Цурканович 10 к., Корнило Данилюк 10 к., Др. Стеф. Гординьский 5 к., О. Лаза 40 к., Василь Продан 5 к., Іван Гарасимович 5 к. Іполіт Влад 5 к., Юрій Копачук з Вовчинця 5 к., Юліян Цурковский 5 к., Никорович з Вижницї 10 к., Онисим Попович з Оршівцїв 5 к. разом 105 к.

Телеґрами „Буковини“.

Відень, 29. цьвітня. Палата послів ухвалила буджетові уступи „Сіль“ і „Тютюн“, відтак „Штемплї, такси і належитости“ та приступила до розправи над „Рогатками“. Мінїстер Бем-Баверк заявив, що правительство знесе з 1. січнем 1903 рогатки на державних гостинцях, як стан фінансів на се дозволить. Палата ухвалила відтак в поіменнім голосованю 133 голосами проти 113 сю позицию після внеску буджетової комісиї і приступила до нарад над буджетом мінїстерства торговлї, підчас котрої промовляв і мінїстер Каль, жадаючи сполученя сил у внутрі держави яко найлїпшого узброєня супроти заграницї. Слїдуюче засїданє в середу.

Париж, 28. цьвітня. Виборчий день перейшов спокійно. Після мінїстерскої статистики з вибраних 566 є: 242 мінїстерияльних, і то 87 републиканцїв, 40 радикальних социялїстів, 94 радикалів, 21 социялїстів і 153 антимінїстерияльних, і то 30 националїстів, 57 републиканцїв, 2 социялїстів, 64 консервативних. Між вибраними є мінїстри: Делькас, Декре і Кело, презес палати Дешанель, Мелїн. Перепали Касаняк і Дрімон.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.
З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.
За редакцию відповідає **Володислав Секерский.**

Ч. 47. Чернівцї, неділя дня 21. цьвітня (4. мая) 1902. р. Річник XVIII.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятниці і неділї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.
Редакция адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Православіє румунїзаторів.

До акциї за Calinescul-ом придбали румунїзатори собі незвичайного помічника, бо головний орґан католицких клерикалів, себто ґазету „Vaterland“. Ті самі румунїзатори, що вічно посуджували бук. Русинів о склонність до унїї, що кожду руску ґазету, читальню ба навіть руску касу називають унїяцкою і всїх нас лише унїятами, пишуть очивидно за посередництвом єзуїтів, з котрими якраз посуджували нас о спілку, що бук. Русини небезпечні для католицизму, а тим то й для Австриї (Polizei!), бо вони одної віри з Москалями, наколи Волохи, що зі всїх романьских народів і то лише почасти остали шизматиками, не такі неприхильні для католицизму. Ба що гірше, навіть унїяцкі Русини почали вже кричати: „Проч з Римом“, наколи Волохів можна би позискати для католицизму. Тому єзуїтский „Vaterland“ не радить правительству дразнити Волохів а очивидно іменувати rodaka Kalinowskiego - Calinescul-а єнеральним вікарієм, надїючи ся мабуть, що він за те готов колись яко митрополит перейти враз із цїлою архієпархиєю назад туди, відки первістно вийшов, себто до польского католицизму.

Орган християньских Нїмцїв, себто „Buk. Nachrichten“ підхопили статю „Vaterland-у“ і радять правительству те саме, додаючи на доказ слушности єзуїтских виводів ще й те, що нїхто з Волохів, а тільки один Русин Николай Василько виступив в радї державній против заснованя латиньского епископства в Чернівцях, за яким побивають ся нїмецкі єзуїти під проводом Скедля, патрона ґазети „B. Nachrichten“.

Факт, що Calinescul-ом а тимто й румунїзаторами заопікували ся єзуїти в орґанах „Vaterland-ї“ і „Buk. Nachrichrichten“ для бук. прав. Русинів вельми пожаданий, бо виявляє на сьвіт, хто милий єзуїтам і стоїть з ними в спілцї. Се стверджує й те, що ми нераз казали, що румунїзаторам православна церков нїчо, а румунїзация все. В борбі за Calinescul-ом чи против него, котру розпочали румунїзатори, покаже ся, кому йде о прав. церкву а кому о румунїзацию, хто за православієм а хто за єзуїтскими плянами латинїзациї.

Ми певні, що з нами загал православних Буковинцїв, він і скаже своє грімке слово проти єзуїтских помогачів-румунїзаторів, тодї побачимо, чи ряд посьміє накинути бук. православній церкві Calinescul-а на заступника голови.

* * *

Та вийшло шило з мішка. Статю із „Vaterland-у“ передрукував і „Buk. Journal“, орґан спілки двох Янків із Скедлем, а з того докладно видно, що статя в „Vaterland-ї“ вийшла із їх таки кузнї, бо вони не можуть налюбувати ся нею. О що обом Янкам ходить — се виразно сказано в „Buk. Journal-ї“, а то, щоб православна буковиньска церков задержала і на далї національно-волоский характер, се-ж бажанє Янків підпирає „щирий союзник“ Скедль. Що їх то обходить, що між вірними православної церкви є більше нїж половина Русинів? Що їх то обходить, що цїла історня сеї церкви противить ся їх теориї про національно-волоский характер єї? Що їх то обходить, що, аби не сягати дальше, перший владика буковиньский Хересхул виразно каже, що в єго диецезиї більше Русинів нїж Волохів? Що їх то обходить, що на владичім престолї засїдали также і Русини, як Гакман? — Їх історична память сягає лише до часів румунїзатора Морара Андрієвича, і на тій підставі помимо того, що в православній церкві на Буковинї більшість становлять Русини, кричать вони про волоский єї характер. Та кричіть собі очайдухи-загорілцї, воюйте і далї підлою збрусею клевети, брехнї, нїчого вам се не поможе, бо руский нарід, розбурений якраз вашою загорілостию і непаситною жаждою до панованя, вже на стілько сильний своєю самосьвідомостию національною, що не дасть ся далї поневіряти, гнобити і нївечити, а мусить і в гієрархії своєї православної церкви осягнути належний собі вплив.

Три научцї.

Три научцї витягають „Buk. Nachrichten“ для себе і для Нїмцїв із поступованя послів Богосевича і Николая Василька при виборах до делеґациї.

Перша научка виходить для них відси, що становиско посла Богосевича їм незрозуміле т. зн. що „Buk. Nachrichten“ не розуміють, як міг пос. Богосевич голосувати против Розенцвайґа і таким чином злегковажити волю Скедля.

Другу научку мають они нїбито від посла Василька, котрого поступованє вправдї для них зрозуміле, а котрий так само був против вибору поставленого Скедлем кандидата Розенцвайґа. По сих двох научках іде нїбито трета научка, а властиво питанє: „Яке становиско мають заняти Нїмцї супроти Русинів?“ Се питанє рішають „B. N.“ так, що як Русини не відричуть ся Николая Василька, то Нїмцї будуть примушені виступити против Русинів.

Оттак шукає собі орґан християньских Нїмцїв від довшого часу безперестанно зачіпки з Русинами і мучить ся питанями, котрі христ. Нїмцї в дїйсности вже давно порішили, без огляду на становиско Русинів до посла Василька. То-ж почавши від торічної соймової сесиї не находимо в „Buk. Nachr.“ нї одного для Русинів приязного, прихильного або бодай справедливого слова. Знанї також всї заходи христ. Нїмцїв сполучити ся з найзавзятїйшими ворогами Русинів на Буковинї, котрих вся проґрама лежить властиво в поборюваню і нищеню Русинів на Буковинї. Та се горяче бажанє христ. Нїмцїв зробити явну спілку ворожу Русинам против їх волї не сповнило ся. Они мусять числити ся з Русинами, хоть як їм се прикро. І ось то із самої „прихильности і жичливости“ до Русинів, з котрими они нїби то готові ще іти рука в руку, старають ся они вбити клин поміж руских послів, їх роздвоїти, таким чином здобуте рускими послами поважне становиско захитати, а силу Русинів зломити. Але на те нехай не покладають нїяких надїй, бо так рускі посли, котрі своєм згідливим, повним вирозумілости щиро патріотичним поступованєм здобули собі повне довірє рускої суспільности, як і та суспільність нїяким чином не зроблять Нїмцям тої утїхи. Та й яким правом сьміють Нїмцї вимагати від Русинів такого плюгавого просто геростратского чину, очивидної зради свого народу? Яким правом сьміють они мішати ся в нашї чисто домашнї справи, диктувати нам, кого ми маємо шанувати, а кого виречи ся? Колиб ми так само хотїли пристосувати ту нїмецку „етичну“ засаду до Нїмцїв, колиб ми жадали від них, щоби они виреклися Скедля, що на се сказали би Нїмцї?

Записки із подорожи на північ Европи.

(Далї).

Трондем.

Єсть тут навіть читальня „Атенеум“ з показною бібліотекою. Тож не диво, що тут множество гостий в лїтї, що звідси устроюють собі прогульки на верх найвисшої в тих сторонах гори Суліґельма (1875 м.), до котрої з Боде всего 90 км., а куда з Сальтенфіорду до мідяних заводів Фурулюнд і Фаґерлї веде навіть желїзна дорога.

Накупивши масу відкриток (корреспонденток) зайшли ми на почту, щоби їх пустити в сьвіт. Віденка тогди і каже до мене:

— Знаєте що, уложім з Вашого сну терно та зателеґрафуймо до Відня, може вийдуть нумера, та повернуть ся нам кошта подорожи.

— А чудесна гадка, кажу я шутуючи, лиш в тім біда, які числа, чи 30, чи 15 а потім Господь знає певно, кілько лїт так панночка має, чи 20 чи 19, а я також задля великої скромности бою ся виявити свої лїта.

Зачали ся всї сьміяти, укладати числа на льотерию та скінчило ся на тім, що ми вступили до одного огородня, де грала музика, на пиво і на фруктовий шампан, який тут з всїляких овочів по 20 ере за фляшку продають. Я пив грушковий — був знаменитий.

Загудїла труба на пароходї, перший знак, по котрім в 15 мінут відїзжає корабель, ми розплатили ся і вільною ходою, бо тут все близенько, рушили до порту.

Недалеко від Боде на всхід лежить оселя Бодеґор, де в р. 1796 перебував, утїкши з Франциї пізнїйший король Люї Філїп.

Як лиш виїхали ми з Боде на трохи новнїйше море в сторону островів Льофот, зачало ся таке принадне гойдане, що аж тарілки з стола при обідї поспадали. Однакже якось незабаром море (Вестфіорд) успокоїлось, ми яко тако похарчували (бо при гойданю не всї мають добрий апетит) та засїли таки в їдальни коло фортепяну. П-і Ґ. добра пянїстка переграла пару знаних творів. Тепер зачали всї просити п-у Люїзу, щоби дещо засьпівала. Не дала ся довго допрошувати. Звучним сопрановим голосочком під акомпанямент сестрички засьпівала „Когда-бъ я зналъ“. Я і чешки, що знали також досить добре по великоруски, не могли надивувати ся, яка гарна була декламация і з яким чувством нїжним она відсьпівала тую трудну а прекрасну пісеньку. Я знав, що она насамперед засьпівала для мене тую пісеньку, то сердечно подякувавши випитував, де єї научила ся.

— О я маю цїлий альбом великоруских пісень; — сказала п-а Люїза — я їх дуже люблю задля їх сумної мельодиї.

Пісонька і музика притягли в їдальню майже всїх пассажирів, раді були послухати тим більше, що небо якось затягло ся а і воздух похолоднїв.

Засьпівали ми дальше хором нїмецку пісеньку „O Tannenbaum“, „Heil dir“, а потому я затягнув ческу „Kde domuv muj“. Чешки з радости не посїдали ся а Нїмцї радо вторували, бо їм ся арія дуже подобала ся.

Льофотскі острови.

Були би ми ще дальше сьпівали, але п. Р., що вернув з палуби, викликав нас всїх на гору, щоби придивитись величавим горам лофотским, що з далека як яка великаньска пила зарисовує ся на небосклонї. Вид дїйсно чаруючий. Правдиві наші Татри.

За малу годинку зближали ся ми до островиків, що творять дві ґрупи островів Лофот і Вестер-олен. Слово Лофот значить рися нога. Тая назва має походити від того, що вид одного острова похожий на рисю ногу. Від того острова названо цїлу ґрупу, подібно як від Канариї звуть ся всї острови канарийскі і и. т. п. Лофоти і Вестеролен разом мають 3758 кв. км. і около 40000 жит., з чого на Лофот припадає 1308 кв. км. і около 20000 жит. Поодинокі островики віддїлені від себе такими вузкими зундами, що виглядають як ріки, тож з далека не можна розріжнити, чи ту много островів, чи лиш оден. Тую злуду піддержують ще високі гребенї гір, що тягнуть ся через цїлий архіпель.

До половини липня видко тут ще незаходяче сонце, тож дуже много туристів, хотячи тоє чудо природи бачити, вибирає ся лиш на Лофоти і тут вспинає ся по горах і ледниках та бушує на маленьких пароходиках помежи т. з. ножицами, шерен.

Температура, як сказано висше, тут така виносима, що нпр. на острові Стеґен близше суші оден парох старав ся розвести рослинність з умиренного підсоня, що почасти єму удавало ся. Вода в лїтї має 13° а в зимі 2—3°.

Вода коло Лофотів має ще і ту прикмету, що має 3·2% соли, а в глубинї 100 метровій навіть 3·4%. Тоє множество соли притягає сюди від кінця студня по цьвітень таку масу риби, що тут від половини січня до половини цьвітня ловлять на яких 10 мілїонів корон розличного рода риби. Найбільше тут ловлять ковблїв, gadus morrhus, по норски, torsk, skrei, bergtorsk, а також оселедцїв, clupea harengus, по норски sild.

Через найважнїйше місце ловлї власне переїзжали ми. Тягне ся оно на яких 70 км. вздовж Вестфіорда, а віддалене від Лофотів на 4—8 миль морских. Вся людність майже від Трондем аж до Тромзе жиє лише з риби, тож як прийде головна пора ловлї, лютий і марець, з'їжджаєть ся сюди більше як 40.000 рибаків на яких 8000 човнах і з початку при сьвітлї місяця, а пізнїйше вже і сонця ловлять понад 50 мілїонів штук риби.

Капітан, що нам тоє все оповідав, показував нам також з парохода найвашнїйшу стацию рибацку Кабельвоґ на острові Остворґе. На тім острові жив

Та ми ніколи тої засади не придержували ся, ніколи в чужі справи не мішали ся, обмежали ся лише на оборону прав руского народа і того вимагаємо від всїх, особливо від „союзників“. Єдність нас поставила на ноги і в єдности і в згоді будимо шукати далї нашого спасенія, без огляду на то, чи се Нїмцям до вподоби чи нї.

Нові бріхнї рицарів Янків.

„Buk. Journal“ пише, що в учительских семинариях в Чернівцях повно учителїв-Русинів а мало Волохів. Тимчасом там є тепер 16 Волохів а лише 10 Русинів. А щоби „Journal“ знов не збрехав, наводимо їх поіменно. Волохи є: дир. Кушнїрюк, проф. Луца, Бендас, Ботезат, Шесан, Боднарескул і Кока та учителї: Цопа, Жанковский, Бошняк, Кирстюк, Тарасієвич і Нуцу тай учительки Копач, Соколян і Никотович. Правда, що межи ними є третина перекинчиків-Русинів, та се власне найгірші волоскі фанатики, звістно яничари. А Русинів є: проф. Ганїцкий, Попович, Білїнкевич, Івасюк, Маковей, Білїньский, Боробкевич, Сїмович і учителї Шкурган та Данилюк.

Далї бреше „B. Journal“, що в уч. семинариях годї не-Русинови дістати кваліфікациї з рускої мови, наколи з волоскою є повно кваліфікованих не-Волохів. Тимчасом річ має ся як раз противно, що виходить з офіцияльного шематизму, який видано яко додаток до річного справозданя краєвої шкільної ради за минувший рік шкільний. Учителїв-Волохів, що має кваліфікацию з рускої викладової мови є аж **40**, а учителїв-Русинів, що мають кваліфікацию з волоскої викладової мови є лише **15**. Иньших учителїв Не-Волохів, що мають кваліфікацию з волоскої мови викладової, є лише **19**, а таких самих з рускою викладовою мовою є аж **55**. Отже з рускою є кваліфікованих майже **100** Не-Русинів, а з волоскою ледво третина, бо лише 34. Із сего видно, що в уч. семинариях черновецких панує дїйсно нечувана строгість що до кваліфікациї Не-Волохів із волоскої мови, отже що зовсїм оправдана загально розповсюднена думка, що Не-Волохови дуже трудно дістати кваліфікацию з волоскої мови, хиба що стане перекиньчиком-Волохом, тодї кваліфікация дуже легка, як се видно по іменах яничарів.

Так само безлична і трета бріхня „B. Journal-у“, що у волоских школах повно учителїв-Русинів; бо ми знаємо лише одного одиїського Русина, що є при волоскій школї і ще не вирік ся свого руского роду. За те є аж 10 Волохів при руских школах.

Імена подамо, наколи би „B. Journal“ посьмів заперечити наші дані, котрі ачейже доста ясно показують нїкчемну брехливість органу Фльондора і Вольчиньского, котрим і сеї румунїзациї ще за мало, а на котру ми сим звертаємо увагу Русинів і міродайних сфер, щоби і їй положили конець.

З державної ради.

В понедїлок зачало ся засїданє о годинї пів до 4. пополудни. По відчитаню внесень та інтерпеляций приступлено до дальшої розправи над посередними податками.

Пос. Масталька закидує мінїстрови скарбу, що виявив мало старанности і зручности, щоби на брюксельскій конференциї успішно боронити інтересів австрийского цукрового промислу. Посол Менґер полемізує з Масталькою і стає в обороні правительства, яке вже в 1883 р. вело переговори в цукровій справі. Остаточного суду про брюксельску конференцию не можна видавати ще тепер. Єї викликала не лише гіперпродукция, але і імперіялїстична полїтика Анґлїї. Дияґноза мінїстра скарбу не є хибленою, але треба би скликати анкету всїх інтересованих промисловцїв і торговельників, щоби зібрати докладні дані задля дальших заряджень. Бесїдник обчислює, що наслїдком брюксельскої конференциї австрийскі цукроварники утратять $^1/_3$ або і пів експорту, с. є. 50 до 60 мілїонів корон. Але в части дало би ся те відбити на иньших продуктах, як пр. овочевих консервах.

Відтак ухвалено роздїл: „безпосередні податки“ і приступлено до дискусиї над титулом: сіль і тютюн.

Іменем польского Кола заняв слово пос. Мойса і домагав ся зниженя цїни соли для худоби, відбудованя погорілої салїни в Долинї, лїпшої експьоатациї закопу в Калуши і зелїзничого полученя салїн в Стебнику коло Дрогобича. В справі управи тютюну, яка набрала тим більшої ваги для рільництва, бо управа цукрових бураків завела в наслїдок цукрової кризи, жадає бесїдник правительственної субвенциї в сїй висотї, що краєва, підвисшеня цїни тютюневого листя, улекшеня забезпеки від граду і взагалї більшого піклованя управи тютюну, хотяй признає, що за 8 послїдних лїт правительство поробило богато змін на лїпше.

Шеф секциї п. Йоркаш Кох, як заступник правительства, відповів, що соли для худоби можна в Галичинї дістати в 15 державних і 161 краєвих складах соли — скілько хто схоче. Що-до цїни правительство порозуміває ся з угорским, щоби єї знижити з 10 на 6 корон. В Долинї розпічне ся будова салїн ще сего року; зелїзниче полученє Стебника з Дрогобичем є предметом переговорів. Що-до тютюневих полїпшень правительство по можности узгладнить дотичні резолюциї.

Після промови пос. ґр. Зедвіца, говорив пос. Брайтер про санітарні відносини в фабриках тютюну. В послїдних роках правительство починило богато змін на лїпше, але се недостаточне. В полку на 1200 здорових, молодих людий є 3 до 4 лїкарі, а в фабрицї на 1500 до 2000 людий від 20—70 лїт є всего один лїкар, та ще і він має поручене як найменьше записувати лїків! Правительство повинно зачислити сих лїкарів до катеґориї державних урядників, подїлити на 3 кляси і побільшити їх число. Дальше бесїдник жадає скороченя часу працї на 8 годин, зниженя лїт служби до емеритури на 35 а при машинах до краяня і меленя тютюну на 30 лїт.

Пос. Шаєр зразу по польски, відтак по нїмецки жадає зниженя цїни на сіль людий і для худоби та управилянення тарифи для перевозу каінїту і штучних навозів. — На сїм замкнено засїданє о год. $^3/_4$8.

У вівторок засїданє розпочало ся перед 11. год. відчитанем внесень та інтерпеляций, а відтак по промові пос. Бенатіого ухвалено роздїли „сіль і тютюн“ та приступлено до дискусиї над роздїлом стемплї і належности.

Пос. Біндер жалує ся на скомплїкованість закона про належности і єго утяжливість. Поданя у військових справах повинні стати вільними від належностий. Несправедливо вимірені належности не хотять звертати. Потреба реформи спадкових належностий стає доконечною. Закон о таксах урядників повинен бути змінений. Правна форма документів повинна бути звільнена від високих належностий. Вкінци стемплеві належности при поданях до автономічних властий повинні іти на їх річ, а не в користь держави.

Пос. Новак домагає ся знесеня в Австриї чисельної льотериї а заведеня натомість клясової.

Після сих промов принято „належности, стемплї і такси“ і приступлено до роздїлу: мита.

Дискусия над сим роздїлом обертала ся довкола внесеня пос. Шрафля, жадаючого знесеня мит від 1. липня с. р. По мінїстрі скарбу Бем-Баверку промовляв пос. Вигоділь по чески і по нїмецки, а відтак наступив цїлий ряд фактичних спростовань, підчас яких прийшло до бурливих сцен між Нїмцями а Чехами. В голосованю, яке відбуло ся поіменно, принято мита 133 голосами против 113. Відтак принято решту роздїлів мінїстерства скарбу і цїлий буджет єго мінїстерства.

Буджет мінїстерства торговлї прийшов з дневного порядку під наради. Пос. Бернрайтер як референт промовляв за, а відтак пос. Скала против буджету, покликуючи ся на некористи моравских Чехів. Відтак пос. Колїшер в більше як двогодинній бесїдї представив економічний стан монархії і потреби Галичини. Бесїдник сказує на великий економічний поступ Нїмеччини в послїдних 10 лїтах. Сам цїсар пруский їде до Палестини, щоби придбати нові торговицї для нїмецкої продукциї. Ми натомість удаємо лише сьвітову державу, не будучи нею, а замість товарів експортуємо людий. В р. 1892 висїло в Америцї північній 589.000 іміґрантів, межи ними 76.000 з Австро-Угорщини. В р. 1900 висїло в північній Америцї меньше, бо 448.000 еміґрантів, але між ними було аж 114.000 з Австро-Угорщини. Одна держава перевисшає хиба Австрию в експортї людий, се є країна нужди, Італїя, але жаден край не дорівнає Галичинї під зглядом еміґрациї, як она проявила ся послїдними лїтами. Мінїстерство торговлї повинно піклувати ся більше економічним розвоєм і піднесенем промислу через подане ініциятиви до працї, вплив на комунїкацийну полїтику та социяльно- і торговельно-полїтичну дїяльність. Треба визискати водну силу для промислу і торговлї, приноровити закон до практичного житя, противдїлати картелям та боронити ремісника перед перевагою промисловця при публичних доставах. Інвестицийну проґраму треба перевести в як найскоршім темпі, а тимчасом, поки еще не маємо сплавних рік і каналів, звернути більшу увагу на зелїзничі транспорти і тарифову полїтику.

Великим нещастем для Австриї є провізоричне відношенє до Угорщини. Нема певности, чи се відношенє розпаде ся, чи завяже ся на ново і під якими услівями. Коли би зірванє сего відношеня було нещастем для Австриї, то далеко більшим є се, що таке виповідженє вічно відкладає ся, бо від сего зависима цїла наша економічна полїтика при заключеню трактатів з иньшими державами. Іменно против Америки треба забезпечити ся цлами на збіже, зелїзні вироби і др. а також против напливу азийского збіжа. Але се не зовсїм можливе задля Угорщини, яка має надпродукцию збіжа. Тому кожда угода з Угорщиною виходить на некористь австрийских аґрарників. В тім зглядї найбільшу шкоду поносить Галичина. Бесїдник зображує нужду рільничого населеня Галичини і апелює горячо до правительства, щоби заняло ся поправою сих відносин.

Після промови пос. Гоєка і мінїстра торговлї ґр. Каля замкнено засїданє о год. 7. вечером.

На засїданю палати послів в середу відчитано інтерпеляцию п. Кубіка в справі надужить в дирекциї пропінацийного фонду.

В дискусиї над буджетом мінїстерства торговлї п. Менґер остерігав перед накладанем нового податку на поправу платнї почтових експедиторів. Бесїдник жалує, що не принято єго внесень в буджетовій комісиї, аби палата що року рішала, як мають бути уживані буджетові надвишки. Титули мінїстерства торговлї ухвалено.

Чеські радикали поставили нагле внесенє в справі експльозиї в копальни Дебльгоф коло Теплиць. Інтерпелянти взивають правительство, аби розслїдило причини катастрофи і справозданє предложило палатї. Наглість і само внесенє ухвалено. На кінци засїданя п. Пернерсторфер зажадав, аби з огляду на робітниче сьвято в четвер не було засїданя. Єго внесенє відкинено.

В четвер засїданє було млаве і неінтересне. П. Жиґулїньский, замість звернути ся зі своїми моралами до шляхти польскої, звернув ся до правительства з жаданем, аби оно усунуло убожество пролетарияту. Упадок промислу і нужду ремісників, фільозоф з кола польского приписує лїберальному законодавству. Пуста і скучна балачка тягла ся до 6-ої години і засїданє замкнено. — Слїдуюче засїданє в пятницю.

Опозиция хоче не допустити до засїдань в пятницю і в суботу. Правительство старає ся о се, аби буджет полагодити до кінця мая. Здає ся, що

звісний парох Ганс Еґеде від 1705 до 1717. Звідси поїхав він на Ґренляндію, щоби проповідати віру Христову.

Капітан поясняв нам дальше, що на Лофоти а іменно на дуже маленький островик Рест загнала була в 1432 р. першого чоловіка з полудневої Европи Італїянця з Венециї Петра Квірінї, що віз грецкі вина в Норвеґію. Островик той цїлком рівний, має дуже добрі пашї, для того і найчисленнїйше залюднений, бо на 5 кв. км. жиє 350 душ, коли нпр. на найбільшім острові Ґінде на 2289 км. є всего около 12.000 жит.

Около 5 пополудни в'їхали ми помежи множеством маленьких більшою частию голих островиків т. з. ножиць до місточка Свольвер.

Svolvacz, одна з найважнїйших місцевостей в тих сторонах, куди лїтом завертає денно кілька пароходів, лежить на кількох островиках, ножицях. Хати деревляні, звичайно поверхові, криші декотрі покриті дернею. Коло хаток, котрих є на всїх островиках коло 100 маленькі огородцї з яриною; дерев не видко. Дуже гарна гостинниця 2-поверхна при самій пристани, але і при головній улици есть кілька меньших, почта, телеґраф і дуже ладна одноповерхова школа. Вступили ми до одної гостинницї на шампан фруктовий. Хозяйка показала гостинні маленькі, але дуже приличні покоїки, за котрі платить ся враз з харчем денно 3—6 корон. Тая дешевість стягає тут много туристів, особливо в першій половинї липня, коли ще сонце не заходить. За хвилинку обійшлисьмо цїлу місцевість, то значить, головний островик, бо до других домиків треба би на човнї їхати. Я з панночками зачали вибирати ся на гору, що пригадує своїми зарисами Свінїцу в Татрах, але свисток завернув нас на пароход. Кілька пасажирів знакомих лишило ся тутка на 2 дни, щоби на малім пароходику звидїти чудний Растзуне, порт Діґермулен і гору над ним Діґермульколен, 350 м., звідки гарний має бути вид на цїлу охрестність а передовсїм їдуть туди длятого, що там в 1889 р. був также цар Вільгельм II. Для Нїмця було би то непростимим гріхом, щоби він не був в тім місци, де ступав своєю ногою їх обожаний кайзер. П-а Люіза мала также велику охоту вийти на той холм, але час не позваляв довше забавляти ся, а также і їзду переривати не можна, бо карта має значінє лиш на пароход оден і то лиш велика ласка капітана, если перепише білет на другий пароход, а знова білет їзди з перервами о много дорожший. Так само дуже дорогі білети на короткі простори.

Я лиш якось мав щасте, чому, всї дивували ся, що капітан позволив менї в Тромзе їзду перервати і то без доплати.

З Свольвер їхали ми вправдї коло Діґермулен, але гір не було видко, бо зачав кропити дощ, мраки густі залягли всї горбки, а і температура понизила ся до 10°. Було так холодно, що треба було зайти до сальону.

Тому що барометер сильно зачав спадати, а моряки не ворожили погоди, то я постановив пару день задержати ся в Тромзе тим більше, що вже мав знакомі чешки і двох Норвежцїв, одного навіть жителя Тромзе. П. Ґ., п-а Люіза, що трохи призвичаїли ся вже до мене, дуже жалували, що мусимо розстати ся може вже і на віки.

— Алеж я може ще і з вами поїду, кажу, коби лиш погода змінила ся, хотяй правду кажучи хотїв би в тій столици найвисшої півночи трохи розгостити ся і придивити ся житю-битю тамошних людий.

(Далї буде.)

до 24. або 26. с. м. буджет буде полагоджений. Потому парлямент буде радити еще до 7. або 8. червня, аби передискутувати инші проекти законів, як о терміновій торговли збіжем, зелїзничім податку і т. д.

Полїтичні вісти.

До ситуациї.

На основі устного договору, заключеного між правительством а провідниками сторонництва має бути буджет полагоджений до кінця мая, супротив чого відпала би потреба ухваленя дальшої провізориї. Парлямент буде радити меньше більше до половини червня для полагодженя законів: о торговлї збіжем, податку від зелїзничих білетів, інжинерскім титулї і кількох иньших. Як зачувати, хоче правительство надати полудневому Тиролеви автономію, як того домагають ся італїяньскі посли. Здогад той висновують із прихильного становища Італїянцїв до державного буджету. — Делеґациї зберуть ся дня 6. мая в Будапештї. Президентом австрийскої делеґациї призначений пос. др. Бернрайтер, віцепрезидентом член палати панів ґраф Фелїкс Феттер. Предсїдателем буджетової комісиї буде здасть ся, член палати панів барон Хлумецкий. Звичайне експозе мінїстра заграничних справ буде виголошене сего року в буджетовій комісиї австрийскої делеґациї. — Заповіджене на суботу засїдане палати не відбуде ся з причини опору опозицийних послів. Правительство робить заходи, аби буджет полагодити до кінця мая. Супротив того надїють ся, що буджет буде ухвалений до 24-го мая. Відтак парлямент буде радити ще до 7. або 8. червня, аби ухвалити ріжні иньші предложеня законів. Сойми будуть скликані після остаточних нарад з правительством ще на два або три дни перед 15. червня. Нинї можуть покінчити ся наради над буджетом мінїстерства торговлї і розпічне ся дискусия над зелїзницями.

„Neue fr. Presse“ каже, що голосоване над „Рогатками“ відбуло ся не без симптоматичних ознаків. Велике число послів, що відтягнули ся від голосованя, вказує на те, що окрім улюбленої личности мінїстра скарбів грає тут свою ролю охота послів, щоби покінчити буджет як найскорше, інакше мусїли би розводити ся в довгих дебатах над тою непопулярною точкою буджету.

Російскі Розрухи.

Російске правительство мало рішити, що як би розрухи в Фінляндиї повторили ся, знесе автономію великого княжества фінляндского і перемінить его на звичайну російску ґубернію. — Мінїстер Плеве виїхав до Москви. Потім удасть ся до Полтави, де мають вішати 20 головних провідників революцийного руху. Іменоване мінїстром просьвіти Ценґера уважають за доказ, що розпочаті Ванновским шкілні реформи будуть здержані. — Приватно доносять, що процес Ґріма вже скінчив ся. Ґрім дістав 12 лїт тяжких робіт. — Російске правительство вислало до Льондона більше число тайних аґентів, аби слїдили пробуваючих тут Росиян.

Зїзд
руских священиків і делеґатів руских церковних громад в Гарисбурґ, Па.

Дехто складає вину нашого упослїдженя виключно на Поляків. Се може бути правдою хиба в Галичинї, але не в Америцї. Виною тут є полїтика римскої церкви взглядом греко-католиків. Адже-ж в Сполучених Державах католицкі бискупи, що виклинали і виклинають наших священників та ставляють до них всякі дивоглядні жаданя, або не хотять узнавати наших прав, се не поляки, але Айриші. В Канадї також не Поляки, а французкі католики хотїли-б панувати над Русинами. А в Бразилиї, де навіть таким ревним греко-католикам, як реформовані Єзуїтами Василїяне не позволяють їздити по руских кольоніях і сповняти духовних треб — католицизм представляють також не Поляки, але Бразилїйцї. З сказаного виходить, що лиш полїтика Риму, взглядом Русинів єсть тому причиною, а полїтика Риму взглядом нас буде всегда однакова, як довго „унія“ буде уважати ся за злуку не рівного з рівним, але за таку злуку двох, де оден має все слухати а другій розказувати. Проте нашим обовязком є запротестувати против кривд дізнаваних зі сторони Риму і его представителїв, протестувати против всїх кривдячих нас розпоряджень, бо в противнім разї, коли будем мовчати, значить що на все годимо ся і се буде колись доказом в руках католиків против нас.

Другим нашим непрошеним опікуном в Америцї — говорив о. Бончевский дальше — се російска державна церков. Через дикі розпорядженя пропаґанди, та несправедливі і ворожі жаданя тутешних латиньских біскупів повстало між американьскими Русинами замішане, з котрого скористала російска православна місия в Сполучених Державах півн. Америки. Деякі греко-католицкі сьвященики переслїдовані римо-католицкими зістали формально змушені прилучитись до орґанїзациї тутешної російскої церкви, а прилучившись до неї стали накликувати загал Русинів до зробленя того самого кроку. І справдї деякі Русини послухали того голосу, але не всї, хотяй і як трудним було їх положене. З одної сторони напади римо-католицкої церкви — з другої усилія російскої православної місиї тягнули і тягнуть Русинів до себе так як немов би кромі римского католицизму і російского православія не було нич більше на сьвітї. Однак так не єсть. Ми знаємо, що за давних часів руска церков виглядала зовсїм інакше. Народ мав немалий вплив в дїлах церковних, вибирав епископів і т. д. а патріярх царгородский, до котрого на той час Русини належали їх посьвячував і затверджував. Унїя знищила поволи се виборче право руского народа а вмісто народа польска шляхта і королї зачали занимати ся настановлюванем епископів дуже часто людей негідних того високого уряду. Бувало нераз, що епископом роблено людей сьвітских за певні заслуги для короля, бо королеви ходило не о те, щоби епископ був добрим епископом, але щоби міг користати з великих епископских маєтків. Подібно роблять днесь і в старім краю. Нарід не має жадного голосу в виборі епископів, але польска шляхта, намістник, цїсар і Папа. З того виходить, що многі краєві епископи не дбають о добро рускої церкви і руского народа, але о інтереси тих, що їх на сей уряд поставили.

Не лїпша доля спіткала тую часть рускої церкви, що дісталась під Росию. Права народу в дїлах церковних обмежувано чим раз більше, епископами роблено не Русинів, а Москалїв, а наконець, коли цар Петро Великий заказав вибрати нового патріярха і установив на его місце Синод — руска церков стала простим урядом державним, а рускі епископи і сьвященики державними урядниками. Мало помалу зачали витискати в Росиї з руских церков руску мову, говорити проповіди по російски, насилати до руских сіл і міст російских попів і епископів. Словом церков руска під Росиєю перестала також бути тим, чим була давно, тож і не дивниця, що Русини, що жиють під Росиєю покидають російску православну віру і переходять на протестантизм та другі віри, хотяй правительство російске переслїдує їх за тоє дуже сильно і карає. Як бачимо з сего російска державна церков зробила не мало лиха рускій церкві в старім краю, отже нема причини длячого ми мали би пхатись під еї опіку тут на вільній земли в Америцї. *(Далї буде.)*

НОВИНКИ.

Календар. Недїля 21./IV (4) Томи, (р. Фльоріяна) Понед. 22./IV (5) Теодора, (р. Пія V. Вівторок 23./IV (6) Ґеорґія, (р. Івана).

Іменованя. Цїсар іменував радника двору Івана Фекете де Белафалву в Трієнтї заступником краєвого президента в Буковинї. — Правительственному радникови Вікторови Барлеонови в Чернівцях надали титул і характер радника двору.

З почти. З 1. маєм отворено при почтовім урядї у Великім Кучурові (повіт Чернівцї) телеграфічний уряд.

Робітниче сьвято обходили всї робітники по більших містах держави дуже величаво. Окрім в Градцу, де прийшло до бійки між робітниками, що сьвяткували й тими, що не хотїли сьвяткувати, обійшло ся в иньших містах без авантур, хотяй прим. у Відни числили зібрані робітники в Пратері около двох десяток тисячів.

Пригадуємо іще раз всїх інтересованих на нинїшні загальні збори „Народного Дому“, а всїх руских патріотів на концерт, що дає руска ґімназияльна молодїж в честь Тараса Шевченка. Карти на концерт можна дістати в книгарни Шального і вечером при касї.

Загальні збори каси райфайзеньскої у Васловівцях відбудуть ся в недїлю, 4. мая.

Т. Балакун, 1, Годованьский
голова. касиер.

Убійника Сіпяґіна, котрого засудив військовий суд на смерть, прострілено 2. мая в Петербурзї.

Підмінована Росия. Фабричні робітники в Москві застрайкували і жадають коротшого о годину дня працї і підвисшеня платнї. Страйкуючі збирають ся часом гуртками на улицях і сьпівають революцийні піснї. Тодї виступає військо і розгонить демонстрантів. При таких нагодах козаки нагайками бють робітників або стріляють. Онодї убили і зранили около півтора сотки робітників. З Петербурга доносять: Мінїстер внутрішних справ Плеве виїхав до Москви, аби розвідати ся про робітничий страйк. Звідтам поїде до Полтави, аби лично кермувати здавленем хлопского бунту. Мінїстер буде також при страченю спійманих хлопів. З Петербурга доносять до Frankf. Ztg.: Причиною селяньских розрухів в полтавскій ґубернії є аґітация прогнаних студентів з російских унїверситетів. Студенти, засуджені на заслане, перебирали ся за жебраків і підбурювали селян до революциї. Відозви, які они тисячами розкинули по селах, звучать: „Указ Єго цїс. В. цїсаря Миколая і т. д. Бл. п. покійний мій дїд, цїсар... надїлив вас хлопів свободою, через знесене кріпацтва, та також надїлив вас землею. Але властителї дібр в державі не були з сего вдоволені і відобрали вам землю незаконно. Земля, яку ви так гірко обробляєте за нужденну винагороду, є вашою власностию, збіже, на громаджене в шпихлїрах ваших гнобителїв, є вашим збіжем. Люблю вас, а що хочу бути також справеливим володарем, дозволяю і приказую вам жадати звороту вашої власности і роздїлити еї межи законних властителїв. А як не віддадуть вам добровільно, то возміть силою, заберіть худобу з їх стайнїв, збіже з їх шпихлїрів і т. д.“ — Крім сеї відозви студенти розкинули тисячі аґітацийних брошур і викладали небувалу появу в Росиї — революцию темного мужицтва. В Росиї виходить шість нелеґальних часописий, що пропаґують революцию. В Петербурзї виходить „Рабочая Мысль“, орґан тамошних социялїстів. Доси появило ся 13 чисел. — В Київі друкує ся „Впередъ“, видаваний київским комітетом социяльно-демократичної партиї. Вийшло доси 10 чисел. — В Катеринославі, найбільшім промисловім осередку наддніпряньскої України, появило ся доси 6 чисел підземної робітничої часописи „Южный Рабочій“. Саратів над Волгою має теж свій тайний орґан — „Рабочую Газету“, котрої надруковано доси 7 чисел. Послїдними часами появила ся ще й в Нижнім Новгородї „Нижегородская Рабочая Газета“. — Всї ті часописи є орґанами російских социял демократів. Крім того зачали і социялїсти-революціонери, що признають террористичну тактику, видавати свій орґан — „Революціонную Россію“. Доси вийшли 4 числа. Польскі социялїсти в Королївстві мають три підземні часописи: Robotnik, Proletaryat і Gazeta Robotnicza. — Українські революціонери друкованої часописи в Росиї ще не мають, а тілько видають гектоґрафовані листки. Натомість орґаном їх єсть черновецке „Гасло“ і „Бібліотека Р. У. П.“, котрої вийшло доси 6 випусків.

Вкладки членьски на „Народний Дім“ зложили Вп. добродїї П. Мартинюк з Ленківцїв 100 к. Мирон Зотик з Брещатика 10 к. Гавриїл Товстюк, 5 к. Тит Козак 5 к. Юліян Чурковский, 5 к. Юрій Копачук, 5 к. Василь Продан, 5 к. П. Бронислава Клим, 7 к. Разом 142 к.

Посмертна † оповістка.

Теофіля Скопчиньска з Атанасиевичів в Чернівцях упокоїла ся 1. мая 79. роцї свого житя, Похорон відбув ся 3. мая пополудни. В. е. п.!

Телеґрами „Буковини“.

Відень, 2. мая. Буджетова комісия приняла незміняючи предложене правительства дотично тих сум, котрі входять в ужиток із мелїорацийного фонду після прелїмінаря за р. 1902. — Палата послів ухвалила буджетовий уступок „Підтримане промислу“ і нараджувала ся над уступком „Почта і телеґраф“.

Відень, 2. мая. Палата послів ухвалила уступок „Почта і телеґраф“ з чим і ухвалено цїлий буджет мінїстерства торговлї. Потім зачали ся наради над буджетом желїзниць. Слїдуюче засїдане 12. мая.

Теплиць, 2. мая. Доси витягнули із шиби Добльгоф дванацять мерцїв.

Петербург, 2. мая. Певні вісти голосять, що цар студиює конституцийні пляни, що виробив свого часу Льоріс Меліков.

Париж, 2. мая. Мирові переговори в пополудневій Африцї мали розбити ся, а Бури виробили новий плян для зимового военного походу.

Філядельфія, 2. мая. В тутешній фабрицї тютюну повстав безпідставний переполох перед огнем, через що знайшли смерть сїм робітниць а двацять і три тяжко ранених.

Копенгаґа, 2. мая. Союз робітників ухвалив, щоби всї портові робітники покинули працю і розпочали штрайк. Ся ухвала вийшла вчера в житє, але помимо того працювали по деяких портах.

На продаж!

Вигідна хата з огородом в старій Жучцї при державнім шляху, 1 км. від цукроварні а 2 км. від електричного трамваю. — Зголошувати належить ся до п. Ілї Ілюка, управителя в Кичері через Терешини.

Плян їзди на буковиньских зелїзницях від 1. мая 1902.

Час середноевропейский; грубші цифри означаюуть час від 6. вечером до 5.59 рано; цифри в [скобках] поїзди посьпішні, прочі особові а на льокальках мішані.

З Лужан до Чернівцїв відходить	[7.19]	1.12	6.07	[7.40]	5.52	8.23	4.50**)
З Чернівцїв до Іцкан „	[7.45]	1.49	4.40	[8.13]	6.29	—	—
З Гайбокої до Серету „	9.00	—	6.35	—	—	—	—
З „ до Бергомету „	8.50	—	6.20	—	—	—	—
З Гадика до Бродини „	9.22	3.50	7.30*)	—	11.40*)	—	—
З Гатної до Кимполунґу „	11.00	5.10	—	—	11.40	—	—
З Вижницї до Чернівцїв „	—	—	2.35	—	—	5.15	—
Із Заліщик до „ „	—	—	—	—	—	4.33	1.50
З Новоселицї до „ „	6.45	11.10	—	4.30	—	—	—

*) Лиш до Радівцїв.
**) Лише в понедїлок.

З Іцкан до Чернівцїв відходить	[5.35]	6.30	10.28	[4.55]	6.20	—
З Чернівцїв до Лужан „	[8.02]	9.55	1.35	[7.03]	9.43	7.10**)
З Кимполунґу до Гатної „	—	—	5.07	11.52	11.52	—
З Бродини до Гадика „	5.15*)	4.00	—	4.39*)	3.00	—
Із Серету до Гайбокої „	5.30	5.30	—	4.40	4.40	—
З Бергомету до Гайбокої „	—	4.35	4.35	2.10	2.10	—
Із Чернівцїв до Вижницї „	[8.02]	—	—	[7.03]	—	7.03
Із „ „ Заліщик „	[8.02]	—	—	—	—	7.10
Із „ „ Новоселицї „	8.35	—	2.00	—	—	7.45

*) Лише до Радівцїв.
**) Лише в понедїлок.

Ріжнородні новости! Материї на меблї, стори накривала.

Вистава і отворене

ТОРГОВЛЇ КИЛИМІВ

фірми

Берцю Вендера Синів

Чернівцї, улиця Паньска ч. 9.

Найбільший вибір килимів, материй на матераци і т. д. в ріжних цїнах.

Великий склад ріжнородних Перских і Смірненьских килимів і т. и.

Після найновійшої моди
Килими сальонові,
Килими до завішаня
Килими Velour і
Килими Axminster

Для остороги!
Стара знана фірма
Берцю Вендера Сини, Чернівцї, готель Паріс
лишає ся дальше заосмотрева в великий вибір товарів.

Новости
в Килимах Odison-a
Килима з вовни
Килима з шпаґату
Килима з юти і. т. д.

Оздоби до кімнат. — Кошикові меблї, вишивані накривала матераци і т. и.

Задля сего, що не можемо тут вичислювати всї наші артикули, тому просимо Вп. П. Т. Публику,

аби зволила ласкаво заглянути до нашого новоурядженого льокалю.

КОТВИЦЯ
Liniment. Capsici comp.
з аптики Ріхтера в Празї,
загально признаний знаменитий
усмирюючий лік на втиранє
по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей
загально улюблений лік
все лише в ориґінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера
під золотим львом у Празї.

Важне для кождого!

Випродаж!

По дивно дешевій цїнї, **лише за 2 зр. 95 кр.** прекрасний ґарнїтур, зложений **з 14 цїнних предметів,** а іменно:

1 годинник нїкльовий, анкер ремонтоар (на жадане посріблений) з гарно ґравірованими окадинками, докладно зреґульований, з три лїтною ґарантиєю і етуі.
1 гарний ланцушок з ґолдини або нїклю з кутасом. Париской системи.
1 шпилька до краватки, з ґолдини з іміт. брилянт.
1 пара позолочених спинок до манштетів, марка „garantie“.
1 ґарнїтур (5 штук) спинок з ґольдини до ковнїрцїв і сорочок.
1 пара ковтків з правдивого срібла, значеного урядом.
1 перстень з ґольдини з гарним каменем.
1 кишенкове зеркальце і етуі.

Сих 14 гарних і цїнних предметів разом з годинником (анкер ремонтоар) розсилає за 2 зр. 95 кр. (за піляплатою або висилкою наперед гроший) фірма:

Brüder Hurviz

Exporthaus, Krakau, Stradom Nr. 17.

Коли се кому не сподобає ся, може до 8 днїв звернути і дістати гроші назад, одже нема резіка.

Богато ілюстровані катальоґи годинників, ґарнітур золотих, срібних і з хіньского срібла товарів по малій цїнї — gratis і franco.

Найновійші Schulversäumnisse

получити можна

в друкарнї „Рускої Ради“, в Чернівцях

улиця Петровича ч. 4.

Друкарня тов. „Рускої Ради“

в Чернівцях улиця Петровича ч. 4

має на складї отсї

КНИЖКИ

Бажаньский Іван: „Пропасть“ . . кор. —·20
Барановокий Мечислав: „Педаґоґіка“ для семінарий учительских і учителїв шкіл народних, (видане четверте значно розширене і доповнене „Нарисом психольоґії виховавчої„) „ 1·20
Будилець Ев. О.: „Студиї Богословскі“ „ 6 —
Гаврищук Микола: „Методика“ наука в школї народній ч. II . . . „ 2·—
Галїп Теодот: „Домашний писар“, збірка примірів, як укладати ріжні письма „ 1·—
„Перші зорі“, оповіданє . . . „ 1·—
„Думки та пісні“, поезиї . . „ —·20
Гаршин: „Малярі“ . . . . . „ —·20
Гоголь Микола: „Ревізор“, комедия в 5 діях, переклад В. Сїмовича . „ —·60
Данилевич Іван: „Приказки“ I і II по „ —·16
Захарко Іван: „Жарти“ . . . . „ —·20
Кобилянська Ольга: „Людина“ . . „ 1·—
„Покора“ . . . . . „ 1·—
Кониський Олекса: „В день сьвятоїволи“ „ —·20
Крушельницький Антін: „Серце“ . . „ 1·—
„Семчишини“ . . . . . „ —·80
Лукиянович Денис: „Багнїтки“ . . „ —·20
Martynewicz I.: „Historische Zeugnisse“ über die ältesten Beherrscher und Einwohner der Bukowina und Moldau „ —·20
Окуневский Ярослав: „Листи з чужини“ „ 3.—
Павлик Михайло: „Про русько-українські народнї читальнї“ . . . . „ 1·—
Pihuliak Darius: „Die Amts-Correspondenz“ der Volksschulleitungen und Ortsschulräthe Angelegenheiten . „ 1·25
Пігуляк Єротей: „Верховинські згадки“ „ 2·—
Попович Омелян: „Ластівка“ . . . „ 2·—
„Чума горільчана“ . . . . „ —·50
„Методика“ I . . . . . „ —·60
„10 казок для дїточок“ . . . „ —·20
„Хлопцї садівники“ . . . . „ —·40
„Цїсар Франц-Йосиф I. . . . . „ —·20
„Красномовскими людьми“ . . „ —·40
Сенюк Іван: „Образки з природи“ I II „ —·20
Семанюк Іван: „Карби“ . . . . „ —·80
Слободівна Марія. „І хтож вона була“ „ 1·—
Стефаник Василь: „Сина книжечка“ . „ 1·—
Стоцкий Стефан: „Буковинська Русь“ „ 2·40
„Bestrebungen der Rumänen“ . . „ 2·—
„Громада“ або який лад і порядок має бути в громадї . . . . „ —·20
„Порадник“ як закладати каси пожичкові і щадничі . . . . „ —·40
„Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthografie . . . . . „ —·40
Федькович Юрій: „Твори“ том I . . „ —·80
„Пісні жовнярскі“ . . . . „ —·20
„Проскурка“ . . . . . „ —·20
Франко Іван: „Русько українська література“ . . . . . „ —·20
Шпитко Осип: „Листи з пекла“ . . „ —·30
Єремійчук Денис О.: Die griech. Präsanctificanten-Messe, ihre Entstehung Entwikelung und gegenwärtiger Ritus „ 3·—
„Житє, муки і смерть і історія перенесеня мощів сьв. великомученикаІ вана Сучавского“ . . . „ —·40
Яблочков Г.: „Сїльска учителька“, оповіданє, пер. А. Крушельницького „ —·50
* * * „Бесїди про часи козацькі“ . „ —·80
* * * „Res Ruthenicae“ . . . . „ —·20
* * * „Про бук, сойм краєвий і про вибори до сойму“ . . . „ —·20
* * * „В чім наша сила“ . . „ —·20
* * * „Котюзї по заслузї“ . . „ —·20
* * * „Голос до народа“ . . . „ —·24
* * * „Зерна“ . . . . . „ —·20

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
отворена в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.
За редакцию відповідає **Володислав Секерский.**
З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Відсутнє число

Ч. 49. Чернівцї, пятниця дня 26. цьвітня (9. мая) 1902. р. Рочник XVIII.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Народне шкільництво на Буковинї

в р. 1900—1.

Власне появило ся урядове справоздане про стан народного шкільництва на Буковинї в р. 1900—1, а що народне шкільництво є головним чинником культурного розвою народу, проте хочемо подати із названого справозданя що найважнїйші дані, з котрих осудимо поступ народної осьвіти на Буковинї за минувший рік.

Видїлових шкіл не було на Буковинї і с. р. нїодної, заступали їх т. зв. курси для дальшого образованя, тай то лише для дївчат; було їх всего 6, усї нїмецкі і то в Чернівцях, Сучаві, Радівцях, Серетї, Сторожинци і Гуморі, наколи Вижниця і Кіцмань не мають їх зовсїм. Ті курси посїщають майже самі дївчата нїмецкі або знїмчені, наколи для руских і волоских дївчат нема нїякої висшої школи.

Народних шкіл публичних було м. р. разом 365, з того було 118 одноклясових, 90 двокл., 67 триклясових, 46 штироклясових, 30 пятьклясових а 14 шістьклясових. Число одно- і двоклясових зменьшило ся в порівнаню до передтогідного року о 17, взглядно 3, 3-кл прибуло 9, 4-кл. 6, 5-кл. 7 а 6-кл. 1.

Цїлоденна наука була в 123 (+7)*), цїло і південна в 97 (+8) а південна в 145 (—12) школах. Як бачимо, то ледво третина шкіл мала цїлоденну науку; се знак, що дві третинї шкіл переповнені взглядно невідповідно приміщені, чому в интересї лїпших успіхів наукових конче би зарадити, та на се треба гроший і то великих сум задля підмоги для громад на будову шкіл.

Після викладової мови було в м. р. 43 (+1) нїмецких шкіл а то 28 чисто-нїмецких а 15 з мішаною мовою викладовою в низших клясах. Та із сих 15 шкіл були справдї тільки в 9 черновецких школах низші кляси рускі, волоскі та польскі, в 6 школах а то в Серетї, Сторожинци і Сучаві вчать і в низших клясах по нїмецки, хиба що який совістний учитель хоче і вміє заговорити до ненїмецкої дитини і в єго рідній мові. І в сих містах час би вже отворити осібні, хоч низші кляси після рідної мови дїтий, як у Чернівцях, а то шкода часу, який ненїмецкі дїти тратять на турецкім казаню.

Руских шкіл було 146 (—1), руско-нїмецких 11 (+1), руско-волоских 8 (+2), руско-нїмецко-волоских 1 (—2), руско-польско-нїмецких 2. а руско-волоско-польско-нїмецких 1.

Приглянемо ся сим числам близше, а то на підставі додатку до справозданя, що є немов шематизмом всїх шкіл, бо подає кожду школу поіменно, число заснованих і отворених кляс, мову викладову, число дїтий, що обовязані і що ходять до школи після віроісповіданя і рідної мови, число дїтий незаписаних із законних і без законних причин, число учительских місць і на остаток імена всїх учительских сил, їх вік і лїта служби сталої.

Із сего вельми цїнного додатку довідуємо ся ось що про мову викладову шкіл в руских громадах. Ото в Кучурові великім є в обох школах лиш по 27 волоских (?) дїтий, а мова викладова проте руско-волоска, в Новій Жучцї лиш 22 нїмецких дїтий, а мова викладова руско-нїмецка, в Нових Броскївцях і Костинцях, де нема нїодної волоскої дитини, мова викладова також руско-волоска! Отже пять руских шкіл остає безправно утраквістичними. За те у всїх висших клясах Черновецких шкіл, де є сотки руских дїтий, викладова мова лиш нїмецка, а в Боянах, Молодієві, Новім-Солонци, в Радівцях, Опришенах, Старих Броскївцях, Новій Гутї, Ст. Ілї, Іцканах, Сучаві, де є по кільканацять а й по кількадесять руских дїтий, ба навіть у Волоскім Банилові, де є **325** обовязаних а 36 записаних дїтий руских, не вчать рускої мови хочби як предмету. Але в руских селах є між иньшими в Ґоґолинї задля 12, в Котулї-Баїньскім задля **0**, в Люди-Горечі задля 8, в Лукавици задля **0**, в Михалчу задля 2, в Джеминах задля 4, в Синівцях задля 3, в Гатнї задля **0**, в Іпогештах задля **0** волоских дїтий наука волоскої мови, котру надто румунїзатори, попи й деякі учителї, накидують і всїм руским дїтем.

Ось так то виглядає в дїйсности slavisarea-rutenisarea Буковини, про яку наші вороги неустанно горлають і якою всїх пугають! Ся „нечувана протекция для Русинів“ не дає руским дїтем нагоди хочби навчити ся читати молитви, не то що!

З тих 146 руских шкіл було 62 одноклясові, отже більше як половина всїх, 34 двоклясові, себто трохи більше як третина всїх, 32 триклясові або половина всїх, 13 штироклясових або 4·6 всїх а 4 пятьклясові або 7·5 всїх. Шістьклясової рускої школи не було анї одної, бо шесту клясу Кіцманьскої школи перетворено на нїмецку.

Як упослїджені Русини зглядом розширюваня шкіл викажемо на иньшім місци, де йде мова про число дїтий обовязаних і записаних до школи.

Волоских шкіл було 124 (+3) а то 42 одно-, 39 дво-, 23 три-, 9 чотиро- а 11 пятьклясових; нїмецко-волоских 23, межи ними 11 чотироклясових; волоско-мадярска 1.

Відтак були ще: 1 польска, 1 польско-нїмецка і 3 мадярскі школи.

Після повітів мали:

Чернівцї місто	14	шкіл а	115	кляс,
„ замістє	45	„	138	„
Гумора	37	„	88	„
Кимполунґ	44	„	92	„
Кіцмань	53	„	122	„
Радівцї	33	„	119	„
Серет	27	„	75	„
Сторожинець	49	„	114	„
Сучава	26	„	72	„
Вижниця	37	„	72	„

Відразу видно, що н. пр. в Кіцманьскім (рускім) повітї було о 20 шкіл але лише о **3** клясї більше, як у волоскім Радовецкім, а так само у Вижницкім однакове число кляс із Сучавским, мимо того що у Вижницкім було одинацять шкіл більше. Знов доказ „форитованя“ Русинів а „упослїджуваня“ Волохів.

Прибуло нових шкіл 8, а нових кляс 91. З нових шкіл є 4

*) Числа в скобках означають тут і далї ріжницю між тогідним а попереднім роком.

Максим Ґоркий.

Перервана гребля.

(З російского — „Н. Ч.“).

Тепле маєве сонце. Море колише ся тихо. Наш човен совгає ся одностайно по филях; вітрила надувають ся... Довкола широка, вільна площа. В віддаленю видко стару перервану греблю. Наближаємо ся до неї. Филї ударяють з силою о камінний мур охоронний; веселі і пяні волею, кидають ся в широкий вилім, що отвирає ся в знищеній гребли.

— Море не любить запори, — замітив мій товариш, старий, осмалений від сонця рибак.

— Чи вже давно перервало ту греблю? — спитав ся, мимохіть потрясений напрасною могучостию филь, що рознесли ті великаньскі скали.

— Здаєть ся, що вже дуже давно, — відповів задуманий.

— Але чи знаєте рибацку казку о борбі моря з тими скалами?

— Коли хочете, то вам оповім.

*

Филї моря були свобідні як птички у воздусї... Мати буря присипляла їх піснию, они в безжурній веселости колисали ся в безмежну долину.

Але хитрий і злий тиран чоковік, завидуючи филям їх долї, постановив позбавити їх свободи, аби не перебігали більше над безмірними пропастями моря, і не усьміхали ся до золотого сонця і голубого неба.

Вислав послушних невільників, щоби зносили зимні скали з нутра землї, і почали вкидати їх в морску глубину.

Високо запінило ся море, весело підскочило з радости.

Весело приглядають ся филї, як скали спадають на дно моря. Танцюють, товплять ся і сьміють, пестять понурі скали і зникають; свавільно шалїють филї.

— З зимного нутра землї прийшли до нас сумні гостї; хочемо приймити їх дзвінким сьпівом, теплим привітом і пестощами розвеселити, — а відтак разом з ними забавляти ся в любім мори і славити сьвітло і волю! — Так радували ся молоді филї.

Лише мати буря і батько оркан витають гостий нерадим ворчанем; хмарно глядять на скали.

А скали падуть в море, падуть безнастанно, тулять ся близько себе, ростуть в щільний мур, і починають гнести филї, класти запору їх вільним танцям.

Филї зачудовали ся; тревожно мірили високий, понурий мур. Перший раз загороджувано їм дорогу.

А коли відтак хотїли спокійно плисти дальше, ударили грудьми о тверді скали... Відскакували з зойком... Мур був студений і недоступний.

Море задрожало...

Розгнїванї филї женуть одна за другою.

В першім страху филї кидають ся наперед, розтручуючи груди о хмарні сзали.

Зойк підняв ся з моря...

— Зрада, зрада! — кричать розгнївані филї. — Ми їх приймили як приятелїв. Волю, волю нам украли!

Плаче мати буря... З ревотом кидає ся батько оркан на темну стїну скал...

— О скали! О люті скали! І ви колись були на волї, і ви колись віддихали свободою! — Чого украли волю дїтям?

Тодї люті скали захмарили лице.

— Чейже то не наша воля! Краде ся, коли приказано красти! — відповіли, і зі злобним воркотом похилили ся над морем, злобні, грізні...

Мати буря утїкла; батько оркан пігнав також морем з шумом і ревотом; скликують филї, оповідають їм сумну вість.

— О филї, ви бідні филї! Страчена, страчена воля!... Від нинї ви понижені як невільники...

І женуть дальше.

Море задеревіло...

Дужі, старі филї усунули ся в пропасть моря... Мати буря не може їх обудити, нї батько оркан прикликати...

А молоді филї порушають ся маркотні і мовчаливі; не чути нї сьміху, нї давних свобідних пісень; темно сьвітить сонце на небі; небо довкола сїре і сумне... Лиш рідко молоді филї, утомлені твердою неволею, збирають ся до спільної борби з ворогом. Одні на других оперті густою лавою кидають ся на острі скали... Але тверді скали не поддають ся; далеко лунаючим відгомоном відзиває ся лиш зойк, виють поторгані тїла хоробрих борців...

Море заплакало.

Богато лїт минуло...

Безчисленні филї роздерли груди о твердий мур...

Чим раз темнїйше і сумнїйше ставало довкола... филї почали непокоїти ся.

— Будемо ждати, хочемо зібрати сили!

Минали лїта...

Молоді филї підросли. Вислали післанців на всї сторони моря, збудити сплячі, скликати всї филї до борби зі скалами.

Післанцї зійшли в глубину до старих филь закликати старих дїдуганів до борби.

Старі дїди потрясли воркотливо головами.

— Нема у нас сили нї одушевленя вашого, нї завзятя. Що ви гадаєте? Ми маємо бороти ся? Ми бити ся зі скалами?

Филї-гонцї пігнали глядати дорогих свояків: кликати матїр бурю і батька оркана.

Переглянули цїле море — дармо; найшли їх в пропастях гір.

— Витайте дорогі свояки, приходимо до вас як післанцї филь. Покидайте тїснї гірскі проходи, летїть чимскорше над море, зірвіть кайдани, котрими оковано духа братів. Влийте старим филям жите і дайте їм бажане волї; зберіть дишучі гнївом, гудячі филї і ведїть їх разом на скали! Не страшна нам борба

волоскі, 3 рускі а 1 німецка. З нових кляс є 41 волоских *28* руских, 12 німецких, 3 нім.-вол., 3 руско-вол., 2 нім.-рускі, 1 мадярска а 1 при школї з 4 мовами. І ось вам дальший довід „протекциї“ для Русинів, що дістали о 1 школу а 13 кляс меньше від Волохів!

Замкнено 1 школу (в Старих Іцканах) з 2 клясами, що злучено із Сучавою. Через заразливі хороби були на якийсь час замкнені 23 школї, з того **13** в Кіцманьскім повітї; з того видно особливу „дбалість“ о просьвіту чи здоровє руского народу. Не вже й се має бути доказом протекциї для Русинів?

Шкільні будинки були в 234 місцевостях відповідні а в 131 невідповідні, найбільше невідповідних в Кіцманьскім (29) а найменьше в сучавскім; а самі 3 рускі повіти становлять половину нездібних на школи домів. Не ласка-ж і се?

Приватних шкіл було 23, головно в евангелицко-німецких комьоніях, що не хотять їх випустити з рук. До сих шкіл належить і румунїзаторска фабрика яничарів під безконечною управою Литвинюка, де було 215 руских а 145 волоских хлопцїв.

Число дїтий обовязаних до школи було 99.869 (+2896), з них записано до публичних народних шкіл 74.243 (+4162), до приватних 2751 (—96) а до середних і т. п. 3711 (+803); нездатних до школи було 2700 (+418), а без науки оставало здібних дїтий 15.451. Пересїчно записано до школи 81% дїтий здатних до науки, найбільше (95%) в Чернівцях, а найменьше (70%) у „протеґованім“ рускім повітї Вижницкім.

Та цїкавійші для нас дані про руских дїтий.

Їх було в поодиноких повітах ось кілько:

	обовязаних:	записаних:
Чернівцї м.	1809	1333
Чернівцї зам.	8507	6464
Гумора	191	156
Кимполунґ	795	413
Кіцмань	12882	9950
Серет	3127	1756
Сторожинець	4896	3430
Сучава	877	448
Вижниця	7000	4039
в прив. школах	—	283
разом	41317	28841

Отже з числа обовязаних до школи дїтий руских записано несповна 80%. За те з 32927 волоских дїтий записано 26319 або майже 90%, отже о 10% більше як „пещених“ Русинів. Причина сеї ріжницї лежить в нерівномірнім закладованю і розширюваню шкіл волоских а руских, що видно виразно із згаданого „Додатку“, котрий аж кишить від громад руских. де сотки (у т. зв. Волоскім Банилові і Жадові навіть по півтисячки) руских дїтий не позаписувано до школи, наколи таких волоских громад значно меньше. Ото н. пр. в волоскім гірскім повітї Кимполунзкім не записано до школи всего 860 здібних до науки дїтий, а в рускім Вижницкім аж 2543 або шестину всїх 10 повітів; бо в Кимполунзкім кождий волоский кут має школу, є їх по кілька в одній громадї, а у вижницкім лише по одній тай то у жидівскім „селї“.

А може вороги наші і народної просьвіти взагалї добачать якраз і в сїм протекцию для Русинів? У них все можливе, що тільки годно вгодити їх безмірній ненависти до руского народу.

(Конець буде.)

Полїтичні вісти.

Про полїтичне положенє в Буковинї.

Приносить віденьска „Die Information“ в 98. *числї з 30 цьвітня* отсю цїкаву допись:

„Чернівцї, 22. цьвітня. В нашім малім краю, котрий заселяють шість народностий і чотири віроісповідань, зуміла найменьша ґрупа — німецка, що числить із 700000 мешканцїв заледве 50.000 душ, вхопити рядячу керму в свої руки. Дуже дивний є сей факт, що хотяй німецка „партия“ тримає ся як найрадикальнїйшої проґрами, піднерає єї ряд. І дїйсно діпяла ся она г еґемонії, котру виповняє з своїм провідником, послом Скедлем, на чолї, лише тому, що міродайні круги віддають ся фальшивим надїям, що з помочию сеї малої фракциї дасть ся лекше радити всїми иньшими більшими народностями, Волохами, Русинами і Вірмено-Поляками тим лешке, бо німецка мова панує в урядї і в школї так, що здаєть ся, мов би все було знїмчене. Публична опінїя зжила ся з тим так, що уважає сей порядок узаконений правительством, і називає проф. Скедля другим краєвим президентом, без котрого ради і одобреня нїчо не сьміє стати ся в краю. Інакше звучать вісти з Відня, що приходять з компетентних кругів. Они не дуже прихильно голосять про сей полїтичний розвиток в Буковинї, бо пос. Скедль і его тїснїйші товариші по переконаням належать до тої ґрупи німецкої лївицї, котра в послїдних часах не дуже заходилась около того, щоби не справляти правительству прикростий. — В Буковинї панує від давна добре порозуміне між тими „мішаними народностями“, через що росте економічний добробит. Але під аґітацийними впливами тої кліки, що стоїть під протекциєю високих кругів, вяне експанзивна сила економічна ізза борби поміж поодинокими націями. В нашім малім пограничнім краю цїнять високо німецку культуру, радо приймають єї двигателїв яко учителїв, але їх узнавати за панів, їм жертвувати національну рівновагу і полїтичну независимість, до сего нїколи не рішать ся.“

З внутрішної полїтики.

Проґрама роботи парляментарної уложена міродайними сторонництвами мала би бути така: *біжучий тиждень* має бути присьвячений уконституованю делеґациї і вступній роботї в буджетовій комісиї делеґацийній. Дня 12. і 13. мая мала би вести ся в радї державній розправа *над міністерством* рільництва, а ще 16. і 17., як буде спроможно, над міністерством судівництва. Опісля почали-б ся по лат. зелених сьвятах пленарні засїданя делеґациї і мали би скінчити ся до 28. мая. Дня 30. і 31. мая мала би рада державна скінчити буджет і ухвалити опісля ще закон *про опусти* податків ґрунтових, про термінову торговлю збіжем, договор з дунайским пароходним товариством, податок від зелїзничих білетів, про дотацию меліорацийного фонду і титул інжинерів. По 10. червня зібрали-б ся сойми. Досьвід поучив однак, що всї такі проґрами показували ся оптимістичними. Чи і з сим так не стане ся, побачимо.

Точка тяготи австрийскої полїтики пересунула ся тепер до Будапешту. Цїсар виїхав туда вчера пополудни і забавить там (з виїмком від 8. до 10. с. м., на коли верне до Відня на вінчанє архикн. Марії Кристини) аж до 27. с. м. Президент міністрів др. Кербер поспішив також до Будапешту задля конференций з Сельом в справі австр. митової тарифи і угодових справ. Делеґацийна сесия розпочинає свої наради завтра. Полагодженє угодових справ утруднила потроха послїдна бесїда міністра торговлї бр. Каля, досить рішуча против надмірних претенсий Мадярів. На сих конференциях має також прийти справа мирових судів в квестиї спірних митових спраг. Вкінци доносять віденьскі дневники, що міністерство війни зажадає від делеґаций надзвичайного кредиту в сумі 38 мілїонів корон на закупно гармат.

Neues Wiener Tagblatt доносить з Будапешту, що др. Кербер прибув там онегди вечером, а міністер краєвої оборони ґен. Вельзерсгаймб вчера рано. Подорож австрийского президента міністрів послїдувала в наслїдок цїсарского покликаня, бо вчера пополудни мала відбути ся в замку в Будапештї велика рада коронна, котра мала розбирати войскові предложеня в делеґациях. Чи оба президенти міністрів відбудуть тепер в Будапештї дальші конференциї над справами: австро-угорскої угоди і автономічної митової тарифи доси ще не звістно на певно, на случай же коли би до того не прийшло, то др. Кербер ще нинї пополудни виїде з Будапешту. — Зі сторони угорскої підносять, що Сель не може в угорскім соймі нїчого більше перевести, як лиш угоду з часів Банфіого і супротив того дармо було би домагати ся від него яких небудь змін в угодї. В угорских кругах дуже дивують ся становищу урядової австрийскої праси і кажуть, що не надїяно ся в Будапештї, аби Австрия так рішучо виступила в обороні своїх інтересів.

Засїданє австрийскої делеґациї розпочало ся передвчера о годинї $4^1/_2$. На запрошенє ґр. Ґолуховского відкрив делеґацию пос. Гельферт, яко найстарший віком, відтак слїдувало уконституованє. Президентом вибрано посла Бернрайтера. а его заступником члена палати пана Феттера. Міністер ґр. Ґолуховский заявив, що цїсар прийме австрийску делеґацию в середу о год. 12 в полудне, а угорску о год. 1. Відтак відчитано інтерпеляциї, між иншими в справі вивозу коний до полудневої Африки; інтерпелянти жадають, аби на случай колиби дїйстно вивожено конї до полудневої Африки, видано заборону вивозу. По предложеню буджету засїданє закрито. Делеґация угорска вибрала предсїдателем ґр. Юл. Андрашого, а заступником ґр. Сапарія. Ґр. Андраші в своїй промові зазначив, що теперішне внїшне положенє есть бодай в головнім зачерку таке саме як минувшого року. Лише голос тих держав має вагу, котрих оружні сили розвивають ся рівномірно з силами инших держав. Окликом в честь цїсаря закінчив бесїдник свою промову.

Окупация Альбанії Австро-Угорщиною.?

Wiener Mittags-Zeitung приносить сензацийну вість з добре поінформовани х кругів у Будапештї про намір Австро-Угорщини, окупувати Альбанію. По-

---

нї смерть; хочемо для наших братів ратувати волю!

Сильно задрожало серце матери бурі; кипуча кров заграла в жилах батька оркана. Слова післанцїв пригадали їм давні часи, повні слави.

Ніжним поглядом обняли молодих борцїв і з гірских пропастий загремів до безкрайого моря великий крик радости:

— Ідемо, ідемо, ідемо! Ратувати волю, ратувати волю, ратувати волю! Прокиньте ся встаньте! Ви дужі филї, порвіть кайдани свободи, положіть запори!...

Той крик був величезний; обурив сонних, відмолодив старих, загрів їх відвагу і до борби.

І филї встали і спливали з усїх сторін, слухаючи поклику до борби.

Глуха, душна ніч лежала за морем, чорні хмари нависли довкола, коли перший раз роздав ся поклик.

— З заходу і всходу, з полудня і півночи бігли филї і збивали ся в густі лави.

Молоді филї горять скаженим завзятем, рвуть ся, щоби бути першими при нападї...

Як блискавки кидають ся наперед з диким шумом; буря і оркан спішать на поміч... Ричить буря... Ревом помагає оркан...

Войско стояло готове до бою...

— Наперед, ви дужі филї! Смерть або побіда!

Понурі скали задрожали... Вже наближають ся филї. Чим раз скорше і скорше женуть... Скали залиті кровію: кровію неустрашимих борцїв.

Мати буря заводить:

— Дїти, ви дорогі дїти! Перші вже полягли! Богато з вас ще упаде, але нинї мусимо побороти ворога!

Море зашуміло...

Аби заступити погибших, женуть нові филї... Який грізний їх вид! Яка сила в їх розгонї! З голосним вереском кидають ся з гуком на скали, відтручені, знов поступають наперед і умираючи кличуть братів на поміч.

Скали стоять ненарушимі. Але гнївні, неустрашимі напливають филї, а їх число безконечне, нїхто не счислив би страшних филь.

Море покинуло береги; всї филї злучили ся до спільної борби. Без перерви несе ся над морем зойк і ревіт... Як великаньскі спішать молодим на поміч филї старі. Трясуть снїжними гривами і земля трясе ся довкола; скажено нападають з цїлою силою на скали.

Вже наближає ся рано, день хмарний, сїрий. Всї ще скали стоять ненарушимі. Все ще свище буря над филями і все ще падуть филї в борбі зі скалами, розбиваючи свої груди.

Налякані люди збирають ся товпами. Воркотливо поглядають рибаки, як неустрашимі борцї гинуть в нерівній борбі. Серце стискає їм біль, засумовані мужчини плачуть і благають Бога, аби зволив скоро закінчити борбу і помогти филями побідити.

Навіть злобний чоловік, котрий нагромадив скали в море і виставив против филь греблю, налякав ся тепер. Серце его задрожало на вид мук і страт моря. О, з якою розкошию був би тепер усунув скали і віддав волю филям!

Однако — за пізно!... Не плачуть филї, не просять вже більше. За богато упало їх вже в борбі, надто солодка месть за погибших.

І з шаленою відвагою кидають ся з гуком при военнім оклику бурі на блискучу скалу... Довкола одно чувство: або струтить зимну скалу, або море буде їх гробом...

Рівно, без страху женуть наперед, посувають ся до спільного нападу, скали дрожать від сили ударів. Филї деревіють, уступають і знов з шаленою відвагою женуть наперед... Всьо мішає ся в безнастаннім заколотї... Жалоби роздали ся над морем і голосний зойкіт... Море, здаєть ся, зібрало всї сили пропасти і злучило ся з небом.

Нараз роздав ся ломіт і скали завалили ся!

Подали ся під послїдним ударом і упали в пропасть моря, де спочивали погибші филї.

— Проч погані, зганьблені трупи! — заричало море на падаючі скали. — Тут сьвятий гріб хоробрих борцїв за свободу; тут спочивають благородні филї-молодцї...

І з шумом розступило ся море — і пращані проклоном поринули скали в чорну глубінь.

— Чи то наша вина? Филям припала в участи слава — а нам вічна ганьба за підле дїло.

Радує ся, тїшить, безкрає, безконечне море.

Зломило велику силу ворога. А филї колишуть ся свобідно і славлять погибших борцїв, героїв, що молодим житєм поплатились за волю братів...

— Слава полягшим!

— Для живих — воля!

. . . . . .

Я сидїв як зачарований, одушевлений тою пречудною казкою... З почестию поглядав я на свобідні филї, горді на свою хоробрість, відвагу і страшну силу.

Надімною голубе небо; підімною безконечне, безкрає море, залите мягким блеском ясного, маєвого сонця.

В віддаленю — гамір великого міста. Сьміх товпи, чорний дим, свист кнутів, брязкіт ланцухів і зойк, жалїстний зойк...

. . . . . .

І здавалось менї, що там далеко, далеко за синою смугою над морем — вие оркан... О, люди! О ви нещастні, бездомні люди!

слідна подорож архикнязя Франца-Фердинанда до Петербурга має стояти в звязи з тим проектом.

З Росиї.

Ґенерал-ґубернатор Драґоміров вернув до Киева. Дня 25. цьвітня покликано его знов до Полтави, бо збунтований народ хотів знищити нову желізницю з Киева до Полтави. — Дуже богато фінляндских сьвящеників не хоче оголошувати з проповідниць нового військового закона. За се кількох з них дуже строго покарано. „Новое Время“ доносить, що в суботу відбула ся бранка в Гельсінґфорсі цілком спокійно. — Говорять, що міністер заграничних справ, ґр. Лямбсдорф подасть ся до димісиї. Его наслідником має бути муж довіря Побідоносцева, адмірал Алексеев.

Розрухи в Портуґалії.

Студенти політехніки в Лізбоні урядили демонстрацию против угоди правительства з чужими вірителями. Товпа ішла улицею і кричала: „Проч зрадники!“ — Революцийний рух в Портуґалії зачав ся в Порто і розширив ся на цілий край. Війско збунтувало ся. Офіцири так армії, як і маринарки лучать ся з демонстрантами. 200 офіцирів маринарки не хотіло цофнути адреси до короля з протестом. В Коімбрі студенти урядили републиканьску демонстрацию. Війско не хотіло виступити против демонстрантів. Університет замкнено. Одну особу убито а одну ранено.

Услівя мира Бурів.

Бури ставлять слідуючі услівя мира: 1) Home rule у внутрішній адміністрациї; 2) помилуване повстанців окремим актом королівскої ласки, котрий має бути оголошений при коронациї; 3) признане Трансвальцям і Оранцям по 2 голоси в полуднево-африканьскій раді; 4) признане 8 міліонів ф. шт. Трансвалеви а 4 міл! для Ораниї в цїли відбуваня фарм; 5) знесене всїх конфіскат; 6) поворот всїх полонених.

НОВИНКИ.

Члени комітету, що займали ся устроєнем вечерка в честь Шевченка, зволять зібрати ся на послїдне засїдане в пятницю, о 7. год. вечером в „Народнім Домі“ в Чернівцях.

Політична заява бук. Русинів. Як ми вже писали в послїднім числї, подано ті три резолюциї, що ухвалили мужі довіря на довірочних нарадах „Рускої Ради“, руским послам п. Єрот. Пігулякови і п. Ник. Василькови до ради державної. На се отримало політичне товариство „Руска Рада“ в понедїлок ось яку телеґраму: Чуючи ся дуже вшанованим довірієм „Рускої Ради“ пересилаю мою сердечну подяку і прошу ті мої чувства обявити цїлому товариству з тим запорученем, що наміряю завсїгди служити рускій справі по моїм силам.

Василько

Новий виділ „Народного Дому“ в Чернівцях уконституовав ся, вибравши головою радника суду Володимира Ясеницкого, заступником голови проф. др. Степана Смаль-Стоцкого і дир. дра Володимира Филиповича, секретарями проф. дра Кордубу і проф. о. Евгенія Семаку, касиером проф. Антона Клима, контрольором проф. Омеляна Поповича, а господарем уч. Опанаса Руснака. Дальше вибрано адміністрацийну комісию тов., що складає ся з голови, касієра, контрольора і господаря, відтак заряд бурси, до якого належать др. Филипович, проф. Клим, Семака та Руснак, а заряд друкарнї складає ся з дра Стоцкого і проф. Єремійчука та проф. Василя Івасюка. Упорядковане бібліотеки переняв др. Кордуба, а заряд читальнї проф. Попович. Читальня буде отворена для членів від 11—1 год. в полудне, а з полудня від 5—10 год. веч. — Надзорча комісия вибрала дра Костя Клима головою, управителя ґрунт. книг Омеляна Манастирского заступником а купця Гната Власюка секретарем.

Всї рускі товариства Стрілецкого-кута і Ревної сьвяткують в недїлю, дня 11. мая 1902 память Тараса Шевченка з слїдуючою програмою: Рано: Соборна служба і панахида; пополудни: Співи і декламациї. *Комітет.*

Др. Кербер — бароном. В парляментарних кругах говорять, що цїсар надасть президентови кабінету д-рови Керберови титул барона за его заслуги около держави.

† Міхайло Калмуцкий, надінспектор заряду желїзничого руху в Буковинї, умер скоропостижно у Відни в суботу підчас сесиї в міністерстві желїзниць, що відбула ся під проводом секцийного шефа Лїгурчика. Померший уродив ся 1834 р. в Бергометї н./С., вступив по окінченю ґімназияльних студий в терезияньску військову академію в Вінер-Найштатї, котру покинув яко підпоручник. Брав участь яко поручник у военних походах в роках 1859. і 1866. Потім вступив яко ротмістр до мексиканьскої армії. По смерти цїсара Максиміліяна опустив військову службу, вступив до желїзничого уряду в Буковинї, де став іменований в роцї 1898 надінспектором буковиньского желїзничого руху. Померший був відзначений великим числом австрийских і заграничних ордерів. — Похорон відбув ся в середу, 7. мая.

Ґр. Толстой, один з наймогутнїйших Москалїв сучасної доби, якому може одинокому в Росиї вільно висказувати правду в очи навіть найвисшим кругам, не тїшить ся симпатиями — Відня. Як доносять одна ческа часопись, ческа академия наук вибрала між иньшими Толстого почесним членом. Карти виборчі вислано в урядовій дорозї цїсареви до потвердженя. Міністерство предложило акти цїсареви, однак архикнязь Франц Фердинанд, як протектор академії, вичеркнув російского мислителя цїлковито, і доперва тодї предложив цїсареве акти до остаточної санкциї.

Зміна помешканя. Акад. товариство „Союз“ перенесло ся від 1. мая на нове помешкане при ул. Кривій (Schlangengasse) ч. 4, а льокаль ремісничого тов. „Зоря“ находить ся від 8. мая при улицї Петровича ч. 2.

Галицкі сьвященики Теребовельского дек. зібрані на соборчику дня 2. мая 1902 р. в Золотниках ухвалили одноголосно резолюциї, що домагають ся вилучеия справ обряду з під „Пропаганди“, утвореня руско-кат. Патріярхату, установленя руско-кат. епископів в Америцї і на Буковинї. Резолюциї ті, вписані до протоколу соборчика, предложені зістануть Високопр. Митрополитови. Петицию до св. Престолу в тих справах має остаточно зредаґувати анкета з 5 членів, вибрана на соборчику, предложити як найскорше до підпису всїм сьвященикам і переслати на руки Впр. Митрополита. „Тверді“ анї слівцем не противили ся ухваленю сих домагань, — як виразно взивав до того „Галичанинъ“ — противно промовляли за ними.

Утеча великої княжни зі студентом. Олена, одиначка-дочка великого князя Володимира Александровича, царского стрийка, мала вийти замуж за князя Людвика Бонапарта. Енерґічна і бурливого темпераменту княжна залюбила ся однак в однім російскім студентї і одного гарного дня утїкла з ним із Петербурга. В дорозї за границю, у Варшаві, переловлено молоду пару і розлучено. Велика князївна мусїла вертати до родичів, а студента вислано адміністративною дорогою на заточене в глуб Росиї.

Відпочинок для очий. В часописи Englich Mechanic находимо легкий спосіб запевнити очам відпочинок. Винахідник, одного вечера пишучи при сьвітлї лямпи, почув таку втому, що очи зайшли ему мракою і не міг достеречи букв. Случайно переніс зір на клубок барвного шовку, який жінка полишила на бюрку. Вчинило се ему таку пільгу, що міг писати дальше. По хвили споглянув опять на клубок і вдруге переконав ся, що се дїлає ему добре. З тої пори клав завсїгди на бюрко пасма ріжнобарвних шовків або блискучої волічки і очна утома уступила цїлковито. Средство легке, отже кождий може переконати ся, чи успішне.

Сумний конець льотерийника. В Калькcбурзї відобрав собі оногди житє капітан Альойзий Новак з Оломуца, що заїхав був до Карльсбурґа і там наймив собі помешкане в готели та записав ся до книги приївших яко Антін Новак, приватний урядник з Відня. Его якийсь неспокійний вигляд звернув увагу місцевого поліцияна, котрий приступив до него на улици і зажадав, щоби він виказав ся, хто він. Новак пхнув тогди поліцияна від себе а відтак ще й стрілив до него з револьвера. На щасте куля хибила, а Новак тогди стрілив собі просто в рот, і погиб на місци. При самоубийнику знайдено мошонку з 13 коронами, карточки льотерийні, представляючі суму 61 корон, видану на льотерию, египетский сонник і маленький молитвословець.

Дрібні вісти. Архикнязь Кароль Стефан виїздить до Мадриту, щоби там репрезентувати цїсаря на торжествах з нагоди оголошеня повнолїтности короля. — Королева Вільгельміна голяндска приходить до здоровля. Прибочний лїкар вже повернув до Гаґи. — В суботу отворено стирийский сойм в цїли наради над 14-міліоновою позичкою для Градця.

Надіслане.

ПОДЯКА.

З нагоди концерту в честь Тараса Шевченка, з котрого дохід був призначений на запомоговий фонд ц. к. II. державної ґімназиї, вплинули слїдуючі надатки: 1. Пос. Николай Василько прислав почтою значну суму, 100 к., 2. посадник барон Кохановский 10 к., 3. радник двору Зубрицкий 6 к., 4. посол Пігуляк 6 к., 5. радник правительственний др. Райс 5 к., 6. директор Мандичевский 4 к., 7. властитель посїлостий Сарнавский 3 к., 8. надуч. Ґ. Влад 80 с., 9. уч. О. Влад 60 с. Разом 135 к. 60 с. — Чую ся спонуканий до милого обовязку, виразити всїм тим панам як найсердечнїйшу подяку. — *Корнило Козак*, голова запомового товариства ц. к. II-гої ґімназиї.

Чую ся спонуканий до милого обовязку, виразити в сїй дорозї мою і моєї жени подяку п. д-рови Воєвідцї за его жертвенні і безхосенні заходи около нашого сина підчас его слабости, запаленя легких. По Бозї завдячуєм п. др. Воєвідцї те, що наша дитина при житю. Спасибіг ему.

Кіцмань, 4. мая 1902 р.

Михайло Добровольский.

Подає ся отсим до загальної відомости, що загальні збори весняні стоваришеня „Каса райфайзеньска в Товтрах“ відбудуть ся в недїлю, дня 25. мая с. р. точно о 2. год. пополудни в льокалю стоваришеня з слїдуючим дневним порядком:

1. Отворене зборів і відчитане протоколу з року 1901.
2. Справоздане начальника про дїлане старшини.
3. Справоздане касиера про стан маєтковий (білянс) за рік 1901.
4. Вильосоване і вибір одної третини ради надзорчої і 2 членів старшини урядуючої.
5. Вибір доповняючий сталого касиера на 4 роки.
6. Постановлене сталої плати для касиера.
7. Постановлене, як має ся ужити чистий зиск за рік 1901.
8. Вільні внесеня.

Товтри, 1. мая 1902.

Каса пожичкова і щаднича для громади Товтри, стоваришене зареєстроване з необмеженою порукою.

Слободян Василь Ів.,
начальник.

Головні збори „Каси райфайзеньскої“ в Кучурові малім відбудуть ся на 18. мая с. р. в домі Ґеорґія Загородного в 4 годині пополудни з слїдуючим дневним порядком: 1. Прочитане протоколу попередного гол. збору, 2. справоздане касове, 3. вильосоване 2-ох членів старшини, 4. вильосоване 2-ох членів ради надзорчої, 5. Вільні внесеня.

Кучурів малий, 7. мая 1902.

Р. Татаржиньский, голова. *В. Радомский*, касиер.

Телеґрами „Буковини“.

Будапешт, 7. мая. Цїсар принимав сегодня о 12 год. австрийску делеґацию ради державної. Президент сеї делеґациї виголосив ось яку предмову до цїсаря:

„На поклик Є. В. цїсаря зібрала ся делеґация, щоби всї предложеня добре переглянути і залагодити. Найважнїйша задача делеґациї є, взяти під докладну розвагу заграничні зносини монархії. Власне те і поважане, з яким відносять ся всї европейскі держави до цїсаря, принесли народам супокій, котрого они жадні як раз в сїм часї. Всї, що трудять ся на якім небудь поли і носять ся з надіями, дочикати ся плодів своєї працї, всї они бажають як найгорячійше, щоби на мировій підставі і на далї отримала ся держава і розширювала круг свого впливу в користь супокою і культури. Делеґация розгляне докладно прелїмінар міністерства війни. Вагу сего предложеня розуміє делеґация дуже добре. Але єї задача є також застановити ся над сими спільними видатками поважно, тим більше, що промисл, індустрія і економія борить ся як раз в послїднім часї з всякими недостачами. Тїсно злучено стоїть з політичним становиском держави і єї торговельні відносини з иньшими державами. І тут глядять всї народи несупокійно, чи їх продукти зможуть дістати ся на сьвітовий ринок і чи їм принесе хосен то становиско, яке займає їх держава між иньшими. Але щоби грати ролю в інтернаціональній господарцї, мусять на се зложити ся всї сили всїх державних средств. Отже перша наша задача буде звязати обі части монархії в один економічний союз. Потім можемо сподївати ся тим більших успіхів нашої працї. З побільшенем нашоє сили прийдемо до переконаня, що нї одна борба була злишна і безплїдна. Зновним довірєм глядять всї народи до Є. В. яко хоронителя супокою і клонять ся з вдячностию перед безперестанним старанем, яке Є. В. приносить всїм народам держави“.

Будапешт, 7. мая. На предмову президента австрийскої делеґациї відповів цїсар слїдуюче: „Запевнене Вашого підданьства наповняє Мене задоволенем. Прийміть за то мою горячу подяку. Від послїдної сесиї делеґаций в протягу минувшого року не зайшла майже нїяка зміна в політичнім положеню. Як перед тим так і тепер змагане мого правительства звернене до підтримуваня тїсних зносин з нашими союзниками як також із всїми иньшими державами. Се причиняє ся богато до підтримуваня і консолїдациї европейского мира. Так само панує приязне порозуміне з Россиєю дотично подій в поблизкім орієнтї і се запевняє супокій і лад в тих землях. Покінчене розрухів в Хінах уможливило минувшого року поворот більшої части війск і фльоти, які вислали туда держави. Мушу висказати задоволене тим віддїлам моїх війск, що брали в тім участь, ізза їх доброго справованя. Мій военний заряд виступить з більшими жаданями задля закупленя нових артилерийних матеріялів для реорґанїзациї узброеня артилериї, задля поліпшеня харчу вояків і задля будови нових кораблїв.

Сї більші жаданя ставлять ся лише в найтїснїйших границях. Розвій економічний в Боснії і Герцоґовинї іде звичайним кроком наперед і сего року покриють ся адміністрацийні видатки сих країв з їх доходів. Пересвідчений, що Ви возьмите ся до працї з звичайною патріотичною пильностию, желаю для Вашої працї як найлїпшого успіху і витаю Вас сердечно“.

На продаж!

Вигідна хата з огородом в старій Жучцї при державнім шляху, 1 км. від цукроварні а 2 км. від електричного трамваю. — Зголошувати належить ся до п. Ілї Ілюка, управителя в Кичері через Терешини.

Плян їзди на буковиньских зелїзницях від 1. мая 1902.

Час середноевропейский; грубші цифри означаюуть час від 6. вечером до 5.59 рано; цифри в [скобках] поїзди посьпішні, прочі особові а на льокальках мішані.

З Лужан до Чернівцїв відходить	[7.19]	1.12	6.07	[7.40]	5.52	8 23	4.50**)
З Чернівцїв до Іцкан „	[7.45]	1.49	4.40	[8.13]	6.29	—	—
З Глїбокої до Серету „	9.00	—	6.35	—	—	—	—
З „ до Бергомету „	8.50	—	6.20	—	—	—	—
З Гадика до Бродини „	9.22	3.50	7.30*)	—	11.40*)	—	—
З Гатної до Кимполунґу „	11.00	5.10	—	—	11.40	—	—
З Вижницї до Чернівцїв „	—	—	2.35	—	—	5.15	—
Із Залїщик до „ „	—	—	—	—	—	4.33	1.50
З Новоселицї до „ „	6.45	11.10	—	4.30	—	—	—

*) Лиш до Радівцїв.
**) Лише в понедїлок.

З Іцкан до Чернівцїв відходить	[5.35]	6.30	10.28	[4.55]	6.20	—
З Чернівцїв до Лужан „	[8.02]	9.55	1.35	[7.03]	9.43	7.10**)
З Кимполунґу до Гатної „	—	—	5.07	11.52	11.52	—
З Бродини до Гадика „	5.15*)	4.00	—	4.39*)	3.00	—
Із Серету до Глїбокої „	5.30	5.30	—	4.40	4.40	—
З Бергомету до Глїбокої „	—	4.35	4.35	2.10	2.10	—
Із Чернівцїв до Вижницї „	[8.02]	—	—	[7.03]	—	7.03
Із „ „ Залїщик „	[8.02]	—	—	—	—	7.10
Із „ „ Новоселицї „	8.35	—	2.00	—	—	7.45

*) Лише до Радівцїв.
**) Лише в понедїлок.

Ріжнородні новости! Материї на меблї, стори накривала.

Вистава і отворенє

ТОРГОВЛЇ КИЛИМІВ

фірми

Берцю Вендера Синів

Чернівцї, улиця Паньска ч. 9.

Найбільший вибір килимів, материй на матераци і т. д. в ріжних цїнах.

Великий склад ріжнородних Перских і Смірненьских килимів і т. и.

Після найновійшої моди
Килими сальонові,
Килими до завішаня
Килими Velour і
Килими Axminster

Для остороги!
Стара знана фірма
Берцю Вендера Сини, Чернівцї, готель Паріс
лишає ся дальше заосмотрена в великий вибір товарів.

Новости
в Килимах Odison-a
Килими з вовни
Килими з шпаґату
Килими з юти і. т. д.

Оздоби до кімнат. — Кошикові меблї, вишивані накривала матераци і т. и.

Задля сего, що не можемо тут вичислювати всї наші артикули, тому просимо Вп. П. Т. Публику, аби зволила ласкаво заглянути до нашого новоурядженого льокалю.

КОТВИЦЯ
Liniment. Capsici comp.
з аптики Ріхтера в Празї,
загально признаний знаменитий
усмирюючий лїк на втиранє
по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей
загально улюблений лїк
все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера
під золотим львом у Празї.

Важне для кождого!

Випродаж!

По дивно дешевій цїнї, **лише за 2 зр. 95 кр.** прекрасний ґарнїтур, зложений **з 14 цїнних предметів,** а іменно:

1 годинник нїкльовий, анкер ремонтоар (на жадане посріблений) з гарно ґравірованими окадинками, докладно зреґульований, з три лїтною ґарантиєю і етуї.
1 гарний ланцушок з ґолдини або нїклю з кутасом. Парискої системи.
1 шпилька до краватки, з ґолдини з іміт. брилянт.
1 пара позолочених спинок до маншетів, марка „garantie“.
1 ґарнїтур (5 штук) спинок з ґольдини до ковнїрцїв і сорочок.
1 пара ковтків з правдивого срібла, значеного урядом.
1 перстень з ґольдини з гарним каменем.
1 кишенкове зеркальце і етуї.

Сих 14 гарних і цїнних предметів разом з годинником (анкер ремонтоар) розсилає за 2 зр. 95 кр. (за піляплатою або висилкою наперед гроший) фірма:

Brüder Hurviz

Exporthaus, Krakau, Stradom Nr. 17.

Коли се кому не сподобає ся, може до 8 днїв звернути і дістати гроші назад, єдже нема резіка.

Богато ілюстровані катальоґи годинників, ґарнітур золотих, срібних і з хіньского срібла товарів по малій цїнї — gratis i franco.

Найновійші Schulversäumnisse

получити можна

в друкарнї „Рускої Ради“, в Чернівцях

улиця Петровича ч. 4.

Друкарня тов. „Рускої Ради“

в Чернівцях улиця Петровича ч. 4

має на складї отсї

КНИЖКИ

Бажаньский Іван: „Пропасть“ . . кор.	—·20
Барановский Мечислав: „Педаґоґіка“ для семінарий учительских і учителїв шкіл народних, (видане четверте значно розширене і доповнене „Нарисом психольоґії виховавчої„) „	1·20
Будилець Ев. О.: „Студиї Богословскі“ „	6 —
Гаврищук Микола: „Методика“ наука в школї народній ч. II . . . „	2·—
Галїп Теодот: „Домашний писар“, збірка примірів, як укладати ріжні письма „	1·—
„Перші зорі“, оновідане . . . „	1·—
„Думки та пісні“, поезиї . . „	—·20
Гаршин: „Малярі“ . . . . . „	—·20
Гоголь Микола: „Ревізор“, комедия в 5 діях, переклад В. Сімовича . „	—·60
Данилевич Іван: „Приказки“ I і II по „	—·16
Захарко Іван: „Жарти“ . . . . „	—·20
Кобилянська Ольга: „Людина“ . . „	1·—
„Покора“ . . . . . „	1·—
Кониський Олекса: „В день сьвятоїволї“ „	—·20
Крушельницький Антін: „Серце“ . . „	1·—
„Семчишини“ . . . . . „	—·80
Лукиянович Денис: „Багнїтки“ . . „	—·20
Martynewicz I.: „Historische Zeugnisse“ über die ältesten Beherrscher und Einwohner der Bukowina und Moldau „	—·20
Окуневский Ярослав: „Листи з чужини“ „	3.—
Павлик Михайло: „Про русько-українські народнї читальнї“ . . . . „	1·—
Pihuliak Darius: „Die Amts-Correspondenz“ der Volksschulleitungen und Ortsschulräthe Angelegenheiten . „	1·25
Пігуляк Єротей: „Верховинські загадки“ „	2·—
Попович Омелян: „Ластівка“ . . . „	2·—
„Чума горільчана“ . . . . „	—·50
„Методика“ I . . . . . „	—·60
„10 казок для дїточок“ . . . „	—·20
„Хлопцї садівники“ . . . . „	—·40
„Цїсар Франц-Йосиф I. . . . . „	—·20
„Красномівскими людьми“ . . „	—·40
Сенюк Іван: „Образки з природи“ I II „	—·20
Семанюк Іван: „Карби“ . . . . „	—·80
Слободівна Марія. „І хтож вона була“ „	1·—
Стефаник Василь: „Сина книжечка“ . „	1·—
Стоцкий Стефан: „Буковинська Русь“ „	2·40
„Bestrebungen der Rumänen“ . . „	2·—
„Громада“ або який лад і порядок має бути в громадї . . . . „	—·20
„Порадник“ як закладати каси пожичкові і щадничі . . . . „	—·40
„Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthografie . . . . . „	—·40
Федькович Юрій: „Твори“ том I . . „	—·80
„Пісні жовнярскі“ . . . . . „	—·20
„Проскурка“ . . . . . „	—·20
Франко Іван: „Русько українська лїтература“ . . . . . „	—·20
Шпитко Осип: „Листи з пекла“ . . „	—·30
Єремійчук Денис О.: Die griech. Präsanctificanten-Messe, ihre Entstehung Entwikelung und gegenwärtiger Ritus „	3·—
„Житє, муки і смерть і історія перенесеня мощів сьв. великомученика Іванна Сучавского“ . . . „	—·40
Яблочков Г.: „Сільска учителька“, оповідане, пер. А. Крушельницького „	—·50
* * * „Бесїди про часи козацькі“ . „	—·80
* * * „Res Ruthenicae“ . . . „	—·20
* * * „Про бук. сойм краєвий і про вибори до сойму“ . . . „	—·20
* * * „В чім наша сила“ . . „	—·20
* * * „Котюзї по заслузї“ . . „	—·20
* * * „Голос до народа“ . . . „	—·24
* * * „Зерна“ . . . . . „	—·20

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
отворена в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Володислав Секерский.**
З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 50. Чернівцї, недїля дня 28. цьвітня (11. мая) 1902. р. Рочник XVIII.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і недїлї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.
Редакция адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:
на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „
Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.
Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Народне шкільництво на Буковинї в р. 1900—1.

(*Конець.*)

На 15.450 дїтий, котрих без законної причини не записано до школи, було руских кругло 9500, отже „протеґовані“ Русини становлять дві третинї всїх занедбаних дїтий а „упослїджені“ Волохи разом із всїма иньшими ледво третину. Русинам не стає проте ще зо 120 кляс, наколи Волохам не треба вже й половини того, аби можна було записати й ту решту дїтий, що виростає без науки. Ще гірша пропорция виходить, коли зважити, що для всїх 28841 записаних дїтий руских є у всїх школах, де є викладова мова руска, 360 кляс, за те для 26319 волоских дїтий є 390 кляс отже на одну клясу припадає 68 волоских, зате аж 80 руских дїтий. Ось так то протеґують Русинів супроти Волохів, про Нїмцїв і не згадувати.

Кар за непосїщуванє школи наложено в 21567 (—3502) випадках, з того було 6227 (—4261) кар арешту від одного до кількох днїв, а 8220 (+171)) кар арешту по кілька годин. Грошевих кар стягнено в сумі 11851 К 55 h (—4454 К 11 h) а залеглих остало 18045 К 96 h (+11771 К 53 h). Як бачимо, то примус шкільний виконувано дуже лагідно. Ми не мали-б нїчо проти того, коли-б тільки ізза того не терпіла школа, та ба, саме справозданє каже, що таке поступованє вийшло на шкоду школи. І в сїм дїлї бачимо „протекцию“ для Русинів. В черновецкім міскім окрузї найбільше залеглих кар бо тут взагалї не виконують примусу шкільного, а то тому, що Нїмцїв не треба силувати до школи, а других, особливо Русинів не треба в школї задля удержаня ґерманїзацийного характеру Черновецких шкіл. За те бачимо, що пр. в Радовецкім повітї остало невплачених кар лише 529 К а стягнено 5350 К, отже десять раз тілько, наколи в Кіцманьскім уплачено лиш 295 К 52 h а не стягнено аж 2206 К 96 h. І так то протеґують темноту руского народу майже у всїх повітах. бо бачите „опікуни“ Русинів, як двірник, посол і дїдич Богданович з Ошихлїб ставить супроти цїсарского закону своє „nie pozwalam“ стягати кари, наколи в біднім Сучавскім повітї стягнено 1285 К що до сотика; бо там нема чужого дїдича-посла, щоби вставив ся за темнотою народу...

Число учительских сил на Буковинї переступило вже тисячку, бо було їх 1006. (Русинів і Русинок начислили ми круглу суму 300). З того було кваліфікованих 684 а то: 483 учителїв а 201 учительок, з испитом зрілости 138 (87 учителїв а 51 учительок), без испиту 184 сил а то 49 мужеских а 135 женьских. Число неиспитованих виносило проте 18 процент, що вказує на поважний брак. Але мимо того чим раз зростаючого недостатку Черновецка уч. семинария женьска фабрикує й дальше нїмецких учительок без міри а приймає очивидно знов з особлившої „протекциї“ як найменьше таких, що вміють по руски, хоч при руских школах було аж 81 неиспитованих учителїв і учительок.

Успіхи науки називає справозданє вдоволяючим. Із 73911 записаних дїтий клясифіковано з кінцем року 66964 або 90%. Шкода тільки, що годї вичитати із справозданя, як воно виглядало в руских школах; ми певні, що там був % багато меньший завдяки „протекциї“ непрошених опікунів, що унеможливляли виконуванє примусу.

Із клясифікованих поступило 58820 або 88% до висшої кляси. Се вельми хороший доказ працьовитости бук. учительства, котрим справдї може гордити ся. Знаючи наше руске учительство, ми певні, що й єго загал не остав позаду других, ба що в неоднїй школї були ще красші добутки знаних просьвітителїв руского народу. Так само гарне сьвідоцтво виставлено бук. учительству і в дальших цифрах, після котрих успіхи науки були в 287 клясах (28·2%) дуже вдоволяючі, в 531 клясї (52·1%) вдоволяючі, в 157 клясах (15·4%) достаточні, а тільки в 31 клясї (3%) меньше вдоволяючі а ледво в 13 клясах (1·3%) незадоволяючі.

Сї урядові цифри мусять заткати рот тим опікунам народної темноти, що горлають на недостаточні добутки шкільної осьвіти. Коли народне учительство працювати ме так далї і подбає зарівно ревно й поза школою а дальше образованє народу, без чого пропадуть марно й найкрасші здобутки науки шкільної; тодї днї анальфабетизму на Буковинї почислені, а народне учительство празднувати ме побіду сьвітла й добра над темнотою і нуждою, що дай Боже!

Учительскі семинариї в Чернівцях мали з кінцем року 101 питомця в 2 приготовляючих курсах а 204 в 4 роках мужеской, а 40 учениць в курсї для ручних робіт і 118 в двох роках женьскої семинариї. Після народности було в муж. семинариї: 98 Волохів, 73 Русинів, 20 Поляків, 19 Нїмцїв і 3 иньших; а в женьскій 49 Нїмок, по 26 Волошок і Польок, а лише 20 Русинок. Сї числа женьскої семинариї і нїмецка викладова мова обох семинарий показують найкрасше, що варта така семинария для руско-волоского шкільництва на Буковинї.

Испити зрілости зложило тогід з питомцїв, муж. семинариї 15 (!) лиш з нїмецкою, 12 з вол., 4 з рускою, 7 з вол.-нїм., а 9 з руско-нїм. викладовою мовою.

Кваліфікацийний испит знов обстало: 37 (!) лиш з нїмецкою, 12 з рускою, 7 з волоскою, 12 з руско-нїм., а 12 з вол.-нїм. мовою викладовою.

Иньших закладів було на Буковинї всего 4 Фреблївскі огородцї, 6 промислових курсів, в котрих не вчать навіть Русинів нї одного руского слова.

Повторительна наука відбувала ся в 343 курсах а то 191 для хлопцїв а 152 для дївчат. Після викладової мови було 146 курсів руских, 133 волоских, 26 нїмецких, 6 мадярских, 2 польскі а 30 з кількома мовами. До них вчащало разом 8216 дїтий, а кошта виносили 30055 К 89 h.

Наука в сих курсах розвиває ся чим раз красше. Справозданє підносить слушно, що від повторительної науки, котра має скріпити

Осип Причинний.

І воскресло Слово!

У починї було Слово і Слово було в Бога і Бог був Словом.

— — — — — — — —

І панувало воно по цїлій вселенній, несло ся по просторах всїх сьвітів в своїй найвисшій чистотї, силї і славі. І всюда несло воно своє сьвітло, бо сьвітло там, де житє, а Слово то — житє.

У починї було стерво...

— — — — — — — —

І клонило ся стерво Слову, бо стерво то тьма-смерть, а тьма зникає перед сьвітлом-житєм. І панувало житє над смертю.

У починї було житє і смерть і житє і смерть були в Бога і Бог був житєм і смертю.

— — — — — — — —

І панувало житє-Слово і клонила ся йому смерть-стерво — —

І всесправедливий Бог дав скипетр також стерву і сказав: „Пануй!“

І вдунув в него житє-Слово і сказав: „Служи! Не собі а Слову!“

І було стерво сильнїйше, нїж Слово, що в ньому було. Стерво забуло приказ Бога і служило самому собі. І настала всюда тьма, бо сьвітло спало неплекане в стерві. А де і пробудило ся, так терпіло від стерва, бо стерво панувало.

І цїлими віками давав ся чути один протяжний зойк, зойк невиносимого болю. По всїх усюдах верховодила неправда, бо правда лише в Слові.

І зачала ся віковічна боротьба межи поневоленим Словом а стервом, що панувало, межи сьвітлом а тьмою, межи житєм а смертю.

Нї Слово не могло запанувати, бо було замкнене в стерві, нї стерво, не могло впасти, бо в нїм було житє.

І по довгій тяжкій боротьбі народило ся зі стерва велике Слово і то Слово було сильнїйше, нїж стерво, яке його замикало, і тим Словом був — Месія.

Він заговорив і слїпі провидїли, хромі стали ходити. Він вдунув у мертвих своє Слово і вони воскресли, а всї горем прибиті засьміяли ся крізь сльози і були щасливі. І урадували ся ті, що служили Слову, бо знайшли в Месії свого Спасителя, свого Бога.

І зайшов сум на тих, що служили стерву, бо вони предчували, що скепетр буде треба віддати Слову.

І мучили ся вони і не спали, думаючи над тим, як би Месію знищити. І замикали ся по ночах і радили над загладою Слова. І як та ніч, такі чорні були їх гадки, їх рада і той чоловік, що зрадив велике Слово.

І заревло стерво несчислимими голосами: „Месія мусить умерти! Слово мусить умерти!“

І прибили Його на хрест.

І думало стерво, що знову запанує на землї, бо стратило свого найбільшого ворога, велике слово. Безумне стерво! Воно вбило лише стерво, що в нїм було замкнене велике Слово.

І воскресло Слово в цїлій своїй чистотї і славі. І задрожало стерво і поклонило ся Слову, побідникови тьми, смерти.

І прийшов Месія в кружок своїх учеників і говорив до них і говорив через них.

І вступило Слово у всїх тих, що були пригноблені стервом і вони стали сильними і жертвували своє стерво на жертвенниках в боротьбі зі стервом.

Безумне стерво! Воно різало і палило і нищило стерво а Слову помагало до побіди.

— — — — — — — — — —

І знову минули столїття і далї панує стерво. І відвернули ся всї від Месії, а стерво убираючи ся в Його одяг, висьміває Його. І знову несеть ся плач по цїлім сьвітї. І вічно несеть ся голос Месії по цїлій всесьвітній просторі: „Служіть нашому Отцю! Служіть великому Слову!“

Великдень, 1902.

Записки із подорожи на північ Европи.

(*Далї*).

Трондем.

— Але вийдете напротив, як будемо вертати? — питає п-а Люіза.

— І якжеж можете о щось подібного питати! Чиж можна би так в одну мінутку забути таки милих товаришів?

— Знаєте що, каже п-а Люіза, ви оставайтесь тут на два три дни, приглянте ся добре, а потому вступите до

те, чого діти в школї навчили ся, і заохотити їх до дальшого образованя, залежить головно усуненя неграмотности народу.

Видатки краєвого фонду шкільного виносили в р. 1901 разом з пенсийним фондом всего 1,140.180 К (+57.296 К). Крім того місто Чернівцї видало на свої народні школи 209918 К. — Значні се суми, та не страшні, противно, дай, Боже, щоби край зміг їх небавом подвоїти, се насїнє, що видає стократний плід.

Кінчимо бажанєм, щоби хочби виказані нами недостатки руского шкільництва усунено чим скорше, аби й ми нїби то „протеґовані“ Русини, стали хоч на рівнї з нїбито „упослїдженими“ Волохами, коли вже не з горсткою розпещених Нїмцїв.

Спільні делєґациї.

В середу в полудне приняв цїсар в будапештеньскім замку найперше австрийску, а по нїй угорску делєґацию. Президент австрийскої делєґациї др. Бернрайтер виголосив до цїсаря промову, що може бути взірцем, як можна богато говорити, а нїчого не сказати. Було се справдїшне „австрияцке балакане“, зліплене з всяких фраз. На сю промову цїсар відповів престольною промовою, як ми подали в телеґрамах в послїднім числї.

По тій промові відбув цїсар звичайне cercle. — Іменем угорскої делєґациї промовляв ґраф Андраший, а цїсар відповів єму тою самою промовою.

Exposé мінїстра Ґолуховского.

Около 5-ої години пополудни зібрала ся буджетова комісия австрийскої делєґациї, зложена з 21 членів, під проводом бар. Хлюмецкого і тутки виголосив мінїстер заграничних справ своє exposé.

Зачав від вказаня на зміст престольної промови і згадавши дуже побіжно про се, що наближає ся час відновленя тридержавного союза, перейшов до відносин до Росиї. Від 1967 року сї відносини стають приязними, а основою до сего є порозуміне в балканьских справах. Мінїстер має надію, що приязні відносини до Росиї станут з часом ще тїснїйшими. Така була цїль петербурского порозуміня. (Подорож архикнязя до Петербурга — прим. Ред.). З боку нашої держави доложить ся всїх змагань, аби се порозуміне удержало ся на найдальшу будучність.

Змаганя деяких неясних елементів на Балканї до нарушеня мира і ладу, як і лиха адмінїстрация Туреччини не будуть супротив того причинами до якихсь важнїйших комплїкаций, Австро-Угорске правительство в порозуміню з Росиєю звернуло увагу Портї, аби старала ся завести у себе лїпший лад і спокій в краю. В інтересї Туреччини лежить взяти собі ті ради до серця. Рівнож і дві другі держави, Сербия і Болгария, коли не хочуть стратити довіря Европи, мусять дбати о подавлене революцийних рухів на Буковинї.

Особливших похвал дїждала ся від ґрафа Ґолуховского Румунія, котру мінїстер поставив иншим балканьским державкам як взорець до наслїдуваня. Рівно-ж і в Грециї відносини поправили ся. Можна завважатити деяке зближене між нею та Портою. Так само на Кретї маємо спокій. Що до Китаю, то Австро-Угорщина мусить стояти на становищи економічної рівнорядности усїх держав на китайскім торзї.

Дальшу часть своєї промови посьвятив мінїстер економічно-торговельним справам. Від $1^1/_2$ року вигасли торговельні трактати. До відновленя їх треба приступити з дбалостию о правдиві інтереси монархії. Але перше треба осягнути згоду обох частий монархії. Незгода тілько ослабить монархію супротив заграницї. Переведене економічної угоди між Австриєю і Угорщиною є доконечне, і мінїстер накликує до сего делєґатів обох половин монархії дуже горячо.

Свою промову закінчив мінїстер прозьбою ухвалити буджет.

Промова д-ра Крамаржа. По мінїстрі говорив др. Крамарж, не щадячи іронїзованя для висказів мінїстра про тридержавний союз. Натомість з радостию витає молодоческий посол порозуміне з Росиєю. Тридержавний союз — каже др. Крамарж — не повинен мати для Австриї більшої ваги, нїж має він для Нїмеччини після слів ґрафа Більова, що „Нїмеччина мусить бути так сильною, аби єї приязнь кождому була пожадана а знов щоби неприязнь не була нїкому рівнодушнею“. Сї слова були звернені до Австриї, тож і Австрия повинна поступати так само.

По полемицї делєґата Сильвестра з Крамаржом говорив Поляк др. Козловский.

Заявив симпатию тридержавному союзови, але рівнож завважав, що з боку Нїмеччини шиканує ся австрийских підданих — Поляків, на почтах, на границї і т. д. Висказав своє признане і співчутє Бурам а рівночасно теж саме і їх угнїтникам Англичанам. Закінчив звичайною заявою коловцїв, що будуть голосувати за буджетом.

Дальші бесїдники, Перґельт, Штірґ і Кіндерман, особливо-ж Штірґ, полемізують з Крамаржом і Козловским, домагають ся відновленя тридержавного союза, жадають заложеня нових консулатів та піднори для австрийского експорту. По промові Вуковіча і Крамаржа, що відповідав на виводи Нїмцїв, забрав слово в друге мінїстер Ґолуховский: Полемізуючи з Сильвестром, каже, що Австрия не могла інтервенїювати в трансвальскій війнї, бо єї о се нїхто не просив. Відповідаючи д-ру Крамаржови, мінїстер інтерпретує слова канцлера Більова цїлком не на шкоду тридержавного союза. Що до закидів Козловского, то мінїстер є тої думки, що вони не відповідають дїйсности.

По промові референта маркґрафа Бакегема і кількох иньших ще бесїдників буджет мінїстерства заграничних справ ухвалено в цїлости. — Престольна промова зробила у Відни і Будапештї велике враженє уступом про Росию і промовчанєм справи тридержавного союза. Вважають се за знак часу. — Підчас cercl'ю розмавляв монарх з кількома галицкими послами. З послом Барвіньским говорив монарх про руских академиків.

Спільний буджет на рік 1903 виказує brutto 372,437.836 корон видатків, т. є. о 8,431.000 кор. більше, як буджет на рік 1902. З того припадає на: мінїстерство заграничних справ ordinarium 11,166.575 кор., extraordinarium 179.295 корон, мінїстество війни 287.402.000 +19,824.000; маринарка 35,073.000 +14,111.000; спільне мінїстерство фінансів 4,339.000, контроля рахунків 322.000 корон. Окреме предложене мінїстерства війни домагає ся 38 мілїонів корон яко одноразовий надзвичайний видаток за р. 1902 з причини заведеня нових польних гавбиць і нових частей складових гірских армат. Иньше окреме предложене мінїст. війни домагає ся 1,552.000 кор. на кошти заведеня нових польних армат, а 4,426.000 корон на кошти хіньскої експедициї. Разом на воєнні цїли вставлено в буджет 400,388.000 корон. Квота 14,714.000 кор., яку Австрия має дістати від Хін титулом воєнного відшкодованя, буде обернена на покрите коштів воєнної експедициї, на вдовицї і сироти по погибших в Хінах.

Полїтичні вісти.

Голоси про експозе Ґолуховского.

Розбираючи експозе Ґолуховского висказує француский дневник „Journal des Debats“ сумніви, чи відносини позволять на відновлене тридержавного союза під тими самими услівями як до тепер. Порозуміня Австриї з Росиєю може бути виставленим на небезпечну пробу з причини випадків на Балканї.

„Berliner Neueste Nachrichten“ зазначує, що декларация Ґолуховского була офіцияльним ствердженєм ухвали ґабінетів що до утриманя тридержавного союза.

Італїйскі дневники, пишучи про експозе, висказують особливе задоволене з уступу про тридержавний союз.

З Росиї.

З Петербурга доносять, що проґрама торжеств в часї гостини Любета в Росиї вже уложена. Любе прибуде дня 20. мая до Кронштадту, де єго повитає цар з дружиною. Відтак від'їде Любе двірским поїздом до Царского села. На другий день відбудуть ся великі маневри, а відтак від'їде Любе до Парижа.

Echo de Paris доносить, що сто салдатів, котрі в полтавскій ґубернії не хотїли стріляти до хлопів покарано смертию, а решту вислано в Сибір.

Хлопскі розрухи обняли також воронежску ґубернію, де знищено замок Рамон, власність кн. Ольденбурского. — З кінцем сего тиждня буде виданий вирок против убійця мінїстра Сіпяґіна.

Революция в Портуґалії.

В Коімбрі народ і студенти взяли приступом барикади обсаджені полїциєю і жандармериєю. Народ кричав: „Нехай жиє република!“ Війско і жандарми стріляти і розігнали демонстрантів. Коли замкнено унїверситет, студенти звязали ректора на возї від гною, возили по місті і замкли до стайнї. — Тут і в Опортї замкнено всї школи. В Опортї розброєно полк піхоти, бо жовнїри і офіцири братали ся з повстанцями.

Реакция в Туреччинї.

Султан видав іраде, забороняюче турецким урядникам бувати в християньских домах і брати участь в публичних зборах. Цїлею заборони є унеможливити урядникам і офіцирам пізнавати европейскі ідеї, специяльно з области полїтики.

нас до Берлїна і при шклянцї руского чаю оповісьте нам все. Добре?

— Алеж з найбільшою охотою.

— Бо ви і так маєте ви плянї бути в нашім містї.

— Алеж хотяй би і не було в плянї, то вже для того, що в так хочете, то вступлю.

— Яж не „хочу“, лиш прошу, — сказала нахмурившись п-а Люїза. — Ви знаєте Берлїн?

— Знаю трохи, був уже 2 рази але коротенько і не мав товариства.

— Но, то ми будем для вас чічеронами, я і сестра, бо шурин не має часу, але для вас може і він розгрішить ся.

— З найбільшою приятностию, — підхопив п. Ґ., лиш прошу написати, коли будете в Берлїнї, то вийдем всї напротив на Фрідріхштрассе, то і так не далеко від нас. От моя карта!

— Сердечне спасибіг. Але от вже і Loedingen.

Вибігли ми на палубу. Пароход тихенько причалював до берега. Ледінґен має всего кільканайцять домиків і великий уряд телеґрафічний. Єсть то головна телеґрафічна стация для цїлого сївера. Самих урядників телеґрафічних живе тут около 30. Доми всї великі одно і двоповерхові, коло домів цьвітники і яринні городи. Дерев тут також богато, але вже досить мізерні і низькі. Гори також не високі і заокруглені. Дощ росить, холодно, всего 10° тепла. Тут всїли подорожні музиканти пруські. Власне зазвонили на вечеру, а музика нам додає смаку. Якось веселше стало, бо погана погода якось нам всїм попсувала гумор. Грали майже самі нїмецкі і то патріотичні твори, але перепліталн також і маршем шведским, норским, англїйским, а навіть заграли „Боже, царя храни“.

Вечера якось не була дуже оживлена, хотяй на диво п. Ґ. садив ся убавити товариство дотепами своїми. По вечері сейчас всї гостї розбрелись по своїх каютах, лишили ся в їдальни лиш обі панночки, п-і Ґ. і я. П-і Ґ. засїла до фортепяну і просила, щоби я щось засьпівав. Я вимовляв ся, що не маю голосу доброго, але вкінци, як всї зачали просити, засьпівав знану пісеньку „Ударилъ часъ, пора розстать ся“. П-а Люїза зрозуміла, подивила ся якось дивно на мене тай каже до п-і Ґ. — ходїм, сестричко, спати, бо завтра цїлу ніч не будемо могли і ока зажмурити. Ходїм, п-о Маженко! Добраніч, пане!

— Добраніч!

Тромзе.

1375 км. від Трондем а 3267 км. від Крістіанії.

Минувши в ночи (а властиво в часї від 12 г. по півночи а 8 год. рано) острови Сенен, о котрім пізнїйше вспімну, і Малянґенфіорд, звістний з доброї почви і величезних лїсів, коло 9 рано зближалисьмо ся до Тромзе (69° 38' сїв. шир.) їдучи досить вузким зундом, котрого береги покривали високі долом лїсисті а часом цїлком нагі гори, з котрих там і сам спадали досить обильні поточки. Так водопадів, вже що правда, не брак в Норвеґії, так що гдекотрі ґеоґрафи Норвеґію прямо краєм водопадів називають. Гдекуди води спадають з високости понад 1000 м. просто з скал в море і то так, що помежи спадаючою водою а скалою може пароход цїлком сухо переїхати.

Недалеко Тромзе узрілисьмо величезний переповнений пассажирами пароход, що їхав нам на зустріч. Була то недїля — міщане їхали з Тромзе на віддих празничний до Малянґенфіорда. Музика заграла. Сейчас відповіла музика на нашім пароходї; всї пассажири повибігали здивовані з кають і з їдальнї на палубу, щоб подивитись, що ся діє.

Тихенько пересувались мимо себе пароходи а гостї взаємно витали ся махаючи шапками і платками. По вчерашній непогоді засїяв прекрасний день, тож не диво, що як всюди ґермани так і ту недїленьку святу празднують в той спосіб, що хто лиш може, вибирає ся з міста, щоб погуляти на лонї матери — природи.

За малу хвильку з поза гір вихилив ся з моря малий, горбоватий островик. На западнім склонї гори вздовж зунда розстелило ся велично принадне місточко Тромзе (около 8000 ж.). Особенно приманчиво виглядали дуже гарні віллї, що під самим холмом вихиляли свої головки — криші з помежи густих дерев. Коло віль виднїлись всюди на довгих жердках хоруговки. Тут загально так в Швециї як і Норвеґії звичай в свято або при якій небудь нагоді пристроювати свої доми розличного рода хоруговками. Тож при поодиноко стоячих домах або віллях майже всюди висока жердка, на котру, коли треба витягають хоруговку о красках норских або якої иньшої держави. На кождий случай додає се місту не аби якої окраси.

Тромзе виріжняє ся ще і тим від других норских міст, що всї майже доми білї, не як где инде червоні. При самій пристани, що єї тепер розширяють, є безліч три і чотириповерхних деревяних маґазинів заповнених товарами, головно сушеною рибою. В порті стоїть кілька великих пароходів, множество лодок і пару маленьких пароходиків до буксованя (пересуваня) великих кораблїв і до недалеких прогульок по зунді. По противній сторонї зунду взносить ся гора Тромстін, Tromstind, 1230 м., з відки має бути чудний вид на Ульсфіорд, Лінґенфіорд, на море леду повижше островів Тромзе і Квале і що найінтереснїйше на незаходяче сонце.

По 9 годинї причалили ми до берега. Маса цїкавих а також послугачів, портієрів з гостинниць чекало на березї. Обі чешки винесли свої річи на палубу, я також побіг по свій чемоданчик (куферок), абим не згубив з ока обивателя з Тромзе, що обіцяв мене завести в добру гостинницю. Муж п-і Ґро..., чекав також. Я лиш побачив жену і кузинку, вибіг на палубу, щоби їм помочи. Цїле товариство кромі цп. Р. і їх товариша зійшло з парохода, щоби оглянути місточко. Поражає тут, як і в цїлій Норвеґії звичай, що носильщики рівнодушно присмотрюють ся пассажирам не накидаючись з своїми услугами. Приступить він аж тогди до подорожного, як го призве а за свою услугу не возьме більше, як є такса — годитись отже цїлком тутки не потреба і то до тої степени, що коли хто не знає язика, то може безпечно дати му корону чи дві а носильщик чи звощик возьме належну собі плату а решту видасть.

(Далї буде.)

Нові розрухи в Хінах.

До „Штандарту“ доносить з Тієнтсіну, що розрухи в провінциї Чілї прибирають щораз більші розміри. Бунтівники нападають на церкви і місїонарі. Їх число має виносити около 40000 і они є добре узброєні. Військам Йоаншікаю не удало ся, придавити бунтівників. Мешканцї силують ся позискати їх ласку дорогими дарунками. Епископ Тавієр отримав від місїонарів відомість, що в розрухах в Чілї бере участь 10000 добре узброєних людий.

З Африки.

Говорять, що нинї відбуває ся з Капштатї послїдна конференция в справі мирових переговорів. — На льондоньскій біржи розійшла ся поголоска, що команданти Бурів мають повновласть приняти поставлені Анґлїєю услівя. — В послїдних днях 10 Бурів убито а 221 полонено. Під Пітсбурґом убито одного Бура а 34 полонено. З шин вилетів панцирний поїзд, що їхав з Преториї до Пітсбурґа, при чім погиб 1 офіцир і 10 вояків.

Розрухи на Українї.

Молоком і медом текуча країна стала під царским ярмом осередком голодової змори. Сего року передновок мусїв дати ся в знаки ще тяжше сїльскому населеню, як коли іноді, бо саме на Великдень вибухнуло в кількох ґуберніях російскої України щось наче бунт голодовий, наче аґрарно-социялїстична революция мужиків. Тяжко ствердити з неповних і непевних звісток, кольпортованих в заграничній прасї, причини і розміри сего руху. Богато, кажуть, причинили ся до сего прогнані з унїверситетів студенти, а не малий вплив мало і молодше православне духовеньство, між яким росте опозиция против правительства та его уживаня церкви і клеру для своїх еґоїстичних цїлий. Однак безперечно безпосередною і найсильнїйшою спонукою до розрухів був голод і безпомічне, безвідрадне положене селяньства.

Константиногородский повіт лежить недалеко закопів угля над Доном. Минулого року був там великий неурожай, а тепер стало населеню тим прикрійше, що угляний промисл є в пересиленю і зредуковано працю в закопах о 15%. Нужда доскучила людям до того степеня, що потворили ся ватаги селян, які потягнули від двора до двора з жаданем підмоги-контрибуциї. Зразу дїдичі давали по кільканайцять мішків збіжа, кілька ведер горівки та трохи гроший і ватага ішла дальше. Але через те і росла она, лучила ся з другими ватагами і стала такою численною, що єї заспокоїти вже нїхто не був в силї. Зачали грабити фільварки. В маєтности великого князя Меклембурґ-Стрелицкого, Карлївцї, зрабовано фільварок і виточено горальню, так само в Коломацї і Іванівцї, де товпа вкинула до води 30.000 пудів цукру.

На місце розрухів візвано військо. З Курска прибули два полки, з Полтави, з Харкова дванайцять батерий артилериї і вісїм сотень козаків. Не всюди товпа хотїла уступити перед військом. В Василївцї військо стріляло перший раз піском. Се тілько роззухвалило селян так, що кинули ся з косами та цїпами на віддїли війска. Тодї дали три сальви і положили трупом 76 селян, а опісля полтавский ґубернатор кн. Оболеньский, по переведенім доходженю, засїк різками еще 35 мужицких проводирів тих розрухів.

Військо розкватировано по селах і наказано їм як найострійше обходити ся з селянами. Контрибуциї на військо викликали нові розрухи. Голодуючий люд кинув ся на військо в обороні послїдних припасів свого доробку. Доношено навіть, що один віддїл війска не хотїв услухати команди і не стріляв на збунтованих мужиків. Против сего віддїлу веде ся слїдство. А тимчасом, як звісно з телеґрау, заведено стан облоги майже в цїлій полтавскій ґубернії.

Із сих подій не слїдно нїякої звістки в російскій пресї, там всьо мовчить на всїх язиках — бо „благоденствує...“

„Руслан.“

Відозва.

Родимцї!

Щоби помочи тій части рускої молодїжи, котра не має можности користати з добродїйств Бурси „Народного Дому“ в Чернівцях, весь загал черновецкої рускої громади постановив засновати запомогове товариство „Шкільна Поміч“. Родимцї! Наш нарід подає на очах приміри невичерпаної жертволюбивости. Богато інституций добродїйних основує і удержує ся тою жертволюбивостию. І на всенародні і на часні рускі цїли складає наш нарід всегда богато жертв. Але ми сподїємо ся, що попри то Русини буковиньскі, як і всї иньші, що сприяють нашій бідній молодїжи, з любови ближнього поратують і „Шкільну Поміч“ в єї добродїйних змаганях. Просимо всїх, що любять молодїж і осьвіту, інтелїґенцию сьвітску і духовну, особливо батьків нашої шкільної молодїжи вступати в члени товариства (членьска вкладка місячно 20 сот.) або бодай о одноразові датки, хочби як малі. Просимо наші панї і панночки не забувати при весїлях і забавах на бідних молодих ближних своїх, що нераз в голодї і холодї приготовляють ся до будучої працї для добра нашого народу. Просимо наших учителїв народних звертати увагу наших селян принагідно на значінє осьвіти для нашого народу і від часу до часу збирати на ту бідну нашу молодїж. Нехай і кожда розривка при з'їздах і товариских сходинах принесе щось і для учеників.

Підносячи сей голос маємо в Бозї надію, що кождий, що має чутке серце для ближнього ревно і успішно підопре нас а вдячність молодих і щирих сердець стане милою нагородою за всякий благородний чин. (Всї посилки просимо звертати на руки касиера товариства, професора ґімн. Івана Тірона в Чернівцях).

Від Видїлу товариства „Шкільна Поміч“ в Чернівцях.

Новинки.

Давне бажаня руского учительства в Буковинї, видавати власний фаховий орґан, спішить скорим кроком до свого здїйсненя. На відозву комітету, який склав ся, щоби ввести такий орґан в житє, зібрала ся велика часть учительства в недїлю, 4. мая в салї „Народного Дому“ в Чернівцях, щоби нараджувати ся над сим питанем. Задля того скликало як раз тої самої днини тов. „Руска Школа“ надзвичайні збори. Про вагу і конечність такого орґану говорив уч. І. Ґарасимович. По его предмові розвязала ся жива дискусия. Вкінци принято внесок п. інсп. Омеляна Поповича, що звучав так: Учительство, зібране на надзвичайних зборах „Рускої Школи“ завзиває видїл товариства „Руска Школа“, щоби він заняв ся справою видаваня фахового орґану для руского учительства в Буковинї і ввів его в житє з січнем 1903.

Перші загальні збори „Шкільної Помочи“ товариства, що поклало собі за цїль пособляти ученикам Русинам тутешних шкіл середних гр. кат. віроісповіданя, відбули ся в середу, дня 7. мая. На сих зборах вибраний видїл уконституовав ся в той спосіб, що предсїдателем товариства вибрано о. крилошанина Костецкого, містопредсїдателем нотара Дрогомирецкого, секретарем о. катехиту Левіньского, касиером проф. Тірона, а контрольором проф. Гандяка.

Перший загальний збір каси пожичкової і щадничої для громади Мігучени, стоваришеня зареєстрованого з необмеженою порукою відбуде ся в недїлю, дня 18. мая с. р. о 11. годинї перед полуднем з звичайним дневним порядком. — Спірідіон Букатар, заступник голови.

Еміль Золя в Єрусалимі. Славний письменник пробуває тепер в Єрусалимі для робленя студий до нової повісти. Так само, заки Золя взяв ся писати славні свої повісти „Люрд“ і „Рим“, — їздив на місце збирати точні обсервациї.

Віче студентів львівскої полїтехніки відбуло ся 9. мая на Стрільници при участи около 800 осіб. Наради вели ся в справі заборони віч на полїтехнїцї, яку запорядив мінїстер просьвіти Гартель рескриптом, а вислїдом нарад були резолюциї, в яких ухвалено: 1) що теперішний ректор п. Дзєслєвский не є здібний управляти одинокою польскою полїтехнїкою, тому взиває ся его, зложити уряд; 2) жадати всїма способами, навіть страйком, привернення нарушеного законного права відбувати віча; 3) висказати жаль, що професори не взяли участи у вчерашнім вічу, яко приватні особи. Віче покінчило ся о 11 год. в ночи. На вічу говорив посол Дашиньский і обіцяв справу підперати. Студенти постановили також завізвати так публичність як і прасу, щоби сї підпирали їх змаганя.

Коронацийне торжество в Анґлії. Проґрама коронацийного торжества є така: дня 26. червня коронация; 27. великий похід через місто; 28. обхід на мори; 30. огородова забава в Вестмінстері; 1. липня від'їзд гостий; 3. липня від'їзд королївскої пари до Гільдгель; 9. липня королївский обід на 5.000 осіб. Під проводом сина першого мінїстра, — бо й кому-ж годить ся то лїпше, — утворив ся комітет, котрий постановив вечером в день коронациї ілюмінувати цїлу Анґлїю. (Ґенерал Кіченер ілюмінує вже від двох лїт край Бурів).

Автономія в Росиї. „Нижегородскій Листок“ доносить: В одній безплатній читальни (в Росиї) сторони домагали ся випозичена їм „Вістника законів“. Одному треба було подивити ся на се, другому на те, иньший хотїв переглянути мировий закон — а ту як на злість в списї книжок, які можна випозичати, не було „Вістника законів“. Управа читальнї зібрала ся на нараду, чи можна випозичити сю книжку, і порішила справу прихильно, а мотивувала се тим, що хотяй в списї дозволених книжок нема „Вістника законів“, то ся книжка мусить бути дозволеною, коли в списї замічено, що „нїхто не може оправдувати ся незнанем законів“. — Коли раз відступлено від букви закона, то можна бристи і дальше — з чистої води в болото. В списї дозволених книжок була ілюстрована часопись „Нива“. Але як раз сего року друкуєсь там „Відроджене“ Толстого, яке заборонено в читальнях випозичати. Управа читальнї не богато думаючи, ухвалила сей річник засудити на тьму кромішну і нїкому его не випозичати.

Людска дурнота, від котрої годї відучити. Рушниця і нафтова лямпа бувають так часто причиною нещастя і калїцтва, як неосторожність та малі дїти, що бавлять ся сїрничками, причиною огню, і нема способу научити людий розуму, щоби стерегли ся. Тисячі а тисячі нещасливих пригод не можуть всетаки научити людий розуму. Минувшої недїлї забавляло ся у Відни двох челядників кравецких тим, що стріляли з малого комнатного карабінка, т. зв. фльоберта. Аж ось карабінок по кількох вистрілах не хотїв стріляти мимо того, що був набитий. Аж один з них, якийсь Дрочех взяв набитий карабін і став заглядати до люфи. В тій хвили карабін вистрілив і куля вибила Дрочекови око та застрягла глубоко в голові. Нещасливого треба було відставити до шпиталю, де він тепер боре ся зі смертию.

Анальфабетизм в Росиї. Після урядового справозданя з переписів населеня в 1897. роцї, в псковскій ґуберниї, отже в одній з центральних ґуберній в Росиї, було 85 процент анальфабетів. В деяких селах сеї ґуберниї число нальфабетів виносить звиш 90 проц. В містї Москві, яка числила в 1897. р. 1,038.591 душ населеня, уміло читати 56·3 проц., а в Петербурзї 62·6 проц.

Бальон в театрі. В Петербурзї в марийскім театрі хтось пустив з ґалериї бальон з написом: „Проч з абсолютизмом, проч з Романовими“. Як на злість, бальон підлетїв під стелю і там висїв аж до кінця представленя.

Наука, штука, лїтература.

Для дїточок видало товариство педаґоґічне знов дві цїкаві книжочки, а іменно:

„Дві могилї“ — оповіданє з сибірских пригод — Королевского. Число книжочки 98. Цїна 18 сот. і

„Анґлїйскі казки — переклад з російского — книжочка 99. — Цїна 24 сот.

Телеґрами „Буковини“.

Відень, 9. Мая, цїсар приїхав сюда вчера з Будапешту. — Завтра відбудеть ся рада мінїстрів під проводом цїсаря.

Відень, 9. Мая, сегодня відбула ся ренунциация архикнягинї Марії христини.

Відень, 10. Мая. Сегодня відбув ся слюб архикнягинї Марії Христини з принцом Ємануїлом Салм-Салм в присутности цїсаря, всїх архикнязїв і архикнягинь і більшого числа нїмецких князїв.

Будапешт, 9. Мая. Буджетова комісия австрийскої делеґациї ухвалила ординаріюм і екстраординаріюм військового буджету. Буджетова комісия ухвалила поіменим голосованем 14 голосами против 5 38 мілїоновий кредет. наколи мінїстер війни заявив, що жаданя заведеня нових гірських гармат і польних гавбиць становлять одну цїлість. Пос. Маєр, Перґельт і Крамарж говорили против ухвали сего кредиту.

Прага, 9. Мая Після вістий, які приносить „Politik“, мають мінїстер-президент Сель і барон Хлюмецкий інтриґувати против мінїстер-президента Кербера.

Атени, 9. Мая. Ексмінїстер Ефтаксїоас видав публїкацию, в котрій твердить, що его старі колеґі кабінету дали ся підкупити при роздаваню концесий на копальнї.

— В МІСКІМ ТЕАТРІ. —

Драмат. кружок тов. „Зоря“ в Чернівцях

відіграє в недїлю 11. мая, на дохід запомогового фонду для дїйсних членів товариства в часї слабости

ВЕРХОВИНЦІ

народну мельодраму із сьпівами в 3 актах а 9 відсл. І. Корженьовского.

ОСОБИ:

Антось Ревізорчук, молодий леґінь
Марта, его мати
Пракседа, его суджена
Максим Тихоньчук, вуйко Пракседи
Прокіп, краєвий стрілець
Анна, его жінка
Гершко, арендар в місточку
Мандатор в гуцудьскім селї Жабє
Комісар циркулярний з Кут
Офіцер від піхоти
Фельдфебель
Чорний, старий господар
Федьо, Циган, Кузьма, Михайдо, Панько, Панько, Микита, Іван, молоді леґінї.

Гуцули старі і молоді, опришки, жовнїри. — Дїє ся в Карпатах під угорскою границею.

Цїни місць: Льожа 6 к., фотель і перших трох рядах 1 кор., в дальших 80 с., крісло 60 с., балькон 40 с., партер 40 с., ґалерия 30 с.

Білети продають ся в касї театральній від год. 9—1 рано і від 3-ої попол. до вечера.

Початок точно о 8-ій вечером.

Представленє заповідає ся дуже гарно, як самі проби вже показують. Також будуть грати нові дуже добрі сили, що грали на иньших більших дилетантских сценах. Сподїємо ся що се як і благородна цїль сего представленя притягне велике число так нашої як і чужої публики. Ми радилиби сьпішити із закупном карт, бо богато вже розійшло ся.

Склад товарів Б. Бальтінестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з аль- паки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахлярі коронкові і з правдивих струсьових пер, ручки перлові і з черепахи. Вахлярі Gasé, найновійший вироб, в білих, чорних і всїх иньших барвах модних.

Рукавички: білї Glacé, шкіряні земіш і шовкові у всяких довжинах для пань і панів.

Коци до подорожи на повози і санки, а також накривала на ліжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до снїгу.

Балеві краватки: найновійшого жанра. Балеві мужиські сорочки шовкові, з Piqué і батисту. Найновійші ковніри і маншети, хусточки шовкові, батистові і полотняні. Ґузики до ковнірів і шемізетові. Мужиські шкарпитки.

Ізза пізного сезону продають ся по дуже знежених цїнах всї товари кожухові, плетені, вовняні і черевики.

Найбільший вибір карнавальових товарів для панів і пань штіфлета і домові черевики: лякеровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, попелясті зі шкіри земіш.

Більші засоби на складї: перзияньскі кучми, дамскі зарукавки, чапочки, колїєри і т. д. Правдива білизна Єґера: кафтаники, мужиські пончохи, шкарпитки, Chenillen Escharpes і хустки, вовняні шалї і хустки вовняні і полотняні дамскі спідниці, камаши; огрівачі пульса і литок; плетені вовняні і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дївчат і дїтий, а також футровані штіфлети. Черевики до совганки для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

В товаристві взаїмних обезпечень „Днїстер“

прибуло в місяци цьвітни с. р. 12.301 важних поліс на суму 12,453.903 кор. обезпеченої вартости з премією 115.466 кор. 31 сот.

Разом від початку року до кінця цьвітня видано 27.942 важних поліс на суму 30,826.289 кор. з премією 268.461 кор. 48 сот., попередного року в тім самім часї було 22.969 важних поліс, на суму 26,209.901 кор., з премією 223.902 кор. 42 сот. то є сего року о 4973 поліс і 44.566 кор. 6 сот. премії більше.

Шкід в цьвітни прибуло 97 случаїв, разом було від 1. сїчня до 30 цьвітня с. р. 172 шкід з котрих 158 вже виплачено 4 шкоди находить ся в лїквідациї, а виплату 10 відшкодовань, (в сумі 3885 кор. 26 сот.) на разї з причин правних вздержано.

Сума всїх 162 шкід разом з коштами лїквідациї виносить brutto 88.389 кор. 55 сот. з чого по потрученю части реасекурованої лишає ся на власний рахунок 40.543 кор. 22 сот. Попередного року за той сам час було 185 шкід на суму 89.581 кор. 18 сот.

При відновленю поліс по конець цьвітня с. р. зараховано членам титулом 8% звороту квоту 18510 кор. 67 сот.

Фонд резервовий з днем 30 цьвітня 1902 виносить 399.493 кор. 4 сот

Рахунок Товариства взаїмного кредиту „Днїстер“ у Львові,

стоваришеня зареєстр. з обмеж. порукою за місяць март 1902.

I. Стан довжний:	Кор. сот.
1. Удїли членьскі . . .	85,905·76
2. Фонд резервовий . .	9,234·72
3. Специяльна резерва страт	1,111·59
4. Вкладки щадничі:	
а) Стан на початку цьвітня	938,973·09 с.
б) вложило 14 о сторін	76,196·61 „
разом	1,015.169·70 с.
в) виняло 84 сторін	34,398·57 „
Позістає з кінцем цьвітня	980,771.13
5. Сальдо проц. (побраних) .	34,058·48
6. Неподнята дивіденда за рік 1897, 1898, 1899 і 1900 .	3,048·92
7. Кошта спору . . .	663·80
8. з рахунку ріжних сторін .	700·08
9. Кредит банк. в банку кр. .	140,981·64
10. Р. зиску за рік 1901 .	8,699·33
Сума	1.265,175·45

II. Стан чинний:	Кор. сот.
1. Позички удїлені на скрипта і векслї:	
а) стан на початку цьвітня	926,130·15 с.
б) удїлено 165 позич.	216,810·36 „
разом	1,142,940·51 с.
в) сплачено в цьвітни	15,904·11 „
Стан з кінцем цьвітня	1,127,036·40
2. Готівка в касї з днем 30 цьвітня 1902 . .	13,547·46
3. Цїнні папери фонду резер.	8,587·—
4. „ „ иньші .	42,560·—
5. В щадниці почтовій (оборот чековий)	2,909·16
6. В иньших товариствах і банках	67,387·92
7. Рахунок з ріжних сторін .	44·10
8. Сальдо коштів адмінїст: .	3,103·41
Сума	1,265,175·45

Членів прибуло 107 убуло 7, остає з кінцем цьвітня 1902 всїх членів 2143 з 2230 декларованими удїлами в сумі 111.500 кор.

Стопа процентова від вкладок 4 проц. від позичок удїлюваних з провізиєю на кошта адмінїстрациї $6^1/_2$ проц.

Найновійші Schulversäumnisse

получити можна

в друкарнї „Рускої Ради“, в Чернівцях

улиця Петровича ч. 4.

Друкарня тов. „Рускої Ради“

в Чернівцях улиця Петровича ч. 4.

має на складї отсї

КНИЖКИ

Бажаньский Іван: „Пропасть“ . . кор. —·20
Барановский Мечислав: „Педаґоґіка“ для семінарий учительских і учителїв шкіл народних, (видане четверте значно розширене і доповнене „Нарисом психольоґії виховавчої„) „ 1·20
Будилець Ев. О.: „Студиї Богословскі“ „ 6 —
Гаврищук Микола: „Методика“ наука в школї народній ч. II . . . „ 2·—
Галїп Теодот: „Домашний писар“, збірка примірів, як укладати ріжні письма „ 1·—
„Перші зорі“, оповідане . . . „ 1·—
„Думки та пісні“, поезиї . . „ —·20
Гаршин: „Малярі“ . . . . . „ —·20
Гоголь Микола: „Ревізор“, комедия в 5 діях, переклад В. Сїмовича . „ —·60
Данилевич Іван: „Приказки“ I і II по „ —·16
Захарко Іван: „Жарти“ . . . . „ —·20
Кобилянська Ольга: „Людина“ . . „ 1·—
„Покора“ . . . . . „ 1·—
Кониський Олекса: „В день сьвятоїволи“ „ —·20
Крушельницький Антін: „Серце“ . . „ 1·—
„Семчишини“ . . . . . „ —·80
Лукиянович Денис: „Багнїтки“ . . „ —·20
Martynowicz I.: „Historische Zeugnisse“ über die ältesten Beherrscher und Einwohner der Bukowina und Moldau „ —·20
Окуневский Ярослав: „Листи з чужини“ „ 3.—
Павлик Михайло: „Про русько-українські народні читальнї“ . . . . „ 1·—
Pihuliak Darius: „Die Amts-Correspondenz“ der Volksschulleitungen und Ortsschulräthe Angelegenheiten . „ 1·25
Пігуляк Єротей: „Верховинські згадки“ „ 2·—
Попович Омелян: „Ластівка“ . . . „ 2·—
„Чума горільчана“ . . . . „ —·50
„Методика“ I . . . . . „ —·60
„10 казок для дїточок“ . . . „ —·20
„Хлопці садівники“ . . . . „ —·40
„Цїсар Франц-Йосиф I. . . . . „ —·20
„Красноміскими людьми“ . . „ —·40
Сенюк Іван: „Образки з природи“ I II „ —·20
Семанюк Іван: „Карби“ . . . . „ —·80
Слободівна Марія. „І хтож вона була“ „ 1·—
Стефаник Василь: „Сина книжечка“ . „ 1·—
Стоцкий Стефан: „Буковинська Русь“ „ 2·40
„Bestrebungen der Rumänen“ . . „ 2·—
„Громада“ або який лад і порядок має бути в громадї . . . . „ —·20
„Порадник“ як закладати каси пожичкові і щадничі . . . . „ —·40
„Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthografie . . . . . „ —·40
Федькович Юрій: „Твори“ том I . . „ —·80
„Пісні жовнярскі“ . . . . „ —·20
„Проскурка“ . . . . . „ —·20
Франко Іван: „Русько українська література“ . . . . . „ —·20
Шпитко Осип: „Листи з пекла“ . . „ —·30
Єремійчук Денис О.: Die griech. Präsanctificanten-Messe, ihre Entstehung Entwikelung und gegenwärtiger Ritus „ 3·—
„Жите, муки і смерть і історія перенесеня мощів сьв. великомученика Івана Сучавского“ . . . „ —·40
Яблочков Г.: „Сїльска учителька“, оповідане, пер. А. Крушельницького „ —·50
* * * „Бесїди про часи козацькі“ . „ —·80
* * * „Res Ruthenicae“ . . . „ —·20
* * * „Про бук. сойм краєвий і про вибори до сойму“ . . . „ —·20
* * * „В чім наша сила“ . . „ —·20
* * * „Котюзї по заслузї“ . . „ —·20
* * * „Голос до народа“ . . . „ —·24
* * * „Зерна“ . . . . . „ —·20

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
отворена в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Просьвіт промінями Рентґена.

Лїченє сухо-горячим повітрєм

подаґри, ревматизму, люмбаґи (пострілу), Ісхіаса, невральгії, болю в суставах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи Др. Реіфлера), що прикладають ся до слабих частий тїла, уможливлюють найвисші температури з всякими термальними методами, а через те й найкрасші успіхи в лїченю і навіть застарілих слабостий. Значно усмиряє біль. При лїченю є цїле тїло вільне окрім слабого місця, тому можуть його зносити і ті, що терплять на серце, на конґестиї і астматики. Лїченє може відбути ся і в помешканю пацієнта.

Купелї в електричнім жаровім сьвітлї против слабостий, як зміна материї, подаґра, ревматизм і против затовщеня.

Др. Г. Хаєс, Чернівцї, ул. почтова 5а.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Володислав Секерский.**
З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 51. Чернівцї, середа дня 1. (14). мая 1902. р. Рочник XVIII.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і недїлї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.
Редакция адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К.	— с.
„ пів року	10 „	— „
„ чверть року	5 „	— „
„ місяць	1 „	70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Чернівцї, 13. мая. 1902.

Від посла Єротея, Пігуляка отримав голова тов. „Руска Рада“ отсе письмо, котре подати до публичної відомости уважає своїм обовязком.

Віденъ, 4. мая 1902.

„Мужі довіря полїтичного товариства „Руска Рада“ зволили висказати менї подяку за мою дотеперішну дїяльність в радї державній і своє довіре до того способу веденя полїтичних дїл, якого я з'уживаю.

Я виражаю хвальному товариству за той ласкавий осуд моєї скромної дїяльности як найщирійшу подяку і горджусь тим признанем і тою подякою від компетентної сторожі народного интересу.

Моєю провідною думкою було завсїди, стояти в тїснїй невідлучній звязи з душею і тїлом рускої суспільности, і моїм неустанним старанем було дотепер і буде на будуче служити у всякім моїм дїланю так потребам народним, як відповідати по змозї також бажаням народної душі.

Вираз того ласкавого признаня моєї дотеперішної короткої працї в радї державній менї тим дорожший, чим додає він менї сьвіжої охоти і сил до дальшої тяжкої працї за волю і долю мого менї над усе дорогого руского народу.

З ним стою, з ним паду я.

Прошу, з ласки своєї повідомити о сїм хвальне товариство „Руска Рада“.

Єротей Пігуляк.

Schöne Seelen finden sich.

Ми недавно тому писали про ріжні фіяска, які понесли наші „приятелї“ з фльондорівского табору, через змаганя злучити ся, з такою самою нїмецкою клїкою, якою проводить др. Скедль. Сьмішні були тодї їх ріжні полїтичні акробатскі штучки, що кінчили ся тим, що один або другий падав на ніс і закривав ся соромом. Але Янки не перестали, они таки поважно напосїли ся на то, щоби буковиньских Русинів змести з лиця землї. І далї кинули ся на всї боки шукати собі приятеля, котрий поміг би їм в тій людоїднїй роботї. Ну, до такої роботи ще найлекше людий знайти, а тим лекше там, куда як раз румунїзатори удали ся, себто до — Поляків, до наших старих — приятелїв. На відозву якогось з „визначнїйших, добре поінформованих волоских полїтиків“ у „Buk. Journal-ї“, щоби Поляки злучили ся з Румунами, наспіла зараз потім відповідь одного „з визначнїйших добре поінформованих польских полїтиків“, розуміє ся також із завізванем до злуки Румунів з Поляками.

Одна і друга допись се збірники всяких неправд, які мають доказати правність панованя Румунів у Буковинї а Поляків у Галичинї, се збірники всяких старих гербових дипльомів, котрі також мають доказати хто тут паном, а хто має бути слугою.

З обох статий цїкавійша нам та, Поляком написана, що помістив „Buk. Journal“ в своїм числї з недїлї 11. мая. Поминувши всякі нїсетницї, які понамазував той „добре поінформований польский полїтик“, щоби представити Русинів яко дикунів, котрі не варта того аби назвати їх культурним народом, есенция тої відозви така: так принципіяльно полїтичні інтереса як і економічні тих обох народів, Поляків і Румунів сходять ся і они мусять ся злучити, щоби привести Русинів до того переконаня, що Русини мусять числити ся з гісторичним розвитком сих обох народів, они мусять признати історичні права сих обох культурно старших і социяльно висше стоячих (віримо, що добре випасли ся на нашій ниві) народів і так ступити на дорогу тихого (Haltsmaul) і певного своєї цїли (?) розвитку.

При писаню сеї статї забув сей польский „полїтик“, що він в конституцийній державі австрийскій а не в „królewstwie od morza do morza“, що тутка не сьміють жадні порохом присипані, сумнївної стїйности шпарґали стати на перепонї культурному розвитку котрого небудь з народів. Може бути, що деякому з Поляків вистарчає „історичне право“, для нас є міродайне австрийске право, перед котрим стає кожде „історичне право“ неправним. Коли би ми хотїли опирати ся „на історичні права“, то не знати, чи Поляки не тягнули би тодї свої „kresy“ аж під Вислою.

Але они також дуже ласкаві. Така польско-румуньска лїґа не мала би нїчого против „тихого розвитку Русинів і такого розвитку, що відповідає правдиво культурним домаганям.“ Ти, Русине, тримай язик за зубами, а ми твої пани кинимо тобі не одну кришку зі свого богатого лона, але лише тодї, коли твої домаганя будуть правдиво культурні“.

Отже лише ті культурні домаганя є правдиві, котрі потвердить польский уряд патентовий. Як они піддержують культуру, з сего сам автор сеї статї висповідав ся пишучи, що Русини не зробили в розвою культури нї кроку підчас австрийско-нїмецкого панованя в Галичинї. Се наслїдки кількасот річного панованя Польщі, що підпирала всї „оправдані“ змаганя „тихих“ Русинів. Аж кількадесять лїт пізнїйше відтановила ся галицка Русь і взяла ся до культурної працї.

Успіхи сеї працї надзвичайні, помимо всяких неправностий, які поповняє польский патентовий уряд що до культурних змагань Русинів.

Цїкаво було би, що сказали би польскі верховодячі сфери до виводів сего „добрепоінформованого полїтика“, котрий твердить, що Поляки субвенціонують рускі просьвітні товариства, ба надають посади навіть таким Русинам, що не мають до того жадної кваліфікациї. Кождий і найбільший наш „приятель“ Поляк сказав би, що тут сей „полїтик“ здорово збрехав. А ми могли би навести несчислимі факти, котрі сьвідчать як раз противно, що і найздібнїйші Русини з найлїпшими кваліфікацийними сьвідоцтвами мусять шукати становиска по за границею своєї вітчини, бо їх місця забирають нездібні польскі панки, котрі за собою що правда мають „історию“ і „високе

Записки із подорожи на північ Европи.

(*Далї*).

Тромзе.

З пристани широкою улицею ідеть ся на головну площу засїяну деревами, берізками, по серединї котрой взносить ся дуже гарний собор з деревяною башнею і годинником. Перед собором тягнеть ся предовжезна, головна улиця, Storgade, велика улиця.

Тут концентруеть ся житє города, тут найкрасші лавки — маґазини, тут перворядні гостинницї. Перед собором попращали ся ми з п. Ґро., що пійшли з носильщиком до свого домика. При тій нагодї запросив мене п. Ґро..., щобим сейчас, як лиш приміщу ся, зайшов до них на чай і вказав ми рукою свою квартиру. П-а Маженка знова просила п-ну Люізу, щоби її сейчас з Гамерфеста прислала карту. В кінци обіцяли ми всї завтра вийти в пристань.

П. І. і п-а Люіза хотїли вступити до якого склепу, аби що купити, але о тім часї тутки а особливо в свято всї спять, пішли отже до церкви а я ходив з Норвежцем від гостинницї до гостинницї, щоби знайти где приют.

Всї гостинницї були переповнені. Вкінци знайшла ся комнатка в готелю Геґбом, в тім самім містци, ми пращали ся і з відки пішли вздовж улицї думаючи, що там не буде містця, бо гостинниця була ще закрита а портієра не можно було найти. Получивши комнатку на першім поверсї з видом на головну площу і собор і при тім дуже дешево, бо за 4 корони денно з харчем, попращав ся з віжливим Норвежцем і побіг я шукати своїх. Власне вийшли з склепу, що вже був відкритий. Вступилисьмо на хвильку до гостинницї, бо хотїли конечно видїти, яка то комнатка за 4 корони і еще з пенсією.

— То страшно дешево, каже п. Ґ., таж у нас в Берлїнї за саму комнатку треба дати 2—3 марки.

— А у нас, кажу я, в першім лїпшім містечку в Галичинї треба дати нераз і 4 корони і притім набрати ся якого лиха, бо вже не вчисляю того, що розличного рода насїкомі не дадуть спати.

— О я чув чудеса о вашій Галичинї, каже п. Ґ., бо мій знакомий купець має там свої склади, та часто туди заїздить.

— Перейдім еще цїлу головну улицю, предложила п-а Люіза.

— Добре, ходім, кажу.

Ідучи подивляли ми дуже гарні домики, приличні вистави в вікнах, а особливо люд тутешний, що по празничному одїтий спішив до церкви. Мужчини і женщини одївають ся як наші Нїмцї-колонїсти, переважає краска чорна з гарними вишиванями на передниках і ґорсетах. Вигляд людей дуже добрий, видко, що добре відживляють ся, лице веселе, безжурне але некрасиве.

Трошки дальше за містом коло хат огородцї з яриною, а гдекуди навіть трохи лихого жита і вівса. Коло віль прекрасні цьвітники, бесідки. Всї огороди обведені камінним муром або дротами. Дерев овочевих тут нема а берізки невисокі, тонкі, кора шарава а листе подовгасте і темнїйше чим у нас.

Вертаючи стрітили ми на улици п. Ґро. Попросив нас в хату. Чешки дуже утїшили ся, убрали капелюхи на голову і до пристанї, бо вже була пора. В портї вештало ся тепер множество людей. Тут можна було подивляти всїлякі нациї. Головну ролю відгривали тут Лянонцї в своїх коротких а низко підперезаних кожушках і величезній конфедератцї (четирогольній шапцї) на голові, а їх жінки в капузах сильно прилягаючих до голови, коротких грубих спідницях і різноцвітною волняною хусткою на плечах. Приходять они сюди з свого обозу, що лежить в долинї Тромзедаль по противній сторонї зунду, і приносять на продаж свої вироби з костей і рогів ренів, але також і з кози як нпр. постоли, чоботи з шерстею в серединї, кафтани богато вишивані, рукавицї, шапки, мошонки на гроші, торбинки і т. і. Кождий гість уважає своїм святим обовязком гдещо купити на память.

Маса річей закупив п. Ґ. Другий свисток, сердечно пращаємо ся і хоть лиш до завтра, все таки то дуже непріятна хвиля. Третий свисток, відчепили линви, пароход з гуком опускає беріг. Махаємо руками, шапками і платками, не одним сльози показують ся в очах. Дарма!

За добру хвилю зник в закруті „Erling Jarl“ а нас четверо вернуло на чай до гостинних Берлїнцїв. По чаю зайшли ми до маленької церкви католицкої, бо тут собор протестантский з епіскопом, одна звичайна церков протестантска і одна католицка. Було всего кілька осіб в церкві, — видко, що громадка католицка не велика. Звідтам ішли ми попри ґімназию, одноповерхний деревяний дім і величезну школу народну і вступили сюда. Слуга школьний нас опроваджував і поясняв все. Школа народна має 8 кляс, так для хлопцїв як і дївчат. Дїти мусять ходити до школи від $6^1/_2$—14 року. Кляси обширні, лавки новомодні, на стїнах карти ґеоґрафічні, образи з природо- і людознавства, на стели множество електричних лямпок, бо тут від жовтня до марта учать при світлї. Надто на стїнах є всюди уміщені написи: spit ikke, не плювати.

— А коли у вас сонце заходить? — спитала п-ї Ґро...

— Заходять цїлковито 26. падолиста а всходить 22 сїчня.

— То ніч темна через цїлї 2 місяцї.

— Є ніч тут більше як 3 місяцї, бо вже майже цїлий падолист темний, бо сонце вже лиш по трохи показує ся, а так само до половини лютого.

— А якжеж дїти ходять до школи, коли так темно?

— Тут не є знова так темно, бо

социяльне“ становиско але не мають потрібного знаня.

Шкода й відповідати на кожде речене сеї статї, котрої автор руководить ся вовчою етикою супротив ягняти прикриваючи сю етику такими словами як історичне право і розвій і правдиво культурні домаганя. Ми і не мали на цїли відповідати на статю, лише хотїли вказати на те, що, хотяй ми старали ся завсїгди в „Буковинї“ боронити становище Поляків в Буковинї і привести до порозуміня між нами а Поляками, то они забуваючи на своє слабоньке становище кидають ся то в один то в другий бік, де лише о то іде, щоби нищити Русинів. Ми вже нераз зазначували свої становиско до всяких таких нам ворожих лїґ. Не оглядаючи ся на нїякі погрози і лїґи не кинемо нїколи той шлях, на котрий ми раз пустили ся, а то шлях працї так культурної як економічної над нашим народом, борячи ся против всїх нам ворожих елементів не „історичними“ правами але такими, які нам сама конституция подає до оборони. А Полякам і Волохом жилаємо з щирого серця до нового союза, котрий заповідає вже від тепер все а все уживати вовчу етику супротив Русинів. Zwei der sehönsten Seelen haben sich doch gefunden.

Спільні делеґациї.

Армати.

Буджетова комісия австрийскої делеґациї радила в пятницю минувшого тижня над буджетом мінїстерства війни. Мінїстер Кріґгаммер обговорював результат проб з новими арматами, материялом на армати і набоями. Проби дали вдоволяючий результат, лише проби з полевими арматами єще не закінчені.

Д. Козловский, „хоч з тяжким серцем“ признав рацию видаткам на нові армати. Бесїдник дуже а дуже оглядно порушив при тій нагоді відносини пануючі в перемиськім корпусї і заявив, що Поляки, вірні сороклїтній своїй традициї будуть голосувати за буджетом.

Д. Крамарж заявив, що єго стронництво буде голосувати против військового буджету.

Ґенерал Кробатін дав на жадане д. Толїнґера довірочні поясненя о новій системі армат.

Гоноровий кодекс.

Мінїстер Кріґгаммер в справі гонорового кодексу заявив, що гонорова рада не може бути рішаючим трибуналом. Розпорядженє мінїстра в справі поєдинків має на цїли можливе ограничене поєдинків у війску і зарядженє судового доходженя на случай обиди чести, що є узасаднене духом військового закона карного.

Морске око.

На інтерпеляцию Козловского, чи се правда, що офіцир і 10 вояків асистували угорским властям при трасованю дороги на спірній териториї мінїстер заявив, що о такій військовій асистенциї він не одержав нїякого службового повідомленя. О тім одержав він приватне повідомленє. Отже заявляє, що уважає се за неправильність і зажадав телеґрафічного справозданя.

Ґенерал Ґальґочи.

Мінїстер взяв ґенерала Ґальґочого в оборону перед закидами Козловского. Ґальґочи є шляхотним чоловіком з висшими ідеалами, котрого всї підчинені аж до простого вояка дуже поважають і любять. Перенятий чувством справедливости так само є строгий супротив себе, як супротив иньших. За причинами ріжних аномалїй треба глядати де инде. Мінїстер сам був командантом корпусу в Галичинї, знає дуже добре прикмети галицкого населеня, а коли в Галичинї відносини в послїдних часах змінили ся, то завинила тут дїяльність деяких елементів, через котру до поодиноких кругів населеня вдер ся дух, що в першій мірі звертає ся против війска, а також против иньших станів.

По переведеню специяльної дискусиї полагоджено і ухвалено цїлий буджет мінїстерства війни.

Полїтичні вісти.

До Neues Wiener Tagblatt-у доносять, що переговори в справі угоди австро-угорскої незмінені. Нинї має зібрати ся рада мінїстрів. аби вислухати справозданя д-ра Кербера з єго послїдної конференциї з Селем. Та мінїстерияльна конференция має остаточно рішити що-до дальших переговорів в справі угоди. Зачувати також з дуже поважної сторони о предложеню, аби оба президенти мінїстрів цїлком независимо від побочних стремлїнь старали ся заключити угоду на справедливих і оправданих основах, а відтак аби з цїлою силою і енерґією виступили в оборонї тої угоди в обох парляментах. — Пражска Politik доносить, що др. Кербер в борбі з Уграми станув на такім становищи, що для єго кабінету нема иньшого виходу як остаточне рішенє справи угоди. Всї сторонництва парляменту як і цїла публика стоять за ним і ждуть, аби справу полагодив як то заповів. — Narodni Listy пишуть, що оба кабінети переживають тепер кризу, хоч та криза в тій хвили не єсть остра.

„Руслан“ пише про спільний буджет державний: Клясичне „si vis pacem, para bellum“ *проявляє ся у нас рік-річно*, а сего року в значнїйшій мірі в спільнім буджетї державнім, предложенім на вступнім засїданю делеґацийної сесиї. Хоч обосторонні мінїстри скарбу, австрийский і угорский, жалують ся на неелястичність буджету, домаганя буджету війни ростуть з кождим роком. Звичайний буджет військовий не приніс вправдї нїяких несподїванок, однак потвердив в цїлости вісти, голошені про значні домаганя на гармати і додаткові кредити.

Загальне запотребованє на 1903. р. прелїміноване на 366 мілїонів корон, отже о 8·0 мілїона висше, як вторік. Однак сим ще не вичерпано суми спільних тягарів. Надзвичайне запотребованє для війска в окупацийній области прелїміноване на 7·8 мілїона корон, отже о 447.000 кор. висше, як вторік. Яко додаткові кредити вставлено 110.000 кор. на звичайні етатові потреби, 229.000 кор. на *сторожевий відділ в Китаю* і поважну квоту 1·5 мілїона на потреби дипльомациї і 4·4 мілїона на маринарку в Китаю, а ся остатна квота має бути зверненою з китайских военних коштів. Загальне запотребованє виносить отже в дїйсности не 366 міл. корон, але властиво 380 мілїонів, отже не о 8·2, але о кругло 22 мілїонів корон більше, як вторік.

До сего значного обтяженя військового буджету належить ще дочислити квоти на справлене нових гармат. Від многих лїт робить мінїстерство війни проби з новими гарматами, а ті проби після запевнень военної управи дійшли до того, що зроблено відповідний всяким вимогам модель для нової гірскої гармати і гавбиць (меньших польних гармат), а лише що-до нових полевих гармат ведуть ся дальші проби.

Успіх сей осягнений мінїстерством війни найшов в буджетї спільнім покищо вираз в формі 38 міл. корон. За ту суму можна поки-що справити лише нові польні гавбицї і нові гірскі гармати, а в звязи з тим має бути переведене утворене 14-ти польно-батерийних дивізий і *реорґанїзация полевої артилериї* вже з жовтнем 1902. р. Але й сим значним видатком не буде ще вичерпане загальне запотребованє на 1903. р. З нагоди заведеня нового і гарматного материялу і реорганїзациї артилериї вимагає ся додаткового кредиту 1,552.000 кор. Окрім того між рядками справозданя до 38-мілїонового кредиту робить мінїстер ось яку немаловажну примітку: „на случай, коли-б дальші проби що-до полових гармат в слїдуючім (значить 1903. р.) довели до успішного висліду, буде мінїстерство війни приневолене в 1903. р. зажадати дальшої части одноразової квоти на справлене сих гармат, однак в тих домаганях не піде поза квоту 40 мілїонів корон. Загальне запотребованє на 1903. р., окрім додаткових кредитів, як рік-річно появляють ся, виносить разом 459·5 мілїонів корон, отже в порівнаню з вторік ухваленим кредитом 357·8 мілїонів о кругло 102 мілїони корон більше.

Головну позицию приходів, окрім квотових сум обидвох половиць монархії, творять в спільнім буджетї спільні доходи з цла. Коли однак спільні видатки ростуть так безмірно з року *на рік, зменшає ся рік-річно рубрика* покритя. Ще в р. 1901 виносили доходи з цла спільної цлової области понад 118 мілїонів корон. На рік 1903 вставлено лише 99·5 міл. корон, отже о 18·5 менше і взагалї се велике ще питанє, чи при зменшеню консуму наслїдком злих часів ся квота вставлена дїйсно вилине.

Заслугує також на увагу роздїл видатків на війско на обидві половиці монархії, виказаний вперше тепер мінїстерством війни. В 1900 роцї виносив звичайний видаток на війско після замкненя рахунків 282 мілїони корон. З того зужито з звичайного кредиту на Австрию 186, на Угри 88 міл., на окупацийну область (Босну і Герцоґовину) 7 мілїонів, отже на Австрию 67%, на Угри 31½%, так що не осягнено теперішної квотової пропорциї. З загального запотребованя випало на Австрию 64·6, на Угри 30·88, на Босну 4·23, на заграницю 0·29%. З запотребованя на маринарку ужито: в Австриї 68·44%, в Уграх 10·74%, в Боснї 0·33%, заграницею 20·49%. Сей виказ є відповідю на резолюциї угорскої делеґациї, щоби більше узгляднювано при достарченю военних потреб угорский промисл. Мінїстер війни обіцює і в будучнинї відповідну частину признати Уграм.

Вельми значні тягари, які поносять податники задля оружности і битности армії, вкладають на делеґациї обовязок, пильно розслїдити всї домаганя. Але хоч як важкі сї військові тягарі, хоч як угинає ся населенє під вагою сих тягарів в *нинїшних критичних часах, то они представляють ся* лише яко асекурацийна премія за удержанє мира і не найде ся нїхто, хто приняв би одвічальність за занедбанє сего обезпеченя. Населенє в нинїшних часах для браку зарібку мусить собі від уст віднимати, щоби оплатити сю високу премію асекурацийну, а задачею делеґациї повинна бути строга контроля, щоби сї високі квоти обертано не на експерименти, але на дїйсні потреби.

З Росиї.

При контролї рекрутів у Фінляндиї ставило ся 30 процент обовязаних до служби. В 36 громадах нїхто не станув; в 6 громадах секретарі контрольної комісиї не хотїли розписати збору. — Росийске правительство дуже пильнує, аби вісти о хлопских розрухах не діставали ся за границю. — В полтавскій ґубернії розрухи розросли ся до величезних розмірів. Хлопи узброєні в коси, цїпи і палки бють ся з війском. В саратівскій ґубернії і над Волгою, є дуже мало війска, а розрухи ростуть. Аґітатори в мундурах царских ад'ютантів розкидають фальшивий указ, котрим цар даровує хлопам панську землю. В армії панує велике невдоволенє і напруженє, як в передодни великої революциї. Донесеня дневників суть тілько слабим відгуком того, що дїйсно дїє ся. — В одних з середних ґуберній хлопи збунтували ся з причини, що властитель двірского обшару підвисшив хлопам чинш за землю з 2 рублїв на 3 рублї 55 копійок. Мимо судового вироку, хлопи не хотїли виконати судове порученє, прийшло до битви з хлопами, при чім війско і полїция мусїли цофнути ся.

від 9 рано до 3 пополудни є на дворі ясна мрака, так що видко ся досить добре, лиш в хатї треба цїлий день сьвітити.

— А без сьвітла читати можна?

— Коло полудня при вікнї.

— А дїти не позамерзають ідучи до школи.

— Се там. Тут не є знова така страшна студінь, якби хто думав. Море не замерзає нїколи а в містї середна теплота в зимі —12°.

На подвірю величезна саля варстатска до науки зручности, slöjd для хлопців. Над нею є так само велика саля для ґімнастики. До тих саль притикає кілька комнат, шатень, де убирають ся дїти до ґімнастики. Хлопцї і дївчата ґімнастикують віддїльно.

Найлучше з того всего подобав ся п-і Маженцї величезний звін на подвірю що ним скликують дїтей до школи. Такий звоночок сьмілоби можна умістити на якійсь башни церковній і не був би за малий. Педель пояснив, що дїти далеко живуть а часу добре не знають або і годинників не мають, тож треба їм давати знати, коли до школи іти.

Подякувавши педелеви пішли ми до дому на обід, бо була вже 2 пополудни.

До обіду в гостинницї засїдають всї гостї, які живуть там, бо тут вже такий звичай, що подорожні харчують ся там, де заїзджають. В округ прекрасно прибраного і розличними перекусками заставленого стола засїло яких 30 осіб. Дївчата чистенько а елеґантно убрані розносили потрави припрошуючи гостий словами: вер шо ґо т. з. будьте ласкаві. Обід складаєть ся звичайно з зупи, теплої риби з картофлями, печенї (баранини), дробю, мучної страви (пірожного) і ягід з солодкою сметанкою. Очивидно кождий набирає собі кілько хоче. Напитки платить ся осібно.

При столї на другім кінци сидїло кількох купцїв з Росиї. По обідї я з ними познакомив ся та пішов сейчас з їх начальником богатим купцем Іваном Івановичем А. з Арханґельска на місто і до складів риби. Оповідав ми Іван Іванович, що недалеко з відси на відкритім мори є єго кілька кораблїв, на котрі тепер ладують рибу. Запрашав мене туди до себе на руский чай, я однакже подяковав'ем, бом мусїв спішити ся до п. Ґро...

По дорозї приступило до мене пару Норвежцїв, що мя видїли в товаристві богатого купця і захвалювали свій товар яко найлучший і дешевший, — думали сараки, що я також якийсь купець. Мене тоє дуже бавило, тож старавем ся відограти ролю, в яку мя убрали, як найлучше. Говорили зо мною по „русски“ і то досить плавно, лиш акцент був похожий на жидівский.

Ту, як оповідав Іван Іванович, приїзжає маса купцїв з Росиї при кінци цьвітня, як лиш леди пустять на Білім мори і торгують з Норвежцями до серпня так що назад вертають в вересни еще перед ледом. Торговля тая єсть щось в родї заміни. З Росиї привозять збіже, картофлї, загально з'їстні припаси а відси вивозять рибу сушену і тран.

(Далї буде.)

— З Петербурга доносять, що военний суд засудив убійцю Сінягіна на шибеницю. Розправа була тайна. — Кн. Шаховский, шеф прасового департаменту одержав димісию, бо в очах нового міністра внутрішних справ є він за мало енерґічний.

30.000 люда жертвою вулькану.

Місто Сан-Пієр, столиця антильского острова Мартініки, що належить до Франциї, пало жертвою такої катастрофи, якої християньска ера не тямить, а одиноким приміром в історії людства були міста Геркулянум і Помпеї. Рухливе портове місто, заселене білими мурянами і мулятами (мішанцями) нині не істнує а з 30.000 его населеня ні одна душа не остала при житю. Все згоріло, залите повенню горіючої ляви, засипане градом пекольно-жаркого каміня і попелу, викиненого вульканом Мон-Пеле!

Катастрофа сподіяла ся 7. с. м. раном, коли ціле місто ще спало. Нараз домінуючий над містом верх вигаслого — як думали — вулькану розколов ся і ригнув морем огню, ляви, диму, каміня і попелу. Хвиля ляви вмить залила місто, на яке рівночасно сипав з гори огнений град. О якімсь ратунку захоплених у сні мешканців не було і бесіди, бо ціле місто замінило ся відразу в огняне море. Лява плила такою потопою, що досягла 50 кораблів, котрі знаходили ся в порті і всї вони згоріли до одного. Анґлійский корабель „Роддем", що стояв 5 кільометрів від берегу, вспів виратувати ся, але 17 людий з его обсади забила туча горіючого каміня, а двох моряків в приступі наглого божевіля скочило до моря. Рівнож виратував ся стоячий на повнім мори другий корабель, що прибув до поблизького острова Санта Люция без маштів. Капітан корабля пішов до шпиталю; обсада частию забита, частию смертельно хора; 11 моряків скочило з сего корабля в море, ратуючи ся перед огняним градом.

Рівночасно з вибухом цїлий остров колихав ся, наче-би мав запасти ся під землю, а море, двигнене підносячим ся дном, виступило кілька разів далеко на берегн, пожираючи усе, що подибало. Чорна ніч запанувала нараз над цїлим островом, повитим в ґіґантні хмари диму і попелу. Попіл несло так далеко, що анґлійский пароход „Єкс", котрий переплував в тім часї у віддаленю 5 миль від Мартініки, покритий був на стопу попелом. Спущені лодки не важили ся зблизити до берегів острова, бо бачили, що увесь він в огни. Властивий вибух вулькану тревав усего чверть години і сей короткий час вистарчив до погребаня живцем 30.000 людий. Слабші вибухи вулькану продовжають ся дальше, а викидуване попелу не устає.

Вість про траґічну долю новочасного Геркулянум облетїла вже увесь сьвіт, викликуючи всюди глибоке співчуте. Французке правительство зарядило сейчас несене помочи остальним мешканцям острова, що не впали жертвою катастрофи. Після урядових донесень крім Сан-Пієр загибло ще кілька поблизьких сїл, а рівно-ж решта острова тяжко спустошена, села і засїви знищені, тисячі убитих і ранених. Вислані сейчас ратункові кораблї з сусїдних островів забирають останки людности, що не має ніякої поживи.

Рівночасно зачали вибухати вулькани на сусїдних Антилях: Барбадос, Сан-Вінценц, Іваделюп. Вулькан Суфрер мече безнастанно хмари диму, що закрили сонце. В день панує ніч. Попіл і каміне покрили Барбадос грубою верствою. Вибухам товаришать лискавки і громи. Одним словом — цїлий ланцюх малих Антилїв замінив ся в пекло. Природа пригадує грізно людям, що не вони єї, але вона їх паном!

НОВИНКИ.

Із концерту в честь Шевченка, устроєного 4. с. м. в Чернівцях учениками-Русинами, подаємо в нинїшнім малім фелетонї промову, якою проф. Шпойнаровский розпочав вечерок. Належить згадати ще й про наймолодшого декляматора, уч. 3. кляси Орелецкого, що гладко виголосив вірш „На спомин Тараса".

Почесний медаль 40-лїтної вірної служби отримав сими днями судовий возьний Іван Кашевко в Чернівцях. В присутности всїх судових урядників і служби передав ему президент суду Кляр відзначене і мав до него предмову.

Нові 50-коронові банкноти вийдуть дня 26. мая с. р. Речинця виданя 100-коронових банкнотів ще не означено.

Драматичний кружок тов. „Зоря" розпочав свою дальшу дїяльність виставленем штуки Корженьовского „Верховинцї". Наші захвалюваня не оминули ся з дїйсностию. Штука була віддана „Зорянами" красше, ніж можна жадати від дилетантів. Поминувши старших аматорів, п. Захарка (Гершко і мандатор), п. Крушиньского (Ревізорчук), п-у Голубович (Пракседа), п-у Джурилюк (Анна) і п. Сидора (Прокіп), що завсїгди вивязують ся з своїх ріль дуже добре, треба би з нагоди сего представленя піднести гру п-ї Скварнїцкої (Марта) і п. Копчиньского (Максим). Дві сили не аби які узискала „Зоря", тож треба їх утримати. З похвалою належить ся також згадати про сьпіви, які дуже добре відсьпівали п. Терлецкий тенором а п. Балан басом. Голоси були незвичайно чисті і милі. — Помимо наших зазивів не бачили ми на представленю майже нікого з нашої інтелїґенциї окрім двох панів, а з міщан малу горсточку, так, що салю виповняли Поляки, ба навіть Жиди. Зваживши, що такий драматичний кружок причиняє ся дуже богато до ширеня національного почутя між міщанами, є непростиме з боку Русинів се, що они не підпирають таке товариство.

П. С. Крушельницка, наша землячка, звісна оперова артистка, прибула до Парижа і виступить 17. с. м. в Великій Опері в роли Ельзи. Ролю Льогенґріна буде співати сьвітовий співак Решке. Парискій Figaro називає п. С. Крушельницку „великою артисткою — російскою".

Дрібні вісти. Минувшого тижня переїхав через Краків о 5-ій годині рано поїзд з рускими еміґрантами до Канади. Було їх 500, не числячи дїтий. Пополудни їхала друга партия зложена з 400 еміґрантів. Онодї бачили в Кракові 20 руских селян з Ярославщини, котрі їхали до Саксонії, а котрих аґенти покинули без ніяких средств до житя. — Wiener Ztg. оголошує санкцию закона о заводових рільничих спілках. — Berliner Tagblatt доносить, що нові закони против Поляків вже перейшли через цїсарску канцелярию кабінетову і цїсар їх вже апробував. Дневник взиває правительство, аби довше не проволїкало. — При відслоненю памятника короля Гумберта в Турині один робітник хотїв інсультувати короля, але его вчас придержано.

Дальші жертви на „Народний Дім" в Чернівцях зложили Вп. дд.: О. Зленко парох з Серету 10 кор., Волод. Ясеницкий 2 кор., др. Ст. Смаль-Стоцкий 2 к., А. Клим 2 к., Вол. Минальский 4 кор., др. Конст. Клим 2 кор., С. Шпойнаровский 2 кор., Вол. Могильницкий 2 кор. Разом 26 кор.

Вкладки членьскі на „Народний Дім" уплатили Вп. дд.: Д. Цуркановнч 5 кор., А. Радомский 2 кор., др. Евг. Кобриньский 4 кор., др. А. Петровский 4 кор., Г. Товстюк 5 кор., Гнат Власюк 20 кор, Дмитро Падура 10 кор., Ник. Ісопенко 10 кор., Шинкарюк 10 к. Ник. Івасюк 6 кор., Онуфрій Ілюк з Дубівця 4 кор., П. Клим 3 кор., п-ні Евг. Воєвідка 20 кор., Юрій Копачук з Вовчинця 5 кор., Вол. Могильницкий 10 к. Кость Гукевич 10 кор., Максим Глиньский 10 кор., Никорович з Вижниці 10 к. Разом 158 кор.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Учитель ч. 9. з дня 5. мая 1902 містить: Один крок наперед в орґанїзациї і розвитку руского товариства педаґоґічного. *Фонетичний і психічний розвій мови* (дальше). — Минувшина вихованя. — Родина, школа й церков як чинники виховавчі. — З нашого шкільного письменьства. — Всячина. — Оповіщеня.

Поезиї Осипа Федьковича, на велїновім папери, в формі нїмецких клясиків, сторін 806, з портретом Федьковича, видало наукове тов. імени Шевченка під редакциєю дра Франка. В оправі полотняній: 6 к. 80 с., в шкіряній: 7 к. 20 с. — **Поезиї Тараса Шевченка** видані тов. „Просьвітою" під редакциєю проф. Ю. Романчука, сторін 698, з портретом поета; обширна ся книжка має виглад прекрасного альбума. Оден примірник тілько 2 кор. — **Наша Дума**, народні пісні, уложені для хору Філяретом Колессою. Тут уложені під ноти що найкрасші народні пісні, і то в першій части 25 а в другій також 25. Ся велика книжка має стор. 84, і коштує брошурована 2 к. 50 с.

Сї всї книжки набуло тов. „Руска Бесїда" в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2, і розпродує їх за новисші цїни. Просимо вас, родимцї, не поскупіть ся предбати собі такі красні книжки, якими міг би повеличатись кождий нарід. А особливо книжку нашого славного земляка Федьковича повинен мати кождий сьвідомий Буковинець і загріти ся нею до тим ревнїйшої працї в користь свого народу. Хто не встанї роздобути сам гроші на сї книжки, най зарядить складку, се особливо поручаємо читальникам і молодїжи.

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

Вступне слово

проф. С. Шпойнаровского на концертї, устроєнім Русинами-ґімназиястами в 41. роковини смерти Тараса Шевченка 4. н. ст. мая с. р.

Високоповажані гостї!

Дорога молодїжи!

Далеко від нас над Днїпром ревучим коло Канева, на самотнім місци, сумує могила. То могила найбільшого нашого поета-ґенїя, найлїпшого сина Руси-України Тараса Шевченка, що 41 років тому назад під весну найшов там вічний супочинок. Тому то рік-річно з весною, коли та могила покриває ся сьвіжою зеленю, линуть Русини думками туди, де спочиває їх батько Тарас, тому то й рік-річно з весною згадують его у себе дома на сьвяточних зборах „не злим тихим словом". І от і сегодня зібрали ся ми оттут на такі сьвяточні збори, щоби звеличити память Тараса концертом, а понука до того вийшла з поміж самих учеників-Русинів обох ґімназий.

Честь вам за те, дорогі молоді братя! Бо-ж, устроївши отсї збори, ви показуєте, що переняли ся взнеслими, глубоко етичними засадами і ідеалами Тараса, і даєте доказ, що память его для вас сьвята.

І чи-ж не повинна она для вас бути сьвятою? Таже він учить вас правдивого, щирого, а не лицемірного почитаня Бога. Він учить вас любити правду, учить вас „за правду згинуть". Він, бажаючи волї і добра всїм людям, остро засуджує людий недобрих, гнобителїв, захланних, немилостивих, а тим то каже вам, щоб ви такими не були, а були людями добрими, людьми милостивими. Він показує вам, як маєте любити й поважати свою рідню, свій нарід, свою мову, але притім не взиває вас зневажити чуже, зневажити людий иньшої народности, а учить вас відносити ся до всїх людий без ріжниці, ба навіть і до ворогів, з евангельскою любовію, бо-ж „найкрасше добро на сьвітї", як каже Тарас, „се братолюбіє", а того „братолюбія і единомислія бажає він всїм людям в купі на землї". Він хоче, щоби ви „людий любили, путями добрими ходили, сьвятого Господа любили і брата милували". Він учить вас, якою дорогою треба вам ходити, щоби не валяти ся по сьвітї гнилою колодою", а жити хосенно для себе і суспільности.

Оттакі взнеслі засади защіплює поет своїми творами, своїм огненним словом у ваші молоді серця, оттаких кріпких підвалин бажає він для вашого житя, щоб було оно гідне, правдиво людске.

А кілько то гарних прикмет і чеснот учить вас і саме житє Тараса! В нїм маєте примір желїзного характеру, примір твердої волї, що поборює всякі перешкоди і трудности у змаганю до сьвітла і науки. Вирісши крепаком в злиднях, він не зледащів, не запропастив свій талант, а ревною працею яко самоук довів до того, що став сьвітлим, великим чоловіком, якого величаєм не лише ми Русини, а величають і иньші народи задля високої ідеї, котру він голосив та за котру терпів. Доказом того служить вам і нинїшне сьвято, на котре окрім Русинів зібрало ся чимало представителїв иньших народностий. Їм то як і взагалї всїм Високоповажаним гостям за ласкаву участь у сих сьвяточних зборах складаю у вашім імени як найсердечнїйшу подяку.

Нехай же високогуманні засади і ідеї незабутнього нашого ґенїя, яким ви, дорогі братя, віддаєте сегодня честь, сяють вам і на далї, на ціле ваше житє провідною зіркою в працї для добра суспільности і людскости; нехай-же дух нашого народного апостола правди і науки і на далї витає між вами, а тодї

Забудеть ся срамотня
Давняя година,
І оживе добра слава,
Слава України!

Посмертна † оповістка.

О. Грегорій Прокопович, протоєрей, архипресвитер-ставрофор, найстарший сьвященник Буковини упокоїв ся в 92 роцї свого житя 7. с. м. в Бергометї н./С. Він був 66 лїт сьвященником — і що найбільша рідкість — в тій самій громадї, в Бергометї н. С. Аж до своєї смерти сповняв він свій сьвященничий уряд при духовнім і рівномірно тїлеснім здоровлю. Своїми парафіянами був дуже улюблений і поважаний. — Покійний уродив ся в роцї 1810. В роцї 1836 висьвячений на сьвященника зістав перенесений до Бергомету н. С. В роцї 1837 зістав іменований парохом, 1873 протопресвитером, 1887 архипресвитером. Похорон відбув сь 10. с. м. при великім здвизї народу з Бергомету і з округа.

Телеґрами „Буковини".

Відень, 13. мая. При отвореню сегоднїшних нарад в парляментї згадав президент у предмові до послів, що повставали із своїх місць, про страшну катастрофу на острові Мартінік: Він пересьвідчений, що він говорить в цїлковитім порозуміню цїлої палати, коли вискаже смуток з нагоди сего нещастя. Він просить о дозвіл переказати співчуте палати францускому правительству і жалує, що палата не могла ще вчера виразити своє співчуте, бо палата була неуправнена до ухваленя. По відповіди мінїстра просьвіти на інтерпеляциї, продовжали ся наради над буджетом мінїстерства желїзниць.

Вашінґтен, 13. мая. Сенат палати репрезентантів ухвалив для підмоги населеня острови Мартінік і Сан Вінцен 200000 долярів замість 500000, які жадав президент Русвельт.

БІЦИКЛЬ утриманий в добрім станї, мало уживаний є на продаж. — Близшу відомість удїлить редакция ул. Петровича 2.

Склад товарів Б. Бальтінестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахлярі коронкові і з правдивих струсьових пер, ручки перлові і з черепахи. Вахлярі Gasé, найновійший вироб, в білих, чорних і всїх иньших барвах модних.

Рукавички: білї Glacé, шкіряні земіш і шовкові у всяких довжинах для пань і панів.

Коци до подорожи на повози і санки, а також накривала на ліжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до снїгу.

Балеві краватки: найновійшого жанра. Балеві мужиські сорочки шовкові, з Piqué і батисту. Найновійші ковніри і маншети, хусточки шовкові, батистові і полотняні. Ґузики до ковнірів і шемізетові. Мужиські шкарпитки.

Ізза пізного сезону продають ся по дуже знежених цїнах всї товари кожухові, плетені, вовняні і черевики.

Найбільший вибір карнавальових товарів для панів і пань штіфлета і домові черевики: лякеровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, попелясті зі шкіри земіш.

Більші засоби на складї: перзияньскі кучми, дамскі зарукавки, чапочки, колїєри і т. д. Правдива білизна Єґера: кафтаники, мужиські панчохи, шкарпитки, Chenillen Escharpes і хустки, вовняні шалї і хустки вовняні і полотняні дамскі спідницї, камаши; огрівачі пульса і литок; плетені вовняні і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дївчат і дїтий, а також футровані штіфлети. Черевики до совганки для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

В товаристві взаїмних обезпечень „Днїстер“

прибуло в місяци цьвітни с. р. 12,301 важних поліс на суму 12,453.903 кор. обезпеченої вартости з премією 115.466 кор. 31 сот.

Разом від початку року до кінця цьвітня видано 27.942 важних поліс на суму 30,826.289 кор. з премією 268.461 кор. 48 сот., попередного року в тім самім часї було 22.969 важних поліс, на суму 26,209.901 кор., з премією 223.902 кор. 42 сот. то є сего року о 4973 поліс і 44.566 кор. 6 сот. премії більше.

Шкід в цьвітни прибуло 97 случаїв, разом було від 1. сїчня до 30 цьвітня с. р. 172 шкід з котрих 158 вже виплачено 4 шкоди находить ся в лїквідациї, а виплату 10 відшкодовань, (в сумі 3885 кор. 26 сот.) на разї з причин правних вздержано.

Сума всїх 162 шкід разом з коштами лїквідациї виносить brutto 88.389 кор. 55 сот. з чого по потрученю части реасекурованої лишає ся на власний рахунок 40.543 кор. 22 сот. Попередного року за той сам час було 185 шкід на суму 89.581 кор. 18 сот.

При відновленю поліс по конець цьвітня с. р. зараховано членам титулом 8% звороту квоту 18510 кор. 67 сот.

Фонд резервовий з днем 30 цьвітня 1902 виносить 399.493 кор. 4 сот

Рахунок Товариства взаїмного кредиту „Днїстер“ у Львові,

стоваришеня зареєстр. з обмеж. порукою за місяць март 1902.

I. Стан довжний:	Кор. сот.
1. Удїли членьскі . . .	85,905·76
2. Фонд резервовий . .	9,234·72
3. Специяльна резерва страт	1,111·59
4. Вкладки щадничі:	
а) Стан на початку цьвітня	938,973·09 с.
б) вложило 14 о сторін	76,196·61 „
разом	1,015.169·70 с.
в) виняло 84 сторін	34,398·57 „
Позістає з кінцем цьвітня	980,771.13
5. Сальдо проц. (побраних) .	34,058·48
6. Непіднята дивіденда за рік 1897, 1898, 1899 і 1900 .	3,048·92
7. Кошта спору . . .	663·80
8. з рахунку ріжних сторін .	700·08
9. Кредит банк. в банку кр. .	140,981·64
10. Р. зиску за рік 1901 .	8,699·33
Сума	1.265,175·45

II. Стан чинний:	Кор. сот.
1. Позички удїлені на скрипта і векслї:	
а) стан на початку цьвітня	926,130·15 с.
б) удїлено 165 позич.	216,810·36 „
разом	1,142,940·51 с.
в) сплачено в цьвітни	15,904·11 „
Стан з кінцем цьвітня	1,127,036·40
2. Готівка в касї з днем 30 цьвітня 1902 . .	13,547·46
3. Цїнні папери фонду резер.	8,587·—
4. „ „ иньші .	42,560·—
5. В щадницї почтовій (оборот чековий)	2,909·16
6. В иньших товариствах і банках	67,387·92
7. Рахунок з ріжних сторін .	44·10
8. Сальдо коштів адміністр: .	3,103·41
Сума	1,265,175·45

Членів прибуло 107 убуло 7, остає з кінцем цьвітня 1902 всїх членів 2143 з 2230 декларованими удїлами в сумі 111.500 кор.

Стопа процентова від вкладок 4 проц. від позичок удїлюваних з провізиєю на кошта адміністрациї $6^1/_2$ проц.

Найновійші Schulversäumnisse

получити можна

в друкарнї „Рускої Ради“, в Чернівцях

улиця Петровича ч. 4.

Друкарня тов. „Рускої Ради“

в Чернівцях улиця Петровича ч. 4.

має на складї отсї

КНИЖКИ

Бажаньский Іван: „Пропасть“ . . кор. —·20
Барановский Мечислав: „Педаґоґіка“ для семінарий учительских і учителїв шкіл народних, (видане четверте значно розширене і доповнене „Нарисом психольоґії виховавчої„) „ 1·20
Будилець Ев. О.: „Студиї Богословскі“ „ 6 —
Гаврищук Микола: „Методика“ наука в школї народній ч. II . . . „ 2·—
Галїп Теодот: „Домашний писар“, збірка примірів, як укладати ріжні письма „ 1·—
„Перші зорі“, оповідане . . . „ 1·—
„Думки та пісні“, поезиї . . „ —·20
Гаршин: „Малярі“ . . . . . „ —·20
Гоголь Микола: „Ревізор“, комедия в 5 діях, переклад В. Сїмовича . „ —·60
Данилевич Іван: „Приказки“ I і II по „ —·16
Захарко Іван: „Жарти“ . . . . „ —·20
Кобилянська Ольга: „Людина“ . . „ 1·—
„Покора“ . . . . . „ 1·—
Кониський Олекса: „В день сьвятоїволи“ „ —·20
Крушельницький Антін: „Серце“ . . „ 1·—
„Семчишин“ . . . . . „ —·80
Лукиянович Денис: „Багнїтки“ . . „ —·20
Martynewicz I.: „Historische Zeugnisse“ über die ältesten Beherrscher und Einwohner der Bukowina und Moldau „ —·20
Окуневский Ярослав: „Листи з чужини“ „ 3.—
Павлик Михайло: „Про русько-українські народнї читальнї“ . . . . „ 1·—
Pihuliak Darius: „Die Amts-Correspondenz“ der Volksschulleitungen und Ortsschulräthe Angelegenheiten . „ 1·25
Пігуляк Єротей: „Верховинські згадки“ „ 2·—
Попович Омелян: „Ластівка“ . . . „ 2·—
„Чума горільчана“ . . . . „ —·50
„Методика“ I . . . . . „ —·60
„10 казок для дїточок“ . . . „ —·20
„Хлопцї садівники“ . . . . „ —·40
„Цїсар Франц-Йосиф I. . . . „ —·20
„Красноміськими людьми“ . . „ —·40
Сенюк Іван: „Образки з природи“ I II „ —·20
Семанюк Іван: „Карби“ . . . . „ —·80
Слободівна Марія. „І хтож вона бЫла“ „ 1·—
Стефаник Василь: „Сина книжечка“ . „ 1·—
Стоцкий Стефан: „Буковинська Русь“ „ 2·40
„Bestrebungen der Rumänen“ . . „ 2·—
„Громада“ або який лад і порядок має бути в громадї . . . . „ —·20
„Порадник“ як закладати каси пожичкові і щадничі . . . . „ —·40
„Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthografie . . . . . „ —·40
Федькович Юрій: „Твори“ том I . . „ —·80
„Пісні жовнярскі“ . . . . „ —·20
„Проскурка“ . . . . . „ —·20
Франко Іван: „Русько українська лїтература“ . . . . . „ —·20
Шпитко Осип: „Листи з пекла“ . . „ —·30
Єремійчук Денис О.: Die griech. Präsanctificanten-Messe, ihre Entstehung Entwikelung und gegenwärtiger Ritus „ 3·—
„Житє, муки і смерть і історія перенесеня мощів сьв. великомученикаІ вана Сучавского“ . . . „ —·40
Яблочков Г.: „Сїльска учителька“, оповідане, пер. А. Крушельницького „ —·50
* * * „Бесїди про часи козацькі“ . „ —·80
* * * „Res Ruthenicae“ . . . „ —·20
* * * „Про бук. сойм краєвий і про вибори до сойму“ . . . „ —·20
* * * „В чім наша сила“ . . „ —·20
* * * „Котюзї по заслузї“ . . „ —·20
* * * „Голос до народа“ . . . „ —·24
* * * „Зерна“ . . . . . „ —·20

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
отворена в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Просьвіт промінями Рентґена.

Лїченє сухо-горячим повітрєм

подаґри, ревматизму, люмбаґи (пострілу), Іехіаса, невральґії, болю в суставах, нарви і сцухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи Др. **Реіфлера**), що прикладають ся до слабих частий тїла, уможливлюють найвисші температури з всякими термальними методами, а через те й найкрасші успіхи в лїченю і навіть застарілих слабостий. Значно усмирює біль. При лїченю є цїле тїло вільне окрім слабого місця, тому можуть його зносити і ті, що терплять на серце, на конґестиї і астматики. Лїченє може відбути ся і в помешканю пацієнта.

Купелї в електричнім жаровім сьвітлї против слабостий, як зміна материї, подаґра, ревматизм і против затовщеня.

Др. Г. Хаєс, Чернівцї, ул. почтова 5а.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Володислав Секерский.**
З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 52. Чернівцї, пятниця дня 3. (16). мая 1902. р. Рочник XVIII.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і недїлї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.
Редакция адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:
на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „
Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.
Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

З державної ради.

Супроти напруженя відносин між Австриєю а Угорщоною, правительство старає ся доказати животність австрийского парляменту. Длятого Кербер хотїв довести до того, аби еще сего тижня мож було скінчити буджетову дискусию. Се було би можливе, коли би кождого дня були два засїданя палати і коли би більша часть бесїдників зрекла ся голосу. В тій справі відбуде ся нинї конференция президий клюбів. По засїданю з дня 12. мая не мож робити собі в згаданім напрямі великих надїй.

На початку засїданя п. Фресль поставив нагле внесенє в справі розвязаня віча в Вишкові, при чім жандарм проколов баґнетом одного хлопа. Др. Кербер заявив, що правительственний комісар мусїв розвязати віче, бо Фресль дуже остро нападав на правительство і закинув єму, що оно підплачує послів. Мимо завізваня комісаря віче не розійшло ся, голова лишив ся на президияльнім місци а Фресль говорив дальше, бив пястуками о стіл і кричав до урядника: „Се насильство! Сїдайте, або забирайте ся звідси!“ Навіть коли зареквіровано жандармерию, зібрані анї не гадали розійти ся, а один з участників виразно взивав лишити ся і казав бесїдникови „в імени права“ говорити дальше. Того чоловіка арештовано. В натовпі жандарм пхнув баґнетом робітника Петра Павша. Доси не вияснилось, як се стало ся. Тавш лежить в шпитали і може за кілька днїв вийде звідтам, як „не зайдуть які комплїкациї“. Що до леґальности ужитя оружя, то з того правительственним властям не може зробити закиду.

П. Фресль назвав се, що сказав Кербер — низшими орґанами фальшиво поінформований — брехнею. Наглість внесеня відкинено.

Палата приступила до дискусиї над буджетом мінїстерства желїзниць. П. Пінес промовляє за децентралїзациєю заряду желїзниць, против підвисшеня тариф і збиває закид пасивности Галичини. Галичина також що-до доходів з желїзниць є найінтратнїйшою з цїлої сїти австрийских желїзниць.

П. Еленбоґен підніс кілька закидів проти заряду, критикує невластиву полїтику ощадности, просить мінїстра, аби усунув надужитя супротив служби і переслїдуваня за єї полїтичні переконаня і домагає ся установленя дисциплїнарних приписів.

На жаданє одного посла обчислено палату, а коли показало ся, що нема комплєту, президент замкнув засїданє.

На представленє президента палати ґр. Фетера, ухвалено висказати співчутє французскому правительству з нагоди нещастя в Ст. Пієр на острові Мартинїцї. Відтак відчитано інтерпеляциї, між якими находились: Яворского, в справі заказу вічованя на львівскій полїтехнїцї, Кльофача, в справі вичеркненя імени Толстого з листи почесних членів праскої академії.

Мінїстер Гартель відповів на інтерпеляцию Яворского і Брайтера, а опісля перейшла палата з дневного порядку до дискусиї над буджетом желїзниць.

Пос. Розенцвайґ, а відтак пос. Кафтан підносять ряд жадань своїх країв в справі тариф і льокальних желїзниць.

Мінїстер др. Вітек відповідає в справі дефіциту державних желїзниць. Зазначив, що рентовість желїзниць на сходї монархиї є місцями більша чим на заходї. Однак треба брати рентовність загалом цїлої сїти. Але мінїстер узгляднив бажаня послів що до збираня статистичних дат. Що до децентралїзациї заявляє мінїстер, що вже тепер богато аґенд центрального бюра перейшло на 11 желїзничих дирекций і тим способом доповняє ся, вдоволяючий впрочім, орґанїзацийний закон державних желїзниць з р. 1896.

Дальше обговорював мінїстер тарифову реформу і вияснював трудности, які заходять що до їх ясности і простоти. Представив стан робіт, виконаних на підставі інвестицийного закона і повідомив, що желїзниця Львів-Самбір Ужок буде віддана до ужитку в р. 1904. Боронить директора желїзниць у Львові супротив закидів пос. Еленбоґена і перечить, немов би заряд желїзниць робив ощадности зі шкодою для безпечности. Зменшенє доходів желїзниць є наслїдком загальної економічної депресиї і поліпшеня платнї желїзничої прислуги. Обговорює улїпшеня і технїчні поступи на державних желїзницях. Нова парова машина є в силї перебічи 140 кільометрів на годину; також особові і товарові ваґони улїпшено значно. Електричність як потягова сила надає ся добре, але не приносить великих ощадностий в прирівняню до парового руху. Дальше мінїстер представляє роботи коло будови двірцїв, і заявляє, що буде старати ся узглядпити всї бажаня послів, а коли средства вистануть, приступить до удержавленя західної желїзницї і шляху тов. державних желїзниць.

Польскі посли Колїшер і Свертня виголосили довші промови в справі желїзниць. Пос. Колїшер представив історию удержавленя желїзниць і виказав, що жертви держави для желїзниць в видї дефіциту не є чимсь надзвичайним, але можна би се оминути через поворот до засади, щоби всї желїзницї стали власностию держави. В інтересї збройности держави поносить особливо Галичина великі жертви, бо заряд військовий жадає, щоби шлях ішов не надто близько коло місцевостий, щоби льокальні лїниї не мали полученя з головними і ин. Бесїдник говорить про децентралїзацию і улїпшенє на взір нїмецких, а відтак порівнує наші тарифи з російскими і угорскими і висказує, що наші тарифи мусять улекшувати нам конкуренцию з сусїдами що-до експорту ріжних продуктів.

З черги по пос. Кубрі заняв слово пос. Стверття. Пасивність желїзниць можна буде аж тодї сконстатувати, коли всї желїзницї будуть удержавлені. Бесїдник жадає, щоби автономічним урядникам, сьвященикам і учителям, за показанєм леґітимациї удїлювано знижки 2. і 3. кляси та заведено 4-ту клясу на державних желїзницях; вносить утворенє ґенеральної дирекциї для приватних желїзниць, щоби тим способом підчинити їх більшому впливови мінїстерства желїзниць. Представляє, що по ви-

Записки із подорожи на північ Европи.

(Далї).

Тромзе.

П. Ґро... чекав на мене вже на улицї з простинею, бо хотїв еще перед прогулькою скупати ся. Я очивидно охотно пристав на его предложенє і пішлисьмо над море, где на берегу висихали нитками повязані голови з риб, що ними годують зимою корови. Вода при березї не глубока, але так холодна, що треба було що хвиля вибігати на беріг та огрівати ся на досить скварнім сонци.

Викупавшись вернулисьмо по дами і пішли в чвірку оглядати остров. В округ Тромзе веде доріжка висипана морским піском-шутром, що виглядає як дрібні шкаралупки.

Попри головній дорозї в горішній части міста суть по огородах прекрасні віллї а также гостинницї. Була недїля, надїявем ся отже увидїти тутки множество людей при пиві, але дуже перечислив ся, бо лиш там і сям сидїло кілька людий коло стола, заїдали тоє, що з собою з хати принесли та пили фруктовий шампан або пиво а дїти молоко. Норвежцї не любять гулящого житя, они великі доматори а приятність для них становить лиш прогулька гдесь далеко поза місто.

В однім ресторані грала навіть музика, але всего до 8 години, бо дальше не вільно.

Ми вибрали ся на найвисше місце, з відки видко було цїле місто і окреснїсть, та посїдали на мураві хотячи дочекати ся тутки полуночи, щоби побачити як виглядає сонце о 12 в ночи. Коло 9-ой години, хотяй сонце еще високо було, видко було ніч в природі. Роса холодна зачала опадати, пастухи гонили корови і вівцї з паші, люди вертали з прогульок а і пташки перестали щебетати по лїсу. День ясний як в полудне а ніч! Хто наочно того не видів, не з'уміє, здаєть ми ся, того собі представити. Наші обі дами все лиш вздихали та повтаряли: Боже, Боже, як то якось дивно.

Щоб нам не наскучило ся чекати так довго, попросивем п-у Маженку, щоби вивязала ся з даного слова та оповіла нам щось інтересного з свого, хоть еще дуже короткого житя.

— Добре, сказала, але під услівем, що і ви щось з своїх подорожей нам розкажете.

— Алеж з найбільшою приятностию, єсли вас тоє лиш не занудить, бо я не конче добрий нарратор.

— Ну, ну, вже якось то буде, лиш не вимавляйте ся... А тепер зачну оповідати історийку, котра вас особливо дуже заінтересує, бо тая подія відбула ся в Галичинї в Кракові, где живе моя тета, звістна купчиха. Отже зачинаю.

Два лїта тому назад запросила мене моя тетка до Кракова. Я тим дуже утїшила ся, бом богато начитала ся чудних оповідань о тім стариннім городї. В маю заїхалам туда. Наситившись доволї осмотриванем памяток Кракова, особливо его многочисленних церков, межи ними і уніятскої, що її мальовали ученики славного Матейка після вказівок свого професора, ходилам з тетою майже щодень рано і вечером по плянтах, т. є. садї в около старого міста а в полудни на ринку на т. з. лінії АБ, где можна стрітити всю знать краківску. Ходячи туди часто встрічалам одну досить пристойну дуже молоду елеґантно но якось, як то кажуть, визиваючо убрану даму, що все ходила то в товаристві якого офіцера, то знова з величезним псом а часом з обома товаришами разом, або еще і офіцер вів другого пса. Так тоє товариство як і єї якийсь дивний якби хоробливий вираз лиця так мене заінтересовали, щом зачала ся докладно випитовати тетки, хто єсть тая незвичайна дама. Тетка, що знала майже всїх значнїйших людий в Кракові оповіла ми о нїй таке:

Тая молода женщина не жиє вже від пару лїт з своїм мужем.

— Чому? — питаю.

— Почекай, все ти по черзї оповім.

Єї родичі, тутешні богаті міщане, жили в власнім домі при улици... Мали троє дїтий, з котрих Казя, тая дама, була найстаршою.

Так як мали они за велике помешканє, віднаймали оден покоїк кавалерам. Як Казя мала яких два роки спровадив ся до них молоденький аптикарчик. Від того часу спадало на той честний дім одно нещастє за другим.

— А чимже занимав ся єї отец? — питаю тїтки.

— Сейчас все розкажу. Молодий Зараньский скінчивши краківску реальну школу виїхав до Ціріху на полїтехнїку а потім до Парижа. Вернувши назад хотїв віддати ся інжінериї, батько его однакже склонив го обняти варстат слюсарский. Так отже молодий архітект став слюсарем. Буваючи в міщаньских товариствах познакомив ся з бідною, но на чудо прекрасною дівчиною Марією М., о котру также старав ся его батько-вдовец. Панночка очивидно вибрала молодшого знаючи, що і так великий маєток старого на єї мужа спаде. Побравшись жили молодята пару лїт дуже щасливо.

Всї сусїди завидовали їм счастя. — Діявол не спить, кажуть люди. До молодих Зараньских спровадив ся п. Фаркевич, студент фармациї. Був він так зручний і гладкий а при тім солоденький, що вскорі підбив собі серце обоїх супругів. З Зараньским ходили на далекі прогульки, дома бавив маленьку Казю, паню Зараньску познакомляв з розличними домашними лїками, з старим Зараньским ходив часто на мед, досить став ся любимцем всїх. Фаркевич повів дїло однакже так, що всї троє Зараньскі, отец, син і его Маня зачали з собою взаїмно „коти“ дерти, за тоє всї троє мали „одинокого“ приятеля і повірника в особі п. Фаркевича. Дійшло до того, що він був рівночасно касієром і

вибудованю зелїзницї Львів-Самбір-Ужок потреба буде основане четвертої дирекциї в Перемишли або Тернополи і вступає ся за децентралїзацию в адмінїстрациї. Бесїдник заявляє ся против ощадностий на персоналю і жадає заведеня польского язика у внутрішній службі на галицких зелїзницях.

По промові пос. Фресля замкнено засїдане.

З внутрішної полїтики.

Ситуация в справі поріжненя ся мінїстрів Кербера і Селя що-до угоди, єще завсїгди незмінена. Австрийска заява вийшла на підставі ухвали цїлого кабінету тож в такій самій формі наступить відповідь з угорскої сторони — а до того треба кілька днїв проволоки. Montags-Revue заміщує у вступній статї знаменитий уступ, в якім грозить Угорщинї цлово-торговельним відокремішненем і каже, що лише від Угорщини буде залежати знесене цлової суспільности, коли не заспокоїть австрийскі жаданя. А знов до Bohem-ї доносять з Будапешту, мнимо з доброго жерела, що в Угорщинї дає замітитись цофанє ся на цїлій лїнїї. Визначні личности делеґациї висказали ся, що Угорщина вправдї не мала наміру зараз на початку лїта покінчити переговори з австрийским правительством, але тепер переконала ся, що дальша проволока довела би до пересиленя і імовірно згодить ся на австрийске жадане, приспішити хід нарад. З угорскої сторони заперечують, немов би між обома правительствами мали істнувати ріжницї, які не дадуть вирівнати ся, і висказують надїю, що переговори дадуть корисний результат так що до цлової тарифи, як і що до справ, злучених з угорскою угодою.

В угорскім соймі опозиция дуже остро виступила против Австриї під адресою президента мінїстрів Селя. П. Кошут мовить, що др. Кербер виступає з величезними жаданями, а в єго иксепедициї против Угорщини помагають єму всї австрийскі сторонництва. Говорять, що угода має заключена на 20 або 25 лїт і що промислові оплати мають бути підвисшені. Правда, що Сель честно боре ся з австрийским правительством, але як єго кабінет покаже ся супротив Австриї слабим, то сейчас викличе парляментарну революцию, на котрої чолї стане сторонництво независимих.

Вчера вечером відбули ся у Відни два віча, на яких запротестовано проти нових жадань мінїстра війни кредиту на гармати. — Галицкий сойм має зібрати ся дня 16. або 17. червня на сесию, яка потреває імовірно до 10. липня. В осени збере ся сойм на 2-тижневу сесию в вересни перед скликанем державної ради.

Полїтичні вісти.

З Франциї.

З Парижа доносять, що на вчерашній радї кабінетній відбували ся наради над подорожию президента Любета до Росиї. — Вчера вечером Любе вибрав ся вже в дорогу і виїхав з Парижа до Бресту в товаристві президента кабінету і евох иньших мінїстрів. З Бресту виїде Любе до Росиї кораблем. — Як доносять француські часописи проґрама подорожи Любетб може в послїдній ще хвили змінити ся, а то в наслїдок великого зимна на мори в фіньскім заливі.

З Росиї.

До Відня прийшла з Петербурга депеша потверджаюча вість, що убійцю Сіняґіна засуджено на шибеницю. В депеші цїлком не названо імени засудженого. Говорять, що єго імя нарошно затають, бо він має бути сином великого російского достойника. Деякі говорять, що він є сином мінїстра війни, ґенерала Ванновского. Переслухане обжалованого перед военним судом не дало нїякого результату, бо він не відповідав на питане. На питане, чи мав помічників, відповів: „Одного“. „Кого? кого?“ скрикнули всї судиї. — На се обжалований відповів з найзимнїйшою кровю і з найбільшим спокоєм: „Російске правительство“. Вирок смерти приняв цїлком спокійно.

Вироку цар доси не затвердив.

Урядовий дневник так описує хлопскі розрухи в кількох округах полтавскої і харківскої ґубернїї в днях від 28. марта до 30. цьвітня с. р.: Під позором, що не мають средств до житя, хлопи з околицї Константинограду напали на стодоли, випорожнили їх і забрали худобу. Дня 28. марта велика ватага хлопів напала на маєток князя Меклембурского, Карлївку. Там казали дати собі ключі від стоділ і забрали кілька мілїонів пудів картофлї. Від сеї пори надужитя росли. Цїлі ватаги хлопів, ведучи за собою по 300 до 400 возів, рабували посїлости більших властителїв і маєтнїйших селян, забирали все, що було в стодолах, рільничі знаряди і худобу. В одній місцевости, 10 миль від Полтави, напали на млин. Прикликані дві компанїї війска стріляли. Двох хлопів убито, одного ранено.

До дневників доносять, що Плеве має заострити закони против Жидів.

До Tagblatt-у доносять з Петербурга, що державна рада ухвалила знесене обовязку поруки сїльских громад за податки та відписане мужикам в цїлій Росиї 120 мілїонів рублїв податків з причини їх тяжкого положеня. — Agence National доносить, що в Полтаві сими днями страчено 2 студентів, бо їх уважано виновниками послїдних мужицких розрухів. Богато иньших остає в вязници задля слїдства. Страчені студенти мали бути авторами фальшивого царского указу, який мужикам віддав збіже і поле двірских обшарів. — Шеф прасового заряду кн. Шаховской іменований членом ради мінїстерства внутрішних справ. Полтавский ґубернатор Белгард перенесений до мінїстерства внутрішних справ, а на єго місце прийшов ґубернатор в Гродні кн. Урусов. Харківский губернатор кн. Оболеньский одержав за „знамениті заслуги“ при здавленю мужицких розрухів, орден св. Володимира II. кляси.

Революция в Портуґалїї.

Революцийний рух в Портуґалїї, звернений против монархії, що-раз сильнїйший. Часть війска прилучила ся до революцїнїстів.

Анархісти.

Барцельоньска полїция вдерла ся неожидано на тайний збір анархістів і арештувала 37 осіб. Арештовані заявили, що радили над ревізиєю процесу в Монтіхонї.

Вибори у Франциї.

По тїснїйших виборах в недїлю, склад палати послів буде такий: 50 консерватистів, 59 націоналїстів, 99 противправительственних републиканцїв, 111 републиканцїв, 129 радикалів, 90 рад. социялїстів, 43 социялїстів, 30 Іездистів (соц.) В самім Парижи вийшло 19 мінїстериальних і 9 опозицийних кандидатів. В Альжири упали всї антісеміти. В однім окрузї прийшло до бійки. Арештовано 3 особи. — З нагоди виборів прийшло в Марсилїї до бійки, при котрій вибито богато шиб і стрілано з револьверів. В Іреноблї півтора тисяча колективістів урядило похід з червоними хоругвами. Демонстрантів розігнала кінота. Богато осіб арештовано.

Мінїстер заграничних справ Делькас повідомив членів кабінету про висказі співчутя, надходячі з цїлого сьвіта з причини катастрофи на Ст. Мартен. Італїйский король Віктор Імануїл жертвував на сю цїль 25.000 фр., вешинґтоньский парлямент ухвалив чверть мілїона долярів, Відень 5.000 корон і др.

Зїзд
руских священників і делеґатів руских церковних громад в Гарисбурґ, Па.

Далї.

В тім часї однаковож — говорив о. Констанкевич дальше — наступило несподїване відступлене від давної практики. Ото дня 15. листопада 1897, ч. 1243 пише Митрополичий ординарият, що в справі висланя оо. Бончевского і Підгорецкого *повідомляє ся Вас*, що Митр. Орд. сейчас по внесеню подань наведених сьвященників віднїс ся до Собранія для розширеня віри (в Римі) для узисканя одобреня для них, позаяк конґреґация Пропаґанди таке розпорядженє Митр. Ординариятови удїлила і як скоро тоє одобрене надійде, зістануть згадані сьвященики сейчас повідомлені, що могуть безпроволочно відїхати до Америки. Ще більше відступлене від давної практики наступило в 1899 роцї. В письмі Митр. Орд. з дня 15. лютого 1899, ч. 66. стоїть так: „В відповідь на письмо з 19. сїчня 1899, припоручає ся Вашій Всечесности завізвати о. П. Тимкевича, щоби (зі згляду на приписи видані Собранієм для розширеня віри, для гр.-кат. душпастирів в Америцї, котрим тутешному Ординариятови віднято власть удїляня грамот поставленя на посади душпастирскі в Америцї і приказано, що хотячі получити посаду душпастиря тамже, мають постарати ся о согласіє дотичного ординария (латиньского епископа) — о. Тимкевич удав ся до Преосв. Епископа Коригена, до котрого в сїй справі звідси відносим ся. Все те показує ясно, що власть краевого митрополита над тутешними сьвящениками, котру тойже за довгі лїта виконував, зістала остаточно Митрополитови відобрана, а наші сьвященики підчинені тутешним латиньским епископам з волї Пропаґанди для розширеня віри.

О. Бончевский поясняє, що піддане тутешних сьвящеників під латиньских епископів має на цїли златиньщене Русинів і загарбане їх церковних маєтків

секретарем старого Зараньского, молодого і єго жінки, переховував кождого з осібна у себе гроші так, щоби друге о тім не знало а кожде було сьвято переконане, що він лиш єго „одного“ повірником. Так минуло 10 лїт. За той час став вже п. Фаркевич маґістром фармациї і накопив ладний грошик.

Всї знакомі а особливо самі Зараньскі голосили всюди, що він сином богатого поміщика, що брат єго сьвящеником, що сестра за поміщиком і т. д. тимчасом пізнїйше показало ся, що він син бідного дуже селянина і лиш завдяки свому спритови збогатів ся у самих Зараньских.

Одинайцятого року, як загоетив Фаркевич до семї Зараньских, задумав молодий Зараньский построїти собі віддїльно від батька двоповерхний мурований дім. Батько єму дав даром пляц а молодий зачав оглядати ся за материялом до побудованя. Гроші були, материял звозять, під весну мав зачати дїло. Тимчасом заболїває найздоровший чоловік і то так обложно, що видить, що нема виходу. Просить отже свого „найщиршого“ приятеля, щоби на случай єго смерти, заняв ся єго женою і дїточками, которих було нже троє, і зложив в єго руки капітан, що приготовив на будову камяницї. Як говорять люде, мало там бути кільканайцять тисяч ґульденів. Умирає молодий Зараньский. З великого маєтку нагло так мало остало ся, що вірний приятель мусїв за свої гроші справити похорон та дїти удержувати. Люде, от як люде всї недобрі, зачали на ухо собі говорити, що Зараньский умер неприродною смертію, навіть в судї знайшов ся донос, але понеже не було на нім підпису, то Зараньского не відкопували.

П. Фаркевіч на предложене старого Зараньского став опікуном, хотяй родина була численна і кождий охотно був би приняв опіку над сиротами, котрі мали варстат величезний і три доми в Кракові. Ставши опікуном повишукував множество довгів, що буцїм позатягав небіщик Зараньскій, межи иньшими висунув на перший плян і свою претенсию на кілька тисячий, що мав позичити небіщикови на материял для нового дому а що потвердила вдовиця, бо письма нїякого, звичайно як межи приятелями, не було. Кромі того жиди знайшли ся з малими і більшими претенсиями, так, що опікун тратить голову, що дальше дїяти. Суетить ся на всї сторони своїми грішми, що може платить, а мав їх видко споро, бо в аптицї получав аж 45 риньских місячно, гризеть ся страшенно, падькає на нещасте, яке на себе лиш з приязни взяв, однак з опіки не скидаєть ся, бо мовить нераз: Хтож би бідними дїточками заняв ся, они би пішли всї з торбами.

Всї думали, що він по приязни оженить ся з молодою вдовою, котра ще тогди своєю красою всїх очаровувала, але нї — видко п. аптикар мав иньші пляни на оцї.

В рік по сині умирає і старий Зараньский. Старий скупар, як говорять сусїди, мав кількадесять тисячий готівки а оказало ся по смерти, що кромі богатої обстанови дома і одежи нїчо не лишив сиротам. Знов за свої гроші похоронив опікун другого приятеля та заняв ся тепер еще сердечнїйше сиротами, бо мати з жалю за мужем а як злї язики говорять з розпуки, що Фаркевіч не хоче ся з нею женити, зачала шукати потїхи на днї келїшка. Тепер зачала ся домом потрохи вже занимати 13-лїтна панночка, підльоток, що обіцював красотою своєю притьмити красу матери. Молоді люде, що заходили до Фаркевіча і сам поважний пан опікун, що тепер обходив ся дуже нечемно з своєю бувшою приятелькою миленько споглядами на розвиваючий ся пучок, що кромі личка еще і гарне продане міг в хату внести. Якось в несповна півроку по смерти старого Зараньского умирає наймолодша донечка Зараньскої а два місяцї пізнїйше і сама Зараньска. Дивне диво! Всї умирають по дуже короткій недузї і то одно по другім. Люде як люде знова шепчуть собі на ухо, що то щось неладного в тій родинї дїеть ся, знов знайшов ся донос на опікуна в прокураториї та знов без підпису. Дарма. Опікун вивозить обоє дїточок на виховане до їх вуйка і то так скоро, що навіть на похоронах матери не були а сам бере ся тепер вже на добре до упорядкованя розпастаного маєтку. Жичливі люди радили єму нераз, аби плюнув на тоє „болото“, нехай сродники занимають ся і маєтком і дїтьми, але він не міг зломати слова, що дав свому другови на смертній постели, що заопікує ся дїтьми а особливо Казею і що навіть з нею оженить ся, если би нїхто не трафив ся.

У вуйка ростуть дїти, ходять до школи, опікун приїзджає і доглядає. Та якось знов не ведеть ся. Хлопчина зачинає занемогати, квенькає потрохи тай тихенько пращає ся з тим сьвітом. Що не розщибав ся опікун, щоби тую дитину удержати при житю, доїздив часто, на лїки не жаловав грошей і то з своєї кишенї, бо вже тогди мав по 60 р. місячно, нич не помогло. Така вже воля Божа! Що найгірше, що за єго добре серце ще люди кинули на него калюмнїю, що то була єго власна дитина. Звичайно люди все щось знайдуть. Хто їм догодить?

Остала ся 14-лїтна блїда, упряма, непослушна, але ладна і будь що будь посажна панна Казя. Опікун попродав всї доми, поплатив довги і зложив в касу двайцять кілька тисяч. То був посаг Казї.

Тепер став п. Фаркевіч вже на добре старати ся о ласки своєї пупільки. Привозив єї розличні дарунки, які лиш могуть підбити серце женщини, з'єднав для себе вуйків, та дарма. Дївчина віроятно надивившись на єго хозяйство в їх домі і наслухавшись подостатком, що о нім голосно люде оповідали а особливо о єго стосунках до єї матери, так заупрямилась, що єго попросту і на очи видїти не хотїла а як приїхав до вуйка то і два дни дома не була, щоби з ним не стрітити ся. *(Далї буде.)*

та доказує се з власної практики. „Я удав ся до латиньского епископа, щоби мені позволив уживати костелів в своїй диецезиї для відправлювана богослужень там, де церкви нема. Так жадали собі люде. Епископ переглянув мої папери від Кардинала Митрополита і другі та сказав, що они неважні, бо на них нема римскої печатки і що він мене не узнає за сьвященика! Я відійшов домів а в кілька тижнів дістаю письмо від того самого епископа, щобим предложив папери, бо в противнім разї мене засуспендує. Я відписав ему, що если він не узнає мене за сьвященика то і суспендовати мене не може — а рівночасно віднїс ся до Митрополита. Митрополит написав до Риму і аж так по довгих короводах латиньский епископ узнав мене сьвящеником та видав менї папір, в котрім стоять такі мудрощі, як те, що менї не вільно миропомазувати, олїй сьвятити і т. д. Коли я раз здибав ся з ним пізнїйше, то епископ сказав менї так: „Твоя церква не є церква, але божниця“. — „Чому питаю?“ — „Бо я єї не сьвятив і она не записана на мене — не інкорпорована“.

На запитане деяких людий, чи наші сьвященики жалувались на таке поступоване з нами тутешних епископів до митрополита, відповів о. Константкевич, що так. З початком 1901 року вислано збірне письмо до Митрополита Шептицкого. Митрополит відповів на него доперва в листопадї 1901, що працює що сил над добром рускої церкви в Америцї, але нїчого не обіцяє, бо справа тяжко йде.

О. Підгорецкий розказує, що коли минувшого року приїхав до Woonsocket, R. I. запрошений людьми, щоби їх сповідати і зайшов до епископа, щоби му тойже позволив на сю цїль костела, то епископ сказав, що тут руских попів не треба, а для Русинів вистарчать попи польскі.

О. Н. Дмитрів каже, що наш обряд все і всюди уважають латинники за щось нисщого як латиньский, а помимо того, що обряду нашого не розуміють, хотїли-б нам розказувати. О. А. Поляньский, бувший катехит в Дрогобичи а опісля парох в Пітсбурґу, Па., жив дуже добре з пітсбурским польским попом так, що тойже запросив між иньшими і о. Пол. на посьвячене польского костела. О. Поляньский приняв запрошене, прийшов до костела, убрав ся в ризи і станув враз з латиньскими сьвящениками коло престола. Коли се побачив латиньский епископ, котрий був там також присутний, то так розлютив ся, що скинув з себе ризи і хотїв іти геть. Розуміє ся, що о. Поляньский видачи се, здійняв з себе ризи і вийшов з костела, а біскуп остав. Не треба забувати, що о. Поляньский був перед тим у того самого біскупа і той его узнав за сьвященика, а однак не хотїв его бачити в тім самім костелї, що був сам. Як гарно тутешні латиньскі біскупи розуміють, хто ми є і який наш обряд, видно хочби з сего, що приміром один епископ питав мене, чи я по грецки проповіди говорю!... Лучилась менї також одна цїкава пригода, котра вказує, як тут латиньскі попи дивлять ся на руских сьвящеників. Було то в Massena Springs, N. Y. Люди запросили мене охрестити дитину. Я охрестив і хочу вертати домів, аж тут на дині стрічає мене католицкий піп з констаблем і арештують мене. Думка у католицкого попа була зробити менї встид, щоб я більше до сего місточка не показував ся, однак один Анґлїк сторник, поставив за мене бейль і тим способом попсував католицкому попови всї его пляни. Розуміє ся, що и сейчас же арештував католицкого попа і справа на тім скінчилась. *Далї буде.*

Катастрофа на Мартініки.

Остров Мартініки ще все прикритий густою імлою. По морю плавають останки кораблїв і трупи, котрих з'їдають риби рекіни. Горячий вітер міняєть ся із зимним. Місто ще далї горить. Кораблї не можуть приплисти до берега. Улицї міста засипані трупами, що обернені лицем до землї. Одинокі, що виратовали ся, є ті мешканцї Ст. Пер, що день перед катастрофою або тої самої днини рано опустили місто.

У військовім шпиталю у Форт-де-Франц лежать 12 осіб, що пережили катастрофу міста Ст. Пер; 30.000 трупів лежать розкинені або присипані попелом, а багато несе вода по морю. Корабель тов. „Associatea Press“ приплив в недїлю рано до Ст. Пер і не знайшов одного будинку цїлого. З під хаосу каміна і попелу не можна нї одної улицї розріжнити. Всї трупи попичені або спопелїли; 22 трупи так замотали ся один в одного, що не можна було їх розмотати.

Два інжинери корабля „Roraima“ виратовали ся по довшій борбі з вогнем на корабель „Suchet“. Капітан корабля збожеволїв в наслїдок нестиримого болю, які наносили горіючі квасі і маси, і скочив з корабля у воду.

Після депеш, які наспіли до француского мінїстерства маринарки розширила ся ерупция на міста Le Corbet, Le Precheur, La Grande Reviere і Macouba. В Le Precheur поховали 400 осіб. До Франциї прийшла вже перша лїста погибших. Більше як сто урядників державної адмінїстрациї погибли з своїми родинами. Президент, прокуратор, учителї, учительки, сьвященики, монахи і монахинї всї знайшли смерть в огни, під лявою, або вдиханем у себе ґазів. Ся лїста приносить лише число тих погибших, котрі були післані урядом французкім яко урядники на остров Мартініки. Мешканцї білї і неґри і мулятн, що погибли дисятками тисячів, не списані на лїстах. На острові Сантос Люция зачав вулькан Sonfriere ляву викидати; при сїм мали 1600 особ згинути.

По цїлій Европі і Америцї збирають жертви для тих бідних, що остали ся при житю, а не мають нї хати нї якого будь пристановища. У Франциї завзивають до национальної субскрипциї. Доси зібрали 95510 франків. Швецкий король дарував 10000 франків, італїйский 25000. Сенат сполучених держав в Америцї ухвалив на сю цїль окрім 200000 долярів ще 300000 до розпорядимости президента. Майже всї европейскі держави виразили Франциї свої співчутя з нагоди сеї страшної катастрофи.

НОВИНКИ.

Головні збори каси райфайзеньскої в Раранчу відбудуть ся в недїлю, дня 18. мая с. р.

І. Ярошиньский, голова. Ілїя Дутка, заст. гол.

Не дивота, що карта адресована по руски вислана з Вашківцїв дня 24. цьвітня прийшла до Вижницї дня 10. мая с. р. бож перед тим мусїла она облетїти пів Австриї, доки якась милосердна рука не дописала Wiżnitz, і так справила на властиву дорогу. Коли вже раз научать ся буков. почтові урядники читати по руски „

Судовим знатоком шевских товарів іменований швець-специялїст Іван Дік в Чернівцях.

Незавидна доля. В Білгородї кружать вісти не зовсїм підхлїбні для королївскої пари, а причиною їх є гарна Олена, молодша сестра королевої Драґи. Як звісно, Драґа, жінка короля Александра, є майже в тім самім віцї житя, що его мати Наталїя. В останних часах мали ся приключити в Конаку скандалї, яких ще нїколи не чувано мимо попередних за короля Міляна. Розповідають, що першого дня Великодних сьвят вечером стрітила Драґа свого мужа на любовній розмові і поцїлюях з Оленою. Ся стріча розлютила Драґу, она кинула ся з пястуками на свою сестру Олену. Король станув по стороні Олени і почав частувати Драґу пястуками. Сварка і плач заалярмували цїлий замок, збігло ся богато урядників і служби двірскої, так, що „королївска“ бійка мала кількадесять сьвідків. В цїлім Білгородї нарікають на бабску управу, яка доведе Сербію до анархії. Король не має на стілько сили, щоби оперти ся впливам обох женщин-сестер, він є послушним знарядом раз одної, другий раз другої. Драґи вплив меньшає, а Білгородцї предсказують єї судьбу таку, якої довелось зазнати княгинї румуньскій Куза. Взагалї те всьо, що дїє ся в Конаку, пригадує житє на дворі румуньского князя Кузи, котре дуже лихо скінчило ся. Мінїстри не мають відваги сказати королеви правду в очи, щоби визволив ся з під кормиги двох женщин, противно они сами невільничо стають по стороні то одної, то другої сестри.

Що значить опізнене депеші? З Парижа доносять, що начальник одного великого банку в Берлинї телеґрафував до другого банку в Парижи, що там мабуть прийде хтось мінятн два чеки на чверть мілїона франків. Чеки ті пофальшував в Буенос-Аірес урядник тогож берлиньского банку, отже начальник остерігає заздалегід. Тимчасом депеша спізнила ся о кілька мінут і гроші як-раз виплачено на фальшиві чеки.

Нові поклади золота відкрито в Сибірі в крузї перчиньскім. Їх видатність обчисляють на 10.000 пудів річно, а експльоатацию на яких 50—60 лїт. А що поклади тягнуть ся здовж хіньскої границї, то мало би акцийне товариство, що завязало ся в цїли експльоатациї, відступати 10 проц. видобуваного золота хіньскому правительству

Електро-маґнетична гармата. Vossische Ztg. доносить, що професор фізики Біркенлянд в Християнїї винайшов електро-маґнетичну гармату. Сей винахід викликав у військових кругах незвичайне заінтересоване, бо може потягнути за собою такий переворот в мілїтаризмі, як свого часу винахід стрільного пороху. Гармата є довга на 10 метрів, а куля з неї летить на 150 кільометрів. Кілько разів буде довша гармата, тілько разів дальше полетить куля; приміром 20-митрова гармата буде нести на 300 клм. і т. д. Се донесене Voss. Ztg. подобає на байку, але нема нїчого під сонцем неможливого. Если така гармата можлива, то приміром війну Америки з Европою не ведено би на мори, але з суші; от хотьби з Перемишля бомбардовано би Новий Йорк.

Замало сьвітла. Редактор виходячої в Медлїнґу коло Відня ґазетки нїмецкої „Медлїнґский повітовий посланник“, п. Ціцек. написав перед кількома днями в тій ґазетцї, що в громадї Вінер-Найдорф під Медлїнґом є дуже зле осьвітлене і що нїхто не дбає про людий, котрі мусять ходити по улицях на потемки. В кілька днїв опісля приїхав він до Вінер-Найдорф і хотїв переконати ся, чи его писане що помогло, а що то було ще ясно і лїхтарнї не сьвітили ся, зайшов до гостинницї, перекусив там щось і випив, заплатив і вийшов на улицю. Там вже чекало на него двох здоровенних мущин з Най-дорф, кождий з засьвіченою великою лїхтарнею в руцї, взяли его силоміць попід боки і вивели з громади аж назад до Медлїнґа. Там пустили его і сказали: Мабуть буде з вас вже супроводу і осьвітленя з Вінер-Найдорф аж до Медлїнґа. Бувайте здорові, а на другий раз просимо вас знову до нас в гостину.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Die Ruthenen und ihre Gegner in Galizien — von Julian Romanczuk, Mitglied des Abgeordnetenhauses — Wien 1902. Се есть відповідь на звісну брошуру д-ра Смольки „Die Ruthenen und ihre Gönner“, видану для відповіди промовам берлиньского посла д-ра Саттлера і збиває всї виводи д-ра Смольки. Брошура дїлить ся на отсї роздїли: I. Галичина. Поляки і Русини. II. Галицкі вибори і галицка управа. III. Народні школи в Галичинї. IV. Галицкі ґімназиї. V. Справа руского унїверситету. IV. Урядова мова в Галичинї. VII. Рускі партиї. VIII Кінцеві замітки. З брошури п. Романчука подамо нашим читачам зміст в однїм з найблизших чисел.

Марш Соколів на фортепян, слова і музика Я. Ярославенка. Цїна 50 сотиків. *Набути можна в книгарнї* ставропигійского інститута. Дохід призначений на прапор львівского „Сокола“. Композиция визначає ся гарною мельодийностию і бравурою, тож можна надїяти ся, що наклад скоро розмине ся, а молодий автор, заохочений поводженем, збогатить нашу музику ще неодною удачною помпозициєю.

В „Лїтературно-науковій Бібліотецї“ накладом „Руско-укр. видавничої Спілки“ вийшли отсї брошури:

Ч. 27. Михайло Драгоманів: **Два учителї**. Спомини. У Львові 1902. З друкарнї Наукового тов. ім. Шевченка під зарядом К. Беднарського. Стор. 79, 16°. Цїна 40 сот.

Ч. 28. Еміль Золя: **Повінь**. Оповідане. *Переклад Івана Франка.* У Львові 1902. Стор. 61, 16°. Цїна 30 сот.

Ч. 29. С. Томашівський: **Київська Козаччина 1855 р.** У Львові 1902. Стор. 20, 16°. Цїна 20 сот.

Надіслане.

З причини мого перенесеня з Сторонецкого Путилова до Погориливки прощаю ся в сїй дорозї — бо обставини не позволяють зробити се особисто — із всїми знакомими, приятелями і товаришами, дякую за приязнь, що завсїгди менї оказували, і прошу мати мене в добрій памяти. Будьте здорові!

Чернівцї, 14. мая 1902.

Іполїт Омельский, надучитель.

Видїл тов. „Зорі“ отсим складає сердечну подяку за ласкаві наддатки на представленю „Верховинцї“ мин. недїлї у міскім театрі отсим панам: Вп. панови посадникови міста Чернівцїв баронови Ставчан-Кохановскому за 6 кор., а Вп. панови Ґерблеви за 2 кор.

За Видїл:

Ів. Захарко, писар. *В. Секерский*, заст. голови.

Телеґрами „Буковини“.

Відень, 14. мая. Сегодня продовжала ся нарада над буджетом зелїзниць. Кілька бесїдників звертають ся до мінїстра і висказують свое невдоволене що до его виводів дотично акциї одержавленя приватних зелїзниць. Буджет мінїстерства зелїзниць ухвалено без зміни. Пос. Козловский реферував буджет рільництва.

Будапешт, 14. мая. Вишна комісия угорскої делеґациї приняла буджет мінїстерства заграничних справ і ухвалила припоручити загальній сесиї, щоби ся висказала свое вдоволене ґрафови Голуховскому, так з огляду ідей его полїтики як і переведене їх в практику, і цїлковите довірє.

Форт де Франс, 14. мая. Підчас катастрофи в Сент Вінцент упало 2000 осіб жертвою. В околицї Ст. Пер панує голод. Місто Ст. Пер вже доступне. Робітники заняті около хованя трупів, що тисячами лежать на улицях.

Новий Йорк 14. мая. Приготовлює ся тут наукова виправа на остров Мартинїку. Возьмуть в нїй участь ґеоґрафи і фізики північної Америки.

Париж 14. мая. Мінїстер справ заграничних Делькассе повідомив членів кабінету о сердечних заявах співчутя, які француске правительство одержало від инших правительств з причини страшної катастрофи на Мартинїцї.

БІЦИКЛЬ утриманий в добрім станї, мало уживаний є на продаж. — Близшу відомість удїлить редакция ул. Петровича 2.

Склад товарів Б. Бальтіжестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з аль- паки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахлярі коронкові і з правдивих струсьових пер, ручки перлові і з черепахи. Вахлярі Gasé, найновійший вироб, в білих, чорних і всїх иньших барвах модних.

Рукавички: білї Glacé, шкіряні земіш і шовкові у всяких довжинах для пань і панів.

Коци до подорожи на повози і санки, а також накривала на лїжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до снїгу.

Балеві краватки: найновійшого жанра. Балеві мужиські сорочки шовкові, з Ріque і батисту. Найновійші ковніри і маншети, хусточки шовкові, батистові і полотняні. Ґузики до ковнірів і шемізетові. Мужиські шкарпитки.

Ізза пізного сезону продають ся по дуже знежених цїнах всї товари кожухові, плетені, вовняні і черевики.

Найбільший вибір карнавальових товарів для панів і пань штіфлета і домові черевики: лякеровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, попелясті зі шкіри земіш.

Більші засоби на складї: перзияньскі кучми, дамскі зарукавки, чапочки, колїєри і т. д. Правдива білизна Єґера: кафтаники, мужиські пончохи, шкарпитки, Chenillen Escharpes і хустки, вовняні шалї і хустки вовняні і полотняні дамскі спідницї, камаши; огрівачі пульса і литок; плетені вовняні і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дївчат і дїтий, а також футровані штіфлети. Черевики до совганки для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

З товаристві взаїмних обезпечень „Днїстер“

Прибуло в місяци цьвітни с. р. 12.301 важних поліс на суму 12,453.903 кор. обезпеченої вартости з премією 115.466 кор. 31 сот.

Разом від початку року до кінця цьвітня видано 27.942 важних поліс на суму 0,826.289 кор. з премією 268.461 кор. 48 сот., попередного року в тім самім часї було 22.969 важних поліс, на суму 26,209.901 кор., з премією 223.902 кор. 42 сот. то є сего року о 4973 поліс і 44.566 кор. 6 сот. премії більше.

Шкід в цьвітни прибуло 97 случаїв, разом було від 1. сїчня до 30 цьвітня с. р. 72 шкід з котрих 158 вже виплачено 4 шкоди находить ся в лїквідациї, а виплату 10 відшкодовань, (в сумі 3885 кор. 26 сот.) на разї з причин правних вздержано.

Сума всїх 162 шкід разом з коштами лїквідациї виносить brutto 88.389 кор. 5 сот. з чого по потрученю части реасекурованої лишає ся на власний рахунок 0.543 кор. 22 сот. Попередного року за той сам час було 185 шкід на суму 89.581 кор. 18 сот.

При відновленю поліс по конець цьвітня с. р. зараховано членам титулом 8% звороту квоту 18510 кор. 67 сот.

Фонд резервовий з днем 30 цьвітня 1902 виносить 399.493 кор. 4 сот

Рахунок Товариства взаїмного кредиту „Днїстер“ у Львові,

стоваришеня зареєстр. з обмеж. порукою за місяць март 1902.

I. Стан довжний:	Кор. сот.
Удїли членьскі . . .	85,905·76
Фонд резервовий . .	9,234·72
Специяльна резерва страт	1,111·59
Вкладки щадничі:	
а) Стан на початку цьвітня 938,973·09 с.	
б) вложило 14 о сторін 76,196·61 „	
разом 1,015.169·70 с.	
в) виняло 84 сторін 34,398·57 „	
Позістає з кінцем цьвітня	980,771.13
Сальдо проц. (побраних) .	34,058·48
Непіднята дивіденда за рік 1897, 1898, 1899 і 1900 .	3,048·92
Кошта спору . . .	663·80
з рахунку ріжних сторін .	700·08
Кредит банк. в банку кр. .	140,981·64
Р. зиску за рік 1901 .	8,699·33
Сума	1,265,175·45

II. Стан чинний:	Кор. сот.
1. Позички удїлені на скрипта і векслї:	
а) стан на початку цьвітня 926,130·15 с.	
б) удїлено 165 позич. 216,810·36 „	
разом 1,142,940·51 с.	
в) сплачено в цьвітни 15,904·11 „	
Стан з кінцем цьвітня	1,127,036·40
2. Готівка в касї з днем 30 цьвітня 1902 . .	13,547·46
3. Цїнні папери фонду резер.	8,587·—
4. „ „ иньші .	42,560·—
5. В щадницї почтовій (оборот чековий)	2,909·16
6. В иньших товариствах і банках	67,387·92
7. Рахунок з ріжних сторін .	44·10
8. Сальдо коштів адмінїст: .	3,103·41
Сума	1,265,175·45

Членів прибуло 107 убуло 7, остає з кінцем цьвітня 1902 всїх членів 2143 з 2230 декларованими удїлами в сумі 111.500 кор.

Стопа процентова від вкладок 4 проц. від позичок удїлюваних з провізиєю на кошта адмінїстрациї $6^1/_2$ проц.

Найновійші Schulversäumnisse

получити можна

в друкарнї „Рускої Ради“, в Чернівцях

улиця Петровича ч. 4.

Друкарня тов. „Рускої Ради“

в Чернівцях улиця Петровича ч. 4.

має на складї отсї

КНИЖКИ

Бажаньский Іван: „Пропасть“ . . кор. —·20
Барановский Мечислав: „Педаґоґіка“ для семінарий учительских і учителїв шкіл народних, (видане четверте значно розширене і доповнене „Нарисом психольоґії виховавчої„) „ 1·20
Будилець Ев. О.: „Студиї Богословскі“ „ 6 —
Гаврищук Микола: „Методика“ наука в школї народній ч. II . . . „ 2·—
Галїп Теодот: „Домашний писар“, збірка примірів, як укладати ріжні письма „ 1·—
„Перші зорі“, оповідане . . . „ 1·—
„Думки та піснї“, поезиї . . „ —·20
Гаршин: „Малярі“ . . . . . „ —·20
Гоголь Микола: „Ревізор“, комедия в 5 діях, переклад В. Сїмовича . „ —·60
Данилевич Іван: „Приказки“ I і II по „ —·16
Захарко Іван: „Жарти“ . . . . „ —·20
Кобилянська Ольга: „Людина“ . . „ 1·—
„Покора“ . . . . . „ 1·—
Кониський Олекса: „В день сьвятоїволї“ „ —·20
Крушельницький Антін: „Серце“ . . „ 1·—
„Семчишини“ . . . . . „ —·80
Лукиянович Денис: „Багнїтки“ . . „ —·20
Martynewicz I.: „Historische Zeugnisse“ über die ältesten Beherrscher und Einwohner der Bukowina und Moldau „ —·20
Окуневский Ярослав: „Листи з чужини“ „ 3.—
Павлик Михайло: „Про русько-українські народнї читальнї“ . . . . „ 1·—
Pihuliak Darius: „Die Amts-Correspondenz“ der Volksschulleitungen und Ortsschulräthe Angelegenheiten . „ 1·25
Пігуляк Єротей: „Верховинські згадки“ „ 2·—
Попович Омелян: „Ластівка“ . . . „ 2·—
„Чума горільчана“ . . . . „ —·50
„Методика“ I . . . . . „ —·60
„10 казок для дїточок“ . . . „ —·20
„Хлопцї садівники“ . . . . „ —·40
„Цїсар Франц-Йосиф I. . . . „ —·20
„Красноміскими людьми“ . . „ —·40
Сенюк Іван: „Образки з природи“ I II „ —·20
Семанюк Іван: „Карби“ . . . . „ —·80
Слободівна Марія. „І хтож вона була“ „ 1·—
Стефаник Василь: „Сина книжечка“ . „ 1·—
Стоцкий Стефан: „Буковинська Русь“ „ 2·40
„Bestrebungen der Rumänen“ . . „ 2·—
„Громада“ або який лад і порядок має бути в громадї . . . . „ —·20
„Порадник“ як закладати каси пожичкові і щадничі . . . . „ —·40
„Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthografie . . . . . „ —·40
Федькович Юрій: „Твори“ том I . . „ —·80
„Піснї жовнярскі“ . . . . „ —·20
„Проскурка“ . . . . . „ —·20
Франко Іван: „Русько українська лїтература“ . . . . . „ —·20
Шпитко Осип: „Листи з пекла“ . . „ —·30
Єремійчук Денис О.: Die griech. Präsanctificanten-Messe, ihre Entstehung Entwikelung und gegenwärtiger Ritus „ 3·—
„Житє, муки і смерть і історія перенесеня мощів сьв. великомученикаІ вана Сучавского“ . . . „ —·40
Яблочков Г.: „Сїльска учителька“, оповідане, пер. А. Крушельницького „ —·50
* * * „Бесїди про часи козацькі“ . „ —·80
* * * „Res Ruthenicae“ . . . „ —·20
* * * „Про бук. сойм краєвий і про вибори до сойму“ . . . „ —·20
* * * „В чім наша сила“ . . „ —·20
* * * „Котюжї по заслузї“ . . „ —·20
* * * „Голос до народа“ . . . „ —·24
* * * „Зерна“ . . . . . „ —·20

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Просьвіт промінями Рентґена.

Лїченє сухо-горячим повітрєм

подаґри, ревматизму, люмбаґи (пострілу), Ісхіаса, невральґії, болю в суставах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи Др. Реіфлєра), що прикладають ся до слабих частий тїла, уможливлюють найвисші температури з всякими термальними методами, а через те й найкрасші успіхи в лїченю і навіть застарілих слабостий. Значно усмиряє біль. При лїченю є цїле тїло вільне окрім слабого місця, тому можуть його зносити і ті, що терплять на серце, на конґестиї і астматики. Лїченє може відбути ся і в помешканю пацієнта.

Купелї в електричнім жаровім сьвітлї против слабостий, як зміна материї, подаґра, ревматизм і против затовщеня.

Др. Г. Хаєс, Чернівцї, ул. почтова 5а.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.

За редакцию відповідає **Володислав Сєкерский.**

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Сєкерского.

Ч. 53. Чернівцї, недїля дня 5. (18). мая 1902. р. Рочник XVIII.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і недїлї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Русини і їх противники в Галичинї.

Під сим заголовком вийшла у Відни нїмецка брошура написана руским послом до ради державної п. Романчуком. Ся брошура є відповідию на брошуру польского унїверситетского професора Смолки затитуловану: „Русини і їх приятелї в Берлїнї“, що була звернена против виводів др. Затлера, посла до нїмецкої ради державної. Затлер докоряв Полякам, що они гнетуть руску народність в Галичинї і тому не мають що нарікати на гноблене їх нїмецким правительством, тим меньше, що Поляки в Галичинї є рівнорядною і рівноправною нациєю з Русинами, наколи в Нїмеччинї они є підрядною нациєю, ряд є нїмецкий і они мусять корити ся його розпорядком.

Для нас буковиньских Русинів зміст сеї брошури тим цїкавійший, що в послїдних часах при намаганю Поляків зблизити ся до Волохів польский „полїтик“ остро зазначив те, що Поляки в Галичинї дуже прихильно відносять ся до Русинів і їх культурних змагань Се говорив „полїтик“, се писав і унїверситетский професор Смолка. Як низько мусить стояти правдива наука в Поляків, коли навіть унїверситетский професор історії не любить правди? І щоби покрити прогрішеня своїх, воює навіть бріхнями, які збиває полїтик офіцияльною статистикою і обєктивним задивлюванем на справу. Отже ся брошура п. Романчука без сумнїву доброю відповідию всїм нашим буковиньским польским „полїтикам“. Чи ся відповідь не застановить їх і не прикаже їм подати руку до культурної мирної працї тому народови, котрий так упослїджений крок на кроцї їх родимцями в Галичинї? Чей-же не перейде їм охота братати ся з такими, які намагають ся іти тою дорогою, що Поляки в Галичинї.

Пос. Романчук обговорює в першім віддїлї своєї брошури

відносини Поляків а Русинів в Галичинї

що до їх числа і що до їх прав: Вже при самім обчисленю населеня показує ся „приятельска“ лапа Поляків супротив Русинів. В роцї 1880 було в Галичинї що до народности: Поляків 3,058.000 (3,990.000),*) Русинів 2,550.000 (3,042.000), Нїмцїв 324 тисячів, (211.000); що до віроісповіданя: рим. кат. 2,707.000 (3,350.000), гр. кат. 2.518.000 (3,090.000), жид. 686.000 (811.000), прот. 40.000 (48.000). Коли би від тих трох мілїонів Поляків відтягнути Жидів, що признають ся до польскої народности, а ті тисячі гр. кат., що добровільно чи не добровільно повписали ся яко Поляки, а тих знову десятки тисячі рим. кат., що є рускої народности, котрим навіть рим. кат. сьвященики мусять проповідувати по руски бо не розуміють по польски, але котрих Поляки числять за своїх, бо они рим. католики, тодї показало би ся правдиве число Поляків. Цїлий ряд в Галичинї є польский. Всї урядники, Поляки з шовінїзму, декотрі Русини з утілїтарних причин, все а все на услузї підчас виправ ряду против Русинів; не меньше докладають своїх сил сї услужливі слуги і при спиcї населеня, щоби прикрити правдиве число Русинів, бо так вимагає служба для „ojczyzny“, бо так вимагає польский ряд. І найгіршої неправности не повстримають ся ad maiorem patriae gloriam.

Жадна нация з всїх вісьмох цїлої Австриї не є така упослїджена як руска. Після числа четвертий нарід з ряду в Австриї після прав, завдяки Поляків, послїдний: Найлїпше сьвідчить о тім число послів і шкіл. Поминувши два найсильнїйші народности Нїмцїв і Чехів, мають

Поляки	на 4,261.000 душ	72 послів а 31 ґімназий
Русини	„ **3,343.000** „	**10** „ „ **5** „
Словинцї	„ 1,193.000 „	15 „ „ 6 „
Італїйцї	„ 727.000 „	28 „ „ 4 „
Сербо-Кроати	„ 711.000 „	12 „ „ 5 „
Волохи	„ 231.000 „	5 „ „ 1 „

Отже приходить в

Поляків	1 посол на 59.000,	1 ґімназия на 138.000 душ
Русинів	„ „ **334.000**,	„ „ **669000** „
Словинцїв	„ „ 79.000,	„ „ 199.000 „
Італїйцї.	„ „ 40.000,	„ „ 182,000 „
Сербо-Кроатів	„ „ 59.000,	„ „ 142.000 „
Волохів	„ „ 46.000,	„ „ 231.000 „

Справдї конституция дає право Русинам визивати в Галичинї 24 послів, але для польского ряду не істнує конституция. Галицке правительство знизило се число на трету часть. Що оно в силї нехтувати всякі конституцийні права се доказує п. Романчук в другім віддїлї своєї розвідки, обговорюючи

галицкі вибори і галицку адмінїстрацию.

Хто-ж не знає славних зі свого шахрайства і терроризму галицких виборів? Сам член польского кола польский шляхтич Ґневош не хотїв подати руки свому клюбовому товаришеви ґрафови Дїдушицкому що був 1897 р. головою центрального комітету виборчого, бо рука Дїдушицкого була поплямлена кровю галицкого народа... Др. Смолка сумнїває ся що до правдивости числа тих, що тодї убито і поранено. Галицке правительство признає ся само устами тогдїшного мінїстер-президента ґрафа Баденього до убійства селян Петра Стасюка з Чернїїва. Томи Мазура з Мостиск і робітників Самуїла Лїпшіца і Елїю Ротштайна із Сколього; поранених було з Чернїїва 5, Стоянця 2, Сколього 4; увязнених з Чернїїва 24, Стоянця 53, Сколього 25, Балецї 50, Березовицї 35, Комарна 70. Сї цифри виказує правительственний звіт, що був іще прикрашений всїлякими бріхнями, що і доказали судові процеси „котрі були виточені“ ворохобниками, а котрі кінчили ся увільняючими вироками, а з тим самим засуджували нелеґальне поступоване польского ряду. Що вибори з року 1897 так кроваво скінчили ся, приписує се др. Смолка аґітациї і підбуреню радикалів. Вибори

*) Цифри подані в скобках, се спис 1900 р.

На биваці.

Оповідане **Василя Кравченка.**

Кінець лїта. Остатнїй день маневрів. Північної доби полк стоїть захований у кущах на сухому болотї, що верст зо дві мало навколо і було оповите густим сосновим лїсом.

На вирій нависла сиза хмара. Над нею чисте небо... Венера міня свої колїри і здаєть ся, що сей Божий брилянт не присилений до якоїсь небудь стїни або до чогось другого, а сам собі висить у безкраїм просторі. Самого місяця, що спустив ся до опругу, не видати за хмарами; а проміннє від нього тепер не таке міцне, щоби було в силї своїм сяєвом зменшити глибочінь чорного неба... А от над головами стоять недвижимі баранячі хмари... Наче вони з себе повипускали перисте проміння...

Кожда рота москалїв розвела своє окреме курище... Деякі москалї уже покотом сплять на вохкій землї, а цїкавіщі слухають казок...

Неприятель десь далеко — його не видно і хоч бивак обережують від нього патрулї та сторожеві пости, а про те сьогодня черга на діжурство — першій ротї з полка — на биваку їй стати не можна... Охвіцери з цїлого першого баталїону зібрались до купи, вони обаранили своє окреме, охвіцерське курище. Усї, окрім первої роти, позавертались хто у ґумовий плащ, а один поверх звичайної охвіцерскої шинелї напняв на себе ще й салдатську, а инчі, лежачи на вохкому листї, повкривались вовняними одїлами — лежать спинами до курища... Один нарікає на вогкість, другий — зараз йому піддакував, а ось уже хропе так, що його чути аж до другого баталїону.

Ротний першої роти — капітан Середа, одїтий по походньому, з оружієм — лївим боком лежав проти курища, спершись на лїкоть, долонею підтримуючи голову. Вогкість у дровах випарилась, вони спалахнули, а кругле бородате капітанське обличе, що мало великі чорні видатні очи, зпід широкого чола — уперлись на оповідача, субальтера тієї-ж роти — поручника Андрієнка, що коло того курища сидїв проти ротнього, по турецькому підобгавши під себе свої довгі ноги... Його продовгувате тридцятилїтне смугле обличе, гармонїювало з довгим красивим орлиним носом. — Борода підстрижена, невеличкі чорні вуси. Не дуже вродливий, а в тихому поглядї карих очей — є щось дуже гарне, вдале — рішуче, до себе приваблююче...

— Породила мене мати і на сьвіт пустила, а нїколи не била, — казав Андрієнко, — і добре менї жилось у сьвітї — нї людий, нї чортів не бояв ся, а волю чинив тільки свою. У ґімназиї дійшов я якось до четвертої кляси. Звідти протурили мене; потім я попав у юнкерску школу, звідти — вигнали... Чотири роки провештавсь за москаля; далї — знову попав у юнкерське, а потому, — уже якось зовсїм склало ся дивно — чи я, чи не я, але охвіцер з мене вийшов і тодї вже я опинив ся у містї Гнилищах — там полк наш стояв. А кому не відоме охвіцерське життє?... Сила у мене молода — саме працювать би людинї, до крівавого поту трудить ся, так коли-ж, самі знаєте, наше дїло таке: дїла не роби — від дїла не біжи, — прийди у роту, покажись, щоб тебе начальство побачило... На те не спитають, що ти зробив за день, аби ти тільки простирчав ті часи, у які йде вченне... — З москалями займають ся дядьки-вчителї, а я ходжу по казарні, циґарочку покурюю... Відвернулось начальство, а менї того тільки й треба. Адже сьогодня бачив мене ротнїй на вченню, ну й досить з нього — візьму та утечу.

Часом, біжить моє начальство за чверть години раніш законного часу початка вчення — ловить мене — чи мов на богато спізнив ся?

А я живу тут недалечко від казарнів, то отсе тільки що ротний показав ся з одного боку казарни, а днювальний уже нинчим ходом у моїй хатї — звістку приніс... Я миттю уже знову на вченню — байдуже показую москалям „спуск ударника“, командую „На плечо!“ — Виду не подам, що зараз мене ловлять...

Буває й так: ротньому кудись треба з казарнів пійти, а я вже й утїк!... Той зараз вернув ся до служби, коли-ж днювальний знову буде у мене... І так нїколи мене не піймають!

Тепер, як бачте у службі я справний, а куди-ж менї подїти ті вільні часи, що такого богато зостаєть ся у мене їх від моєї тяжкої військової працї? Відповідь знаходив таку: живу отсе бувало на кватирі у такої хазяйки, котра мала дві дочки: одна замужня-артистка, а друга... так собі, „нїчого собі дївчина“... — Сила моя молода, просить собі чогось такого, про що й сказати не вмію, а до звичайної людської фізичної працї — мене лїньки беруть!... Та може-б я й лїнь поборов, так коли-ж почуваю, що нї до чого путнього я не дотепний!...

Іду на місто, купую тараню, огірків солоних, пляшку горілки, а другу — шампаньского, зву до себе хазяйчиних дочок — починаємо тягнуть сивуху, заїдаємо огірками; пємо шампаньске — заїдаємо таранею... На решті — пісні!

Багато до мене сього жіноцтва чепялось. — Колись я найняв кватиру у вдови — Колезької реґістраторки, а в неї була донечка — одинадцятилїтка, Зосею звалась. Мамуня у слух при менї почала туркать дочцї, що мов я приходюсь їй, старій, небожем, а Зосї — братом у первих.

Далї буде.

вели ся того року руским центральним виборчим комітетом, в котрого склад входило 30 сьвящеників, 30 осіб з кругів інтеліґенциї і 30 міщан і селян. А навіть селяни самі не поступали аґресивно, лише боронили ся против безправств, терору і т. п. І виступали лише тоди, коли їм дуже надоїли всякі насильства.

Др. Смолка зазначує, що вибори в р. 1900 відбули ся дуже спокійно. Се зовсім зрозуміло, що по такій тяжкій борбі, яку вели безуспішно рускі селяни супроти могучего польского ряду мусїла наступити реакция. Против правительства Русини по просту бессильні; таким безсильним був би кождий иньший нарід, котрий би попав ся під таке правлїнє.

Більшість правительственних урядників є Поляками, навіть у тих повітах. котрих населенє є 80% руске, рускі урядники ідуть правительству на руку задля хлїба, згомадский заряд є під орлиним оком старости, а учителї і сьвященики виставлені на ріжні чикани, головно учителї, а навіть селяни, що по більшій части задовжені в жидів і в повітових банках, які управляють ся польскими дїдичами, звязані при виконуваню свого однїського права, яке їх робить вільними горожанинами. Отже против такої стоголової гидри мусить ся руский народ бороти і сїй стоголовій гидрі завдячити, що руский селянин цофнув ся в зад і в р. 1900 чікав з опущеними руками заздалегідь призначеного польским рядом результату виборів. Здасть ся без інерґії, тупоумно... але caveant consules, народна маса тодї найстрашнїйша, коли не показує своє терпінє на зверх, а придушує в собі. Звертаючи ся против найбільшої і найважнїйшої части брошури др. Смолки про

галицкі народні школи,

приходить пос. Романчук по річевім, на статистичних датах опертім обговореню сеї точки, ось до яких висновків: 1. Більшу часть народних шкіл (бо 1360 із тепер істнуючих 1932) запровадили собі Русини самі перед заснованєм крзевої ради шкільної. (Се може також показ малокультурности Русинів? Русини незначними материяльними засобами отворяють собі самі 1360 шкіл а польский ряд, що так „охочо“ підпирає культурні змаганя Русинів дає їм через кількадесять лїт раптом поверх 500 шкіл. — *Прим. ред. „Буковини“.*) 2. Русини посїдали богато більше шкіл народних, нїж Поляки, тодї як Русини самі о то старали ся: 1360 супротив 1055 або 54·9% супротив 42·6%. (Що на се каже буковиньский „добре поінформований“ полїтик польский? — запитує ред. „Бук.“) 3. Тепер мають Поляки фактично о 111 народних шкіл більше нїж Русини і їх число кляс є около 5082 супротив руских 3100. 4. Теперішні рускі народні школи не є чисто рускими закладами, а мають більше утраквістичний характер. І у виду такого стану річий говорить Смолка о „протекциї руского елементу“! „Я не є“ каже пос. Романчук, „таким ворогом Поляків, щоби пожелав їм такої протекциї будь то на поли народного шкільництва, будь то на якім иньшім поли“.

(Дальше буде.)

З державної ради.

По відчитаню внесень та інтерпеляций приступлено до дальшої дискусиї над буджетом зелїзниць. Пос. Стажиньский в справі дефіциту прилучає ся до вчерашних виводів Колїшера, а решту промови присьвячує полеміцї з Кевенгілером, який назвав Галичину пасивним краєм під зглядом доходів з зелїзниць і вказує на конечність побудованя шляхів Львів - Винники - Підгайцї, Львів-Белзець-Люблин, Янів-Яворів, Тернопіль-Збараж і заведенє догіднїйшого полученя на ріжних шляхах. Відтак промовляли пп. Аксман, Бавмґартнер, Поґачик, Басеві, Шрайнер і Колїшер, який полемізує з пос. Форштом в справі зелїзничих тариф і просить палату о принятє своєї резолюциї в сїм дїлї, а відкинене резолюциї Форшта.

По промові референта ухвалено дотичний титул мінїстерства зелїзниць. Відтак приступлено до голосованя над резолюциями і принято резолюцию Колїшера, щоби правительство, через уложенє відповідної тарифи напрямцевої, охоронило нашу продукцию перед конкуренциєю заграничною.

Опісля розпочала ся дискусия над буджетом мінїстерства рільництва.

По рефератї пос. Козловского перервано дискусию і замкнено засїданє до нинї рано 10. год.

Селяньскі розрухи в полтавскій і харківскій ґубернії.

До нашої редакциї дійшов опис сих розрухів, гектоґрафований на піваркушовім, тоненькім папері — неофіцияльна часопись, котра сповняє важну роботу, бо інформує західну Европу про правдивий стан розрухів. Хоч се вісти не найновійші, приносимо їх в цїлости, бо будь що будь списані они людьми, що були сьвідками тих розрухів:

„Селяньскі розрухи зачали ся з початком цьвітня 1902. р. З початку в Карловцї, константиногородского уїзду, полтавскої ґуб., де находять ся добра великих князїв Мекленбурґ - Стрелицких (около 40.000 дес.). Недовго перед тим повернули в село Карловку 300 селян після крайно невдачного заходу, переселити ся в уфимску ґуб. Нїчого й говорити, що положенє вернувших переселенцїв було страшенне. Они лишили ся майже без нїяких средств до житя. Многим удало ся однако яко тако завести лад, а навіть обробити собі з осени троха землї. Они надїяли ся, одержати весною зерно в позичку для сїйби, але позички не дочикали ся і були примушені купувати зерно для обробленого поля за позичені гроші. Між иньшим звернули ся они також до Шайдемана, управителя великокняжих дібр. Сей вихіснував добрий случай, заправив в них страшну цїну, а потім і зовсїм відказав, ізза незвістних причин, продажі зерна. На сїй підставі й виникнув замір селян, привернути нарушену справедливість. Они виїхали з плугами і заорали 2000 дес. княжої землї, і набрали собі із княжих гамбарів зерна для сїйби.

Потім розрухи селян ширили ся з вражаючою скорістю по константиногородскім у., перейшли на валківский у. харківскої ґуб. і захватили його майже цїлком. В полтавскій ґуб. був ґрунт підготовлений для таких сильних розрухів нелеґальною лїтературою. Бистрий же розвиток розрухів у валковскім у. обясняєть ся злою системою зглядом економічного поліпшеня. Той уїзд і без того стояв на низкім уровинї економічного добробиту після сильного неурожаю. Зарядили по волостях список тих, що потребували позичку для сїйби, но сї списки лежать іще до сего часу в м. Валках, хоть час сїйби давно вже минув. Так ведуть ся в Росиї „продовольственныя кампаніи“.

Всюда бунт селян вилив ся в одну форму — забирали з паньских економій зерно, знаряди, худобу і т. п. і лиш в рідких случаях грабили і палили помешканя. Сцени виходили ориґінальні: являють ся селяни на добро (звичайно з 10—12 верств віддалене) і без нїякого насильства, бійки, шуму починають розбирати „паньске добро“, мов би вертали собі у них забране добро. Дїдичі або загодї удиряють, або сидять смирненько. А вслїд дїдичови, що утїкає, несуть ся глумливі оклики: „тїкай, пан, тїкай!“ Достовірно звісно про таке розбиранє слїдуючих дібр: Волікова (полт. ґуб.), Павлова (село Нагірне, полт. ґуб.), Ілушкова (зем. нач. валк. у.), Орлова (с. Михайлівка, в. у.), Задонского, Сухомлинова (близь Миньківскі), Кузьминова (близь Снїжкова), Почтеннова (близь с. Ковуч), Корсуна (богатий селянин, близь Оґульцїв, спалено все до тла), Духовского (с. Меччик), Фюлера (зем. нач. около Валок, помешканє спалили), цукроварню Молдавского (близь Коломака), паровий млин Кузьминова (близь Валок), цукроварню Кенїґа (с. Гути, богодух. у.). Спис сей під кождим зглядом неповний, особливо для полтавскої ґуб. Кромі того прийшли в більших місцях на підмогу дїдичам війска (з Харкова післано всего майже 2 полки і майже цїлий козачий полк). Так, козаки охоронили добро кн. Голицина і Шіркова (Стар. Водолачі), Шідловского (с. Знаменске, тут встиг становий до прибутя козаків розігнати „близьких“ і „дальших“ селян), фабрику Кузнецова (с. Пуди) і кілька дібр в округ с. Гуляй-поле (Зміев. у.), на добрах кн. Сьвятополк-Мірского (близь Люботіна стояла навіть артилерия).

З прибутєм войск картина скоро міняєть ся і починаєть ся масове і звірске катованє селян. Козаки доходили майже до нестями. Явившись напр. в с. Знаменьске, они заявили, що сейчас ґубернатор прочитає „манїфест“, і щоби селяни зібрали ся для того на одно місце. Коли селяни зібрали ся, їх окружили козаки і збили по звірски. В с. Ст. Водолачу харківский ґубернатор кн. Оболенский (той сам, що був відзначений царским ордиром Владеміра за своє звірске поступованє з селянами. — Прим. ред.), що пробував на місци розрухів більш тижня, вибрав 15 селян, більш винуватих, по його гадцї, і приказав висїчи. Так поступають собі і на далї. Відбирають у селян добро дїдичів і сїчуть прямо безпощадно. Иньші приходили з власної волї і вертали „награбленное“; але їх так само не жалували. Тепер селяни виводять ночию все, що не можна спрятати і кидають у яруги і т. п. Загалом настроєнє піднесене. Селяни поражені таким надзвичайним явиском в своїм житю. Многі розуміють під попавшим їм нелеґальним писаням „манїфест“ від царя, написаний золотими буквами (инакше їм не понятне цїле балаканє про царску „золоту грамоту“, котра віддала їм всю землю дїдичів). Але жестокість і не приказані насильства заставляють їх додумувати ся, що всї „начальства“ за дїдичами, а не за селянами. О вооруженім опорі війскам нїчого не чути. Звісні тілько два случаї, коли застрілили конї з під селян, що утїкали. Козаки поводили ся страшенно; самі били селян, грабили їх, ґвалтували женщин. Жадні скарги нїчого не помагали. Та й що тут за скарги, коли саме „его сіятельство“ кн. Оболеньский заявив висїченим селянам: „Ото вам, мерзавцї, по 30 батогів за то, що рабували, а ще 30 від мене!“ Той Оболеньский так загнав ся, що переступив „Высочайше“ припоручену йому ґубернію, почав ловити селян полт. ґуб. і казав висїчи навіть одного старшину, котрий не хотїв перед него явити ся. Полтавский же ґубернатор Бельгард вів себе по людскому, за що, як, зачувати (так і стало ся — *прим. ред.*) буде перенесений. Петербурскі власти всїм тим дуже стревожені тому, що кілька полт. дїдичів післало мінїстерству внутрішних справ телеґрафічну жалоби на безчинність властий. В послїдних днях приїхали в Полтаву новий мінїстер Плеве і віце-директор дем. полїциї Поярков.“

Отсе неофіцияльна допись про селяньскі розрухи в Росиї. Мабуть чи ся допись не є спростованєм телеґрафічних офіцияльних вістий, якими засипав російский ряд в послїдних днях европейску прасу по довшій мовчанцї.

В другім числї принесемо нашим читачам і офіцияльне справозданє і вісти про найновійші розрухи.

Відозва
до вп. руского учительства в Буковинї.

Саме тепер зближає ся пора, що в нїй мають відбувати ся учительскі конференциї повітові. На сих конференциях ми, учителї маємо нараджувати ся над усякими справами, що дотикають ся шкільництва і его учительства. Поміж усякими ріжними справами маємо нараджувати ся й над усякими способами научаня, над науковими средствами і т. п. Тому, що саме тепер найвідповіднїйший час, коли можна-б приготовити ся до наших конференций з деякими внесенями, просьбами і т. п., то хочу порушити одну не надто маловажну справу, а то: краснописанє в руских школах народних.

Мета науки в краснописаню в школї народній, як відомо, ось яка: „Присвоєнє виразного й красного письма“. Кождий з вп. товаришів, що вчителює при наших школах народних, признасть, що при теперішних обставинах, у яких находять ся наші рускі школи народні, таки тяжко добити ся до наведеної мети в науцї краснописаня; навіть і в найвисшому шкільному роцї подибаєть ся багато-багато учеників, що їхнє письмо звичайно не красне й невиразне. Таких лихих обставин, що спиняють дорогу до осягненя пожаданої мети в науцї краснописаня, при руских школах народних багато. Ось н. пр. переглянемо лише передню статю „Буковини“ (ч. 49) й застановім ся над цифрами, що вказують на число одно-, дво- й трокласівок, а над цифрами, що вказують на число чотиро-, пяти- й шестикласівок наших шкіл народних! — Коли-ж застановимо ся над тими числами докладнїйше, то зауважимо, що найбільша частина руских шкіл народних має поодинокі кляси з двома, трома а навіть і чотирма віддїлами. Коли-ж у якийсь клясї більше віддїлів, то через те дорога до осягненя пожаданої мети в науцї краснописаня більше перегороджена, нїж у такій клясї, що в нїй лише оден віддїл. Через південну науку найбільшої частини руских шкіл народних по найбільшій части знижує ся те пляном науковим приписане число тижневих годин для науки в краснописаню; отже замість двох тижневих годин призначує ся лише одну, а замість одної цїлої години хиба лише одну півгодину.

При таких лихих обставинах наших шкіл народних у нас не має ще й до нинї нїяких наукових средств до науки в краснописаню, от як н. пр. зошитів із взірцевим письмом, методичних підручників руских і т. п. Отже учитель приневолений до сякого-такого виписуваня поодиноких букв на таблицї. А як уже там виглядають шкільні таблицї по деяких наших школах, то об сїм не треба й згадувати, бо се кождому товаришеви аж надто добре відомо. Треба замітити й те, що й не кождий з вп. товаришів є добрим калїґрафом, чого й годї від нас жадати; бо ми не всї можемо бути добрими фаховцями для краснописаня, а се вже й по тій причинї, що ми маємо бути фаховцями не лише тільки для краснописаня, але також і для всїх иньших предметів наукових школи народної. Коли-ж найде ся поміж нами й не оден добрий калїґраф, що напише букву на таблицї взірцево, по майстерскому, то в богатьох случаях все таки не осягне ся пожаданих успіхів, бо по богатьох школах шкільні таблицї не чорнені може вже й від кільканайцять лїт; тому й буква на такій таблицї не дуже виразна, хотяй би була виконана як найлїпше. А коли таблиця й відповідна, то дитинї все таки трудно докладно порівнати букву написану в своєму зошитї з буквою на таблицї, бо буква на таблицї біла на чорному тлї, а буква в зошитї чорна на білому тлї. Треба також звернути увагу й на те, що в шкільній комнатї не всї лавки поставлені в однаковому віддаленю від таблицї, отже передні лавки стоять близше таблицї, а задні все дальше й дальше; тому то дїти, що сидять у передних лавках, бачать букву на таблицї виразнїйше, а ті, що сидять у задних, бачать меньше виразно або таки зовсїм невиразно. Заки учитель напише букву на таблицї перше в лїніях а опісля й в побільшенім розмірі й остаточно обго-

творить цїлу букву і єї поодинокі части, то таким робом минає що найменьше около 10 мінут; тому в таких клясах, що з кількома віддїлами, тодї занятий може лише тільки оден віддїл, а прочі віддїли мусять ждати найменьше около 15 мінут, нїм учитель зможе зачати науку з ними. Таким способом укорочує ся час до працї з иньшими віддїлами.

Ще зверну увагу вп. товаришів і на зошити до краснописаня, які ученики закуповують собі по ріжних крамницях. Ті зошити мають на окладинцї звичайно отсю написку: „Зошит до руского писаня". Які то ріжнородности що до широкости лїнїй та що до якости паперу найдемо, коли порівнаємо „зошити до руского писаня" з черляньскої фабрики, Адольфа Кніни, Иосифа Горовіца, Льва Кинїґа і пр.; у одних зошитах папір лихий, у других не лїпший, у одних зошитах лїнїї невиразні й за вузькі, в других також не багато лїпші. Коли преглянемо всї зошити до краснописаня учеників якої небудь кляси, то й побачимо в них усякі ріжнородности що до їхнього виготовленя й що до якости матерняду-паперу, з якого они виготовлені. Та й годї усунути сю лиху обставину, бо по ріжних крамницях продають ріжні зошити, а дїтвори не можна силувати до того, щоб она закуповувала собі зошити тільки в одній, призначеній крамницї, а в другій нї. Таке силуванє з ріжних причин не можливе.

По моїй думцї було-б добре, коли-б заведено до ужитку при науцї в краснописаню по руских школах народних зошити, що мали-б на кождій сторонї в першій горішній лїнїї взірцеве письмо, взглядно взірцево виконану букву і були виготовлені з лїпшого паперу. Саме в послїдньому часї уложено такі зошити для руского писаня до вживаня при науцї в руских школах народних. Ті зошити містять у собі весь науковий материял до краснописаня, що роздїлений у поодиноких числах зошитів після певного порядку. Перша горішня лїнїя кождої сторони в тих зошитах має взірцеве письмо, взглядно звірцево виконані букви. Коли-б шкільна краєва рада зволила одобрити такі зошити, й припоручити їх до вживаня при науцї краснописаня в наших школах народних, то тим робом усунуло би ся й всї ті повисше наведені ріжнородности що до широкости лїнїй і що до якости паперу й виготовленя зошитів до краснописаня; бо такі зошити мав би фабрикувати лише тільки такий підприємець, що закупив би собі всї права від автора апробованих зошитів, і той підприємець мусїв би виготовляти ті зошити після певних інструкций. Такі зошити справляли-б нам не одну полекшу, бо в них, як уже сказано, материял науковий до краснописаня уложений методично, а й поодинокі букви будуть виконані лїтоґрафією взірцево. І для учеників такі зошити будуть відповіднїйші, бо в них має бути лїпший папір, бо до друкованя (лїтоґрафованя) таких зошитів навіть не можливо вживати такого лихого паперу, з якого виконані дотеперішні, звичайні зошити до краснописаня. Такий зошит і не буде дорожший (бо коштувати ме лише 40 сот.) від теперішних зошитів, але за те ще й о много лїпший. Коли-б хто противив ся заведеню тих зошитів до вживаня при науцї лише тільки по тій причинї, що в них на кождій сторонї находить ся в першій горішній лїнїї взірцеве письмо, взглядно взірцеві букви, то така противність була-б безпідставною, бо тих зошитів буде можна вживати до краснописаня, також і не взглядняючи в них поданих взірців, саме так, як уживано й дотеперішні зошити, а взірцеві букви, взглядно взірцеве письмо в першій горішній лїнїї певно не зашкодить, а лише тільки поможе як ученикам, так і учителеви. Отже як би із заведенєм таких зошитів до вживаня при науцї краснописаня в руских школах народних і не усунено всї ті повисше наведені, лихі і науцї несприяючі обставини, то бодай у більшій части можна-б їх побороти.

Тому вп. товариші обдумаймо сю справу докладно і в нашому інтересї, як і в інтересї осягненя лїпших успіхів у науцї нашої школи народної ставляймо, з огляду на повисше наведені, лихі і науку спиняючі обставини, на сегорічних учительских конференциях повітових отсе внесенє:

„Сьвітла учительска конференция просить, щоб ц. к. шкільна рада краєва зволила постарати ся о те, щоб по змозї вже з початком слїдуючого шкільного року заведено до ужитку при науцї краснописаня в руских школах народних такі зошити, що в них був би материял науковий до краснописаня впорядкований методично і взірцево виконаний." Учитель.

НОВИНКИ.

Кваліфікацийний испит для учителїв шкіл народних і видїлових в Чернівцях в маю с. р. До испиту зголосило ся 37 кандидатів а 16 кандидаток для шкіл народних а 2 кандидати і 1 кандидатка для шкіл видїлових. З того не явили ся 3 кандидати і 1 кандидатка, а репробовано 8 кандидатів і 5 кандидаток: Кваліфікацию одержало 9 з рускою мовою викладовою а іменно: Фрациян Мих., Колотилюк Мих., Павнел Кость, Міґуля, Заяць Яків, специяльний испит: Попович Теофіль, Качковска Євгенія, Шеставбер Антонія, Вазач Вікторія; з рускою і нїмецкою 3: Павнел Євген, Томорюк Василь і Буцко Євгенія; з волоскою 6: Марич Іван, Попович Іван, Попескул Іван, Репчук Іля, Скедла Дмитро і Ґоян Іван; з волоскою і нїмецкою 2: Мігалчан Іля і Вікол Мих., з нїмецкою 15: Фрамбах Генр., Коп Павло, Равх, Рукштул І. (з відзначенем), Бавер (з відзначенем), Сайкель, а специяльний испит: Йонец Н., Мартинюк Осип, Петрик Мариян, Проданчук Ник., цїлий испит: Єрлїх Сіма, Краєвска Эвгенія, Томашек Отілїя, Зота Корнелїя і спец. испит: Свінцїцка Аґлая; доповняючий испити з нїмецкого яко предмету здали: Ґаза Нестор, Поклїтар Іван і Паламар Василь, з волоского: Сорочан Олекса. Із самої нїмецкої мови репробовано 6 Русинїв а 5 Волохів. Цїлком репробовано 2 Русинів, 2 Волохів і 2 Польцї.

Для учителїв-помічників і учительок-помічниць при народних школах на Буковинї відбуде ся с. р. від 17. липня до 28. серпня в уч. семинариї в Чернівцях курс дальшого образованя, а то один віддїл руский а другий волоский, в котрім учити муть рускої і нїмецкої мови, рахунків, реалїй, педаґоґіки і шкільної практики в 28 годинах на тиждень. Хто схоче участвувати в сїм курсї, має зголосити ся устно у управителя школи, котрий має донести про те повітовій радї шкільній до 15. червня с. р. Участників покличе відтак краєва рада шкільна через повітову і заряди шкільні. Участники і участницї мають удержувати ся в Чернівцях своїм коштом. Коли зголосить ся відповідне число руских учителїв-помічників до бурси „Народного Дому" в Чернівцях, то вона напевно не відкаже їм приміщеня і харчу за умірену цїну. На жаль не маємо ще дївочої бурси, де би можна примістити і руских учительок-помічниць.

Шлїссельбурґска вязниця. Найстрашнїйшою тюрмою цїлої Росиї і мабуть цїлого сьвіта, є тюрма на острівци Шлїссельбурґ, у фіньскім заливі. Там замикають лише найнебезпечнїйших „полїтичних злочинцїв". Тепер сидить в Шлїссельбурґу 14 осіб: Фроленко, Морозов і Віра Тінер (від 1881. року, за замах на царя Александра II.), Попов (від 1882. р.), Новоруский і Лукашевич (від 1887. р.), Серґій Іванов (від 1886. р.), Стародворский, Лопатин і Антонов (від 1884. р.). Всї они засуджені на дожизненну тюрму. Три дальші вязнї: Полїванов, полковник Ашенбренер і Василь Іванов вийдуть з тюрми за два роки. Послїдний жилець шлїссельбурґского гробу се молодий студент, убійник мінїстра просьвіти Боґоленова — Карпович. Він засуджений на 20 років „одиночки", се значить відокремленої тюрми. Мимо того Карпович при помочи „стуканового альфабету" через стїни доніс вже прочим вязням, що дїяло ся до єго увязненя на сьвітї, як поступає революцийний рух і т. п. — Вязням Шлїссельбурґа заборонені всякі зносини зі сьвітом, крім двох листів у рік до родини, чисто приватного змісту. І ся полекша істнує доперва від чотирох років. Від кількох лїт заведено також в Шлїссельбурґу бібліотеку та варстати. Давнїйше вязнї не сьміли навіть працювати. Нудьга безконечна серед чотирох камінних стїн мала бути для них пекольною карою. Тому деякі шлїссельбурґскі вязнї скоро божеволїли. Рівнож від недавна дозволено їм виходити від часу до часу осібняком на тюремне подвіре, проходжати ся годину або дві. Однак і з сего подвіря нїчого крім клаптика неба не видко, бо камінні стїни закривають вигляд на море.

Небувале в сьвітї обманьство. Навіть найбуйнїйша фантазия якого писателя кримінальїстичних повістий не годна би придумати такого обманьства яке сими днями викрито в Парижи, а котре тягнуло ся двайцять лїт і пожерло богато мілїонів франків. Річ представляє ся так: В 1883 р. помер десь американьский мілїонер Роберт Генрі Крофорд, про котрого нїчого більше не знати лиш то, що панї Гумберт, жінка бувшого посла приписує єму найважнїйшу, ролю в цїлій історії мілїоновій. Панї Гумберт розповідає, що той Крофорд мав більше як сто мілїонів франків майна, а умираючи лишив він не лиш ті мілїони але й завіщанє датоване „Ніцца дня 6. вересня 1877" установи спадкоємницею цїлого майна сїльску дївчину з охрестности Тулюзи, якусь Тересу Доріняк. Тота Тересе ставши такою богачкою змінила своє прізвище в спосіб улюблений і дуже часто практикований у Франциї на д'Оріняк. Маючи такі гроші і нїби шляхотске прізвище забагло ся їй ще й щось чи радше когось третого, а той знайшов ся борзо в особі молодого адвоката Фридриха Гумберта, сина великого достойника француского, котрий в полїтичнім сьвітї мав велике значінє. Панї Тереса Гумберт (з роду д'Оріняк а поправдї Доріняк) уміла більше звернути на себе увагу цїлого сьвіта, як той, що лишив їй мілїони. Може й длятого з'явились у неї одного дня в домі при ул. Великої Армії якісь два незнакомі пани, они сказали, що називають ся Роберт і Генрі крофорд і суть рідними братаничами помершого Реберта Генрі (двох імен) Крофорда. Обаоті панове предложили завіщанє свого стрия, котрого зміст був такий: „Се моє завіщенє. Хочу, щоби все, що маю, було по моїй смерти подїлене на три части: третина для Мариї д'Оріняк, третина для мого братанича Генрі Крофорда а третина для мого братанича Роберта Крофорда. Оба послїдні суть обовязані зложити із своєї пайки капітал такий, котрий би уміщений на проценти у Франциї давав Тересї д'Оріняк аж до смерти місячно трийцять тисячів франків. — Ніцца дня 6. вересня 1877. Р. Г. Крофорд". Братаничі Крофор, заявили тогди: „Ми знаємо, що послїдна воля нашого стрия була установити тїсну звязь межи родинами Крафордів і д'Оріняк. Він бажав, щоби один з нас оженив ся з котроюсь із сестер. Ни жадаємо для того, котрого она собі сама вибере. Ми відступимо від наших прав до спадщини, скоро та дама рішить ся віддати одну з нас свою руку". — Стануло на тім, що найлїпше буде заждати аж Марія д'Оріняк буде повнолїтною а тих 100 мілїонів віддати під секвестер а паню Гумберт зробити надзирателькою скарбу. Требаж ще й то знати, що Мария д'Ороіняк була католичкою а Крофорди протестантами. Она нїби то длятого не могла рішити ся вибрати котрогось з них а гроші тимчасом спочивали в депозитї. Все то було дуже гарно і зручно видумане, а проворна панї Тереса Гумберт пішла відтак до банкірів, котрим розповіла як справа стоїть і взяла від них позичку; декотрим з них обіцювала она, що єї сестра Мария готова за котрогось з них віддати ся. В той спосіб витуманила она через 20 лїт не менше лиш 40 мілїонів франків; декотрих вірителїв довела она навіть до того, що они собі жите відобрали. Так зробив банкір Павло Рернар, котрий позичив їй був три мілїони франків, а коли відтак не міг їх відобрати застрілив ся в 1894 р. Один з вірителїв зажадав щоби мілїонову спадщину відобрано з рук панї Тереси і єї мужа адвоката Гумберта і віддано. Тогди суд наказав зревідувати всї тоті запечатані пачки і куфри, що знаходять ся у панї Тереси і єї мужа. Коли дня 9. с. м. з'явила ся комісия в помешканю панї Гумберт, застала єго замкненим, а Гумберт з жінкою очевидно махнули в сьвіт. Коли остаточно комісия отворила той куфер де мали бути мілїони, знайшла там лиш якусь порожну коробку і куверти. Щож зробила панї Гумберт з тілько мілїонами, що їх позаривала у людий? Купувала замки і маєтности, диямантові поля, якесь князївство в Африцї, оснувала в Парижи банки, заведене для сьвящеників, товариство асекурацийне, для котрого упросила благословеня від папи і т. д.

Пропав. Михайло Боднарук, ученик І. рускої ґімн. кляси в Коломиї, лїт 13, середного зросту худощавий, шатин, чорні очи, в чорнім обороцї, баранкова шапка, штани з білого сукна, в чоботах, покинув дня 17. марта 1902 школу і пропав без вісти. Хтоби мав про него яку вістку, або знав теперішне місце єго побуту най буде ласкав повідомити вітця Федора Боднарука сина Юрка, господаря в Делятинї.

Надіслане.

Загальні збори каси пожичкової і щадничої в Брідку відбудуть ся в недїлю дня 25. мая.

Е. де Томору,
голова.

Видїл філїї „Руска Школа" в Станівцях ухвалив на засїданю з дня 11. мая 1902 урядити на 22. мая с. р. о $7^1/_2$ годинї вечером в народній школї в Сторожинцях пленарні збори Станївскої філїї тов. „Руска Школа", на котрі збори запрашає отсим всїх вп. членів, бо окремих запрошень не будеть ся висилати. — Вп. членів, які ще не вплатили свої вкладки за біжучий, ба ще й за минувший рік, просить видїл умильне о скоре вирівнанє сего довжка. Се-ж перша задача кождого ревного члена. На дневнім порядку згаданого збору стоїть нарада над сегорічним відсьвяткованем вечерниць в память Шевченка.

Від видїлу філїї тов. „Руска Школа" в Станівцях:

П. Данчул, голова. *О. Купчанко*, писар.

Телеґрами „Буковини".

Відень, 16. мая. Рада державна продовжає наради над буджетом рільництва і мелїорацийним фондом. По десятьгодинній нарадї засїданє замкнено. Слїдуюча сесия вівторок пополудни.

Будапешт, 16. мая. Комісия маринарки угорскої делеґациї приняла ординаріюм буджету маринарки, відтак екстра ординаріюм і кредит для Хін.

Ґориция, 16. мая. Голова тутешного робітничого товариства Йосиф Кандуті і єго наречена Мария Ґрузовіч кинули ся в Ізонцо і утопили ся. Мотив самовбійства має бути засудженє Кандутого на два і пів місяця тяжкої вязницї за провину против прасового закона.

Париж, 16. мая. Катастрофа на Мартінїки знайшла своє продовженє в Мексико, де зачав вибухати вулькан Піко де Колїма на північно-східній части Мексики.

ВІДНОВЛЕНА КРУГОЛЬНЯ
„Народного Дому"
буде отворена від недїлї 18. мая
для членів всїх руских товариств.

Звертаємо увагу наших родимцїв на сю кругольню, що на найновійший спосіб зреставрована і затим є найлїпшою в Чернівцях.

Склад товарів Б. Бальтінестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахлярі коронкові і з правдивих струсьових пер, ручки перлові і з черепахи. Вахлярі Gasé, найновійший вироб, в білих, чорних і всїх иньших барвах модних.

Рукавички: білї Glacé, шкіряні земіш і шовкові у всяких довжинах для пань і панів.

Коци до подорожи на повози і санки, а також накривала на лїжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до снїгу.

Балеві краватки: найновійшого жанра. Балеві мужиські сорочки шовкові, з Piqué і батисту. Найновійші ковніри і маншети, хусточки шовкові, батистові і полотняні. Ґузики до ковнірів і шемізетові. Мужиські шкарпитки.

Ізза пізного сезону продають ся по дуже знежених цїнах всї товари кожухові, плетені, вовняні і черевики.

Найбільший вибір карнавальових товарів для панів і пань штіфлета і домові черевики: лякеровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, попелясті зі шкіри земіш.

Більші засоби на складї: перзияньскі кучми, дамскі зарукавки, чапочки, колїєри і т. д. Правдива білизна Єґера: кафтаники, мужиські пончохи, шкарпитки, Chenillen Escharpes і хустки, вовняні шалї і хустки вовняні і полотняні дамскі спідницї, камаши; огрівачі пульса і литок; плетені вовняні і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дївчат і дїтий, а також футровані штіфлети. Черевики до совганки для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

Важне для кождого!

Випродаж!

По дивно дешевій цїнї, **лише за 2 зр. 95 кр.** прекрасний ґарнїтур, зложений **з 14 цїнних предметів,** а іменно:

1 годинник нїкльовий, анкер ремонтоар (на жадане посріблений) з гарно ґравірованими окадинками, докладно зреґульований, з три лїтною ґарантиєю і етуї.
1 гарний ланцушок з ґолдини або нїклю з кутасом. Парискої системи.
1 шпилька до краватки, з ґолдини з іміт. брилянт.
1 пара позолочених спинок до маншетів, марка „garantie“.
1 ґарнїтур (5 штук) спинок з ґольдини до ковнїрцїв і сорочок.
1 пара ковтків з правдивого срібла, значеного урядом.
1 перстень з ґольдини з гарним каменем.
1 кишенкове зеркальце і етуї.

Сих 14 гарних і цїнних предметів разом з годинником (анкер ремонтоар) розсилає за 2 зр. 95 кр. (за післяплатою або висилкою наперед гроший) фірма:

Brüder Hurviz

Exporthaus, Krakau, Stradom Nr. 17.

Коли се кому не сподобає ся, може до 8 днїв звернути і дістати гроші назад, одже нема резіка.

Богато ілюстровані катальоґи годинників, ґарнітур золотих, срібних і з хіньского срібла товарів по малій цїнї — gratis i franco.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Друкарня тов. „Рускої Ради“

в Чернівцях улиця Петровича ч. 4.

має на складї отсї

КНИЖКИ

Бажаньский Іван: „Пропасть“ . . кор. —·20
Барановский Мечислав: „Педаґоґіка“ для семінарий учительских і учителїв шкіл народних, (видане четверте значно розширене і доповнене „Нарисом психольоґії виховавчої„) „ 1·20
Будилець Ев. О.: „Студиї Богословскі“ „ 6 —
Гаврищук Микола: „Методика“ наука в школї народній ч. II . . . „ 2·—
Галїп Теодот: „Домашний писар“, збірка примірів, як укладати ріжні письма „ 1·—
„Перші зорі“, оповідане . . . „ 1·—
„Думки та пісні“, поезиї . . „ —·20
Гаршин: „Малярі“ . . . . . „ —·20
Гоголь Микола: „Ревізор“, комедия в 5 діях, переклад В. Сїмовича . „ —·60
Данилевич Іван: „Прикавки“ I і II по „ —·16
Захарко Іван: „Жарти“ . . . . „ —·20
Кобилянська Ольга: „Людина“ . . „ 1·—
„Покора“ . . . . . „ 1·—
Кониський Олекса: „В день сьвятоїволи“ „ —·20
Крушельницький Антін: „Серце“ . . „ 1·—
„Семчишини“ . . . . . „ —·80
Лукиянович Денис: „Багнїтки“ . . „ —·20
Martynewicz I.: „Historische Zeugnisse“ über die ältesten Beherrscher und Einwohner der Bukowina und Moldau „ —·20
Окуневский Ярослав: „Листи з чужини“ „ 3.—
Павлик Михайло: „Про русько-українські народнї читальнї“ . . . . „ 1·—
Pihuliak Darius: „Die Amts-Correspondenz“ der Volksschulleitungen und Ortsschulräthe Angelegenheiten . „ 1·25
Пігуляк Еротей: „Верховинські згадки“ „ 2·—
Попович Омелян: „Ластівка“ . . . „ 2·—
„Чума горільчана“ . . . . . „ —·50
„Методика“ I . . . . . „ —·60
„10 казок для дїточок“ . . . . „ —·20
„Хлопцї садівники“ . . . . . „ —·40
„Цїсар Франц-Йосиф I. . . . . „ —·20
„Красноміскими людьми“ . . . „ —·40
Сенюк Іван: „Образки з природи“ 1 II „ —·20
Семанюк Іван: „Карби“ . . . . „ —·80
Слободівка Марія. „І хтож вона була“ „ 1·—
Стефаник Василь: „Сина книжечка“ . „ 1·—
Стоцкий Стефан: „Буковинська Русь“ „ 2·40
„Bestrebungen der Rumänen“ . . „ 2·—
„Громада“ або який лад і порядок має бути в громадї . . . . „ —·20
„Порадник“ як закладати каси пожичкові і щадничі . . . . „ —·40
„Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthografie . . . . . „ —·40
Федькович Юрій: „Твори“ том I . . „ —·80
„Пісні жовнярскі“ . . . . . „ —·20
„Проскурка“ . . . . . „ —·20
Франко Іван: „Русько українська лїтература“ . . . . . „ —·20
Шпитко Осип: „Листи з пекла“ . . „ —·30
Єремійчук Денис О.: Die griech. Präsanctificanten-Messe, ihre Entstehung Entwikelung und gegenwärtiger Ritus „ 3·—
„Житє, муки і смерть і історня перенесеня мощів сьв. великомученика Іванна Сучавского“ . . . „ —·40
Яблочков Г.: „Сїльска учителька“, оповідане, пер. А. Крушельницького „ —·50
* * * „Бесїди про часи козацькі“ . „ —·80
* * * „Res Ruthenicae“ . . . „ —·20
* * * „Про бук, сойм краєвий і про вибори до сойму“ . . . „ —·20
* * * „В чім наша сила“ . . . „ —·20
* * * „Котюзї по заслузї“ . . . „ —·20
* * * „Голос до народа“ . . . . „ —·24
* * * „Зерна“ . . . . . „ —·20

КОТВИЦЯ

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї,

загально признаний знаменитий

усмирюючий лїк на втиране

по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

загально улюблений лїк

все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празї.

Ріжнородні новости! Матерні на меблї, стори накривала.

Вистава і отворене

ТОРГОВЛЇ КИЛИМІВ

фірми

Берцю Вендера Синів

Чернівцї, улиця Паньска ч. 9.

Найбільший вибір килимів, материй на матераци і т. д. в ріжних цїнах.

Великий склад ріжнородних Перских і Смірненьских килимів і т. и.

Після на йновійшої моди

Килими сальонові,
Килими до завішаня
Килими Velour і
Килими Axminster

Для остороги!

Стара знана фірма

Берцю Вендера Сини, Чернівцї, готель Паріс

лишає ся дальше заосмотрена в великий вибір товарів.

Новости

в Килимах Odison-а
Килими з вовни
Килими з шпаґату
Килими з юти і. т. д.

Оздоби до кімнат. — Кошикові меблї, вишивані накривала матераци і т. и.

Задля сего, що не можемо тут вичислювати всї наші артикули, тому просимо Вп. П. Т. Публику,

аби зволила ласкаво заглянути до нашого новоурядженого льокалю.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Володислав Секерский.**

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 54. Чернівцї, середа дня 8. (21). мая 1902. р. Рочник XVIII.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і недїлї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.
Редакция адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:
на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „
Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.
Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Визивають нас.

Румунїзатори знов гороїжать ся, як за покійного Морара. Їм не виходить з думки его ідеал, щоби православну церков на Буковинї зробити волоскою, а через неї винародовити буковиньских Русинів. І зібрали ся румунїзатори духовні і сьвітскі на віче тай урадили поборювати православних Русинів так завзято, як бувало покійний Морар їх поборював. Тим і нас визвано до борби, а властиво до оборони своїх прав. Ну, поборем ся!

Відносин в справах церковних, які з часів Морара чим раз то більше запутувались в некористь нашу, вимагають доконечного упорядкованя. Правительство не з'уміло дотепер положити границю, до якої були-б управнені Румуни виступати з своїми национальними жаданями на лонї бук. православної церкви. Ми самі, наше руске духовеньство і увесь нарід буде мусїв небавом заговорити голосно про невідрадне положене Русинів в православній церкві і подати докладно обдумані способи, як сему найбільшому лиху зарадити. Способи ті повинні бути такі, що їх легко виконати, коли лиш загал наш твердо і неуступчиво обстане за тими жаданями. Ми в обширних статях, які виготовляють уже наші сьвященики, дало вираз тим постановам нашого духовеньства і оголосимо точки, яких повинні Русини придержувати ся в оборонній тактицї в справі загроженої своєї церкви. Надто приготовляють наші провідники і иньші способи, бо тепер віддані цїлковито на напасти волоских шовіністів, готові ми втратити всї людскі права в нашій прадїдній церкві. Кождий знає, що без церкви не можемо істнувати.

Між тим румунїзатори, незважаючи на поважність ситуациї, дальше торочать нїсенїтницї про румуньский характер бук. церкви, і кажуть, що лиш Румуни можуть і мають право рішати в справах церковних, хоть, де ходить їм о то, щоб в борбі против Русинів позискати для себе союзників, видають себе навіть прихильниками католицизму, а нас представляють яко російских шизматиків, себе як одиноких репрезентантів справ церковних, а нам отверто кажуть, що в сих справах маємо мовчати.

Як страшно вибуяла зухвалість румунїзаторів, коли они сьміють на нас, до більшости диецезан так говорити!

В ч. 32 Deşteptarea говорить про недалеке іменоване еп. Репти митрополитом і каже, що він тїшить ся любовю і поважанем загалу, що до него звернені очи вірних нашої архидиецезиї і що він довірочна особа цїсарского двору. Ми не перечимо, що еп. Репта особа поважна і учена, длятого маємо надїю, що він не стане по сторонї румунїзаторских крикунів і загорілцїв. Тим меньше думаємо, що еп. Репта ужие свій „ясний осуд і енерґічну волю“, як то жадає Deşteptarea, п р о т и в Русинів. Коли вже двайцять лїт тому митроп. Морар не з'умів нелюбих єму Русинів пригнобити, то нинї то вже зовсїм і нїкому не удасть ся.

Deşteptarea називає нашу 20-лїтну борбу о права в прав. церкві л ю т о ю і аґресивною, а румунїзацию називає обороною румуньских національних інтересів і інтересів австрийскої держави (!). Надзір правительства Deşteptare-ї дуже не на руку, до внутрішних справ оно не повинно мішати ся, питане мови церковної то характеристична внутрішна справа церкви, яку рішати повинна в спосіб автономічний сама церква. Ба, Deşteptarea йде так далеко, що бажала-б, аби будучий митрополит віднив правительству право іменованя ерархічних достойників, бо оно викликує ними незадоволене посеред самих диецезан.

Що-до аґресивности нашої борби в церкві, то скажіть нам, панове румунїзатори, що дотепер відняли ми самим Румунам, коли всї посади і церкви в румуньских руках навіть там, де нема жадного Румуна, коли всї диецезальні справи рішають самі Румуни і завше против інтересів Русинів?

Коли-ж спосіб нашої дуже умірковaної оборони ви називаєте л ю т о ю борбою, то як назвете борбу Молдаван і Волохів против своїх гнобителїв-фанаріотів, котрих прогнали они збройною силою і так здобули людскі права своїй церкві. В нашій 20-лїтній борбі не прийшло до так радикальної акциї, а сему не ви запобігли, а лише ми самі. Ваша знов „оборона“ національних інтересів — то аґресивне гноблене Русинів, і доки ви не опамятаєтесь, доти не буде супокою і розрив наступить тим скорше. Щоби шовинїзм вам мав щось спільного з інтересами австрийскої держави, таке твердженє вже просто безгранично зухвале, і ми відмовляємо вам цїлковито права судити над нашим австрийским патріотизмом.

Клеветою, якою ви завсїди против Русинів воювали, нїчого ще ви доси не осягнули і не осягнете. Ми-ж мусимо дійти до приналежного нам права в православній церкві на Буковинї, навіть против вашої волї. Чи та борба, до якої ви нас приневолюте, вийде на добро православної церкви на Буковинї, се иньша річ, за котру напасники відповідати муть. Над сим питанем нехай застановлять ся докладно ті, що покликані дбати о добро православної церкви на Буковинї.

Русини і їх противники в Галичинї.

(Конець)

Галицкі ґімназиї.

І тутки дати п. Смольки незгідні з урядовими. На 33 ґімназий (не 32, як подає Смолька,) а властиво з 4 філїяльками, що мають осібних „управителїв“, на 37 ґімназий є 31 польских, 4 (властиво 3 і пів) руских і 2 нїмецких. На одну польску ґімназию випадає з загальцого числа Поляків по 511 учеників, а па одну руску по 769!

Дальше виказує п. Романчук на статистичних датах, як зростає число руских учеників з заложенем рускої ґімназиї. Ото в Перемишли перед 13 лїтами, було в польскій ґімназиї 212 Русинів а Поляків 502. Від коли заложено там руску ґімназию, число Русинів зросло о 141% а Поляків всего о 45%, хоч перед заложенем польскі посли закидали, що руска ґімназия не буде мати студентів! — Коли-б навіть зачислити Жидів до Поляків, то Русинів можна би аж тодї назвати рівноуправненими що до ґімназий, як би вони мали їх не 4 але 23! Кінчаючи про ґімназиї виказує п. Романчук др. Смольцї, що він не має понятя про дорогу, якою креує ся ґімназиї і плете на ту тему „смалені дуби“, а для характеристики способїв уживаних при тій запутаній процедурі для недопущеня до креованя нової рускої ґімназиї, наводить історию петициї о станиславівску руску ґімназию.

Квестия руского унїверситету.

Галицкі Поляки мають аж два унїверситети, коли між тим Чехи о 2.350.000 душ численнїйші від Поляків мають тілько оден унїверситет, а Русини не мають жадного. Далї начеркує п. Романчук коротко історию львівского унїверситету і руских викладів на нїм, починаючи від „studium ruthenum“ в 1786—1884 років, та польонїзациї сего унїверситету від 1871-го і 1879-го років. Збивши фактами твердженo д-ра Смольки, будь то Русини мають з „ласки Поляків“ дуже много унїверситетских катедр, та що їм не дїє ся нїяка кривда що до урядової мови на унїверситетї, заявляє поважаний автор, що

На биваці.

Оповідане Василя Кравченка.

Далї.

Відкіля вона знайшла те, що я їй доводюсь родичем, не знаю; тільки відразу сеє менї не подобалось, бо реґістраторка усюди любила брать у позику на вічне віддане, а власне у мене хоч і нїчого не було такого, щоб я міг дати їй у позику, а все-ж обережував ся. Про те, чим більше я жив у них, чим більше росла Зося, тим більше менї було до вподоби теє, що вона — моя сестричка... Що дня я приласкував її, а часом і ласощі купував для неї; більшої-ж уваги не звертав на малу, бо що-ж — усе-ж таки ще дитина...

Живучи у реґістраторки, на моїй кватирі перебувало богато усяких таких жінок, котрі жадали зватись моїми сестричками, тїточками; і от, приїде котрась така сестра, гостює у мене тиждень, або й два, далї — їде собі... Тут знову являєть ся якась така, котру я „десь та колись бачив“ дївчиною, „а тепер вона замуж вийшла, по прежньому кохаючи мене“... Зараз її чоловік десь поїхав з дому, то вона, бачте, погостювать до мене приїхала... І знову живе, і впять якийсь час править у мене за „сестру“...

Богато перебувало у мене родичок і здавалось менї, що я так хитро усе запутую, що крім мене самого, нїхто-б нїчого не замітив.

Не ловко, коли часом не доладно збрешеш, я як брешу, то люблю брехать гладенько: коли, уперве з'явивсь я у дворі своєї маленької сестрички, наймаючи там собі кватирю, то побачив там-же дуже вродливу панюю. Її обличе здалось менї дуже знайомим... Пригадую і не можу згадать, де се я, блукаючи по сьвітах, бачив її?... Нарештї згадав, що як десять лїт уже тому, тримав я екзамента у юнкерське, то у Кийові довелось менї жить у невеличкому готелю... Ся панї жила там у номері. Як побачив тодї я її уперве, то вона теж вразила мене своєю незвичайною вродою. — На мої розвідки про неї, номерний сказав: — „Та то, бачте' не-абияка й панї: ото вона живе у одній кімнатї, а напроти неї мешкає жонатий охвіцер — капітан, тільки його жінка з дїтьми живе не в Кийові, а у Гнилищах“...

І тодї вже незвичайного у словах номерного я нїчого не бачив, а в той час усї капітани були уля мене страшні, кождий з них, за що-б не захотїв, міг посадить мене під арешта... Про сю панюю тодї я вже більше нїчого не довідував ся — відразу хутко забув про неї. Тепер-же, спіткавшись із нею на одному дворі, почав я з того, що познайомив з нею і довідав ся, що вона зветь ся Тодосією, а її становисько таке: „Змалку я, казала вона, — з мамою жила у Боровичах у пана-панича... Свого тата я зовсїм не знала... Як менї було чотирнадцять лїт, то мама відвела мене до панича, а потім уже почала водить мене по всяких панах... Відразу наживала ся мамуня за мою вроду, тільки сього хлїба вона хутко рішилась, бо через два роки потому, як я стала вже великою, на постій у наше село прийшов з ротою капітан Куличенко... Мама й до нього привела мене; а той узяв тай не пустив мене від себе — я зосталась у нього за клюшницю...

Жилось менї погано, чи гарно, не вмію сказати, а тільки як весною капітанова рота пішла на лаґер до Кийова — я помандрувала за ним, і ось уже вісїм лїт блукаю за ротою, клюшникую у капітана... Тепер, бачте, Куличенка з капітана призвели на підполковника, та ще й удовець він, а я все-ж таки клюшниця, та не тільки його, а вже й коло його дїтий“...

Менї стало її шкода, я почав у неї столуватись, а сам Куличенко зі своїм баталїоном тепер стояв за двадцять верст від Гниленц — до міста приїздив тільки по празниках... Тай без того тепер Куличенко був менї не страшний — тепер я те-ж був охвіцером!...

Далї: отсе мало бувало одного або два карбованця, то вона зараз і біжить до мене: — „Дмитрику, позич“. — Не позичу... — „Ну, то так дай!“ — От і дам її одного рубля, а собі лишаю другого. Маю я три карбованцї — те-ж ділю на двоє...

Жили, крім нас самих — нїхто нїчого не бачив; але хутко Куличенкова клюшниця менї остогидла, як і кожда з жінок менї набридала, як тільки довго я мантачив ся з нею, — кинув Тодоську, залицяюсь до Куличенкової дочки... Борони мене, Боже, про щось погане тепер я не дбав!... Хоч кришку жадалось спочити з невинною душею... З клюшницї відразу зробилась меґера — розігнала!... Батько відпровадив дочку аж у Варшаву до тїтки, Тодоська думала, що сим знову приверне мене до себе, коли-ж я — нї ногою до неї, бо душа не лежить!...

Тороська бачить, що на переливки — почала править з мене тридцять рублїв, що колись то я позичив у неї їх, заклавши їй свого хинського божка. Я кажу, віддай божка, тодї віддам тобі гроші. — Вона менї мого не вертає, я їй не даю гроший... Пішла вона жалїтись на мене до полковника, а той і приказав затримувать що місяця по пять рублїв з мого жалування, щоб виплачувать їй. — Довго я на се не зголжував ся, але як мене примусили, то пішов я до неї на розмову тай прийшлось спасувати, бо виявилось, що як брав я у неї в позику, то не маючи тодї власних гроший, вона занесла мого божка у заклад до жида та ще й єдинее футро своє віддала на придачу... — Через мене нїчого не вернулось до дому, бо я не платив, а за якийсь час самий процент виріс у троє більший, нїж був стовб...

Оповідач замовк... Барашачі хмари, що перше були над головами, росходились з гурту... затуманїлись, а ось уже вони хутко почали збігатись у окремі купки... У одному місцї з них зробив ся величезний дромадер — він підпливає до сизої хмари, що спершу була над

Русини бажають дорогою основуваня руских катедр на істнуючім університеті дійти до свого самостійного університету. — На конець розказує ся про послїдні університетскі події, від 19-го падолиста м. р. починаючи про сецесию, до якої одинокою анальогією в історії є сецесия нїмецких студентів з пражского університету 1409-го року. Ще одну сторону польско-руских відносин в Галичинї обговорює роздїл VI-ий.

Урядова мова в Галичинї.

Др. Смолька в своїй брошурі катеґорично заявляє, що на точцї урядової мови в Галичинї Русини цїлком зрівнані з Поляками і той стан не змінить ся, без огляду на се, чи Русини вдоволені з него чи нї! П. Романчук цитує ті слова краківского професора і каже: „Отже тілько вдоволенє Поляків має бути в тій справі рішаючим, а на вдоволенє Русинів цїлком не числить ся!.. Сї слова заслугують, щоб їх увіковічнити як примір способу, в котрий Поляки понимають свої відносини до Русинів!“ — Опісля виказує пов. автор д-ру Смольцї знова, що він не знає справи про котру взяв ся писати, не знає законів, якими нормує ся язикові відносини по галицких урядах. — Вичисливши правні постанови що до урядових мов у Галичинї, виказує автор незгідність практики з законами і на тім кінчить властивий огляд польско-руских відносин в Галичинї, а натомість переходить до партийних відносин серед самих Русинів.

Характеристичне для польских шовіністів, навіть для польскої праси, котра чей повинна-би мати лїпші інформациї, есть, що вони мішають без розбору всї рускі партиї, звучи націоналів москвофілами або радикалами та на відворот. Одні роблять се з клясичної польскої інформациї на точцї руских справ. Другі — і таких є більшість — мішають сї понятя навмисно, оперуючи ними після хвилевої потреби, як сего вимагає „полїтика“. До тих других власне зачислили би ми і краківского професора, котрий використовуючи добру віру Нїмцїв, пише в своїх брошурі, що всї скарги Русинів походять тілько від „радикалів“. Щоби розяснити чужинцям наші партийні відносини, посьвятив п. Романчук тій справі роздїл VII-ий.

Рускі партиї.

П. Романчук вичисляє їх чотири: 1) народна або національно-демократична, 2) радикальна, 3) социяльно-демократична і 4) москвофільска або „altruthenisch“. — Сї партиї характеризує поваж. автор таким робом:

„Національна або національно-демократична партия, також молодоруской або українсько-рускою, є найсильнїйшою рускою партиєю. Вже єї імя „національно-демократична партия“, характеризує єї тенденциї. Єї проґрама домагає ся: національної автономії з демократичним ладом, в противеньстві до жаданя Поляків: краєвої автономії. Головним орґаном партиї є найбільший і найбільше розширений дневник „Дїло“. — 1894-го року вилучила ся з сеї партиї ґрупа — „умірковaних“, як їх зве др. Смолька, — що не хотїла згодити ся на опозицию націоналів против Поляків і правительства і на хвилевий компроміс зі старо-рускою партиєю. Послїдними часами ся фракция, що загалом не має нїякої опори в народї, зблизила ся знов до національної партиї і йде по правилу разом. Орґаном єї є дневник „Руслан“.

Радикальна партия, що 1890-го р. формально відорвала ся від національної, намагає ся перелїцитувати єї на кождім поли радикальнїйшою проґрамою і острійшою тактикою: ніж иньшим боре ся вона против „попівства“. Перед трема роками однак, з одного боку умірковaнїйші радикали злучили ся знова з національною партиєю, а з другого боку що найкрасші радикальні аґітатори перейшли до социяльних демократів — і наслїдком того рад. партия, котра впрочім нїколи не була велика, але за се дуже була рухлива, дуже ослабла і має тепер своїх прихильників серед народу тілько в кількох округах. Одиноким єї орґаном є двотижневник „Громадский Голос“.

„Социяльно-демократична партия вийшла недавно з радикальної і стоїть все ще в стадиї засновку та творить часть спільної руско-жидівско-польскої социяльно-демократичної орґанізациї в Галичинї. Ся партия має рівнож двотижневник „Волю“.

Всї ті три партиї стоять на спільній національній основі: вони стремлять до розвитку руского народу як самостійного, осібного і від Поляків і від Великороссів. Тому вживають ті партиї в слові і печати рускої народної мови з фонетичною (від російскої на скрізь відмінною) правописею.

„На цїлком відміннім національнім становищи стоїть старорускa або москвофільска партия, що придержує ся принципу національної єдности Русинів або Малорусів з Москалями і намагає ся — з виїмкою видань призначених для люду — вживати в письмі російскої мови та жахає ся розвитку самостійної рускої національности та самостійної рускої лїтератури. На єї проґраму складають ся: москвофільство, консерватизм, клерикалїзм (більше в напрямі православя). По націоналах се найсильнїйша руска партия. Орґаном єї є дневник „Галїчанїн“, що після загальної думки одержує субвенцию з Росиї“.

Отжи характеристика руских партий в брошурі п. Романчука. Навели ми єї дословно, аби дати нашим читачам нагоду переконати ся, як незвичайно ибєктивна віднїс ся п. автор до всїх руских партий, між ними й до кацапских виродів. А тепер приходимо до кінцевого роздїлу брошури.

Замітки на кінцї.

Національна борба в Галичинї зростає. Русини, котрих уважано за погребаних, воскресли. Поляки напружають всї сили, аби остати панами східної Галичини. Служать тій цїли: закладанє приватних шкіл, kościółk-ів, ochronek z mateczkami, rolnicz-их kół-ок, кольонїзованє Руси Мазурами, закони о рентовий посїлостях, проекти законїв о окружних громадах і т. д. І се все викликує завзятий опір з боку Русинів. Русини мусять хопити ся крайних способів: рільничого стрейку і бойкоту. Борба заострує ся і буде заострувати ся, доки полїтика правительства і Поляків против Русинів не змінить ся. Отсе є зміст брошури п. Романчука.

З державної ради.

Між внесенями та інтерпеляциями прийшло на дневний порядок наглаче внесенє пос. Дашиньского в справі предложеня мінїстерства війни в делеґациях дотично закупна полевих гавбиць і гірского гарматного материялу за суму 38 мілїонів корон. Внескодавцї взивають правительство до безпроволочної заяви, чи оно згодило ся на сей новий тягар і як оправдає ся з того в виду критичного фінансового пересиленя; запитують мінїстра скарбу, як високі є загальні кошти наміреного заведеня нових гармат і як єї видатки мають стати покриті. Пос. Дашиньский заняв перший голос в дискусиї, називаючи своє внесенє демонстрациєю против перетиженя люду та против інституциї делеґаций. Делеґациї є в конституцийній державі неможливою інституциєю, бо они не є відвічальними, за ними не стоять виборцї. В австрийскій делеґациї засїдає 20 членів палати панів і 40 з палати послів, між якими знов є 15 послів з більших посїлостий. Они становлять більшість, хотяй не мають за собою виборцїв і ухваляють нові тягарі на населенє. Великі міста, як Відень, Триєст, Львів, Краків, Чернівцї не мають зовсїм заступників в делеґациях. Тому і мінїстри не мають належної пошани для делеґатів і промовляють до них в легковажнім тонї, або і полають, як ось голова делеґациї Хлюмецкий делеґата Козловского за єго виступ против Італьончого. Мінїстрови скарбу закидує бесїдник, що на знесенє мит не мав покритя, а найшов єго на жаданя мінїстерства війни і домагає ся вияснення що до високости кредиту на військо і способу покрити видатків на сю цїль.

Мінїстер скарбу Бем-Баверк відповів, що жаданя військового заряду, внесені до делеґаций, не повинні були нїкого здивувати, бо вже від лїт говорило ся про потребу відновленя перестарілого артилерийного материялу. Перед ухвалою делеґаций не можна було сего видатку вставити до буджету. Загальної суми коштів на сю реформу мінїстер не

опругом, а тепер з легенька здіймалась у гору — вони наче люті були одно на другого — дратись жадали!... По всьому биваку гомін салдатський затих — навіть москалї з дїжурної роти поспались, тільки їхнї рушницї зімкнуті штихами до купок де-не-де блищали від проміння з курищ, у котрих тріщав мокруватий хмиз.

— „Стій, хто йде?“

— „Свої...“ — Була одмова з темряви... — Се патруль наткнув ся на сторожу.

— А що-ж було далї? — спитавсь той офіцер, що поверх був напятий салдатською шинелею і до свого часу здавалось, що він спав.

— А нїчого — річ звичайна: Тодоська обкрутилась з Куличенком, тепер вона підполковниця... А я?... Я не ходжу вже до неї... А вона, доки я ще був не жонатий, спіткавшись зо мною де-небудь на самотї, по щирости скаже: „О, ви, пане Андрієнку, дуже, дуже благородна людина!... Ви нїкому, нїкому не скажете про те, що колись то було проміж нас з вами...“

— А хиба-ж ти й справдї мовчиш? — Адже от уже твою байку слухало нас двох, а може й ще хтось не спить та теж підслухає так, як і досї я підслухав, — жартливо сказав той, що був напятий салдатською шинелею.

— То що-ж з того, що казав, — мовчав доти, доки був нежонатий, а тепер чому не розсказать про минулість?

— А чом же се ви, — добиваєть ся Середа — нїчого не розсказали про свою „маленьку сестричку“?

— Нема що казати — моя дружина — се колишня моя „маленька сестричка...“ Се-ж увесь полк, здаєть ся, знає: жив ото я аж пять лїт на кватирі у Зосиної матери, кохав ся з усяким жіноцтвом, гадаючи, що нїхто того нїчого не знає, а як потому виявилось, то „маленька сестричка“ усе помічала, усе бачила те, що я виробляв і до мене помалу привикала, та все більше й більше схиляла свою чорненьку барашачу головку на моє плече... Менї досить було сказати їй тільки одно слово і вона покинула-б матїр, увесь сьвіт — сьвіт за очи пішла-б за мною!...

Її дядько, материн брат не далеко від Гнилищ, управляє на селї маєтком двох підстаркуватих паничів. Поїхала мати до брата і дочку забрала з собою... Паничі, побачили мою „сестричку“, почали просить, щоб той дядько привів свою небогу до них у гостї, та все хвалять, усе хвалять її перед своїм управителем.. — Мати зраділа від щастя; близько себе вона побачила силу гроший...

— У тебе усе так складаєть ся, що кожда мати повинна свою дочку продати паничеви, — перебила оповідача офіцерська постать, накрита салдатською шинелею.

Андрієнко, не звертаючи жадної уваги на неввічливого слухача, казав далї:

— Ходїм, каже, доню, там так буде тобі весело... Сукню тобі справлять...

— Нї, мамо, нїяк не піду, перше спитаюсь свого брата Дмитрика.

Спиталась вона у мене, а я й розсьміяв ся їй у вічи. Вона розшолопала, чим тут пахне... З того часу дочка не навидить матїр!

— Мати хотїла бути ґречною до паничів, а ти виробив так, що дочка ненавидить матїр, — перебила салдатська шинеля.

— Де там!... — спинив оповідач, — отсе ти прийди до старої, або так, де небудь з него спіткавшись, скажи: „Панї, ви маєте незвичайно вродливу дочку!...“ А ще додав: „Який жаль, що я перше не знайомий був з нею, нїкому не віддав би її, сам одружив ся-б з нею“. — Тодї ся мати прийде до дочки та як почне їй туркать: „Ой, яка-ж бо ти, донечко, нещаслива, та чи я-ж тебе такою бажала бачить!... Як до дитини, так до зготування обіду — усе ти сама, усе твоя крівава праця!... Та в тебе й капелюшка бракує такого, як у людий — тобі між чужі люди нї в чім з'явить ся!... І на що бо, дочко, ти так хутко вискочила замуж?... Нїчого сказать, запопала щастя!... Сьогодня я спіткала ротнього Середу, він так жалкує, так убиваєть ся по тобі!... „Умру, каже, нежонатим, бо хотїв тебе, мою кралечку, узяти собі за дружину... Уже, каже, Бог так зробив, що не моя вона на віки, не менї судила ся!...“ А вже, коли-б ти тільки, доню знала, чого тільки у пана Середи нема! Він як захоче, то, яко ротний, мати-ме собі на послугу цїлу роту москалїв... У нього хутро дуже гарне та ще й з бобровим ковнїрем... У нього є сила гроший, а сам він ґречний, та, Боже, який до мене прихильний!... — Спіткавшись, у руку мене цїлує...

— Невже се ще й досї та сама сукня на тобі, яку ти дістала у мене на посаг? -- з жахом спиталась стара.

— То що-ж, що та?... — винувато відмовила дочка.

— Як, та невже-ж тобі усе ще й досї здаєть ся незрозумілим?... Тобі теє не очевидяче, що твій чоловік не любить тебе?!... Бідна, бідна ти, доню — він якусь инчу покохав!... — Він певне знову ходить до Куличенчихи! — закінчила мати, та як заголосить, то хоч з двору тїкай!...

А воно молоде, дружина моя, дурне — біжить до мене жалїти ся на матїр... Я лютую, візьму тай витурю тещу з хати!...

(Далї буде.)

може подати, бо проби ще не покінчені і не можна нині зіставити докладного прелімінаря.

Пос. Зазворка годить ся на наглість внесеня, бо з правнодержавної конечности він противний сему парляментови і делеґациям. Президент прикликує бесідника до порядку, що вмішав корону до дискусиї. Пос. Кльофач як ґенеральний бесідник промовлає по чески, а в кінци пос. Дашиньский як внескодавець полемізує з міністром скарбу, який прирівнав конечність справлення нових гармат з конечностию набутя нових машин для промислу і рільництва. Бесідник називає сей висказ гідним новочасного суспільного політика: не у воруженю лежить запорука доброї оборони вітчини, але в любові вітчини. А як можна любити сю вітчину, що не узгладнює жадних прав, а лише накладає нові тягарі? Називаємо себе великою державою, а тимчасом наші горожани виняті зпід права всюда (vogelfrei), як отсе доказують часті видаленя з Прус, які Австрия переносить без протесту. Бесідник висказує сумнів, чи міністер справді не знає, скілько винесуть воєнні кошти, але они певно такі великі, що унимає ся висказати їх. Ухвалене нових кредитів на воєнні цїли стане господарским і суспільним нещастем для народів Австриї, бо сей оружний мир є гірший, чим кровава війна.

В голосованю наглість внесеня не осягнула 2/3 голосів і перепала 99 голосами против 77. Підчас голосованя Дашиньский кликнув цїлим голосом до Опата Трайінфельса, який голосував проти наглости: „Не убий!“

З дневного порядку приступлено до дальшої дискусиї над буджетом рільництва. Міністер Джіованелї вказує, що упадок рільництва є вислїдком загальної економічної ситуациї. Теперішню кратичну добу належить полагодити автономічною митовою тарифою і управильненем економічних відносин до Угорщини. Міністер має намір урядити окремий урад посередництва працї і буде старати ся всїма способами о поліпшене ситуациї.

Пос. Созаньский говорить про потреби піднесеня рільництва і меліораций особливо в Галичинї, та недостаточну і повільну реґуляцию рік. По промовах пп. Ровіча і Дами, говорив пос. Гладишовский, який зобразив нужду галицкого мужика і виразив, що Галичина платить два рази стілько коштів екзекуциї, як всї другі провінциї разом. Се є доказом, з якою строгостию стягають ся податки в Галичинї, а кожда земска посїлість, яка не дає мінїмум екзистенциї, повинна стати вільною від податку. Є в Галичинї околицї, в яких податковий екзекутор перебуває постійно. Наслїдком нужди мужики впадають в кігтї лихварів і одержують гроші лише на 15, 20 до 50 процент. Треба би раз зробити конець такій лихварскій господарцї задаткових та позичкових товариств. Руский мужик, щоби охоронити себе і свою родину від голоду, мусить покидати рідний край і їхати до далеких країв. В послїдних днях знов від'їхало двома окремими поїздами щістьсот еміґрантів до Канади. Вкінци бесідник жалує ся на брак будовельного і опалового материялу на Подїлю і ставить резолюцию урадженя державних маґазинів на ріжних зелїзничих стациях в Галичинї.

Промовляли еще пп. Кучера і Говорка, а відтак замкнено засїдане.

———

Між інтерпеляциями були три пос. Брайтера в справі підвисшеня активальних податків у Львові, в справі відпусток і задатків для судовиків. Відтак міністер краєвої оборони Вельзергаймб відповідає на інтерпеляцию Дашиньского в справі процесу Витовда Реґера з військовостию в Перемишли. Відтак з денного порядку вивязала ся дискусия над рільничим буджетом. Пос. ґр. Зедвіц домагає ся 2%-их позичок на меліорациї, пос. Томбозї і Шойсволь обговорюють рільничі справи своїх країв, а між тим прийшло до живої суперечки межи пос. Вольфом а міністром рільництва. Відтак пос. Поточек жалує ся, що галицкі безроги є гірше трактовані, чим угорскі, що на галицких зелїзницях утяжливий транспорт худоби, а ще до того ветеринарийні закони не примінюють ся докладно. Жадає підпираня годівлї коний, управильненя відносин рільничої прислуги і примусового обезпеченя від огня. Після промов пос. Урджаля, Ґресля, Жітнїка, Герцманского і Шахінґера порушив справи лїсництва в Галичинї пос. Шептицкий, зазначивши видимий поступ в діяльности заряду домен і лїсів. Галичина виказує найбільший дохід netto з лїсів і домен. Дохід brutto виносить в Галичинї 39 проц. доходів цїлої держави, а видатки лише 34 проц. Доходи з домен могли би бути ще висші. Бесідник вносить резолюцию, взиваючу правительство здійснити уложений в р. 1896 інвестицийний прелїмінар при рівночаснім введеню в нїм змін відповідаючих сучасним відносинам. Населене жалує ся справедливо на се, що не може безпосередно зноситись з доменами, але мусить чекати на посередництво торговельників. Треба зорґанїзувати безпосередну дрібну продажу для населеня в кождім адмінїстрацийнім окрузї при відповіднім збільшеню персоналю.

Після близько двогодинний бесїдї пос. Шрайбера не стало комплету і засїдане замкнено о год. 9 вечером.

Полїтичні вісти.

Борба з Угорщиною.

Борба з Угорщиною о цлову тарифу мала — як звичайно — скінчити ся побідою Угорщини. Перед кількома днями говорено, як о цїлком певній річи, що кабінет буде мусїв подати ся до димісиї, бо лише під тим услівем Угорщина готова буде поробити деякі уступки. Коли в справі спору з Угорщиною по сторонї австрийского правительства станув цїлий парлямент а навіть репрезентация промислу, коли Мадяри побачили, що в Австриї не боять ся вже погрози роздїлу спільної доси цлової териториї, і скорше згодять ся на сей роздїл, як на пересадні жаданя мадярских полїтиків, угорскі часописи зачали приготовляти публичну опінїю до конечного відвороту. Пів офіцияльні дневники зачали від дементованя вістий, що між обома правительствами істнують засадничі ріжницї.

Прасова реформа.

В пятницю пополудни відбула ся нарада міністрів над новим законом прасовим. Правительственний проєкт в тій справі вже готовий.

Короноване іспаньского короля.

Аґенция Фабра доносить: Заким король увійшов до авлї засїдань палати, приступив один з секретарів до президента палати і сказав ему щось по тихо до уха. Президент палати зблїд і сказав: „Прошу успокоїти ся! Божевільний чи злочинець намагав ся виконати замах на короля, але на щасте нїчо не стало ся“. Коли король увійшов до салї для зложеня присяги на конституцию, устроєно ему гучну овацию.

Реформа виборчого права у Швециї.

Посольска палата 117 голосами против 107 ухвалила внесене, поставлене провідником сторонництва аґрарників, а завзиваюче правительство, щоби дальше вело дослїди над реформою виборчою права і щоби з початком сесиї 1904 внесло предложене, заводяче право голосованя всїх 24 лїтних мущин, які виповнюють військові і податкові приписи. — Дирекцийна комісия робітничої партиї ухвалила покінчити страйк. По Зелених сьвятах (лат.) страйкуючі повернуть до працї.

З Африки.

Чемберлен виголосив в пятницю в Бірмінґгамі промову, котрої тон каже припускати, що правительство уважає війну майже за закінчену, хоч „надія не повинна бути дуже пересадна, бо ворог може виступити з предложенями, котрих Анґлїя в засадї не годна буде приняти“. — В пятницю з'їхали ся до Верепіґін всї команданти Бурів. Нарада в перших днях має бути приватна і довірочна. Кіченер хотїв дати Бурам нагоду до спокійної конференциї і не буде до нарад вторкати ся. Анґлїйцї не будуть також атакувати тих віддїлів, котрих команданти беруть участь в конференциї. — Мимо оптимістичного тону більшої части праси, песимісти не вірять в скоре закінчене війни. Підозрівають, що команданти Бурів хочуть під анґлїйскою охороною нарадити ся над дальшим веденем війни. Инші знов песимісти, котрі на характер Анґлїйцїв дивлять ся найчорнїйшими окулярами підозрівають, що на случай, коли Бури по скінченю нарад не дадуть Кінеперови вдоволяючої відповіди, Кіченер всїх заарештує і війна буде скінчена.

Балмашов повішений.

„Правит. Вестнік“ доносить: „Дня 9. мая відбула ся розправа против Балмашова, обжалованого о убійство міністра Сіпяґіна. По переведеню розправи Балмашова засуджено на шибеницю. Дня 12. мая на касацийній розправі відкинено відклик від вироку, а дня 17. с. м. вирок виконано.

Куба.

В суботу президент Пальмас отворив перший кубаньский кабінет.

НОВИНКИ.

Субвенция. Міністерство рільництва ухвалило радї краєвої культури для покритя видатків за рік 1901, 1100 корон а за рік 1902, 2800 к.

Нова аптека в Чернівцях. П. Іван Павловский, котрому позволили перенести свою аптеку з передмістя Рошошу в середмістє утворив єї при улицї унїверситетскій ч. 28.

Дрібні вісти. Едвард Кобилянський, капітан реґ. інсп. краєвої оборони переніс ся послїдними днями до Відня, де єго іменували учителем кадетскої школи краєвої оборони. — Кооператором в Жадові іменований сьвященник Корнило Барбір. — Консисторияльний радник Манастирский і унїверситетский проф. др. Тарнавский повернуть другого тиждня зі своїх подорожи до орієнту назад до Чернівцїв.

Розкладу їзди в рускій мові і сего року не мож дістати на буковиньских стациях зелїзничих. Станиславівска дирекция желїзниць державних присилає на Буковину розклади їзди в язицї нїмецкім, нїмецко-волоскім, а навіть нїмецко-польскім, та не хоче відай знати, що переважна часть населеня сего краю — то Русини, котрі за свої гроші хотїли-б дістати хоть мізерний розклад їзди друкований в своїй рідній мові. Може-би дирекция хотїла в короткім часї усунути сю недостачу? І. Г.

Православні волоскі сьвященники мобілїзують ся. Против кого? Хтось би гадав, що може против противників православної церкви. Гадав би хто, що бит православної церкви загрожений, що зійшли ся тамтого тижня в четвер сотки волоских сьвященників і нараджували ся в музичній салї в Чернівцях. Де там! Они кували там під проводом обох Янків і волоских Кастора і Полюкса, Евсевія Поповича і Бежана пляни не против ворогів церкви, а против прав своїх братів во Христї православних Русинів і з тою хвилею, коли вийшли в музичній салї слова повні злоби і ненависти з уст православних сьвященників против православних вірних хоч і иньшої народности з тою самою хвилею стали они ворогами православної церкви, ворогами, Христової церкви, бо они посїяли зерно незгоди між православними вірними. Перший напад мобілїзованих волоских сьвященників на нас Русинів був такий, що они ухвалили післати депутацию меморандум до цїсаря. Для сего вибрали они на тім самім засїданю і комітет. Чи з їх заходів, щоби не утратити їм не належачі позициї в церкві, що вийде? покаже будучність. Добре характеризує террористичну полїтику Янків „Halts Maul“ те, що на зборах хотїли деякі бесїдники забирати голос, може і в користь рускої справи, як пр. пан Сбіра, але Янки відбирали голос.... підпише меморандум і „Halts Maul“!

Ще той на сьвіт ся не народив, котрий би бабі догодив. Аксеню Фалош і Петра Колїнку, котрих суд присяглих засудив 23. марта с. р. на смерть через повішене, уласкавив цїсар. Суд перемінив сю кару на дожизнену вязницю. Коли їм прочитали уласкавлене, не приймила его Аксеня Фалош і просила, щоби єї повісили. Розуміє ся, що суд не міг виповнити єї побожного бажаня.

† Турґенєв, наша народна лїтература і „ґалїцке русскі праізведенія.“ Славний російский письменник, що жив у дружних зносинах з М. Драгомановим, одержав від него 1875-го р. видані Драгомановим у Київі „Повісти“ Федьковича враз з „передним словом“ самого Драгоманова про лїтературу галицких Русинів, де доволї просторо обговорюють ся і москвофільскі „праізведенія“ та наводить ся кілька довших виїмків із головних творів твердоруской музи (як „Буй-Туръ Всеволодъ“ Дідицкого і т. п.) У відповіди на сю посилку, Турґенев, що все дуже прихильно відновив ся до українскої лїтератури (вінжеж переклав Марка Вовчка на російску мову!), відписав між иньшим таке: „Я успел — і без большова затрудненія — прачесть ваше предісловіє, і маґу сказать, што разделяю вполне ваш образ мислей, в чьем я, впрочім, не сомневался, зная ваші прежніє труди і ваше направленіє. Как толька я прачту повесті Федьковича, я позволю себе виразіть вам с полной актравенностю майо мненіє, Заранее чувствую, што тут (значить: в повістях Федьковича) толька і бйотся ключ жівой вади, а всю астальное (значить: москвофільскі „произведенія“) — лїбо прізрак, лїбо труп“. Отсе суд найбільшого російского романїста про галицко-москвофільскі писаня.

Королева Наталїя на рускій Службі Божій. З Риму пишуть нам: Дня 13-го с. м. в церкві св. Серґія і Вакха (при рускій колеґії) відсьпівав о. прал. В. Левицкий при співучасти наших питомцїв торжественну Службу Божу, замовлену бувшою сербскою королевою Наталїєю, котра перейшла недавно на католїцизм. Служби Божої вислухала королева в товаристві кардинала Vives-y-Tut, князя Ґіки і прочої свити при чім молила ся з руского молитвослова, і то виданя тов. „Просьвіти“. По Службі Божій задержала ся королева еще довший час у колеґії та розмовляла з о. прал. Левіцким про церкву і обряд в Галичинї.

Посмертна † оповістка.

Апольонія Ґрібович з дому **Воробкевич**, вдова по пароху, сестра буковиньского поета Ізидора Воробкевича упокоїла ся в 63. роцї свого житя по довгій і тяжкій недузї в краєвім шпиталю. Вічна єї память!

Заява.

Щоби запобічи деяким непорозумінням, заявляю, що статю в „Буковинї“ з дня 14. мая с. р. „Schöne Seelen finden sich“ написав я,

Осип Безпалко.
редактор „Буковини“.

Телеґрами „Буковини“.

Вільна, 20. мая. На ґубернатора Вільни, Валя, вистрілено з револьвера два рази, коли він опускав цирк ночию. Товпа кинула ся на злочинця, кинула єго до землї, при чім упав третий вистріл. Ґубернатор зранений в ліву руку і праву ногу. Увязнений називає себе Гіршом Цекертом.

Найс, 20. мая. Вчера вїхав потяг тягаровий на особовий. Вісїм возів вивернуло ся. Один подорожний вбитий, 4 тяжко, 44 легко ранені.

Білгород, 20. мая. Уложив ся новий кабінет Вуйк, президентом і міністром заграничних справ. Попович перебрав фінанси, Стефанович внутрішні справи.

Склад товарів Б. Бальтінестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахлярі коронкові і з правдивих струсьових пер, ручки перлові і з черепахи. Вахлярі Gasé, найновійший вироб, в білих, чорних і всїх иньших барвах модних.

Рукавички: білї Glacé, шкіряні земіш і шовкові у всяких довжинах для пань і панів.

Коци до подорожи на повози і санки, а також накривала на лїжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до снїгу.

Балеві краватки: найновійшого жанра. Балеві мужиські сорочки шовкові, з Pique і батисту. Найновійші ковніри і маншети, хусточки шовкові, батистові і полотняні. Ґузики до ковнірів і шемізетові. Мужиські шкарпитки.

Ізза пізного сезону продають ся по дуже знежених цїнах всї товари кожухові, плетені, вовняні і черевики.

Найбільший вибір карнавальових товарів для панів і пань штіфлета і домові черевики: лакеровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, попелясті зі шкіри земіш.

Більші засоби на складї: перзианьскі кучми, дамскі зарукавки, чапочки, колїери і т. д. Правдива білизна Єґера: кафтаники, мужиські пончохи, шкарпитки, Chenillen Escharpes і хустки, вовняні шалї і хустки вовняні і полотняні дамскі спідницї, камаши; огрівачі пульса і литок; плетені вовняні і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дївчат і дїтий, а також футровані штіфлети. Черевики до совганки для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

Важне для кождого!

Випродаж!

По дивно дешевій цїнї, **лише за 2 зр. 95 кр.** прекрасний ґарнїтур, зложений **з 14 цїнних предметів,** а іменно:

1 годинник нїкльовий, анкер ремонтоар (на жадане посрібленний) з гарно ґравірованими окадинками, докладно зреґульований, з три лїтною ґарантиєю і етуі.
1 гарний ланцушок з ґолдини або нїклю з кутасом. Париской системи.
1 шпилька до краватки, з ґолдини з іміт. брилянт.
1 пара позолочених спинок до маншетів, марка „garantie“.
1 ґарнїтур (5 штук) спинок з ґольдини до ковнїрцїв і сорочок.
1 пара ковтків з правдивого срібла, значеного урядом.
1 перстень з ґольдини з гарним каменем.
1 кишенкове зеркальце і етуі.

Сих 14 гарних і цїнних предметів разом з годинником (анкер ремонтоар) розсилає за 2 зр. 95 кр. (за піляплатою або висилкою наперед гроший) фірма:

Brüder Hurviz

Exporthaus, Krakau, Stradom Nr. 17.

Коли се кому не сподобає ся, може до 8 днїв звернути і дістати гроші назад, одже нема резіка.

Богато ілюстровані катальоґи годинників, ґарнітур золотих, срібних і з хіньского срібла товарів по малій цїнї — gratis і franco.

Цїнник желїзних знарядів

Александра Копача

в Струтинї вижнім, почта Долина ad Стрий.

Коси з анґлїйскої твердої стали, подвійного гарту, світлі, з тонким полотном, дуже легкі, добре рубають гірску траву. — Хто заплатить 5 кільоґрамів кіс, отримає даром одну косу і один камінь до остреня. — Родимцї! Косїть моїми косами, то найлучші в сьвітї; косячи ними, заощадите і труду й здоровля. Не дайтесь дурити жидам і їх аґентам: 50 жидівских кіс не стоять одної анґлїйскої!

Довгота кіс в центиметрах:	65	70	75	80	84	90	95	100
За одну штуку з каменем: Кор.	2·10	2·20	2·30	2·40	2·60	2·80	3·00	3·20
На 5-килеву посилку іде штук	16	15	14	13	13	13	12	12

Озубнені серпи з анґлїйскої стали, дуже добре жнуть збіже і легко перетинають, так, що не чути їх в руках. Хто замовить 20 штук, получить 2 даром. — Цїна за один серп **60** сот.

Анґлїйскі бритви з тонким полотном з найлучшої стали. За 35 мінут можна обголити і 30 найтвердїйших бород. Одна бритва по **3** і **4** кор. — Бельґійскі каменї до бритв по **1** кор. і по **3** кор.

Мотики (сапи) до бараболь, кукурузи і всякої ярини, з найтвердїйшої анґлїйскої стали, не загинають ся анї в найтвердїйшій землї, штука **1** кор.

Брусаки до остреня кіс по **50** сот.

Маю також на складї **кешонкові дуже добрі**

годинники Роскопфи, такі, яких уживають на жел. дорогах і продаю по **20** кор., а ґваранцию даю на 10 лїт.

На всяке замовлене треба прислати 2 кор. задатка, бо инакше не вишле ся. Найлучше посилати гроші переказами і на них замовляки, щоби не тратити гроший на письма і карти. — Адрес:

Александер Копач,

в Струтинї вижнім, почта Долина коло Стрия в Галичинї.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

КОТВИЦЯ

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї,

загально признаний знаменитий

усмирюючий лїк на втиране

по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

загально улюблений лїк

все лише в ориґінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празї.

Ріжнородні новости! Материї на меблї, стори накривала.

Вистава і отворене

ТОРГОВЛЇ КИЛИМІВ

фірми

Берцю Вендера Синів

Чернівцї, улиця Паньска ч. 9.

Найбільший вибір килимів, материй на матераци і т. д. в ріжних цїнах.

Великий склад ріжнородних Перских і Смірненьских килимів і т. и.

Після найновійшої моди

Килими сальонові,
Килими до завішаня
Килими Velour і
Килими Axminster

Для остороги!

Стара знана фірма Берцю Вендера Сини, Чернівцї, готель Паріс лишає ся дальше заосмотрена в великий вибір товарів.

Новости

в Килимах Odison-а
Килими з вовни
Килими з шпаґату
Килими з юти і. т. д.

Оздоби до кімнат. — Кошикові меблї, вишивані накривала матераци і т. и.

Задля сего, що не можемо тут вичислювати всї наші артикули, тому просимо Вп. П. Т. Публику,

аби зволила ласкаво заглянути до нашого новоурядженого льокалю.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях. За редакцию відповідає Володислав Секерский.

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 55. Чернівцї, пятниця дня 10. (23). мая 1902. р. Рочник XVIII.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і недїлї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.
Редакция адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:
на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „
Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.
Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Голоси праси.

Волоско-польский союз.

Як на польских „полїтиків“, то дуже „полїтичний“ modus vivendi придумала тутешна „Gazeta polska“ супроти нас. Хоч на жаль не є сей modus оригінальним, а наслїдованєм писаня статий „Buk. Journal-a“. Так як сей передруковує статї із заграничних нїмецких часописий, але котрі вийшли з під пера таки наших доморослих журналїстів, так і „Gazeta polska“ від якогось часу передруковує статї з краківского „Czas-у“, котрі „полїтично“ нападають на Русинів а котрі вийшли таки з кузьнї наших буковиньских польских „полїтиків“. І в числї з недїлї 18. мая подає „Gazeta polska“ вицьвіт полїтичного думаня буковиньских польских полїтиків, котрі увіковічнені в краківскім „Czas-ї“. Ми не наводимо всї ті полїтичні епіґрами, лиш дещо, щоби доказати, з якою жичливостию і приязнию відносять ся Поляки до нас:

„З певностию не бажаємо собі кривдженя Русинів, але хотїлибисьмо, щоби становиско ряду против рускої народности прибрало характер однолитий. Поступованє галицкого ряду не прямувало нїколи до комплїкованя рускої справи на Буковинї; нехай-же і ряд буковиньский не замотує своїм поступованєм рускої справи в Галичинї. (? — Пр. р.)...

Рускі нарікання, що кінчили ся завсїгди нападами на Поляків, знаходили радо послух. (О скілько ми собі пригадуємо, то нїколи Русини не нарікали на буковиньских Поляків, мов то Поляки є причиною всякого їх лиха. Се попросту манїя великости зі сторони Поляків. — Прим. ред.)

„Аж коли жаданя Русинів стали самим Нїмцям на Буковинї невигідними, наступила зміна фронту, хотяй сума руско-буковиньских жадань була без порівнаня меньша чим в Галичинї. Переконала ся нїмецка бюрократія, що не так легко заспокоїти бажаня Русинів, як думала она попередно, коли тілько ходило о Галичину...

„Волохів так само підбурювали через сорок лїт против всього, що нагадувало давнїйший звязок межи Галичиною а Буковиною. На конець стало і тут свитати.“ І тут споминає „Czas“ о так званім зближеню Волохів до Поляків, о котрім ми не давно тому писали. І в „Czas-ї“ грають велику ролю спільні історичні права і спільні змаганя культурні. Мимоволї насуває ся нам на гадку, що статя в „Czas-ї“ писана тою самою рукою, що і в „Buk. Journal-ї“. Що до сих полїтичних розумовань Поляків і Волохів, висказали ми вже свою гадку.

Будуча констиляция в буковиньскім соймі.

Оттут наводимо голос „Buk. Journal-a з недїлї 18. мая про будучу констиляцию в соймі. Собі же застерігаємо про се заговорити у свій час. „Buk. Journal“ пише: Перед місяцями донесли ми, що саме перед соймовою сесию відбудуть ся пересправи між партиями бувшої більшости під проводом президента барона Бурґіньона, котрі мали би рішити про бутє або небутє коалїциї. Ся конференция мала фактично відбути ся. Але між тим заострили ся відносини так, що спільна сесия партий бувшої коалїциї неможлива. Розвязанє пакту партий більшости відбуде ся без попередної конференциї публичною заявою, котру дадуть Нїмцї і Вірмено-Волохи в соймі.

В тім самім числї „Buk. Journal-a“ росписує ся „волоский посол“ про констиляцию будучої соймової сесиї. „Руске ярмо“, „Русини-зайди“, „нездібні і потайні провідники Русинів“, „Ruthenisirung“, „протекция Русинів по урядах“, при кінцї „австрийский патріотизм Волохів“ а „поберанє російских рублїв Русинами“, отсе всї ті страховища, що мають відстрашити кожде сторонництво в соймі від консолїдациї з Русинами а мають їх привести на лоно Янків, розуміє ся і Скедля, а тодї запанує рай в Буковинї, кожда народність буде розвивати ся без нїяких перепон навіть і Поляки, лише Русини-зайди мусїли би чекати при кождім культурнім домаганю, аж доки пани Волохи і пани Нїмцї і пани Поляки не скажуть, чи оно „тихе“ і чи оно правдиво культурне.

„Buk. Nachrichten“ приписують „виводам волоского посла“ найбільше значінє і відносять ся до них дуже симпатично:

„Буковиньскі Нїмцї нїколи не намагали ся перепинити культурний і національний розвиток иньших народностий краю, і коли они лучили ся коли небудь з Русинами то се не робило ся в тім намірі. Нїмцї хотїли в безхосенний спосіб хоронити слабшу народність перед делкими, що надуживали свою силу, але котрих они нїколи не ідентіфікували з скромним і миролюбивим волоским народом“. Яким чудом стали в протягу року ті самі люди, що надуживали свою силу і не можна було їх ідентіфікувати з волоским народом, нараз речниками цїлого народу волоского і найсправедливійшими людьми під сонцем, за яких тепер уважають Нїмцї, от хотьби Янків?

І от „Buk. Nachrichten“ не можуть Русинам яко союзникам Нїмцїв нїчого закинути, але змилуйте ся — horribile dictu — один однїський чоловік, що „відплатив ся за нїмецку вірність скрайною невдячностию“ є причиною, коли „соймова сесия, що має бути скликана, не застани всїх послів, без виїмку народности, злучених в одну партию.“

З державної ради.

Межи внесеними інтерпеляциями находять ся інтерпеляциї в меньших справах пп. Яворского, Бойка і Бомби. Приступлено з дневного порядку до нарад над буджетом рільництва.

Пос. Цінґр критикує остро поведенє комісиї в справі катастроф в закопах і в чотирогодинній бесїдї обговорює відносини ямарів, при чім не жалує ріжних тяжких докорів властитилям закопів, які кривдять підвладних собі робітників і урядників. Вкінци обговорює відносини рільничих робітників і ставить внесенє о підвижку позициї на закопи в Пшібрамі о мілїон корон.

Мінїстер рільництва Джіованелї

На бивацї.

Оповіданє Василя Кравченка.

(Конець)

На якийсь час у нашій господї стишить ся галас.

У вільні хвилини, що вечера ми читаємо з дружиною; як ми читали з нею таку річ, як от „Молотовъ“ Помяловского, я бачив свою жінку „Леночкою“; читали „Обрывъ“ — Гончарова, моя дружина була уже вилитою „Вѣрочкою“ героїнею сього романа... — Хочу я, часом, роззути ся, Зося молить, щоб я дозволив їй власноручно роззути мене, просить дозволу обцїлувать їй мої ноги... Ся Марта сьвята не цїлує чисті сьвяті ноги Христа, а обцїловує, милує мене, злязного, поганого!

До того, як мали ми побрати ся, бувало я кажу їй: „Куди ти лїзеш?... Не йди за мене, бо я тяжко хорий... За якихсь пару років або згнию, або мене паралїж забє з сеї хвороби“... — „Не хоч, каже, братись, не треба; я й так, собакою здохну коло тебе“... — Та я-ж, кажу, увесь у жидівських руках, я винен більше карбованцїв, нїж маю у себе на голові волося... У відповідь — вона плаче: „Хиба, каже, менї потрібні твої гроші?... А вмреш ти, я за тобою піду!“...

Назбирала вона з півтораста штук усякої домашньої білизни тай пере її нишком від мене. Побачив я, почав їй вичитувать, що мов вона охвіцерша... тай мучить себе не варто. Зося слухає, мовчить, одно знай, у руки мене цїлує, радїє, що може хоч чимсь менї помогти, бо добре бачить, що чоловік не велику платню приносить до дому.

На вчення менї треба йти ранком о шестій годинї, дружина перше за мене схопить ся, упорає дитину, одежу мою опорядить — заставить денчика чоботи мої почистить. Тодї вже я встаю, вона напуває мене чаєм... Виходжу з дому, вона сама повинна оглядїть на менї шинелю, щоб часом на нїй десь пилинка не осталась... хустку дасть чистеньку та ще й перехрестить мене, от тепер уже я можу собі йти...

А раз, жалуючи її, прокинувшись ранком о пятій годинї, я подумав собі: не будити-му „маленьку сестричку“, вона-б, мовляв, і так мало не цїлу ніч провешталась з дитиною... Напив ся я чаю тай наказую денчикови, щоб той глядїв дитини, та, боронь Боже, не збудив баринї... Тай сам собі — гарш — подав ся я на службу!... У день приходжу до дому, жінка плаче! — Чого? — питаю. — Вона мовчить... Проплакала до обіду, а вже по їжі виявилось, що я образив мою „маленьку сестричку“. Тим, що не збудив єї, що сам чай заварював, що не вона наливала менї його у мою шклянку, а що вона постерегла те, що сьогодня я пив чай з сеї чашки, котра завжди обертаєть ся у кухнї... Ся чашка може бути брудною!...

З того часу що дня я повинен валятись у ліжку доти, доки вона сама не поробить для мене усього того, що вона собі відразу поклала. Жалує вона мене не помалу, а тільки я й сам за себе боюсь, щоб уже не занадто вона мене розпестила...

— Нужда, принеси трісок! — тихенько сказав ротний, звернувши своє обличе до ближчої купи москалїв. Звідти підвів ся салдат, котрий набрав хмизу біля салдатского курища, підніс його до охв-церского. Москаль пішов до своїх, а ротний, ламаючи палички на маленькі дровинячки, кидав їх у своє курище.

Андрієнко сидів недвижимий — замислений.

— А як же ваша Куличенчиха? — спитавсь Середа.

— І не знаю, — відмовив сусїда, здрігнувшись наче зі сну, — що його й робить: на Паску сього року іду я по бульвару, а менї сам Куличенко на зустріч тай каже до мене:

— Моя дружина нїяк не діждеть ся, коли то ви прийдете до неї похристосатись...

— Зараз, — кажу.

Узяв тай пішов, не роздумуючи. — Похристосав ся з нею при чоловікові, а на самотї з нею менї чомусь страшно зостатись...

Як звичайно, балачка пішла, а панї господиня візьми тай підведи розмову так, що я мусїв запросить її чоловіка на колись до себе за кума... Я запросив. Прийшлось до дїла, я якось таки укрутнувсь, запросив инчого.

Сього лїта у червні спіткав я подружа Куличенків на містї саме тодї, як вони обоє повертались з візіти від нашого полковника, а Куличенчиха й каже:

— Чекали ми, чекали вашої візіти у себе, не дочекавшись, надумали таке: хіба то нам з вами треба чинити ся — адже-ж ми свої люди... Та отсе, як бачте, ідемо до вас усе самі першими.

— Та коли, кажу, признати ся вам, то зараз моя дружина з дому вийшла, у тещі сидить...

Далї постеріг, обличе моєї балакачки насупилось.

— Та вже, кажу, коли така ваша ласка до нас з жінкою, то заходьте тим часом хоч до мене самого.

— Ну, — відказала вона байдужо, — хай уже ми колись инчим разом зайдемо, щоб можна було застать вашу дружину, бо я неодмінно хочу побувати у неї, та тільки потому вже й ви з нею повинні будете зайти до нас.

— Добре, добре, — кажу, радїючи за те, що й на сей раз так ловко відкараськав ся...

Коли-ж, вернувшись до дому, я розказав жінцї про своє спіткання з Куличенками, то вона аж дріжжить, та все пригортаєть ся до мене, благає, щоб не здибатись з ними: — „На що нам такі знайомі?“ — питає вона... — І чує моя душа, чого дружина так щиро до мене припадає, бо кажу-ж... Ет, що вам більше скажеш? Самі догадайтесь, бо я і без того дечого богато наказав про себе

відповідає пос. Щептицкому, признаючи справедливість єго виводам в справі скарбових дібр і лїсів, а відтак запевнює, що гірничі власти старають ся забезпечити житє і здоровлє гірничих робітників, о скілько се допускають людскі стараня і знанє та заповідає, що в дуже короткім часї палата одержить справозданє, виготовлене комісиєю в справі нещасть в ческих закопах.

Пос. Беркс висказав в ходї своєї бесїди бажанє, щоби лїпше визискувано скарби каїнїту в Калуши для цїлий рільництва. Після промов пп. Біянкінього і Клїмана замкнено дискусию, а як ґенеральний бесїдник заняв слово пос. Козловский. Жадає він рівномірного трактованя промислу з рільництвом, витає з вдоволенєм підвисшенє субвенциї на рільничі і мелїорацийні цїли, вказує на потребу залїсень і доказує, що в руках правительства лежить двигнути рільництво, як се стало ся на Угорщинї. І тому бесїдник желає мінїстерству рільництва, щоби виявило більше відпорної сили супроти Угорщини і заграничних держав на поли торговельних трактатів, а мінїстерству зелїзниць і війни, щоби так само виступили против достойників збіжевої біржи. По промові справоздавця п. Абрагамовича палата приняла послїдні титули і цїлий буджет мінїстерства рільництва а на дневний порядок нарад прийшов буджет мін. справедливости.

Справоздавець Е. Абрагамович і пос. Катрайн зрікають ся голосу. Пос. Венчайц обговорює ріжні квестиї, доторкаючі реформи судівництва, вказує на конечність реформи карного закона, виступає против судів присяглих, які втратили довірє населеня, а покликаним присяглим судиям чинять велику економічну шкоду. Вкінци бесїдник обговорює реформу нотарияту.

Президент палати повідомлює, що мінїстер справедливости захорував і мусїв піддати ся малій операциї. — Задля того перериває засїданє.

непотрібного. — Та, бачте, і часу немає, бо зараз треба йти повірять пости.

Андрієнко раптом підвів ся, опорядив на собі шинелю, оруже і гукнув до себе двох чергових москалїв.

— А все таки я всїм їм докажу тее, що з мене будуть люди! — Нїби про себе рішучо сказав Андрієнко, відходячи зі своїми двома москалями від биваку і щезаючи за кущами у темряві ночи.

Охвіцер, напятий салдацькою шинолею, захріп.

Капітан Середа, зостаючись на свойому місцї, лїг горілиць, підложивши руки під голову, заплющив очи — дрімає.

Місяць не давно сховав ся за опруг. Хмари зовсїм розійшли ся... більшість з них туманом розпливались над сонним биваком... Зорі виліскувались, а на сходї бренїло... Скоро з'явить ся соняшне проміння, воно поведе боротьбу з нічю, — спочатку від його сяєва легенько щезне останок того місяцевого проміння, що ще кришку тримало ся у небі... А ще згодом зорі зблїднуть, туман росою ляже на землю... За дві годинї — настане гарний осїнний український день!...

Житомір, 1900 р.

Полїтичні вісти.

Переговори з Угорщиною.

Справа угодових переговорів з Угорщиною вступила на лїпшу дорогу. Кербер поїхав в середу до Пешту, де буде дальше конферувати з Сельом в справі автономічної тарифи і цлово-торговельної угоди.

Поголоски о димісиї Кербера утихли, а зате в суботу в кульоарах угорского сойму говорено о захитанім становищи і о димісиї Селя.

Вчерашна N. fr. Presse доносить, що перервані угодові конференциї мають бути наново розпочаті і що в тій цїли др. Кербер виїде до Пешту здає ся вже в середу. В угорских полїтичних кругах говорять, що в принципіяльних питанях прийшло між обома правительствами до зближеня. Є надїя що борба Австриї з Угорщиною перший раз скінчить ся малою, майже тілько „моральною“ побідою Австриї.

Войскова комісия угорскої делеґациї радила тамтої суботи дальше над буджетом мінїстерства війни. В часї того засїданя з'явило ся в сали до 20 послів з угорскої партиї независкмости під проводом Раткая і Раковского і займивши місця в лавках перешкодили дальшим нарадам. Пос. Раковский спитав президента ґр. Сапаріого, на якій підставі заборонив він вступу послам до комісий. Ґр. Сапарі заявив, що справу чи посли не вибрані до делеґаций можуть брати участь в єї засїданях, мусить порішити аж повна делеґация. Раковский запротестував против того, а Сапарі закрив засїданє.

Справа Алявантіча.

В Білгородї розпочав ся процес против товаришів Алявантіча. Зецер з Митровиці, Сертка зізнав, що при Алявантічу друкував відозву і поїхав з ним до Шабату, але пляну Алявантіча не знав.

Війна наново.

Берлиньский бурофільский комітет повідомив віденьский, що лїкарскі начальники обох комітетів мають безпроволочно поїхати до Брукселї, бо мирові переговори в Верепіґінґу розбили ся, супротив чого мусять бути утворені нові амбулянси в Нїмеччинї і Австриї, котрі від'їдуть до Трансвалю, де війна наново розпочала ся. — Бюро Райтера доносить: 400 Бурів, між ними 100 повстанцїв Анґлїйцї загнали на лїнїю бльокгавзів вздовж краю Бечуанів і всїх полонили.

Селяньскі розрухи на Українї.

„Дїло“ пише:

Урядове справозданє о розрухах, котре мусить числити ся з тим, аби за границею не знали слабих сторін суспільних відносин в Росиї, аби не зраджувати внутрішної безсильности великого царства і внутрішного розкладу, котрий з часом може довести до ослабленя становища Росиї в „міжнароднім концертї“ держав, не може говорити цїлої правди, мусить укривати головні і безпосередні причини розрухів:

„Kurjer lwowski“ отримав допись, котра заперечує і простує деякі твердженя урядового справозданя: „Відозви виданої революціонерами, а підписаної царем, котра взиває селян, аби забрали землю надану їм Николаєм II. і Александром II., нїхто не бачив.

„Справдїшною причиною заворушень є прямо невиносимі услівя биту українського мужика, особливо в околицях, положених по лївій стороні Днїпра. Бо коли в польскій части України правительство при увлащеню селян умисне побільшало надїли селян, щоби тим способом підорвати матеріяльно підозрілу о революцийні тенденциї польску шляхту, то тут, маючи до дїла з родовитими москалями-обшарниками, не стїснювано ся зовсїм і прямо обдирано селян з землї, не лишаючи їм часто нїчого крім хати і садиби. Як нинї, по 40 лїтах розроджуваня ся і дїленя посїлости, представляють ся сї відносини, се легко виставити собі.

„Другим чинником є щораз більше зростаючий в силу революцийний рух україньский, який особливо від двох лїт, е. е. від часу поставленя проґрами независимости України україньскою социялїстичною партиєю (в скороченю У. П. С.) щораз лїпше розвиває ся. Під добу істнують там 2 орґанїзациї, згадувана висше У. П. С. і Р. У. П. (революцийна укр. партия), яка свою дїяльність розвиває головно на російскій Українї. В проґрамі сеї послїдної лежить так само независимість, хотяй се жаданє не є виразно поставлене в У. П. С.

„Однак клич до селяньских заворушень не вийшов від жадної з тих двох партий, але від революцийної ґрупи в Чернигові, яка видала і широко розповсюднила між селянами відозву більше меньше того змісту, що надійшов час скиненя царского ярма і що земля та знаряди працї повинні належати до тих, що працюють. Сю відозву видали безпосередно по великій київскій манїфестациї (в половинї лютого с. р.). Недостача полїтичного вироблення україньского люду визвала такий наслїдок, що мужики поняно зміст відозви надто дословно — рушили на двори і почали брати се, що, як думали, повинно належати до них.

„Факт несубординациї в війску є правдивий. Офіцира Орлова, котрий не виконав наказу, аби стріляти до хлопів розстріляно. З его роти розстріляно кождого десятого жовнїра“.

До Arbeiter-Ztg. пишуть з Полтави: Хоч ґубернатор страшно бє, розрухи не устають. В доохрестних селах стріляли до хлопів. Богато жінок і дїтий ранено кулями, кількох хлопів убито. Один убитий мав в тїлї 14 куль. Арештовано 28 салдатів, бо не хотїли стріляти до своїх братів і батьків. Народ забирає панам збіже і роздїлює між родини після числа душ, а решту складає в громадских шпихлїрях. Війско відбирає збіже і віддає панам, але як тілько війско відійде, все зачинає ся наново. Провідниками селян суть начальники громад.

Хоч арештовано богато студентів, відозви виходять так правильно, як урядова часопись.

Одного офіцира, котрий не хотїв стріляти, поставлено перед военний суд. Один салдат так розповідав про подвиги свого віддїлу: Ми стріляли все, що тілько переходило попри нас. Кого зловлено, того збито палками на смерть. Звичайною порциєю було 250 палок. Вісїм хлопів, котрі були утїкли, стрітили патролю з паним офіциром. Він казав всїх застрілити. (Posener Ztg. дістала через Варшаву вість, що підчас успокоюваня розрухів застрілено 56, а ранено 167 мужиків, а видавана в Градци Tagespost звіщає телеґрафічно з Петербурга, що в Полтаві повішено двох студентів, які мали бути авторами сфальшованого царского указу, а кількох иньших поставлено перед доразний суд, та що розрухи розширили ся на західні ґубернії). Справдї наслїдник Сіпяґіна, мінїстер внутрішних справ Плеве вернув недавно з своєї обїздки в зворушених областях і мав пояснити цареви, що ворохобня зовсїм втихомирена і що не мала нїякої протидинастичної прикмети, а була вислїдом нужди і голоду та невдоволеня мужиків, викликаного полїтичними аґітаторами.

НОВИНКИ.

Краєвий президент бар. Бурґіньон виїхав на інспекцию по буковиньских повітах.

Владика др. Репта повернув з Відня назад до Чернівців.

Унїверситет в Чернівцях. Rector magnificus проф. др. Воюцкий назначив 17. червень яко день феріальний (день ректора). Вибори достойників унїверситету на рік 1902/3 відбудуть ся в червни. Для вибору ректора назначений 21. червень. Імматрикуляция слухачів, що записали ся на лїтний семестер відбуде ся 24. червня.

† Др. Іван Цуркан(ович), радник консисторияльний в пенсиї упокоїв ся в ночи з вівтірка на середу. Померший родив ся в Крищатику (пов. Кіцмань) 19. цьвітня 1818. З І. курії був др. Цуркан висланий до ради державної і сойму. Померший був переконичком і тому найбільшим ворогом рускої справи. Не одну колоду кидав він нашим народним діячам під ноги, котрі тратили на се, щоби відсунути єї, немало дорогих своїх сил. Хай єму Господь простить! Він лишає по собі між Русинами вічну память. Але чи добру?

Положенє бук. учителїв. І. бук. вічем учителїв вибраний комітет вислав меморандум, в котрім описують ся скарги, бажаня і домаганя бук. учительства, до правительства, сойму, видїлу краєвого і до послів до ради державної і сойму.

„Verordnungsblatt für das Volksschulwesen im Herzogtum Bukowina“, називає ся вістник законів і розпорядків, який бук. краєва шкільна рада стала видавати від 15. с. м. Перше число містить 9 розпорядків краєвої ради шкільної із сего року, оповіщеня про апробату книжок, про курс для дальшого образованя учителїв-помічників і конкурсів на більше як 200 місць учительских задля їх сталого обсадженя. З огляду на те, що кождий заряд школи дістає сей вістник і управителї шкіл обовязані предкладати їх всїм учителям не поміщаємо сих конкурсів, додаємо лише, що термін усїх кінчить ся з днем 15. н. ст. червня с. р.

На засїданю „Научного кружка“ акад. тов. „Молода Україна“, що відбудеть ся дня 25. мая в недїлю о 2 годинї по полудни прочитає тов. Харжевський свій відчит: Котляревський яко творець нової доби в україньскій лїтературі. Місце сходин: Новий сьвіт ч. 10.

П. Лушпиньский,
голова п. к.

Шах перский у Львові. Тамтого четверга о заповідженій порі переїздив через Львів перский шах Муссафер-еддін. Точно о годинї 5 мін. 35 після міского годинника заїхав на стацию двірский поїзд, зложений з 17 ваґонів і двох великих машин. В сальоновім ваґонї стояв при вікнї шах, а при нїм було 9 єго дворян. Шах і дворяни мали на собі однаковий стрій: чорні сурдути, чорні баранкові шапки на головах, без нїяких відзнак, брилянтів і дорогоцїнностий, якими мешканцї Сходу так люблять величати ся. Шах має 49 лїт, але подобає на богато старшого. Волосє і великі козацкі вуси в половинї посивіли. На лици „сина сонця“ був замітний якийсь смуток або умученє, хотяй були хвилї, що він приязно усьміхав ся до зібраної на перонї публики. Коли поїзд виїздив в дальшу дорогу, а публика пращала шаха уклонами, він підніс до шапки руку і трема пальцями відсалютовував. В часї переїзду через округ львівскої дирекциї зелїзниць, товаришив шахови радник двора директор Вербицкий, а поїзд вів директор Іаснер. — У Львові доручено шахови дві телеґрами, одну з Теґерану, а другу з Відня.

В справі приватного руского унїверситету. У вівторок 20. мая вечером в тов-і „Січ“ у Львові відбули ся довірочні збори з цїлого краю для наради над піднесеною гадкою заснованя приватного руского унїверситету через субскрипцию, і проектів, які в звязку з нею виринули — як заснованє фонда, для приготовленя й піддержаня руских доцентів, для запомоги академикам, фонда шкільного і т. и. На нарадї явило ся около сотки старших Русинів зі Львова і з провінциї та значне число молодїжи. Був і гурток пань, що інтересують ся народними справами. Наради отворив іменем скликуючої анкети проф. унївер. Грушевский і предложив на голову зборів о. Дан. Танячкевича, який покликав на свого заступника д-ра Костя Левицкого, а на секретаря акад. Теодора Гуля. По короткім і горячім зазначеню ваги нарад о. Танячкевичом, забрав слово редактор др. Охримович для поясненя предмету нарад. Бесїдник

1902
818

звернув увагу, що ініціятива до скликаня сих зборів не вийшла від львівскої громади, але з провінциї, тому не установлено точної проґрами нарад. Дальше переповідає гадки брошури, яка появила ся в справі заснованя приват. руского університету і наводить мотиви проти поглядів автора брошури. Між иньшим бесідник зазначив, що заснованє приватного університету розібє ся о брак величезних фондів, потрібних до удержаня університету, як маємо доказ на католицкім університеті в Зальцбурці, який мимо щедрих і численних жертв не може вийти в жите. За те дорогою складок можна би засновувати приватні ґімназиї, удержувати тревалий академічний фонд на образованє доцентів, заснувати загально-шкільний фонд. Дальше бесідник зазначує небувалу у нас доси жертволюбність цілого народа і проектує, аби предметом нарад нинїшних зборів, були: спосіб піддержаня дотеперішного запалу до складок через постановленє нашій суспільности конкретної і конечної загальної цїли, на яку має збирати ся складки. В дальшій дискусиї забирали голос: о. Войнаровский з Балинець, п. Борис з Кракова, п. Вячеслав Будзиновский, о. Стефанович зі Львова, о. Ганицкий з Рудна, проф. др. Щурат з Бродів, проф. Шухевич, проф. Грушевский зі Львова, о. Концевич, п. Петрицкий, директор Мороз, о. Гірняк, п. Цегельский і посол Романчук. В дискусиї всї бесїдники заявляли ся проти заснованя приватного руского університету, а наводили иньші цїли, на які мали би йти складки. Між иньшими бесїдниками пос. Романчук поставив отсї три внесеня, з яких перше упало, а два другі перейшли однодушно: збори ухвалюють, аби заснувати фонд, з якого має ся: 1) підпомагати руских доцентів університету; 2) закладати приватні рускі ґімназиї в тих містах, де нема польских ґімназий; 3) розбуджувати в нашім народї політично-просьвітне осьвідомленє при помочи брошур. На внесенє п. Будзиновского збори ухвалили, що поручає ся „Народному Комітетови“ і „Комітету дотеперішного академічного фонду“ зложити окремий комітет, який має ся заняти переведенєм принятих внесень пос. Романчука. На сїм наради покінчили ся.

Тепер черга на нашу жертволюбно суспільність з цїлого краю. Сподїємо ся, що як доси так і на дальше не відкаже ся від підираня так нагалчої народної потреби, якою є просьвіта.

Гасителї правди. З Петербурга доносять, що мінїстер Плеве видав розпорядженє, аби цензура звертала редакциям всї заграничні часописи, в яких написано що-небудь про розрухи в Росиї.

Альфонс XIII., іспаньский король, вступив онодї на престол, після проклямованя єго повнолїтности з укінченим 14. роком жита. Коронация відбула ся дуже торжественно при співудїлї представителїв усїх пануючих дворів. Мадрид прибрав ся у сьвяточні шати. Великі товпи і музики заповнюють улиці і площі. О 2. год. пополудни король удав ся до палати послів в торжественнім походї, зложенім з 24 карит. Король і королева реґентка їхали в послїдній повозцї. В палатї на трибунах заняли місця заграничні князї, дипльоматичний збір, заграничні надзвичайні посли; салю виповнили посли і сенатори. По сходї на салю король засїв на престолї і візвав послів та сенаторів, щоби сїли. Решта присутних стояла. Презес палати візвав короля до зложеня пресяги. Король відповів: „Присягаю на Бога і на евангелиє, що буду примінювати ся до конституциї і законів“. Відтак удав ся похід до костела св. Франца дель Ґранде, серед шпалїра війск. Похід був величавий. Король ішов під бальдахимом, який несло 6 сьвящеників. В церемонії взяло удїл двох кардиналів і 30 епископів. Публика не мала вступу до костела, а лише ґалериї заняли дами з аристократиї.

Число Русинів в цїлій Америцї виносить до 350 тисяч душ. Именно: в Сполучених Державах півн. Американи поверх 250.000 руских робітників, в західній Канадї є до 40.000 руских поселенцїв, так, що в цїлій північній Америцї є до 300.000 Русинів. В полудневій Америцї буде до 50.000 Русинів. Именно: поверх 30.000 а може й 40.000 Русинів є в полудневo-бразилїйскій державі Паранї, а яких 10.000 можна числити є Русинів, розкинених по иньших державах, як Ріо Ґранде до Суль і Санта Катаріна і в арґентиньскій териториї Місіонес, як також може трохи в горячій, плянтацийній державі бразилїйскій Сан Паельо. Там попала була частина нещасних руских еміґрантів, котрі відтак майже всї вигинули там в неволи плянтаторскій на плянтациях кави в нездоровім підсонню, о скілько не могли звідтам утїчи, пильновані наставниками-мулятами з револьвером в руцї.

Не так склалось, як гадалось. Французскі часописи доносять про цїкаву подїю, яка збула ся в однїй з другорядних реставраций. Якийсь слухач фармациї, син богатих родичів, завязав був тїснїйші зносини з молодою панною бльондинкою, що була помічницею в якійсь торговлї. Дївчина замешкала у слухача, що в Парижи не належить до незвичайности. По якімсь часї паничеви подобала ся иньша панна зі склепу, брунетка. Він заявив своїй бльондинцї щиро і отверто, щоби она з ним розстала ся, бо єго серце підбила чорнобрива Галя. Бльондинка не лише не налякала ся сеї вісти, але ще обіцяла помочи аптикарети при навязаню зносин з Галею. Она порадила фармацевтови, аби приніс з собою дозу якого нешкідливого средства на сон, а она приведе Галю і всипле єї незамітно сей порошок до вина. Молодий загорілець приняв пропозицию дуже радо, але що стало ся? Дотепна бльондинка, коли війшли до сепаратки в реставрациї, незамітно всипала порошок не Галї але свому б. любовникови і той в короткім часї заснув при столї твердим сном. Але коли пробудив ся, не мав чим заплатити за напої, бо обі панночки забрали від него все, що мав вартнїйшого і утїкли з реставрациї. Молодий фармацевт так встидав ся своєї глупоти, що не сьмів навіть донести полїциї про дізнану страту.

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

Педаґоґіка, яко необходимо потрібна для успішного розвою людскости галузь знаня, єї стосунок до иньших наук і єї наконечна цїль.

ВСТУП.

Заким приступлю до загального обговореня нинїшної теми, мушу на вступі сконстатувати сумний факт, що наша українська громада так в Буковинї, як і в Галичинї майже зовсїм не занимаєсь тою преважною, животною справою, що она з малими виїмками до сеї пори еще не зрозуміла гаразд донеслої користи із науки вихованя, в наслїдок чого лиш визначнїйшої здібности одиниці успіють при виємково сприяючих обставинах видобутись часом понад ровень загального нинїшного духового занепаду, а загал все таки пропадає в невіжости, не маючи спромоги виробити в собі сильного характеру, перенятись висшими ідеями, розбудити в собі духа інтелїґенциї — духа ініціятиви і найпотребнїйшими суспільними і загально социяльними засадами, що все разом взявши дає народови моральну висшість, розбуджує горожаньского, громадского духа, учить підчиняти вузкі особисті інтереса під інтереса загалу, а вкінци розвиває індивідуальність і відпорність національну, конечно потрібну при теперішнїй так клясовій, як і расовій боротьбі, доки не засьвітить сонце єдности і братолюбія.

Однак не можна сказати, щоби справа вихованя була для нашого простолюда зовсїм чужою. Нї! О скілько лучить єго інтерес материяльний із шкільним вихованєм, о стілько він занимаєсь нею, стараючи усунути ся від всяких „непотрібних“ видатків, зберечи свою дитину від „непотрібної науки“, та ужити єї для власної фізичної помочи, — а вкінци критикуючи немилосердно так інституцию, як і єї чинників і настоятелїв в тій розуміє ся цїли, щоби виправдати своє вороже супротив неї становиско.

Але таке інтересованє ся справою значить тілько що нуля, а навіть далеко гірше, бо таке воруговане випливаюче із чорної іґноранциї з'упиняє працю щирих, а сьвідомих одиниць, коли противно індеферентизм хоть не кидав би їм під ноги таких колод трудностий та перешкод.

Се вороже становиско нашого народу, якого даремне шукав би хто у суспільности иньших наций полягає, як сказано, на грубім невіжестві, бо нема де правди дїти, наша інтелїґенция за мало єго в тім напрямі усьвідомлювала, що більше, сама взагалї сею справою як слїд не занималась, з виємкою нечисленних одиниць, котрі єї по делєтантски, не по науковому трактували, а тим самим не могли витворити певної системи. Не хотячи бути голословним постараю ся се фактично доказати.

Як звісно заінтересованє якоюсь справою відбиває ся сейчас в публицистицї, в лїтературі. Чим більший лїтературний добуток найде ся в якійсь галузи знаня, тим більше людий нею занималось. Подам зіставленє статистичних чисел без всяких коментарів, а они сами скажуть, як слабе заінтересованє було у Русинів-Українцїв на поли педаґоґічнім.

В нїмецкім письменьстві стоїть педаґоґічна лїтература на першім місци і виносить 14·91% [1]) всеї лїтератури, у Італїянцїв знаходить ся она на пятім місци (9·09%) [2]), у Поляків на шестім місци (8·3%) [3]), а у Русинів-Українцїв аж на тринайцятім місци і виносить всего на всего 1·07% [4]). Чи треба вимовнїйшого доказу?

Сей брак заінтересованя ся справою вихованя у нашої інтелїґенциї поясняю собі тим, що звичайно уважає ся педаґоґіку наукою меньше вартною, негідною того, щоби коштом важнїйшої нїби науки специяльно занимати ся нею, а дальше уважаєсь єї наукою стисло фаховою, та полишає ся єї фаховцям, себ-то народним учителям, котрі примушені в теперішних тяжких, невідрадних обставинах боротись з ріжними недостатками, шукають передовсїм заспокоєня природних прав чоловіка, се є: дбають о хлїб насущний та о осягненє відповідного суспільного становиска правного, відкладаючи поки що справу наукову на пізнїйше, ad feliciora tempora.

В сїй короткій розвідцї хочу доказати, що наука педаґоґіки зовсїм не є маловажною, — лучить ся она зі всїма майже науками, а специяльно з природними і суспільними, на котрих і опираєсь, — отже вимагає основного підготовленя і взагалї широких відомостий, а з другої сторони цїла людскість має інтерес в успішнім розвою науки вихованя; педаґоґіка є для неї навіть більше важна, чим иньші науки гуманїстичної або реалїстичної натури, котрі до сеї пори осягли всерозмірно досить високе становиско.

Отже приступаю до річи.

(Далї буде.)

[1]) Die Volks-Bibliotek. Beiblatt zum Bildungs-Verein, 1901, Nr. 7.

[2]) Wiestnik Knigoprodawcew, 1901, Nr. 33.

[3]) Tablica dla literatury polskiej wykonana na podstawie „Przewodnika Bibljograficznego“, 1900.

[4]) На підставі звітів бібліоґрафічних наукового тов. ім. Шевченка.

Надіслане.

Чую ся до милого обовязку спонуканий виразити прилюдну подяку о. Юрієви Балошескулови за 16 кор. дар призначений для бідної шкільної молодїжи на закупно знарядів до писаня. Сю датку передав жертволюбивий о. добродїй, котрий при кождій нагодї спомагає бідну шк. молодїж, з нагоди свого 20-лїтного ювилею душпастирскої дїяльности. Дай Боже, щоб о. Балошескул сьвяткував ще не один ювилей своєї душпастирскої дїяльности, дїяльности для добра своїх низших ближних!

Дихтинцї, 18. мая 1902.

С. Балошескул,
управ. школи.

Збори філїї „Руска школа“ в Кіцмани відбудуть ся дня 3. л. червня с. р. о 11 годинї перед полуднем в народній школї для хлопцїв в Кіцмани, на котрі запрошує підписаний видїл всїх вп. членів. Тому що на сих зборах будуть обговорювати ся дуже важні справи так шкільні як і учительскі, просить ся вп. членів як і вп. делеґатів других філїй о як найчисленнїйшу участь.

За видїл:

В. Івасюк, голова. *М. Григорович,* писар.

Головні збори каси райфайзеньскої в Топорівцях відбудуть ся в недїлю, 25. мая с. р. в домі Петра Ілича о 2. годинї пополудни зі слїдуючим дневним порядком:

1. Прочитанє протоколу.
2. Справозданє касове.
3. Вильосованє 20-ох членів старшини.
4. 20-ох членів ради надзорчої.
5. Вільні внесеня.

П. Ілич, голова. М. Ілащук, касиер.

Загальні збори каси райфайзеньскої в Стрілецкім Кутї відбудуть ся в недїлю, 25. мая с. р. о 3. год. пополудни з звичайним порядком дневним.

П. Тащук, голова. М. Кракалїя, касиер.

Загальні збори каси райфайзеньскої в Ревнї відбудуть ся в недїлю, 25. мая с. р. перед полуднем о 11. год. зі слїдуючим порядком дневним:

1. Справозданє старшини.
2. Вибір касиера.
3. Вільні внесеня.

П. Майовский, голова. М. Кракалїя, касиер.

Телеґрами „Буковини“.

Відень, 21. мая. *(Рада державна).* Президент завідомив, що мінїстер справедливости жалує, що не може бути при сесиї через операцию антракcу. (Глумливі оклики ческих радикалів. Лївиця: Се звірство!) Палата продовжує наради над буджетом судівництва. Майже всї бесїдники висказали своє признанє новим порядкам цивільного процесу і жадали зреформованя карного закону. Підчас дебати піднїс социялдемократ Еленбоґен випадок посадника із Левіко Оґнібені причіпив нападав на мінїстра зелїзництва, за що завізвав єго президент до порядку. Мінїстер зелїзництва відповів на закиди. Засїданє замкнено. Слїдуюче завтра.

Будапешт, 21. мая. Мінїстер-президенти Сель і Кербер продовжали наради в присутности обопільних мінїстрів ресорту, а продовжання нарад, котрі завтра перервуть, відбуде ся в понедїлок.

Петербург, 21, мая. При вчерашнім ґальовім обідї вніс цар тоаст на Любета висказуючи бажанє, щоби Любет віднїс з побуту в Росиї милі враженя, які віднесла царска пара з послїдного побуту у Франциї. Любет відповів дякуючи за принятє, котре доказало, що між Росиєю а Франциєю панує найбільше порозуміне, і випив на здоровлє царскої родини і на взріст Росиї.

На продаж!

Вигідна хата з огородом в старі Жучцї при державнім шляху, 1 км від цукроварні а 2 км. від електричного трамваю. — Зголошувати належить ся до п. Ілї Ілюка, управителя в Кичері через Терешини.

Плян їзди на буковиньских зелїзницях від 1. мая 1902.

Час середноевропейский; грубші цифри означаюуть час від 6. вечером до 5.59 рано; цифри в [скобках] поїзди посьпішні, прочі особові а на льокальках мішані.

З Лужан до Чернівцїв відходить	[7.19]	1.12	6.07	[7.40]	5.52	8.23	4.50**)
З Чернівцїв до Іцкан „	[7.45]	1.49	4.40	[8.13]	6.29	—	—
З Глїбокої до Серету „	9.00	—	6.35	—	—	—	—
З „ до Бергомету „	8.50	—	6.20	—	—	—	—
З Гадика до Бродини „	9.22	3.50	7.30*)	—	11.40*)	—	—
З Гатної до Кимполунґу „	11.00	5.10	—	—	11.40	—	—
З Вижницї до Чернівцїв „	—	—	2.35	—	—	5.15	—
Із Залїщик до „ „	—	—	—	—	—	4.33	1.50
З Новоселицї до „ „	6.45	11.10	—	4.30	—	—	—

*) Лиш до Радівцїв.
**) Лише в понедїлок.

З Іцкан до Чернівцїв відходить	[5.35]	6.30	10.28	[4.55]	6.20	—
З Чернівцїв до Лужан „	[8.02]	9.55	1.35	[7.03]	9.43	7.10**)
З Кимполунґу до Гатної „	—	—	5.07	11.52	11.52	—
З Бродини до Гадика „	5.15*)	4.00	—	4.39*)	3.00	—
Із Серету до Глїбокої „	5.30	5.30	—	4.40	4.40	—
З Бергомету до Глїбокої „	—	4.35	4.35	2.10	2.10	—
Із Чернівцїв до Вижницї „	[8.02]	—	—	[7.03]	—	7.03
Із „ „ Залїщик „	[8.02]	—	—	—	—	7.10
Із „ „ Новоселицї „	8.35	—	2.00	—	—	7.45

*) Лише до Радівцїв.
**) Лише в понедїлок.

Великий склад
ДЬУКСОРТІВ
для
шкіл народних
і урядів парафіяльних
так для гр.-ор. як і гр.-кат.
дістати можна
по дуже дешевій цїнї
в друкарнї
„Рускої Ради“
в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4.

Г. ФАЛЛЕХ
усуваач нагнїток
Чернівцї, ул. Руска 8.

Справоздане касове „Рускої Каси“

за місяць цьвітень 1902 року.

А) приходи.

На початку місяця кор.	с.	в протягу місяця прибуло	кор.	с.	З кінцем місяця кор.	с.
36	—	1. На фонд резерв. загальний	13	—	49	—
—	—	2. На фонд резерв. товар.	—	—	—	—
1623	—	3. Вложено паїв	1,256	—	2879	—
13437	50	4. Вложено вкладок щадн.	11,437	34	24874	84
6667	36	5. Звернено пожичок на скрипти	2.028	45	8995	81
6964	75	6. Звернено пожичок на векслї	2,360	17	9324	92
2234	61	7. Побрано відсотків	209	66	2767	27
613	42	8. На адмінїстрацию побрано	265	87	823	29
245	87	9. Побрано коштів спору	63	06	307	93
31822	51		17900	55	49723	06
3404	78	10. Готівка	2191	78	3404	78
35227	29		20092	33	53127	84

Б) Розходи.

На початку місяця кор.	с.	в протягу місяця убуло	кор.	с.	З кінцем місяця кор.	с.
—	—	1. Вложено на фонд рез. загал.	—	—	—	—
—	—	2. Вложено на фонд рез. тов.	—	—	—	—
466	98	3. Виплачено паїв	250	70	717	18
9549	78	4. Виплачено вкладок щадн.	4831	96	14381	74
14080	—	5. Дано пожичок на скрипти	4210	—	18290	—
8389	—	6. Дано пожичок на векслї	7833	—	16222	—
151	98	7. Виплачено відсотків	46	24	198	22
246	43	8. Виплачено коштів адмінїстрациї	58	63	305	—
—	—	9. Виплачено оплат скарбових	—	—	—	—
—	—	10. Роздїл чистого зиску	—	—	—	06
134	34	11. Виплачено коштів спору	33	17	167	—
17	—	12. Видано на інвентар	—	—	17	—
33035	51		17.263	70	50299	21
2191	78	13. Готівка (Сальдо)	2828	63	2828	63
35227	29		20092	33	53127	84

В місяци цьвітни вступило 13 нових членів, з паями декларованими на суму 520 К. уплатили дїйстно 520 К. — с. Виступив 1 член з паєм на 101 К. 40 с.

Цїнник желїзних знарядів
Александра Копача
в Струтинї вижнім, почта Долина ad Стрий.

Коси з анґлїйскої твердої стали, подвійного гарту, світлі, з тонким полотном, дуже легкі, добре рубають гірску траву. — Хто заплатить 5 кільоґрамів кіс, отримає даром одну косу і один камінь до остреня. — Родимцї! Косїть моїми косами, то найлучші в сьвітї; косячи ними, заощадите і труду й здоровля. Не дайтесь дурити жидам і їх аґентам: 50 жидівских кіс не стоять одної анґлїйскої!

Довгота кіс в центиметрах:	65	70	75	80	84	90	95	100
За одну штуку з каменем: Кор.	2·10	2·20	2·30	2·40	2·60	2·80	3·00	3·20
На 5-килеву посилку іде штук	16	15	14	13	13	13	12	12

Озубнені серпи з анґлїйскої стали, дуже добре жнуть збіже і легко перетинають, так, що не чути їх в руках. Хто замовить 20 штук, получить 2 даром. — Цїна за один серп 60 сот.

Анґлїйскі бритви з тонким полотном з найлучшої стали. За 35 мінут можна обголити і 30 найтвердїйших бород. Одна бритва по 3 і 4 кор. — Бельґійскі камені до бритв по 1 кор. і по 3 кор.

Мотики (сапи) до бараболь, кукурузи і всякої ярини, з найтвердїйшої анґлїйскої стали, не загинають ся анї в найтвердїйшій землї, штука 1 кор.

Брусаки до остреня кіс по 50 сот.

Маю також на складї кешоккові дуже добрі годинники Роскопфи, такі, яких уживають на жел. дорогах і продаю по 20 кор., а ґваранцию даю на 10 лїт.

На всяке замовлене треба прислати 2 кор. задатка, бо инакше не вишле ся. Найлучше посилати гроші переказами і на них замовляки, щоби не тратити гроший на письма і карти. — Адрес:

Александер Копач,
в Струтинї вижнім, почта Долина коло Стрия в Галичинї.

Важне для кождого!

Випродаж!

По дивно дешевій цїнї, лише за 2 зр. 95 кр. прекрасний ґарнїтур, зложений з 14 цїнних предметів, а іменно:

1 годинник нїкльовий, анкер ремонтоар (на жадане посріблений) з гарно ґравірованими окадинками, докладно зреґульований, з три лїтною ґарантиєю і етуі.
1 гарний ланцушок з ґолдини або нїклю з кутасом. Парискої системи.
1 шпилька до краватки, з ґолдини з іміт. брилянт.
1 пара позолочених спинок до маншетів, марка „garantie“.
1 ґарнїтур (5 штук) спинок з ґольдини до ковнїрцїв і сорочок.
1 пара ковтків з правдивого срібла, значеного урядом.
1 перстень з ґольдини з гарним каменем.
1 кишенкове зеркальце і етуі.

Сих 14 гарних і цїнних предметів разом з годинником (анкер ремонтоар) розсилає за 2 зр. 95 кр. (за піляплатою або висилкою наперед гроший) фірма:

Brüder Hurviz
Exporthaus, Krakau, Stradom Nr. 17.

Коли се кому не сподобає ся, може до 8 днїв звернути і дістати гроші назад, одже нема резіка.

Богато ілюстровані катальоґи годинників, ґарнїтур золотих, срібних і з хіньского срібла товарів по малїй цїнї — gratis i franco.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.
З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.
За редакцию відповідає Володислав Секерский.

Ч. 56. Чернівцї, недїля дня 12. (25). мая 1902. р. Рочник XVIII.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і недїлї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.
Редакция адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:
на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „
Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.
Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Буковиньске судівництво.

Судівництво се одна інституция, котрої пороги минають і мусять минати найприкрійші хороби суспільности, фанатизм і шовінїзм. Оно мусить піддержувати то довіріє з яким відносить ся до него цїла суспільність, котра часто недовірчива, а котра часто видить в нїм свій послїдний поратунок і не дармо, бо символ судівництва се справедливість. Там де не знаходить загал в судї того, чого шукає, там підупадає він морально а не меньше і материяльно. І як ми лїпше придивимо ся еміґрацийному рухови наших селян, то зараз побачимо, що наше лихе судівництво, котре не є для нашого мужика тим, чим оно властиво повинно бути, грає не маловажну ролю в тім нашому народному орґанїзмови шкідливому рухови.

Та і нїколи так завзято не нападали посли в радї державній на судівництво, як роблять то в сїй сесиї буковиньскі, рускі і волоскі. Але і нїгде тілько кривд в сїм зглядї нїкому не робить ся, як нам Русинам а з окрема ще і Буковинцям. Вже те саме, що наші суди підчинені висшому судови краєвому в Львові, наповняє нас з недовірієм, бо там Поляки господарують. І на сїй точцї можна би не мало сказати і закинути тій господарцї, котра нам лїпше знана із зелїзничого руху. Але тут увіходить ще иньший фактор, бо помимо того, що висший суд у Львові, то і Відень грає в буковиньскім судівництві не малу ролю. Маємо на гадцї нїмецкі „Einschübe“ із заходу. Тут львівский висший суд безсильний, але і страх байдужий. Аж наші посли в парляментї почали невтомиму працю над тим, щоби раз на завсїгди покінчити з тими аномалїями, під котрими так терпить буковиньске судівництво.

На засїданю державної ради з дня 22. мая забрав голос підчас дебати над заголовком „етат судівництва“ пос. Жорж Василько, один із умірковання́йших Волохів, і говорив про судівництво в Буковинї. Бесїдник доказав наведенєм більших випадків, що богато судиїв по наших судах не розуміють нї волоскої нї рускої мови так, що не можуть порозуміти ся з партиями, і називає голос таких судиїв противзаконною формальностию. Тому жадає бесїдник заведеня волоских і руских сенатів взглядно припорученя дотичних аґендів волоским або руским судиям. Він бачить в коштах процесів також причину еміґрациї селян. Він протестує против поведеня президента суду Кляра, котрий оминає при авансї волоских урядників і обчорнює їх в „горі“. Бесїдник доказує се фактами. Похвально висказав ся бесїдник про дїяльність бувшого президента Веселього. Зле вражінє робить на населенє те, що президент Кляр бере участь в пiятиках і при тій нагодї виставляють єму дипльом блазня. Обговорюючи орґанїзацию нашого судівництва вказує бесїдник на мале число судів і жадає в резолюциях заведенє висшого суду краєвого; двох окружних і десять повітових судів. Потім жадає барон Василько усуненя належитости за доручене, помноженя ґеометричних, помірних урядників і відновленя ґрунтових книг. Бесїдник обговорює відповідь мінїстра справедливости на інтерпеляцию про доставу друксортів для буковиньских судів і ганить острими словами, що висше ставить ся карний заклад у Штайнї як буковиньску індустрию, в чім бачить бесїдник не лише велику несправедливість але також шкодженє краєвим інтересам.

Підчас сеї дебати забирав голос також пос. др. Шікер, тов. Скедля. Видко, що поміг зазив Скедля до своїх товаришів, щоби они не легковажили буковиньских Нїмцїв. Пос. Шікер жадав в імени буковиньских Нїмцїв заведеня висшого суду краєвого в Чернівцях і суду окружного в Радівцях.

З державної ради.

По внесенях та інтерпеляциях прийшов дальше з дневного порядку буджет мін. справедливости.

Пос. Яблоньский констатує корисний вплив нової цивільної процедури і жадає реформи галицких ґрунтових книг і помноженя катастральних округів. Жадає, щоби ухвалений палатою панів проєкт нового закона про катастральні громади, правительство внесло в осїнній сесиї до палати послів, домагає ся реформи опікунчого закона і помноженя судів в Галичинї та заявляє ся за буджетом мінїстерства справедливости.

Пос. Король підносить в своїй бесїдї закид, що у східній Галичинї не можна Русинам вносити подань до судів в рускій мові. Дальше закидує правительству, що старає ся о ласку польского Кола, яке веде перед в цїлій палатї послів. Русини мусять жадати, щоби у східній Галичинї не іменовано жадного судиєю, який не викаже ся знанєм рускої мови в слові і письмі. Закидує дальше галицким прокураторам, що при виборах до державної ради не заховували ся безсторонно, але надуживали своєї урядової власти на користь кандидатів польского Кола. Як примір наводить бесїдник вибір ґр. Дідушицкого, який радше став іменований, чим вибраний послом. Вкінци апелює до мінїстра справедливости, аби не допускав до таких надужить.

Пос. Бернрайтер жалує, що мінїстер справедливости з причини операциї не може взяти участи в нарадах. Обговорює судову адмінїстрацию і жадає заведеня домів поправи для нелїтних злочинцїв та посуненя границї повнолїтности новелею до карного закона, заким буде можливе переведенє нової карної процедури. Вкінци жадає реформи військового карного поступованя.

Пос. Пантучек жалує ся на надмірну централїзацию судівництва і жадає признаня президентам судів більшої самостійности. Відтак обговорює відносини в ческім судівництві, де утруднений аванс для Чехів. Бесїдник звертає ся против постуляту Нїмцїв, щоби в нїмецких околицях іменовано лише Нїмцїв-судиїв, бо се виглядало-б, якби Нїмцї хотїли мати в судиях протекторів у всїх справах супроти че-

З обох боків.

Уривки з денника звичайного урядовця.

Написав **Василь Кравченко.**

5. листопада, 1885 року.

Обідаєш у трьох: я поручик і два тільки що „спечених“ підпоручики. З їхньої голови ще не вивітрило военне вчилище; вони ще й досї дивлять ся на мене як на зверхника; — кожду нову страву сунуть перш до мене, а я справдї почуваю себе начальством і беру першим. Подали печеню, також поставили проти мене, — я не хочу брати, відсуваю полумисок до ближчого підпоручика: той з великою повагою затримує мої бажання — повернув печеню назад до мене; я, не теряючи поважности, хочу бути рівним, — рукою повертаю до другого „товариша“.

— Беріть, не церемоньтесь... На що чинитись?... Панове, я не люблю сього — ми-ж товариші, усї рівні.

Один підпоручик бере шматок мяса зверху; другий — кладе до себе на тарілку другий верхнїй кавалок.

— А що, панове, адже я мила людина?... Я дуже гарний?... Я дав вам своє право бути первими... Еге?...

— А так...

— Коли-б ви знали — я прохав вас брати мясо перш за мене тому, що зверху шматки сухі, а знизу — вони сочисті, з підлицкою...

Товариші повилуплювали очи.

— Адже — поганий я?...

— А так.

* * *

Всї ми троє мешкаємо і столуємо ся у збіднїлого дворянина. У нашого господаря є кухар „ще з крепацтва“. — Дуже старенький дїдусь, похилий, з білою як молоко бородою, в окулярах. Дїдусь коли дивить ся на вас, вам здаєть ся, він дивить ся на Бога. Кухаря ми прозвали Петром Аміеньским. Обід їмо у моїй кімнатї; по обід завжди ходить мій денчик Лука. Сьогодня, як і що дня, Лука хоч і сам міг-би принести обід, Петро Аміеньский помагає йому. Дїдусь любить випити, — так кождий з нас по черзї частує його чарочкою горілки, котру наливали з грахвина — що на їдальному столї. Петро Аміеньский, закусивши „язиком“, рветь ся цїлувать дателя в руку, ми соромимось, тїкаємо від його сердечних пориваннїв.

Поручик Дах власного щоденного обіда не має. — Він не жонатий, йому скрізь радї. По черзї обідає у своїх гарних знайомих; найбільше його люблять там, де на нього „мають надію“. — Але як тільки Дах стеряє чергу обідів у знайомих, обідає з нами; але се буває не більш як два рази на місяць. Після щоденного чужого обіда „у серцю“ Даха з'являють ся злишнї гроші, він несе їх на книжку у касу; сьогодня-ж, щоб його більше поважали, він дає Петру Аміеньскому сороківку і з нашого грахвина частує того двома чарками.

Прихода Даха дїдусь чекає мов манни з неба. Я часто чую, як за дверима у мешканю слуги Петро Аміеньский питає у Луки — чи прийде ще коли до нас той охвіцер, „що він дуже гарний, що в нього бородавка на носї“.

Мене бере завість. — Я теж хочу бути гарним у дїдуся, — вихожу до нього і при товаришах виймаю з калитки кілька срібних монет, віддаю їх дїдуневи з такою повагою, з таким зрязкотїнням — немов би я віддав йому усї свої маєтки.

Підпоручики мовчки молять ся на мене...

— Угадайте, скільки дав?... Питаю ся у друзяк.

— Рубля, — каже один із них.

— Адже я милий?

— А так...

— Чотири сороківки, — говорить другий.

— А що, добрий я?

— А так...

— Я дав сороківку срібними десятками.

Підпоручики переглянули ся.

— Поганий я?

— А так.

* * *

На дворі дощ. Я тільки що вийшов із клюбу. На менї шинеля-нова, пагонитеж. Щоби сховатись від дощу, беру парокінного — ховаю ся в буду... А он іде на обід нам казначей, за ним — дїлопризводитель суне по болотї. Се значить — друга година. Дїлопризводитель не багатий — його дощ мочить, жаль менї людини, запрошую сїсти рядом з собою — у буду. Той сїдає, дякує. Про те, дорога всїм одна, нїяково казначея зоставити самого куйовдити ся у болотї. Тим паче — що близько нема другого звощика, — так казначея запрошую сїсти до себе. Гадаю в думцї, що дїлопризводитель, як делїкатна людина, сяде на переднього ослончика; Про те — він анї з місця! — Садовимо їх обох рядком під буду, а сам опинюю ся на передку... Хоч голова моя теж під будою, про те — дощ у спину репіже! — Пропала моя нова шинеля!

— А що гарний я?

— А так, — кажуть слухачі.

— Дїлопризводитель не цїкавить мене, казначей потрібен мінї — завжди грошей позичит!

Слухачі пороздявляли роти.

— Поганий я?

— А так, — каже один.

— Не дуже, — говорить другий.

* * *

1. сїчня 1886 р.

Сьогодня новий рік, щоб не потратити ся — ми з Дахом візитуємо на одному фінкрови. Отсе були у баталїонного Скрипки, — у нього особливість: замість наймита — покоївка. Вона подає менї плаща, а Дахови кальоші. Покоївка з бувальцїв; підтупцює біля нас. — Баталїонниха, випроваджаючи, стала на дверях. Дах возить ся з бундою, а я, запхавши ся у кутик переднього по-

ских сторін. Згадує про бойкотоване ческих судовиків в німецких містах і взиває правительство до справедливого трактованя всїх народів Австриї, строго після законів, які є рівні для всїх, і справедливости, яка є лише одна. Тимчасом ческі посли зазначать своє опозицийне становиско голосованєм против буджету. (Оплески).

Пос. Богосевич домагає ся помноженя судів і реформи ґрунтовиг книг в Буковинї, а пос. Ільой виказує покривджене Словінцїв в судівництві, де словіньских урядників поминає ся, а часто видає ся несправедливі засуди з причини недостатку знаня словіньскої бесїди. По пос. Фоґлєрі промовляв пос. Еленбоґен в справі недостач промислових судів і знесеня полїцийних кар. Відтак перейшов до триєстеньских вироків за заворушеня, які після бесїдника надто строгі і закинув правительству впливанє на судиїв. На доказ розбирає широко справу бурмістра з Левіко Онїґенього, який мимо сповнених ошук остав безкарним задля того, що умів на своїх противників кинути клеймо іредентизму, а у Відни найти для себе високу протекцию, бо між иньшими протекцию мінїстра зелїзниць Вітека. Бесїдник жадає предложеня всїх актів сеї справи палатї послів, щоби она могла переконати ся, чи правительство впливало на судові власти в справі сего мантїя.

Віцепрезидент Кайзер призвав пос. Еленбоґена до порядку за виводи, обиджаючі мінїстра, а мінїстер Вітек відпер сейчас закиди, зроблені правительству взагалї з причини мнимого впливаня на суди, а в своїй справі розповів, о скілько Онїґенього пізнав з нагоди отвореня зелїзницї та заперечив твердженю, немов би мінїстер вмішав ся чим небудь в сю справу, покликуючись на свою 30-лїтну урядничу працю, що нїколи не старав ся о впливи поза обсягом своєї урядової власти.

Після промов пп. Івчевича, Чана і Юрія Василька, замкнено засїданє.

На засїданю палати послів в четвер п. Добошиньский жалував ся на повільний хід справ в найвисшім трибуналї. Полагодженє ревізиї тревае часто два рази довше, як цїле поступованє в обох низших інстанциях. Цїль нової процедури, аби спір як найскорше рішити, не осягає ся через повільне поступованє найвисшого суду. Рестанциї з Галичини виносять трету часть всїх рестанций в найвисшім трибуналї.

П. Королеви бесїдник відповів, що в східній Галичинї кождий урядник Поляк знає руский язик (чому не користає з того знаня? Ред.) і що се неправда, що руске населенє не може до урядників відносити ся по руски.

П. Хоц дуже остро ударив на мінїстра судівництва. Тайні кваліфікациї суть ганьбою судейского стану. Бесїдник домагав ся скорійшого полагодженя справи авскультантів, домагав ся скорої зміни карної процедури зі знесенєм кари смерти. Сторонництво бесїдника буде голосувати против буджету мінїстерства судівництва, бо ческий народ не має більшого ворога, як мінїстер Спенс-Боден.

П. Офнер підніс конечність реформи законодавства о охоронї робітників, закона прасового, конкурсового, карного і о оплатах. Бесїдник висказав бажанє, аби делеґациї так довго не ухвалили 38 мілїонів на армати, як довго правительство не внесе нового військового закона карного. Інституция судових інспекторів впливає некористно на судейску независимість.

В заступництві недужого мінїстра судівництва, секцийний шеф Кляйн заявив, що мінїстерство працює над новим законом карним, над новим законом карно-полїцийним і надїє ся предложити проект реформи поступованя в неспірних справах.

Ґрунтові книги в Галичинї і Буковинї суть еще в гіршім станї, як ту се представлено, але заложенє нових книг з причини дуже великих коштів можливе там, де старі книги суть вже цїлком не до ужитя. Реформа ґрунтових книг може наступити тілько в законодатній дорозї і дотичний проект в короткім часї буде предложений палатї.

З огляду на малу територию в Буковинї не дасть ся утворити окремий висший суд краєвий, але є можливе утворенє нових окружних і повітових судів і в тій справі ведуть ся перговори. Бесїдник протестував против закиду обмежуваня независимости судейского стану. О борбі з адвокатским станом мінїстерство нїколи не думало і непорозуміня під тим зглядом вже вирівнано.

П. Дик заявляє, що Чехи дякують за посередництво секцийнийного шефа Кляйна, котрий обіцяв бажаня Чехів предложити мінїстрови судівництва, бо від мінїстра, котрий допче права ческого народу, не можуть нїчого надїяти ся. Сей мінїстер забуває о своїх обовязках і стоїть на услугах Всенїмцїв.

Кандидат на гофрата, п. Длужаньский домагає ся побільшеня числа радників двора і підносить заслуги секцийного шефа Кляйна. Бодай третину сидиїв з 6 ранґи (ранґа Длужиньского — Ред.) треба посунути висше. З причини злих відносин авансових, вже тепер панує є невдоволенє між судиями.

Др. Рошковский домагає ся, аби Австро-Угорщина приступила до міжнародної лїтературної конвенциї. Не можна допустити до визиску лїтературних праць без дозволу автора. Корсарство в лїтературі повинно бути так само заборонене, як корсарство в торговли. Австрийске авторске право з р. 1895 змушує деяких авторів друкувати свої працї за границею.

По промовах пп. Герольда і Бартолього ухвалено всї титули буджету мінїстерства судівництва, а тим самим закінчено друге читанє буджету.

Фінансовий закон ухвалено майже без дискусиї і засїданє замкнено.

Полїтичні вісти.

Прасова реформа.

Прасову новелю правительство має предложити дневникарским товариствам до заопінїованя. Реформа полягає на знесеню „обективки“ і заборони кольпортажи, відданю справ о обиду чести звичайним трибуналом; обида чести буде тілько перекроченєм.

Вжесня.

Поданя о ласку цїсарску засуджених за Вжесню, цїсар Вільгельм не увзглядняв. Поданя засудженої на 3 і пів року Пясецкої еще не полагоджено.

Атентат в Мадритї.

Суд замкнув клюб, в котрім сходили ся анархісти, арештовані з нагоди відкритя заговора. Полїция не може знайти бомб скритих анархістами. Слїдство веде ся дальше в як найбільшій тайнї.

Кріза в Сербії.

В понедїлок голосовано в скупштинї над предложенєм в справі позички. Внесенє упало. Мінїстерство подало ся до димісиї, котру король приняв. Нїколїч не приняв місиї утвореня нового кабінету. Король поручив сю місию Вуїчеви.

З Росиї.

В Росиї панує загальний страх перед пімстою за смерть Балмашова. Тут застрілив ся студент з поважної родини, бо льосом призначено его до сповненя полїтичного морду. В убраню Балмашова знайдено карточку з 4 іменами. Між ними було імя Валя, на котрого дїйстно виконано атентат. — В области донських козаків оголошено виїмковий стан. Заборонено всї збори і сходини в публичних і товариских місцях, на перше жаданє полїциї участники товариского збору мають безпроволочно розійти ся; на случай непослуху або заворушеня, буде покликане військо до акциї з оружем в руцї; особи котрі провинили ся против заряджень власти будуть карані гривною до 500 рублїв, або полїцийним арештом до 3 місяцїв. — Росийске правительство навіть своїм рідним, росийским козакам не довіряє, боїть ся революциї узброєного народу!

З Африки.

Одна з телеґрафічних аґенций доносить, що в найблизших днях вижидають офіцияльного комунїкату о успішнім звороті в справі мирових переговорів. — З Місурі доносять, що анґлїйскі аґенти одержали наказ здержаня дальшого закупна коней.

Зїзд

руских священників і делеґатів руских церковних громад в Гарисбурґ, Па.

Далї.

Піднесено много несправедливих й кривдячих нашу церкву та обряд в Америцї фактів, яких допускають ся лат. бискупи, котрих власть кажуть нам узнавати. А один з передбесїдників заявив слушно, що те, о чім ми ту говорили, есть лиш малою часткою всього того.

Потім забрав слово п. Іван Глова: Вже досить кривд, більше не треба вичисляти, бо й з тих ясно, куда нам йти. Причиною всього есть унїя нашої церкви з Римом, котрий підчинює нас лат. бискупам. Ми-ж не латинники! Зірвати з Римом, се єдина рада, — а „проч з Римом“, се оправданий наш клич. Вношу, щоби приступити до дневного порядку, обговорюючи точка за точкою.

Приступлено до порядку дневного, а предсїдатель поставив першу точку під голосованє:

Чи маємо ми позволити на се, щоби рускі сьвященики узнавали над собою зверхність католицких епископів?

Принято одноголосно: не узнавати зверхности лат. бискупів нїколи і під жадним условієм.

Добре, щосьте так ухвалили, — забравши голос мовить о. Ардан. — Тепер ходить о те, як би ту ухвалу виконати і запобігти можливій а навіть певній влїзливости латинників до наших церковних справ. Люде повибудовували церкви і думають, що тілько они і більше нїхто не має до них права. Тим часом хто так думає, то милить ся грубо. Рим приказав належати руским сьвященикам під власть лат. біскупів, і хоть галицкі і значна часть угорских сьвящеників з того розпорядженя сьміють ся і в практицї не виконують, але все мають від лат. біскупів папери і суть повписувані до їх шематизмів (директорі), а се власне есть достаточною ключкою для лат. біскупів, щоби вмішатись.

Се річ не маловажна! Сли-ж бо сьвященики належать або мають належати під власть лат. біскупів, то се бізнес також цїлої громади. Навіть сама назва (greek)-cath. може бути для латинників ключкою. Лат. біскупи довідавшись о тім будуть старатись нас нищити, а хрунї будуть їм помагати. Нас ту днесь мало, о наших ухвалах довідаєсь яких 20 тисяч ам. Русинів, а де решта? Тому нам треба забезпечитись наперед, щоби народ не дав збаламутитись хрунам та щоби всьо було згідне з правами рускої церкви і Сполучених Державах. — На се треба пару місяцїв часу.

(Далї буде).

кою, вийняв гаманця, рукою в ньому мацаю і не даю хазяйцї дивитись за тим, що я роблю. — Ховаю від неї своє щире серце... хоч воно так радісно тріпочеть ся, бо почуваю її погляд на своїй спинї — вона слїдить за мною! Дивить ся господиня і знає, як менї не хочеть ся показувати людям свою щедрість. Коли умисне несподїваний Скрипчишин погляд спинив ся на менї, я „не примітно“ тицьнув покоївцї у руки двадцятку, — зацькованим зайцем озираюсь на господиню. В моїх очах вона читає досаду за те, що бачила мій дарунок. Господиня вдає з себе незнайку. У серцю — я щасливий, про мене думають, що я щедрий і не хвастун. — А Дах?... — Він нїчого не див — він лежить у багнї!...

Ось ми з колеґою увіходимо у дім завідуючого хазяйством — підполковника Обуха.

Усї мрії мої йдуть до того, щоб як небудь пролїзти „у штабнї“. — Дайте менї попасти на завідуючого швальнею, а там — на казначея долїзу. Дах теж жадає завідувать швальнею. Хоч полковий мене ще змалку знає, але тут буде так, як скаже завідуючий хазяйством. А жінка одуха — „змия“ — вона крутить чоловіком. Учора, коли на балю я упадав за панею Бульбою, з котрого „змія“ „на ножах“, ся остатня дивилась на мене чортом — сьогодня у сїєї панї треба вивітрить з голови усякі погані гадки про мене.

Дахови не показую того, що я цїлую Змію в руку, — перед товаришами я затримую гордий непоклонливий вираз. Увіходимо в двері і мрія роскішна з'явилась у мене: „колеґа закутаний у хутро з бундою, з вулицї двері мають дві сталки, відчиняєть ся одна, — доки друзяка пролїзе в неї, доки розбереть ся!... — І, я легенько зодягнений, хутенько проскочив у перед, похапцем скидаю шинелю, біжу у покої! — Колеґа, почуваючи для себе не добре, поспішаєть ся за мною, але запутав ся в дверях і в похапцях відбатовує об клямку кавалок бунди, і влїтає до переднього покою... — Я у гостинї, господиню шукаю очима, хочу поцїлувать її в руку саме тодї, як мій друзяка ще десь возить ся з хутром. — Господиня у їдальнї — вона довго щось витлумачувала денчикови, тимчасом бачачи мене і умисне не помічаючи.

Але я ось — на порозї у їдальню... „Змія“, прикидаючись, радісно засичала:

— Серденько, вибачайте, не замітила вас!... — З Новим роком!... Як ся маєте?... — Як ваше здоровля?...

Замість відповідь, я — цмок її в руку!... Відняв від рота — і вдруге прилип!... — У мент, коли голова піднїмалась від цїлунка, очи колеґи уже були біля нас... Він піймав мене як злодїя!... — У серцю — його брали завидьки за те, що ми так собі кохаємось, — адже тепер душа його почуває, я випериджу його у службі, у мене є більша заручка нїж у нього.

При менї Дах гоноровито тільки стискає руку господинї, він нїколи „не лиже ручок“. В протягу пяти хвилин ведеть ся вельми мила розмова, сердечна. Пять хвилин візитових хутко майнули, менї ще далї треба летїти візитувать до жонатих товаришів. Вже я сиджу на шпильках, а вийду звідси перше за колеґу, він після мене зоставить про себе у Змійшиній голові враженнє миле — милїйше за мого, „у пригодї вона потягне руку за нього. Про те мій товариш має велике терпіннє — більше, нїж я: саме, як я прощаюсь з робленим поспіхом, він підводить ся знехотя; я гордовито стискаю руку, що менї подала господиня; та кріз зуби сичить по зміячому; у мене „на души коти скребуть, я джиґунясто виходжу, а з порога скидаю господинї ласкаво очима з симпатичним усьміхом і, клацнувши закаблуками, зробив уклін по военному... Тут мій вираз указував, що у сьому сьвітї не має людини щасливійшої за мене!... Я зодягаю шинелю, а колеґа тим часом у гостинї доказує щось дуже цїкаве... За дверима, що нас роздїляли, він, я чую, по щирості цмокнув господиню у руку... У мене щось у серединї реннуло. Колеґа, задерши у гору голову, мов після щасливої баталїї, вискочив до мене!... — Господиня у серцю рада, що позбулась дорогих гостий, уже „сичить“ ніздрями і виряжає нас ласкавим поглядом.

* * *

(Далї буде.)

НОВИНКИ.

Іменованє. Радник краєвого суду Володимир Ясинецкий в Чернівцях іменований надрадником краєвого суду.

Шкільна краєва рада. Сесия з дня 16. мая 1902. Народні школи розширено в Лїтенах, Команештах, Загарештах, Браештах, Ясловівцях і в Руснїй-Манастирі на дві кляси, в Котуя-Остриці,

Панці, Поянах і Строєштах на три, в Стулпіканах і Мігові на чотири а у Волоці на пять кляс. Ухвалено закласти одноклясову народну школу в Ґропанах. Зі сегорічного кредиту краєвого шкільного фонду ухвалено для слідуючих громад пожички по 1000 корон: Плеш, Лужани і Кіндешті, по 2000 корон: Цурин, Ботушани, Давидени і Паргівці, по 4000 корон: Садаґура, Шерівці, Стрілецкий-Кут Ревна, Ставчани і Волоский-Банилів, а 6000 корон: для Вижниці; субвенциї по 500 корон громадам: Цурин, Ревні, Кешвані. Арборі, Лужанам, Долішним Станівцям н./С., Костештам, Волоскому Банилови, Теодорештам і Вилавчу: по 1000 корон Плешови і Хлївештам, 1500 корон Кірлібабі.

Спростоване похибки друкарскої, яка нам вкрутила ся в 53. ч. у „Відозві до руского учительства в Буковині". Замість „такий зошит коштувати ме лише 40 сот.", має бути „4 сот." — В „малім фейлетоні" ч. 55. в першій шпальтї 18. радок з гори по словах „духа ініцятиви і" додати би „познакомити ся з".

Звертаємо увагу всїх інтересованих на четверту сторону, де поміщене справоздане „Рускої Каси" за місяць цьвітень.

Застрілив ся через неосторожність Базилькевич, коваль з Чарториї. В ночи з дня 20. на 21. мая виправив ся на засїдку на лиса, котрий робив єму в господарстві шкоду. Спер ся на люфу наладованої ручниці з отвореними курками і задрімав. В снї торкнув за курки і ручниця вистрілила просадивши єму голову наскрізь. Покійний полишив жену і 4 неосмотрених дїтий. Ось до чого доводить неосторожне обходжене ся з оружієм!

Мордерства і самоубійства доконав 18. с. м. Франц Станек, дїдич в Вишенці, городецкого повіту, застріливши револьвером жену, троє дрібних дїточок а в кінци і самого себе. Купно дїбр Станівців на Буковині мало єго наразити на страту і визвати розстрій нервів. О покійнім так висказуєсь один з єго сусїдів в письмі до „Дїла": Був се великий przyjaciel ludu. Всї дороги через лїс до розкиненого села, уживані від віків, позатичував і поробив рогачки. Людям повідбирав кавальці пасовиск, котрі они здавен давна уживали, а при виборах робив все можливе — розуміє ся лиш не розумом — щоби своїх переперти. Люде бояли ся єго, бо коли прим. не пішов хлоп до него жати, бо мав свою роботу, то посїпаки вибивали вікна хлопам! Таке там дїяло ся і то в XX. віку. Що єго спонукало до того страшного чину, незвісно, однак божевільність тут виключена.

З'їзд студентів. Орґанїзацийний комітет міжнародного союза студентів „Corda Fratres" розіслав запросини на з'їзд в Будапештї, як постановлено на студентскім з'їздї в Парижи в 1900 р. З'їзд відбуде ся імовірно з кінцем вересня і початком жовтня. Проґрама з'їзду ще не усталена, але угорскі студенти приготовують величаві торжества в честь своїх гостей.

Підмінована Росия. З Варшави пишуть: На шефа департаменту, Черного, підчас єго подорожи з Томска до Радошина, напали якісь два незнакомі мущини і застрілили єго револьверами. — З Москви доносять: Межи вояками одного з тутешних полків роздавали офіцири революцийні проклямациї. За кару перенесено сей полк з Москви до одного з далеких міст, а 18 офіцирів і кількадесять вояків арештовано.

Комети в 1902 р. Після обчислень Шульгофа в сїм роцї належить надїяти ся двох комет: Свіфта з 1895 р. при кінци жовтня, і Семпля в грудни. Обидві комети будуть сьвітити неясно, тому може першої не буде навіть видно. Шульгоф запевнює, що комета Свіфта є ідентичною із славною кометою Лекселя з 1770 р.

Катастрофа на Мартиніці. Положене на Мартиніці таке, що імовірно треба буде цїлому населеню забирати ся з острова. Француский міністер для кольоній Декре просив вже навіть трансатлянтийске товариство, аби призначило кілька кораблїв на перевіз населеня з Мартиніки.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Педаґоґіка, яко необходимо потрібна для успішного розвою людскости галузь знаня, єї стосунок до иньших наук і єї наконечна цїль.

Далї.

I. Ґенеза педаґоґіки.

В остаточній аналїзї і в найзагальнїйшім сформульованю представляє ся житє взагалї яко реакция орґанїзму на внїшні чинники.

Се правило є загальним, котрому підчиняють ся всї твори орґанїчні, а основуєсь оно на слїдуючих даних:

Передовсїм входить в звязь житєву: стосунок осібняків до прочих существ орґанїчних, зависимість їх житя від житя иньших, та від елементарних обставин пр. від окружаючої мертвої природи, від підсоня і т. п., — а вкінци борба о средства до житя випливаюча із переповненя сьвіта орґанїчного, яке має свою підставу в тім, що в природї родить ся о много більше осібняків, як може вижити.

Коли зреасумуємо всї житєві стосунки орґанїчних істот, представить ся нам їх пожите в двох об'явах, а то: яко об'яв визиску (входить ту борба о істноване, в котрій слабші мусять улячи) і симбійози (вспільного пожитя), де осібняки не то, що не противдїлають, але овшім сьвідчать собі ріжні фізиольоґічні прислуги.

З повисшого видко, що сьвіт орґанїчний розвивав ся при без'упиннім дїланю внїшних обставин, котрим він завсїгди підлягав. Обставини ті викликували в орґанїзациї осібняків сталі переміни, котрі дорогою дїдичности переносились на слїдуючі поколїня і в сей спосіб то, — що було колись внїшним, стало ся внутрішною власностию устроїв.

Набуті власности стались вже внутрішними чинниками в еволюциї орґанїзмів, они входили в контакт з дальшими внїшними і усталяли ся неначе кристалїзували ся. Так представляє ся в загальних зарисах істория дїдичности орґанїчних істот взагалї.

Що тикає ся загалу, то тикає ся і одиниць. І чоловік підлягає тим загальним правилам.

Але що чоловік, попри фізиольоґічні свійства має також сьвідомість, тому реакция житя відбуває ся тут в більше скомплекований спосіб — іменно: всяка акция з вні будить сьвідомість стосунку осібняка до єго окрушеня і примінюєсь до него, або викликує охоту зміни даних (*пр.* некористних) обставин одвітно до потреб житєвих.

Спійність особистих інтересів зі справами иньших, або устрій суспільний розширяє цїль і обсяг реакциї.

Всьо, що дїлає на чоловіка, викликує в нїм реакцию, впроваджуючи, чи то в єго устрій, чи в житє відповідні зміни, або намагаючись пристосувати внїшні обставини до внутрішних особистих потреб. Не завадить ту запримітити, що суспільні потреби належать також до особистих, позаяк одиниця не може виломлюватись з під взаїмної зависимости, котра є головним об'явом збірного (громадского) пожитя.

І так житє людске розвивалось дорогою реакциї на внїшні чинники, при чім посередним огнивом реакциї була сьвідомість починаюча ся від найгрубших форм чутя, а переходяча постепенно в вражіня і вноображіня, щоби остаточно зкристалїзуватись в обширнім, критичнім знаню. З того виходить, що сьвідомість, знане, а тим самим і наука в найширшім того слова значіню є лиш орієнтацийним орґаном чоловіка: улекшує она пізнане окружаючого сьвіта, щоби як найлїпше до него приноровитись і всї приязні обставини вихісновати на свою користь.

На підставі повисшого приходимо до заключеня, що успішність реакциї житя залежить від внутрішних свійств, які в природній дорозї одїдичив осібняк по своїх попередниках і від окружаючих впливів, а тим самим: той лише може успішно дїлати на природний так психічний, як і фізиольоґічний розвиток чоловіка, хто уміє орієнтовати ся в обставинах, серед яких приходить ся жити одиниці і докладно знає натуру людску. Так отже бачимо, що наука педаґоґіки випливає вже із самого змісту і напряму природного житя чоловіка, а тим самим є для єго успішного розвитку необходимо потрібна.

II. Задача педаґоґіки.

В першім роздїлї була бесїда, в який природний спосіб витворила ся педаґоґіка; — тут очеркну в загальних зарисах задачу, яку має та наука.

Природа, обставини житя, порядки суспільні, звичаї, лїтература, штуки красні, одним словом всьо, що нас окружає і чим живемо має вплив на наш орґанїзм, на гадки і чутя. Ріжнородні ті впливи помагають, або шкодять нормальному розвиткови тїла і духа.

Переміни, які викликує в нас окружене можуть бути новільні, малі і незначні, або скорі і так сильні, що є в станї зовсїм змінити вроджену нам натуру. Про основність сего висказу переконаєм ся, наколи порівнаємо теперішні часи із минувшиною, або коли порівнаємо сьвітлого, ученого чоловіка із першим лїпшим дикуном пр. Ботокудом.

Всьо, що лиш дїлає на чоловіка, образовує єго чи то в пожиточнім, чи шкідливім напрямі, а тим самим природа і окружені зміни. Щоби отже натура людска не підлягала виключно яким небудь припадковим, часть шкідливим, впливам, вибрано з них найважнїйші і після теперішнього загального переконаня найпожиточнїйші чинники образованя, звязано їх в певну систему, надано їм відповідну форму, і після очеркненого пляну почато примінювати їх при облагороднюваню духа, як також при фізичнім розвитку тїла.

Але натура людска зміняє ся не тілько під впливом окруженя і чинників виховавчих, але також під впливом вродженої скількости сил фізичних і вродженого наклону до такого або иншого успособленя, будьто фізиольоґічного, будьто психічного, що одїдичила в спадщинї по своїх попередниках. Хотячи отже натуру людску зробити совершеннїйшою і взагалї мати вплив на ню, треба передовсїм докладно знати що є в даній одиниці з уродженя, а що дїсталось до неї через пізнїйші впливи, а відтак розслїдити, чи внїшні чинники можуть змінити одїдичену натуру і в якім степени.

Сам факт дїдичности не є властиво перешкодою в вихованю (не звертаємо тут уваги на надзвичайні випадки патольоґічні), але іґнорация того де она зачинає ся, а же кінчить ся, на чім полягає і о скілько є тревалою, або змінною. Не ходить ту о докладне означене границь дїдичности, що впрочім при сегоднїшнім ровени наук і так еще неможливим, але треба принайменьше посїдати тілько знаня, щоби дрібних, часть шкідливих впливів, які подїлали на дитину в перших лїтах житя, не приписувати незрушимій дїдичности, та безчинно приглядати ся їх дальшому розвиткови. Першим средством до розслїдженя тої справи є розпізнане того, що вродженим не є, отже розпізнане натури дитини в перших лїтах житя, а коли то поведе ся, то знамена дїдичности лекше вже дадуть ся віднайти.

Познакомлене се із тими найважнїйшими чинниками вихованя потрібне є для успішного впливу на нормальний розвій одиниці, щоби він доконував ся в межах всесторонної і правильної реакциї.

Друга задача педаґоґіки — се постепенне змагане до поліпшеня обставин збірного житя в тім напрямі, щоби одиниця признавала першеньство загальним інтересам і свої індівідуальні їм підчиняла. Не ходить тут зовсїм о усуненє індівідуальности, лиш о усуспільнене чоловіка наданем більшого змісту єго *житю через стисле* — нерозривне, а сьвідоме получене єго з загалом, що також і на особисті справи дїлає знаменито.

Що до другої части головної задачі науки вихованя, то маючи на увазї образеване для поліпшеня обставин збірного пожитя, належить цїлий той дїл теоретичної працї, як також з'усиля в напрямі *піднесеня обичайности і моральности* — підчинити найвисшим ідеалам добра, котрі виступаючи колись в ще дуже невиразнім видї, присьвічують днесь вже зовсїм яко культурним народам.

(Конець буде.)

Посмертна оповістка.

† **Анна**, шістьлїтна дочка д-ра Константина Клима, упокоїла ся по короткій а тяжкій недузї, 22. мая в Чернівцях. В. ї. п.! — Опечаленим родичам висказуємо в імя черновецкої рускої громади щире співчуте.

Телеґрами „Буковини".

Відень, 23. мая. Рада державна ухвалила буджет в третім читаню 154 против 114 голосами і пересправляла над наглим внеском Брайтера про стан угодових пересправ з Угорщиною. Палата відмовила наглість сего внеска. Потім приступлено до ґенеральної дебати про закон зглядно титулу інжинерів. Слїдуюче засїдане 30. мая.

Будапешт, 24. мая. Тиса виступила з берегів і наробила великі шкоди.

Львів, 23. мая. Через то, що земля ссунула ся, перервано рух зелїзничий межи Подвисокім а Потуторах.

Борислав, 23. мая. В копальнях належачих до галицкого кредитового банку наступив великий приплив води. Вода втискає ся до шиб. Дотепер видобуто вже три трупи.

Гамбурґ, 23. мая. Котел парового корабля „Мінстер" пук. Вибухаюча пара убила трох палячів; двох тяжко ранила.

Мадрид, 22. мая. Король, члени королївскої родини і заграничні князї і післанники були присутні при борбах биків, які уряджено з нагоди коронованя короля.

Колен, 24. мая. Архиепископ Сімар умер.

Рим, 24. мая. Нунций Тарнассі умер.

Париж, 23. мая. Очікують сими днями демісию президента мінїстрів Валдек-Русо.

Льондон 23. мая. Знищене мосту на полудне Ченфілу в Хінах доказує, що повстане перенесло ся вже до округів провінциї Печілї, котра доси була спокійна. В Шечванї ситуация також поважна. Королева казала Юаншікайови загнати повстанців на полудне.

Льондон, 25. мая. „Daily Cronicle" і иньші дневники доносять, що Бури приняли мирові угоди Анґлїйців. — „Daily Telegraf" доносить, що єго кореспондент телеґрафував до своєї родини: „в короткім часї верну до дому". Після умови се значить, що Бури приняли предложене Кіченера. До военного уряду надійшла депеша Кіченера. На нинї скликано кабінетову нараду.

На продаж!

Вигідна хата з огородом в старій Жучцї при державнім шляху, 1 км. від цукроварні а 2 км. від електричного трамваю. — Зголошувати належить ся до п. Ілї Ілюка, управителя в Кичері через Терешини.

Плян їзди на буковиньских зелїзницях від 1. мая 1902.

Час середноевропейский; грубші цифри означають час від 6. вечером до 5.59 рано; цифри в [скобках] поїзди посьпішні, прочі особові а на льокальках мішані.

З Лужан до Чернівцїв відходить	[7.19]	1.12	6.07	[7.40]	5.52	8 23	4.50**)
З Чернівцїв до Іцкан „	[7.45]	1.49	4.40	[8.13]	6.29	—	—
З Глїбокої до Серету „	9.00	—	6.35	—	—	—	—
З „ до Бергомету „	8.50	—	6.20	—	—	—	—
З Гадика до Бродини „	9.22	3.50	7.30*)	—	11.40*)	—	—
З Гатної до Кимполунґу „	11.00	5.10	—	—	11.40	—	—
З Вижницї до Чернівцїв „	—	—	2.35	—	—	5.15	—
Із Залїщик до „ „	—	—	—	—	—	4.33	1.50
З Новоселицї до „ „	6.45	11.10	—	4.30	—	—	—

*) Лиш до Радівцїв.
**) Лише в понедїлок.

З Іцкан до Чернівцїв відходить	[5.35]	6.30	10.28	[4.55]	6.20	—
З Чернівцїв до Лужан „	[8.02]	9.55	1.35	[7.03]	9.43	7.10**)
З Кимполунґу до Гатної „	—	—	5.07	11.52	11.52	—
З Бродини до Гадика „	5.15*)	4.00	—	4.39*)	3.00	—
Із Серету до Глїбокої „	5.30	5.30	—	4.40	4.40	—
З Бергомету до Глїбокої „	—	4.35	4.35	2.10	2.10	—
Із Чернівцїв до Вижницї „	[8.02]	—	—	[7.03]	—	7.03
Із „ „ Залїщик „	[8.02]	—	—	—	—	7.10
Із „ „ Новоселицї „	8.35	—	2.00	—	—	7.45

*) Лише до Радівцїв.
**) Лише в понедїлок.

Справоздане касове „Рускої Каси“

за місяць цьвітень 1902 року.

А) приходи.

На початку місяця кор.	с.	в протягу місяця прибуло	кор.	с.	З кінцем місяця кор.	с.
36	—	1. На фонд резерв. загальний	13	—	49	—
—	—	2. На фонд резерв. товар.	—	—	—	—
1623	—	3. Вложено паїв	1,256	—	2879	—
13437	50	4. Вложено вкладок щадн.	11,437	34	24874	84
6667	36	5. Звернено пожичок на скрипти	2.028	45	8695	81
6964	75	6. Звернено пожичок на векслї	2,360	17	9324	92
2234	61	7. Побрано відсотків	532	66	2767	27
613	42	8. На адмінїстрацию побрано	209	87	823	29
245	87	9. Побрано коштів спору	63	06	308	93
31822	51		17900	55	49723	06
3404	78	10. Готівка	2191	78	3404	78
35227	29		20092	33	53127	84

Б) Розходи.

На початку місяця кор.	с.	в протягу місяця убуло	кор.	с.	З кінцем місяця кор.	с.
—	—	1. Вложено на фонд рез. загал.	—	—	—	—
—	—	2. Вложено на фонд рез. тов.	—	—	—	—
466	98	3. Виплачено паїв	250	70	717	68
9549	78	4. Виплачено вкладок щадн.	4831	96	14381	74
14080	—	5. Дано пожичок на скрипти	4210	—	18290	—
8389	—	6. Дано пожичок на векслї	7833	—	16222	—
151	98	7. Виплачено відсотків	46	24	198	22
246	43	8. Виплачено коштів адмінїстрациї	58	63	305	06
—	—	9. Виплачено оплат скарбових	—	—	—	—
—	—	10. Роздїл чистого зиску	—	—	—	—
134	34	11. Виплачено коштів спору	33	17	167	—
17	—	12. Видано на інвентар	—	—	17	—
33035	51		17.263	70	50299	21
2191	78	13. Готівка (Сальдо)	2828	63	2828	63
35227	29		20092	33	53127	84

місяци цьвітни вступило 13 нових членів, з паями декларованими на суму 520 К. уплатили дїйстно 520 К. — с. Виступили 3 члени з паями на 101 К. 40 с.

Волод. Могильницкий, касиер.

Цїнник желїзних знарядів

Александра Копача

в Струтинї вижнім, почта Долина ad Стрий.

Коси з анґлїйскої твердої стали, подвійного гарту, світлі, з тонким полотном, дуже легкі, добре рубають гірску траву. — Хто заплатить 5 кільоґрамів кіс, отримає даром одну косу і один камінь до остреня. — Родимцї! Косїть моїми косами, то найлучші в сьвітї; косячи ними, заощадите і труду й здоровля. Не дайтесь дурити жидам і їх аґентам: 50 жидівских кіс не стоять одної анґлїйскої!

Довгота кіс в центиметрах:	65	70	75	80	84	90	95	100
За одну штуку з каменем: Кор.	2·10	2·20	2·30	2·40	2·60	2·80	3·00	3·20
На 5-килеву посилку іде штук	16	15	14	13	13	13	12	12

Озубнені серпи з анґлїйскої стали, дуже добре жнуть збіже і легко перетинають, так, що не чути їх в руках. Хто замовить 20 штук, получить 2 даром. — Цїна за один серп **60** сот.

Анґлїйскі бритви з тонким полотном з найлучшої стали. За 35 мінут можна обголити і 30 найтвердїйших бород. Одна бритва по **3** і **4** кор. — Бельґійскі камені до бритв по **1** кор. і по **3** кор.

Мотики (сапи) до бараболь, кукурузи і всякої ярини, з найтвердїйшої анґлїйскої стали, не загинають ся анї в найтвердїйшій землї, штука **1** кор.

Брусаки до остреня кіс по 50 сот.

Маю також на складї **кешонкові дуже добрі**

годинники Роскопфи, такі, яких уживають на жел. дорогах і продаю по **20** кор., а ґваранцию даю на 10 лїт.

На всяке замовлене треба прислати 2 кор. задатка, бо инакше не вишле ся. Найлучше посилати гроші переказами і на них замовляки, щоби не тратити гроший на письма і карти. — Адрес:

Александер Копач,

в Струтинї вижнім, почта Долина коло Стрия в Галичинї.

Великий склад

ДЬУКСОРТІВ

для

шкіл народних

і урядів парафіяльних

так для гр.-ор. як і гр.-кат.

дістати можна

по дуже дешевій цїнї

в друкарнї

„Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4.

Г. ФАЛЄЦ

усувач нагнїток

Чернівцї, ул. Руска 8.

Важне для кождого!

Випродаж!

По дивно дешевій цїнї, **лише за 2 зр. 95 кр.** прекрасний ґарнїтур, зложений **з 14 цїнних предметів,** а іменно:

1 годинник нїкльовий, анкер ремонтоар (на жадане посріблений) з гарно ґравірованими окадинками, докладно зреґульований, з три лїтною ґарантиєю і етуі.
1 гарний ланцушок з ґолдини або нїклю з кутасом. Парискої системи.
1 шпилька до краватки, з ґолдини з іміт. брилянт.
1 пара позолочених спинок до манштетів, марка „garantie“.
1 ґарнїтур (5 штук) спинок з ґольдини до ковнїрцїв і сорочок.
1 пара ковтків з правдивого срібла, значеного урядом.
1 перстень з ґольдини з гарним каменем.
1 кишенкове зеркальце і етуі.

Сих 14 гарних і цїнних предметів разом з годинником (анкер ремонтоар) розсилає за 2 зр. 95 кр. (за післяплатою або висилкою наперед гроший) фірма:

Brüder Hurviz

Exporthaus, Krakau, Stradom Nr. 17.

Коли се кому не сподобає ся, може до 8 днїв звернути і дістати гроші назад, одже нема резіка.

Богато ілюстровані катальоґи годинників, ґарнітур золотих, срібних і з хіньского срібла товарів по малїй цїнї — gratis і franco.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Володислав Секерский.**
З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 57. Чернівцї, середа дня 15. (28). мая 1902. р. Рочник XVIII.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.
Редакция адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

МЕМОРАНДУМ буковиньских учителїв.

Перед нами лежить друковане меморандум, буковиньских учителїв, звернене на адресу краєвого ряду, сойму, краєвого видїлу і буков. послів до державної ради і до сойму. Меморандум уклала комісия з'їзду учителїв, котрий як звісно, нараджував ся в серпню м. р. в Чернівцях через два дни і ухвалив цїлу низку резолюций, що дотикають інтересів учителїв що до їх материяльного положеня, як також що до їх правного становиска. На такі два роздїли дїлить ся також спімнене меморандум.

I. Материяльне положенє буков. учителїв.

Коли учительство звертає ся до всїх міродайних чинників у краю з просьбою о як найскорше поліпшенє їх теперішного вельми нужденного материяльного положеня, то мотиви сего кроку не є иньші як журба о найпотрібнїйші річі для самого учителя, як також для єго родини, як дальше голод, котрий панує майже в кождій учительскій родинї на Буковинї. Вправдї наказує державний, шкільний устав, щоби учитель і молодший учитель вільні від утяжливих, побічних затруднень могли посьвятити всї свої сили заводови, а найперше утримати також свою родину відповідно до місцевих стосунків, але на жаль пенсия бук. учителя цїлком не відповідає духови того уставу.

Після краєвого уставу з д. 30. січня 1873 побори бук. учителїв є унормовані як слїдує: платнї надучителїв і надучительок, учителїв і учительок публичних загальних народних шкіл подїлені на три степенї а) найвисший степень платнї з 700 ср. пенсиї; 2) на середний степень платнї з 600 ср. пенсиї і в) на найнизший степень платнї з 500 ср. пенсиї. До кождого з тих трох степенїв вчислено що трету часть учительских сил. Дифінитивні підучителї і підучительки мають в публичних, загальних народних школах два степенї платнї а іменно: а) висший степень платнї з 450 ср. пенсиї і б) низший степень платнї з 400 ср. пенсиї.

Пять десятин підучителїв а зглядно підучительок є на висшім а пять десятин на низшім степени. Далї каже § 2 наведеного уставу: Провізоричні учителї і учительки в народних і видїлових школах і провізоричні підучителї і підучительки в народних школах, котрі мають кваліфікацийний іспит, побирають через час свої провізоричної служби платню найнизших степенїв дотичних катеґорий. Провізоричні учителї і учительки і провізоричні підучителї і підучительки народних шкіл, котрі мають тільки іспит зрілости, поберають річну ремунерацию в сумі 300 ср.

Отже так поберає абсольвент учительского семинаря через 2 роки і 2 місяцї 360 ср., підучитель часто через 7, 8, а навіть 10 і 12 рік 400 ср. евентуально 450 ср. побіч квінквенїїв. Учитель поберає 500, 600 або 700 ср. побіч 50 ср. пятьлїтного додатку а іменно так, що всї, що служили від 1886 р. отже з 15 роками служби, мають поберати платню II. кляси, іменно 600 ср. і два квінквенїї (сї числять ся, як звісно, від дня присяги яко учитель з дефінитивним характером). Коли учитель служить 30 рік, то поберає 700 ср. пенсиї і 250 ср. квінквенїюм то є 950 ср., більше квінквенїїв не осягає, бо звичайно умирає перед часом з причини напружаючої працї і недостаточної поживи. У виду такої платнї обчислює меморандум видатки. Для одної особи, числячи як найменьше, виносятьони 1162 корон 80 с., для родини з 4 осіб 2775 кор. 20 с. (числячи для двоє дїтий 449 кор. 60 с.

Але таку родину повинна оминати слабість, дїти не повинні підростати, підошви мусїли би направляти ся дрантєм старих річий, кождий учитель мусїв би побирати платню таки в місци, не сьмів би мати завізвань до суду, до староства, до окружної шкільної ради і т. и. Цїна віктуалів мусїла би бути всюди однака, а не як на Буковинї, де в декотрих околицях показують ся не малі ріжницї. На жаль того всього нема і порівнанє суми пенсиї зі сумою ріжних видатків доказує, що учитель серед таких умов не може не тільки жити відповідно до свого стану, але має також за мало, щоби яко тако істнував.

Меморандум споминає дальше о ріжнородности утяжливости учительскої працї. Праця тяжка і відвічальна, і в жаднім станї не є здоровлє одиниць так наражене, як то є в учительскім заводї. Держава і край повинні старати ся о розвій народного шкільництва а коли їх обовязок у тім зглядї має бути сповнений, то передусїм мусить бути поліпшене материяльне положенє народного учителя.

Тому апелює бук. учительство до гуманности, почутя прав і доброї волї всїх міродайних чинників у краю і ставить слїдуючу просьбу:

Постанови краєвого уставу з 31. мая 1898 змінять ся так що побори бук. учителїв будуть уреґульовані після норм чотирох найнизших кляс ранґи державних урядників.

Особи учительского стану без кваліфікацийного іспиту отримають адютум в сумі 1200 корон річно.

Іспитовані учителї мають право до пенсиї і їх вдовицї і дїти зі сторони краю. У всїх випадках є ті норми важні, котрі установлені для державних урядників.

По окінчених 35 роках служби може перенести ся кождий учитель у стан супочинку і отримає в тім випадку всї послїдні побори. По 40 роках служби пенсіованє повинно наступити ex offo.

До часу уладженя сеї реґуляциї утримає кождий іспитований учитель провізоричне підвисшенє теперішних поборів о 50 процент, числячи від 1. січня 1902 р.

Особи учительского стану мали би уґруповати ся відповідно до кляс платнї в той спосіб, що на кождий степень платнї припадає четверта часть учителїв обох полів, що служать. Для авансу є міродайний час відбутий в службі.

Сї жаданя ставили учителї що до материяльної сторони. В слїдуючім числї подамо їх жаданя що до правного становиска.

(Конець буде).

З обох боків.

Уривки з денника звичайного урядовця.

Написав **Василь Кравченко.**

(Далї.)

Вже ми на дворі, колеґа із стиснутим серцем пробубонїв:

— Кажуть, полковник приймає?!

— То що-ж, їдьмо...

— Звичайно, вам воно нїчого, там ви — „свій“, там ви змалку вчили дїтий, а я... я мало з ними знайомий... Начальство... шпигає мене друзяка.

— У нашого полковника ми всї рівні. — кажу я по щирости... Про те я щасливий, бо тут я — свій, він — чужий. — Ой, леденько, як приємно бути у начальства „своїм“!...

Ми у полковниковому передньому покою, нас зострічають полковницькі дїти, — кождому з них я умисне яко мога більше разів кажу „ти“, умисне голоснїйше... З кождим міцно, міцно цїлуюсь, „від серця“! Бажаю „задавить“!... А вони мене також „душать“. — Одного з дїтий я навіть назвав „скотиною“. Той радий тому, що я, Валентин Миколайович, його колишній учитель, назвав його „скотиною“, — він так давно призвичаїв ся лїчить се від мене за ласку для себе! Усї полковникові дїти попривикали слухати від мене любії їхньому серцю, по дитячим згадкам, грубости. — З колеґою вони в силу здоровкають ся, його мало знають, він мертвий! Зверху я підбадьорюю його, у серцю я щасливий!...

Полковник ще дома, він у щасливому напрямі, веде щиру розмову з гістьми. Я підходжу до нього першим, полковник при всїх щиро цїлуєть ся зо мною. Я щасливий тим, що він тільки зо мною цїлуєть ся.

Колеґа чвалов зараз-же позад мене, полковник також щиро, як і зо мною, обцїлував ся з моїм колеґею... Я зажурив ся...

— А де наша мамуня — Командірша?... — Почала гнїтить мене радісня ідея, де Любов Борисівна?... Я її у ручку поцїлую, але поцїлую не криючись, хай усї відають тее, як мене тут кохають!... — О, Боже єдиний, що я її не попошукав очима — моя праця нї на що!... Усе пропало!... У горлї мене щось стискало...

* * *

5. лютого 1886 року.

З Любовю Борисівною ми справедливі приятелї: обоє з нею не вважаємо на те, що вона дружина полкового, а я ще поручик, — що мов її чоловік на мене тільки дмухнув, я полетїв!.. У нас з нею так: що в мене збереть ся у серцю, несу до неї, у неї з'явила ся рана, менї все розскаже.

Що дня у шестій годинї по обідї я йду до Любови Борисівни, бо се саме хвилина така, у котру жадна у сьвітї душа не зашкодить нам одно другому сповідатись.

Отсе прийду під двері до неї, задзвоню, відчиняє вістовий Семен, котрого як кличуть, то я про себе в думцї завжди додам „Богоприїмець“.

— А що, питаюсь, бариня в дома?

— Так тошно...

— Самі?

— Тошно так, ваше благородие.

Я дуже радий тому, що Любов Борисівна сама, бо знаю — наша сьогоднїшня з нею сповідь буде дуже щира!

— О, я дуже радий, що ви самі,— кажу тодї, як я поцїлував. Любов Борисівну у ручку, а вона мене відцїлувала у голову.

— У мене Ольга Семенівна.

— А, Ольга Семенівна... „Кепсько“ — хотїв я сказати, та не сказав, бо саме Ольга Семенівна виходила з їдальнї теж на зустріч до мене і радісно вищирила зуби.

Чоловік Ольги Семенівни, поручик Згода, далеко старший у службі за мене. Він нїколи не поквапить ся набридати начальству своєю пикою... Його дружина, теж як і я, що дня розважає Любов Борисівну, бо, як полковник спить по обідї, його дружина мусїла-б нудить до мого приходу. Ольга Семенівна сидить у полковницї з четвертої до пів шестої години.

— Певне зараз вона звідси піде, — подумав я про гостю. — Про те ся панї підсїла до нас біля столу, вона що хвилини збиралась іти і вмисне боялась зоставить мене на самотї з Любовю Борисівною.

— Вам слїд би прогулять ся, Любов Борисівно, у вас так болить голова пораєть ся Ольга Семенівна, щоб спровадить мене.

— Нї, певне, сьогодня я вже не піду гулять, — відказує Любов Борисівна... Сьогодня до театру піду...

— Ольго Семенівно, підїть но хутчій до дому, скажіть вашій дочцї, що представляють сьогодна, хай і вона піде з нами до театру, — спихує господиня гостю, бо та за дві годинї щирої суміжньої розмови остогидла їй. А Семенівна хоч і почуває се, але добре бачить і те, що ми з полковницею за одно, щоб виперти її і от вона умисне „уперлась у двері“.

— Тепер шеста, дійду — буде сема... Зодянутись треба. Сьогодня моя Льоля не піде до театру, спізнилась... На сьогодня краще хай буде вже так... У пятницю підемо.

Ольга Семенівна сидить, по стільчику совае, а я помалу ковтаю воду зі шклянки, Любов Борисівна щипає паляничку з кошика... Розмова не клеїть ся, усїм нїяково.

— Чули, капітана Кирпу на підполковника призвели, — раптовою звісткою приголомшує нас Семенівна... — На здивувала нас ся новинка — ми її знали ще звечера... Мовчимо!...

— Та ще кажуть, що його від нас забирають у другий полк... От щастє людинї!... А все-ж таки він був у нас дуже гарний — його всї так поважали, а тут — забирають... — Весела людина була, сумно буде в полку без нього, — бідкаєть ся гостя.

Ми знову мовчимо і бачимо тее, що

Політичні вісти.

Голоси праси про буковиньску політику.

„Buk. Post“ з неділї 25. мая пише про неконсеквентність політики Фльондора, як він ще перед роком нападав на краевого президента і показував єму рукою буковиньскі палї, а знову тепер приходить він з низьким поклоном до президента, щоби єго зискати для гнобленя Русинів. Скедль знову, ся так сказати би зараза у буковиньскім соймі доги рив, аж доки не розбив всїх злучених послів, котрі ще минувшої сесиї згідно і мирно працювали над поліпшенем краю, і котрі згідно як один муж ставали против внесків Скедля. Але сїй заразї удало ся заразити цїлий сойм, защепити незгоду між послами, щоби у тім вирі здїйснити всякі свої забаганки. Тепер зависить все, спокій чи неспокій в краю між народностями від кравого президента. Він має ще сказати послїдне слово. Отже нехай уважає, що від єго слова залежить тихий а постепенний розвій краю або небеспечні сварки і драчки поміж поодинокими народностями, що певне ляже колодою для дальшого розвитку краю.

Рускі посли у парляментї.

„Дїло“ пише:

Рускі посли брали сего року більшу участь в дебатах буджетових, нїж коли небудь від настаня конституциї, хочби й тогди, коли їх було 16 на 353 всїх послів (взглядно 300, бо Чехи не явили ся тогди в парляментї). Іменно промовляли: Романчук три рази (раз в ґенеральній дебатї а два рази при мінїстерстві просьвіти), др. Король два рази (при мінїстерствах краєвої оборони і справедливости), Василько, др. Кос і Яворский по разу (при фондї диспозицийнім, мінїстерстві справ внутрішних і мінїстерстві скарбу). З 5 послів Русинів, належачих до славяньского центра, промовляли 4, кождий по разу: Пігуляк в ґенеральній дебатї, Барвіньский при мінїстерстві просьвіти, др. Гладишовский при мінїстерстві рільництва а Длужаньский при мінїстерстві справедливости. О. Мандичевский сего року не показав ся зовсїм в парляментї, а тамтого року видно єго було через три чи чотири днї. Се одинокий приклад в цїлім парляментї; другим був би хиба польский посол Чех, але сей має бути дїйсно хорий. Всї рускі посли, як з руского клюбу так з славяньского центра промовляли зі становища інтересів народних; тілько п. Длужаньский говорив чисто зі становища інтересів судових урядників чи судівництва, домагаючи ся особливо утвореня більше посад в висших ранґах. Важна була лучність буковиньско-руских послів з галицко-рускими, яка перший раз в парляментї показувала ся в тій мірі; особливо зазначував її посол Василько. Ще важнїйшою появою було би, коли-б всї рускі посли творили один клюб, котрий займав би независиме на всї боки становище і мусїв би всїми чинниками уважати ся за репрезентацию всего руского народу. Се дивна поява, що п. Барвіньский в галицкім соймі належить до опозицийного клюбу руского разом з д-ром Королем і так само п. Пігуляк в буковиньскім соймі засїдає в однім клюбі з п. Васильком, а в радї державній вже дїлять ся і пп. Барвіньский та Пігуляк ведуть опуртунїстичну а др. Король і Василько опозицийну полїтику.

Оподатковане австрийских складів в Пештї.

Податковий інспекторат наложив 3,800.000 корон податку на австрийскі комісийні склади.

Шах і папа.

Дневники доносять, що шах зрезиґнував з наміру зложеня візити у папи. Причиною було се, що від него зажадано, аби до Ватикану прийшов не з квіриналу, а з котрого небуть посольства. Шах на се жадане не згодив ся.

Розрухи в Росиї.

В селї Ісель в терскім окрузї прийшло до хлопских розрухів. Населене звернуло ся против війска. На голос дзвонів збігли ся селяне узброєні в ножі і побили козаків і начальника округа, капітана штабу Степанова, котрий перший стрілив до хлопів. Провідників бунту арештовано і віддано до суду.

Любе в Росиї.

Царска родина і француский президент Любе виїхали онодї до Кронштаду пароходом „Монкальм“. Підчас їзди подано снїдане, при якім Любе взнїс тоаст на розвиток російскої маринарки, а цар тоастував на розвиток француской маринарки.

Замах на короля Альфонса.

Після послїдних вістий з Мадриду, єсть вже річию цїлком певною: що кельнер готелевий Хозе Пуіґ, що кинув ся на повіз короля Альфонса в хвили, коли король їхав до палати парляменту, аби там зложити присягу на конституцию, єсть божевільний. Єго поступок не має нїякої звязи з відкритим полїциєю заговором анархістів, на котрого чолї стояв Ґабриель Льопез, возьний в бюрі товариства обезпечень. Арештований Льопез зізнав, що найдений при нїм динамітний патрон дістав від иньшого анархіста з порученем кинути єго під над'їзджаючий королївский поїзд.

Наймолодша република.

Дня 19. с. м. в полудне скінчила ся окупация Куби войсками Сполучених Держав і відбуло ся проголошене кубаньскої републики. Американьскі войска здоймили хоругов Сполучених Держав а на єї місце завісили ґенерал Вуд зі сторони американьскої і ґенерал Ґомез зі сторони кубаньскої при грохотї армат і презентованю оружия, хоругов кубаньску. Відтак ґенерал Вуд окружений штабом віддав торжественно власть в руки президента Куби. Палата президента, місто і пристань були величаво прикрашені хоругвами. — До складу першого мінїстерства независимої Куби увійшли: Зальдо, як мінїстер справ заграничних і судівництва, Тамайо мінїстер оборони краєвої, почт і телеґрафів, Террі рільництва, Діяз робіт публичних, Єро просьвіти і Монтез скарбу.

З Африки.

W. Allg. Ztg. доносить з якогось дипльоматичного жерела, що Бури приняли головні услівя Анґлїйцїв що до независимости і узброєня. Иньші спірні справи будуть скоро в компромісовій дорозї полагоджені. Війну мож уважати за скінчену. Сими днями наступить офіцияльне заключене мира. — Онодї зібрала ся рада мінїстрів, бо з Преториї надійшли важні вісти в справі мирових переговорів. В офіцияльних кругах панує як найлїпше успособлене. Деякі дневники доносять, що депеша Кіченера не є того рода, аби мож було надїяти ся безпосередного рішеня в справі війни.

Новий загуменок.

(Допись з Галичини).

Як раз в часї, коли Рим безпощадно знущає ся над нашими виселенцями в Америцї і не то що лишає їх своєї опіки, але здає їх попросту на вовчу ласку, як раз в сїм часї утворив ся „краєвий“ комітет у Львові для обходу „папского“ ювилею. „Краєвий“ — акурат так, як „краєвою“ була коспюшківска вистава з 1894 р. з єї „рускою“ огидою, причіпленим „руским“ загуменком. Чи є що історичної правди чи нема на лїтописній казцї про призив князїв але є в нїй правда побутова: ми не в силї жити без налигача. А вже-ж до найсумнїйших хвилин нашого житя належать всякі „краєві“ хрії в Галичинї, де ми тремтячими ногами місимо в болото останки нашої народної чести, сорому, самосьвідомости... Та ще тепер, коли на місце давних окликів liberum veto, та liberum — conopiro, при котрих бодай сяк-так, на позір, виставляла ся якась ідейна основа, бодай теоретичне почуте п р а в а, коли-то на місци сего у наших братів сталось відкритою основою цїлого їх дїланя одно — безправє, l i b e r u m l a t r o c i n o r, ба, коли вже й на найвисших курульских кріслах засїли люди потягані судово за стверджене обманьство.

Підчас коли молодїж польска устами свого репрезентанта поробила на згаданім комітетї (на конституючім засїданю д. 23. мая 1902) деякі важні застереженя — рускі „комітетові“ мовчали, противно — упімнулись, щоб їх ще більше число у налигач взяти. Ми дуже цїкаві, як відносить ся до сего нового загуменку „Народний комітет“, чи „Народна Рада“? — Якось нїчо про се не чути! А пора і нагода булиб як раз притім поговорити з Римом слово. Твердоповага церкви і єї властий — повагою, віра — вірою, але люди людьми, а хоч доґми католицкої церкви застерігають непохибність голови церкви в справах в і р и, то сим ще зовсїм не управняють нїяких церковних властий домагатись від нас народного самовбийства, та гнобити й доптати наші народні права і честь. Церков се м и, всї вірні, а церковні власти можуть бути так само похибні і злочинні як всї люди. В хвили, коли духовеньство наше протестує против соромної залежности від Congregatio de prop. fide, коли латиньскі епископи беруть нас під ноги в Америцї, а єзуїти по знищеню семінариї у Відни радіб розбити і львівску і відгородити нашу

Семинївна бреше, бо перше те, що Кирпа йдучи на підполковника у другий полк — у нашому полку давав велику дорогу усїм молодчим за себе офіцерам, і опять же — Кирпа по всїх усюдах глузував з поручка згоди.

Тодї Згодисї зовсїм нїяково — вона миттю схоплюєть ся, бере другу шклянку і з робленим запалом шпигає мене:

— Але-ж і пете, діждеш ся від вас шклянки!...

— Я не знав того, що ви бажаєте пити іменно з моєї шклянки, а то-б я разом спорожнив її і віддав би вам, — кажу я любенько... А погляд мій лютий говорить до неї:

— „Трястя твоїй матери, тїкай звідси зараз — ти остогнула менї!... Не буду проситись до командування нестроєвою ротою*) — не хочу підлизуватись!... — Буде гуляще місце — його займе твій чоловік... Адже ти давно по всїх усюдах оголосила, що ся рота буде твоя. Кождий з товаришів про себе згодив ся не мішати тобі, щоб ти не нарікала на них, то тільки я дурний — забув про сеє... На, забирай, нїколи не стану тобі у перешкодї, лиш сьогодня пусти мою душу на волю!...“

— Любов Борисівно, то ви не підете на прохід; — не хочете осьвіжити вашу голову?...

— Нї, не піду... обірвала та гостро. І в пять мовчимо.

Ольга Семенївна не чує моїх думок, а постать її говорить: „А я все таки сидїти му — добю ся свого!“

Я напружуюсь, весело зазираю їй у вічи, радісно, приязно: „На мов, я не гадюка, уся моя душа тобі належить ся!“

По трошки Семенївна дає менї віри, нарештї я таки добив ся того, що вона любенько осьміхнулась до мене і ось по очах бачу, що вже вона мій найкращий друзяка!

Ось Семенївна підвелась, цїлуєть ся з Любов Борисівною, міцно стискає мою руку і мило зазирає у мої очи...

Вона у передньому покою.

— Чекайте-но, — кажу до неї любенько: я подам вам хутро.

— Ач, який кавалїр!... — яхидненько і радісно осьміхнулась до мене Любов Борисівна.

Гостя вже на дворі, а я з сїней у слїд їй кричу:

— Уклонїть ся там Килимовичу!...

— Дякую, але здаєть ся, тепер нема його дома, — від самого рання до пізньої доби він усе на службі, усе на службі!...

О, щасте! Ми самі з Любов Борисівною — я нагло підбіг до неї, схопив її руку, цїлуючи, благаю:

— Невже ви, наша мамуня, зробите теє, щоб хтось другий крім поручника Згоди „сїв у Нестроєву роту?!“

— Не турбуйтесь, ваша душа менї відома — ви щира, права людина. Тільки з вами одними я й можу говорити по щирости, хай сеє лишить ся між нами — Згода неодмінно командувати ме нестроєвою ротою.

* * *

Їду я до дому від Любови Борисівни і голосно жадаю кричать до людий:

— „Дивіть ся на мене, менї не потрібне збільшення у службі, а сеє за тим, що я щира — правдива людина — я без збільшення щасливий!... — А через що-ж то моя правда до вподоби Любові Борисівнї? — А за тим, що вона, моя правда — від самого серця виходить і просить ся на верх — у простір великий!...

Їду, радїю і в думцї своїй гадаю таке:

— Як я ще й взавтра побачу Любов Борисівну, то скажу їй прямісїнько: Любов Борисівно, жадна людина у сьвітї не скаже вам у вічи такої правди, яку кажу я; нїхто не вміє вас так кохати, як я кохаю, бо жадне з них не знає вашої щирої душі, як менї вона відома, а за тим і послухайте: піддані вашого чоловіка вам „кадять“, вас „закадили...“ „Закадили?“ — Слово сеє менї чомусь кришку не подобалось, я скажу — „завялили...“ — Коли-ж нї, вялять шинку, а вона від свинї... Чого доброго Любов Борисівна подумає, що я вважаю її за свиню... — Ви, кажу, завялені немов би та гуска... Адже й гусий вялять... Вялена гуска на смак краща від свинини... Хоч „за гуску“ теж образить ся... Перше сказано було краще — „вас закадили...“ Кадило, коли його трошки — не шкодить, і дуже пахуче... Але-ж як от хоч би взять у церкві: що разу йде димок від кадила, здіймаєть ся в гору — високо до Бога він лине!... Там, у горі, за оком, що намальоване в банї, Бог заховав ся і звідти единим оком на людий позирає... Дивно теє одначе, що золоте паникадило гарно знову блищало, а за пять лїт узяло тай посутенїло... а Божого ока зовсїм не стало видать... А мимо шинки та гуски, коли вони висять у бовдурі, багато диму проходить — його на двір витягає... За шинку-гуску по трошки затримуєть ся того диму, а все-ж колись таки вони мусять повялитись, а за тим довго не засмердять ся... На решті їх поїдять... А паникадило на ново позолотять...

От і бачу — дурний я, не гарно мрії мої повернулись — хіба можна Любов Борисівну, живу людину з'їсти?!... Боже око на ново змалюєш, — людської душі не зробиш... Можна й паникадило позолотить на ново... Як не крути, Валентине, а все-ж велика образа буде коли-б се сказати Любові Борисівнї, що от мов у неї нова шкура з'явилась...

Нї, коли вже на те пішло, то треба по щирости сказати — хай їй біс тій самій „правдї“, — я скажу Любови Борисівні „правду“, а Любов Борисівна полковнику скаже „пвавду“... Той ще образить ся, а тодї ще візьме тай... Що-ж тодї? — Мінї-ж не потрібне збільшеня у службі, я вдоволений і тим що маю... Так то воно так, ну, а все-ж...

* * *

(Далї буде.)

*) Перш, на те, щоб командувать нестроєвою ротою, черги офіцерам не було — назначали того, хто подобав ся полковникови.

духовну молодїж від сьвітскої — ми не то не повинні йти у налигач, але найти рішучі щирі слова відпору й обуреня. Наша церков — наша совість, з котрої ми здамо справу перед Богом, правди віри ми лишаемо в спокою, але боронитись, се наше право й обовязок. Найдїм тілько бодай відваги — що польска молодїж, коли вже — не стати нас на більше!

НОВИНКИ.

25 лїт учительскої служби кінчать с. р. інсп. Попович і Стратичук, надучитель з Волоки Партеній Данчул, уч. Іньїцкий Григорій із Чернівцїв і їх товариші, з котрої то нагоди мають зібрати ся в липни в Чернівцях, щоби разом обходити сю річницю. Проф. Попович скінчив з початком с. р. десять лїт своєї інспекторскої дїяльности.

Вісти особисті. Суплент II. ґімназиї в Чернівцях др. Мирон Кордуба здав професорский іспит з відзначенем. — Прокуратор VII. ранґи, Лев Іоан, іменований прокуратором в VI. ранзї в Сучаві, а радник краевого суду в Сучаві, Иосиф Іуґальский, радником висшого краевого суду у Львові. — Мінїстер рільництва іменував укінченого слухача рільничої академії, Володимира Шматеру з Тухлої (Галичина) лїсничим практикантом у Вижницї.

† Іван Бумбак, управитель волоскої експозітури I. ґімназиї в Чернівцях умер в Ґлайхенберзї 24. с. м. Бумбак виступав і на лїтературнім поли з лїричними поезиями і перекладами на волоску мову.

Акад. тов. „Союз“ уряджує в недїлю, 1. червня прогульку в лїсок Горича. Запрошеня вже розіслані. Коли би перешкодила непогода, відбуде ся прогулька 8. червня.

Мінїстер зелїзництва Віттек обіцяв буковиньским послам, що на місци помершого інспектора руху Калмуцкого, буде іменований безусловно Буковинець. До тепер зголосили ся два кандидати радник будівель Мікулї і мінїстерияльний секретар др. Гнїдий.

Із засїданя центрального видїлу „Рускої Школи“ з дня 21. мая. Головною точкою дневного порядку сего засїданя була нарада над ухвалою учительских зборів, що відбули ся дня 4. мая с. р. в Чернівцях в справі педаґоґічної часописи. Видїл, застановляючи ся докладно над сею справою, згодив ся в засадї на те, щоби приступити з 1. сїчнем 1903 р. до такого видавництва, однак рішив забезпечити ся найсамперед потрібним числом певних передплатників і оголосити в тій цїли в „Буковинї“ дотичну відозву. Далї обговорено справу бурси дївочої, над котрою видїл на жаль поки-що мусить перейти до дневного порядку, бо на дотичні его відозви до интересованих доси майже нїхто не зголосив ся. Вкінци рішено, всїм членам, товариства, що вплатять вкладку за рік 1902, дати безплатно книжку: „Збірка шкільних законів і розпорядків“.

З акад. тов. „Молода Україна“. В четвер, дня 29. мая о 4-ій годинї пополудни відбудеть ся засїдане научного кружка акад. тов. „Молода Україна“. На порядку дневнім відчит: „Про становиско чоловіка в природї.

П. Лушпиньский,
голова наук. к.

Як Волохи допекли Русинам, видно із сего, що найбільші приятелї бук. Волохів наші москвофілята, забуваючи на всякі братаня, союзи і компроміси витикають Волохам в статї „Прав. Буковини“ їх захланність, румунїзацию православної церкви і їх шовінїзм. Хоч троха пізно прийшла наша „Царославная“ до розуму, то все-ж таки зазначуємо із задоволенем єї становиско в теперішнім, для буковиньских Русинів труднім положеню. Все-ж таки наші кацапи ще не потонули в таке багно, як галицкі, котрі готові все на льокайскі і полїцайскі услуги найгіршим ворогам Руси, польскій шляхтї. В тім самім числї завзиває „Прав. Б.“ богословске товариство „Академію ортодоксу“ до більшої толеранциї супротив своїх товаришів-Русинів і славяньских часописий, котрих богослови-Волохи не терплять на столї товариства. „Прав. Б.“ готова завізвати всї славяньскі редакциї, щоби заперестали посилати часописи на адресу „Акал. орт.“ а посилали їх на руки якогось з богословів-Русинів. Звісний також „Прав. Б-ні“ епізод із з'їзду волоских сьвященників, котрі уклали меморандум до цїсаря в справі своїх „історичних церковних прав“. По вічу зжурені, що Русини їх викидають з церкви, пішли они по ріжних каварнях, щоби „затроїти червака“. Та то не був аби який червак. На него не було лише в однїй каварнї лїку. І так ходили волоскі вічовики-сьвященники від каварнї до каварнї аж опинили ся, чи заніс їх „історичний нюх“ під зимний „туш“ до парнї.

Драматичний кружок тов. „Зорі“ відіграе в недїлю 1. н. ст. червня с. р. в міскім театрі „Сватане на Гончарівцї“, народню оперету в 3 актах Квітки-Основяненка, а у вівторок дня 3-го червня „Трійцю гільтайску“, водевіль в 3 актах а 5 відслонах А. Нестроя, в перекладї В. Сїмовича. — Білети можна дістати скорше в торговлї паперу тов. „Рускої Ради“ при ул. Петровича ч. 2.

Коли настане порядок на наших почтах? Кілька разів підносила „Буковина“ скаргу, що листи з рускою адресою в многих случаях не доходили правильно до адресатів, бо бук. урядники почтові еще до тепер не знають руского письма. Але щось подібного як отсе, про що хочу оповісти переходить вже всякі границї. — Почтовий желїзничий урядник на шляху Неполоківцї-Вижниця, котрого обовязком е сортувати посилки,— відсилае мою карту з дуже виразною адресою: „Т. Гарасимович в Галичи (Галичина)“ retour до Waszkoutz зі знаком запитаня („?“) (значить ся виразно домагаесь, щоби попри руське „Галич“ стояло еще „Halicz“, бож ему не хоче ся, не чуе обовязку навчити ся по руски). І дїйсно ванк. експедиторка дописала „Halicz“, (бо я не хотїв сего зробити) і так картка відійшла.

Іван Гарасимович.

З українського сьвіта.

(З Галичини. — Праса.) „Дїло“ опублїкувало минувшого тиждня ряд статий під заголовком „В народ“. Сї статї, се не гадки, жаль, скарги одного автора, але се розпучний зойк цїлого, польскою шляхтою пригнобленого українського народу в Галичинї. Що всї скарги на польский ряд не е криком радикалів і невдоволених елементів, се доказуе справа українського унїверситету. Цїлий руський народ, на его чолї архиепископ-ґраф, посли, делегати академічних горожан стали як один муж і клик цїлого народу: „Дайте нам наш унїверситет!“ роздав ся мов з одних грудий. А відповідь цїлого ряду так льокального як і центрального була: „Нема нїчого!“ Деж тут шукати причини всего того? Відповідь на се: народна орґанїзация за слабка. З таким народом, що його заступають лише 4 посли в радї державній, нїхто не хоче і не буде числити ся. Нї сотнотомова лїтература нї сьвідома інтелїґенция не поможуть нїчого, коли нарід темний, непросьвічений, зраджуе свою інтелїґенцию, іде за голосом всяких мантїїв, котрі мають тим більше довірия в народї, бо їх і їх брудні вчинки покриває ряд. Отже „В народ!“ се поклик „Дїла“ до кождої сьвідомої одиницї, а хто не може, то нехай хоть грішми підпирае сю акцию, котра без сумнїву важнїйша, нїж цїлий унїверситет, бо і сей не буде потрібний, коли галицька Русь прибере характер польский і коли наша земля піде у власність чужих. *(Із житя.)* По галицьких руських ґімназиях почали ся переслїдуваня студентів за социялїзм, радикалїзм і за тайні кружки. Під напором денунциций „Ґалїчанїна“ і польскої праси розпочали власти шкільні в перемиский і коломийский ґімназиї слїдства. Директорови перемиской ґімназиї, Цеґлинському, котрий щиро уняв ся за молодїжию, виточили дисциплїнарку. Не так поступили собі деякі професори коломийської ґімназиї. Через свое майже нелюдське поступоване відтрутили они від себе всю молодїж і она шукала собі приятелїв поза школою. Конець сего був такий, що через збитка, який собі позволили ученики (подерли нотес професора), покарано тяжко деяких, через що заштрайкувала цїла кляса (була се V. кл.), жадаючи або покараня цїлої кляси, або прощеня покараним. Межи учениками крутять ся урядом післані „шпіцї“, котрі представляють ся орґанїзаторами молодїжи, щоби в той спосіб присилувати учеників до зради своїх тайн. — Перші загальні збори акад. товариства „Українська Громада“ в Кракові відбули ся 20. с. м. 1902 на унїверситетї. На зборах явились всї тутешні Українцї-академики, був також проф. укр. мови др. Осип Третяк, яко делеґат сенату. Збора вибрали головою товариства т. Ярослава Танчаківського ст. філь., заступником голови т. Дмитра Яремка ст. теол., скарбником т. Євгена Сельского ст. прав, писаром т. Володимира Лепкого ст. філь., контрольором т. Миколу Кравцева ст. теол., видїловими тт. Гната Волчука ст. теол. і Володимира Бирчака, заступника видїлових тт. Володимира Дуба ст. теол. і Сев. Левицького ст. прав; членами суду мирового тт. Володимира Ардана ст. філь., Івана Іванчука ст. прав, Никифора Даниша ст. філь., Володимира Гусака ст. філь. і Ярослава Небилоловця ст. прав.

З усїх сторін.

Академія любови. Американьскі часописи доносять, що п. І. Брук заложив в Адвуд в Америцї першу в сьвітї академію любови College of Courtship. В тій академії, окружений цїлим штабом виобразованих „фахово“ учительских сил, учить п. Брук, як любити, і запевняе своїм ученикам добрий успіх. Крім підручника, виданого нарочно в цїли кохання, находять ся в академії відповідні манекіни в жіночім строю, які служать специяльно до науки приголублюваня. Коли кандидат на жениха привчив ся теоретичного кохання, тодї впроваджують его до комнати, де е повно манекінів і він учить ся їх обнимати. В серединї манекіну находить ся відповідний прилад, який виказуе цифрово щирість сего „приголубленя“. Коли в сей спосіб жених навчить ся голубити, то нїколи не поломить ребер свій живій любцї при перших любовних обіймах.

Злий дух Росиї. В кілька днїв по убійстві Сіпяґіна Победоносцев звітрив письмо носом та захорувавши мнимо, виїхав за границю. Звісно, що Победоносцев е надпрокуратором сьвятїйшого синоду; він е цїлим нещастем Росиї і причиною теперішнього великого забуреня в цїлім царатї. По его виїздї за границю і по скорім іменованю Плевого мінїстром справ внутрішних на місци Сіпяґіна, кружили поголоски, що Победоносцев зі страху складае свій уряд і подае ся до димісиї, отже не верне на свое становиско, на якім так богато зла наробив. Поголоски сї здїйснились, бо як доносять з Петербурга, Победоносцев мае вислати просьбу о димісию з Візбадену і яко причину мае подати (а може ему казали подати) старий вік і лихий стан здоровля. Головною однак причиною е то, що новий мінїстер внутрішних справ бажае іти своїми власними дорогами, а не хоче піддати ся всесильному впливови Победоносцева. Коли-б дїйсно той злий дух Росиї пішов у відставку, нехай би собі був Плеве який небудь, то всеж таки віддихнула би цїла Росия і всї народи, що єї замешкують, бо вже гіршого від Победоносцева не буде. Однак щось стало ся важного, бо телеґрами донесли, що Победоносцев тихцем виїхав вчера з кунелїв до Петербурга.

Статистику молодих злочинцїв подае „Revue Scientifique“ і зі страхом замічае, що в протягу десятьлїтя 1890 до 1900 число убійств і заговорів сповнених одиницями, що не переступили двацятий рік житя, збільшило ся о сїм раз. Число малолїтних злочинцїв переважае число повнолїтних і, як показали слїдства, е 80% з них дїти піяків. Доми піяків то гнїзда всякого зла а школи, в котрих розвивають ся зародки зла, се улицї великих міст, де дитина пролетаря росте без дозору і у купі з подібними дїтьми проводить лїта свого дитиньства. Тому заходить крайна потреба, запобічи тому небезпеченьству для цїлої суспільности і заняти ся бездомними уличними дїтьми.

Надіслане.

(Відозва). Видїл центральний підписаного товариства, виконуючи ухвалу учительских зборів, які відбули ся 4. мая с. р. в „Народнім Домі“ в Чернівцях, рішив на засїданю з дня 21. мая, видавати з 1. сїчнем 1903 р. педаґоґічну часопись в об'ємі двох аркушів на місяць і установив річну передплату на 6 кор. Щоби-ж то видавництво могло увійти в житє, треба его передусїм забезпечити з боку материяльного, а до того конче потрібно що найменьше 200 певних передплатників. Звертаемо ся проте до Вп. родимцїв, а особливо до Вп. учительства з просьбою, щоби зволили ласкаво поперти так важну для руского шкільництва справу і заявили нам найдалї до 15. червня, виразно на письмі чи обовязують ся згаданий педаґоґічний місячник „Рускої Школи“ передплачувати. Заразом відзиваемо ся і до всїх філїй нашого товариства і просимо як найскорше нам написати, чи і яким річним датком гадають они спомагати наше видавництво.

Від центрального видїлу тов. „Руска Школа“.

Чернівцї, 23. мая 1902.

Антін Клим, голова. *Сергій Шпойнаровский,* секретар.

(Хвальні рускі часописи просимо о ласкавий передрук сеї відозви).

(Конкурс). Просьвітно-господарське товариство „Руска Бесїда“ в Чернівцях розписуе отсим конкурс на писання для народу. Вимоги конкурсу ось-які:

I. Зміст писань мае обіймати оповіданя історичні або побутові з просьвітним напрямом; загально-приступні виклади з обсягу науки, рільництва, торговлї і промислу.

II. Конкурсовий твір повинен обіймати не більше як півтора аркуша друку.

III. Надісланий твір, ориґінальний або перероблений з чужої мови, коли буде відповідати вимогам конкурсу, стае власностию „Руської Бесїди“, котра за те платити буде від аркуша друку по 16 корон.

IV. Твори просять надсилати порученим (рекомендованим) способом до „Р. Бесїди“ в Чернівцях, ул. Петровича 2, на руки впорядчика видавництва, дра Т. Галїпа.

Чернівцї, в маю 1902.

Е. Семака, голова. *В. Сїмович,* письмоводець.

Телеґрами „Буковини“.

Відень, 26. мая. Бувший мінїстер барон Антон Панганс, умер сегодня рано.

Відень, 26. мая. Слїдуюче засїдане палати панів відбуде ся 30. мая пополудни. Дневний порядок: Друге питане буджету.

Будапешт, 26. мая. Повне засїдане австрийскої делеґациї почало наради над буджетом мінїстерства заграничних справ.

Копенгаґа, 26. мая. Любе приїхав вчера до Копенгаґи і відвідав короля. По снїданю Любе виїхав з Копенгаґи з поворотом до Парижа.

На продаж!

Вигідна хата з огородом в старій Жучцї при державнім шляху, 1 км. від цукроварні а 2 км. від електричного транваю. — Зголошувати належить ся до п. Ілї Ілюка, управителя в Кичері через Терешини.

Склад товарів Б. Бальтінестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахлярі коронкові і з правдивих струсьових пер, ручки перлові і з черепахи. Вахлярі Gasé, найновійший вироб, в білих, чорних і всїх иньших барвах модних.

Рукавички: білї Glacé, шкіряні земіш і шовкові у всяких довжинах для пань і панів.

Коци до подорожи на повози і санки, а також накривала на лїжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до снїгу.

Балеві краватки: найновійшого жанра. Балеві мужиські сорочки шовкові, з Pique і батисту. Найновійші ковніри і маншети, хусточки шовкові, батистові і полотняні. Ґузики до ковнірів і шемізетові. Мужиські шкарпитки.

Ізза пізного сезону продають ся по дуже знежених цїнах всї товари кожухові, плетені, вовняні і черевики.

Найбільший вибір карнавальових товарів для панів і пань штіфлета і домові черевики: лакеровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, попелясті зі шкіри земіш.

Більші засоби на складї: перзияньскі чучки, дамскі зарукавки, чапочки, коаїери і т. д. Правдива білизна Єґера: кафтаники, мужиські пончохи, шкарпитки, Chenillen Escharpes і хустки, вовняні шалї і хустки вовняні і полотняні дамскі спідницї, камаши; огрівачі пульса і литок; плетені вовнчні і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дївчат і дїтий, а також футровані штіфлети. Черевики до совганки для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

Цїнник желїзних знарядів

Александра Копача

в Струтинї вижнім, почта Долина ad Стрий.

Коси з анґлїйскої твердої стали, подвійного гарту, світлі, з тонким полотном, дуже легкі, добре рубають гірску траву. — Хто заплатить 5 кільоґрамів кіс, отримає даром одну косу і один камінь до остреня. — Родимцї! Косїть моїми косами, то найлучші в сьвітї; косячи ними, заощадите і труду й здоровля. Не дайтесь дурити жидам і їх аґентам: 50 жидівских кіс не стоять одної анґлїйскої!

Довгота кіс в центиметрах:	65	70	75	80	84	90	95	100
За одну штуку з каменем: Кор.	2·10	2·20	2·30	2·40	2·60	2·80	3·00	3·20
На 5-килеву посилку іде штук	16	15	14	13	13	13	12	12

Озубнені серпи з анґлїйскої стали, дуже добре жнуть збіже і легко перетинають, так, що не чути їх в руках. Хто замовить 20 штук, получить 2 даром. — Цїна за один серп **60** сот.

Анґлїйскі бритви з тонким полотном з найлучшої стали. За 35 мінут можна обголити і 30 найтвердїйших бород. Одна бритва по **3** і **4** кор. — Бельґійскі каменї до бритв по **1** кор. і по **3** кор.

Мотики (сапи) до бараболь, кукурузи і всякої ярини, з найтвердїйшої анґлїйскої стали, не загинають ся анї в найтвердїйшій землї, штука **1** кор.

Брусаки до остреня кіс по 50 сот.

Маю також на складї **кешонкові дуже добрі**

годинники Роскопфи, такі, яких уживають на жел. дорогах і продаю по **20** кор., а ґваранцию даю на 10 лїт.

На всяке замовлене треба прислати 2 кор. задатка, бо инакше не вишле ся. Найлучше посилати гроші переказами і на них замовляки, щоби не тратити гроший на письма і карти. — Адрес:

Александер Копач,

в Струтинї вижнім, почта Долина коло Стрия в Галичинї.

Важне для кождого!

Випродаж!

По дивно дешевій цїнї, **лише за 2 зр. 95 кр.** прекрасний ґарнїтур, зложений **з 14 цїнних предметів,** а іменно:

1 годинник нїкльовий, анкер ремонтоар (на жадане посріблений) з гарно ґравірованими окадинками, докладно зреґульований, з три лїтною ґарантиєю і етуі.
1 гарний ланцушок з ґолдини або нїклю з кутасом. Париской системи.
1 шпилька до краватки, з ґолдини з іміт. брилянт.
1 пара позолочених спинок до маншетів, марка „garantie".
1 ґарнїтур (5 штук) спинок з ґольдини до ковнірців і сорочок.
1 пара ковтків з правдивого срібла, значеного урядом.
1 перстень з ґольдини з гарним каменем.
1 кишенкове зеркальне і етуі.

Сих 14 гарних і цїнних предметів разом з годинником (анкер ремонтоар) розсилає за 2 зр. 95 кр. (за цїлнлатою або висилкою наперед гроший) фірма:

Brüder Hurviz

Exporthaus, Krakau, Stradom Nr. 17.

Коли се кому не сподобає ся, може до 8 днїв звернути і дістати гроші назад, одже нема резіка.

Богато ілюстровані катальоґи годинників, ґарнітур золотих, срібних і з хіньского срібла товарів по малїй цїнї — gratis і franco.

Друкарня „Руской Ради" в Чернівцях

отворена в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї,

загально признаний знаменитий

усмирюючий лїк на втиране

по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

загально улюблений лїк

все лише в ориґінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця" з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празї.

Ріжнородні новости! Материї на меблї, стори накривала.

Вистава і отворене

ТОРГОВЛЇ КИЛИМІВ

фірми

Берцю Вендера Синів

Чернівцї, улиця Паньска ч. 9.

Найбільший вибір килимів, материй на матераци і т. д. в ріжних цїнах.

Великий склад ріжнородних Перских і Смірненьских килимів і т. и.

ся найновійшої моди

Килими сальонові,
Килими до завішаня
Килими Velour і
Килими Axminster

Для остороги!

Стара знана фірма

Берцю Вендера Сини, Чернівцї, готель Паріс

лишає ся дальше заосмотрена в великий вибір товарів.

Новости

в Килимах Odison-a
Килими з вовни
Килими з шпаґату
Килими з юти і. т. д.

Оздоби до кімнат. — Кошикові меблї, вишивані накривала матераци і т. и.

Задля сего, що не можемо тут вичислювати всї наші артикули, тому просимо Вп. П. Т. Публику,

аби зволила ласкаво заглянути до нашого новоурядженого льокалю.

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Володислав Секерский.**

З друкарнї товариства „Руской Ради" в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 58. Чернівцї, пятниця дня 17. (30). мая 1902. р. Рочник XVIII.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К.	— с.
„ пів року	10 „	— „
„ чверть року	5 „	— „
„ місяць	1 „	70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Автохтоньство.

Пос. Николай Василько надіслав до редакциї „Buk. Nachrichten“ отсе спростоване:

Віденъ, 21. мая 1902.

Покликуючи ся на вступну статю, що упублїкувалисьте в своїм дневнику ч. 4083 під заголовком „Николай автохтон“, прошу на підставі § 19. п. з. о поміщене слїдуючого фактичного спростованя:

1. Не годить ся з правдою, мов би моя „автохтоньска проґрама“ була ворожа супроти всїх иньших наций, що жиють в Буковинї, і що консеквентно з сею гадкою нема місця в Буковинї для чужинця; правдою є, що я під „автохтоном“ в моїй вітчинї розумію кождого Буковинця, що народив ся там-же, без ріжницї народности чи віроісповіданя, з чого слїдує, що коли би поступало ся після сеї засади при наданю посад або кваліфікаций, не вдїяно би жаднїй народности нїякої кривди. Правдою є, що після моїх понять знайшло би ся досить місця в моеї вітчинї і для „чужинцїв“, о скілько они жиють лише для сповненя своїх урядових обовязків, як приміром радник двору Шедль, директор почти Пош, бувший президент суду Веселї, радник двору Фекете, або котрих полїтичні переконаня не стоять в суперечности з полїтичними відносинами краю, як приміром пос. Смаль-Стоцкий, проф. Калужняцкий, радник двору Ціґлауер, проф. Гандль, померший др. Рот і т. п. На всїх тих мужів і ще більше иньших, знаних зі своеї дїяльности так в публичнім житю яко урядники, професори як і в полїтичнім, не нападав я. Не терплю лише „чужинцїв“, що не сповняють своїх обовязків, або вносять межи спокійне буковиньске населене полїтичні проґрами, котрі провадять до підюджуваня одної нациї супроти другої, одного віроісповіданя супроти другого. Не терплю також тих „чужинцїв“, котрих протеґує ся помимо лихої кваліфікациї в урядах супроти Буковинцїв з лїпшими здібностями; я не терплю також всїх Буковинцїв, котрі ідуть рука в руку з такими людьми ізза свого власного інтересу!

2. З правдою оминає ся те мов би я через Фльондора став ворогом Волохів, а через Скедля зробив Русинів ворогами Нїмцїв. Правдою є, що я завсїгди поборював волоских провідників, без виїмку, коли они лише поступали супроти Русинів аґресивно; про волоский нарід не висказав ся я нїколи ворожо і нїколи не занимав вороже становиско супроти їх культурних змагань. З всїми тими волоскими полїтиками, що залишили аґресивну полїтику супроти Русинів, шукав і шукаю порозуміня для добра обох народностий: приміром з ексц. Лупулом, бароном Мустацою, радн. кр. суду Лупу, Теодором Фльондором, владикою Рептою, Авреляном Ончулом і т. д, Правдою є також, що я не відчужив Нїмцїв від Русинів, лише товариш Скедль зробив льокальне правительство услужливим, через свої „через міру добрі“ зносини з льокальним правительством, для тої фракциї нїмецкої полїтики в Буковинї, що є мішаниною нїмецко-національного-клерикально-антисемітского напрямку. Він довів до того, що льокальне правительство увійшло у відносини з радикально-волоскими полїтиками, на котрих прапорі написана ненависть до всього славяньского, а також що під патронатом льокального правительства зорґанїзували ся ц. к. нїмецкі урядники в полїтичні товариства, котрі занимають не лише крайно нїмецке становиско але плекають також, хотяй скрито, антисемітскі погляди, на що ми Русини нїколи не згодимо ся, бо жиємо через столїтя в згодї з Жидами. Рускі полїтики злучили ся з лїберальною нїмецкою партиєю із єї провідниками Ротом і Тітінґером — сю партию намагає ся Скедль, що є у Відни „лїберальним“, в серцю реакцийним, (гляди аферу Лянґенгана!) розбити. Се саме, поминувши всї неприємности, які нам Нїмцї справляють, а котрі специяльно Ваш дневник підтримує, мусїло нас зробити „недовірчивими“. Отже правдою є, що мене пан Фльондор яко приватна особа нїчо не обходить (потім, що межи нами стало ся, не сьмію я навіть з ним занимати ся), правдою є далї, що я против пана Скедля, як я вже раз заявив в дописи до Вас, особисто нїчо не маю. Але полїтику др. Фльондора або Скедля не можу одобрити я яко Русин і яко Буковинець.

3. Неправдою є, мов би я хвалив ся, що маю в руках товаришів Лянґенгана і Богосвича. Правдою є, що я з сими панами стою в особисто приятельскій звязи, бо я цїню їх особисто високо, впрочім маю їх за чесних буковиньских послів.

4. Неправдою є, що моя проґрама не може підтримати супокій в краю! Правдою є, що попередна проґрама др. Фльондора (теперішної не знаю) і Скедля нищуть супокій краю, котрий удало ся менї завести з помочию иньших добромислячих Буковинцїв.

З поважанем
Николай Василько
посол.

Полїтичні вісти.

Спільні делеґациї.

У вівторок зібрала ся австрийска делеґация на пленарне засїдане. На дневнім порядку буджет мінїстерства заграничних справ. Передовсїм мін. Ґолуховский відповів на ряд інтерпеляций, а відтак заняв голос Молодочех, дел. Кафтан, який посьвятив свою промову справі тридержавного союза, виказуючи его некористи для Австриї і Італії. Відтак виголосив довшу промову дел. Войтїх, ґр. Дїдушицкий, вказуючи на переслїдоване Поляків в Нїмеччинї і на некорисний вплив дружби з Нїмеччиною на внутрішні відносини в Австриї. З черги обговорює бесїдник відносини на Балканї, вказуючи на релїґійні переслїдуваня, як причину вічних заворушень і навязуючи до сего, сходить знов на польско-прускі відносини, які поручує мінїстерству заграничних справ задля опіки і охорони.

Дел. Герольд промовляє в справі всесьвітного мира, підносячи при тім заслуги Росиї, яка перша дала принуку до конференций в Газї. Представляє некористи тридержав-

З обох боків.

Уривки з денника звичайного урядовця.

Написав **Василь Кравченко.**

(*Далї.*)

25. квітня 1886 року.

Наш полковник дуже любив слухать байочки, за тим я завчав ся їх, але завжди я підшукував таких байочок, щоб вони були довгі, розумні. — Завчаючись, я затримував їх у своїй голові, за тим, коли доводилось менї розповідати їх полковникові — плутавсь, бо де-що забував. — А Кирпа, де-б не вчув побрехеньку, то зараз-же у всякі власні папірки заводив їх, які на той час мались у кишенї. З того я не раз помічав теє, що полковник, котрому жадного дїла не було до мого „щирого серця“, більше сьміяв ся не тодї, як зо мною він балакав, а як говорив до нього Кирпа. Мене брали завидьки і через те ми собі з Кирпою, так менї здавалось, не великими були приятелями. Отже він мене дуже здивував, коли, переїзджаючи у другий полк на підполковника, приїхав до мене з остатньою візітою, стискаючись, сказав щиро:

— Ви певне не знали того, що я дуже любив вас... Я далеко старший за вас у службі, менї ви не могли „сїсти на голову“, коли-б полковника Михайла Кириловича та його щиру дружину Любов Борисівну тільки ми з вами й обережували від усякої напасти... Обоє вони, ви бачте, люди добрі — душі віддадуть другим, но власної волї не мають!... Завсїди повертайте їх на гарний лад... „Бабському кодлу“ не дайте загарбати сих людий, бо загинуть вони з своєю добрістю!...

— А хиба-ж „полковника“ мене й справдї поважають? — хитрую.

— Вони вас більше нїж когось другого знають і люблять, за тим і слухати-муть...

Справдї, я й сам не раз постерегав, що після кождого цїлунка з якоюсь охвіцершею свого полка Любов Борисівна крадькома позирала на мене... Не слова, а її тяжкеє зітхане менї саме говорило:

— „Ви знаєте як всї сї людцї остогидли менї!... Одначе, хай-но ми-б вами про сеє краще на самотї поговоримо!...“ І Любов Борисівна відверталась до нового цїлунка.

Після розмови з Кирпою я вже боявся зоставить Любов Борисівну самою хоч-би на хвилину... Усе в неї та в неї!... І вона без мене не дихала.

Коли-б часом менї доводилось у калавур заступати, або на довго з ротою йти на стрілянне, то на той час, щоб Любови Борисівнї не дуже сумно було сидїти самій, я кілька разів завів до неї молоденького підпоручика Сосновського... Він мій щирий друзяка і з ним же вкупі ми живемо на кватирі, — йому давно вже відомо, яка тяжка в мене праця з недопуском до господинї того уїжливого „бабського кодла“.

У двох завжди легше піклуватись коло якого хочеш дїла, і от, памятаючи сеє, ми бувало наміримось, наприклад, з Сосновським зробити підпоручика Соломинку за баталїонного адютанта: от, у розмові з Любов Борисівною, як буду у неї тільки я сам, вона забалакає про полкові новинки, про те, що полковник має постановити на адютанта поручика Книршу, а коли правду сказати, то й вона так саме гадає, що мов Книрша охвіцер найкращий до сього...

Тут я байдужо на вітер і випалю:

— Книрша — поручик, на баталїонного ад'ютанта старий... Адже у нас є в полку ще й підпоручик Соломинка... Скажу — і нема про се більш балачки нїколи.

Прийде Сосновський сюди без мене — він не однаково зо мною душа і Любов же Борисівна се постерегла, про те і він чомусь бачить, що Соломинка краще за Книршу підходить до сього... — Через якийсь час Любов Борисівна уже за своє видає, що от мов треба іменно Соломинку, а не когось другого зробити ад'ютантом... А там і справдї Соломинка подгадав на се місце.

Увесь полк дивував ся і нам з Сосновським було дивно, бо кождому-б з охвіцерів давно теє відомо, що полковник, вже пів року тому минуло, як дав обіцянку постановити Книршу на ад'ютанта, а тут якось скрутилось.

А то хоч би й так: наша рота стояла при полковому штабі, з того ми — „ґвардия“. Поручик Семен Коритний із своєю ротою живе у далекому брудному містечку Шполї — вони — „гармиза“. Коритний жадає попасти „у ґвардию“, я раджу як се йому найкраще зробити: у підполковника Скрипка треба тільки з візітою бути і про жадання свої мовчати — хай тільки побачуть тай годї — буде колись у полковника мова про тебе — не зашкодять. — У Згодихи треба побідкатись „на здогад буряків“... Обушисї найкраще сказати прямо, чого твоя душа бажає, а збрешеш, гірш буде.

Таким робом працюючи на користь громадї, я нїкого не допускав послугуватись не тільки у „полковників“, а навіть у їхнїж дїток і от, якось, змінившись з калавуру, я не вспів ще й на поріг своєї господи стати, а Сосновський вже й приголомшив мене новинкою:

— „Полковники“ шукають когось з охвіцерів щоб то провів їхню доню Оксанку з нашого міста Городища до кревних у місто Райки, де Оксанка мала забавитись цїлий тиждень... Я сам визвавсь їхать з нею, — каже Сосновський, — так колиж Любов Борисівна „мнеть ся“, бо поголоски боїть ся...

(*Далї буде.*)

ного союза і радить Австриї зблизитись до дводержавного союза Росиї і Франциї.

Дел. Паріх одобрює політику мін. Ґолуховского, особливо за зближене до Росиї, бо ізольоване Австриї підчас бруксельскої конференциї захитало довіре населеня що-до вартости союза з Німеччиною. Заявляє, що буде голосувати за буджетом.

Дел. Ґрос збиває виводи дел. Герольда що-до мирової місиї Росиї, кровавими подіями єї у Фінляндиї. Відтак боронить союз з Німеччиною і обговорює справу угорскої угоди.

Дел. Доберніґ критикує остро склад делеґациї, хвалить заграничну політику ґр. Ґолуховского, а що до внутрішних відносин заявляє, що Німці мусять станути на такім самім еґоїстичнім становиску, як Чехи і Поляки.

Дел. Мадейский боронить засади свобідного розвою національностий в державі і висказує признане теперішній політиці провідника міністерства.

Дел. Барвіньский заявляє, що годить ся з виводами міністра Ґолуховского. Кождий прихильник мира мусить прилучити ся до них. Політичні симпатиї не можуть бути міродатні при заключуваню союзів. Коли би о се ходило, то приязні відносини з Росиєю були би не до принятя, бо Росия всякими средствами давить і здержує культурний розвій руско-українського народа. Мимо сего бесідник уважає петербуску умову великим здобутком австрийскої політики. Вкінци бесідник обговорює торговельні відносини і заявляє, що належить виступити против еґоїстичної німецкої політики.

Пос. Василько висказує вдоволене з виводів мін. Ґолуховского і остерігає Румунію перед иньшими союзами як з Австриєю. Підносить, що в росийскім торговельнім сьвіті є прихильна Австриї тенденция і обговорює торговельні трактати з иньшими державами. Висказує надію, що угорска угода полагодить ся і заявляє, що буде голосувати за буджетом.

На сім перервано дискусию. Дальший хід нині.

В середу члени делеґаций взяли участь в заповіджених пробах з новими гарматами коло Еркений на Угорщині. Розправа над буджетом заграничних справ, здаєсь перетягне ся, бо богато бесідників записало ся до голосу, а деякі з них заповіли кількагодинні промови. Дальше з огляду на се, що відтак наступить перерва делеґацийних нарад до 2. червня, є імовірним, що делеґациї не успіють покінчити сесиї до 7. червня, так щоби палата посольска могла вже, як було уложено, зібрати ся дня 9. червня.

Вчера вечером відбув ся у цісаря перший делеґацийний обід, на якім були оба президенти міністрів: Кербер і Сель, Ґолуховский, Кріґгамер, Каляй, делеґати і др. По обіді цісар відбув cercle. З Поляків розмовляв з Яворским і Поповским, а в розмові з Пацчком цісар порушив язикову справу в Чехах, при чім висказав ся: „Уважаю добре пожите обох наций державною конечностию“. З иньшими делеґатами розмовляв цісар про справи меньшого значіня для загалу.

На засіданю австрийскої делеґациї з вівтірка 27. мая, дел. Крамарж протестував против виводів Ґроса про Росию і царя. Цар є князем мира par excellence. Тридержавний союз вже не заслугує на се, аби ним анімувати ся. Він вже не має острих кантів, але є виватований, аби уможливити заключене иньших союзів. Всенімці хочуть австрийского цісаря здеґрадувати до ролї короля віртемберского. Бесідник виступив против спроваджуваня протестантских пасторів з заграниці.

Австрия не може бути ні славяньска ані цілком німецка. Всї народи мусять бути рівно вдоволені, а держава, заспокоюючи їх культурні потреби, підвисшить свою внутрішну силу.

Опираючи ся о тридержавний союз Німці покинули континентальну політику а вступили на широку дорогу сьвітової політики. Деякі держави вже жалують, що допомогли Німеччині стати ся такою сильною державою Хиба ніхто не має на цїли, аби Німеччина єще більше розросла ся.

Д. Штайн не має довіря до ґр. Ґолуховского. Так внутрішна як і вніїшна політика Австриї не має німецкого характеру. Ґолуховский є персонїфікациєю ненависти до Німеччини. З тої причини Німеччина не має довіря до союза з Австриєю. Президент перериває бесідникови, бо сей зачав втягати до дискусиї корону. Бесідник питає Ґолуховского, що він зробить, аби посередничити в заключеню мира між Анґлїєю а Бурами, дуже остро критикує спосіб веденя війни Анґлїйцями і висказує ся дуже некористно о анґлїйскім королю.

Всенімці домагають ся, аби Австрию з Угорщиною лучила тілько персональна унїя, аби Дальматию, Босну і Герцоґовину прилучено до Угорщини, аби Галичину і Буковину відокремлено і зроблено з них окреме королївство як Хорватия, або, аби їх прилучено до Угорщини.

Полемізуючи з Крамаржом, д. Штайн дуже некористно висказує ся о папі римскім, за що президент прикликав єго до порядку.

Д. Вуковіч виступає против тридержавного союза і домагає ся скріпленя австрийских впливів на Балкані. — Дискусию перервано.

Парляментарна проґрама.

Говорять, що між сторонництвами а парляментом уложено слїдуючу проґраму дальших праць парляменту: В осїнній сесиї будуть полагоджені: закон о домово-чиншовім податку на прагских передмістях, закон о податку від зелїзничих білетів, о терміновій торговли збіжем о робітничих домах. Найблизше засїдане відбуде ся в пятницю а може і в суботу. Відтак наступить перерва аж до 9. червня. Від 9. червня материял буде в 4 або 5 засїданях вичерпаний.

Окупация Альбанії.

На засїданю угорскої делеґациї п. Раковский спитав міністра заграничних справ, чи се правда, що між австро-угорскою монархією а Італїєю ведуть ся переговори в справі евентуальної окупациї Альбанії.

Ненависть до Славян.

Рада громадска в Тересті рішила не взяти участи в процесиї Божого Тїла з причини, що до сеї процесиї допущено словіньскі братства церковні.

Вільгельм скомпромітований.

Цїсар Вільгельм зголосив до Вашинґтону дарунок. Хотїв іменно поставити памятник Фрідріха Великого і спитав, яке місце американьске правительство вибере для сего памятника. В палатї послів репрезентант Техасу, Стефенс вніс резолюцию, в котрій доказує, що Америка яко република, з національних мотивів не може ставити на публичних площах памятників, представляючих особи цїсарів, королїв і в загалї померших, чи живучих єще пануючих.

Революцийний рух в Росиї.

Оберпрокурор св. Синода Побідоносцев утїк з Вісбадену, бо полїция впала на слїд заговора зорґанїзованого на него. — На сибір заслано не 95 студентів, як донесли були урядові депеші, але 300. З вязниці утїкла Алявтівна, котра виконала атентат на оберполїцмайстра Трепова.

Харківский ґубернатор кн. Оболеньский казав 15 хлопів випровадити з вязниці і для відстрашаючого приміру затовчи палками на смерть. Козаки знищили все майно хлопів і знасилували жінки. — З Варшави доносять, що росийске правительство заборонило дневникам друковане і обговорюване всїх творів Толстого. Сю заборону видано в наслїдок оголошеня, що Толстой написав нову книжку о студентских розрухах.

Міністерство здержало видаване часописи „Саратовскій Дневникъ“. — Якийсь робітник звалив палкою по голові полїцийного комісаря Монтевского, котрий відзначав ся крайною брутальностию в переслїдуваню робітників. — Arbeiter-Ztg. доносить, що в катеринославскім арештї 75 увязнених добровільно голодує. Деякі вже занедужали на голодовий тиф. Заряд вязниці поступає з ними брутально. — Один студент, зловлений на границі, повісив ся в арештї, бо єго страшно катовано. Говорять також, що єго збили на смерть посїпаки, а потому повішено трупа. Так зроблено з Иосифом Пукульом в Лодзї.

Атентат Алявантіча.

В процесї о атентат Алявантіча головні сьвідки зізнали, що Алявантіч кілька хвиль перед смертию сказав, що до атентату намовив єго кн. Караджорджевич. Одного обжалованого засуджено на 15 лїт тяжкої вязниці, одного на 5, двох на 3 роки. Чотирох стражників і команданта сторожи по 7 лїт, инші обжаловані від 5 до 7 лїт тяжкої вязниці.

Атентат в Італії.

На поїзд, в котрім їхала королївска пара, кинув хтось каменем і збив шибу.

Данія і дводержавний союз.

Побут Любета в Копенгазї дневники поясняють тим, що Данія наміряє прилучити ся до росийско-француского союза.

З Африки.

Daily News доносить, що Бури зажадали безпроволочно признаня автономії а на случай, коли би Анґлїя на се не згодила ся, дозволу на конференцию Шальк-Бурґера з Кріґером. Домагали ся амнестиї для капляндских повстанців, дозволу на удержуване оружия і коний, поруку, що чорні не будуть зрівнані з білими, безусловно признаня позички на відбудоване фарм і домів і анґлїйскої поруки за реквізицийний довг трансвальского правительства.

Анґлїйске правительство мало заявити, що на цїлковиту автономію не може згодити ся, що повстанцї, з винятком звичайних злочинців не будуть потягнені до відвічальности, що стрільби буде вільно носити за окремим дозволом, що тубольцї не будуть зрівнані з білими, що парляментови буде предложений проект закона о затягненю позички на відбудоване фарм. Бюро Райтера довідуєсь, що мирові переговори в короткім часї будуть закінчені. В головних точках вже наступило порозуміне. Розходить ся еще о деякі подробиці, о котрих рішить кабінетова рада.

О можливости успішного закінченя переговорів має свідчити се, що хоч репрезентанти Бурів поставили „неможливі до принятя“ услівя, воєнні кроки не розпочали ся на ново. Команданти не від'їхали до своїх віддїлів, але лишили ся дальше в Преториї.

НОВИНКИ.

Епископ др. Репта відїхав до Відня.

З акад. тов. „Молода Україна“. В суботу, дня 31. мая о 8. годині вечер відбудеть ся засїдане „Научного кружка“ акад. тов. „Молода Україна“. На порядку дневнім відчит тов. Николи Левицького: „Аристократия і демократия“.

П. Лушпиньский,
голова н. к.

„Privitorul“ волоский півмісячник зачав виходити у Відни під редакциєю Буковинця, Авреляна Ончула.

Знижене цїни з нагоди відпусту в Сучаві у сьв. Івана позїстає і сего року без зміни. В Сучаві будуть видавати ся також карти до Іцкан. Порядок їзди особливих потягів дасть ся в своїм часї до відомости.

Нова розмова п. Барвіньского з цісарем. Підчас передвчерашного cercl'ю по делеґацийнім двірскім обідї в Будапештї розмавляв цїсар між иншими знова і з п. Барвіньским. Розмову сю зачав цїсар від замітки, що делеґацийні обради протягають ся, на що п. Барвіньский відповів, що дїє ся се тому, бо парляментарні засїданя перериваютъ хід делеґацийних засїдань. Потім зачав цїсар говорити про соймові галицкі справи і вивідував ся про рускі відносини, між иншим про долю внесеня на основане рускої ґімназиї в Станїславові і про становище руских студентів на львівскім унїверситетї. Що відповів на се пос. Барвіньский, подамо хиба пізнїйше після певних вістий.

Загальний збір членів філїї товариства „Руска Школа“ черновецкого повіту відбудеть ся в недїлю, 8. червня с. р. о 10 годинї перед полуднем в шкільному будинку в Новій Жучцї з отсим дневним порядком: 1. Прочитане й провірене протоколу з послїдних головних зборів; 2. Відчит пп. Ілярія Карбулїцкого й Степана Неделка („Яким способом можна-б збудити охоту й защепити любов до читаня у шкільної молодїжи?“). 3. Вільні внесеня. — Видїл згаданої філїї сподїваєть ся як найчисленнїйшої участи на сих загальних зборах.

В польскій часописї „Gazeta polska“ в Чернівцях поміщено у числї 43. переклад дуже гарної новелї Василя Стефаника: „Вечірня година“ поміщеної у збірнику новель того-ж письменика „Камінний хрест“. Переклад зладив д. Генрик Фоґль. Переклад в цїлости гарний.

Соборчик у горах Звичайно відбували ся соборчики путилївского деканату у путилївскім касинї. Сего року склало ся так, що о. Балошескул, парох в Дихтевцях, витав всїх сьвященників путилївского повіту в себе 8. мая. Перед соборчиком відправили сьвященники соборну Службу Божу. О. Василь Яворовский виголосив проповідь, в котрій спімнув про дїяльність тамошного пароха о. Балошескула, котрий сьвяткував якраз тої самої днини 20-лїтний ювилей своєї душпастирскої дїяльности, почім відсьпівала цїла церков своєму парохови „многая лїта“. По Службі Божій удали ся всї сьвященники до парохіяльного дому, де відбув ся соборчик під проводом протоєрея о. Кантеміра, котрий сего року обходить 50-лїтний ювилей своєї душпастирскої дїяльности. Сьвященники путилївского деканату задумують єго величаво обійти і вибрали вже для того комітет.

Спроневіреня, сповнені при експортї свиний на тутешній стациї, відкрито сими днями. Заступника начальника Иосифа Бріля і начальника маґазину Ґустава Елїяса засуспендовано. Їх місця повірено тимчасом касиерови Освалдови Зінґерови і офіциялови Францови Ишебилї.

З українського сьвіта.

(З Росиї. — Праса). Др. „Верґун“, що з таким „посрамленієм“ вернув ся в зимі з Росиї, є ще тепер предметом обговореня і полеміки по росийских часописях. В сїй справі нотує „Кіевская Старина“ слїдуюче:

„Росийскі часописи все ще не перестають займати ся дром „Верґуном“.

В „Одесскім Листку“ поміщено фейлетон п. Зьвіздича, звернений проти завадияцкої політики подібних ему славяньских „деятелей“. В 53-ім числї сеї-ж часописи І. В. Каменьский, співробітник Верґунового „Славянского Века“ виступив з обороною „симпатичнаго — як він пише, — енергическаго, высокообразованнаго и передоваго бойца за славянское ближеніе, за славянскую свободу (чи і за свободу Українцїв від царского кнута? — *прим. Ред.*), за равноправной союзъ всѣхъ Славянъ въ видѣ федераціи, за идеи Хомякова, Аксакова, Герцена (!), Костомарова (!!), Шевченка (!!!). — Вихваливши так дра Верґуна, виясняє дальше его оборонець, що видавництво „Славянского Века“ зачато з трояким заміром: „1) Дать русскому и славянскому читателю полное, ясное и правдивое представленіе о культурной жизни всего славяньства; 2) итти на встрѣчу желанію юго-западныхъ Славянъ, ознакомить ся съ русскою рѣчью на столько, чтобы русскій языкъ могъ сдѣлаться современнемъ общимъ языкомъ для культурныхъ Славянъ между собой и 3) дать австро-венгерскимъ, русскимъ и бальаньскимъ производителямъ и торговцамъ войти въ непосредственныя сношенія“.

Оборона д. Каменьского викликала в 75. числї соїж ґазети горячу відповідь д. Конощенка, „Не знаю, каже він, о скілько діпняв п. Верґун послїдну цїль; щож до перших двох, то про се може дати „полное, ясное і правдівое представленіе“ по перше виклад о „Зарубежной Русі“, виголошений ним при досить вимкових обставинах в Київі і Москві і „десять заповедей“ так званих в Галичинї „староруссов“, до партиї котрих належить др. Верґун, той „всеславянскій боец“. Повторивши коротко відповіди на тези викладу дра Верґуна, висказані в многих орґанах російскої праси, д. Конощенко переходить опісля до славетних „заповедей“ і пише так: „З десяти „заповедей“ для „русских хлопов“, надрукованих р орґанї „староруссов“ „Русское Слово“ наведу лише дві, які дуже точно характеризують „всеславянскій“ настрій „староруссов“ і дра Верґуна з ними:

1) „Будь тѣмъ, чѣмъ сотворилъ тебя Господь т. е. русскимъ хлопомъ, а не якимъ-то украинцемъ а т. д., а не будуть изъ тебе другіи народы смѣяти ся і будуть тебе поважати“;

6) „Если тебѣ кто скаже, що ты — украинецъ, то скажи ему: „ты самъ дурный“.

В сей спосіб, для „всеславянъ“ типу дра Верґуна трийцятьміліонна нация, котрої приналежність до славяньскої раси безсумнївна — тілько „хлопъ“, тілько історичне „быдло“, що на его спинї польска шляхта галицкої і української Руси будувала свій добробут, а змагане до розвою національної самосьвідомости, що проявляє ся тепер у всїх верствах українського народу — се ознака „глупости“. І таке говорять „сімпатичние, енерґічние“ і т. п. борцї „за равноправной союз всех славян, за ідеї Хомякова, Аксакова, Костомарова, Шевченка!“ Таке голосять „деятелї“, котрі печатають свій „Славянскій Вѣкъ“ на всїх славяньских мовах, крім української, сеї нещасної мови „хлоповъ“ і „дурней“, признаної однак самостійною мовою сьвіточами славяньскої фільольоґії!

„Проч з руками!“ — господинове, „сімпатічние, енерґічние“ і т. д. „всеславяньскіе бойци!“ Не прикривайте своєї роботи, що вносить роздор в славяньску сїмю, іменами великих славянофілів, що по правдї змагали до свобідної, рівноправної, культурної злуки всїх славяньских народів! Не сьмійте класти на своїм прапорі імени Костомарова і Шевченка, що любили сей український нарід, котрий ви бажали-би зіставити вічним „хлопомъ“ і сю українську мову, котрої ви тепер цураєте ся! А

„Хто матїр забуває,
— сказав великий український поет, Т. Шевченко —

Того Бог карає,
Чужі люди цурають ся,
В хату не пускають“.

Отсе слова російского орґачу, видаваного в „матушке Россії“ і на „літературном, культурном, абщерусском языке“, а не „на каком-то „українськом“ чи „гуцульском“ наречії“.

З усїх сторін.

Льва Толстого переслїдує сего року тяжка судьба. Лише що часописи подали вістку, що він виздоровів, як знову наспіли нові вісти, що він заслаб на тяжку недугу, жолудковий тиф. Здаєть ся, що сей корпнастий старик переможе і сю слабість.

Про виступ ц. Саломії Крушельницкої в парижскій „Великій Опері“ пишуть, що Ваґнерового „Льогенґріна“ сьпівано так, як не часто се і в тій опері лучає ся. Ельзою була п-а Саломія Крушельницка, а Льогенґріном звісний сьвітовий тенор, Полак, п. Іван Ґешке. П-ну Крушельницку приняла публика з нечуваним і небувалим ентузиязмом, а оплескам не було кінця. Особливо велике вражінє зробила сцена „бальконова“. Всї мають для незрівнаної сьпівачки тілько оден пеан признаня і одушевленя. Бож справдї п-а Крушельницка грала з незрівнаного вірностию, артизмом і вдохновенем. За одним виступом підбила вона собі увесь артистичний Париж. Часописні критики не знаходять для неї слів похвали. Шкода тілько, що французкі часописи не знають якої народности властиво п-а Крушельницка. Цікаво як „Figaro“ про се пише. Він називає єї Полькою, донькою уніятского сьвященника і додає у скобках, що уніятскі сьвященники женять ся.

Чим була женщина в розвою історії? — Старинні часи знають жінку, як рабиню або царицю; середні, як мученицю, героїню або кровожадну пантеру; XVII-е і XVIII-е столїтя як легкодушну дальочку, якої цїле призначене — любовний флїрт; час великої революциї видає жінки-патріотки, повні запалу і посьвяти. Сучасність має кілька типів женщини: фемінїстка се женщина, що хоче у всїм бути мущиною. Женщина, якої „не порозуміли“, любить таємні траґедиї і сама не знає чого хоче. „Літератка“ працює горячо, але все мають їй щось люде закинути. Кокетка — тип дуже частий — має тілько одну думку: подобати ся, але без сильних афектаций; нїкого не ущасливить і сама не є щасливою. Послїдним типом є жінка-доматорка, що належить до тих жінок, про які сказав Наполеон, що можна їх зраджувати але перестати любити — нїколи!

Десять социялїстичних заповідий для дїтий. В міских школах італїйского міста Реджіо Емілїя, де уряд громадский знаходить ся в руках социялїстів, роздали поміж дїти памятний листок з нагоди маєвого сьвята. Сей листок містить в собі слїдуючих десять заповідий: 1. Люби твоїх шкільних товаришів, що колись будуть товаришами працї твого житя. 2. Люби науку, що є кормом душі; будь вдячний твоїм учителям як твому батькови і матері. 3. Сьвяти кожду днину твоїми добрими і хосенними вчинками, приятельским дїлом. 4. Віддай честь добрим людям, поважай всїх людий, не згинай ся перед жадним чоловіком. 5. Не відноси ся до нїкого з ненавистию, не образи нїкого, не пімсти ся, але стій за своїми правами і не кори ся перед своєвільним. 6. Не будь трусом. Будь приятелем немічних і люби справедливість. 7. Май на увазї, що всї добра сего сьвіта походять з працї; хто їх уживає без працї, краде працюючим хлїб. 8. Розглядай ся і думай, щобись пізнав правду. Не вір у то, що перечить здоровому розумови, не ошукай нї себе нї иньших. 9. Не думай, що той любить свою вітчину, котрий ненавидить або погорджує иньшими народами або бажає війни, що є останком варваризму. 10. А бажай тої днини, котрої всї люди жити будуть як вільні горожани одної вітчини в супокою і справедливости як брата.

Надіслане.

Головні збори каси райфайзеньскої в Южници відбудуть ся в недїлю, 1. червня с. р. передполуднем о 11. год. з слїдуючим дневним порядком:

1. Відчитане протоколу з р. 1901.
2. Справоздане начальника про дїяльність старшини.
3. Справоздане касове.
4. Вильосоване і вибір 2-ох членів ради надзорчої.
5. Постановлене сталої плати для касиера.
6. Ухвалене, як має ся ужити чистий зиск і опроцентоване паїв.
7. Вільні внесеня.

С. Бойчук, голова. П. Гошовский, касиер.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Педаґоґіка, яко необходимо потрібна для успішного розвою людскости галузь знаня, єї стосунок до иньших наук і єї наконечна цїль.

Далї.

III. Педаґоґіка в стосунку до иньших наук.

Перший погляд на зміст і обсяг науки вихованя вистарчить, щоби порозуміти, що обширного того предмету не можна опанувати без основного підготовленя в засадничих а посвоячених педаґоґіцї науках. Із ґенези і самої сути педаґоґіки, що предмет той належить трактувати, випливає відповідно до его внутрішної будови, отже в такім порядку, в якім представляє ся нинї ґенетичний розвиток тої науки і тому за підставу научної педаґоґіки треба взяти в першій лїнії біольоґію (науку о формі, будові, чинностях і взаїмних стосунках орґанїчних істот), і від неї зачинати.

Не потребую і згадувати, що загальну біольоґію мусять попередити підставні, посвоячені їй науки, а то: ботаніка, зоольоґія, антропольоґія, анатомія (наука о будові тїла), фізиольоґія (о функциях тїла), ембриольоґія (о розвою зародка), гістольоґія (о мікроскопійній будові тїла) і патольоґія (о хоробах людий і зьвірят). Психольоґія так загальна, як і поодинокі єї дїли: психофізика (о стосунку явищ і прав психічних до окруженя фізичного), психофізиольоґія (о стосунку явищ і прав психічних до обставин анатомічно-фізиольоґічних) і психобіольоґія (о стосунку умственного розвою до розвою форм і функций в сьвітї людскім і зьвірячім), як також і иньші потрібнїйші єї підділи, а до того специяльні моноґрафії становлять рівнож підставу тої науки.

Одним словом, за підставу студий педаґоґічних служать науки природи, конечно потрібні до вияснення розвитку житя висшої орґанїзациї під взглядом анатомічним, фізиольоґічним, біольоґічним і психічним, бож і сама педаґоґіка не є нїчим иньшим, як лиш застосованем правил природи до сьвідомого розвою чоловіка в напрямі здорових суспільних засад.

Так отже бачимо, що і социольоґія і взагалї науки суспільні лучать ся з педаґоґікою вияснюючи, що зі становиска загальних потреб і збірного житя належить уважати для одиницї хосенним, а що шкідливим, що є найпожиточнїйшим для загалу і одиницї, а також вияснюючи, яка праця, який спосіб думаня, який розвій чутя, які ідеали і напрями запевняють людскости найбільше щастя.

Істория народів і розвою культури толкує взагалї, а істория батьківщини подрібно, в якім напрямі має відбуватись всесторонний розвиток, щоби на тім могла найбільше скористати так одиниця, як і цїла суспільність.

Етноґрафія, ґеоґрафія, економія і иньші науки не лучать ся вправдї безпосередно із наукою вихованя, — але все таки много причиняють ся до вияснення ріжних квестий, а тим самим і они стоять посередно в звязи з педаґоґікою.

Зреасумувавши все те, прийдемо до остаточного висновку, що педаґоґіка є наукою пристосованя загальних і зложених засад до поодиноких випадків, а сама теория педаґоґіки є системою заключень і приноровлень підставових наук до управильненя природного фізичного і умственного розвитку чоловіка.

До тепер опирала ся наука вихованя більше на розумованю як на фактах, а єї теория майже не числила ся з наукою, але в послїдних десятках минувшого столїтя, з поступом наук емпіричних (переважно природних), відкрила она собі нові жерела фактів, теорий і метод, і станула на ґрунтї стисло науковім.

З того видко, який широкий обсяг занимає педаґоґіка, бож не є она виключно наукою плеканя і ученя дїтий, але заразом наукою всесторонного образованя чоловіка згідно з вимогами природи і суспільних потреб. В той спосіб трактований предмет стає ся необходимим не лише для учителїв і родичів-виховавцїв, но також для всїх, котрі занимають ся справами просьвіти і поступу.

IV. Наконечна цїль педаґоґіки.

В ріжних часах і в ріжних стадиях розвою людскости приписувано науцї вихованя ріжні цїли.

Навіть первістна громада не могла полишати самопас молодого поколїня, але за посередством переказу удїляла ему ті відомости, які сама посїдала.

Тип первістної громади віднайдено у Іроків, Арабканів і Маорів, найменьше розвинених племенах Австралїї.

І там істнує „школа“, бо на старшинї лежить обовязок привчити молодїж всїх практичних занять, та приготовити єї до обовязків збірного житя і до взаїмної солїдарности.

Тамошний молодець кінчить до шіснайцятого року житя всї технїчні і практичні науки, котрі обмежають ся до найпотребнїйших відомостий з ґеоґрафії і метеорольоґії мисливства і риболовства, уживаня оружія і т. п., а відтак відбуває „публичну школу“, котра має на цїли познакомити его зі суспільним ладом, зі звичаями і и., а вкінци визволити на мужа, члена суспільности. Сам акт визволеня попереджають тяжкі проби і найдивачнїйші церемонії, котрі мають на цїли алїґорично представити молодїжи даного племени користи і обовязки доспілого віку. Між минувшиною хлопця, а будучим житем мужчини має повстати велика пропасть, котра нїколи не дїжде ся зрівнаня.

Але такий мужчина не є еще скінченим горожанином. Стане ся він ним тогди доперва, коли дасть докази своєї розваги, хитрости і відваги, а передовсїм докаже, що уміє погамувати пристрасти; тогди доперва допускає ся его до висшої ради, щось в видї грецкої ґерузиї. Нерідко отримує він таке право аж в глубокій старости.

З того виходить, що горожаньске виховане тревае там через цїле майже житє чоловіка, а наконечною цїлею его є усуспільнене одиницї.

Слїди тих педаґоґічних засад, котрих придержують ся нинї дикі, варварскі народи, находимо також в клясичній Грециї, тілько не є они вже так природні і не мають тої гуманности, що у перших.

Передовсїм немило ударяє ту нерівність станів, де демокрация боресь із аристократиєю, а під їх ногами стогне найбільша часть народу — невільників, котрі з поминенем особистих прав природних і інтересів працюють на своїх катів-гнобителїв. Горожанами можуть ту бути лиш свобідні одиницї, котрі однакож по-за горожаньским і загальним образованем не посїдають жадного знаня із практичних занять і не дивниця, бож до фізичної працї призначені були виключно невільники, котрі не належали до суспільности.

(Конець буде)

Телеґрами „Буковини“.

Лондон, 28. мая. З Кабуля доносять, що емір Афґанїстану казав арештувати з причини інтриґ свою матїр і брата.

Лондон, 28. мая. Після телеґрафічних вістий мав вчера піддати ся один командант Бурів з залогою, що числила 80 мужів, під містом Балеморал.

Форт де Франс, 28. мая. Вчера почала ся страшна ерупция наново. Стовп огневий досягав до стопятьдесять метрів. В околицї вулькану була страшна злива. Населене находить ся у великій тревозї.

Склад товарів Б. Бальтіжестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахлярі коронкові і з правдивих струсьових пер, ручки перлові і з черепахи. Вахлярі Gasé, найновійший вироб, в білих, чорних і всїх иньших барвах модних.

Рукавички: білї Glacé, шкіряні земіш і шовкові у всяких довжинах для пань і панів.

Коци до подорожи на повози і санки, а також накривала на лїжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до снїгу.

Балеві краватки: найновійшого жанра. Балеві мужиські сорочки шовкові, з Piqué і батисту. Найновійші ковніри і маншети, хусточки шовкові, батистові і полотняні. Ґузики до ковнірів і шемізетові. Мужиські шкарпитки.

Ізза пізного сезону продають ся по дуже знежених цїнах всї товари кожухові, плетені, вовняні і черевики.

Найбільший вибір карнавальових товарів для панів і пань штіфлета і домові черевики: лякеровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, попелясті зі шкіри земіш.

Більші засоби на складї: перзияньскі кучми, дамскі зарукавки, чапочки, колїери і т. д. Правдива білизна Єґера: кафтаники, мужиські пончохи, шкарпитки, Chenillen Escharpes і хустки, вовняні шалї і хустки вовняні і полотняні дамскі спідницї, камаши; огрівачі пульса і литок; плетені вовняні і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дївчат і дїтий, а також футровані штіфлети. Черевики до совганки для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

Цїнник желїзних знарядів

Александра Копача

в Струтинї вижнім, почта Долина ad Стрий.

Коси з анґлїйскої твердої стали, подвійного гарту, світлі, з тонким полотном, дуже легкі, добре рубають гірску траву. — Хто заплатить 5 кільоґрамів кіс, отримає даром одну косу і один камінь до остреня. — Родимцї! Косїть моїми косами, то найлучші в сьвітї; косячи ними, заощадите і труду й здоровля. Не дайтесь дурити жидам і їх аґентам: 50 жидівских кіс не стоять одної анґлїйскої!

Довгота кіс в центиметрах:	65	70	75	80	84	90	95	100
За одну штуку з каменем: Кор.	2·10	2·20	2·30	2·40	2·60	2·80	3·00	3·20
На 5-килеву посилку іде штук	16	15	14	13	13	13	12	12

Озубнені серпи з анґлїйскої стали, дуже добре жнуть збіже і легко перетинають, так, що не чути їх в руках. Хто замовить 20 штук, получить 2 даром. — Цїна за один серп **60** сот.

Анґлїйскі бритви з тонким полотном з найлучшої стали. За 35 мінут можна обголити і 30 найтвердїйших бород. Одна бритва по **3** і **4** кор. — Бельґійскі камені до бритв по **1** кор. і по **3** кор.

Мотики (сапи) до бараболь, кукурузи і всякої ярини, з найтвердїйшої анґлїйскої стали, не загинають ся анї в найтвердїйшій землї, штука **1** кор.

Брусаки до остреня кіс по 50 сот.

Маю також на складї **кешонкові дуже добрі**

годинники Роскопфи, такі, яких уживають на жел. дорогах і продаю по **20** кор., а ґваранцию даю на 10 лїт.

На всяке замовлене треба прислати 2 кор. задатка, бо инакше не вишле ся. Найлучше посилати гроші переказами і на них замовляки, щоби не тратити гроший на письма і карти. — Адрес:

Александер Копач,

в Струтинї вижнім, почта Долина коло Стрия в Галичинї.

Важне для кождого!

Випродаж!

По дивно дешевій цїнї, **лише за 2 зр. 95 кр.** прекрасний ґарнїтур, зложений **з 14 цїнних предметів,** а іменно:

1 годинник нїкльовий, анкер ремонтоар (на жадане посріблений) з гарно ґравірованими окадинками, докладно зреґульований, з три лїтною ґарантиєю і етуі.
1 гарний ланцушок з ґолдини або нїклю з кутасом. Парискої системи.
1 шпилька до краватки, з ґолдини з іміт. брилянт.
1 пара позолочених спинок до маншетів, марка „garantie“.
1 ґарнїтур (5 штук) спинок з ґольдини до ковнїрцїв і сорочок.
1 пара ковтків з правдивого срібла, значеного урядом.
1 перстень з ґольдини з гарним каменем.
1 кишенкове зеркальце і етуі.

Сих 14 гарних і цїнних предметів разом з годинником (анкер ремонтоар) розсилає за 2 зр. 95 кр. (за післяплатою або висилкою наперед гроший) фірма:

Brüder Hurviz

Exporthaus, Krakau, Stradom Nr. 17.

Коли се кому не сподобає ся, може до 8 днїв звернути і дістати гроші назад, одже нема резіка.

Богато ілюстровані катальоґи годинників, ґарнітур золотих, срібних і з хіньского срібла товарів по малій цїнї — gratis i franco.

Друкарня „Руской Ради“ в Чернівцях

отворена в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї,

загально признаний знаменитий

усмирюючий лїк на втиране

по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

загально улюблений лїк

все лише в ориґінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празї.

Ріжнородні новости! Материї на меблї, стори накривала.

Вистава і отворене

ТОРГОВЛЇ КИЛИМІВ

фірми

Берцю Вендера Синів

Чернівцї, улиця Паньска ч. 9.

Найбільший вибір килимів, материй на матераци і т. д. в ріжних цїнах.

Великий склад ріжнородних Перских і Смірненьских килимів і т. и.

сля найновійшої моди

Килими сальонові,
Килими до завішаня
Килими Velour і
Килими Axminster

Для остороги!

Стара знана фірма

Берцю Вендера Сини, Чернівцї, готель Паріс

лишає ся дальше заосмотрена в великий вибір товарів.

Новости

в Килимах Odison-a
Килими з вовни
Килими з шпаґату
Килими з юти і. т. д.

Оздоби до кімнат. — Кошикові меблї, вишивані накривала матераци і т. и.

Задля сего, що не можемо тут вичислювати всї наші артикули, тому просимо Вп. П. Т. Публику,

аби зволила ласкаво заглянути до нашого новоурядженого льокалю.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Володислав Секерский.**

З друкарнї товариства „Руской Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 59. Чернівцї, недїля дня 19. мая (1. червня) 1902. р. Рочник XVIII.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і недїлї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.
Редакция адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:
на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „
Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.
Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Православна церков на Буковинї а Русини.

I.

З опорожненем митрополичого престола в нашій православній церкві наступила знов хвиля, в котрій Русини мусять призадумати ся над способами, яких би їм ужити, коли хотять зарадити тій вічній путаницї, яка з причини румуньского національного шовінїзму у нашій православній церкві на єї згубу закрала ся, і як нам не допустити, щоби ті давні часи шовінїзму і деморалїзациї Мораревого владицтва ще раз до нас не загостили. Вправдї Русини доси не можуть нарікати на особу теперішного ґенерального вікарія а будучого митрополиту епископа о. Владимира Репту, котрий своїм високим образованєм і знанєм теперішного сьвіта, дає як найбільші надії, що він далекий від всякого національного шовінїзму не буде і нас Русинів як се злопамятної слави митрополит Морар робив, переслїдувати; то все таки не здолає він бути для нас справедливим, коли буде змушений рішати наші справи з такими фанатичними румуньскими дорадниками, як Калїнескул, Бежан, Прокопович і т. п. Бо як казали давні Римляни: nec Hercules contra plures; нема такого чоловіка, котрого би окружене не могло надужити від часу до часу для своїх цїлий, і так повторили би ся ті сумні часи незгоди, сварнї а затим і деморалїзациї, котрі всї разом так дуже понизили повагу нашої церкви в послїдних двох десятилїтях перед лицем сьвіта. Що будучий митрополит, хотяй би він і як далекий був від національного шовенїзму, а приданий лише виключно интересам нашої церкви не в силї буде постояти на довго при своїх засадах справедливости при теперішнім складї консисториї і національній борбі, можна з сего пізнати, що покійний митрополит Аркадій Чуперкович, котрий перед Русинами все признавав, що нам від митрополита Мораря великі кривди дїють ся, та що він, ставши митрополитом, їх направить, то все, хоть як велику мав волю, не здолав того в належитій мірі зробити, бо розвинений шовенїзм і бута розпищених румуньских проводирів, котрі уважали лише себе до всего повноправним, а Русинам відмовляли всякого права, не допустили єго до того. Згадаймо лише, кілько прикростий переніс він на собі за таку справедливу річ, як іменоване двох руских консисторских совітників і двох руских професорів унїверситетских.

А чого-ж можемо ми від нового митрополита сподївати ся? Чи потрафить він укоськати бутних Румунів і нам Русинам сяку-таку справедливість привернути? Судячи по тім, що ми послїдними часами на собі досьвідчили, і маючи так довголїтну практику в наших національно-церковних справах, можемо на певно сказати: що нї. Чоловік, що — як каже славний нїмецкий писатель Шер — є лише „лихо освоєною бестиєю“ а наші румунїзатори з консисториї стверджають неустанно правду сих слів всїми чвоїми вчинками супроти Русинів, чоловік нїколи не родить ся на то, щоби добровільно віддати своєму сусїдови то, що безправно у него загарбав, бо иначе він би не був „бестиєю“, а правдивим християнином. Се власне огорнуло наших румуньских шовенїстів з консисториї так дуже, що вони не зважаючи на божественні ідеали Христові о любві ближнього і справедливости, не признають Русинам жадних прав, і трактують нас не як братів одної церкви, а як яких безправних парiясів-рабів.

І щож нам, Русинам, в сїй хвили робити, щоби і нам привернена була справедливість, щоби і ми, будучи православними, не нарікали на свою єрархію і не наносили своїй церкві тим шкоди на втїху чужинцїв.

Найрозумнїйше средство на се є: роздїлити буковиньску архідієцезию на дві рівноправні дієцезиї, на руску і румуньску, відповідно до заселених ними територий, з осібними епископами і консисториями.

Се средство було би радикальне й розумне: так поступлено всюди, де народність не допускала до згідного пожитя в одній церкві. Так роздїлено православних Сербів і Румунів в Банатї; так роздїлено унїятских Русинів і Румунів в Мармарошскім на Уграх; так можуть і у нас зробити, бо поминувши що нас є дві нациї, руска і румуньска в одній церкві, то нас православних в Буковинї є тілько, що і без національних ріжниць, можуть дві дієцезиї істнувати. Така Дальмация, що числить заледви 250.000 жителїв православних має дві дієцезиї, в Задарі і Которі; а ми, що маємо більше як вдвоє, тілько вірних, не могли би мати дві дієцезиї? Крім того і з материяльного боку нема нїякої трудности, бо релїґійний фонд вистарчить ще на одну дієцезальну управу. — Треба, щоби верховодячі круги зрозуміли, що лише таким способом можна би завести спокій і порядок в нашій церкві і тим відобрати всяку причину до незгоди і сварнї.

Щоби наглядно довести, що таке радикальне средство для нас Русинів необходиме, коли хочемо, щоби та наша православна церков в руках Румунів не довела нас до роспуки і в чуже лоно не загнала, так позволимо собі зробити малий витяг із тої цїлої мартирольоґії, що ми в остатних 20-ти лїтах від своєї власної церкви з рук румуньских загорілцїв перетерпіли. — Хто хоче більше знати, най прочитає: Daszkiewicz, Die Lage der gr.-or. Ruthenen in der Bukowina і цїлу безлїч дописий в руских часописях. Ми-ж ограничимо ся лише на цїлком знані і загальні річи. Зачнемо отже від історії!

Судьбі подобало ся, щоби на териториї, котру ми тепер називаємо „Буковиною“, осїли два наро-

---

З обох боків.

Уривки з денника звичайного урядовця.

Написав **Василь Кравченко.**

(*Далї.*)

Справдї, і менї теє відомо, що мій друзяка здорово почав упадати до шіснадцятилїтньої полковникової панночки, через те я, не обідавши, несамовито побіг до „полковників“, прожогом ускочив до Любови Борисівниного покою! — Ще не повітав ся з нею по людськи, а вже кричу:

— Бувайте здорові... Прибіг до вас попращатись, бо зараз же треба їхать... Мій батько зараз туди приїхав...

— Що з вами?... — злякалась полковниця.

— Умерти, а зараз треба летїти до Райок... Мене ротнїй тільки на три дни пустить міг, а на більше — він права не має.

— От ловко, се то до речи!... — І наша Оксанка теж їде до Райок... — З вами на край сьвіта я пущу її!

Раненько другого дня я до желїзницї прямую...

— А ви куди? — спитавсь я на порозї вокзалу, зненацька наскочивши на капітаншу Чмілиху, Ганну Павлівну.

— От менї горенько, отсе тільки що телеґраму одержала — з Райок прислали... Там моя гарна знайома, старенька бабуня вмирає... Відвідати мушу...

— До речи: ви, я та Оксанка полковникова.

— Невже? А я й не знала!...

— Реґалїю вислужить хочеш чоловікови — се бачу, а як сього добиватимеш ся — побачу! — подумав я про себе.

Справедливі пани, звичайно, приїздять під третїй дзвінок, а ми, щоб не спізнитись, за годину приперлись; се нам за пів року здало ся!... Ходимо, нудимо... Отсе підбіжимо одно до другого, перекинемось слівцем, буцїм би то нам без нього і не дихать, і зараз тїкаєм у ростїч, бо почуваємо — обоє по одному дїлови!...

Таки діждали ся першого дзвінка — забігали люди, а я до Чмілихи вже більше вїдаюсь:

— Щоб не спізнитись, давайте, кажу, гроші, я візьму вам квита...

— Поспіеш з козами... Бачте, з охвіцерні ще не має нїкого, — відказує та.

— А на що нам ті охвіцери? Самі поїдем, — сказав я, стоячи на перонї і весело зареготавсь у вічи Чмілисї.

— Де-ж ви подїнете речи мої? — понуро питає в мене моя товаришка, і хочеть ся їй утїкти звідси, та не має де дїтись від мене!

— Речи ваші я вже заніс до ваґону, пропоручив там їх чоловічку... Сїдайте самі хутчій, а то не вспієте скочить, а поїзд посуне, — лякаю я її.

Вона дістала гаманчик з кишенї, нишпорило, роздивлялась у ньому, простягла навіть руку до мене — нїби то гроші хотїла давати, тай вмять хутко сховала їх у себе і сїла на ослончика байдужо...

— Як Оксанка приїде, то я її заведу до вас, — розворушую знову.

— А як не приїде? — схопила ся та...

Я теж кришку злякав ся, но креплюсь, а за тим і підхвабрюю:

— То-ж нам що з того — самі поїдем тай годї — адже ви до слабої їдете.

І знову за боки берусь, нагло зазираю у вічи своєї товаришки і не сорому менї з того реготу!...

— Еге, так, до слабої... Однаково... Позичає та очий у Сїрка, але не йде до ваґону.

За другим дзвінком з вокзалу стало видно, як он курява розляглась по дорозї — дзвінки, балабончики гудїли здалека... Ближче вже сяють бляхи на зброї. — Фурман затримав, конї спинились раптово. Полковник Михайло Кирилович, Любов Борисівна та Оксанка позлазили з полкової карети. Я не сержусь на підполковницю Скрипчиху за те, що вона і собі з полковниками присунулась сюди, бо в неї натура така, що, що хоч і „танцює для себе“, но й другим не мішає, тільки те ї досадно, що „Змія“ прихекалась на звощику, та от ще халепа, як се до неї з поручником Дахом умостив ся мій щирий друзяка Сосновський, адже й він, по мойому, Обушихи не терпить?! — О, бачу, вже „Змія“ засичала на мене здалека... Коли-ж не до неї тепер менї, бо ось саме перед носом у мене Чмілиха своїм цїлунком хоче з'їсти Любов Борисівну...

— Отсе мало сама не спізнилась, — солоденько говорить Ганна Павлівна до начальницї.

— Валентине Миколайовичу, візьміть но й менї квита до Райок, — погордо звернулась вона до мене... І знову „жере“ начальницю.

— А вам же куди? — щасливо спиталась Любов Борисівна. — У сей самий мент наші з нею очи зострілись і Любов Борисівна все розшолонала.

— Раненько відібрала телїґраму... Там слаба умирає. — Лепече Чмілиха.

— От щастє Оксанцї! — не даючи капітанші скінчити свою мову, радїє полковниця... Ї знову суміжне щасливе жіноцьке стисканнє!...

Далї Чмілиха раз, у друге впила ся в Оксану. І серцю я радий, бо Оксанка від неї кришку пручалась, ну, та ще-ж моя праця на далї була...

Ганна Павлівна на хвилинку відвернулась до мене, щоб віддать менї гроші за квита і видно менї, що в неї руки дріжать, бо в її калитцї занадто легенько! — Зглянулись ми з Чмілихою, обом стало сором, тай знову у ростїч розбіглись!...

Михайло Кирилович сам узяв квита Оксанцї з касе і теж менї передав „як кревному“.

— А ви куди? — трошки згодом спитавсь він у мене прилюдн... — Усї тут разом почули, що полковник — начальник і зараз він служби пильнує.

— До Райок... запхнув ся я, — ротний мене лиш на три днї пустив... — Батько мій туди приїхав — кличе мене до себе, щоби побачитись.

Хоч і не було багато часу, щоб довго прощатись, бо не вспіли пакунки занести до ваґону, як третїй дзвінок подали...

Любов Борисівна у десяте обцїлувала Оксанку, на останцї-ж ще й хустку поклала на очи. Оксанка кинулась нецї на шию і несамовито закричала:

— Мамуньо!...

Чмілиха ураз захлипала, Скрипчиха відвернулась, ховала свої сльози. На „Змії“ видно було те, що вона бачить

ди, ріжної природи і вдачі, але одної віри. Хто з них перший осїв ся в сїй країнї, не дуже се важне питанє, бо мало й користи з того, що хтось колись тут був перший. Розуміє ся, що хто дужший, той завсїгди забирає собі всяке право, навіть право до правди, будь вона історична, будь фактична. І теперішні Румуни відмовляючи Русинам всяке право до сеї землї, твердять, що вони були першими населенцями-автохтонами Буковини, а Русини зайшли до неї аж в ту пору, коли вона була прилучена до Галичини. Правда, що сї свої доводи відносять вони лише до тих часів, коли Буковина, яко часть молдавского воєводства творила з ним одну державну цїлість, і висновують із сего, що і учителї єї були з учителями Молдави одної народности — румуньскої. Однак инакше доказує история і топографія сих країв, ба й культура румуньского народу. В історії маємо незбиті доводи, що териториї, на котрих тепер Буковина, Молдава і Бесарабія розлягає ся, в XIII. віцї належали до могучих галицких князїв з дому Романовичів, і що були заселені самими Русинами. Доводом сего може послужити теперішний Ґалац, яко торгове місто засноване галицкими Русинами, що звало ся Малий Галич. Щоби тогди Румуни в сих країнах пробували, про те нема нїде в лїтописях і згадки.

Аж в XIV. віцї являют ся, Румуни виперті з Седмограду, під начальством воєводи Богдана Драґоша в теперішній Молдаві, і осїдають ся по розлогих, урожайних просторах молдавских. Драґош надає теріториї сїй імя: Молдава з причини, що єго улюблена сучка Мольда утопила ся в річцї, котру також з тої причини Молдовою назвав; призначає для краю герб, турову голову, на памятку свого польованя на котрім убив одного тура. Одним словом: Драґош заснував на займлених ним територіях нову державу: Молдову! Що жителї сеї держави, були більше Русини, як Румуни — то річ безпечна, бо і відки-ж був би ся взяв пізнїйше такий великий культурний вплив Русинів на тогдашний румуньский нарід, єсли би руского народу мало було? Культура Русинів, була тогди так велика, що такий нарід як Румуни, навіть не важив ся уживати в своїй лїтературі в церкві і урядї иньшої мови, як лише рускої. Сей вплив руского язика і письменьства тривав майже до кінця XVIII-го віка в цїлій Молдаві і Буковинї, бо при дворах воєвидів молдавских, в церкві і урядї був він язиком дипльомациї і висшого образованя, помимо того, що вже й язик румуньский з XVI-го столїтя почав був чим раз більше розвивати ся. Всякі історичні памятники з тих часів, як: грамоти воєводів, акти державні, кореспонденциї і т. п. написані по руски. Якже-ж иначе можна собі се явище обяснити, як не тим, що склад населеня молдавскої держави був переважно руский із висшою рускою культурою. Ба і тепер, не лише поодиноко або родинами, а цїлими селами мешкають з поконвіку Русини в цїлій Молдаві, де хотяй уміють по румуньски, розмовляють межи собою по руски. Се незбиті факти, які і теперішні історики і археольоґи Румунії не важать ся нїяк опрокинути. Лише наші домородні румуньскі шовенїсти думають, що своєю загорілостію зможуть історичну етноґрафічну правду і відтрутять нас від всяких правних претенсій. Але правду нїхто не вбє!

Що Русини в давній молдавскій державі були народом, осївшим давнїйше від румуньского, можемо пізнати, хоть-би і з дїла д-ра Данила Веренки, хотяй він єго більше патріотично як науково написав, бо всїма силами силує ся назви руских сїл і місцевостий виводити з румуньского, що єму нї раз не удає ся.

Навели ми сей уступ о первіснім заселеню молдавскої держави не на те, щоби сим доказати якінебудь притенсиї до того краю, а лише на то, щоби нашим шовенїстам, котрі в послїдних часах в борбі з Русинами так часто на свої историчні права покликують ся, ба навіть сю методу трактованя нашого спору до нашої церкви приноровити силують ся, показати, як дуже хитка ся дорога, і як легко довести може та їх метода як раз до щось противного від їх замірів.

Не на історії і документах основує ся теперішне право народів, а на єго дїйстнім істнованю. Бо як би хто хотїв виконати історичні притенсиї кождого народа, то в цїлім сьвітї повстало би сто раз більше переселенє народів, як в IV. віцї по Хр. З одної Буковини мусїли би тодї забрати ся Жиди, Нїмцї, Поляки, Липовани а може й самі Румуни, що знов таким чином могли би мати претенсиї і до самого Риму, з котрого вулиць Траян їх позбирав і завіз до давної Дациї.

які пекельні муки батують тут душі людські, коли-ж плакать зараз — не її час!... — Я з Сосновським зажурились... Тільки полковник не стеряв своєї поваги.

— Нїчого, нїчого, — підхвабрював він, — хутко побачитесь знову!...

А коли постеріг, що його речи тільки підливають вогневі олїї, то сам кахикнув разів зо два і висякавсь...

Кондуктор раз, у друге зацвірінькав, — поїзд почав сунутись — усї на ходу, штовхаючись, підбігали до ваґону, цїлувались — у вічи зазирали... На решті — проводачі всилу позіскакували з ваґону.

— Глядїть же менї, Валентине Миколайовичу!... — закричала до мене Любов Борисівна, махаючи хусточкою.

Ганна Павлівна не пустила мене до того одного віконця, котре зараз було відчинене у ваґонї, — з її янголячих очий річкою текли сльози, вона докірливо хитала головою до Любови Борисівни і ся здалека крізь власні сльози цїлунком, що шле Чмілисї, просить собі у сїеї панї вибачення. А ми, що були у ваґонї — кожде метушилось біля віконець, хапались, відчиняли — повисовувались на двір, журливо хитаємо головами до тих, що позіставались на перонї, а вони звідти всї махають нам хустками. Я та Чмілиха ще й зуби щилимо найбільше, щоб та громада, що на перонї зосталась, знала, як дуже ми їй вдячні за те, що все-ж таки й нас вона сьогодня проводила!...

* * *

(Далї буде.)

Промова посла Юрия барона Василька

на засїданю державної ради з дня 21. мая 1902.

Отсю промову, котру барон Василько мав підчас дебати над буджетом міністерства справедливости, подаємо не в цїлости, а лише деякі важнїйші місця, що живо дотикають і нас буковиньских Русинів:

„Висока палато! Скарги Буковинцїв стали майже пословицями. Коли лише якийсь з буковиньских послів заберав голос, то лише на то, щоби висказати оскарженя і бажаня буковиньского населеня, котрі в повній мірі оправдані, а котрих високе правительство попросту нехтує. Одна з найбільших реформ послїдних часів, новий порядок цивільного процесу, не розжила ся в нашім краю як слїд. Наше населене не пізнало ще користи сеї великої реформи, а головна причина тому се, що в нашім краю богато судиїв, що не уміють краевої мови". Бесїдник наводить на сїм місци із богатьох прикладів, які він мав при собі записані, лише два, що сьвідчать про всякі неприємности, які мусять терпіти правуючі особи лише тому, що не урядує ся в краевих мовах, або тому, що урядники чужинцї і не мають серця до наших людий. І так видають ся приміром засуди в нїмецкій мові. Засуджений не знає навіть часом, за що єго властиво засуджено, бо і протоколи списують ся в нїмецкій мові. Одну бідну жінку з околицї бесїдника засудили на 25 зл. кари. Она справдї дістала кавалок паперу, але не знала о що ходить. Дізнала ся о тім аж від екзекутора. Наслїдки незнаня краевої мови показують ся в тім, що пани судиї стають нетерпливими супротив сторін, і що они на людий викрикують ся, котрих не розуміють, а котрі просять о деякі поясненя. Так стало ся в послїдних часах, що якийсь урядник в черновецкім судї викинув за двері одну паню, що допитувала ся до якогось урядника. Ся панї не була нїхто иньший, як жінка президента суду, п. Кляра. Розуміє ся, що урядника покарано, але кілько разів они виходять безкарно, коли они мають до дїла зі селянами.

Потім скаржеть ся бесїдник, що сенат також не розуміє краевих мов, що він не по своїм власним інформациям, але по чужим віддає голос. В таких випадках стає голос таких судиїв незаконною формальностию.

Не лїпше має ся річ по повітових судах, де урядують одинокі судиї. По повітових судах повинно урядувати ся на тій краевій мові, котрою говорить населене. Під страшними аномалїями в тім зглядї терпить серетский і сторожинецкий повіт. Судиї Русини змушують правуючі особи говорити по руски, Волохи по волоски (пос. Николай Василько: А обох сторін примушують говорити по нїмецки).

Бесїдник скаржить ся, що ґрунтові книжки і катастральні мапи дуже злі, що витяги з ґрунтових книжок стоять дуже дорого, що майже всї процеси о власність повстають із позакнижкових перетягнень. Сї дорогі процеси се головна причина еміґрациї нашого селяньства до Канади.

(Конець буде).

Полїтичні вісти.

Спільні делеґациї.

На початку засїданя президент Бернрайтер повідомлює, що дел. Клевайн вніс предложенє за підвисшенем платнї військовим. Відтак занимає слово дел. ґр. Шенборн і полемізує з Доберніґом що-до складу делеґаций та зі Штайном що-до становиска папи римского в католицкій церкві. З огляду на сьвітову полїтику висказує признанє ґр. Ґолуховскому.

Дел. Штайн в полемицї з Шенборном повторює своє твердженє, що папа римский відгриває також полїтичну ролю і тому є начальником партиї.

Мінїстер ґр. Ґолуховский відповідає на виводи бесїдників про тридержавний союз, стверджуючи, що взагалї сего року лагіднїйше виступано против него, чим за попередних лїт. Сей союз не має жадних иньших цїлий, як лиш мирову і дефензивну. Що до торговельних трактатів то не треба їх тїсно лучити з полїтичними констеляциями і союзами. Не можна посьвячувати потреб держави зглядам материяльної натури. Однак мінїстер думає, що лекше прецїнь осягнути користні трактати з заприязненими державами, чим з иньшими. В справі брукcельскої конференциї австрийска дипльомация завчасу старала ся зробити всьо, щоби осягнути можливо найкористнїйшу ситуацию, але чи Анґлїя була би уступила, коли-б Нїмеччина була підперла Австрию, сего не можна сказати рішучо — думки подїлені в тім зглядї. Коли делеґати уважають невідповідним приступленє Австриї до брукcельскої конференциї, то можуть дати сему вираз і відкинути або приняти конвенцию в обох палатах державної ради. Що до руху los von Rom завважає мінїстер, що хотяй знає про істнованє товариств для підпираня протестантизму в Австриї, то однак правительства нїмецкі (пр. пруске, баварске, саске) заховують ся в тім зглядї correct.

Після подрібної дискусиї принято етат мінїстерства заграничних справ і приступлено до дискусиї над окупацийним етатом, який реферує дел. Вукович. По промові дел. Сильвестра спільний мінїстер скарбу Каляй подав образ розвою відносин в Боснї. Коли мали приступити до голосованя, не стало комплету. Слїдуюче засїданє дня 5. червня о год. 4. пополудни.

Против славяньскої лїтурґії.

Бурмістр Сплїту Мілїч оголосив був статю, взиваючу до аґітациї за введенем в дальматских церквах старославяньскої лїтурґії. Епископ в Сплїтї, Накич, видав тепер пастирский лист против сеї статї, закидаючи їй повно єретицких і схизматицких блудів, і підбурюванє населеня до відступленя від католицкої церкви.

Відкритий атентат в Царскім Селї.

В Царскім Селї перед царскою палатою арештовано дївчину, при котрій знайдено вибухову материю завинену в хустинї. Відкрито з'орґанїзований, з найменьшими подробицями динамітовий атентат і унеможливлено єго в послїдній хвили. Арештовано також двох підозрілих людий, котрі крутили ся коло палати. При них знайдено шифровані письма і набиті револьвери. Всї арештовані відмовляють всяких зізнань. Справу держать в як найбільшій тайнї.

Розрухи на Балканї.

В окрузї Османе прийшло до бійки між турецким військом а ватагою болгарских революціонерів. Пять Болгарів убито а 4 ранено. По турецкій сторонї погиб оден вояк, а оден ранений.

Атентат на анґлїйского короля?

До спальнї короля Едварда дістав ся якийсь чоловік. В наслїдок того розійшла ся поголоска о атентатї на житє короля. В офіцияльних кругах говорять, що се був якийсь божевільний.

Переговори в Африцї.

Передвчера вечером скликано нагло на вчера кабінетову раду. Участь в нїй взяв також Чемберлен, хоч терпить на гостець. В палатї послів льорд Бальфур заявив, що імовірно буде міг в понедїлок предложити палатї результат переговорів з Бурами. Додав, що еще не цїлком певний, чи буде міг се зробити в понедїлок.

НОВИНКИ.

Іменоване. Цїсар надав радникови краевого суду Теоктистови Томащукови в Радівцях титул і характер радника висшого краевого суду, увільняючи его від такси.

Рускі посли в державній раді. Під таким заголовком подали ми в однїм з послїдних чисел статю взяту з „Дїла“ без того, щоби додати кілька слів від себе. Виборцї п. посла Пігуляка чули ще тамтого року на зборах, на котрих складав п. посол Пігуляк, справоздане з своеї дїяльности, яке становиско занав він від разу в справі сполуки всїх руских послів в радї державній. Він застав між ними найгіршу ворожнечу. Здавало ся, що нї то до сполуки але до зближеня не прийде нїколи. Его перша праця була якось з нівелювати ті заострені зносини і справдї удало ся ему те. А що ще до тепер не належить пос. Пігуляк до руского клюбу то причини сего треба в тім шукати, що завсїгди до злуки треба дві сторони, а як одної або другої не можна знайти, то злука неможлива.

Загальні збори весняні каси пожичкової і щадничої в Василеві відбудуть ся 5. червня 1902 о 2. год. пополудни в домі п. Льонґіна Томоруґа.

Е. Томоруґ, касиер. Л. Томоруґ, началь. каси.

Товариство рускої прав. шляхти на Буковинї відбуло дня 17. мая 1902 видїлове засїдане, на котрім постановлено, щоби в Малім-Кучурові відбув ся вечерок музикально-декляматорский з танцями сеї весни і удїлено одному ученикови Е. Т. грошеву запомогу. До тепер удїлено вже тром ученикам, дїтям шляхтичів, запомогу.

За видїл:

Ведеш де Влад, голова.

До тов. рускої прав. шляхти на Буковинї уплатили членьскі вкладки: Андрон. Скраба, Теоф. Гнїдий, Ю. Кочала, Т. Циганюк, Василь Коча, Др. Т. Галїп. Щире спасибі!

М. Кракалїя, касиер.

Про недостачу професорів-Волохів розписав ся „Buk. Journal“ і нарікае на круги, що тому завинили, що нема достаточних сил для волоских ґімназий. Котрі то круги е, то „B. J.“ мовчить, щоби не уразити своїх союзників, до котрих зачисляе ся також Тумлїрж. За то нарікае на Русинів, що они своїми професорами засипують І. ґімназию в Чернівцях і т. п. А всьому Русини винні, кричить „B. J.“, котрий що згадне, то збрехне. Чи „B. J.“ знае о тім, що на черновецкім унїверситетї записаних на фільозофічнім факультетї 40 Волохів, а лише 8 Русинів.

Товариство православних сьвященників. В понедїлок, 26. мая відбули ся загальні збори сего тов. під проводом проф. К. Поповича. Між иньшим ухвалено на них післати депутацию до цїсаря, щоби она виразила в імени православного сьвященьства подяку за зміну чотирох деценїів у пять квінквенїів по 160 кор. Уконституоване нового видїлу відбуло ся як слїдуе: Проф. унїверситету о. Константин Попович презес, протоерей о. Григ. Гостюк І. віцепрезес, парох о. Михайло Купчанко II. віцепрезес.

Черновецка руска громада витала в „Народнім Домі“ в пятницю 30. мая милого гостя, п. др. Ґеорґа Адама. Він живо інтересуе ся нашою лїтературую, переклав не давно тому новелї нашої писательки п. Кобилянської, тому і вертаючи з Болгариї, котрими так само живо інтересуе ся, не минув наше місто, щоби не навідати ся до нашої громади. Всї дуже радо витали сего симпатичного чоловіка.

Драматичний кружок тов. „Зорі“ відіграе в недїлю 1. н. ст. червня с. р. в міскім театрі „Сватане на Гончарівцї“, народню оперету в 3 актах Квітки-Основяненка, а у вівторок дня 3-го червня „Трійцю гільтайску“, водевіль в 3 актах а 5 відслонах А. Нестроя, в перекладї В. Сїмовича. — Білети можна дістати скорше в торговлї паперу тов. „Рускої Ради“ при ул. Петровича ч. 2.

З українського сьвіта.

(З Америки. — З житя). Зїзд руских сьвященників і делеґатів руских церковних громад в Гарисбурґу, Па. (Далї.)

Щоби забезпечити ся перед влїзливостию католицких бискупів і щоби всї рускі церкви виглядали на вні як одно тїло — піднесено гадку, щоби кожда церков носила імя „руска церков“, а не Greek Catholic, Hungarian Greek Catholic, United Greek Catholic і тим подібні назви, котрі тілько баламутять чужинцїв і своїх власних людей. В тій справі забирали голос п. Кирчів, Хилак, Ю. Криницкій, Т. Хомяк і оо. Ардан, Підгорецкій та Дмитрів, а по довгій дискусиї збір згодив ся на тое, щоби всї церкви мали назву „руска церков“ так по руски, як і по анґлїйски.

Над справою урядового повідомленя латиньских епископів, щоби не приписували собі над Русинами права, забирали голос: оо. Ардан, Констанкевич, Підгорецкій та деякі сьвітскі люде, почім принято ухвалу, в протягу слїдуючих кількох місяцїв мають відбутись парафіяльні мітинґи і парафіяне если згодять ся на се — най повідомлять латиньских бискупів про свої ухвали.

Тепер прийшла під обради точка друга о записї церковних маетків. Кількох людей забирали слово, почім ухвалено, що маетки церковні повинні бути записані на тростіс (представителїв) громадских в той спосіб, щоби маеток весь міг переходити на їх наслїдників в урядї — але нїколи на католицкого чи якого другого бискупа або яких небудь поодиноких людий. Рівно-ж ухвалено, щоби зарадитись адвокатів і если тілько можливо, відобрати від латиньских епископів і ті церкви, що вже на них позаписувані.

Третою з ряду точкою була справа спроваджения потрібних і відповідних руских сьвященників до Америки. ОО. Констанкевич, Ардан, Підгорецкій і п. Кирчів широко обговорювали сей предмет. Бесїдники вказували на те, що без достаточного числа відповідних, патріотичних сьвященників годї тепер на разї о якийсь поступ між Русинами та латинники знаючи про се, старають ся всїми силами не допустити наших сьвященників до Америки, а в сей спосіб приспішити латиньщене тутешних Русинів. В виду сего, що впливови латинників піддають ся навіть рускі епископи і митрополит, ухвалено, щоби если нам не пришлють на наше жадане відповідних сьвященників — старатись о них зовсїм на свою руку, однак тілько о таких, що суть в повнім того слова значіню чесними людьми і рускими патріотами та перед своїм приїздом до Америки порозуміють ся з „Радою Духовною“.

Опісля прийшла під розвагу збору справа видаваня чисто релїґійно-моральної ґазети для американьских Русинів. Забирали голос: оо. Констанкевич, Бончевскій, Підгорецкій, Ардан и п. М. Грацонь з Мікіспорт, Па. Збори признали потребу такого видавництва, а дотично фондів на сю цїль сказали, що найлїпше, если заложить ся осібна в тій цїли видавнича спілка на удїлах і поведе сю справу. Зорґанїзувати ту спілку збір поручив о. Бончевскому. Що до сего, якою правописею мае бути ся часопись друкована, сказали зібрані, що се дїло приватне тих, що будуть ґазету писати і видавати.

Слїдувала пята з ряду точка вандрівних сьвященників-місіонарів. Збір заявив ся в засадї за тим, що доконче потреба таких місіонарів Русинам в Америцї, бо тілько в той спосіб можна знищити „парташкарство“ деяких сьвященників і уратовати пороскидуваних по плейзах Русинів від винародовленя. В виду того однак, що на разї нема подостатком сьвященників, котрі би заняли ті місця, где суть вже церкви — ухвалено справу місіонарів відложити на будуче з тим однак додатком, що если-б хтось з сьвященників схотїв піднятись сеї тяжкої працї, щоби ему дати всяку можливу поміч.

Не менче горячо диспутовано над справою виховуваня своїх власних руско-американьских сьвященників, бо лиш такі сьвященники будуть могли успішно працювати між молодим дорастаючим руско-американьским поколїнем. Після предложеня многих проектів зі сторони *так духовних як і сьвітских* участників збору, ухвалено, що найпорадніше було-б вже тепер старати ся о тое, щоби здібнїйші рускі хлопцї ходили до висших шкіл, а если котрий з них покаже охоту до стану духовного, щоби такого післати до краю на дальшу науку, або тут по скінченю американьских висших шкіл, під надзором руского епископа і старших сьвященників, до стану духовного приготовити. Розуміе ся, що в тім загал американьских Русинів повинен би дотичним молодцям помагати не лиш морально, але і материяльно.

Точку сему (приняте та поправки до статутів) відложено на разї на час пізнїйший. (Конець буде.)

З усїх сторін.

Вкрав льокомотиву. Із Симбірска в Росиї доносять про слїдуючу оригінальну подію: Якийсь молодий чоловік Іван Іванович сидїв зі своїми товаришами і запивав славну тепер в Росиї „монопольску“ (горівку, котру продае уряд подібно як у нас сіль і тютюн). Посидївши так до 8-ої год. вечером, почув нараз потребу перейти ся трохи по сьвіжім воздусї, а вибравшись на прохід, зайшов аж на стацию зелїзничу. Тут побачив він на шинах льокомотиву готову до руху, але коло неї не було нїкого, анї машинїста, анї топника. Ненадумуючись богато, скочив на льокомотиву, пустив пару, свиснув на сиґнал і поїхав зовсїм спокійно на прохід. Так приїхав він аж на стацию Кіндяковку, де зелїзниця розходить ся і побачив, що там переставки зле уставлені, задержав льокомотиву, переставив шини як потреба і поїхав дальше. Так уїхав він дванайцять верств від Симбірска, аж ему захотїло ся знову іти пішки на прохід дальше. Станув, лишив льокомотиву серед поля, а сам пішов. Не довго ходив, вернув знову, сїв на льокомотиву і зачав поволи вертати назад до Симбірска. Та й був би може спокійно вернув, але на пять верст перед Симбірском, побачив на шинах дрезину, на котрій жандарм і служба зелїзнича виїхали шукати втїкшої льокомотиви. Іван Іванович побачивши дрезину з людьми, зіскочив з льокомотиви і став втїкати, але коли жандарм крикнув, що буде стріляти, він станув і дав ся арештувати. Показало ся опісля, що Іван Іванович хотїв вкрасти льокомотиву, але коли вже мав еї в своїх руках і виїхав в поле, аж тогди не знав, що з нею зробити і постановив вертати назад, та удати, що він нїби то по пяному сїв на льокомотиву і поїхав на прохід.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Педаґоґіка, яко необходимо потрібна для успішного розвою людскости галузь знаня, еї стосунок до иньших наук і еї наконечна цїль.

Конець.

Отже грецке виховане мало характер лїтературний, щоби стоячи при кермі управи, утримувати в підданьстві добру половину як не $^3/_4$ мешканцїв краю, а наконечна цїль его була: вироблене сильних, сьвідомих горожан, котрі з'уміли би се успішно виконати.

То само подибуемо і у Римлян.

Християнїзм зніс вправдї невільництво, та не зрівнав слабих зі сильними, панів-маґнатів з визискуваними бідаками, а тим самим і наконечна цїль педаґоґіки не сталась через тое в сути річи совершеннїйшою, лиш та сама в ріжних фазах розвою прибирала ріжні форми; — що більше, дуже много стратила она на безвзглядній вартости, бо в тих часах заник у неї суспільний характер, а широко розвинув ся індивідуалїстичний, наслїдком чого найважнїйші справи загальної натури мусїли підчинятись особистим інтересам, котрі висувано *на перший плян.*

Коли зважемо на се, то зовсїм не здивуе нас, коли, ще в нових віках, мав відвагу Людвік XIV, сказати: „Франция — то я!“, бож дїйсно сей володар уважав, що цїла Франция, ба й цїлий сьвіт мае служити его *вузким особистим інтересам.* Такі понятя мали маґнати і превілейована шляхта, одинокі репрезентанти народів, бо черень не входила в рахубу.

В тім напрямі змінялись також урядженя і обставини суспільні, а з поступом часу поступала також: нерівномірність працї і ужиткованя еї продуктів. Иньшими словами: одні давали силу, труд, сами постепенно підупадаючи, а другі продукти еї богатїли. І дійшло до того, що стосунок одних до других зближае ся майже до відворотного. Коли до того звернемо увагу еще і на ту справу, що епоха вільної конкуренциї противставила чоловіка чоловікови, що в тім хаосї борби і зависти рвуть ся сполуки суспільні, одиниця привикае бачити одиницю, а поза нею не видить ширшої суспільности, як з поза дерев неможна доглянути лїса, то річ стане зовсїм ясною, що такі економічно-суспільні урядженя паралїжують засадничу функцию житеву.

Я умисне посьвятив пару слів начеркненю в найзагальнїйших зарисах незавидного сучасного економічно-суспільного стану, а зробив се тому, щоби тим яснїйше представити донеслість наконечної цїли науки педаґоґіки, котра стремить до такого розвою форми житя, де-б гадки, чутя і дїла опустили індивідуалїстичне становиско, уступились з поля безнастанного суперництва і борби, та зляли ся з загалом, запевнивши кождій одиници взглядно найбільшу силу щастя.

Якби суспільність осягнула таке виховане, якби особисті інтереса дїйсно ввійшли в стислу нерозривну звязь з загальними, а „я“ уступила-б місця для „ми“, тогди зникла би зьвіряча борба о екзистенцию, а лишилось би мирне, спокійне змагане о лїпшу долю, при чім вспільна праця над культурою і еї розповсюдненем посунулась би великаньским кроком в перед.

Правда, далеко еще до того, але вже відтепер треба до тої мети стреміти з цїлою консеквенциею в тій повній надїї, що колись засьвітить сонце правди, що використувані, понижені засядуть до вспільного стола з бутними потентатами нинїшного сьвіта, голодні наситять ся, а плачучі отруть сльози і настане в цїлім сьвітї щире семейне пожите, полягаюче на взаїмній помочи, взаїмній зичливости.

В лютім 1902. *І. Г.*

Кінцеве слово до Вп. Читачів.

Як на вступі зазначено, задачею сеї розвідки е поінформувати загал о значіню наукової педаґоґіки для успішного розвою людскости і заінтересувати нею так покликані до еї управлюваня учительскі сфери, як і ширшу сьвітлу громаду, тим більше, що у нас Русинів-Українцїв дуже мало, майже нїчого на тім поли не зроблено, хотяй і спосібности е досить до того і сама наука вихованя е гарна, всесторонна, о високій гуманній цїли, котрої докладне перестудийоване мож дїйсно справити інтелектуальне вдоволене, та принести суспільности взагалї, а свому рідному народови з осібна неоцїнену користь.

О скілько повелось менї вивязати ся із ееї, не легкої впрочім задачі, зволять ласкаво розсудити самі Вп. Читачі. Я лиш щиро бажав би, щоби в інтересї загалу найшла собі та наука в будучности як найбільше приклонників, любителїв і ширителїв.

Коли хоть десятий, хоть двайцятий, хоть пятьдесятий, перечитавши сї стрічки узнасть за відповідне взяти ся до докладного, або хоть побіжного студийованя того предмету, буду зовсїм вдоволений і тїшити ся му, що голос мій не був „вопіючим во пустини“.

Г.

На продаж!

Вигідна хата з огородом в старій Жучцї при державнім шляху, 1 км. від цукроварні а 2 км. від електричного трамваю. — Зголошувати належить ся до п. Ілї Ілюка, управителя в Кичері через Терешини.

Склад товарів Б. Бальтінестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахлярі коронкові і з правдивих струсьових пер, ручки перлові і з черепахи. Вахлярі Gasé, найновійший вироб, в білих, чорних і всїх иньших барвах модних.

Рукавички: білї Glacé, шкіряні земіш і шовкові у всяких довжинах для пань і панів.

Коци до подорожи на повози і санки, а також накривала на лїжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до снїгу.

Балеві краватки: найновійшого жанра. Балеві мужиські сорочки шовкові, з Piqué і батисту. Найновійші ковніри і маншети, хусточки шовкові, батистові і полотняні. Ґузики до ковнірів і шемізетові. Мужиські шкарпитки.

Ізза пізного сезону продають ся по дуже знежених цїнах всї товари кожухові, плетені, вовняні і черевики.

Найбільший вибір карнавальових товарів для панів і пань штіфлета і домові черевики: лакеровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, попелясті зі шкіри земіш.

Більші засоби на складї: перзияньскі кучми, дамскі зарукавки, чапочки, колїери і т. д. Правдива білизна Єґера: кафтаники, мужиські пончохи, шкарпитки, Chenillen Escharpes і хустки, вовняні шалї і хустки вовняні і полотняні дамскі спідниці, камаши; огрівачі пульса і литок; плетені вовняні і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дївчат і дїтий, а також футровані штіфлети. Черевики до совганки для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

Цїнник желїзних знарядів

Александра Копача

в Струтинї вижнім, почта Долина ad Стрий.

Коси з анґлїйскої твердої стали, подвійного гарту, світлі, з тонким полотном, дуже легкі, добре рубають гірску траву. — Хто заплатить 5 кільоґрамів кіс, отримає даром одну косу і один камінь до остреня. — Родимцї! Косїть моїми косами, то найлучші в сьвітї; косячи ними, заощадите і труду й здоровля. Не дайтесь дурити жидам і їх аґентам: 50 жидівских кіс не стоять одної анґлїйскої!

Довгота кіс в центиметрах:	65	70	75	80	84	90	95	100
За одну штуку з каменем: Кор.	2·10	2·20	2·30	2·40	2·60	2·80	3·00	3·20
На 5-килеву посилку іде штук	16	15	14	13	13	13	12	12

Озубнені серпи з анґлїйскої стали, дуже добре жнуть збіже і легко перетинають, так, що не чути їх в руках. Хто замовить 20 штук, получить 2 даром. — Цїна за один серп **60** сот.

Анґлїйскі бритви з тонким полотном з найлучшої стали. За 35 мінут можна обголити і 30 найтвердїйших бород. Одна бритва по **3** і **4** кор. — Бельґійскі каменї до бритв по **1** кор. і по **3** кор.

Мотики (сапи) до бараболь, кукурузи і всякої ярини, з найтвердїйшої анґлїйскої стали, не загинають ся анї в найтвердїйшій землї, штука **1** кор.

Брусаки до остреня кіс по 50 сот.

Маю також на складї **кешонкові дуже добрі**

годинники Роскопфи, такі, яких уживають на жел. дорогах і продаю по **20** кор., а ґваранцию даю на 10 лїт.

На всяке замовлене треба прислати 2 кор. задатка, бо инакше не вишле ся. Найлучше посилати гроші переказами і на них замовляки, щоби не тратити гроший на письма і карти. — Адрес:

Александер Копач,

в Струтинї вижнім, почта Долина коло Стрия в Галичинї.

Важне для кождого!

Випродаж!

По дивно дешевій цїнї, **лише за 2 зр. 95 кр.** прекрасний ґарнїтур, зложений **з 14 цїнних предметів,** а іменно:

1 годинник нїкльовий, анкер ремонтоар (на жадане посріблений) з гарно ґравірованими окадинками, докладно зреґульований, з три лїтною ґарантиєю і етуі.
1 гарний ланцушок з ґолдини або нїклю з кутасом. Париской системи.
1 шпилька до краватки, з ґолдини з іміт. брилянт.
1 пара позолочених спинок до маншетів, марка „garantie".
1 ґарнїтур (5 штук) спинок з ґольдини до ковнїрців і сорочок.
1 пара ковтків з правдивого срібла, значеного урядом.
1 перстень з ґольдини з гарним каменем.
1 кишенкове зеркальце і етуі.

Сих 14 гарних і цїнних предметів разом з годинником (анкер ремонтоар) розсилає за 2 зр. 95 кр. (за підплатою або висилкою наперед гроший) фірма:

Brüder Hurviz

Exporthaus, Krakau, Stradom Nr. 17.

Коли се кому не сподобає ся, може до 8 днїв звернути і дістати гроші назад, одже нема резіка.

Богато ілюстровані катальоґи годинників, ґарнітур золотих, срібних і з хіньского срібла товарів по малій цїнї — gratis і franco.

Друкарня „Руской Ради" в Чернівцях

отворена в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

КОТВИЦЯ

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї,

загально признаний знаменитий

усмирюючий лїк на втиране

по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

загально улюблений лїк

все лише в ориґінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця" з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празї.

Ріжнородні новости! Матерії на меблї, стори накривала.

Вистава і отворене

ТОРГОВЛЇ КИЛИМІВ

фірми

Берцю Вендера Синів

Чернівцї, улиця Паньска ч. 9.

Найбільший вибір килимів, материй на матераци і т. д. в ріжних цїнах.

Великий склад ріжнородних Перских і Смірненьских килимів і т. и.

сля найновійшої моди

Килими сальонові,
Килими до завішаня
Килими Velour і
Килими Axminster

Для остороги!

Стара знана фірма Берцю Вендера Сини, Чернівцї, готель Паріс лишає ся дальше заосмотрена в великий вибір товарів.

Новости в Килимах Odison-a
Килими з вовни
Килими з шпаґату
Килими з юти і. т. д.

Оздоби до кімнат. — Кошикові меблї, вишивані накривала матераци і т. и.

Задля сего, що не можемо тут вичислювати всї наші артикули, тому просимо Вп. П. Т. Публику, аби зволила ласкаво заглянути до нашого новоурядженого льокалю.

Видає товариство „Руска Рада" в Чернівцях. За редакцию відповідає Володислав Секерский.

З друкарнї товариства „Руской Ради" в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 60. Чернівцї, недїля дня 22. мая (4. червня) 1902. р. Рочник XVIII.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і недїлї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К.	— с.
„ пів року	10 „	— „
„ чверть року	5 „	— „
„ місяць	1 „	70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Православна церков на Буковинї а Русини.

II.

Тут наведемо еще один момент, на який румуньскі загорілцї покликують ся, яко на чинник, котрий їх управняє верховодити над Русинами, а се, як вони кажуть, їх висша культура від Русинів.

Мв вже горі видїли, що культура була висша, але не у Румунів, а у Русинів, бо все, що було культурного, брали Румуни від Русинів а не на відворот. Не лише дїпльоматичний і урядовий язик їх воєвидїв і церковний був руский, але навіть й язик народний, а то навіть назви найпримітивнїйших культурних знарядів взяли Румуни від Русинів; найлїпший доказ висшости рускої культури над румуньскою. Правда що теперішні Румуни силують ся сю незбиту правду затерти і то тим, що всїми силами викидають рущину з своєї мови а натомість упроваджують латинику книжну в румуньский язик, але чи се покриє їх культурну бідноту — сумнїваємо ся. Нарід, що віками призвичаїв ся до назв руских, не так легко покине їх на втїху своїх верховодів. Такі слова, як: milostenie, росăинţă, duchol, або: podcova, grebla, siccă і тисячі иньших руских слів нарід румуньский не покине, а буде їх завсїгди уживати, на доказ того, що руска культура висша від румуньскої.

А тепер загляньмо до етноґрафії сих двох народів. І тут показує ся, що Русини о много висші своєю культурою від Румунів! Заїдьте хто до Молдави або Бессарабії межи Румунів, а увидете, на якім низьким щебли культури стоять Румуни там в своїм головнім гнїздї. Край пребогатий, ситий, лише рук потребує, а помимо того нужда і біднота, і дич визирає з кождого закутка! Села — то не рускі села з красними хатами, садами і городами, а купи лїпянок загороджених з прутя і обкиданих глиною і то без всяких огородів і оплотів на пустополици! А запитаєте ся якого селянина: „А де ваші огороди?“ „Нема у нас огородів“, скаже. „А де купуєте цибулю, моркву, петрушку, огірки і звичайно всю ярину“, то відповість вам стереотипно: la lipoven! Отсе вам найлїпший образ культури румуньского народу! Наші люди що йдуть до молдавских міст на роботу, не можуть досить нарозповідати ся, який простий і непорядний румуньский мужик! Навіть, хлїб, що его що для їсти потребує і той не уміє у себе дома спечи, але пече его на третім-четвертім селї в пекаря! Деж тут та висша культура, котра нам Русинам би мала імпонувати! Єсли Румуни в Молдаві сяк-так жиють, то мають се завдячити лише великому богацтву та урожайности своєї землї а не своєму культурному елементови; в иньшім краю вони давно повигибали би з голоду і непорадности. — Не в тім лежить висшість культури народу, що до него признаєть ся кілкадесять панів дїдичів, а в просьвітї і культурі широких мас народних, чим Румуни похвалити ся не можуть.

Може думають Румуни, що вони тому від Русинів висші культурою, що мають вже національну державу! Сим також най не дуже чванять ся, бо се не є їх заслуга, а судьби. Судьба хотїла, щоби Росия закусила зуби на Туреччину і завзяла ся єї доконче з Европи вигнати. І вийшла користь з сего: для Греків, для Сербів, для Болгар, тай і для Румунів. Але най би Румуни, побули який десяток лїт під Росиєю, як се Русини на своїй шкірі досьвідчили, а тогди видїли би чи їх культура устояла би ся перед культурою тих народів. Єсли Румуни в Буковинї або на Угорщинї або Семигородї культурнїйші від своїх братів в Румунії, то се мають завдячити лише окружаючим народом, від котрих, а то їм треба признати, вони всї культурні елемента совістно приняли і ними далїй розвинули ся. Але сим не хочемо сказати, як коли би Румуни взагалї були нездібні до культурного розвою і не могли ся з часом культурно розвити; але наводимо се на то, щоби їх полїтичні менери не думали, що культура їх народу вже така висока, що з нею можуть навіть вже й другим народам накидати ся, ба що вони задля висшої культури свого народа є в праві апробувати собі надзвичайні привілеґіа над Русинами.

Послїдними часами румуньскі полїтики в родї Янка Фльондора, поборюючи справедливі домаганя Русинів, уживають так нераз суперечних собі средств, і запутують ся ними так незручно, що зі всїх їх балаканин виходить нераз чисте куріозум. Так говорять явно: „Наша (зн. румуньска) культура“ є висшою від рускої, значить ся: Румуни яко культурно висші мають верховодити над Русинами. Тимчасом иньшим боком кажуть: Русини винародовляють нас! Нїчого тут багато розводити ся, що такі вискази цїлком суперечні, бо кождий історик культури народів знає, що лише той нарід винародовлює других, звичайно сусїдний нарід, що на щебли культури людскої стоїть від него о много низше; отже, коли се правда, що Русини Румунів винародовляють, то вони мусять стояти в культурі висше, як Румуни. А се факт, котрий і Русини таїти не сьміють, що вони Румунів винародовляють і то навіть скорим темпом, але се є найлїпшим доводом, що Русини помимо їх демократичного складу, культурно висші і сильнїйші як Румуни! Такі села, як Топорівцї, Раранче, Кучурів великий і др., котрі майже перед нашими очами зрущили ся, а другі, як Магала, Бояни і др. — еще рущать ся, є найлїпшим доводом, повисшого висказу. — Але запитаємо ся всїх честних Румунів: хто в сім винен? Чи руский нарід, стикаючи ся з румуньским, коли его винародовляє, робить се сьвідомо і з наміром? Чи може який Румун на се притакнути? — Нї! Кождий знає, що наш нарід є спокійний і тихий: він свою мову нїкому не накидає, противно, щоби чужинцям догодити, силує ся его язиком говорити а се є для нашого народу характеристичне! Навіть тогди, коли Румуни загорнувши православну церков в Буковинї в свої руки, стали его своїм румуньским шовенїстичним духовеньством збиткувати, не обзиває ся він за свою кривду — а терпить єї безконечно. Що би зробили, приміром, Чехи або Поляки, коли би з ним чужонародний парох так поступав, як приміром парох в Кучурові великім або в Чагрі, де рускі парохіяне не можуть допросити ся їх, аби для них по руски в церкві відправляли, десь колись, та хоть раз до них по руски заговорили! Отже-ж коли Русини винародовляють Румунів, то не своєю аґресивностию але своєю висшою культурою. Коли тимчасом Румуни Русинів винародовити не в силї, хиба лише румуньский консистор своїм терором сьвящеників-Русинів. І видимо дивне явище: в горї — румуньский консистор винародовляє нам інтелїґенцию — сьвящеників, і робить з них ренеґатів, а в долинї руский нарід винародовляє своєю культурною силою — Румунів селян! Там дїє ся то насильством-кулаком, а тут все природно! Чия-ж культура висша?

Знаємо добре, що Румунам встидно се признати, але най розтолкують се явище, коли знають, яким иньшим способом. Щоби свою національність в краю збільшити, взяли ся такі румуньскі патріоти, як Янко Фльондор і др. до дуже дивних способів.

Янко Фльондор цїлком без церемонії анектує всїх резешів, де би вони не були для Румунів, хоть з них нїхто і слова румуньского не уміє. Так не встидав ся він перед роками в соймі зажадати для резешів в Костинцях румуньскої школи, хотяй нїхто й слова по румуньски не уміє. — Знак тому, що і так звана інтелїґенция румуньска, не дуже так високо інтелїґентна і культурна, коли вона такими некультурними способами думає свою власну нацию збільшити. — Ми би їм иначе порадили, вони мають як свому народови помогати: Дайте Русинам спокій, най вони розвивають ся, як можуть, не накидайте їм вашої культури, котрої они не потребують, не населайте до них своїх фанатичних сьвящеників, щоби їх навертали до вас, але звернїть ся найлїпше до свого народа, і просвіщайте его, бо він дуже лишив ся по заду Русинів. Се буде для розвою вашого дорога коротша і лїпша; а так на Русинах протратите лише марно ваші сили.

Промова Александра Барвіньского

на 2-ім засїданю австрийскої делеґациї в Пештї дня 27 мая 1902 при міністерстві заграничних справ.

Висока делеґацие! Не дасть ся заперечити, що сегорічних образ делеґаций вижадали в полїтичних кругах з певним напруженем, як і поясненя загального полїтичного положеня із міродайної сторони і се не без поважних причин. Виглядало так, мовби в тридержавнім союзї, сїм головнім стовпі нашої заграничної полїтики, проявили ся доволї значні щелини, як один бесїдник в буджетовій комісиї се доволї влучно назває. Колиж з одного боку нагадаємо собі останнє францускo-італїйске залицане, а в престольній річи короля Віктора Емануїла не находимо нїякої згадки про тридержавний союз, хоч він є основою заграничної полїтики Італії, а з другого боку роздумаємо над надїями російских дневників, як „Новое Время“, котрі покладали великі надії на францускo-італїйске зближенє, Росию уважали яко третю в будучім францускo-італїйскім союзї, а по новім тридержавнім союзї сподївали ся заведеня зовсїм иншого ладу на балканьскім півострові, то мимохіть мусїли виринати сумнїви що-до дальшого єствованя тридержавного союза, а бодай можна було здогадувати ся, що починає ся сей союз розкладати. Також очивидне від якогось часу залицане Італії до Альбанців і сердечні взаємини з Черногорским князем, сим заводовим тестем, котрого жадобу єї взаємини лише підсичували, не розбуджувале великого довіря. Відносинє на Балканї з весною прибрали доволї неприязний вигляд. Неспокої в Альбанії, аґітация висланників болгарско-македоньского комітету в Македонії і ворохобня в Новім Базарі нагромадили стільки пального материялу, що можливість поважного замішаня не була виключена. Російский сусїд уже недавно по так званій конференциї задля розброєня в Газї якій др. Герольд сегодня висловив такі похвали, зробив нам несподїванку з новими стратеґічними зелїзницями, які в случаю мобілїзациї мають значно улекшити транспорти двом головним зелїзницям Петербург—Вільно—Варшава і Москва—Міньск—Варшава, прискорюють нагромадженем військ на австрийско-нїмецкій границї о 3 до 5 днїв, а тим способом вельми пособляють готовости російского наїзду.

Супроти такого складу обставин було се конечною потребою, щоби вельми захмарений небосклін полїтичний проясненo. Се стало ся з відкритем делеґацийної сесиї так в престольній річі, як і у виводах міністра заграничних справ, з яких віє повною надією на удержане спокою. Престольна річ зазначує вельми коротко і предметово дві важні події, що полїтичне положенє в нїчім не змінило ся і що плеканє щирих взаємин з союзними державами буде і дальшим безнастанним змаганем правительства.

Замітно, що в престольній річи нема виразної згадки про тридержавний союз, однак в дві години опісля ґр. Ґолуховский в своїх виводах заявив: „головні стовпи нашої полїтики стоять ненарушимі“ і сим многозначним реченем розвіяв всякі сумнїви що-до єствованя давних союзних взаємин. При сїй нагоді почули ми в перше з міродайних уст,

що речинець тридержавного союза кінчить ся в 1903 р., але що союз має бути відновлений, позаяк три держави прирекли собі формально удержане союза і в своїм часї приступлять до підпесу відновлених договорів.

Є. Е. др. Голуховский, котрий обняв по своїх попередниках тридержавний союз яко спадщину, яко певну кріпость нашої монархії і з послїдовностию та вірностию засадам старае ся удержати сю кріпость, хоч би особливо оборонний мур Італії зуб часу доволї значно знищив. Сими поясненями роз'яснила ся темрява, яка налягла була над нїмецко-австрийским союзом по відомій промові нїмецкого канцлера з дня 8 січна с. р., а з другого боку виходить з сих пояснень, що переcправи між ґр. Більовом а Прінетим переведені у Венециї в справі віднови тридержавного союза довели до певних вислїдів, що в останних днях також потвердив Прінеті в італїйскім парляментї.

Не стоїмо отже вправдї перед довершеною подїєю, однак віднова тридержавного союза не підлягае сумнївам.

Вельми цїнні були також виводи мінїстра про ество і цїли тридержавного союза. Вправдї не виявлено нїчого нового, однак значїне слів мінїстра лежить в тім, що короткими, але видатними словами потверджено цїли тридержавного союза, що сей союз не мае нїякого зачіпного напряму і в своїм естві є консервативним союзом і длятого мае на цїли обезпечене власного стану посїданя кождого з союзників, удержане мира, запобіганє запутанинам, які могли би бути шкідними для союзників. Свої виводи що-до загального обезпеченя мира доповнив ґр. Ґолуховский, що змаганя тридержавного союза тим визначують ся, щоби шкідні впливи подїй, які відгривали би ся в иньших областях, спиняти — а колиб се не повело ся, не допускати до їх прояви.

(Конець буде.)

З державної ради.

Інтерпеляциї.

На вчерашнім засїданю палати послів п. Пернерсторфер зажадав, аби президент палати звернув ся до мінїстра судівництва в справі конфіскати лїнцкою прокураториею відчитаної в палатї інтерпеляциї. Президент обіцяв се зробити. П. Дашиньский інтерпелював президента мінїстрів в справі виганянь ческих і польских робітників з Прус. Мінїстер заграничних справ не зробив в тій справі нїчого поважного. Дашиньский інтерпелював також мінїстра судівництва в справі поступованя начальника повітового суду в Чорткові, а мінїстра внутрішних справ в справі подїй при виборі посла до ради державної в Тернополи.

Емеритура держ. урядників.

Мінїстер фінансів предложив проект закона в справі зміни закона, зглядно доповненя постанов о емеритурі державних урядників. На підставі сеї норми емеритура для державних урядників, котрі перед 1 вересня пішли на емеритуру, має бути підвишена в низших 5 клясах ранґи о 10%, однак найменше підвисшене має бути 800 к.

Платня вдовиць.

Мінїстер фінансів предложив дальше проект в справі дальшого підвисшеня платнї для вдовиць по державних урядниках і державних учителях. Після сего закона підвисшене має наступити о дальших 25%. Загальне підвисшене не повинно переступити 50% первістної платнї.

Інжинїрский титул.

Предложене о інжинїрскім титулї відіслано на внесене Штайнвендера назад до комісиї.

Термінова торговля збіжем.

В дискусиї над предложенем о терміновій торговли збіжем мінїстер рільництва заявив, що правительство не противить ся законови, котрого цїлею є обмежене термінової торговлї збіжем і млинарскими фабрикатами. Дискусия була впрочім дуже коротка. По промові ґенеральних бесїдників засїданє замкнено.

Палата панів.

На вчерашнім засїданю палати панів розпочала ся буджетова дискусия, в котрій др. Кербер порушив найважнїйші справи внутрішної полїтики Австриї.

Національне питанє і парлямент.

Мінїстер не хоче ховати голови перед національним питанем. „Се питане мусить бути розвязане. Правительство рішило сю важну справу безпроволочно зближити до полагодженя. Тревале розвязане національного питаня введе нове уформоване відносин в палатї послів, котре запевнить палатї правдиву спосібність до полагоджуваня важних задач державних. Мимо парляментарного полагодженя буджету, дотеперішний спосіб нарад не дасть ся удержати, треба буде подумати над иньшим методом і наслїдувати примір иньших держав в нормальнім і скорійшім полагоджуваню буджету. Конечною річию є, аби перед кождою сесиею мати вже більше меньше уформований образ ходу сеї сесиї і не тратити часу потрібного до працї. Однак передовсїм маємо обовязок через полагоджене національного питаня оперти державу на сильних підвалинах“.

Угода з Угорщиною.

Президент кабінету застерігаєсь против евентуального закиду, що Австрия хоче використувати Угорщину, або здержати єї економічний розвій. „Австрия має в Угорщинї головний торг для продуктів свого промислу, а рівночасно є головним торгом для продуктів угорского рільництва. З того можна би заключати, що економічна спільність обох держав стоїть на сильних ногах і не повинна бути квестіонована. Але так не є. Суть іменно иньші обставини, котрі стоять на перешкодї, так, що не можу затаїти перед палатою моїх сумнївів що до результату так довго треваючих вже переговорів“.

Рішучість Кербера.

„Не хочемо нарушити угорского стану посїданя, анї що небудь забирати, але не можемо позволити на се, аби була можлива інтерпретация в некористь Австриї. Так само конечно є управильнене условий нашого економічного істнованя і тут від наших услівій не відступимо. Однак всї мусимо старати ся о скоре закінчене переговорів, аби не допустити до примусової ситуациї, з правила нещасливої, котра не дасть ся погодити з понятем мирового дїланя. Хочемо іти до найостаточнїйших границь вічливости, аби задержати спільність, але не причинимо ся до спільности, котра не буде істнувати в дїйсности“.

Буджет.

„Австрийский буджет опертий на сильних підставах, але в будучности треба поступати дуже осторожно супротив видатків, котрі увійшли до буджету“.

На першім засїданю закінчено ґенеральну дискусию над буджетом і полагоджено буджет мінїстерства просьвіти.

Дезорґанізация — чи що гірше?

(Допись з Галичини).

Львівске „Дїло“ передрукувало допись „Буковини“ про „новий загуменок“, але додало до него кілька заміток, котрих не можемо лишити без відповіди, тим більше, що придаємо цїлій сїй справі загальнїйше й глубше значїне.

Отже „Дїло“ називає себе — орґаном „Народного комітету“ й „Народної Ради“ і твердить, що яко таке висказало свій суд про загуменок вже в ч. 106-ім в статї про „папский ювилей pod jednym dachem“. На се ми скажемо от що: Поминаємо, що допись „Буковини“ була написана на два дни перед згаданою статею „Дїла“, алеж ми знаємо довевно, що редакция „Дїла“ і члени „Народної Ради“ й „Народного комітету“ були на вступній нарадї над ювилеєм, котра відбула ся на кілька днів перед статею „Дїла“! Та „Дїло“ надумалось написати сю статю що-йно по тім, як комітет „краєвий“ уже уконституував ся, отже поневчасї! Зрештою до „Дїла“ нам мало... дїла. Нехай оно себе уважає чим хоче, ми-ж знаємо, що оно є попередвсего „орґаном“ — редактора, передплатників, та спілки его властителїв, а се зовсїм невірно, щоб ся, чи друга статейка „Дїла“ мала, сама собою, бути вже відзивом чи „Нар. комітету“, чи „Народної Ради“! Отже ми стверджуємо ще раз: нї „Нар. комітет“, нї „Народна Рада“ не виявила доси (а не то в пору, коли се було рішучо вказане) свого становиска що до „краєвого“ обходу папского ювилею. Що більше, „Дїло“ боронить тих, що беруть участь в загуменку, що ось то они дїлають в доброй вірі, а рівночасно „Свобода“ — замісць візвати сих людий, щоб не поганили себе стаючись нужденними прихвостнями безличних гнобителїв власного народа, взиває їх лише, щоб... „не уважали ся репрезентантами“.

Се стара як сьвіт істория, і у нас і у иньших народів: цїлий народ не в силї себе зрадити й запродати, а зраджують й запродують его все одиниці, запродують і роздрапують крипка по крищцї се, чого не в силї зрабувати ворог, майно, честь, історичну традицию. А нагода для „Народного комітету“ виступити в сїй справі з осібною, поважною і рішучою заявою, так супротив Риму, як і супротив польского шовінїзму, була (і все ще є) дуже добра і важна: таж передставник польскої молодїжи Плютиньский відважив ся на ювилейнім комітетї говорити не лише про „народні“ польскі інтереси на — wchodnich kresach rzeczy pospolitej, але до того в уміщенїй в львівскім „Słow-i polsk-ім“ статї, експльоатуючи з звичайною у польских шовінїстів нїкчемностию — для польскої полїтики справу нещасних білоруских унїтів, відважив ся польскому розвоєви протиставити московский й жадати насьмішливо, щоб ми замісць упоминати ся о своє у себе вдома (о „унїверситетскі індекси“!), боронили радше сих унїтів!! Сей нїкчемний шовінїзм домагаєсь тим більше відпору, що як раз він мусить звести нїнащо навіть найлїпші наміри Риму супротив нашої церкви!

Хиба-ж се справи меньше важні, нїж сецесия рускої молодїжи з львівского унїверситету, що до котрої появила ся власне недавно заява „Народного комітету“? А ми власне й що до сецесиї маємо малі запитаня до сего комітету: Чи відомо єму, що сю сатисфакцию, якої молодїж жадала й жадає від львівского унїверситетского сенату (відкликане обидної відозви) була-б молодїж осягнула, слиб була здержала ся день-два з сецесиєю? чи відомо єму, що дотичні телеґрами руских послів і відпоручників молодїжи зістали перед молодїжию затаєні? Чи правда се, чи неправда, і які єму були причини? Сї питаня насунулись нам між иньшим і длятого, що так справою ювилею як і сецесиї інтересували ся трохи занадто деякі одиниці, котрі — поминувши їх добру чи злу віру (ми у всїх бачимо — добру віру! про се балакати шкода) — не вагались наразити на дезорґанїзацию і товариство ім. Шевченка. Та до сего ми ще повернемо.

Новинки.

Особисті вісти. Радник двору Фекете де Белафалва прибув вчера до Чернівців і розпочав своє урядоване в краєвім правительстві. — Комісар будівництва Франц Патлевич в Чернівцях іменований радником будівництва для технїчної почтової служби у Львові.

Як зачуваємо, приймуть с. р. по вакациях до 1. року женьскої учительскої семинариї в Чернівцях зверх 20 таких кандидаток, що зроблять вступний испит і з рускої мови, так само і з волоскої мови, а лише решту із самою нїмецкою мовою. Звертаємо на се увагу Русинок, що мають охоту вступати до семинариї, щоби загодї приготовлялись до вступного испиту, при котрім питати муть як доси, а крім того ще й рускої мови, так як нїмецкої.

В справі недостачі соли звернула ся громада Руского Банилова з ось якою петициею до державної ради: „Висока державна радо! Послїдними місяцями панує велика недостача соли в громадї Рускім Банилові, повіт Вижниця в Буковинї. В Косові (Галичина), відки не тагали сіль так для кухнї, як і для худоби, роблять Буковинцям всякі перепони і не хотять хоч би і за великі гроші продати достаточну скількість соли. Наколи в роцї 1901 можна було купити за 20 сотиків тонку соли, то мусять тепер громадяни платити по 28 до 30 сот. за тонку, щоби лише заспокоїти потреби кухнї. Камінної соли не можна взагалї дістати в наших околицях так, що худобі не дає ся жадної соли, бо нашому селянинови приходить тяжко давати худобі сіль до вареня, котра подорожіла і котру не можна дістати так легко. Під сим терпить годівля товару, одна з найбільших доходових жерел нашого селяньства. Тому позволяє собі низше підписаний начальник громади іменем громади ставити просьбу: Висока рада державна зволить розпорядити, щоби в Косові продавали Буковинцям потрібну скількість соли без перепони і не дорожше, як перед тим, або щоби позволили громадянам уживати сіль з сільних жерел, що знаходять ся в громадї. — Сю петицию затягнено в цїлости в протокол на внесок посла Николая Василька.

Виділ научного кружка акад. тов. „Молода Україна“ має честь повідомити, що в середу, 4. червня відбудє ся в льокали товариства (ул. нового сьвіту 10) розмова на тему відчита тов. М. Левицкого „Аристократизм і демократизм“.

Конець короля Беганціна. Анґлїйскі часописи пригадують, що в Сан-Пієр на Мартинїцї пробував на заточеню колишний дагомейский король, а французкий плїнник, Беганцін, і що він мусїв також упасти жертвою вульканїчної катастрофи, бо доси нема про него нїякої вістки. Король Беганцін, що вступив на престол Дагомею, гарної і просторої муриньскої держави в горішній Івинеї, 1890-го року був чоловіком великої енерґії і дуже широких планів. Підбивши сусїдні муриньскі держави, хотїв сотворити велику деспотию, орґанїзував армію і т. д. Між иньшим славним був виділ страшних, добре виправлених і по европейски узброєних муринок „амазонок“ — дївчат-жовнїрів. Однак у війнї з Франциєю, котра коштувала републику богато крови і гроша, войска Беганціна розбито і здобуто его столицю, Кану. Однак Беганцін, ставши на чолї „амазонок“, не опускав рук, тілько ще два роки боров ся з Французами, доки его „несмертельного полку амазонок“ не розбито, а его самого не взято в полон. Засланий враз з шістьма своїми жінками на Мартинїку, згинув там мабуть від вибуху Мон-Пеле.

Надіслане.

Загальні збори читальнї „Рускої Бесїде“ в Кичері відбудуть ся в недїлю, 15. червня з слїдуючим дневним порядком: 1. справоздане касиера; 2. справоздане бібліотекаря; 3. нарада над заведенем вогневої сторожі; 5. Вибір виділу; 5. Вільні внесеня.

Ґеорґій Мудрак
голова.

По зборах дасть шкільна молодїж Кичери в честь Шевченка мале представлене „Пасочка“. З сим запрошує виділ читальнї всїх, що мають охоту видїти, які поступи робить шкільна молодїж ізза невтомимої працї свого учителя.

Телеґрами „Буковини“.

Лондон, 2. червня. Кіченер телеґрафує з Преториї, що протокол, в котрім списані условя передачі Бурів, підписаний бурскими делеґатами, Мілнером і Кіченером.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях. За редакцию відповідає **Володислав Секерский.**
З друкарнї товариства „Руської Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

ч. 61. Чернівцї, пятниця дня 24. мая (6. червня) 1902. р. Рочник XVIII.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Православна церков на Буковинї а Русини.

III.

Може й за далеко відступили ми від своєї задачі, маючи на думцї передовсїм обяснити наші народно церковні відносини до румуньского народу; але думаємо, що і сї збоченя, причинять ся до розясненя нашого предмету. В послїдних часах наші румуньскі духовні шовенїсти, навіть професор церковної історії на теольоґічнім факультетї в Чернівцях що межи Румунами уходить за „ученого“, піднесли свій голос і висказали засаду, що церков православна в Буковинї має мати румуньский характер! Славно! Так „учені“ кажуть, а чого-ж сподївати ся від простих, неучених? Ми знаємо, що церков має мати такий характер якого вона є! Коли вона православна — то має мати православчий характер; а коли є католицка — то католицкий.

Кожда мова є лише средством, яким люди порозумівають ся, вона не є цїлею житя чоловіка, а лише знарядом для вираженя его волї і думок, Якже-ж тепер приноровити ту засаду „ученого“ професора до інтересів православної церкви і Русинів? Якаж задача припадає православній церкві посеред Русинів після тої засади „ученого“ професора; чи має вона 1) своїх руских вірних учити румуньскої мови чи може 2) має науку православної віри викладати їм в румуньскій мові і богослуженя відправляти по румуньски, чи може 3) руский нарід має православною церквою вигодувати Румунам патріотів? Що „учений“ професор не міг мати на думцї перші дві точцї, можемо з того судити, що вони і для найпростїйшого розуму дуже глупі; отже річ очивидна що своєю засадою „учений“ професор міг мати на думцї лише послїдну евентуальність, себто румуньский характер православної церкви має значити, то що Русини мають в своїх церквах утримувати сьвящеників Румунів, а їх потомство, вигодоване серед Русинів, віддавати назад Румунам, вже готовим румуньским патріотам. Отсе є ядро засади висказаної „ученим“ професором Румуном! Отсе найлїпший довід, як в наших часах по таких національних щовенїстах, як: Морар, Калинескул і др. навіть найученїйші мужі нашої церкви, забувають на призначене християньскої церкви і не встидають ся явно висказувати на скрізь шовіністичні і неморальні засади. Чого-ж можемо ми сподївати ся від решти духовеньства румуньского, котре на нашу шкоду так дуже розпаношило ся коштом руского народа?

Що в розумній голові „ученого“ професора історії церковної виключила ся така мудра засада, що він не повстидав ся єї навіть публично висказати, се заставляє нас догадувати ся, що він яко церковний історик може виснував єї з історії нашої церкви. Длятого переглянемо хоч на борзї історию нашої церкви краєвої і наведемо з неї лише то, що нам для зрозуміня наших теперішних справ потрібне.

Ми бачили, що культура і просьвіта в заснованім Богданом Драґошем молдовскім воєводстві, до котрого належали і териториї теперішної Буковини, животїла лише культурою і просьвітою тодїшних Русинів. Сей вплив виробили собі Русини, не лише своєю висшою культурою, але ще більше допомогла їм до того православна церков. Румуни, приняли християньство грецкого віроісповіданя не безпосередно від Греків, але від придунайских Славян: Больгар і Сербів. З християньством, приняли вони і церковно-славяньскі богослужебні книги, і уживали їх так, що майже до XV-го віка, Румуни на цїлій своїй териториї не важили ся переводити на волоске духовні книги як: біблїю, евангеліє і т. д. а церковних служебних книг волоских не друкували, і до початку XVIII. столїтя. Всї сї книги потягали вони понайбільше з близкої їм Руси! Аж пізнїйше, з часом, перевели богатші монастирі, як Нямц і др., що найпотрібнїйші книги для богослуженя на румуньский язик, але так невідважно і з таким страхом перед святостию славяньских оригіналїв, що навіть найзвичайнїйші предмети не важили ся назвати своїм румуньским словом а просто лишали їх славяньским. В тих переводах знайдете і „свінтеле двереле“ і „свінтул престол“, а за такі абстрактні вирази як: піст, дух, милостив, милувати і т. д. — вже й не говорити. Більші книги, як пр. церковні минеї, уживали цїлком славяньскі, або переводили з них лиш дещо як прим. парамиї і т. п. на румуньский язик — все проче лишало ся в славяньскім оріґіналї. Такі утраквістичні минеї можна подибати ще й тепер на Буковинї по руских селах. Чисто румуньскі церковні книги видано аж в XIX. столїтю. Ся обставина є причиною, що в давній Молдові все, що хотїло називати ся ученим, мусїло учити ся по церковному, а затим і по руски. Длятого то й руска мова запанувала була на дворах воєводів і боярів і аж при кінци XVIII. столїтя виперла єї румуньска мова, а з монастирів молдовских аж тогди, коли нарід румуньский прийшов до більшої національної самосьвідомости. Румуни уживали до недавна навіть і письмо славяньске, і то до початку XIX. столїтя, церковно-славяньску кирилицю, відтак короткий час руску гражданку, а аж в 70-тих роках приняли латиницю.

Коли Буковина прийшла до Австриї, то обставини язикові в нашій церкві лишили ся ті самі майже до половини XIX. столїтя; правда, що Румуни в румуньских парохіях уживали вже більше румуньских книг богослужебних, бо вже їх і більше мали, але від впливу рущини вони далеко не були ще вільні! По наших церквах можна й тепер ще подибати, як тодашні православні дїдичі-патрони, виховані лише в тукраєвих школах, збували тим час, що переписували, чи лїпше передруковували ріжні церковні книги, без огляду на то, чи ті книги були славяньскі, чи румуньскі, і як оповідають старі люди, сьпівали часто самі на страні без ріжницї по славяньски і по румуньски. Знак тому, що православна церков на Буковинї не мала тогди характеру, — як каже „учений професор“ — румуньского, а мала характер християньско-православний. Кладучи всю вагу на церков і віроісповіданє, европейскі народи до XIX. віка не зважали на ріжницї язикові і національні, але мали себе за одно з всїми тими, хто з ними визнавав одну віру. Длятого то і була така велика культурна звязь межи Греками, Болгарами, Сербами, Румунами, Русинами і Москалями, бо їх вязала одна православна церков. Длятого богаті люди тих народів, коли треба було церков запомагати, не робили ріжницї, де та церков находить ся, а запомагали єї всюди, аби була лише православна. Таким чином плили богаті дарунки з Молдови і до св. Гробу і до св. Гори (Атоньскої) і до Київа і до Львова і до Скиту Манявского. Видко, що давні воєводи молдовскі і бояри мали иньше понятє о характері нашої православної церкви, як теперішні „учені“ професори унїверзитетскі.

Розуміємо дуже добре, для чого Румуни ріжними способами так дуже побивають ся, аби надати нашій православній церкві румуньский характер, що аж звербували до сего авторітет ученого професора: їм ходить о буковиньский православний релїґійний фонд! Їх дуже пече, що він не в їх руках, а вони би так дуже его потребували, хоч він не румуньский, а православний! Але судячи по тім, що ми знаємо о давних добродїях нашої церкви і їх інтенциях, що мали лише інтерес православної церкви на оцї; то й не могло лїпше бути, як воно тепер є, що релїґійний фонд находить ся в руках правительства, котре уживає его в дусї тих меценасів нашої церкви для єї добра і для культури православного народу без ріжницї, чи він руский, чи румуньский.

Промова Александра Барвіньского

на 2-ім засїданю австрийскої делеґациї в Пештї дня 27 мая 1902 при міністерстві заграничних справ.

Конець.

Сї виводи ґр. Ґолуховского про єство і природу тридержавного союза згоджують ся з поглядами нїмецкого промовця, який в наведеній уже промові в нїмецкім парляментї сказав: „Тридержавний союз не є заробковою спілкою, але товариством обезпеченя, союз сей не є зачіпний, але у високім ступнї мирний“.

Єствованем тридержавного союза набирає тридержавний союз тим більшого значіня, наколи подумаємо, що загальне полїтичне положенє є тепер зовсїм инше, як в 1879 р., коли князь Бісмарк з ґр. Андрашим нїмецко-австрийским договором положили основи до теперішного тридержавного союза. Цїли тодїшної полїтики обмежали ся на область Европи, коли тепер сьвітова полїтика змагає до цїлий, які захоплюють далекі области в Африцї, Азиї і иньших частях сьвіта.

Замітний також погляд ґр. Ґолуховского, згідний з поглядом ґрафа Вітова, що тридержавний союз не виключує також добрих взаємин своїх учасників з иншими державами. Від головного шляху, на якім находить ся тридержавна полїтика, відгалужують ся тепер два побічні шляхи, які також ведуть до широких цїлий. Тим способом спромогло умовою поміж Італїєю а Францією про справи Середземного моря, з другого боку умовою поміж нашою державою з Росиєю з 1897 р. про справи близшого Сходу витворила ся союзна система, в якій дві державні спілки, дводержавний і тридержавний союз не виступають супроти себе як два ворожі табори, але як система рівноваги, що дає виклади на удержанє мира. Тим способом здїйснили ся надії, висловлені перед десяти майже роками канцлером ґр. Капрівіем, що між дво- а тридержавним союзом з часом витворить ся природна рівновага і вийде в користь мира. Полїтичний сьвет не буде тепер вважати дводержавного союза загрозою, але запорукою мира і рівноваги, цїнним доповненем і пособленем консервативних задач тридержавного союза, що саме тепер підчас стрічі президента Франциї з володарем Росиї в Краснім Селї рішучо потверджено.

Є. Е. мінїстер заграничних справ розвинув ще дальше свої погляди про рівновагу, яка тепер находить примінене також в позаевропейских питанях і в сїй рівновазї не лише що-до французско-російского союза, але й що-до анґлїйско-японьского договору в справах Китаю і Кореї, за яким слїдувала російско-французска умова, бачить попуст до удержаня status quo дотеперішнього стану.

Нехай тепер буде менї вільно вернути до взаємин нашої монархії з Росиєю. Замітно, що в престольній річи особливо зазначене приязне порозуміне нашої монархії з Росиєю з великим притиском, як і се, що се порозуміне користно впливає на подїї на близшім Сходї і на удержанє ладу і спокою в тих областях. Відповідно до сего говорив ґр. Ґолуховский з великим теплом про се порозуміне з 1897 р. коли він ще у торічній делеґациї вважав потрібним на се звернути бачність, що се порозуміне не є вистарчаючою порукою мира на близшім Сходї на всї випадки. Мінїстер подав також в своїх виводах зміст сеї умови нашої держави з Росиєю в балканьских справах зовсїм ясно і виразний: зречене всякого самолюбного змаганя, отже і всякого здобуваня областий; ніякого вмішуваня у внутрішні відносини балканьских народів; ніякого подїлу після сфер інтересів, ніякого на

реважного впливу одної або другої держави, ніякої політики вивисшуваня, ніякої спілки з революцийними ворохобнями. Хоч услівя сеї умови сформуловані лише перечно, всеж таки мають они додатне значіне, позаяк знаменують напрям балканьскої політики обидвох держав і мають на цїли відпір і спинюване всякого революцийного почину, чим вже для удержаня мира на Балкані богато осягнено. Однак сим порозумінем усунено давнїйші непорозуміня і напружені відносини, які захитували удержане мира між обидвома державами і тим способом подано поруку загального мира. Се є цїнне придбане ґр. Голуховского, якому обидві делеґациї висловлювали задля того повне признане і я зовсїм годжу ся з тим, що ґр. Голуховский положив великий натиск на потребу безуслівної льояльности що-до береженя условій умови між обидвома державами. Після дотогочасних досьвідів не можна сумнївати ся, щоби практика російскої східної політики не згоджувала ся з теоретичними умовами, а теплі слова, які російский цар в Краснім Селї про удержане загального мира висказав сими днями, дають найпевнїйшу поруку доброї волї в Петербурзї. Справедливо інспірована „Петербурска Часопись" називає умову в 1897 р. кріпким, непоборимим заборолом супроти всяких з бурливого закутка на полудневім сході Европи виринаючих заворушень.

Колиж при всїм тім ґраф Голуховский звертає ся з відповідними порадами до Софії і Білгороду і рішучими, недвозначними напімненями до Туреччини, то се не лише заслугує на признане, але було вельми на часї, щоби запобігти можливим запутанинам на близшім Сході. Наша держава особливо інтересована удержанем ладу і спокою на Балкані, позаяк тамошні подїї дотикають нас безпосередно і втягають нас в заколот, а ґр. Андраші свого часу вельми влучно схарактеризував сї відносини словами: „ми сидимо в передній льожі".

Кождий щирий приятель мира може отже з виводів ґр. Голуховского дійти до переконаня, що его політика звернена на удержане і скріплене мира показала ся зовсїм відповідною, тим більше, що ґр. Ґулуховский про взаємини між двоа тридержавним союзом виявив ті самі погляди як ґр. Більов, котрий в дво- і тридержавнім союзї бачить таку звязь держав, яка обезпечує мир не лише в Европі, але й на далекім Всході може запобігти небезпечним заворушеням. Сей погляд потверджено цїнними заявами в останних днях в Петербурзї міродайними устами, як і висказами Прінетого в Італії.

Колиж я згоджую ся з такою мирною політикою користною не лише для нашої держави і мого рідного краю Галичини, але особливо для культурного розвитку і успішного поступу руского народу, то всеж мушу зазначити, що не поділяю погляду деяких делеґатів, які безнастанно висувають національні почуваня і національні симпатиї, яко понуку для твидержавного союза. Вправдї сим разом не з таким притиском говорено про сю понуку національного почуваня і сердечности, а з другої сторони бесїдники з лївиці прихильнїйше висловлювали ся про порозуміне з Росиєю, про яке ще перед чотирма роками один визначний заступник лївиці говорив як про побіду панславізму, про панславістичну політику в Австриї. Я приневолений і сим разом, як се чинив і попередними роками, назвати оцїнюване союзних взаємин нашої держави із становища суплемінности або расової єдности зовсїм невідповідним а навіть небезпечним, позаяк в нашій многоязиковій і всякими народностями заселеній державі годї кермувати ся в заграничній політицї почуванями серця, лише тверезим розумом і державними інтересами. Коли би розходило ся о почуваня серця, то як-раз для мене не милї були би приязні взаємини з Росиєю, де всякими можливими і неможливими способами здержують і гноблять народний і культурний розвиток більш як 25-мілїонового україньско руского народу. Мимо всего того вважаю петербургске порозуміне з 1897 р. великим успіхом нашої заграничної політики і бажаю, щоби оно запустило щораз глубше коріне і видало добрі плоди.

Позволю собі ще кількома словами звернути ся до виводу одного з попередних бесїдників, котрий етичні засади поставив яко головні підвалини і головні услівя мирних відносин в Европі. Я годжу ся з тими поглядами, жалую однак, що тих засад не принято ще і в нашій державі яко підвалину і що все ще сильнїйший має у нас право. Було би потрібно, щоби в нашій державі переведено справедливо XIX. артикул основних законів, що скріпило би державу у внутрі, а розбудило би для неї прихильність заграницї. Не хочу сеї справи ширше розводити, позаяк річ веде ся про заграничну політику, але се річ певна, що справедливе переведене народної рівноправности в обидвох половинах нашої монархії було би найпевнїйшою порукою єствованя і могутности нашої держави.

На останку ще коротка замітка про торговельні договору, які мають бути заключені. Є. Е. міністер уважає заключенє договорів з сусїдними державами можливим і сподїває ся, що дасть ся вирівнати суперечности, але передовсїм вважає він конечним порозуміне обидвох половин держави, в справі угоди, щоби тим утворити спільну основу дїланя. Однак утворене такої спільної основи дїланя буде лише тодї можливе, наколи Угри узглянять оправдані і зовсїм умірковані домаганя Австриї, що можливе при добрій волї і розумі. Так само торговельні договори тодї можливі, наколи Німеччина погамує ся в своїм самолюбстві що-до удержаня своєї боєвої тарифи, а також Італїя зрозуміє, що се неможливе нашій монархії робити в користь Італїї уступки, які наносять велику шкоду нашим економічним інтересам. Колиж спільному правительству в справі торговельних договорів прислугує лише посередничa роля, щоби вирівнати певні ріжницї між нашого а иньшими державами, то я звертаю ся до Є. Е. міністра, щоби оцадив нашій державі немилого положеня пшиничного зерна, яке загрожене розмеленем між двома млиньскими каменями, і ужив всего свого впливу, ne quid respublica detrimenti capiat (щоби держава не понесла шкоди. (Славно, славно!

НОВИНКИ.

Іменованє. Краєвий президент іменував абсольвента рільничої академії Димитра Цуркана лїсничим елевом при дирекциї дібр. — Міністер справедливости іменував судового адюнкта Ромуса Збіру в Серетї субститутом прокураториї в VIII. ранзї в Сучаві.

Посол др. Стоцкий виїхав на засїданя зелїзничої ради до Відня, відки поверне на другий тиждень.

З руху політичних партий. Дня 2. червня запрошено всїх волоских послів до державної ради і до сойму на нараду, як здаєть ся, в справі епископского престола. Запрошенє на сю нараду підписали барон Мустаца і архимандрит Калінеску.

При бук. середних школах, є 3 директори і 45 професорів та суплентів Волохів, а тільки 1 директор і 20 професорів та суплентів Русинів, а Янків „Journal" кричить про надмір учителїв-Русинів.

Представленє аматорского кружка тов. „Зоря", що мало відбути ся у вівторок 3. с. м., а ізза хвилевої недиспозициї одної із аматорок відложено, відбуде ся в недїлю 8. с. м. Відограєть ся триактова комедия „Трійця гільтайска".

Сороклїтний ювилей своєї служби сьвяткує в червни унїверситетский професор і консисторияльний радник Евзевій Попович. „Buk. Journal" пише, що проф. Попович належить до тих рідких людий, що мають лише приятелїв. Мав він також їх і поміж Русинами аж доки не увінчав він свою сорокалїтну публичну працю шовіністичним дїлом, придержуючи ся шовіністичної тактики на з'їздї волоских сьвященників в справі епископского престола.

В черновецкім „Орфеум" Ґрудера гуляє тепер трупа якогось Александрова козачка, і називає се танцем Черкесів, а Нїмцї плещуть зі всеї сили, але-ж бо то й гуляють!

Велика туча була 26. мая с. р. в горах вижницкого повіту (в Мариничах і околици) та наробила багато шкоди.

Читалню і касу отворено вчера в Прилипчу заходом пароха о. Калинюка, що туди перенїс ся ледво кілька місяців тому. Ось що може щирий труд!

Громадску старшину в Жадові розвязало правительство на підставі права надзору і післало туда правительственного комісаря и Івана Гояна. Мотив розвязаня поданий в розпорядку такий: „В лонї громадскої старшини панує від довшого часу такий нелад, що є неможливе, еї полишити управу громади на дальше".

Кулї і кров у Львові. Страйк робітників, який вже тягне ся цїлий тиждень зовсїм спокійно, став 3. червня причиною масової смерти і ран на улицях Львова. Переспрaви робітників з підприемцями, а властиво архитектами, не довели до згоди, бо архитекти не хочуть пристати на жадні уступки, хотяй підприемцї вже згодили ся на жаданя робітників. Ото будівельні робітники зажадали підвижки для женщин по 5 кр., для мущин по 10 кр. денно. Се перша засаднича нелюдяність, що дотичні архітекти мимо посередництва бурмістра, а відтак намісника оперли ся катеґорично таким мінїмальним жаданям робітників, яким при зростаючій дорожнї скорше належало-б ся підвисшене платнї, як всяким катеґориям урядників. Вже о 5. год. рано 2. червня на улицях міста панував живий рух. Між зібраними найгрізнїйше викрикують жінки, а чоловіки обступають їх і слухаючи нарікань, потакують головами. Товпа утихомирила ся, аж коли на бальконї показав ся п. Вітик і візвав робітників до спокійного поведеня, товпа відрухово станула в чвірнї і рушила в похід. По дорозї похід подвоїв ся і виносив яких 4.000 осіб. На Стрілецкій площи виступив на трибуну п. Вітик і взивав до спокою і витривалости, а побіда недалеко. Робітники, невдоволені, почали розходити ся. Саме тодї Стрілецкою площою повертала з вправ компанїя 15. полка піхоти. Між робітниками пішла чутка, що се войско вислано на них. В додатку ще якась робітниця потручена вояком з машеруючого віддїлу, упала на землю. В еї оборонї станув якийсь робітник і почав лаяти війско і не счув ся, як спіймали его за ковнїр жовнїри і втягнули в середину машеруючої компанїї. Командант капітан Веселї сейчас задержав компанїю і приказав насадити баґнети на карабіни. На війско посипав ся град каміня. Тимчасом з Підваля причалила ескадрона гузарів. Ситуация ставала грізною. Нараз як вихор зірвала ся ескадрона гузарів і впала на товпу. На площи остало кільканацять ранених робітників і один гузар. Тимчасом на площі оставші робітники забарикадували улицї страґанами і почали вибивати вікна. Небавом прибуло кілька компанїй піхотинцїв і очистили площу при помочи баґнетів. Такий стан тревав до 6. години вечером, коли звинено кордони, та лише одна компанїя станула на серединї площи, а кільканацять поліциянтів і аґентів пильнувало порядку між тими, що прибули оглядати повибивані вікна. — Як страшні наслїдки мала інтервенция гузарів, сьвідчать протоколи ратункової стациї. Лїкарі мали там роботу цїлий день. Ранених зголосило ся 49 цивільних; з тих кільканацять відставлено до шпиталю яко тяжко ранених. Пять з них до нинї померло. Ними є: Ян Серадзкий, 29-лїтний робітник, ранений кулею в праве удо; Анчель Ігель, 17-лїтний лякерник, пострілений в праве удо; Мойсей Лїкт, 14-лїтний субект, пострілений в голову; Параня Верещиньска, потратована кіньми і Матис Ностке, ранений шаблею в голову. Крім того сїм осіб боре ся зі смертию. В війсковім шпитали находить ся 10 гузарів ранених камінями, з тих один з тяжкою раною на голові. Арештовано 28 осіб і відставлено всїх до карного суду.

„Поступ". Україньске робітниче тов. „Поступ" у Віднї устроює в недїлю, дня 8. червня 1902 р. в XLI. роковини смерти Тараса Шевченка сьвяточні вечерницї з такою програмою: І.) 1. Вступне слово. 2. Шевченко-Вербицкий: „Думи мої . . ." — мужеський хор. 3. Шевченко: „Розрита могила" — віддекламує т. Томіцка. 4. Шевченко-Бачиньский: „Калина" — мужеський хор. II.) 1. „Поет терпіня і побіди" — відчит т. М. Лозиньского. 2. Шевченко-Топольницкий: „Три шляхи" — мужеський хор. 3. Шевченко: „Кавказ" — віддекламує т. С. Ганущак. 4. Федькович-Нижанковський: „З окрушків" — мужеський хор. Хоральні точки виконає „Сьпівацкий Кружок" студентского товариства „Січ" у Відни.

НАУКА, ШТУКА, ЛЇТЕРАТУРА.

Читанка для середних шкіл. Із взорів руского письменьства уложив Омелян Попович. Часть І., Чернівцї 1902, накладом друкарнї „Рускої Ради", цїна 1 к., сторін 80. Так називає ся хрестоматия, що призначена в першій лінїї для 5. кляси реальної школи в Чернівцях, де руска мова є взглядно обовязкова й для Не-Русинів. Книжка містить повісти Основяненка, Вовчка, Нечуя, Кулїша, Федьковича та Чайченка і поезиї: „Наймичку" Шевченка, і деякі Устияновича, Федьковича, Руданьского та Чайченка. Ся книжка надає ся й для бібліотек шкіл народних.

Надіслане.

Станівска філїя тов. „Руска Школа" устроює в суботу, дня 21. с. м. в Глиницї в память Тараса Шевченка вокально декляматорский вечерок з танцями, на котрий запрашає сим всїх Русинів, котрим би з недогляду не доручено запрошеня. Початок точно о 9. год. вечером. Стрій народний або вечерковий. Вступ від особи 2 кор., від родини 5 кор.

За видїл філїї товариства „Руска Школа" в Станівцях.

Голова: П. Данчул, надуч. Секретар: О. Купчанко, надуч.

ПОДЯКА.

Видїл „Зорі" чує ся спонуканим до милого обовязку, виразити як найсердечнїйшу подяку президентови краю Є. Е. п. Фридрикови баронови Бурґіньонови з Вавмберґів за ласкаву наддатку 20 кор. на представленю з недїлї 1. червня 1902.

За Видїл:

Ів. Захарко, писар. *В. Секерский*, заст. голови.

Телєґрами „Буковини".

Відень, 3. червня. Палата продовжує нараду над законом робітничих мешкань. Говорять, що президент мінїстрів завідомить палату при кінци засїданя про випадки у Львові.

Відень, 4. червня. Рано збирали ся робітники знову у товпи. Війско розгонить ексцедентів, котрі плїндрують вози з хлїбом.

Будапешт, 3. червня. Угорска делеґация приняла окупацийний кредит в третім читаню почім провадила в дальшім тягу специяльну дискусию над буджетом війска.

На продаж!

Вигідна хата з огородом в старій Жучцї при державнім шляху, 1 км. від цукроварнї а 2 км. від електричного транваю. — Зголошувати належить ся до п. Ілї Ілюка, управителя в Кичері через Терешпни.

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Володислав Секерский.**
З друкарнї товариства „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 62. Чернівцї, недїля дня 26. мая (8. червня) 1902. р. Рочник XVIII.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і недїлї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.
Редакция адмінїстр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:
на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „
Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.
Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Православна церков на Буковинї а Русини.

IV.

Що Румуни в Буковинї помимо того, що Русини аж до початку XIX віка мали так великий культурний вплив на їх цїле культурне житє і на церков з часом взяли перевагу в церкві над Русинами так, що тепер вже й осьміляють ся говорити навіть о якімсь румуньскім характері церкви, се має свою причину в слїдуючих обставинах.

Коли Буковина прийшла до Австриї, то єрархія духовна призначена для териториї теперішної Буковини, і все православне духовеньство, було сїй новій перемінї дуже не раде: воно волїло жити під порядками турецкими, як прийти в стичність з загорілими католиками християньскої Австриї. Вони знали з попередних віків від православних Русинів в Галичинї, як з православного монастиря в Скитї Манявскім що стояло з Молдавою завсїгди в звязи, кілько то біди і переслїдувань, православні мусїли терпіти від католиків; не диво отже, що вони волїли поганьску Турцию, котра до їх віри нїколи не мішала ся, нїж Австрию, в котрій католики в віроісповідній аґресивности кидали ся на другі віроісповіданя і їх силували до католицтва; — для того то і ті великі клопоти ґенерала Енценберґа з духовеньством, заким їх привів до присяги на вірність Австриї! Лише великому розумови і полїтичному тактови цїсаря-фільозофа маємо завдячити, що ті обави православного духовеньства в Буковинї тогди не справдили ся, що уми успокоїли ся. Православна церков на Буковинї під цїсарем Йосифом II. не лише що не була переслїдувана, як сего все православне духовеньство побоювало ся, але вона ще знайшла в цїсарю горячого приклонника і орґанїзатора. Не станемо розводити ся о тім, кілько добра цїсар Йосиф II. зробив для нашої церкви, бо се все знане.

Але инакше пішли справи православної церкви, коли прилучено Буковину яко чернівский округ львівскої ґубернїї до Галичини; тодї наступили часи не розумного поступованя ґенерала Енценберґа з початком окупациї цїсаря Иосифа з єго гуманними реформами, а часи явного фаворизованя католицизму. А до сего причинив ся найбільше тодїшний загальний культурний стан Буковини! Вся духова культура спочивала лише в монастирях, котрі порозкидані по цїлім краю ширили яку таку науку грамотности серед народу; по знесеню монастирів перейшла та наука на дві-три школї в цїлім краю; иньших наукових закладів не було. Держава, що для адмінїстрациї краю потребувала людий, а їх в краю знайти або й виховати собі не могла, порадила собі тим, що прилучивши Буковину до Галичини, спроваджувала відти всїх урядників і за їх помочию краєм рядила. І настала правдива еміґрация Галичан до Буковини, що звичайно маючи себе за культуртреґерів поводили ся гордо і ображаючо в краю, від найвисшого урядника до найнизшого мандатора. За ним прийшла цїла фалянґа католицкого духовеньства до краю, а що воно було о много більш учене як наше православне, то й поводило ся з погордою супроти него. Настала ненависть межи духовеньством православним а католицким, чи воно було римске чи унїятске! В національнім зглядї вийшла з сего для Румунів користь, а для Русинів шкода. Русини бо з ненависти до зайшлих Русинів-унїятів з Галичини, боячи ся, щоби вони їх не навернули до унїї, стали різко і явно голосити, що вони не Русини а Волохи, розуміючи під тим словом не мову а віру. З того часу датує ся та у нашого народу звичайно уживана назва: римо-католики — поляки. унїяти-Русини, а православні-Волохи; католицка віра — польска віра, унїятска віра — руска віра, а православна віра — волоска віра! Що такі понятя о вірі і народности нам православним Русинам в Буковинї нанесли найбільше шкоди, річ очевидна! Румуни хотячи відграничити ся всїма способами від галицкого впливу голосили всїм і всюди: чи то в ґубернїї чи в мінїстерстві, що Буковина „волоска“, і що не має нїчого спільного, як приміром руского народу, з Галичиною, а Русини допомагали їм до того. Длятого то і переперли вони, що правительство узнавало лише румуньский язик за краєвий і коли треба було видати яке розпорядженє в краєвім язицї то воно видавало єго лише в румуньскім язицї, а о рускім нїхто й не згадував; ба правительство приняло навіть всї назви руских сїл в Буковинї в зрумунщеній формі яко офіцияльні. А коли пізнїйше розпочала ся ще й борба о те, щоби віддїлити Буковину від Галичини і утворити з неї осібну провінцию, то і епископ Гакман, котрий виступав всюди лише яко Русин, силував ся представити Буковину яко „волоский“ край, щоби тим допомочи тій борбі о відлученє і — охоронити церков нашу від галицкої унїї. Отже не висшостию своєї культури здобули Румуни своє теперішне становиско серед православної церкви, а полїтика Русинів, що жертвувала навіть свою національність, коли думала, що тим принесе краєви і церкві користь, виробила Румунам таке становиско, що вони тепер не встидають ся навіть твердити, будьто би православна церков на Буковинї мала румуньский характер. Але що тодїшна церков помимо того, що все так склало ся як коли би край і церков в Буковинї були румуньскими, таки не була румуньскою, можемо із сего судити, що навіть в давній так званій „клерикії“, з котрої сьвященики виходили, викладала ся наука не лише по волоски але й по руски. Ще й тепер можна знайти в неоднїй церкві старі екземплярі „Богословя“, котру ученики тої „клерикії“ мусїли ся на-учити на память в протягу трох років своєї науки. То само можна сказати і о урядованю, в консисториї і в парохіях; і воно не доказує виключного румуньского характеру: бо урядовано рідко після потреби, або як хто лїпше умів: по нїмецки, по руски і по румуньски; знак тому що тодїшна єрархія наша мала на оцї лише интерес церкви і православія, а не интерес будь котрої нациї, як се на жаль в на-

З обох боків.

Уривки з денника звичайного урядовця.

Написав **Василь Кравченко.**

(Далї.)

Не видно хусток, вокзал заховав ся... У ваґонї: Оксанка, Сосновський, я та Чимілиха і отся панї раптом до малої підбігла, обхопила тую за стан, хотїла обкрутнуть, та немає доволї тут місця!... А все-ж таки зараз її воля і от вона у одну, в другу щоку цмокнула Оксанку. Ось, не випускаючи із своїх рук Оксанчиної головки, усьміхаючись, любенько зазирає тій у вічи... добирає розмову до речи:

— А може ви хочете їсти? — наступає вона до малої.

— Не дуже, — мертво відказує та.

— А ось у мене помаранча, — приваблює панї.

— А може у вас іше що є? — Яхидно обізвав ся Сосновський до Чмілихи і скоса глянув на мене.

— Є мандаринки, ковбаски... — І Чмілиха заґедзькала дитинкою.

— Оксанко, серденько, а може ви їсти-мете ковбаску? — звернулась вона до панночки.

— Дайте спокій, я тільки що поснїдала! — гостро відкраяла та, щоб відчепитись.

Чмілисї усе-ж таки весело, і люди теє бачать, бо он уже ся панї про себе пісеньку мугиче...

Оксанка позїхнула!...

Моя черга настала... Се не полковник, з такими нема що довго возитись! Скинувши оком навкруги, бачу — у ваґонї окрім нас — жадної душки чужої. От я, набравши повен рот духу, устромив палець за щоку, посичав, закалатав кілька часу і раптом, вихопивши пальця з рота, клацнув губами і шльопнув у долонї двічи!... Оксанка зареготалась, бо вийшло: зірвало ракету, понесло її ґенґен високо! а там, у горі розірвало — луна по горах пішла!...

Засьміяв ся Сосновський, кисло гіґікає Чмілиха... Від щасливого реготу я тільки хлипав.

— Чіт чи лишка? — раптом відбиває Ганна Павлівна Оксанку від мене.

— Лишка, — каже та, вказуючи на панину ліву руку. — Чмілиха розкрила долоню.

— Чіт, чіт!.., хо, хо, хо!... Розмолопала!... Чіт, чіт, — знову регоче панї.

Оксанка відвернулась, бо нудно... Чмілиха впять замовкла...

Я забренькав на губі і кінцями пальців приклацнув у щоку — луснув пухир! — Ся моя играшка і великого й малого завсїди розважить... Оксанка вже знову регоче ся, навіть захекалась...

Щоб не набридать, я долонями дуплю себе по колінях — у груди гатю! Се хоч і „лотоки“, а про те — байдуже менї!...

— Ой, досить, — ой, ой, — голова болить! — кричить Оксанка.

— Мамцю, серденько, головка болить?! — У мене є одекольон... Я вам його у руки наллю... Тримайте руки! Тріть, тріть — воно перестане! — Несамовито лїтає Чмілиха.

— Ха, ха, ха — kolońskiej wody!... kolońskiej wody, ха, ха, ха!... — Залив ся Сосновський.

— Kolońskiej wody! — лукаво мугичу і я до себе під носа...

— Гі, гі... — Озирнулась безщасна Чмілиха і, кинувши на нас роздивлятись, вона ростира у панни виски, одекольон лиє тій на тїмя, на всю голову ляпає, тулить намочену хустку слабій до носа!

— Більше нема, вибачайте! — знесилившись, каже вона саме тодї, як у пляшцї не стало одекольону...

За який час Чмілиха читає вже книжку, я визираю у віконце, а заспокоєна Оксанка з моїм друзякою Сосновським он у куточку щасливі щебечуть... Довго вони щебетали, а й їм остогидло, бо Оксанка раз, у друге, опьять позяхнула!...

— Я вам казочку скажу, — звернулась до неї Ганна Павлівна.

— Кажіть!

Та як почала вести без кінця!... Нудились довго, а таки діждались.

— Тепер не нудити-метись, бо вже казати-му веселу казку! — кричить Ганна Павлівна.

— Я люблю казки слухать тільки страшні, — обережує Оксанка.

Чмілиха почала страшну. — Відразу слухачка трошки зацїкавилась... Я умисне позяхнув; за мною потягла й Оксанка; далї й Сосновський не втерпів... За ним — сама оповідачка роздявила рота. — Таки нудно тай годї!

Після дурня завжди краще говорить, враженє буває; а тут ще й нерви мої кришку напружились.

— От, кажу, чули, як один студент свою наречену втопив?

— Не чули, відказало разом жіноцтво.

— Слухайте-ж: студент був закоханий... Панна вдавала, що нїби то вона його не кохає... Ніч — він спить на ліжку у себе і ввиджає, як нїби то відьма сїдає на нього верхи — своїми ходними кістками стискає його за горло!... Студент схопив ся, на двір вибіг, на цабрину спер ся і з силою розщепив відьмині руки тай пошпурив з себе у низ ту вагу! — А воно ляп у криницї! — А тая звідти:

— Ой!...

— Ой! — скрикнуло жіноцтво.

— То була його мила — оповідаю я далї.

— Страшно! — затряслась Оксанка.

— Страшно! — склубочилась Чмілиха.

І нам з Сосновським стало страшно. — Усї позирнули на вікна, на темряву ночи!

* * *

На Раецькому вокзалї Оксанку здибала тїтка, забрала й повезла небогу до себе. А панї Чмілиха до останку була гарною, вона хотїла провести Оксанку аж до тїтчиної господи. Її ублагали їхать до вмирущої.

ших часах діє ся! — Навіть і пізнїйші часи, за епископа Гакмана, не змінили межинародних обставин в нашій церкві; всї чули ся братами одної матери православної церкви, не зважаючи на то, чи вони були Русинами, чи Румунами. Ще тепер оповідають давні сьвященики залюбки, яка згода, гармонїя і любов панували межи всім духовеньством православним: як радо учили ся всї другої краєвої мови: Русини румуньскої а Румуни рускої, і як без надумуваня йшли сьвященики на парохії другої нациї: Румуни на рускі а Русини на румуньскі. Навіть і ті Русини, що зайшовши з Галичини, та принявши православіє йшли на румуньскі парохії і там лишали ся на завсїгди! Се було тому що тодїшна церковна єрархія наша ставляла интерес церкви висше, як всї интереса одної або другої нациї. Не дїяли ся також тогди задля національности і в адмінїстрациї нашої церкви жадні неправильности, котрі були би могли підкопати повагу єрархії у духовеньства як се пізнїйше за Мораря дїяло ся, задля єго безграничного румуньского фанатизму. За епископа Гакмана рішали при обсадженю якої посади завсїгди здібність компетента, а не єго національність. Для того й видимо в давній консисториї і на важнїйших посадах і Русинів і Румунів без ріжниці. — То само дїяло ся і при обсаджуваню парохій, котрих надавано після гідности убігателїв; словом, коли закрала ся до нашої церкви перевага румуньского елементу, то се стало ся не задля висшостий румуньскої культури, а задля тодїшних хвилевих міжнародних обставин, котрі приневолили Русинів охоронити ся румуньскою мовою перед католицизмом; а нарештї і то, що тодїшна єрархія своїм поступованєм, не роблячи ріжниці межи Русинами а Румунами, а ставляючи за єдиний ідеал для всїх лише православну церков приспала тим Русинів мимоволї до національного сну. Русини, не видячи в сїм нїякої шкоди для себе, а надто ще національно не осьвідомлені, не вспоминали ся за себе у нїкого!

Так було до 60-их років XIX. столїтя.

МЕМОРАНДУМ
буковиньских учителїв.

(Конець)

II. Правне становиско учителїв.

Рівнож нагляча є реґуляция правних відношень учителїв тим більше, що устави, які здають ся, що реґулюють ті правні відношеня, є по більшій части досить неясними. Учитель робить нераз кроки, котрі мають для него ненадїйні наслїдки, а не робив би їх, коли би був переконаний, що они противлять ся уставам, що через те виступає против службової присяги.

Не критикуючи дотичних устав, розпоряджень і обіжників, котрі стоять часто впрост зі собою в суперечности, а навіть дуже в суперечности зі засадничими уставами держави, ограничає ся буковиньске учительства на то, щоби вказати на конечність сотвореня одностайного устачу відповідаючого модерному духови права.

Суть інкримінованої річи мусить бути докладно зіставлена, для оскаржуючого, як також для оскарженого мусять бути рівні шанси, тому що лише під такими услівями може запасти справедливий суд. На жаль дисциплїнарне поступоване не дає, як то у нас тепер практикує ся, потрібної ґаранциї, що ті услівя будуть сповнені.

Меморандум подає далї деякі випадки дисциплїнарного поступованя, котрі противлять ся засадам рівноправности всїх горожан. Теперішні дисциплїнарні кари є нерівно острі у відношеню до тих, що постановив карний устав за переступки і виступи. Взагалї багато дуже багато фактів приказують учительству, щоби оно звернуло ся до міродайних чинників в краю з просьбою о приняте краєвого уставу, котрі у відповідний спосіб реґулює дисциплїнарне поступоване.

Меморандум подає тут випрацюваний проект того уставу: § 1. постановляє, що учителї, котрі нарушують наложені на них через їх уряд або службову присягу обовязкі, будуть карані порядковими або дисциплїнарними карами, як лише нарушенє обовязків представляє ся противним порядкови або службовим переступком. Виконанє політичних прав наданих засадничим уставом державним не може нїколи творити підстави для дисциплїнарного слїдства.

§ 2. Більше нарушенє обовязків, для котрих не вистарчає устне напімнене управителя школи або окружного шкільного інспектора, буде каране наганою, котру удїлить окружна шкільна рада. Перед удїленєм нагани, котра має все наступати письменно, мусить ся дати учителеви спосібність усправедливити ся. Против удїленя нагани може ся внести в протягу 30 днїв зажаленє до краєвої шкільної ради.

§ 3. Дисциплїнарні кари є: а) напімнене; б) грошеві кари, котрі, коли-б повторяли ся, підвисшить ся від 10 до 10% головної пенсиї; в) перенесенє до иньшої школи без ущербу пенсиї; г) перенесенє до иньшої школи враз із грошевою карою 10% головної пенсиї; д) відобранє функциї директора, надучителя або управителя школи; е) перенесенє в стан супочинку; ж) позбавленє службової посади. Увільненє від шкільної служби взагалї має наступити тілько на підставі судово-карного засуду, котрий потягає за собою утрату виборчого права. Ті дисциплїнарні кари має призначувати дисциплїнарний сенат, установлений при краєвій шкільній радї.

§§ 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11 говорять о способах і услівях виміреня дисциплїнарних кар, § 12 каже, що анонїмного донесеня нїколи не можна ужити до зарядженя дисциплїнарного слїдства. Дальші параґрафи описують спосіб провадженя дисциплїнарного слїдства і права оскарженого учителя що до оборони.

Против вироку дисциплїнарного сенату, (котрий має складати ся з 5 членів, а іменно з предсїдателя, настановленого через краєвого президента (на 6 лїт), взглядно єго заступника, з краєвого шкільного інспектора взглядно єго помічника, з репрезентанта краєвого видїлу, взглядно через краєвий видїл настановленого заступника і двох учителїв, вибраних краєвою учительскою конференциєю взглядно їх заступників в той спосіб вибраних), може бути внесенє відкликанє в протягу 30 днїв до мінїстерства просьвіти.

Проект складає ся взагалї з 26 параґрафів.

Учительство сподїває ся, що єго просьба буде увзглядненa, тим більше, що „кождий учитель на Буковинї є сьвідомий свого тяжкого уряду і знає обовязок, що єму припадає, виховувати суспільности пожиточних членів, а державі дїяльних, лояльних горожан“.

Меморандум підписали президиюм виконавчого комітету учительского зїзду (пп. директор Криштоф Іссакевич, надучитель К. Дубеньский і надучитель Д. Пігуляк) і члени того комітету, як також президиюм бук. краєвого учительского тов. (презес Іссакевич і секретар Кісанович).

Полїтичні вісти.

Спільні делеґациї.

Австрийска делеґация зібрала ся вчера о 4-ій по полудни на нараду. На початку засїданя відчитано внесеня і інтерпеляциї, потім розпочали ся наради над внесенєм посла Сильвестра що до підвисшеня пенсий для офіцирів і войскових урядників, як також вдів і сиріт по тих войскових пенсіонїстах, котрі перейшли на пенсию перед 1900 р. По короткій дискусиї відослано то внесенє до буджетової комісиї. Відтак справозданець бар. Вальтерскірхен предложив войсковий буджет і поручив єго приняти. При тій нагодї висказав жаль з причини напастий пос. Дашиньского в палатї послів на армію. З черги забрав голос мінїстер війни бар. Кріґгамер. Давав поясненя в справі нових армат в нашій армії.

Пос. Люкш сильно виступив против мінїстра війни і видатків на нові армати. Доведе то державу до руїни. В імени Поляків промавляв пос. Евг. Абрагамович і зложив заяву, що єго сторонництво буде голосувати за буджетом. З Чехів говорів др. Кафтан і заявив ся против буджету. По промові Румуна бар. Василька, котрий виступив в обороні армії, перервано наради і назначено слїдуюче засїданє на нинї рано.

Рада державна.

На початку засїданя о пів до 4-ої год. пос. Дашиньский вніс наглє внесенє в справі кровавих подій у Львові.

Перед трема годинами, — виводить внескодавець — війско дало 5 сальв до страйкуючих робітників у Львові. 5 осіб утратило житє, а 15 є тяжко ранних (обуренє). Внескодавець виступає в острих словах против правительства, яке веде формальну війну зі страйкуючими робітниками. По Триестї прийшов Львів, де намісник дістав plein pouvoir до убиваня спокійних горожан. За ужите виразу „убійник в намісництві“, президент прикликує бесїдника до порядку, а пос. Ельдерша за оклик: Bluthund. Від тижня страйкуючі поводили ся спокійно — тягнув дальше бесїдник — тож не було оправданєм ужите оружя, на яке ми ухвалюємо величезні суми. Знаємо, що австрийска армія завсе бодро утїкала перед ворогом, але знаємо також, що сама армія прямо безлично уживає оружия против населеня. (Президент прикликує до порядку).

Др. Кербер відповідає сейчас, що не знає нїчо більше, як лише з телеґрам часописий. Можу хиба висказати жаль, що ужито таких средств, але ще нема підстави до таких обжалованьь, коли не звісні близші обставини подій. (Дашиньский: Мордують, а він нїчо не знає! Шумаер: Ґарне мінїстерство).

Нехай буде менї вільно сказати, що дотичні орґани державних властий поступають з всею осторожностию (заперечення) і виступають лише в обороні закона і потягають до відвічальности (шум) тих, що нарушують закон. Скоро буду докладно поінформований, подам до відомости вис. палати.

Принятє наглого внесеня.

По промові пос. Фресла замкнено дискусию. Внескодавець пос. Дашиньский промовляє вдруге, закидуючи президентови мінїстрів, що в таких случаях він не є достаточно поінформований і подає дальші подробицї львівских подій, формулуючи найтяжший закид з того, що стріляно сальвами, як і на осібняка. Бесїдник жадає, щоби сю справу як найскорше і як найдокладнїйше розслїджено. Відтак палата приняла наглість внесеня і само внесенє.

Сосновський зоставсь на вокзалї дожидать потяга, щоб назад їхать до дому.

Я збирав ся „до батька“, за тим і згоджую звощика.

— А що-ж то у Божому сьвітї менї робити? — нїби до самої себе говорить Чмілиха.

— А ваші-ж знайомі, — кажу я любенько.

— Коли-ж не знаю, де їхнє мешканє, — я давно отримувала від них листа.

— А ваша телеґрама?

— У нїй немає адреси... Легенько, памороки відбило! Та-ж їхня оселя на гречанім базарі!... Що то — заклопотатись!

— От до речи, і менї на гречаний базар, — сїдаймо разом, — радїю: менше гроший стеряємо.

— А може їх там тепер уже й немає, може вони деінде переїхали, — човгає панї.

Бачу, ся капітаниха хоче зараз від мене втекти, та я не такий, що-б легко дав ся обдурить себе, — мусить вона їхать зо мною.

Кришку їдемо мовчки, понасуплювались...

— Знаєте що — я сама до своїх знайду шлях, а ви їдьте собі, адже вас там батько чекає...

Ласкаво пускає мене від себе моя сусїда.

— Я не можу покинуть вас саму у чужому містї та ще й на дворі!

Тепер вже ми обоє замовкли на цїлу дорогу...

— А може ся панї уже тепер умерла. — Сама з собою розмовляє Ганна Павлівна, — о, темно у хатї — певне сплять!... — забалакала до мене Чмілиха тодї, як ми підїздили до великої чорної каменицї.

Я мовчу...

— А може се хтось, щоби поглузувать з мене, прислав менї телеґраму?

Ви-ж казали, що у сих знайомих часто бували, то певне-ж їхня камяниця вам добре відома.

— А вже-ж, а вже-ж — вона якось до мене писала, що сю камяницю купили вони у власність.

— То чого-ж нам роздумувать? Ми можем постукать, нам відчинить... — Чекайте, кажу, у мене є сїрник, присьвітимо, прочитаєм тяблицку.

— З опаратнього ходу нїяково стукать... Їдьте ви, Валентине Миколайовичу, до своїх, а я тут ускочу через кухню...

— Нїяк я не пущу вас самої, бачте, як темно кругом і не видно нїкого з людий...

Вона зіскочила, побігла до камяницї у двір; я теж і собі не відстаю — біжу, спотикаюсь за нею!

На клямцї біля сїнешнїх кухонних дверий, куди ми підійшли, з надвору висїла колодка; тодї Чмілиха шастнулась від мене до маленької хатки, що стояла у темряві ночи далеко в садку і там з силою бацнула в двері!

Звідти перелякана вибігла служниця:

— Чого вам? — спиталась тая.

— Чи тут мешкає паньство Патлашів?

— Нї, не має...

Чмілиха спинилась.

Хвилину мовчать... А ось уже Чмілиха рішилась; вона, кинувши свої пакунки на дворі, без спросу шастнулась до хати. — Їй заступили дорогу... Вона напружено стоїть, не знає, як бути.

— А я постережу ваших речей!.. — кричу я їй слїдком.

— Не треба... Не треба нїчого!... Ідїть собі геть!... — нервово завила Чмілиха, раптово зіпхнула з дороги служницю і прожогом ускочила в чужу хату!...

Я зараз же оглоблї назад повернув, та гайда щасливий хутчій на вокзал!...

* * *

Через три днї у шестій годинї вечером я застав паню Чмілиху у Любови Борисівни, вона з'явилась до начальницї з докладом, бо після прощання зо мною у Райках, Ганна Павлівна другого дня забігала провідать Оксанку і застала її зовсїм здоровою. Сьогодня у полковників Чмілисї дуже раді були; її тут уперве свого вечера зоставили у карт гратись. З того Чмілиха була дуже щаслива і вже на мене позирала звисока, а мене тодї хоч і дрянали кришку коти по душі, а про те, згадуючи ті давні хвилини, що разу у думцї скажу:

Часи незабутні — великі хвилини,
Вернїть ся до мене на одну годину...
Вітаючись з серцем — зазирнїть у душу,
Та глибше дивіть ся —
Що в нїй там творить ся...

(Далї буде.)

Зелізничі білети.

Кос. Катрайн вносить зміну дневного порядку в сей спосіб, щоби закон про податок від зелізничих білетів поставити замість на першім, аж на пятім місци денного порядку. Пос. Берґер жадає поіменного голосованя, однак палата не прихилила ся до сего і відтак приняла внесене Катрайна величезною більшостию голосів.

Конець засіданя.

З дневного порядку палата приступила до дискусиї над справозданем комісиї що-до правительственного предложеня в справі податкових полекший для домів з дешевими мешканями для робітників. По промові референта Хіярого і пос. Гибеса перервано дискусию.

Др. Кербер предложив ще справоздане австрийскої квотової депутациї про переговори з угорскою в справі високости квоти.

Палата послів справила ся 3. червня дуже скоро з 2 і 3 читанем закона о податкових пільгах для дешевих мешкань робітничих і кількома иньшими дрібнїйшими справами, по котрих забрав голос др. Кербер о львівских розрухах: др. Кербер подав насамперед опис подій памятного дня після надісланого єму урядового справозданя, додаючи від себе слїдуючі уваги.

О скілько мож пізнати з урядового справозданя, і так вже збентежених робітників еще більше зворушила повертаюча з вправ компанїя піхоти, бо робітники гадали, що компанїю зареквіровано против них. Через те робітники дали дали ся пірвати до першого атаку на військо, а з того вийшли дальші консеквенциї.

О тім, чи пороблені полїциєю заряджеия були в кождім напрямі достаточні і відповідні, нїхто нинї не може судити. Але вияснить се строге слїдство, котре буде заряджене. Я можу запевнити, що правительство і державні власти від року без перерви старали ся, аби через утворене спосібности до працї поправити економічний бит робітників у Львові. В послїдних місяцях розпочато великі публичні роботи. Мимо того між робітниками дальше кипіло; робітники були невдоволені з поодиноких услівій працї і залишили роботу.

Всї заходи властий, довести до порозуміня між робітниками а підприємцями, сими днями лишили ся без успіху. Мимо того відносини були так заострені, що треба було поважно бояти ся, що прийде до насильства. Можу отже на підставі дотеперішних донесень припускати, що виключно через згадану похибку прийшло до сумних подій. За те мушу відперти, в як найбільше рішучий спосіб виводи Дашиньского і деякі вискази его полїтичних приятелїв. Наша армія стоїть за високо, аби єї могли вразити того рода напасти. Все і всюди она сповняла свої обовязки в сьвітлий спосіб. (Сї слова викликують голосні протести на лавках социялїстів). Ми, а також члени армії не відчувають найменьшого вдоволеня, коли на случай ексцесів треба ужити оружия. Між нами що найменьше такий самий мировий настрій, як між панами з тамтої партиї, а здає ся о много сильнїйший мировий настрій

Нам жаль того, що стало ся, жаль нам також жертв, о котрих так п. Дашиньский, як також деякі дневники розширили пересадні вісти. Я вже нераз давав орґанам безпеченьства порученя, аби при кождій нагоді поступали з як найбільшим умірковaнем. Які средства ті орґани можуть ужити, коли суть дійно заатаковані і коли їх безпеченьство загрожене, над сим мусять застановити ся в кождім специяльнім случаю і відповідно до хвилї; за се суть они також відвічальні.

Однак масовим атакам на військові асистенциї буде можна протиставити тілько масове відперте атаку, при чім на жаль не мож обійти ся без таких случаїв, як 3. червня, бо тодї виконують ся приписи видані для військових асистенций. Горячо бажаю собі, аби робітники так заховували ся, аби не приходило до такого відпираня атаків. Бути може, що провідники таких розрухів суть більше розважні, як маси (социялїсти перебивають), але они не мають сили здержати маси в рішучій хвилї, з чого виходять наслїдки, яких всї однаково жалуємо.

Сегодня я знов скористаю з нагоди, і поручу властям, аби з усеї сили вплинули на закінчене страйку і ужили всяких средств в цїли привернення ладу і рівноваги умів у Львові.

На закінчене додам еще, що від давна я і намістник замітили, що число полїцаїв у Львові є недостаточне і з тої причини я постарав ся о значне збільшене. Се заряджене вже в найкоротшім часї увійде в житє.

Промову Кербера перебивали що хвиля социяльні демократи. Коли він скінчив, п. Пернерсторфер поставив внесене о безпроволочне отворене дискусиї над відповідию Кербера. Внесене відкинено 115 голосами против 80.

Против внесеня голосували: Коло польске, рускі угодовцї, Словінцї, антісеміти, февдальна шляхта, лїберальна в. посїлість і католицкий центр.

Пернерсторфер: В такім случаю завтра будете мати нове нагле внесене! П. Дашиньский: Коло польске вдоволене з того, що мордують Поляків. Безвстидні драби! Безличні сидять на своїх місцях, пролита кров не зворушує їх! — П. Ельдерш: Правительственні мумії! — П. Шумаер: Племя польских карлів! Народні евнухи! — П. Дашиньский: Не маєте серця, ви ошуканцї народу!

Социялїсти мають 4. червня поставити нове нагле внесене в тій самій справі, отже дискусия, до котрої правительственні партиї не хотїли допустити, таки відбуде ся.

НОВИНКИ.

Буковиньский сойм збере ся, як доносять, з певностию 18. с. м. на коротку сесию.

Іменоване. Краевий президент Буковини іменував окінченого юриста Ґвідо Ліндеса правительственним концептовим урядником при полїтичній адміністрациї.

Засїдане краєвої шкільної ради з 30. мая 1902. Розширено школу в Іпотештах і у Виженцї на дві клясї, в Ошихлїбах на три клясї, в Шипинцях на пять клас. Ухвалено заложити експозітури в громадї Вилавчу в околицї Березанки, у Лукавцях в околицї Вовчинця і Майдану, у Віженцї в околицї Рідесудилів. Іменовано Михайла Ревца надучителем в Ропчу, Івана Брагу і Артемідора Проданчука учителями в Багнї, взглядно в Дорошівцях.

Академічне Товариство „Молода Україна“ в Чернівцях подає до відомости, що заміряє устроїти в Кіцмани дня 16. червня н. ст. (другий день Зелених сьвят) прогульку в лїску, евентуально вечерницї з танцями в салї касиновій. Близших відомостий удїлить ся в найблизшім числї „Буковини“, як також в запрошенях, які сими днями розішлеть ся. Хтоби не одержав запрошеня, зволить звернути ся до підписаного академічного комітету на адресу: ул. Нового сьвіта ч. 10. — За академічний комітет: *Микола Харжевський*, студ. філь., *Микола Левицький*, студ. прав, *Богдан Левицький*, студ. філь., *Володимир Данчул*, студ. прав.

В Чернівцях основує ся руске товариство історичне. Конституючі збори відбули ся в суботу 7. с. м. о 6-ій год. вечером в тутешнім унїверситетї. Подрібнїйше про се товариство в слїдуючім числї.

В справі епископского престола відбуло ся засїдане в понедїлок 2. червня під проводом архимандрита о. Калїнескула. Збори вибрали комітет, в котрого склад увійшли: посол Балмош, барон Мустаца і др. Волчиньский, а котре має переспрaвляти з правительством. Дальші наради будуть вести ся в тайнї.

Нове нїмецке товариство закладає унїверситетский професор др. Рошман разом із почтовим секретарем Лїнертом. Се товариство має мати цїль і тенденцию нїмецкої народової партиї в парляментї, не опускаючи і тої точки, що приказує плекати антисемітизм. Ми вже давно вказували на то, що цїлий нїмецкий табор буковиньский є антисемітский. Коли лише іде деяким нїмецким панкам о то, щоби видобути ся на гору, то они не відпекують ся і жидівских плечий. Так робив Рошман, коли кандидував в трох містах і був вибраний головно жидами. Тепер закладає товариство з тенденциями ворожими жидам. Так зробить колись і его наступник Скедль. Нехай єму лише поросте піре!

Драм. кружок тов. „Зоря“ відіграє нинї у міскім театрі Нестроя водевіль в 3 актах а 5 відсл.: „Трійця гільтайска“. — Також на зелений понедїлок приготовляє дуже гарне представлене в салї „Народного Дому“ а то: Перше повмирали, відтак повінчались, комедия в 2 актах — з російского. Рознїчне новість: На улици, драматичний дїольоґ в 1 актї — переложив Тит Ґембицкий, управитель руского театру.

Велика катастрофа в Бориславі в копальнях воску земного лучила ся мин. тиждня, котра розмірами своїми дорівнує найбільшим, які послїдними часами були в Европі. Ото в закопі належачім до Лендербанку наступив вибух ґазів нафтових. Під сю хвилю робітники знаходили ся під землею, то-ж катастрофа прибрала відразу великі розміри. Того дня вечером винято 19 трупів і 12 людий тяжко ранених, а кілько ще жертв буде, невідомо. Вибухаючих ґазів годї угасити, огонь ширить ся чим раз дальше, а всякий ратунок тим труднїйший, що робітники знаходять ся в нутрі копалень. Горіючі ґази можна лиш тодї придусити, коли замкне ся щільно закіп і не допустить ся до него воздуху. А сего способу ратунку годї ужити зі взгляду на робітників, котрі в такім разї мусїли би подусити ся, а противно, доки ґази палять ся, ратунок їх є неможливий. Кілько жертв потягне ся катастрофа за собою, годї на разї знати. Підприємство копалень Лендербанку було ведене на велику скалю і затрудновало 500 робітників. Ходило би лише о се, кілько з робітників в хвили катастрофи знаходило ся під землю. Розмір нещастя так великий, що грозить цїлковитим знищенем всїх копалень. Що є причиною так великої катастрофи, годї ще нинї щось певного сказати. Припускають, що в наслїдок горяча, яке було в недїлю, нагромадило ся в покладах копальняних тілько ґазів, що треба було лиш дрібної причини, аби наступив вибух. Річ природна, що акция ратункова веде ся з всякою можливою енерґією.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Вийшов „Альманах руско-українських богословів“. Прехороше видане на веліновім папері стоїть лише 3 корони. Чистий зиск призначений на запомоговий фонд академиків. Замовленя приймає п. З. Сушко, Львів, Ринок ч. 10. П. н. і друкарня п. Вл. Шийковского, Львів, Коперника ч. 5. — Також книгарня Тов. наук. ім. Шевченка, Львів, Чарнецкого ч. 26.

„Літер. Наук. Вістник“. Зміст шестої книжки за червень 1902 р.: Із поезий Павла Рябошапки: I. Нема братерства і II. Убогий син. Проїздом, С. Павленка. На сучасні мотиви Богдана Гайового: I. На спомин полтав. „кустарного“ з'їзду 1901 р. II. Під завірюху... Земля, оповідане Ольги Кобилянської (конець). З минулого та пережитого. (Про батька Тараса та ще про дещо. Спомини Данила Мордовця). Візия стрічі, Катерини Гриневичевої. Весняний день, С. Грущенка. Розмова з привидом про початки азбуки, Анатоля Франса. Із оповідань А. Немоєвского: II. Тихим вечером. III. Проклятий. Із нїмецьких поетів, I—IV, П. Грабовского. — В справі народного язика, Ів. Верхратського. Михайло П. Старицький, Ів. Франка (конець буде). Теория і практика. Наукові листки: IV. Звідки взяла ся нафта? Ф. К. Хроніка і бібліоґрафія.

Богдан Лепкий, „Листки падуть“, поезиї, велика 8°, 125 сторін, з фотоґрафією поета, Львів, накладом А. Хойнацкого, з друкарнї В. А. Шийковского. Спис: Засьпів. З сїль і піль, в Ростоках. Принагідні. Любовні. Карнавал. В хвилях зневіри. Думки і пісні. Фраґменти.

„Козаччына“, мала 8°, 52 сторін, Чернівцї, з друкарнї тов. „Рускої Ради“. Ся незвичайно популярно написана історична розвідка призначена позакордонним читачам, тому і російскою правописею друкована, а призначена головно для розбудженя національної сьвідомости, повинна ширити ся також між нашим селяньством.

Українсько-руска видавнича Спілка видала в першій серії „белетристичній бібліотецї“ яко 42. книжку: **„Ґю де Мопасан“** Горля (новелї) в перекладї п-ї Марії Грушевської. Зміст: Горля (La Horla). Коршма (L'Auberge). Чорт (Le Diable). Коло помершої (La Veillée). Очікуване (L'Attente). Перший снїг (Première neige). Нашийник (La parure).

Видане 264 і 265 тов. „Просьвіта“: **„Історія Московщини“** до Петра Великого, з російського. Л. М. Благовещенського переклав М. К.

„Зоря“ ч. 5. за май 1902. Про борбу під Термопілями і про єї значінє. Зміст: Борба під Термопілями: 1. Про старинних Греків. 2. З чого повстала війна межи Перзами а Греками. 3. Похід Ксеркса на Греків. 4. Битва під Термопілями. Солодко вмирати за вітчину. Русинкам дївчатам (поезия). Чого учать нас Термопілї. Фортуна (поезия).

Надіслане.

Головні збори каси райфайзеньскої в Малятинцях відбудуть ся в недїлю, 8. червня с. р. перед полуднем о 11 год. з слїдуючим дневним порядком:

1. Відчитане протоколу з р. 1901.
2. Справоздане начальника про дїяльність старшини.
3. Справоздане касове.
4. Вибір 3-ох членів ради надзорчої.
5. Вибір касиера й постановлене сталої плати для него.
6. Ухвалене, як має ся ужити чистий зиск і опроцентоване паїв.
7. Вільні внесеня.

Ник. Савіцкий, касиер. *Парфтемій Власійчук*, начальник.

В недїлю 15. червня 1902 відбуде ся отворене читальнї філ. „Рускої Бесїди“ в Панцї-Забагнї о 3 годинї пополудни у п. Іля Меронюка.

Пр. Лагадин, учитель.

Загальні збори каси пожичкової і щадничої в Каменї відбудуть ся 15. червня о 10 годинї в домі читальнї. Гостей запрошуємо як найбільше.

Юрій Щербаковский, голова.

Телеґрами „Буковини“.

Будапешт, 5. червня. Підчас сегоднїшних нарад австрийскої делеґациї заступає ся дел. Василько за удержавлене управителїв військових капель.

Львів, 5. червня. Робітники будівляні взяли ся сегодня рано всюда до роботи.

Відень, 6. червня. Слїдуюче засїдане палати панів відбуде ся 9. червня.

На продаж!

Вигідна хата з огородом в старій Жучцї при державнім шляху, 1 км. від цукроварні а 2 км. від електричного трамваю. — Зголошувати належить ся до п. Ілї Ілюка, управителя в Кичері через Терешини.

Склад товарів Б. Бальтінестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахлярі коронкові і з правдивих струсьових пер, ручки перлові і з черепахи. Вахлярі Gasé, найновійший вироб, в білих, чорних і всїх иньших барвах модних.

Рукавички: білї Glacé, шкіряні земіш і шовкові у всяких довжинах для пань і панів.

Коци до подорожи на повози і санки, а також накривала на ліжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до снїгу.

Балеві краватки: найновійшого жанра. Балеві мужиські сорочки шовкові, з Piqué і батисту. Найновійші ковніри і маншети, хусточки шовкові, батистові і полотняні. Ґузики до ковнірів і шемізетові. Мужиські шкарпитки.

Ізза пізного сезону продають ся по дуже знежених цїнах всї товари кожухові, плетені, вовняні і черевики.

Найбільший вибір карнавальових товарів для панів і пань штіфлета і домові черевики: лякеровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, попелясті зі шкіри земіш.

Більші засоби на складї: перзиньскі кучми, дамскі зарукавки, чапочки, колїєри і т. д. Правдива білизна Єґера: кафтаники, мужиські пончохи, шкарпитки, Chenillen Escharpes і хустки, вовняні шалї і хустки вовняні і полотняні дамскі спідницї, камаши; огрівачі пульса і литок; плетені вовняні і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дївчат і дїтий, а також футровані штіфлети. Черевики до совганки для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

Цїнник желїзних знарядів

Александра Копача

в Струтинї вижнім, почта Долина ad Стрий.

Коси з анґлїйскої твердої стали, подвійного гарту, світлі, з тонким полотном, дуже легкі, добре рубають гірску траву. — Хто заплатить 5 кільоґрамів кіс, отримає даром одну косу і один камінь до остреня. — Родимцї! Косїть моїми косами, то найлучші в сьвітї; косячи ними, заощадите і труду й здоровля. Не дайтесь дурити жидам і їх аґентам: 50 жидівских кіс не стоять одної анґлїйскої!

Довгота кіс в центиметрах:	65	70	75	80	84	90	95	100
За одну штуку з каменем: Кор.	2·10	2·20	2·30	2·40	2·60	2·80	3·00	3·20
На 5-килеву посилку іде штук	16	15	14	13	13	13	12	12

Озубнені серпи з анґлїйскої стали, дуже добре жнуть збіже і легко перетинають, так, що не чути їх в руках. Хто замовить 20 штук, получить 2 даром. — Цїна за один серп **60** сот.

Анґлїйскі бритви з тонким полотном з найлучшої стали. За 35 мінут можна обголити і 30 найтвердїйших бород. Одна бритва по **3** і **4** кор. — Бельґійскі каменї до бритв по **1** кор. і по **3** кор.

Мотики (сапи) до бараболь, кукурузи і всякої ярини, з найтвердїйшої анґлїйскої стали, не загинають ся анї в найтвердїйшій землї, штука **1** кор.

Брусаки до остреня кіс по 50 сот.

Маю також на складї **нешонкові дуже добрі**

годинники Роскопфи, такі, яких уживають на жел. дорогах і продаю по **20** кор., а ґваранцию даю на 10 лїт.

На всяке замовлене треба прислати 2 кор. задатка, бо инакше не вишле ся. Найлучше посилати гроші переказами і на них замовляки, щоби не тратити гроший на письма і карти. — Адрес:

Александер Копач,

в Струтинї вижнім, почта Долина коло Стрия в Галичинї.

Важне для кождого!

Випродаж!

По дивно дешевій цїнї, **лише за 2 зр. 95 кр.** прекрасний ґарнїтур, зложений **з 14 цїнних предметів,** а іменно:

1 годинник нїкльовий, анкер ремонтоар (на жадане посріблений) з гарно ґравірованими окадинками, докладно зреґульований, з три лїтною ґарантиєю і етуї.
1 гарний ланцушок з ґолдини або нїклю з кутасом. Парискої системи.
1 шпилька до краватки, з ґолдини з іміт. брилянт.
1 пара позолочених спинок до маншетів, марка „garantie".
1 ґарнїтур (5 штук) спинок з ґольдини до ковнїрів і сорочок.
1 пара ковтків з правдивого срібла, значеного урядом.
1 перстень з ґольдини з гарним каменем.
1 кишенкове зеркальце і етуї.

Сих 14 гарних і цїнних предметів разом з годинником (анкер ремонтоар) розсилає за 2 зр. 95 кр. (за післяплатою або висилкою наперед гроший) фірма:

Brüder Hurviz

Exporthaus, Krakau, Stradom Nr. 17.

Коли се кому не сподобає ся, може до 8 днїв звернути і дістати гроші назад, одже нема резіка.

Богато ілюстровані катальоґи годинників, ґарнітур золотих, срібних і з хіньского срібла товарів по малїй цїнї — gratis і franco.

Друкарня „Руской Ради" в Чернівцях

отворена в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

КОТВИЦЯ

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї,

загально признаний знаменитий

усмирюючий лїк на втиране

по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.: можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

загально улюблений лїк

все лише в ориґінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця" з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празї.

Ріжнородні новости! Материї на меблї, стори накривала.

Вистава і отворене

ТОРГОВЛЇ КИЛИМІВ

фірми

Берцю Вендера Синів

Чернівцї, улиця Паньска ч. 9.

Найбільший вибір килимів, материй на матераци і т. д. в ріжних цїнах.

Великий склад ріжнородних Перских і Смірненьских килимів і т. и.

сля найновійшої моди

Килими сальонові,
Килими до завішаня
Килими Velour і
Килими Axminster

Для остороги!

Стара знана фірма

Берцю Вендера Сини, Чернівцї, готель Паріс

лишає ся дальше заосмотрена в великий вибір товарів.

Новости

в Килимах Odison-а
Килими з вовни
Килими з шпаґату
Килими з юти і. т. д.

Оздоби до кімнат. — Кошикові меблї, вишивані накривала матераци і т. и.

Задля сего, що не можемо тут вичислювати всї наші артикули, тому просимо Вп. П. Т. Публику,

аби зволила ласкаво заглянути до нашого новоурядженого льокалю.

Видає товариство „Руска Рада" в Чернівцях. За редакцию відповідає **Володислав Секерский.**

З друкарнї товариства „Руской Ради" в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 63. Чернівцї, середа дня 29. мая (11. червня) 1902. р. Рочник XVIII.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і недїлї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.
Редакция адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:
на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „
Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.
Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Православна церков на Буковинї а Русини.

V.

На остаток хочемо звернути увагу ще на одну справу. Румуни кажуть, що коли вони звербували много рускої інтелїґенциї для себе, то се стало ся лише силою висшости їхньої культури, а не якими насильними способами. Ми вже доказали, як та їх висша культура виглядала а тепер докажемо все ще й специяльними фактами. Річ ясна, що коли який нарід стоїть культурно високо, то відповідно до того мусить мати й корифеїв людского духа а то: поетів, музиків, писателїв, полїтиків і т. д. Тимчасом сего всего ми у наших тукраєвих Румунів нї раз не видимо; противно духова біднота бє у очи. Все, що Румуни в сїм зглядї мають, то воно коли не руске, то певно не румуньске! Поета або й більшого писателя тутешні Румуни не видали анї одного; натомість „меньше культурні“ Русини видали в Буковинї значних поетів: Федьковича, Данила Млаку і Наума Шрама. Ба Русини дали навіть і Румунам одного із теперішних найзначнїйших поетів, що так сказавши в румуньскій лїтературі заснував нову школу, що навіть стоїть висше від румуньского найбільшого поета: Василія Александрі себто Михаіла Емінескула, котрий походячи з Галичини яко Русин Емінович, пробув якийсь час в Буковинї, а відтак перенїс ся до Молдави і там зробив писательску карієру.

Правда, що теольоґічна лїтература Румунів, більша нїж православних Русинів, бо захопивши церков і теольоґічний факультет в свої руки, було у них до того і більше можливости, як у Русинів: таж в рускій мові не хотїв ворожий консистор пропустити одного катехізма і молитвенника! Але й тут показала ся духова біднота Румунів, бо більша половина авторів — чужинцї! Так Василій Яновіч, хоч був Румун, але не Буковинець; Самуїл Андрієвич, пізнїйший митрополит Морар — походив від Русина Андрея Зелїньского і Коморошан — був руского роду: Стефанелї — то руский міщух Стефанюк із Серету; Воюцкий, Тарнавский — рускі ренеґати, новійшої школи, один лише Ончул та Мітрофанович — Румуни! Зі сьвітскої лїтератури згадуємо лише: Пумнула і Дмитра Петріна — але вони обидва чужинцї: Пумнул із Семигорода, а Петріно Грек. Яка біднота духова межи Румунами, можемо із сего судити, що коли бл. п. архикнязь Рудольф звидїв Буковину, не було кому уложити для привітної серенади румуньскої кантати; і аж Румуни з Семиророду виратували їх з клопоту.

О дїяльности буковиньских Румунів на поли науки не будемо нїчого говорити, бо анї Русини анї Румуни нїчого визначнїйшого тут не зробили, згадаємо лише мимоходом, яка нужденна наукова творчість в самій Румунії, де є два унїверситети в Ясах, Букарештї і академия наук. Майже всї дїла, окрім може історичних і етноґрафічних праць, то самі пляґіяти. В Румунії виходив радикальний місячник „Contemporeanul“, котрий нїкому не пардонував. І він то виловлював всї пляґіяти румуньских „учених“ і не було такого числа, де би він з тріюмфом не закричав: злапав, злапав его! І тут витягав на сьвітло боже „учені“ твори румуньских унїверситетских професорів і ориґінали, француські і анґлїйскі, з котрих вони без сорому свої тексти крали. Знак тому, що і в Румунії не дуже воплоджує ся великих розумів, щоби аж можна ними Русинам імпонувати.

Подібно має ся річ і з музикою. Русини видали знаменитого музика і композитора Сидора Воробкевича, котрий і для Румунів скомпонував чимало, особливо шкільні сьпіванки. — Румуни не видали жадного музика, бо Ґолембйовский, пізнїйше Порумбескул, і Бухенталь, котрі для Румунів компонували, не були Румунами: перший був польского роду, походячи з музикальної родини польского композитора Gołębiowski, з Галичини, а другий походив з жидівского роду. Є ще і третий музик: директор консерваторского музея у Відни: Евсевій Мандичевский, але его тато признавав ся до Русинів. Правда є музикальні люди серед Румунів, але то знов Цигани а не Румуни.

Румуни не видали із себе жадного маляря: бо талантовитий маляр Бучевский був руского роду, а Евгеній Максимович Русин-ренеґат, ба навіть Міронеску, що пробуває в Румунії і малює там церкви та історичні образи, є сином учителя-Русина Мироновича з Бергомету над Прутом. Напротив Русини видали двох церковних малярів: Фоляковского і Жуковского, а в новійшім часї, Юстина Пігуляка портретиста і історичного маляра Івасюка. Румуни не мали також і полїтиків своєї крови; бо пок. Евдокій Гормузакий і теперішний Николай Мустаца грецкого походженя; барон Александер Василько походив з руских козаків, а знаменитий бесїдник парляментарний Томащук, був — просто сказавши — руским ренеґатом. І де-ж ті значнїйші мужі краю, що в їх жилах текла би чиста румуньска кров?

Подібне покаже ся нам, коли ми переглянемо всю теперішну інтелїґенцию румуньску.

Більшу половину румуньскої інтелїґенциї становлять зайшлі з Галичини Русини і Поляки, котрі принявши православіє і вступивши до клеру зістали буковиньскою консисториєю зрумунїзовані. До них треба ще і Буковинцїв-Русинів додати, що з тої самої причини зрумунщили ся. Вони то виплодили відтак решту теперішної румуньскої інтелїґенциї, духовної і сьвітскої. І так маємо румуньскі родини, котрі колись були рускими: Андрійчук, Антонович, Бачиньский, Барковский, Бажан, Бендевский, Берлїньский, Бігашевский, Бучевский, Будурович, Бурак, Коланча, Калиновский, Целевич, Косович, Косташ, Козуб, Черкавский, Чернявский, Дамкевич, Длужаньский, Долиньский, Драчиньский, Ґорецкий, Ґрибович, Гакман (Сокирка), Гаврин, Гнїдий, Гомівка, Гуменюк, Якубович, Ілясевич, Ільнїцкий, Жулїньский, Карпюк, Кибидевич, Киселиця, Кобилянський, Кучиньский, Коморошан, Кушнїрюк, Левескул (Левіцкий), Литвинюк, Ломіковский, Мальчиньский, Мандичевский, Максимович, Медвідь, Микитович, Неделко, Нещук, Нікитович, Носієвич, Олїньский, Палїєвич, Петрашко, Петровский, Прокопович, Рубейчук, Савчук, Сміґельский, Симіґінович, Тарнавский, Тарновецкий, Томащук, Томюк, Томович, Усатюк, Василовский, Велигорский, Веренка, Волощук, Волошенко, Вербовский, Воюцкий, Вольчиньский, Воробкевич, Захаровский, Завадовский, Цопа, і т. д.

Руских імен серед румунских товариств, буває деколи так богато, що Румунам самим стає аж стидно. Так раз, коли заснували Румуни в Сучаві шкільне товариство: „Scóla rumânâ“, то видїл того товариства складав ся з таких Румунів як: Драчиньский, Бачиньский, Білашевский, Дашкевич і др., таких корінних Румунів. Декотрі Румуни, котрим совістно стало, що так безцеремонно лишили свою руску національність, а перейшли на службу до Румунів, хотїли се бодай тим заслонити, що перелицювали своє руске імя на румунске причепивши до руского пня нераз лише румуньский приросток. І так повстали з руских імен: Андрієвич-Морар, Єремієвич-Берар, Калиновский-Калїнеску, Тарнавский - Тарнавян, Длужаньский - Лужан, Ґолембйовский-Порумбескул, Придїй-Прідіє, Григорович-Ґріґоровіца, Емінович-Емінеску, Захаровский-Захареску, Завадовский-Завадеску, Василовский-Василеску, Прокопович-Прокопян, Левіцкий-Левеску, Стефанюк-Стефанелї, Цурканович-Цуркан і т. д. Правда, що сї переміни ввійшли в моду як Морар став митрополитом, а Калиновский его виключним дорадником; а робили се звичайно люди що тим сподївали ся Морареви приподобати ся і так зробити велику карієру. Тепер самі переконали ся, що такі зміни викликують у правдивих Румунів лише погорду і залишили геть.

Щоби показати що слабоду хи-Русини переходили у волоский табор не задля висшости румуньскої культури, а задля насущного хлїба, особливо тогди, коли в консисториї запанував румуньский шовінїзм, котрий угнетав Русинів немилосердно. Ми наведемо для приміру бодай визначнїйші випадки.

Теперішний професор теольоґії др. Воюцкий — був з роду Русином, тато его може й знав де що по румуньски, але мама его не знала й слова волоского. А коли єї син, що хотїв перед своїми товаришами уходити за Румуна, на ню напирав щоби привчила ся по румуньски говорити, то вона жалувала ся кождому: „Що то за біда тепер настала, що на старість кажуть менї учити ся румуньскої мови?“ Але син став професором теольоґії, а яко Русин був би допровадив не дальше як до парохії в якім середнім селї, бо великі парохії і протоєрейства резервовані для Румунів. Тут не було би єму помогли хоть би й десять докторатів!

Се саме можна сказати і за Калиновского, Бежана, Козуба, Цуркановича і богато других, що лише за помочию своєго ренеґатства зробили карієру.

Ще наглядніїший довід, що лише борба о хлїб насущний відобрала нам Русинам множество людий і загнала їх до Румунів, можемо підняти на родинї о. Тарнавского з Раранча. Він сам і его жена не вміють по румуньски; а маючи осьмеро дїтий, не міг він і погадати, щоби їх яко Русин міг вигодувати, бо анї він сам не був би дістав доброї парохії, анї его чотири сини не були би могли яко Русини зробити карієри. А так віддавши їх Румунам, вони в ґімназиї подіставали стипендиї з релїґійного фонду, котрі лише Румунам давали ся, в семинариї здібнїйші з них поробили докторати і стали професорами теольоґії, а меньше здібні подіставали лїпші парохії, як найлїпші Русини! Що би був зробив старий Тарнавский, коли би був не зрумунщив свої дїти; чи годен був він їх так у люди випровадити, як се зробив своєм гуртовим ренеґатством.

Румуни кажуть, що ми не маємо людий — а от! де наші люди, служать Румунам і то ще на нашу шкоду!

Ми маємо людий, і то людий з талантами а не маємо лише правди, бо всюда де би ми не були, всюда нас бють і правди не дають!

Що з нашої крови виходить не меньше людий здібних, як у Румунів, видно хотьби з цїлого ряду наших єрархів відколи Буковина під Австрією є. І так був: Херескул — Румуном, Влахович — Сербом, Балошескул — Румуном, Гакман — Русином, Бенделя — Греком, Морарю — ренеґатом, Блажевич — Русином, Чуперкович — Румуном.

Подібно покаже ся і з складу

давних і теперішних консисторій, так, що як би Русини всїх тих, що ренеґатами стали. Румунам повідбирали, то Волохам мало би хто лишив ся. Приміром склад консисториї за Гакмана: Бенделя — Грек, Цуркановича — Русин ренеґат, Андрієвича — ренеґат, Коморошана — Русин, Продан — Русин, Луческул — Грек, Ілясевича — Русин. За Мораря: Чуперковича — Румун, Калинеску — ренеґат, Цуркановича — ренеґат, Ілясевича — Русин, Бажан — ренеґат, Гр. Гакман — ренеґат. Із сего всего стане кождому ясно, що Русини — нарід даровитий, більше від Румунів в кождім взглядї, що він при нормальних обставинах не потребує нїколи бояти ся, щоби єго румуньска культура не подерла, а боїть ся лише тої ненормальности і того безправства, яке в єго власній церкві закрало ся, і єму єго власних дїтий відбирає і Румунам в яничари віддає, а єго власний духовий розвій і просьвіту спиняє. Сего Русини нїколи не стерпять, а будуть доти бороти ся, доки не вибють ся з під того для них шкідливого впливу румуньскої єрархії на волю.

З державної ради.

В середу поставлено, передискутовано і відкинено три наглі внесеня. Перше внесенє зголосив п. Романчук, котре звучало: „Взиває ся правительство, аби оно ц. к. дирекциї пропінацийного фонду безпроволочно наказало виплатити громадам з уряду належні їм за рр. 1893 до 1897 додатки до доходового податку за виконуванє права пропінациї, не обтягаючи нїчого з належної суми“.

П. Брайтер поставив нагле внесенє в справі розрухів у Львові: „Взиває ся правительство потягнути до відвічальности за події у Львові намісника Пінїньского, як також співвинних урядників полїцийних і військові особи. 2. Взиває ся правительство, аби безпроволочно приступило до будови желїзницї Львів-Винники-Перемишляни і до реґуляциї рік.

П. Пернерсторфер вніс в тій самій справі слїдуюче нагле внесенє: Висказуючи як найглубший жаль з причини подій у Львові, палата взиває правительство, аби оно, без огляду на особи потягло до відвічальности виновників легкодушного ужитя оружия против безоборонних робітників.

П. Романчук, мотивуючи своє нагле внесенє сказав, що додатки від доходового податку пропінацийного фонду дістав від 1890 до 1892 року тілько Львів, бо весь сей податок був приписаний тілько у Львові. В 1892 роцї мінїстерство фінансів видало два розпорядженя, на підставі котрих ті податки мали приписувати ся не тілько у Львові, але в кождій громадї, де виконує ся право пропінациї. Від того часу пропінацийний фонд обовязаний платити додатки вже кождій громадї. Однак громади не знали о сїм прислугуючім праві. Коли деякі громади о тім пізнїйше довідали ся, зажадали виплати додатків, а пропінацийний фонд признав їм се жаданє без протесту. Однак, чим більше громад зачало зголошувати ся, тим більші трудности зачав пропінацийний фонд робити против виплати додатків. Що правда, дирекция заявила, що виплатить часть жаданої суми, але не длятого, що громади мають право домагати ся виплати, тілько в дорозї добровільної угоди і з 10 процентовим опустом. Бесїдник домагає ся, аби громади з уряду поучено, що они мають право домагати ся додатків, а пропінацийному фондови аби поручено виплатити громадам цїлі суми, не обтягаючи нїчого.

Заступник правительства, секцийний шеф др. Райш признав, що від 1892 р. громади мають підставу домагати ся виплати додатків від податку приписаного пропінацийному фондови в громадї. Однак еще не порішене се, чи місце підприємства, в котрім виконує ся пропінация, в поодиноких случаях знаходить ся в громадї, чи на вилученім обшарі двірскім, бо після галицкого громадского закона, тілько населенє громади має оплачувати громадскі додатки. Се питанє мусить бути доперва порішене. Правительство не має права давати таке порученє дирекциї галицкого пропінацийного фонду.

Відтак забрав голос п. Ник. Василько. Єго бесїду подамо в другім числї в цїлости.

П. Дашиньский поясняє історию пропінацийного фонду і доказує, що шляхтичі нечистими штучками позагортали великі округи пропінацийні. При кождій лїцитациї шляхтичі знають иньші оферти і за трошка більшу суму дістають аренду, котру відтак відарендовують за дуже великі суми тим, котрі хотїли дістати аренду. Хлопів бунтують против малих лихварів; але чи хто чув, аби тих, котрі загортають величезні лихварскі доходи, аби Санґушків, Баденїх і князя Павла Сапіґу, котрий сидить тут в польскім колї, назвав хто лихваром народу, пропінацийним лихваром? Коли аґрарники, котрі так богато говорять о ущасливленю хлопів, хочуть показати, що они суть дїйстно приятелями хлопів, то мають тепер найлїпшу нагоду, бо гріш, котрий громадам відбирають, се кровавий хлопский гріш. Правительство могло би справу відразу полагодити зарядженем до дирекциї пропінацийного фонду. Автономічні власти не боронять тут прав громади, лиш властителїв облїґаций пропінацийного фонду. Коли нинїшна дискусия зробить се, що хлопи будуть енерґічнїйше добивати ся своїх прав, то будемо вдоволені з результату дискусиї.

Президент заявляє, що п. Романчук доповнив своє внесенє о стілько, що внесенє має відіслати ся до буджетової комісиї, котра має здати справу еще перед кінцем сеї сесиї.

П. др. Ґец вніс, аби внесенє відіслати до податкової комісиї, на що внескодавець згодив ся.

Наглість внесеня відкинено. За наглістю голосувало 75, против наглости 55. — П. Кубік висказав під адресою кола польского кілька неприличних епітетів.

Палата приступає до дискусиї над наглими внесенями в справі розрухів у Львові.

П. Брайтер звертає увагу на се, що президент мінїстрів анї слівцем не згадав о причинах розрухів, анї о способі, в який люде мають дістати роботу. Положенє робітників у Львові є найсумнїйше в цїлій державі. Від 1895 року панує тревалий брак роботи.

Правительство займає ся иньшими річами, а намісник Галичини бавить ся музикою, уряджує вечерницї з сьпівачками, покликує анкети в справі контрапункту і високого С. (Веселість). Се ганьба для правительства, що таке ледащо є намісником. Се індолентне індивідуум є нещастем краю. Урядові справозданя о тім, що дїяло ся у Львові, суть фалшиві. Приватні телеґрами намісництво здержувало, цензурувало і фальшувало і доперва так висилало до приватних осіб. Товпа кидала на військо камінє доперва тогди, коли напали на неї гузари з добутими шаблями. Револьверові стріли з посеред товпи суть байкою. Коли стрилецка площа була вже опорожнена, гузари урядили собі польованє на поодинокі особи. Найпоганїйше і найсумнїйше є се, що против маси вислано гузарів, котрі анї слова не знають по нїмецки, по руски або по польски. Обовязком кождого чесного чоловіка є голосувати бодай за такою дрібницею, яку він жадає.

Президент прикликав бесїдника до порядку за се, що він зганьбив особу галицкого намісника.

П. Пернерсторфер заявляє, що п. Дашиньский не мав на гадцї вояків, коли критикував армію. Австрийскі вояки все добре били ся, тілько команданти були лихі. Так само є з австрийскою державою від початку XVII. столїтя. Народи Австриї суть дуже добрі, але правительства все були злі і водили нас від одного багна до другого. Робітники і в загалї бідні люде Австриї не можуть числити на судівництво і адмінїстрацию. Гольцінґер (строгий прокуратор) помер, але Гольцінґери у нас лишили ся. Недавно бачили ми в однім віденьскім процесї, що одної дами, хоч против неї були тяжкі закиди, навіть не візвано, бо она має шляхотске імя польске. Сильних хоронять, а малих брутально переслїдують.

Онодї оклеветано також провідників робітників. Сказано, що „провідники сховались“. Між нами нема одного, котрий не був би вже між кіньми атакуючого війска. Хто каже, що ми ховаємо ся, є підлим брехуном і клеветником. Доказано, що у Львові не виступало військо під правильною командою, але безкарна сольдатеска і се було виною нещастя.

Причиною лиха є наша адмінїстрация. Др. Кербер має розум і хоче бути в згодї з потребами часу. Однак єму не вільно таким бути, не позволяє галицкий намісник. Пане президенте мінїстрів! Ви дуже сильний чоловік, але супротив Пінїньского ви є нїчо. В Австриї має силу польска шляхта і знає що має робити. В Австриї, як лиш накинеш на себе чорно-жовте шмате, можеш бути найбільшим лайдаком.

Др. Кербер взяв знов в оборону австрийску армію і заявив, що правительство, по переведенім слїдстві і на случай дїйстної потреби, не заперечить помочи родинам по жертвах розрухів. Бесїдник заповідає також ріжні публичні роботи, котрі займуть богато рук. Що до жаданя, аби против галицкого намісника зарядити слїдство, то се право прислугує виключно правительству, бо перед ним є намісник відвічальний, але не перед парляментом. В сїм случаю намісник Пінїньский поступив справедливо і так як се було єго обовязком. Не правдивий є також закид, що цензуровано телеґрами. Правдивість першого справозданя потвердив намісник, а я мушу єму вірити.

Ґр. Дідушицкий промовив в імени кола польск., і очевидно — виступив против наглих внесень, против провідників стрейку і робітничої партиї, а боронив намісника, полїцию і військо. Відвічальність за евентуальні дальші розрухи і дальші жертви бесїдник звалює на внескодавців. По думцї пана ґрафа внесенє поставлено тілько для слова „замордовані“. Причиною таких нещасть в Галичинї є се, що край нужденний, населенє густе і не може в краю знайти достаточної роботи. Для того домагаємось, аби в Галичинї роблено інвестициї (п. Шумаєр: Ви насамперед обрабували народ, а тепер, коли ви гроші маєте, жебраєте для него!)

П. Ельдерш робить закид полїциї, що впустила на площу віддїл піхоти, котрий вертав з вправ. Коли піхота відійшла, не дали робітникам часу розійти ся, тілько спровадили гузарів. Ті гузари в дикий спосіб вишукували поодинокі особи і стріляли до них як до заяців. Др. Кербер не має відваги виступити против скорумпованої австрийскої адмінїстрациї. Пінїньский хоче показати, що не Кербер є паном Австриї.

Дашиньский: Він є невільником Пінїньского!

Пернерсторфер: Пінїньский боїть ся більше мене як Кербера. Президент мінїстрів не може нїчого зробити так довго, як довго має за собою галицку шляхту. Який бідний і слабий є той Кербер яко найвисший начальник адмінїстрациї! А що може зробити більша часть намісників! Кербер мусить мовчати і робити се, що каже намісник. Против такого, котрий звязав ся з найпідлїйшою в Австриї бандою польскої шляхти президент мінїстрів не має нїякої сили.

При голосованю наглість обох внесень відкинено і приступлено до дискусиї над відписуванем податків з причини елементарних нещасть, котру по кількох промовах перервано. — О слїдуючім засїданю палати президия повідомить послів письменно.

Допись.

Львів, 4./6. 1902.

Львівскі розрухи. Правда п. Пінїньского.

Нинїшні віденьскі телеґрами принесли поясненя президента мінїстрів дра Кербера в справі тутешних робітничих „розрухів“. Сі поясненя подав п. президент очивидно на основі справозданя п. Пінїньского, отже лише сей послїдний за них є відвічальний. Розрухи були кроваві, кінця їх доси властиво ще не видно, а справа важна — й не нинїшна! — отже заслугує на увагу. На увагу заслугує она особливо у Русинів, адже переважна часть страйкуючих робітників — Русини, заслугує і з огляду на рівночасні великі розрухи хлопскі в Росиї, заслугує врешті — як се постараємо ся вказати — і яко у многім характеристична й симптоматична для галицких відносин.

Страйк тревав у Львові уже кілька днїв, та — як се й сконстатував сам президент мінїстрів — небезпека розрухів не грозила, що йно в понедїлок 2. с. м., коли робітники зібрались на площи стрілецкій на нараду, дав переходячий случайно з вправ віддїл війска причину до проливу крови. Тут спитаємо — чи сей віддїл, видячи товпу (зложену з робітників і не-робітників), мусїв перепихатись як раз через сю товпу?! не міг найти иньшої дороги? Жовнїр потрутив якусь жінку, се стверджено — і анї урядова „Gaz. lwowska“, анї др. Кербер сего не заперечили! Пощо тручав?! — та й чи се, бодай у нас, первина?! Віддїл перепихав ся, а жовнїр трутив, бо се у нас... таки така поведенция приймила ся, бо войску не поясняють належито єго покликаня й призначіня, — а сим разом з того, і з такого подібного, пішло все друге! Робітник ударив жовнїра, жовнїри арештували (а мабуть і побили) сего робітника, комендант не умів собі дати ради — не знав попросту, як помирити факт з військовою „повагою“. Коли-б так помимо всего, з огляду на можливі наслїдки, був робітника полишив, була-б таки мабуть честь армії нїчого не утерпіла!!

Явились гузари, віддїл піхоти відійшов. Товпа не послухала вправдї зазиву полїциї, щоб розходитись, але й не брала ся ще до вибиваня шиб чи чогось такого; чиж конечно треба було атакувати єї гузарами? Чи не вистарчала сама присутність гузарів? Ба, коли-ж комусь знов захотїлось виказати „енерґію“ в обороні „поваги“ власти. „Słowo polskie“ виразно винить комісаря полїциї Венца. Надуматись, від першого конфлїкту з військом, було часу досить (річ дїяла ся коло пожарної стражницї, де є телефон), тут міг уже й п. намістник з'орієнтуватись і видати зарядженя. Хто-ж то дав п. Венцови такий приказ чи таку повновласть, щоб зараз пускати на людий кінницю?! Сли ми попередно обвинили приняту у нас і піддержувану досить загально поведенцию війска, за котру винуваті рішучо лише висші власти, то за п. Венца винувата безпосередно й рішучо управа краю.

Ми розуміємо дра Кербера. Він пробує звинити власти, хоч потрохи, вказуючи, що товпа „через непорозуміне“ думала, чи сей віддїл войска не йде против неї. Та — серед товпи були певно й бувші військові, котрі добре уміють відріжнити віддїл в службі — від віддїлу, що вертає в маршовім одязї, без набоїв, з вправ. Чи так, чи так, при тактї війска і властий до „розрухів“ було-б не прийшло, або — було-б прийшло хиба опісля, а на дїлї „розрухи“ розпочав — незамірений товпою конфлїкт з військом і з — передвчасною енерґією властий. Тепер — положенє вже справдї важне.

Ми розуміємо, що підвладним властям годї найти в кождій хвили потрібний спокій і добру раду. Ми й не винимо нї коменданта віддїлу (він зрештою заховавсь ще дуже оглядно й спокійно), не винимо й п. Венца. Але де нема елементарного почутя права й почутя правдивого обовязку, а навіть почутя сорому й чести — в горі, там мусять підрядні орґани нераз тратити голову.

Шовінїзмови польскому пішла до голови учена теория, що давна Польща впала, бо не мала сильної управи, бо власти мали за мало поваги. Що сильна управа й повага властий потрібні, се велика правда, але до сеї правди треба ще дрібницї — треба уміти відріжнити повагу властий і силу управи від — безправя, самоволї й насильства! А се у нас на жаль здавна загнїздилось в нашій адмінїстрациї, і йде crescendo, а покриває ся (нїби то — „національним“) шовінїзмом. Polskie rządy, wschodnie kresy, narodowa sprawa — се у нас постійні оклики, що ними туманять в горі і в низу тих, що ще досить

наївні, або загорілих, а на ділї — леда паньский лакей або кревняк має і право і волю і вигоду, а хто не протеґований — сей „повинен“ ждати й терпіти!

І на „розрухах“ львівских, побіч насильства й безправя, витиснув своє пятно і шовінїзм: щоб обнизити цїну працї а рівночасно вдоволити шовінїстів, здержує ся від довшого вже часу приплив руских робітників до міста а спроваджують ся мазури. На се робітники голосно жалять ся, і рускі, і навіть місцеві польскі. Хто знає, чи „Koło polskie“ в віденьскім парляментї так холодно слухало-б президента мінїстрів, коли-б тут ішло о робітників виключно або переважно польских. Хоч що правда — при розбоях і крадежах виборчих не роблять наші „власти“ ріжницї між Вуйцїком, Стапіньским, Бойком... а Франком, Романчуком, Косом. Бо передовсїм таки — треба мати в руках власть! Що дїє ся по провінциї — сим переповнені і рускі й польскі часописи й інтерпеляциї послів: майно й житє висять там на ласцї повітових (нїби-то — narodowych) пашів. Чи дивниця, що леда іскра вистарчить до вибуху? та й хто супротив сего може знати — до чого йдемо в будучім? При обсадї посад мусять перед леда паньским лакеєм або свояком уступати найповажнїйші кандидати, кваліфікация законна йде зовсїм в кут, нїхто не питає про неї, хоч би pro forma, коли лиш є кваліфікация на доброго башибожука; таж сумнїви пропозициї і то нераз т. зв. „unico loco“ нїколи ще так не множили ся, як за управи п. Пінїньского. А властиво рядить вигідно під фірмою безголовою п. Пінїньского (він сидить на відпустцї або — інтересуєсь... естетикою у всякім видї) пів копи самовільних пашів, що їх ще ґр. Казимір Баденї тримав сяк-так в шорах. І лише за ґр. Пінїньского міг такий і так — прилюдно напятнований чоловік як ґр. Андрій Потоцкий на посьміховиско сьвіта стати краєвим маршалком. Коли так веде ся у нутрі, мусить мінїстерство рівночасно обганяти ся против дитячих нераз претенсий польских шовінїстиків та на пр. толкувати їм на їх „рішуче“ бажанє, що оно не думає „рущити“ львівского унїверситету; дирекциї руских ґімназий мусять обганяти ся против прямо придуркуватих претенсий шовінїстичних повітових посїпаків, рускі селяни лат. обряду підбунтовують ся против своїх же братів грецкого обряду... одним словом — коштом майна і прав цїлого населеня заводять всякі Венци, Мавтнери, Шехтаї, Гавзнери, Гольдмани, — Зиблїкевичі, Мохнацкі, Романовичі, Яворскі (з роду — Руснаки), всякі Паплїчки й Канцовї... у всхідній Галичинї — нїби-то — „Польщу...“, нищать рускі школи, тиснуть темний народ за море, ба — й там, скілько лиш змоги, не дають єму супокою.

В інтересї не лиш нашого краю, але таки й держави, лежить, щоб у нас прецї раз управа перейшла в руки людий з якимось почутєм права й дїйсного обовязку, та таки і з почутєм — сорому й чести.

Post scriptum. Замісць признати попросту неперебірчивість в средствах і нерозвагу висших властий спихає „Gazeta narodowa“ тепер ще вину на „кровистість і розгорячене“ полїцийних урядників. Се найвигіднїйше й найблагороднїйше: винувати слабших й підвластних! А вже нїкчемностию є порівнувати жертви львівскі з жертвами в бориславскій копальни, котрими нїби-то часописи за мало займають ся. Ну, коли через чиюсь неоглядність згорить в шопі 25 людий, то се погано і прикро, певно, але чей винуватого не повісять! Але коли-б так той сам чоловік — от-так собі — зарізав або застрілив хоч одного золотоковнїрця, щоб тодї? Може бодай се порівнанє зрозуміє орґан львівского намісництва! Цїкаве при тім, що „Gaz. narodowa“ не хоче узнати домаганя, щоб попередвсего давати роботу робітникам місцевим. Очивидно! — попередвсего треба дбати про зайшлих або й спроваджуваних умисно мазурів!! Коли я отсе передумував, чую в переходї слова ремісника (польскі): „Oni gdyby tak byli strzelali do mazurów, to ci by ich byli wszystkich (гузарів) wytłukli! to strasznie zawzięci, nie to co nasi (львівскі, місцеві Русини, Жиди й — Поляки“). Замітні слова!

„Czas“ знов пробує осторожно роздїлити отвічальність за пролив крови між власти войскові а цивільні... І се цїкаве! Все видять, всюди нїби-то глядають, тілько польско-паньскої самоволї не хотять видїти, та злощасного, напів темного злочинного шовінїзму.

Рух в руских товариствах.

Історичне товариство в Чернівцях. Отсю назву носить нове руське товариство в Чернівцях, котрого уконституучі збори відбули ся, як ми вже доносили, в суботу 7. с. м. Наводимо тут головнїйші точки уставу сего товариства: Цїль товариства, плекати етноґрафію, статистику і історичні штуки. Для сеї цїли має ся заложити періодичний орґан (тимчасом будуть ся посилати розвідки призначені редакцийним комітетом до друку до тов. ім. Шевченка), по повітах наукові кружки, займати ся збиранєм старинностий, розкопами і т. д., урядживати що місяця звичайні сходини з відчитами. Перші загальні збори мають відбути ся ще перед феріями.

Засїданє наукового кружка акад. тов. „Молода Україна“ відбуде ся в пятницю 13. с. м. о 8. годинї вечером. На дневнім порядку відчит т. Когута про „релїґійний, полїтичний і економічний лїбералїзм“. Місце збору улиця нового сьвіта ч. 10. *П. Лушпинський,* голова наук. кружка.

Акад. тов. „Молода Україна“ в Чернівцях уладжує дня 16. н. ст. червня (понедїлок Зелених сьвят) прогульку з танцями в сосновім лїсї в Кіцмани. Комітет місцевий, так і комітет академічний докладають всїх старань, щоби забава випала як найкрасше і вдоволила найвибагливійших. Вправдї фальб пророкує на той день дощ, але то власне повинно додати нашим Вп. гостям тим більшої відваги. Хотьби навіть фальб отворив на час всї спусти небеснї, то таки відбудеть ся того самого дня забава з танцями в салї касиновій.

Запрошеня вже розсилають ся. Хто не одержав би запрошеня, зволить звернути ся до комітету на адресу: Чернівцї Новий сьвіт ч. 10.

Прогулька зачинаєть ся точно о год. 2-ій по полудни. Евентуальна забава з танцями в салї касиновій о год. 8-ій вечером. — Вступ на прогульку 1 кор. 20 сот. від особи. Карта родинна на чотири особи 4 кор. — Стрій спацеровий. Музика п. Алека Паращука з Глиницї. З огляду на те, що на Зелені сьвята огортає всїх дух прогульковий і забавовий і з огляду на те, що Вп. наші гостї мають еще в сьвіжій памяти вечерницї „Молодої України“, що були уладжені сих масниць в Кіцмани і Чернівцях і певно всїх вдоволили — підписаний комітет сподїєть ся, що і сим разом Вп. наші гостї і прихильники не оминуть нашої забави, а то тим більше, що прогульки в Кіцмани давно вже не було. Комітет місцевий: Др. Лев Воєвідка лїкар; Іларий Стратичук ц. к. інспектор шкільний; о. Олександер Майковский парох. Комітет академічний: Микола Харжевський студ. філь.; Микола Левицький студ. прав; Богдан Левицький студ. філь.; Володимир Данчул студ. прав.

Товариство „Руска православна Шляхта“ на Буковинї устроює в недїлю зелених сьвят, дня 15. червня вокально-декляматорский вечерок полученний з танцями, в Малім Кучурові в домі пана Левандовского о годинї 4-ій по полудни. Коли хто з панів шляхти і інтелїґенциї не получив запрошеня, просимо зголосити ся на вечерку при касї. Комітет докладає всяких старань, щоби вечерок випав сьвітло, тим більше, що есть красна і велика саля і знана музика Алека з Глиницї. *Комітет.*

Товариство „Руский міщаньский хор“ в Чернівцях, набувши право виставн нової штуки Гр. Цеглиньского „Ворожбит“ комедия в трох дїях, від товариства імени Котляревского у Львові, відограє сю комедию дня 15. червня в недїлю зелених сьвят в салї „Народного Дому“ о год. 8-ій вечером. Гра аматорів з „Міщаньского Хору“ западто добре знана нашій публицї, щоби ми могли єї і від себе заохотити, щоби прийшла численно на се представленє. Отже сподїємо ся, що наші міщани виступлять в недїлю перед повну салю.

НОВИНКИ.

Цїсар приймав на авдиєнциї 5. с. м. між иньшими також депутацию православних корператорів з Буковини: о. Корнила Брендзана, о. Адріяна Поку і о. Амброса Грибовича. Они передали цїсареви подане з просьбою о поліпшенє матеріяльного бути православного сьвященьства в Буковинї. Бесїдником депутациї був вибраний о. Корнило Брендзан.

Іменованє. Почтовий офіциял Едмунд Озаркевич іменований почтовим контрольором в Іцканах.

Пристанок — Кічира зістав отворений 7. с. м. При сїй нагодї мусимо вказати на аномалїю, котрої усуненє було би вельми пожадане, не лише пожадане, але ми взиваємо заряд зелїзничого руху, щоби раз на завсїгди положив конець тій аномалїї і віддав всякі оповіщеня, урядові комунїкати у руки урядника Русина, або такого, що уміє добре по руски, щоби не виходили такі оповіщеня в макаронїчній мові, мов на сьміх і кпини з рускої мови, як отсе: „Отворене перестанку особового Кічіра. На лінії Львів-Ицкани утворьтся межи стациями Кучуровами великими а Глібокою перестанок особовий Кічіра, дня 7. червця 1902, для публичного руху особового. Віддаленє від Кічіри виносит до Кучурова великого 7 кільомитрів тарифових до Глібоки 8... Білети буде стражник зелїзницї в будцї ч. 238 видавати. Пакунки буде ся в поїздї кондуктору передавати й належости по окінченію їзди оплачувати. Час відїзду з Кічіри поїздів, котрі в Кічіри перестанок мают, зазначені в роскладї на листі V. А від 1. мая 1902.“ Отсе зразок урядової рускої мови на зелїзницях. Сподїємо ся, що більше не будемо мати нагоди, повернути до сеї справи.

Дезорґанїзация — чи що гірше? На відповідь п. В. Шухевича на статю під сим заголовком в „Дїлї“ отримали ми від автора тої статї отсе письмо: „П. В. Шухевич заявляє в „Дїлї“ (ч. 116), „що усякі телеґрами й листи, надто зміст кождої телефонїчної розмови (— руских послів в справі звістної сецесиї рускої молодїжи львівского унїверситету) — подавав того самого дня відпоручникам молодїжи“. Ся заява є відповідию на моє запитанє уміщене в недавній дописи з Галичини, чи — відомо „Народному комітетови“, що сю сатисфакцию, якої молодїж домагала ся й домагаєсь (цофненє обидної відозви львів. унїв. сенату) була-б она одержала, коли-б була ще день-два здержалась з сецесиєю, та що — дотичні телеґрами послів і відпоручників молодїжи зістали затаєні?!

Отже заява п. В. Шухевича є рівно чванлива, як злобна і хитра. П. Шухевич прикроїв собі моє питанє так, що нїби я говорю о затаюваню телеґрамів взагалї і наводить се моє питанє (та ще в знаках наведеня, як би моїми власними словами) от як: „телеґрами дотичні сецесиї“. Се є простий фальсифікат моїх слів а заразом оминенє мого властивого питаня. Коли вже п. Шухевич чванить ся, що був тотумфацким (прошеним, чи нї?) сецесиї, та коли бере звернене до „Народного комітету“ питанє попередвсего до себе (з чийого уповажненя?! Чейже мав ще хтось голос в сїй справі, де ж ті другі?), то повинен був ограничитись до відповіди на се, чи телеґрама про запевненє молодїжи згаданої сатисфакциї — надійшла, чи нї? і що з нею стало ся? і чи вся молодїж про ню знала? І на чиї руки ще приходили телеґрами в сїй справі? Знаючи, що п. В. Шухевич надто інтересований в сїй прикрій справі (о нїй буде ще нагода поговорити, бо справа сецесиї ще не скінчила ся), я й не думав звертатись до него. Своїж інформациї дістав я з двох незалежних від себе жерел і з уст зовсїм поважних: 1. від двох руских послів, 2. від двох людий, що стояли близько коло цїлої справи сецесиї у Львові. Не називаю імен, бо думаю, що сї люди повинні тепер самі заговорити! Було пофненє сенатскої відзви запевненє, чи нї? прийшла сего змісту телеґрама, чи нї? і до кого? Крутити, то зн. перекручувати питаня або ховатись за одно-друге слово, тут було-б попросту (навіть при найдїйшій вірі...) гидко, лїпше вже — мовчати. А справа ся видаєсь менї дуже важною! Ми повинні пильно дбати, щоб держати здалека від народних справ людий, для котрих всякі способи добрі, і руснопідний „Dziennik polski“ і краківска „Reforma“, і позірна опозицийність а на дїлї готовість до всяких загуменків, людий, котрі з народних справ роблять собі рід етноґрафії фахової торговлї — домашним промислом.

Ми отримали слїдуючу допись з Брідка: Вчера дня 6. червня саме на полудни о годинї три чверти на першу наспіла із заходу чорна хмара з вітром, котра грозила вже з далека наробити нещастя. І справдї, доконала свого дїла, бо як раз посипала ся в здовж ріки Днїстра, готарями: брідским, мітківским і мосурівским сильним дощем а потім досї небаченою густою тучею, завбільшки голубячого яйця. Не троха наробила шкоди в протягу 10 мінут, бо не лиш повибивала вікна, пташки і малу дичину, як заяцї, але також знищила всї засїви господарскі, котрі красували ся зеленю. Шкода дуже велика. І тут показує ся як нерозумно господарують наші селяни, що не дають ся жадним способом наклонити, щоби обезпечували свої засїви.

„Краєвий“ польско-руский комітет у Львові для обходу панского ювилею — взяв в лоб, так доносить „Дїло“. Неудала ся штучка випробуваних загуменкових радикально-клерикальних карієристів, що — самі остаючи нїби з боку — раді були конечно втягнути до сего комітету хоч яку частину поважнїйшої рускої громади. Але громада втягнути ся не дала, а тепер вже й фахові загуменковичі мусять зречи ся сподїваних панских відзнак і т. д. за вислугуванє панскій ласцї. Добре й так, хоч ми знаємо, що загуменковичі не лише хитрі, але й злобні; їх гершта не вибрано до ради міста Львова при недавних виборах. Може — inde irae! Коли-б не се, то — хто ще знає, як би то було стало ся з ювилеєм...

Перше окружне січове сьвято устроюють тов. „Січи“ дня 16. червня н. ст. в понедїлок зелених сьвят в Коломиї зі слїдуючою програмою: 1. О годинї 1-ій в полудне зістануть виголошені в сали „Народного Дому“ два виклади, а то оден з рускої історії другий про значенє руху просьвітного і січового. Виклади ті будуть переплїтані сьпівами і декламациями. 2. По тім концертї наступить при звуках музики похід всїх січовиків зі старшинами і усїх гостий до мійского огороду, де 3. відбудуть ся продукциї „Січовиків“ і товариські забави та гри.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Учитель ч. 11., з 5. червня 1902. Зміст: Будучність вихованя. — Наради виконавчої комісиї учительского віча. — В справі реґуляций платнї учителїв. — З нашого шкільного письменьства. — Замітки до Грецких Вправ Вінцковского-Таборского-Цеглиньского. — Оповіщеня.

401. число віденьского тижневника „Die Zeit“ з дня 7. червня приносить статю др. Івана Франка про розрухи у Львові.

Телеґрами „Буковини“.

Відень, 9. червня. По окінченю нарад в делеґациях зійде ся рада державна на коротку нараду від 10. до 14. с. м. Дня 17. червня будуть скликані соймы на сегорічну сесию.

Лондон, 9. червня. Як доносить Кічепер, поступає капітуляция Бурів скорим темпом наперед. — З нагоди окінченя мирових переговорів відбула ся в Преториї торжественна служба Божа при співучасти Кічепера, богато тисяч Анґлїйцїв і Бурів.

Склад товарів Б. Бальтінестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахлярі коронкові і з правдивих струсьових пер, ручки перлові і з черепахи. Вахлярі Gasé, найновійший вироб, в білих, чорних і всїх иньших барвах модних.

Рукавички: білї Glacé, шкіряні земіш і шовкові у всяких довжинах для пань і панів.

Коци до подорожи на повози і санки, а також накривала на лїжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до свїгу.

Балеві краватки: найновійшого жанра. Балеві мужиські сорочки шовкові, з Pique і батисту. Найновійші ковніри і маншети, хусточки шовкові, батистові і полотняні. Ґузики до ковнірів і шемізетові. Мужиські шкарпитки.

Ізза пізного сезону продають ся по дуже знежених цїнах всї товари кожухові, плетені, вовняні і черевики.

Найбільший вибір карнавальових товарів для панів і пань штіфлета і домові черевики: лякеровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, поплєтені зі шкіри земіш.

Більші засоби на складї: перзиняньскі кучми, дамскі зарукавки, чапочки, колїєри і т. д. Правдива білизна Єґера: кафтаники, мужиські пончохи, шкарпитки, Chenillen Escharpes і хустки, вовняні шалї і хустки вовняні і полотняні дамскі спідницї, камаши; огрівачі пульса і литок; плетені вовняні і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дївчат і дїтий, а також футровані штіфлети. Черевики до совганки для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

!!! Майже даром !!!

420 дуже важних предметів лиш за 1 зр. 80 кр.

1 дуже красний позолочений годинник до накручуваня на 24 годин, з ланьцушком — правильно ходячий, і з ґарантиєю на 1 рік.
1 шовкова краватка з шпилькою з імітациєю каменя „Edelstein“.
1 практичний прибір до писаня, складаючий ся із 3 предметів.
1 ґарнїтур ґудзиків до сорочки, маншетів і ковнярика з подвійної імітациї.
1 париска дамска брошка.
1 красний перстень мужеский або дамский з іміт. каменя „Edelstein“.
1 шнур імітованих жемчугів.
1 пара ковтків з каменем „Semili“.
1 ґарнїтур картів для забави, складаючий ся з 7 зачарованих картів, котрими забавить ся кожде товариство.
1 кишеньковий апарат до фотоґрафованя.
1 пахуче мило.
1 красна нотатка.
1 циґарниця з бурштином.
1 цизорик.
1 шкіряна мошонка на гроші.
5 штук египетского правдомовника.
1 машина до рахованя „Patenta“, котра найтяжші рахунки в секунді обчисляє, до того 20 вижних предметів до кореспонденциї, а ще 300 иньших, що в кождім домі здадуть ся.

Всї ті предмети разом з годинником, котрий самий варта 1 зр. 80 кр.,

можна получити за посліплатою з краківскої фірми

Fr. Windisch, Краків Nr. I/VI „Export“.

Як повисші предмети не подобають ся, гроші вертаю назад.

Найновійші Schulversäumnisse

получити можна

в друкарнї „Рускої Ради“, в Чернівцях

улиця Петровича ч. 4.

Головна і подрібна продаж

натуральних квасів алькалїчних

(Ludwigsquelle)

в Дорнї-Шоянї

поручена фірмі

Стефан Ґаїна, Чернівцї, Ринок.

Ц. к. Дирекция дібр гр.-ор. релїґійного фонду.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї,

загально признаний знаменитий

усмирюючий лїк на втиране

по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.: можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

загально улюблений лїк

все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празї.

Ріжнородні новости! Материї на меблї, стори накривала.

Вистава і отворене

ТОРГОВЛЇ КИЛИМІВ

фірми

Берцю Вендера Синів

Чернівцї, улиця Паньска ч. 9.

Найбільший вибір килимів, материй на матераци і т. д. в ріжних цїнах.

Великий склад ріжнородних Перских і Смірненьских килимів і т. и.

сля найновійшої моди

Килими сальонові,
Килими до завішаня
Килими Velour і
Килими Axminster

Для остороги!

Стара знана фірма

Берцю Вендера Сини, Чернівцї, готель Паріс

лишає ся дальше заосмотрена в великий вибір товарів.

Новости

в Килимах Odison-а
Килими з вовни
Килими з шпаґату
Килими з юти і. т. д.

Оздоби до кімнат. — Кошикові меблї, вишивані накривала матераци і т. и.

Задля сего, що не можемо тут вичислювати всї наші артикули, тому просимо Вп. П. Т. Публику,

аби зволила ласкаво заглянути до нашого новоурядженого льокалю.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях. За редакцию відповідає **Володислав Секерский.**

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 64. Чернівцї, пятниця дня 31. мая (13. червня) 1902. р. Рочник XVIII.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.
Редакция адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:
на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „
Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.
Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Православна церков на Буковинї а Русини.

VI.

Із всего, що доси сказано, виходить ось що: Русини кажуть: Ми духовні дїти православної церкви на Буковинї так само як і Румуни. Отже маємо право жадати від нашої церкви, щоби вона не робила межи нами а Румунами нїякої ріжницї, і щоби займала ся нашим духовим вихованєм і образованєм, так само, як вона се робить для Румунів. Се є наше природне право і від него не відступимо нїколи. Так як кожда мама повинна кожду свою дитину кормити і о єї розвій дбати, так і духовна мама — церков мусить своїх духовних дїтий кормити духовим кормом і о їх духовий розвій дбати. Иначе вона не буде для них мамою, а мачухою. Церков не має права, одних своїх духовних дїтей любити, а других переслїдувати, або одних на користь других скубти. Єсли отже теперішня церков на Буковинї лише одних Румунів за своїх дїтий узнає, а нами і нашим духовим образованєм нї раз не займає ся, ба ще ріжними способами відбирає нам все, що потрібне для нашого культурного розвою і своїм другим духовним дїтям Румунам віддає на ужиток, то вона не є для нас мамою.

На се кажуть Румуни: Церков православна на Буковинї не є і для Русинів, але лише для Румунів, бо Румуни в сих територіях є давнїйшими учителями як Русини; Русини прийшли до Буковини аж від часу єї окупациї через Австрию. Православна церков, кажуть вони, перейшла сюда з давної Молдави, була заснована Румунам і завсїгди мала румуньский характер. Се своє становище виборола вона своєю висшою культурою! А найбільшою причиною, задля якої православна церков в Буковинї має мати румуньский характер, є та, що релїґійний фонд, з котрого тепер цїле православне духовеньство в краю утримує ся, зложили молдавскі воєводи і бояри а вони були Румунами. Супроти сего доказали ми:

Румуни не були першими в сїм краю, а прийшли сюди аж під Богданом Драґошом в XIV. віцї і застали вже Русинів. Їх культура була ба ще й тепер низша від рускої культури, доводом того, що Румуни приняли славяньске письмо за своє, приняли славяньскі книги до своєї церкви і уживали їх майже до IX. столїтя. Молдавскі воєводи приняли тодїшну руску мову за мову двору і дипльомациї, і вся книжна наука в Молдаві відбувала ся в рускій мові, знак тому, що культура руска стояла висше як румуньска. Ми доказали і з етноґрафічного боку, що румуньский нарід о много простїйший від руского. — Заснована в Молдаві церков православна не могла з висше наведених причин нїколи мати чисто румуньский характер, задля великої бідноти церковної лїтератури і браку богослужебних книг, вона була довгий час більше славяньскою як румуньскою. Перевагу взяв румуньский язик в буковиньскій церкві аж під Австриєю, коли Русини умисно з боязни перед католицизмом а також з ненависти до неї віддавала всюда румуньскому язикови першеньство в надії, що він відверне від них грозу поуніятченя, котре за помочию руского язика як вічно бояло ся, могло зайти з Галичини до Буковини; але се все дїяло ся лише на зверх; бо у внутри православна церков була нїчого не втратила на рущинї. Але в сих часах була православна церков для нас Русинів, помимо того, що Русини віддали Румунам перевагу, правдивою мамою, не гіршою як для Румунів. — Дотично релїґійного фонду, скажем ми так: Правда що румуньскі воєводи і бояри дарували незаселені і тогди нїкому непотрібні простори ріжним монастирям з котрих бл. п. цїсар Иосиф по знесеню монастирів утворив теперішний релїґійний фонд, але згадані воєводи і бояри зробили ті даровизни, не яко Румуни націоналїсти, якими вони тогди й не могли бути, але яко вірні православної церкви. Тодїшні воєводи молдавскі, подібно як і мунтяньскі не все були Румунами, а належали до ріжних наций. Таких то воєводів турецкі великі візіри що два три роки краєви надавали. Отже єсли вони обдаровували монастирі, особливо ті в котрих бажали по смерти спочити, то робили се не з румуньского патріотизму, а з християньскої побожности. Ба і інтенция їх була така, що даруючи на монастирі, дарували вони на побожні і богобойні цїли без огляду на то до якої нациї монастирі належали. То само можна і о молдавских боярах сказати. Межи тодїшними боярами, як і межи резешами була в національнім взглядї, велика сумішка: були Румуни, Русини, Греки, Болгари, Серби, Саси і др., котрі по просту, як тими часами водило ся, не були нїчим иньшим як лише авантурниками, що йшли всюди туди, де найменьше спокою, щоби послуживши в війнї, надбати собі слави або й просто сякого такого маєтку. Їх і обдаровано ріжними маєтками, звичайно розлеглими полями та лїсами, а в додатку коли можливо було щі й полоненими або й по просту підданими. Чим більша була заслуга на війнї, тим і більша була надгорода. І сї бояри і резеші, коли що перед смертию, звичайно за „спасеніє“ душі, дарували, то робили се також лише з християньскої побожности, а не з національного патріотизму, о котрім вони тогди не могли мати жадного понятя, будь вони не знати якої нациї! До якої нациї ті всї ктиторі належали, ми не знаємо, так само як і вони о то не журили ся. Ми знаємо лише одно що вони були православні і все, що дарували, давали все для православних монастирів, що знаходили ся на нашій териториї, з чого відтак цїсар Иосиф II. утворив буковиньский релїґійний фонд. Отже щоби мати претенсию до того фонду, треба бути православним і жителем сего краю. А се ми Русини й є і длятого маємо неменьше право до фонду як Румуни. Коли Румуни думають, що ми не мали жадного права до релїґійного фонду, то най відтрутять нас від него, а правительство буде мусїло утримувати для нас духовеньство з державного скарбу, як утримує в других краях, але нїхто не сьміє казати,

Записки із подорожи на північ Европи.

(Далї).

Тромзе.

Так вело ся чотири роки. В тім часї ходила до школи, учила ся також музики а будучи з натури веселою і чипурною з'єднала собі небавком много обожателїв особенно межи военними і студентами. Хоть як вуянка і вуйко пильновали, Казюня знайшла все якійсь повід вибігчи на пару годин з дому вибито до товаришки або знакомих а властиво на сходини з офіцерами або студентами. В тім як і відбираню на почтї писем poste restante помагала їй в першій лїнії служанка, що за тоє від обожателїв получала „на чай“ а також її товаришка Мария П.

В школї за те учила ся Казя дуже пильно а вела ся так прилично і чемно, що всї учительки ставили її в примір другим ученицям, з чого гдекотрі, що знали прикмети Казї, нишком ся підсьмішкували.

В 17 роцї житя скінчила Казя школу. Опікун хотїв її умістити в заведеню, где учать дївчат господарства домашного але Казя, як все, уперла ся а опікун не хотячи собі єї еще більше зразити, змяк та позволив її приватно учити ся. Не довго однакже тая наука тягла ся, бо Казя по пів року влюбила в себе дуже честного, пристойного а при тім на добрім становищи чоловіка, так що він, котрому анї снило ся женити, освідчив ся, но і панна его з великою охотою приняла.

Опікун довідавшись о тім, старав ся всїми силами тому помішати. Помагали єму в тім сродники панни, що не любили п. М. нареченого Казї. Сам п. М. видячи такі перепони якось завагав ся, бо був чоловіком спокійним і в нїякі авантури не любив вдавати ся. Не тої гадки була п-а Казя. Вислала одної днини нареченого наперед до Кракова а сама другим поїздом поїхала за ним до бабки, що жила в Кракові. В місті П., где доси жила Казя, став ся розрух, всюди говорено лиш о тім, що п. М. викрав панну. Казя повела справу так зручно, що і опікун, що доси о нїчім і знати не хотїв, пристав на все, що суд призволив на супружество і до місяця еще перед кінцем карнавалу стала молодицею. Спішила ся так для того, бо конечно хотїла яко замужна на злість всїм ворогам а особенно товаришкам погуляти на бали і то в місті П.

З великими церемонїями відбув ся слюб, осіб було множество, недоставало лиш одного п. Фаркевича, бо на пару дней посперечав ся з п. М. о дурницю — вимагав п. Фаркевич від нареченого для вирівнаня счетів (рахунків) в замін за тоє, що пупільцї позваляє за него вийти, вісїм тисяч ґульденів. Очивидно наречений вругав такого опікуна послїдними словами, що п. Фаркевич з стоїчною повагою приняв до відомости, а своїй пупільцї секретно лиш сказав, що ся страшно нїмстить на її чоловіцї.

В кілька день по слюбі поїхали молоді до свого міста П. Панї Казя однак якось не могла довго сидїти разом з мужем, бо помимо того, що її водив на всї балї, забави, театри, концерти, виїздила дуже часто до Кракова до бабки, где власне жив п. Фаркевич. За кождим разом привозила від него якісь малі а часом і більші подарки, так що досить терпеливий муж звертав її увагу на невідповідність такого поступованя а в кінци заказав її їздити до бабки а властиво до бувшого опікуна а єму написав остре письмо, аби залишив дальше зносити ся з чужою женою. Того власне треба було для так упрямого существа як була Казя. З великого ворога стала ся сердечним другом свого бувшого опікуна, бо уважала, що то есть тиранією з сторони мужа єї забороняти приставати з кім она хоче. Зачали ся отже таємні кореспонденциї і сходини. Фаркевич приїзжав до П., коли мужа не було дома, сходили ся на двірци, она їздила до Львова до кузинів і ту стрічала ся з Фаркевичем — цїлий роман.

Тимчасом Фаркевич не могучи стерпіти страти, яку поніс, що єму другий забрав добичу, виписав такі рахунки з свого опікуньства, що Кази з єї посагу не оставало ся анї зломаного гроша. Колиж муж яко опікун ті рахунки так опровергнув, що п. Фаркевич мав еще его жінцї пару тисяч доплатити, п. Ф. видячи, що справа бере злий оборот, великими подарками і лестними слівцями допровадив до того, що Казя докорами і сваркою принудила мужа, щоби єї узнав повнолїтною і лишив цїлковиту свободу завідавати своїм маєтком.

Тепер зачало ся правдиве пекло в домі п. М.: Казя нарікала на тиранію мужа, робила довги, ходила всюди сама в товаристві офіцерів а в кінци утікла до Фаркевича.

Фаркевич незадоволений, що забрав чужу жінку і маєток подав в імени своєї бувшої пупільки о розвід домагаючи ся для неї аліментациї. Колиж процес програли, а до того муж Казї віддав цїлу справу прокураториї, п. Фаркевич пронюхавши, як то кажуть, письмо носом, чмихнув до Америки оставляючи свою пупільку на произвол судьби.

— Щож з нею стало ся? — запитав я.

— Перенесла ся до Кракова і коїла свою журбу флїртом то з одним то другим офіцером.

— І есть еще в Кракові?

— Не знаю, бо власне перед двома місяцями нагадавши собі про ню писалам до тети, щоби менї донесла що ся з нею дїє? Тета писала, що сходила з ступени на ступень, розпила ся і гдесь згинула з очий. Я сама була цїкава видїти, чи змінила ся від послїдного разу, бо то була дїйстно якась незвичайна особа з тими вічно мрачними хоть ладними очима.

— А що стало ся з єї мужом? — запитав я.

— От не можу вам того навірно сказати. Говорять, що жиє дальше в м°

що задля фонду Русини не мають права жадати від своєї церкви, щоби вона для них була мамою, а не мачухою! Кождий нарід хоть би й найбіднїйший що молить ся Богу, мусить мати свою власну церков, котра би его научала і просьвічала і вела до культурного житя — а не щоби собі з него кпила і его просьвіту гамувала, як се тепер робить з Русинами православна церков в руках Румунів.

Полїтичні вісти.

Спільні делеґациї.

В суботу австрийска делеґация закінчила дискусию над військовим буджетом і ухвалила кредит на нові армати. Мінїстер війни відповідав на ріжні закиди роблені в часї дискусиї. Військовий скарб не лиш винагороджує дїйсні шкоди в поли, але і иньші утрачені зиски, як приміром ушкоджене стерниска, толоки і т. д. Кару Anbinden і шпанґи уживає ся в спосіб здоровлю не шкідливий а всї надужитя під тим вглядом суть вже карані. Оповіданя о тортурованю вояків тілько в малій части відповідають дїйсним фактам. Дуже рідкі суть случаї, що офіцир або підофіцир стратить терпеливість супротив упертого вояка. В загалї поступоване з вояками є прихильне і гуманїтарне. Що до двох офіцирів, котрим відобрано офіцирский степень за се, що вони яко католики відкинули поєдинок, то військові власти сповнили тут свій обовязок. Що до лїпшої дотациї військових капелянів, то се є вже намірене, але введене в житє сего полїпшеня зависить від того, коли знайде ся покрите.

По промові мінїстра делеґация ухвалила військове ординаріюм і резолюцию з жаданем знесеня кари Anbinden 35 голосами против 17.

В дискусиї над військовим extra ordinarium бесїдники висказували признане і симпатию бурам. Д. Клевайн порушив справу Матасіча Кеґлевича. Д. Яворский заявив, що для удержаня сили дорогої Полякам держави і династиї, нїяка жертва не є за велика, хоч отже ухвалене жаданих військовим зарядом 38 мілїонів накладає на населене дуже великі тягарі. Поляки будуть голосувати за сею позициєю. — В поіменнім голосованю делеґация приняла військову екстраординарию і кредит 38 мілїонів на нові армати 38 голосами против 17.

Між тими, що голосували за новими арматами, нема імени Барвіньского, котрий телеґрафічно спростував подану N. fr. Press-ою вість, що він промовляв за арматами і обіцяв за ними голосувати.

По промові мінїстра Каляя принято етат спільного мінїстерства скарбу з резолюциєю д. Сильвестра, аби виказано теперішний стан спільних активів.

Буджет маринарки реферував дел. Перґельт, по якого промові заняв слово дел. Кафтан, а відтак дел. Вуковіц, Василько, Кіндерман і Доберніґ. По сих бесїдниках, що висказували ся з признанем для австро-угорскої маринарки і єї проводу, адмірал ґраф Спавн в довшім виводї відповідав на поодинокі заміти, почім принято етат маринарки.

Мінїстер заграничних справ ґр. Ґолуховский відповідав відтак на ряд інтерпеляций а опісля перервано засїдане на короткий час, щоби буджетовій комісиї дати можність ствердити згідність ухвал обох делеґаций.

О год. 3. по пол. президент отворив засїдане на ново. Референти ствердили згідність ухвал обох делеґаций, а відтак всї ухвали принято в третім читаню. Ґр. Ґолуховский заявляє що делеґациї скінчили свої працї і що їх ухвали предложить до санкциї. Бесїдник іменем спільного правителяства дякує делеґациям за патріотичну жертволюбність, яку проявили в ухвалах. На сїм замкнено сесию делеґаций серед ентузиястичних окликів в честь цїсаря.

Рада державна.

Передвчерашне засїдане палати послів відбувало ся під знаком обструкциї. Самих наглих внесень зголошено 23. Одно з 21 наглих внесень Всенїмцїв домагає ся, аби „цапштрих“ перенести з девятої години на десяту! При кінци засїданя п. Кльофач викликав велику авантуру своєю критикою промови цїсаря Вільгельма в Мальборзї.

Борислав.

Два наглі внесеня в справі катастрофи в бориславских копальнях. Пан Брайтер поставив внесене: Взиває ся правительство, аби: для розслїдженя причин катастрофи виделеґувало комісию зложену з делеґата мінїстерства рільництва яко голови, трех фаховцїв виделеґованих мінїстерством рільництва і трех заступників робітничого товариства „Гірник“ в Бориславі; 2. аби протокол і внесеня комісиї предложило палатї; 3. аби мінїстерство рільництва зревідувало полїцийно-копальняні розпорядженя, видані гофратом Цехнером; 4. аби дало запомогу родинам тих робітників, котрі погибли в часї катастрофи; 5. аби знесло братску касу, а завело касу хорих та аби робітників і їх родини обезпечено на старість і від нещасть; 6. аби виновників потягнено до відвічальности.

Внесене п. Дашиньского взиває правительство, аби розслїдило причини катастрофи, покарало виновників, і результати подало до відомости палати. Дальше домагає ся внесеня проекту закона о копальняних інспекциях.

Паша повітовий.

П. Брайтер робить копальняні власти відвічальними за катастрофу, в котрій погибло 17 робітників, а 6 є тяжко ранених. Причиною катастрофи була недостаточна вентиляция. Підприємцї тягнуть з копалень величезні зиски, а робітники гинуть на голодовий тиф. На три дни перед катастрофою попсував ся електричний вентилятор. Робітники були у управителя руху Балабана і казали єму, що не можуть працювати, бо в закопах богато ґазів. Балабан загрозив їм, що як не схочуть працювати, він сейчас виповість їм службу. Робітники донесли о грозячім небезпеченьстві гірничій власти в Кракові, котра казала копальняному комісареви Косткевичеви зарядити доходжене. Однак Косткевич се зарядженє своє власти кинув до коша. На два дни перед катастрофою управитель руху і русман був у директора копальнї і зажадав безпроволочної направи електричного вентилятора. Директор Шумский заявив, що Лендербанк не має гроший на направу. На другий день по катастрофі, хоч вентилятор був в руху, в копальни стверджено 30% ґазів.

П. Дашиньский доказує, що бориславский промисл є гірший, як морд, рабунок і крадїж. О сих відносинах правительство знає вже від 30 лїт, однак під охороною мінїстра „родака“ капіталїсти допускають ся ріжних злочинів на робітниках. Редакция льокальної часописи в Дрогобичи могла довідати ся о числї жертв катастрофи тілько при помочи підкупства діюрнїстів.

Правительство від довшого часу толерує, що лотровский паша повітовий Бобжиньский рядить там після власної волї, бо він є братом всесильного бувшого віцепрезидента ради шкільної краєвої. Бесїдник вже від тижня жде на арештоване управителя руху Балабана, котрий з ощадности, на три дни перед катастрофою усунув електричний мотор при вентиляциї. Прямо звіряче варварство показали директор Балабан і Шумский супротив родин нещасних жертв. Поставлено жандармів, аби не пускали нїкого до жертв, з котрими родини хотїли попрощати ся. Правительство є співвиновником занедбаня обовязків.

Ся галузь промислу приносить галицким капіталїстам величезні користи. З братів Іартенберґів, котрі перед 30 роками були бідними парубками, один лишив 4 і пів мілїон, другого оцїнюють на 10 мілїонів. Від правительства домагаємо ся тілько точного виконуваня приписів закона і увзглядненя бажань і зажалень робітників.

Мінїстер рільництва.

Мінїстер Джіованелї подав опис катастрофи після урядового справозданя. Заявив, що безпроволочно заряджено доходженя копальняної власти і доходженя карно-судові. Слїдство веде ся докладно і строго, а власти одержали наказ, аби неукриваючи нїчого донесли, чи виказано яку особисту вину.

Гірниче староство одержало наказ поробити безпроволочно зарядженя для усуненя всїх хиб, і евентуально примусово впровадити улїпшеня, а коли би се було потрібне, замкнути рух в копальнях. Коли би слїдство доказало правдивість закидів пороблених поодиноким орґанам властий, то всяке занедбане обовязку певно буде строго покаране. Для родин жертв катастрофи акцийна спілка „Борислав“ і тов. для нафтового промислу дали 4.500 к., а львівске намісництво 4000 к.

П. Дїдушицкий виступає против наглости внесеня, бо вже заряджено се, чого внескодавцї домагають ся. П. Дашиньский. — Я цїкавий, чи ви також не поставили би наглого внесеня коли би колись замордовано 20 шляхтичів!

Наглість обох внесень відкинено. За наглістю голосувало 72 послів, против наглости 60.

П. Кльофач вніс на початку засїданя інтерпеляцию в справі промови цїсаря Вільгельма в Мальборзї. При кінци засїданя п. Кльофач підніс сю справу еще раз в формі запитаня до президиї палати, чи президент хоче спитати Кербера, аби він станув в обороні Австриї і не позволив нїкому мішати ся до внутрішних справ Австриї. З нагоди виганянь австрийских горожан з Німеччини Кербер сказав був, що австрийске правительство не може мішати ся до внутрішних справ Німеччини. Отже бесїдник питає, чи Кербер схоче станути на тім самім становищи також що-до відносин в Австриї. При тім Кльофач сказав, що австрийске правительство є тхором, а слова німецкого цїсаря в котрих говорив „von polnischer Frechheit und sarmatischem Uebermuth“ назвав безпримірною безличностю німецкого цїсаря. (П. Хоц: то лайдак! Фресель: Нехай так дальше робить, то скінчить ся на атентатї!“) Цїсар Вільгельм говорив сим разом не лиш о Поляках, але в присутности високого достойника австрийского (п. Хоц: котрий мовчав. — Фресель: Бо правительство і всї суть невільниками Вільгельма II). Німецкий цїсар візвав також Німцїв за границями німецкого цїсарства до борби зі Славянами. Тут вже кінчать ся всякі взгляди, тут правительство має обовязок енерґічно виступити супротив своїх ненїмецких горожан і в власнім інтересї. Прошу президента палати, аби звернув увагу мінїстрів на внесену нами інтерпеляцию, котра є відповідию на мальборску безличність.

Президент палати: Се цїлком не відповідне. Прикликую вас за се до порядку і відбираю голос.

Серед живих протестів ческих радикалів замкнено засїдане.

Церковний конґрес.

В Карловицях отворено вчера гр.-ор. сербский конґрес церковний.

Сейль захитаний.

Віденьскі дневники запевняють, що становище Сейля є захитане і він подасть ся до димісиї, як тілько знайдуть відповідну особу на наслїдника.

Трансваль.

Кіченер телеґрафує, що оногди і вчера Бури зложили 2.500 карабінів. З того капляндскі повстанцї зложили 448, а решту відділ Девета. Всїх карабінів віддано доси 4342.

Кріґер казав зі свого мешканя здоймити хоругов Трансвалю, чим мовчки узнав зверхництво Анґлиї.

Дня 15. мая, безпосередно перед навязанем переговорів в Вереніпінґу, арештовано в Преториї 60 за участь в заговорі против Анґлиї. Донесене до дневників сконфіскувала була цензура.

Промова посла Ник. Василька

на засїданю державної ради з дня 4 червня 1902.

Висока палато! Я зголосив ся при сїм наглім внесеню до слова перед тим, нїм я знав, що правительственний заступник забере голос зараз по внескодавцю. Але коли учув відповідь правительственного заступника, зобовязаний я, се питане острійше обговорити, нїж зробив се тов. Романчук.

Нагле внесене мало на цїли, просити державу о поміч для населеня галицких громад і, як я пізнїйше докажу, буковиньских громад, щоби они дійшли свого права. Відповідь заступника правительства сказала нам все, що було в письменнім умотивованю наглого внесеня. Знаємо добре, що адмінїстрацийний трибунал рішив у нашу користь, бо инакше не ставили би взагалї наглого внесеня. Знаємо також докладно, що додаток належить ся лише там, де пропінацийне право виконує ся в границях громади, бо нам знане се місце із узасаднення рішеня адмінїстрацийного трибуналу. (Так є!) Але ми знали цїлком добре, що автономічний ряд Галичини так повітові заступники, як і видїл краєвий не хочуть заладити сю справу після обовязку. З сеї причини сподївали ся ми, що правительство, котре з байдужностию відносить ся до всїх економічних справ широких мас східноавстрийского населеня — так Галичини, як і Буковини — бодай в сїй справі, де право на нашім боцї, возьме на себе інтервенцию, до чого она має сильні средства під кождими услівями. Мусимо надмірно жалувати, що прави-

---

стї П., та лиш страшно не любить, як хто єму о жінцї пригадає.

— От вже і 10 година і сонце зайшло за гори, каже п. Іро... Шкода тут чекати 12 години, бо нїчо більше не побачимо.

— Менї говорили, кажу, що найлучше видко сонце о півночи з гори Тромстін, тож мусимо завтра там ся вибрати, если буде погода.

— Ладно, сказала п. Ґро... а тепер ходім до міста придивити ся, що люде о тім часї роблять?

Тихенькою ходою подивляючи природу озарену світлом сонїчним, приближалисьмо ся до міста. Було вже пів до 12 в ночи а день ясний лиш сонця з поза високих гір не було видко. На головній улици Storgade така маса людей, що тажко пропхати ся. Тепер у Тромзян головна прогулька від 11 до 1 в ночи. Самі панночки в ясних дуже шикарних костюмах і маринарках на голові гуляють по улици весело з собою гуторячи. Здаєть ся, що цїле Тромзе вилягло на улицю. Коло першої години, коли вже червоні лучі сонїчні окрасили небо а і воздух став холоднїйший, звільна все рушило домів на спочинок. Ми також розійшлись условившись завтра а властиво нинї, (бо вже нїби зійшло не заходяче сонце) явитись о 9 годинї в пристани, щоби привитати повертаючих пп. Ґ. Р. і п-у Люізу.

(Дальше буде.)

тельство відтягає ся в такий спосіб в так важнім питаню для економічних відношень громад.

Мої панове! Такі самі відношеня, які тов. Романчук зобразив у своїм наглім внесеню, панують і в Буковині. Також в Буковині відкупили в р. 1889 пропінацийне право від властителів великих посілостий. Також там істнує дирекция пропінацийного фонду і також там не чула ся она зобовязана, дати громадам до р. 1900 додаток, що їм належить ся. Там ще гірше, там знали лише дві громади, що они мають право додатку. Виділ краєвий не потрудив ся і не поучив громади в сій справі. (Слухайте!) Сї дві громади, в одній був я до недавна громадским начальником, друга волоска, зарядили, щоби доставити дирекциї пропінацийного фонду наказ повинности додатку. Ся відкликала ся до краєвого виділу. Краєвий виділ не рішив той рекурс до сегоднїшного дня, а громади не дістали і до сегодня додатка.

Питаю ся Є. Е. пана мінїстра скарбу: Може держава, що навіть в чоботї мужика знайде послїдний сотик, коли має до того хоть би позорне право, тихо придивляти ся тому, що громадї не платить ся того, що єї фактично належить ся від державної власти? Можемо сим задоволити ся, можемо з сим піти до дому і громадам оповісти, що правительство займало відмовне становиско в сій справі, як також зробив се заступник правительства?

Мої панове! Я вам розвяжу сю загадку, чому автономічні власти не роблять нїчого в сїй справі. Тайна лежить в сїм: Дирекция пропінацийного фонду складає ся з членів, що їх іменує держава і з таких, котрі висилає туди краєвий виділ. Хосен доходу пропінаций, який покаже ся в роцї 1910, при окінченю сего управненя, роздїлить ся межи краєм а давнїйшими інтересуючими, властителями великих посілостий. . . .

Се є причиною, чому не можемо сподївати ся в сїй справі помочи від автономічних властий, а заступник правительства знає добре, що рішене адмінїстрацийного трибуналу, котре він наводив, було спровоковане як раз відкликанем громади Монастириск против рішеня краєвого виділу. Отже моє твердженє, що краєвий виділ виступає в сім питаню против інтересів громади, є правдиве. Думаю, мої панове, що я доказав доповняючи виводи мого товариша п. Романчука, що наглість сего внесеня є очивидна і що се є — я би сказав — злою волею ц. к. правительства, коли оно висказує ся против наглости сего внесеня.

Тут не жадає ся нїчого із кишенї правительства, жадає ся нїчого иньшого, як лише щоби бідний селянин в Галичинї і в Буковинї мав то саме право, що й пани там мають, щоби і бідний селянин дістав, що єму належить ся, і щоби кишенї посїдаючих не набивали ся неправним способом в єго некористь. Я думаю, що мінїстерство социяльної полїтики, модерне мінїстерство, повинно вглянути ся у сї справдї неможливі відносини східної Австриї. Думаю, що ся палата підопре нас в сїм безправю, хотяй правительство займає иньше становиско.

Мої панове! Ми не переревали дебат в сїй палатї, ми не зупиняли нарад над буджетом, хотяй ми, як панове знають, се могли зробити; ми сего не зробили, бо думали, що, коли великі партиї побачать свої жаданя близько їх сповненя, прийде і наш час, в котрім ми осягнемо своє право. Як се має бути подякою, коли ми не можемо числити навіть в такій справі на поміч палати, тодї ми також віддячимо ся. (Оплески. — Бесїдникови ґратулюють.)

Рух в руских товариствах.

З академічного товариства „Молода Україна“ в Чернівцях. Маємо честь еще раз пригадати, що прогулька з танцями відбудеть ся в Кіцмани дня 16. н. ст. червня в сосновім лїсї. Особливо звертаємо на се увагу П. Т. наших гостий, що початок точно о год. 2 по полудни. Прогулька заповідаєть ся сьвітло — а випаде еще сьвітлїйше, як знана зі своєї патріотичности кіцманщина і окрестність кіцманьского повіту зляже ґреміяльно на нашу прогульку. Гадаємо, що ми не потрібуємо робити собі великої реклями, бо на наші забави еще до тепер нїхто не нарікав. Вже сам сосновий лїс і славна музика Алека з Глиницї, не говорячи о низькім вступі і иньших приємностях — повинні заохотити до прибутя на прогульку. Запрошеня вже вислано. Хто не отримав би запрошеня через недогляд, або помилку, зволить звернути ся до одного з членів підписаного академічного комітету на адресу Новий сьвіт 10, або зажадати запрошеня при касї. Ті Вп. Родини черновецькі, що хотїли би вибрати ся на прогульку до Кіцманя, нехай уважають ся отсим за запрошені. В разї непогоди відбудеть ся в салї касиновій в Кіцмани вечерок з танцями. Вступ і стрій на евентуальний вечерок той сам, що на прогульку. — До побаченя в Кіцмани в понедїлок дня 16. червня!

Комітет місцевий:

Др. Лев Воєвідка, лїкар. — *Іларий Стратичук*, ц. к. інсп. шкільний.
о. Олександер Майковський, парох.

Комітет академічний:

М. Харжевський, студ. філ. — *М. Левицький*, студ. прав.
Богдан Левицький, студ. філ. — *Волод. Данчул*, студ. прав.

„Руский міщаньский хор“ в Чернівцях має честь повідомити П. Т. руску публику, що в недїлю, 15. червня с. р. виставить в великій сали „Народного Дому“ найновійшу, нїгде ще не грану штуку нашого знаменитого писателя Гр. Цеглиньского п. з. „Ворожбит“, народна комедия в 3. дїях. Хоч пора тепер для всяких театральних вистав через лїтну спеку менче відповідна, то ми таки постановили, виставити „Ворожбита“ доконче ще перед великими феріями перед черновецкою інтелїґентною публикою, а то тому, щоби она висказала про него свій осуд і подала свої дальші еще може потрібні вказівки, щоби була змога виставляти сю особливо для нашого селянина вельми поучаючу штуку в часї лїтних ферий по читальнях буковиньских тов. „Руска Бесїда“. Тож зі взгляду на добро загально народне і на бездоганну гру аматорів-артистів сподїємось, що особливо наша публика інтелїґентна а відтак і наше міщаньство заповнять в недїлю салю „Нар. Дому“ по береги.

За виділ:

О. Гандяк, голова — *Ігн. Власюк*, писар.

Загальні збори тов. „Каса пожичкова й щаднича“ для громади Рогізна відбудуть ся дня 15, червня 1902 в читальнї. Порядок дневний: 1. Справоздане касиера. 2. Справоздане начальника про дїлане старшини. 3. Справоздане касиера про стан маєтковий (білянс) за рік 1901. 4. Відголосоване й вибір одної третини ради надзорчої і 2 членів старшини урядуючої. 5. Вибір доповняючий старого начальника й касиера на чотири роки. 6. Постановлене сталої плати для касиера. 7. Постановлене, як і в який спосіб має ся ужити чистий зиск за рік 1901. 8. Вільні внесеня.

Іля Меленка, голова.

Заходом вижницкої філії товариства „Руска Школа“ в Чернівцях відбудуть ся в четвер, дня 19. н. ст. червня 1902 р. в готелю Фріста у Вижницї вечерницї з танцями. Вступ від особи 2 кор., білет родинний для 3 осіб 5 кор. Стрій візитовий. Початок точно о 8-ій год. вечером. За Виділ: Никорович, голова, Рубіш писар.

НОВИНКИ.

Особисті вісти. Прокуратор скарбу др. Винява-Зубрицкий від'їде 15. с. м. на шість недїль до купелїв в Пістянї. — Бувший редактор-шеф черновецкого дневника „Bukowiner Rundschau“, Йосиф Чайкел, умер в 45-ім роцї свого житя в ночи з вівтірка на середу.

Повітова конференция учителїв відбула ся вчера і сегодня під проводом повітового інспектора Йосифа Вотн.

Ґереґа у Львові. Не так то давно телеґрафував хтось дуже... дуже високий до — когось у Львові: „Regiert denn in Lemberg die Schuljugend?“ І оно так по трохи й було: підбехтана шовінїстами молодїж, таки ґімназияльна — „демонструвала“. Випередили єї „демонстрациї“ вистріли молоденьких „революціонерів“ до броварника Ґетца (Goetz — корінний поляк), коли відмовив датків на „цїли“. Потім заворушила ся шовінїстична часть польскої унїверсит. молодїжи, строфуючи мінїстра просьвіти, що ось він хоче — „відобрати Полякам“ львівский унїверситет! Сенат промовив в імени молодежи і — мінїстер мусїв „як студент“ викручуватись від напасти. Потім завдяки нетактови властий прийшло до стрейку технїків, а один технік визвав ректора технїки на поєдинок! А тепер — Рада міста Львова ухвалила домагатись укараня за пролив крови тих, що давали прикази низшим властям — отже хиба... намісника?! — а социял-демократи, як доносять часописи, зложили на се навіть „комісию слїдчу“... Оттак то дїєсь, сли „власть“, хоч не перебирає в средствах, не вміє нїколи — в пору — щось мудрого зарядити! *Т.*

Дальші жертви на „Народнїй Дім“, в Чернівцях зложили Вп. д. д. Бухенталь з Добринівців 56 к., читальня в Тоутрах 5 к., Буковиньска Щадниця 50 к., В. Ясеницкий 2 к., Єр. Пігуляк 2 к., Ом. Попович 4 к., Др. Ст. Стоцкий 2 к., А. Клим 2 к., В. Михальский 4 к., Др. Ст. Гординьский 4 к., окрім повизших жертв зложили Вп. д. д. 49 к. на будову кругольнї „Народ. Дому“ разом проте **182 к.**

Дальші вкладки членьски на „Народ. Дім“ вплатили Др. Мирон Кордуба 4 к., Іван Радомский 2 к., Кароліна Суханич 10 к., Дмитро Падура 5 к., Никорович з Вижницї 10 к., Андрій Зибачиньский 10 к., Денис Цурканович 5 к., разом 46 к. За датки складає подяку. *Виділ.*

З українського житя.

(З Америки. — З житя).

З'їзд руских священиків і делеґатів (конець). З черги прийшла на порядок дневний точка: Папа а руска церков в Америцї. Дискусия над сею точкою забрала дуже богато часу, бо кождий з присутних так духовних як світских забирав голос в тій справі, деякі навіть по кілька разів. Деякі бесїдники хотїли сейчас проголосити своє відорване ся від Риму, другі накликували до більше обережного поступованя в так важній справі, радили писати ще письма до Риму і т. п. Були й такі, що не узнавали і не узнають папи, що радили вздержатись з так рішучим кроком задля не приготованя народу, боячись могучого повстаня заколоту між людьми. Словом, були там висказані думки всїляких можливих відтїнків від найбільше консервативних до найкрайнїйше радикальних. Ві всїх однак тих думках видно було, що они ідуть до одної цїли, а ріжниця між ними була тілько ріжницею тактики, а не засади.

Наконець принято слїдуючу ухвалу: Зібрані уважають в засадї зірване з Римом за конечне для добра рускої церкви і народу в Америцї, однакож справу сю задля єї важности позіставляють в завішеню, щоби весь народ міг докладно застановитись над нею і єї остаточно на найблизшім зборі сам порішити.

Опісля стали збори розбирати точку руско-американьского епископства. Як видно, було з бесїд многих участників (а говорили майже всї), то справа руского епископства в Америцї була би загально пожадана. Тілько що той епископ не може бути накинений жадними посторонними властями, але вибраний самим тутешним духовеньством духовеньством і народом. Говорено також про се, що добре було би вибрати двох епископів, одного угорского і одного галицкого. Епископи такі не мусїли-б мати величезних палат і пенсий, але могли-б сидїти на більших парохіях, через що парафії не були-б змушені поносити специяльних тягарів. Вибори кандидата взглядно кандидатів на епископів полишено до слїдуючих зборів, а на разї принято слїдуючу резолюцию: Нинїшний з'їзд протестує рішучо против накидуваня американьским Русинам яких небудь духовних властий без їх згоди і заявляє ся за давно практикованим в християньских церквах, а особливо в рускій церкві звичаєм, після котрого духовну старшину вибирав собі сам народ.

Кромі сего принято ще такі резолюциї: З'їзд ухвалює, щоби жаден руский сьвященик не відправляв богослужень в католицкім костелї.

З'їзд висказує своє найвисше обуренє і погорду всїм тим сьвященикам, що вмісто постояти за права рускої церкви і обряду в Америцї помагають латинникам тї-ж нищити.

З'їзд уважає екскомунїкацию о. Ардана латиньским епископом за безпідставне вмішуванє ся тогож в справи рускої церкви в Америцї, а особливо в Олифантї і поручає се в тамошній церкві оголосити.

Слїдував доповняючий вибір членів ради духовної і головної. На місце уступившого предсїдателя Ради головної вибрано о. Бончевского: На місце члена Ради духовної о. Кешеляка вибрано о. Дмитрова.

Опісля приступлено до дискусиї над статутами. Назву товариства (§ 1.) змінено з „Товариство Руских Церковних Громад“ на „Руска Церков“, по анґлїйски Ruska Cercov. В параґрафі 4-ім, ст. 2., рядок пятий з гори вставлено слово „моральне“ між слова „одно“ і „тїло“. З § 7. викинено слово „материяльно“. § 19. звучить тепер так: Сьвітских делеґатів що найменче по одному висилає кожда громада, браство, орґанїзация, яких і т. д. — § 25, стор. 5., перший рядок, змінено так: з 6 осіб, з котрих двох єсть сьвященників, а чотирох сьвітских. Букви „і“, „к“ і „м“ з § 26 зовсїм викинено, а буква „с“ звучить так: если громада скаржить сьвященника або сьвященник громаду, то до обох рад. Параґрафу 28, буква „в“, так звучить: стараєсь о сьвященників, принимає їх, узнає їх кваліфікациї, дає посади в порозуміню з громадами і т. д. Букву „н“ з § 28 випущено, так само букви „а“ і „б“ з § 32. Параґраф 33 виглядає тепер так: Кожда церковна громада рядить ся сама, але если ухвалить, що против статутів сего товариства, то престає бути членом товариства. § 37 змінено о стілько, що предсїдателем ради церковної мусить бути чоловік письменний. В § 39. зараз на початку слово „мусить“ замінено словом „повинен“. § 43 викинено. З § 50 викинено послїдні слова і „Ради Головної“. § 51 викинено. § 53 звучить: На случай розвязаня товариства маєток єго переходить на обі позіставші громади або на таку цїль, на яку они ті гроші призначать.

Слїдуючий з'їзд має відбути ся дня 5. августа 1902 р. в Scranton, Pa. На тім вичерпав ся порядок дневний і предсїдатель о. Константкевич закінчив збори молитвою.

Телеґрами „Буковини“.

Відень, 11. червня. Ходять вісти, що мінїстер Режек здемісіонує ізза становиска ческого клюбу в справі предложеня оподаткованя картів їзди.

Відень, 11. червня. На початку засїданя висказав мінїстер-президент Кербер не лише своє обуренє але також свій жаль ізза подій при кінци вчерашного засїданя, ізза нападів Кльофача на нїмецкого цїсаря. Щоби зазначити становиско правительства в сїй справі не відповідає він навіть на інтерпеляцию. Палата росправляє над наглим внеском Кльофача в справі вмішуваня ся архикнязя Франца Фердинанда в судові справи. По промові Кербера против і пос. Хоца за, відмовлено наглість. Палата росправляє над наглим внесенем пос. Малика. Відмовлено. Мінїстер-президент предложив відтак проєкт прасового закона. Підчас дальшого засїданя внесено дальших 10 наглих внесків.

Відень, 11. червня. Ческий клюб ставив на послїднім засїданю шість услів, під якими допустить до наради над податком карт їзди.

Склад товарів Б. Бальтіжестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахлярі коронкові і з правдивих струсьових пер, ручки перлові і з черепахи. Вахлярі Gasé, найновійший вироб, в білих, чорних і всїх иньших барвах модних.

Рукавички: білї Glacé, шкіряні земіш і шовкові у всяких довжинах для пань і панів.

Коци до подорожи на повози і санки, а також накривала на ліжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до снїгу.

Балеві краватки: найновійшого жанра. Балеві мужиські сорочки шовкові, з Pique і батисту. Найновійші ковніри і маншети, хусточки шовкові, батистові і полотняні. Ґузики до ковнірів і шемізетові. Мужиські шкарпитки.

Ізза пізного сезону продають ся по дуже знежених цїнах всї товари кожухові, плетені, вовняні і черевики.

Найбільший вибір карнавальових товарів для панів і пань штіфлета і домові черевики: лакеровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, попелясті зі шкіри земіш.

Більші засоби на складї: перзияньскі кучми, дамскі зарукавки, чапочки, колїери і т. д. Правдива білизна Єґера: кафтаники, мужиські пончохи, шкарпитки, Chenillen Escharpes і хустки, вовняні шалї і хустки вовняні і полотняні дамскі спідниці, камаши; огрівачі пульса і литок; плетені вовняні і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дївчат і дїтий, а також футровані штіфлети. Черевики до совганки для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

!!! Майже даром !!!

420 дуже важних предметів лиш за 1 зр. 80 кр.

1 дуже красний позолочений годинник до накручуваня на 24 годин, з ланьцушком — правильно ходячий, і з ґарантиєю на 1 рік.
1 шовкова краватка з шпилькою з імітациєю каменя „Edelstein".
1 практичний прибір до писаня, складаючий ся із 3 предметів.
1 ґарнїтур ґудзиків до сорочки, маншетів і ковнирика з подвійної імітациї.
1 париска дамска брошка.
1 красний перстень мужеский або дамский з іміт. каменя „Edelstein".
1 шнур імітованих жемчугів.
1 пара ковтків з каменем „Semili".
1 ґарнїтур картів для забави, складаючий ся з 7 зачарованих картів, котрими забавить ся кожде товариство.
1 кишеньковий апарат до фотоґрафованя.
1 пахуче мило.
1 красна нотатка.
1 циґарниця з бурштином.
1 цизорик.
1 шкіряна мошонка на гроші.
5 штук египетского правдомовника.
1 машина до рахованя „Patenta", котра найтяжші рахунки в секунді обчисляє, до того 20 вижних предметів до кореспонденциї, а ще 300 иньших, що в кождім домі здадуть ся.

Всї ті предмети разом з годинником, котрий самий варта 1 зр. 80 кр.,

можна получити за посліплатою з краківскої фірми

Fr. Windisch, Краків Nr. I/VI „Export".

Як повисші предмети не подобають ся, гроші вертаю назад.

Найновійші Schulversäumnisse

получити можна

в друкарні „Рускої Ради", в Чернівцях

улиця Петровича ч. 4.

Головна і подрібна продаж

натуральних квасів алькалїчних

(Ludwigsquelle)

в Дорнї-Шоянї

поручена фірмі

Стефан Ґаїна, Чернівцї, Ринок.

Ц. к. Дирекция дібр гр.-ор. релїґійного фонду.

Друкарня „Рускої Ради" в Чернівцях

отворена в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї,

загально признаний знаменитий

усмирюючий лік на втиране

по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.: можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

загально улюблений лїк

все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця" з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празї.

Різнородні новости! Материї на меблї, стори накривала.

Вистава і отворенє

ТОРГОВЛЇ КИЛИМІВ

фірми

Берцю Вендера Синів

Чернівцї, улиця Паньска ч. 9.

Найбільший вибір килимів, материй на матераци і т. д. в ріжних цїнах.

Великий склад ріжнородних Перских і Смірненьских килимів і т. и.

сля найновійшої моди

Килими сальонові,
Килими до завішаня
Килими Velour і
Килими Axminster

Для остороги!

Стара знана фірма

Берцю Вендера Сини, Чернівцї, готель Паріс

лишає ся дальше заосмотрена в великий вибір товарів.

Новости

в Килимах Odison-a
Килими з вовни
Килими з шпаґату
Килими з юти і. т. д.

Оздоби до кімнат. — Кошикові меблї, вишивані накривала матераци і т. и.

Задля сего, що не можемо тут вичислювати всї наші артикули, тому просимо Вп. П. Т. Публику,

аби зволила ласкаво заглянути до нашого новоурядженого льокалю.

Видає товариство „Руска Рада" в Чернівцях. За редакцию відповідає Володислав Секерский.

З друкарнї товариства „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 65. Чернівцї, недїля дня 2. (15.) червня 1902. р. Рочник XVIII.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К.	— с.
„ пів року	10 „	— „
„ чверть року	5 „	— „
„ місяць	1 „	70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Православна церков на Буковинї а Русини.

VII.

Ми показали, які були наші національні відносини до Румунів взагалї, щоби тим доказати що теория голошена Румунами, що колись православна церков на Буковинї мала всяке право на румуньский характер і що Русини не мають до православної церкви в Буковинї нїяких історичних претенсий, щоби і їх національні права в нїй узглядняти, — що ся теория не має нїякої, анї історичної анї льоґічної підстави. Противно, Русини, яко нарід з висшою культурою і о много численнїйший в краю, мають коли не більше, то бодай що найменьше ті самі претенсиї до православної церкви, що і Румуни.

В слїдуючих виводах хочемо навести, як Румуни, діставши підступом перевагу в православній церкві, з'іґнорували всяке право Русинів і зробили з неї не інституцию божественну для віри і духової просьвіти обох православних народів в краю, а просто аґенцию для справ чисто національно-румуньских; ми доведемо, що православна церков в руках загорілих Румунів зійшла з своєго високого призначеня матери і учительки нашого народу, на гонительку єго. Ми докажемо всїм, що пробуванє Русинів в православній церкві під спільною єрархією з Румунами, як се до тепер було, на дальше неможливе; що відлученє наше від Румунів в православній церкві для нас Русинів необходиме, так зі огляду культурного і просьвітного, як також і з огляду на нашу церков, націю і державу!

Тепер перейдемо до другої части нашої розправи, а іменно до тої, де маємо описати, як ті давні ідилїчні відносини серед нашого православного духовеньства минули ся, а як на їх місце на шкоду нашої народности і церкви запанував крайний румуньский шовінїзм.

А стало ся се так. Ще перед 60-ми роками прибув до Буковини з Семигороду Арон Пумнул, чоловік учений, розумний і патріот без змази і осїв ся тут, діставши місце учителя румуньскої мови при черновецкій ґімназиї. На сїй своїй посадї розвинув він незвичайну дїяльність: уложив ґраматику румуньскої мови і всї румуньскі читанки потрібні для ґімназиї; а що найбільше, з'орґанїзував Румунів округ себе і заложив з другими виднїйшими Румунами товариство: Societatea pentru literatură şi cultura română în Bucovină, одним словом: він провів буковиньских Румунів до небувалої до тогди у них національної самосьвідомости. Але сим збудив він посередно і Русинів, бо і вони не хотїли лишити ся позаду Румунів і вони хотїли показати свою національну жизненність; але яка велика ріжниця показала ся тепер межи обома народностями! То, що Русини з боязни перед унїєю злегковажили своє національне право в православній церкві на Буковинї, вийшло тепер Румунам аж надто на користь! Румуни звербували до свого національного товариства, не лише всїх своїх націоналів, але й більшу половину Русинів. До Русинів признали ся лише такі, що були більше самосьвідомі і вони заснували лїтературне товариство „Руска Бесїда“.

Що Румуни при заложеню свого товариства виказали більше інтелїґенциї, як Русини, сему було також і то причиною, що румуньску мову запроваджено о много раньше в ґімназиї, як руску. А що тогди православний ученик задля браку унїверситету мусїв іти на теольоґію, де майже всї предмети учили по румуньски, то кождий Русин силував ся як найбільше собі присвоїти румуньскої мови, виходячи звичайно з тої точки рускої уступчивости: „по руски умію, а коби навчити ся по волоски!“ А коли додамо до того ще й то, що в православній народній школї, котра стоїть під консисториєю, румунїзували й румунїзують учеників зі всеї сили, то стане ясно, для чого Русини, прийшовши до ґімназиї, хапали ся лише румуньскої мови, а на свою рідну мову незважали. Відси й вийшло, що так много корінних Русинів перекинуло ся в Румунів. Отже не диво, що тепер не найдете й одного сьвященика-Русина, що учив ся в тих часах, щоби міг по руски добре писати. Такі то Русини, що хотя-нехотя, вивчили ся по румуньски, а руского письма не знали, провадили парохіяльну канцелярию по румуньски, і то навіть тогди, коли вже й прийшли до національної сьвідомости. Знаєм дуже чесних сьвящеників-Русинів що до смерти не провадили метрики иначе, як лише по румуньски, бо по руски не навчили ся, бо по руски знали лише говорити і читати. З таких то Русинів звербували Румуни для себе много патріотів і збільшили свої ряди.

Причинила ся до сего ще й та обставина, що ненависть до унїї, яку завсїгди межи православними підтримувано, відвертала не одного Русина від науки рускої мови в ґімназиї, чого було треба учити ся разом з унїятами. Ба навіть найменьше непорозуміне межи православним Русином а унїятом, переводило Русина в табор Румунів. Так оповідав один сьвященик, руский ренеґат, о причинї свого ренеґатства: „Я був Русином, але коли посварив ся з одним унїятским сьвящеником за похорон, то зробив ся Волохом, бо не хочу з тими людьми до одної нациї признавати ся“. І справдї був Волохом і виховав всї свої дїти на Волохів. Се є хартктеристичне і для інтелїґенциї нашого духовеньства і для причин, задля яких не один Русин зрумунщив ся.

Одним словом, много причин склало ся на то, що руским коштом скріпив ся румуньский елемент в краю. Але все се дїяло ся тихим і спокійним способом, мов би яким зачарованєм. В народних школах, що стояли під зарядом консисториї, учили по руских селах більше по волоски, як по руски, в православній народній школї в Чернівцях майже лише по румуньски, а в ґімназиї перетягали всїх православ-

Із судової салї.

Що суботи роблять в судї в Чернівцях поданя, скарги і т. и. для бідних сторін „ex officio“. Тої днини по канцеляриях повно мужиків, бо се нагода, що за „письмо“ нїчо не заплатиш; хиба лише „штимплї“.

За столом сидить канцелїста та пише. Двері від коритаря відхиляють ся. В них всуває ся по легоньки бадьо Івон з довжезним костуром в руках та з двома тайстрами через плече. Зачинаєсь розмова:

— Слава Богу! — несьмілим голосом промугикає бадьо Івон.

— Слава на віки — з неохотя відказує канцелїст. — А що там треба?

— А прошу пана сендзі ласки, ци ту роблять скарги за „дурно“?

— Тут, а кого хочете скаржити?

— А мого кума.

— А він як зве ся?

— Василїка, прошу ласки сендзя...

— Добре, Василїка, але й ще як? Як він пише ся?

— Та він прошу ласки сендзя не знає писати.

— Але як він зве ся по неневи той ваш кум Василїка?

— Та прошу ласки пана сендзя, єго неньо звав ся Михайло, а люди кликали єго „Стефаниця“!

— Тож ваш кум зве ся: Василь Стефаниця Михайлів? Так?

— Ба я, так.

— А за щож ви скаржите Василя?

Бадьо загортає чуприну по-за уха, думає хвилю та зачинає:

— Бо-то прошу сендзї пана гад'юнкта, кум Василїка приобіцяли менї ще тогід — перед „Покровов“, — нї, що кажу, іще перед „крестом“ що дадуть менї... вибачийти ласкаво за гонор — порося, та тепер не хочуть. А щосми сї насварив і напросив та нїщо. Не дам, та не дам. кажуть кум. Тож я прийшов зробити скаргу і штимплї гезде.

— Чекайте бадью! Штемплї віднесїть назад до трафіки а скарги не роблю, бо нема такого закону, що як вам кум обіцяв дати порося, а не дав, аби суд єго до сего змусив. Ваш кум зле зробив що не дотримав слова, але на се права нема.

— Що не ма права? А менї Лукасевич у Елґісера*) казав що є такий патент, бо я стратний; але він хотїв за письмо „ґрону“ а тутечки роблять за дурно.

— Ще раз кажу вам що нема такого закону; але як то ви стратні бадю?

— Та-бо прошу ласки пана гад'юнкта, ми ще тогід в осени ішли домів з ярмарку. Я зі старов прошу ласки... бо-смо продали... вибачийте за гонор — порося на податок. Ідемо, ідемо, аж ту з шинку Ґінцбруна**) виходить кум Василїка, вже троха... вибачийти за гонор — підгорівчений. Я кажу „дай Боже добрий вечір“ — а кум Василїка і собі „добрий вечір; а куда?“ „А куда-ж“ кажу — „домів“. А кум Василїка каже: „А що з'ярмаркували?“ „Та що“ кажу, „порося“ (вибачайте за гонор пане сендзя). Та-смо так зачав балакати з кумом, що вже сам не знаю як — а я у Ґінсбруна. А моя стара каже: „Ну Івоне та почистуй кума“. „Ну, таже певно що так“ — кажу я. Та-смо казав дати пів ока, бо був йще і Сандик Головатий. А кум кажуть: „Не жури ся Івоне, ти продав — вибачийте... порося на податок а я тобі дам друге, щобис мав що пригодувати; таж ти мій кум“ — каже. Та я так втїшив ся тим дарунком від кума — що такі зараз у Ґінсбруна пропив з кумом три ґронї, а кум як не дав — вибачийти поросяти, так і не дає. Ну, прошу пана гад'юнкта-сендзї ласки — чи-ж я не стратний?

— Хоч ви стратні, то такого закону нема, щоб Василя змусити на заплату ваших коштів. Ідїть з Богом!

— Та як? Нема права?

— Нема!

— Вайльо-вайльо! Пропали три ґронї; ну, нема права, то буде... баталїя; зістаньте здорові!

— Ідїть здорові! Буде „Іванова хата“.

* * *

В дві недїли пізнїйше, заскаржив до карного суду кум Василь Івона, що єго страшно побив.

Івон дотримав слова, що буде „баталїя“.

*) Лукасевич, звістний писар покутний, що „урядує“ в шинку „Oehlgiessera“.

**) Kinzbrunner.

них Русинів на румуняске, вони вже яко Румуни до семинариї вступали. А що найдивнїйше то те, що релїґії учено в цїлій Буковинї лише по румуньски. Для того в рускій мові не було і найменьшого катехизма. І се все Русини терпіли; не було й одного чоловіка, щоби в сїй справі обізвав ся. — Аж таки самі Румуни пробудили Русинів трохи і зачала ся борба, котра й доси не скінчила ся.

З державної ради.

7 ½ годинна промова.

Засїдане палати послів з середи зачало ся обструкциєю. Всенїмець п. Малїк заложив ся з Шенерером о 7 бутельок шампаньского, що буде говорити через 7 годин. Малїк виграв заклад, бо зачав о ½ 1 а скінчив о 8 годинї.

Ческа обструкция.

Чехи згодили ся відступити від обструкциї, однак під певними услівями, на котрі правительству тяжко було згодити ся і не згодило ся. Чехи зголосили 10 наглих внесень, а між ними о зміну конституциї. Ситуация була для правительства дуже прикра.

Обструкция знов зашахована.

В часї промови Малїка Кербер крутив ся по кулюарах дуже зденервований. Єще більше зденервоване опанувало его, коли торги з Чехами не клеїли ся. Свому окруженю заявив, що виступить з якоюсь енунциациєю. Всї гадали, що президент мінїстрів виступить з новою погрозою абсолютизму. Кербер тимчасом предложив палатї проект прасового закона.

Др. Кербер промовив: На підставі найвисшого уповажненя і в порозуміню з мінїстром судівництва предкладаю палатї проект прасового закона. Правительство було тої гадки, що маючи на оцї визначену собі цїль, т. є. реформу прасового законодавства, супротив великих змін, відносячих ся до праси, в друкарскій технїцї а специяльно в наших полїтичних і суспільних поглядах і відносинах, — не треба виступати з новелею, котра поправляє тілько подробицї, але з новим законом, обіймаючим цїлість прасового законодавства, відповідаючим вповнї потребам наших часів.

Правительство відразу покинуло все, що було перестаріле і звернуло увагу виключно на теперішність. Проект нового духа; ми виминали все, що мож було уважати за вдиране ся публичної адмінїстрациї в житє праси, а то навіть в обмежених до мінїмум случаях, в котрих власть безпеченьства мусить мати право інґеренциї. Она строго зависима від співдїланя судиї а оцїнка адмінїстративної інстанциї цїлком не відтриває ролї. Закон призначений до охорони підстав держави, як се кождий неупереджений мусить признати.

Провізорична конфіската, з винятком случаїв несповненя формальних приписів, має наступити при обидї маєстату, членів цїсарского дому, державній зрадї, шпигуньстві, богохульстві, вісти наражаючій на небезпеченьство інтереси держави і військовий заряд, підбурюваню до злочину, котрий імовірно буде виконаний, передвчаснім оголошеню судових актів або злочинї против моральности.

По кождій конфіскатї мусить наступити судово-карне поступоване против виновника, або конфіската тратить силу. Що-до поступованя визначено значно коротші реченцї, як доси. Цїле обективне поступоване обмежено до одного случаю, в котрім за каригідний зміст письма жадна з осіб, після прасового закона відвічальних, не може бути судом потягнена до відвічальности. Але і тогди потрібна публична судова розправа в присутности заступника часописи, котрий має всякі права обжалованого і має право внесеня зажаленя неважности. Засуджені не поносять коштів судового поступованя.

Проект жадною мірою не означає можливости протеґованя правительством нїяких упривілейованих сторонництв анї станів. Дискусия, о скілько она обертає ся в законних рамах, має бути для кождої справи свобідна. Досьвід, зроблений майже у всїх державах, що полїтичні і суспільні засади, котрі що лиш відкинено, стають ся пізнїйше досить часто пануючими, упоминає до осторожности специяльно також супротив праси і при фурмолованю відносячих ся до неї законів. Прасовий закон не є оружием до атакованя праси, але як раз до оборони самої праси перед ексцесами в єї нутрі.

Нинї обовязуючі постанови закона, відносячі ся до трактованя нарад парляменту, делеґаций і соймів, суть не ясні а також в многих точках неможливі до задержаня. Прецїнь навіть не є певне, чи праса при теперішнім способі оголошуваня парляментарних справоздань користає з закона о ненарушимости, чи може, аби вповнї відповісти приписам, мусїла би подавати дословно хід нарад. З другого боку не певна річ, чи прасї мож заборонити оголошуване яких витягів з нарад законодатних тїл або заборонених письм.

В обох сих точках новий закон витворює ясність і певність. Публичні дискусиї законодатних тїл суть в повнім обемі ненарушимі. Очивидна річ, що законодатні тїла мають право виймати з цїл сеї ненарушимости деякі донесеня і сконфіскованї письма.

Обговорюючи постанови закона о товариских справах, родиннім і приватнім житю, обидах чести і торговельнім руху, мінїстер жалує, що не все шанує ся личну честь, родинне і приватне житє. Се дїє ся не лиш в публичнім житю, але на жаль і в прасї. Коли розходить ся о аґітацию, котра має більше полїтичний характер, то се далоб ся єще витолкувати. Однак на жаль в численно репрезентованій покутній прасї приватне і родинне житє є предметом визиску і спекуляциї. Не рідко також визиск степенує свої похвали відповідно до тарифи. Загально панує гадка, що на тім поли, а також на сусїднім поли публичної морали потрібна поправа. З тої причини проект усуває всякі обжалованя о обиду чести приватних осіб а також в певних специяльних случаях обиду урядових осіб — з під компетенциї судів присяглих, кваліфікуючи їх яко перекрочення, які мають судити державні судиї.

Новий закон дає за обиду чести і за оголошуване неморальних анонсів кару арешту. За шкоду в родиннім або приватнім житю, зроблену закидами, котрі захитали повагу і товариске становище дотичної особи, може бути вимірена окрім кари арешти також досить висока грошева кара і зворот доказаної шкоди. Анонсоване заборонених средств лїчничих може бути каране арештом. Бойкотоване торговлї прасою може бути каране високою гривною. Проект дуже остро виступає против тих продуктів праси, котрі не мають нїяких цїх артизму і в дїйсности істнують для неморальних цїлий.

Проект хоронить прасу перед неправдивими спростованями. Редакция не буде обовязана містити спростовань, коли зобовяже ся пиревести доказ правди. До урядових спростовань часопись буде могла додавати свої уваги.

Відвічальність за зміст письма спадає на відвічального редактора, в деяких случаях на друкаря і накладця. Видавець, котрий в дуже рідких случаях знає зміст цїлого письма, не входить цїлком в рахубу. На случаях каригідности поступку закон обіймає евентуальність потягненя автора до відвічальности. Закон старає ся усунути і „соломяних редакторів“, котрі виключно істнують при згаданих вже покутних часописях.

Всї перекрочення против порядку в прасових справах кваліфікують ся яко проступки і мають бути карані гривною. Реченець карного поступованя в прасових справах є тримісячний. Поодинокі рубрики можуть підписувати специяльні редактори, котрі відповідають за сї рубрики.

Надзвичайні виданя не мають обовязку доносити о тім властям, бо вартість сих видань зависить як раз від поспіху.

Вільна кольпортаж.

Новий закон позваляє на кольпортаж. Право продажи книжок на улицях мають тілько заступники книгарень. Дозвіл кольпортажи часописий заспокоює потреби часу. Правительство має надію, що вільна публична кольпортаж буде мати користний вплив на збогачене інсератового відділу в часописях. Внесенем прасового проекту правительство дало палатї нагоду успішної працї. Тепер є річию восокої палати сю працю дїйсно виконати.

Враженє промови.

Промова Кербера зробила на всїх послах велике враженє. В многих місцях оплескувано єї. Надїють ся, що посли не схочуть справи погребати і обструкция утихне, аби як найскорше полагодити так давно пожадану реформу прасового закона.

Наглі внесеня.

Президент палати заявляє, що зголошено 10 наглих внесень. Одно нагле внесене Молодочехів домагає ся вибору комісиї з 48 членів для зредаґованя нового проекту конституциї з увзглядненем історичних прав королївств і країв, вибору комісиї з 36 членів в цїли переведеня нового роздїлу квоти, в цїли реорґанїзациї всїх галузий державної адмінїстрациї, о поясненя що до ходу переговорів з Угорщиною, о виглядах заключеня торговельних договорів, о продовжене закона в справі зелїзничих тариф. Одно нагле внесене взиває правительство, аби закон о відписуваню ґрунтового податку на случай елементарних нещасть, наколи би его ухвалила палата послів, переведено також в палатї панів і предложено до санкциї.

На внесене Шенерера ухвалено поставити закон прасовий на послїдній точцї порядку дневного. На тім засїдане замкнено.

Полїтичні вісти.

Ческий клюб.

Засїдане ческого клюбу тривало 12. червня звиш дві години і було дуже бурливе. Вкінци взяла верх гадка презеса ческого клюбу Пацака і ухвалено реасумцию ухвали обструкциї против податку від зелїзничих білетів і ухвалено вилучити его з ческої обструкциї. Супроти сего парляментарна сесия продовжить ся правдоподібно до 18. с. м., а сойми, здає ся, станутъ скликані коло 20. червня.

Випадок в цїсарскім бурґу.

12. червня пополудни арештовано на подвірю цїсарского бурґу якогось 20-лїтного молодця, який ударив вояка цїсарскої ґвардиї, коли сей візвав его, аби віддалив ся. Арештованого передано поліциї.

Вечерницї в память Т. Шевченка в Стрілецькім Кутї і Ревнї.

Дописъ.

Жадне сьвяткованє дорогої нам памяти нашого кобзаря не робить таке велике враженє, не встрясає чоловіка аж до глубини серця, не лишає по собі милу згадку, як память, котру самі селяни обходять, тодї коли всї точки вечерниць виповнені селяньскими силами. Так було і в Стрілецькім Кутї, куда зібрало ся чимало селян також і з другого села Ревної, щоби разом під проводом своїх невтомимих труженників п. надучителя М. Кракалїї і п. учителя М. Дашкевича віддати честь памяти того великого чоловіка, котрий серцем і душею жив лише для сардака, котрий мучив ся задля сардака, котрий і умер з піснею про горе і лихо, роспуку і надїї сардака.

Рано 11. мая доти невиданий рух коло церкви у Стрілецькім Кутї. З церкви віє прапор о национальних барвах. Хтось би гадав, що громада витає якогось великого гостя, нї се відправляє ся панахида за помершого кобзаря України Т. Шевченка. Старенький сьвященник о. Є. Федорович починає з піднесеним голосом сумний сьпів панахиди, єму відповідає не як звичайно дак, але хор сїльских парубків вправлений уч. М. Дашкевичом. Плинуть сумні арії із здорових грудий молодих хлопцїв, несуть ся церквою, що аж та із диву хитає своєю старою головою, несуть ся в поблизькі лїси і там розпливають ся, передаючи дерево від дерева цїлому сьвітови вість, що селяни віддають честь свому страждальникови.

По обідї зібрали ся около 200 селян, вся шкільна молодїж обох громад, місцева і замісцева інтелїґенция, представителї тов. „Нар Дім“ і „Молода Україна“. Саля гарно удекорована килимами. На підвешеню бюст Тараса удекорований цьвітами, зеленею і сино-жовтими хоругвками. Задуманим сумним поглядом споглядає Тарас на салю переповнену селянами, котрі і собі із зацїкавленем придивлюють ся на чоловіка в широкій баранячій шапцї, про котрого і учителї і панотець з пошаною говорять, котрий був великим приятелем бідного хлїбороба, котрий і сам був дитиною простого селянина. На естраду стає п. др. Осип Маковей і в популярний спосіб представляє селянам житє Тараса Шевченка і чому повинні его мати в добрій памяти, особливо селяни. По лицях слухачів не видко нї утоми, нї незрозуміня, а противно велике зацїкавленє. Взагалї бесїда зробила незвичайно миле враженє на селян. Потім виступали в переміну хори і парубки і ученики тамошної сїльскої школи із декламациями. Незвичайно богато труду мусїв собі додати учитель Дашкевич, щоби вправити хор, що складав ся із сьпіваків, що не мали доси понятя о сьпіві. Але єму удало ся се знаменито. Хори мило слухали ся, а деякі були красші, як можна було сподївати ся від хору сїльских парубків, що перший раз взагалї сьпівали. Мужискі хори були: „Ой місяцю, місяченьку“, „Пробудилась Русь“, „Стоїть явір“, „Крилець“; мішані хори: „Ой пущу я конниченька“, „Ще не вмерла Україна“.

Суд про декламациї був цїлої присутної інтелїґенциї один, а він звучав: знаменито. І справдї не хотїло ся вірити, щоби декламатор „Кавказа“ Василь Петрюк був селяньским парубком. Не менше удатно виголосили дївчина Параска Тащук „Думки“, парубок Дмитро Петрюк „Розриту могилу“. Досить добре виголосили Вас. Боднарюк, уч. 6. шк. року „Заповіт“, Марія Тащук, уч. 5. шк. року „Думка“, Марія Панчук, уч. 2. шк. року уривок із „Посланія“, Семен Боднарюк, уч. 6. шк. року „Думи мої“, Григ. Тащук, уч. 6. шк. року другий уривок „Посланія“, Мінодора Петрюк, уч. 3. шк. року „Згадка“ і Кость Іоюк, уч. 5. шк року „Могила“.

Вечером відбула ся забава інтелїґенциї у п. надуч. Кракалїї, для селян уладив о. Федорович у читальнї бенкет. Ся днина лишеть ся в добрій памяти так присутної інтелїґенциї, як і селян, що поучені і дуже задоволені сьпівом і декламациями своїх дїтий, порозходили ся домів. А що так все гарно удало ся, за се належить ся велика подяка п. надуч. М. Кракалїї і п. уч. М. Дашкевича. Нехай улача сих вечерниць заохотить і иньших пп. учителїв, а найбільше тих, що нарікають, що з нашими селянами не можна нїчого зробити.

Присутний.

НОВИНКИ.

Епископ др. Репта повернув з Відня.

В справі епископского престола, пише „Buk. Post“, донесли ми недавно тому, що з волоскої сторони сподїють ся рівночасного іменованя др Репти митрополитом а архимандрита Калїнескула епископским вікарієм. Ся вістка не є нїчо иньшим, як лише маневром, котрий має викликати настрій у певнім напрямку. Як довідуємо ся з добре поінформованої сторони, не запало ще досї рішене в сїм питаню. Краєвий президент барон Бурґінґон переправляє так з волоскими як і з рускими провідниками і намагає ся привести до угоди в справі епископского вікаріяту. Ми сподїємо ся, що в інтересї супокою у православній церкві, удасть ся се краєвому президентови.

Після проєкту нового прасового закона, внесеного правительством на засїданю державної ради, буде призволена

„продажа книжок на улицях“ заступникам книгарнів. Для нас цікаво би знати, чи під сею „продажею на улицях“ належить розуміти лише сю місцевість, де находить ся книгарня, чи такий заступник міг би їхати і на села і там також, „продавати на улицях?“ Для розвою нашого письменьства та ширеня просьвіти важна буде яснійша стилізация сего уступу і сю справу поручаємо горячо увазі наших послів, бо се властиво одинока користь, яка вийде для нас з нового прасового закона. *„Руслан.“*

Відзначене. Урядові ґазети принесли недавно тому коротку вістку: Др. Мориц Пашкис дістав золотий хрест Франца Иосифа першої кляси. Се коротка вістка, а як много она в собі криє. Питане: За що дістав він сю відзнаку? дає не мало до думаня. Ще більше гадок насуває ся нам, коли отсї два образи пересунуть ся попри наші очи: Учитель, що сорок літ невтомимо працював, що не доїдав, а трудив ся виповняючи найбільше відвічальний обовязок, бо виховане молодих ґенераций суспільности, учитель, що за раня вщіплював в дитину любов до вітчини, до держави, до монарха, дістає по сорок роках своєї служби від тої самої держави, що для неї так щиро трудив ся, срібний хрест, ту саму відзнаку, як котрий небудь — возьний. — Директор закладу, що здерає з буковиньского населеня тяжкі відсотки, що підпирає другі жидівскі лихварскі банки по повітах, котрі мов пауки обтягнули цїлу Буковину своїм ситом, такий директор окрім того, що купив собі в протягу кількох літ в осередку міста поверхову камяницю, дістає ще від держави — золотий хрест. За що?

II. ґімназия в Чернівцях. Іспит приватистів за лїтний семестер шкільного року 1901/92 відбуде ся 1. липня писемний а 2. липня устний. Зголошеня до іспиту приймуть ся 30. червня від 10—12 години рано і 1. липня о 8. год. рано в дирекцийній канцеляриї. Рівночасно зі зголошенем треба зложити 24 корон іспитової такси і потверджене, що заплатило ся 40 корон шкільних гроший. Іспити зачинають ся рано о 8., пополудни о пів до 3. години. Льокаль для писемного іспиту призначена кляса III. А для всїх приватистів. Впис учеників до I. кляси відбуде ся в лїтнім термінї 15. і 16. липня, в осїннім 1. і 2. вересня. Ученики, що хотять здавати вступний іспит, мають з'явити ся в супроводї родичів або їх заступників у спімнених днях в льокалю I. кляси А і II. кляси Б і предложити метрику і — коли скінчили народну школу — фреквентацийне сьвідоцтво IV. кляси (4-ого шкільного року). В сьвідоцтві має бути замітка, що ученик „заявив свій переступ до середної школи“. Такса виносить 8 корон 60 сотиків. В обох днях відбудуть ся від год. 10. рано писемний іспит, від 3. год. пополудни устний. Повторене іспиту на тім самім закладї або на иньшім того самого шкільного року не дозволене.

Каса пожичкова і щадничa в Топорівцях оповіщує отсей свій річний обрахунок і білянс за р. 1901-ий: Приходи: Готівка з року 1900-го 271·05, паїв 576·—, вкладок щадничих 655·88, звернені пожички 5343·76, побрані відсотки 148·96, вписове 82·—, пожичка з фонду краевого 2000·—, разом 9077·65 кор. Розходи: дано пожичок 8680·—, виплачено вкладок щадничих 100·—, виплачено відсотків 85·88, кошта адміністрациї 142·02, готівка 69·75, разом 9077·65 кор. *Білянс.* Актива: готівка 69·75, на пожичках 3336·24, відсотки належні 19·25, інвентар 210·—, разом 3635·24 кор. Пасива: паї 724·—, вкладки щадничі 555·88, довг до фонду резерв. 160.—, довги 2000·—, чистий зиск 195·36, разом 3635·24 кор.

В 41. роковини смерти незабутнього ґенія України-Руси Тараса Шевченка устроюють станиславівські українсько-руські товариства у вівторок, 17. червня 1902 в сали товариства ім. Монюшка *торжественний концерт при ласкавій співучасти* Вп. Лопатинської, артистки опери львівської, Вп. Гузарової і повної орхестри військової 24. п. п. *із слїдуючою проґрамою:* I. часть: 1. Вступне слово — виголосить проф. др. Щурат 2. Монюшко: „Bajki“, увертура; відограє повна музика військова 24. п. п. 3. Шевченко-Лисенко: а) „Ой одна я одна“, б) „Ой місяцю“, відсьпіває п. Лопатинська в супроводї фортепяна. 4. Декламация: ***. 5. Шевченко-Січинський: „Один у другого питаєм“ відсьпіває муж. хор „Бояна“. — II. часть: 6. а) Вахнянин: „Нема менї порадоньки“. б) Шевченко-Лисенко: „Якби менї мамо намисто“ відсьпіває п. Лопатинська в супроводї фортепяна. 7. Артемовський: Басова ария із оп. „Запорожець за Дунаєм“, відсьпіває п. С. в супроводї фортепяна. 8. Fr. Schubert: „Ave Maria“ відограє повна орхестра 24. п. п. 9. Шевченко-Січинський: „Лїчу в неволї“, хор мішаний, мужеський і сольо тенорове по раз перший відсьпіває „Станиславівський Боян“ в супроводї повної орхестри 24. полку піхоти. Цїни місць: Льожа ч. I. і X. по 14 кор., прочі по 10 кор. Фотелї по 3 кор., на бальконї по 2 кор. Крісло першорядне 2 кор. 40 с., другорядне 2 кор., треторядне 1 кор. 60 с., партер 1 кор., для селян, учеників і військових 50 сот., ґалерия 30 с. Білети можна дістати в торговли Вп. Стахевича а вечером при касї від 7-ої години почавши. Початок точно о год. 8-ій веч. По концертї відбудеть ся комерс в комнатах „Руської Бесїди“, ул. Собіского ч. 28 (давне військове касино). За комітет: Л. Гузар, К. Карановичева, И. Каранович, Др. М. Коцюба, о. І. Порайко, П. Рибчук, С. Стеблецкий, Др. В. Янович, Е. Якубович.

Видїл філії товариства „Просьвіта“ в Станиславові спрошує сим членів філії на віче *просьвітно-економічне* і загальні збори, котрі відбудуть ся у вівторок. дня 17. червня н. ст., о годинї 2-ій по полудни в сали театральній тов. ім. Монюшка. Порядок зборів: 1. Про потреби наші в шкільництві, И. Гурик. 2. Економічний стан нашого селяньства, о. І. Барич. 3. Заводові спілки рільничі, др. М. Коцюба. 4. Загальні збори членів філії.

За видїл:

Др. М. Коцюба, голова. *Ю. Е. Олесницкий*, за секретара.

Кинув ся у Днїстер в самоубійчім намірі фрайтер 95 п. п., Семен Когут, котрий перебував у Синкові на 4-денній відпустцї. Вода занесла его на беріг коло Крищатика. Відставлено его до команди в Заліщиках. Яко мотив свого дїла надав, що его мама умерла 3. с. м. батько лежить на смертельній постелї а він запізнив потяг до Львова.

З українського житя.

(З Росиї — з житя). „Дїло“ подає ось які цікаві витяги із иньших орґанів про житє в росийскій Українї:

В послїдних випусках „Лїт.-Наукового Вістника“ та „Гасла“, органу закордонної революцийної української партиї (т. зв. „Р. У. П.“) знаходимо скілька цікавих вісток з України, якими дїлимо ся з нашими читачами.

От-так „Лїт.-Наук. Вістник“ приносить між иншим цікаві дати що-до попиту за українською книжкою на селї коло Черкас. В однім з тамошних сїл єсть сьвящеником інтелїґентний чоловік, при тім українофіл. В шкільній бібліотецї має він побіч росийских книжок і українські. Розуміє ся, що росийских книжок є більше і добір їх красний. Мимо того статистика випозичуваних книжок показує, як радо український селянин хапає за українську книжку. От приміром за 4 місяцї (від жовтня 1901 до кінця січня 1902) випозичено всїх книжок 533, з чого 206 українських. — Можна собі з того виробити помяте, як скоро осьвідомлював-би ся український люд, колиб не утиски українства в Росиї.

Мимо тих утисків однак українська національна сьвідомість зростає та захоплює чим раз ширші круги. До проявів сего зросту зачислити можна між иншим ухвалу черкаскої городскої думи (міскої ради), щоби т. зв. Верхгорову улицю, *з якої розкриває ся вид на Днїпро* і де Шевченко любив часто просиджувати — назвати іменем Кобзаря України. Ся ухвала однак потребує ще затвердженя уряду а він певне его не дасть. В Чернигові напр. три роки вже, як дума ухвалила назвати одну з улиць іменем Шевченка, але й досї нема відповіди від уряду.

Характерним був інцідент на кустарнім *(домашно-промисловім)* з'їздї в Петербурзї, з внесенем звісного українського „артїльщика“ п. Миколи Левитського, аби популярні книжки для ремісників видавано не тільки по росийски, але й „инородческими“ мовами, як де людність говорить. Голова з'їзду Тимиряев не хотїв піддати сего внесеня під голосоване а якийсь Євреїнов наробив крику, що „русскій“ народ повинен вчити ся читати по „русски“, а коли вивчить ся, той зрозуміє по „русски“. — Тодї п. Левитський і много инших учасників з'їзду вийшли із салї, так що в салї зробила ся пустка. Голова з'їзду побачив тодї, що его упір не зломить „инородцев“, перепросив сецесіонувавших і піддав внесене п. Левитського під голосоване. Воно й перейшло майже одноголосно.

На тім самім кустарнім з'їздї п-ї Косачева (Олена Пчілка) мала відчит про се, щоби земства запомагали українським кустарям додержувати укр. національного стилю в своїх виробах. З'їзд ухвалив просити земства, аби кустарям давано премії за красші вироби в українськім стилю.

Крім тих звісток приносить ще „Лїт. Наук. Вістник“ образець з московского „культуртреґерства“ на Українї. Ото в Александровському, катеринославскої ґубернії, в земскій книгарнї прямо не можна допросити ся української книжки. Як доносить „Приднѣпровскій край“ річ уся в тім, що управителькою земскої книгарнї є забита Московка із Костроми, Розположеньска, котра української мови „не прізнайот вавсьо“. Тамошні Українцї роблять заходи, аби тій московскій „культуртреґерцї“ земство, удержуюче книгарню, вибило з голови костромске „не прізнайом“.

Ще яркійші, прямо обурюючі факти московского „культуртреґерства“ на Вкраїнї подає „Гасло“.

Ото в красногорському жіночому монастирі, золотоношського повіту, є епархияльна триклясова школа для дївчат: Дївчатам, що походять майже всї з попівских родин, серед яких заховала ся по більшій части до нинї українська мова, дуже тяжко наломити ся до чистої московскої мови. Та видко, що в московских школах кладуть увагу на „чістое произношеніе“, бо коли учителька або хто иньший з наставників зачують, що яка учениця говорить по „мужичому“ (у Галичинї „po chłopsku!“), то карають єї таким варварским способом: убирають дитину в мішок, ушитий зі старої ковдри, і кажуть стояти так на коридорі, коли иньші дїти переходять тамтуди на обід або вечеру. Особливо-ж визначає ся ненавистию до української мови, — учителька Левицка, (певне) ренеґатка), котра за свою ревність вже й пішла на висшу посаду.

Подібна „культуртреґерка“ є в полтавскій приватній дївочій ґімназиї, п-ї Яхшарумової. Коли вона зачує між ґімназиястками українську мову, причіплює ся зараз до дївчат, та зачинає викладати, що „по українськи балакають тілько мужики“ що заносять потом і брудом, а хто балакає по їхньому, то стає схожим на сих неотесаних, грубих і необразованих мужиків“.

Крім того читаємо в „Гаслї“ в дописї з Янаиїева про долю сїльских учителїв і учительок таке: „Повна матеріяльна нужда, цїлковита залежність від шкільного і нешкільного уряду — до всего того для учителїв і учительок Українцїв додає ся ще щоденне ожидане, що тебе проженуть за те, що ти дав або прочитав селянам звичайну українську книжочку. Зі всїх боків України йдуть звістки про се, як вчителя або вчительку прогнано за українство. Нам пишуть з Янаиїева:

Шкільна рада під проводом інспектора народнїх шкіл Іващенка (знов ренеґат!) увільнила отсих земських учительок: А. Приходьківну, В. Приходьківну, Л. Петрененківну і А. Совачову. Причиною до увільненя (значить: прогнаня) були нїби-то українські тенденциї...“

Як видко з поданої вязанки вісток з України, наші закордонні братя будять ся до нового житя. По довгім отуніню віджило серед них українське почуте і спорадичні зразу прояви національного житя стають тепер так частими, що можемо сьміло сказати: на Вкраїнї починає ся нове житє.

З усїх сторін.

Воздушна електричність. Daily Mail доносить, що славний фізик Клементий Фіжіеро збудував машину, яка витворює електричність з воздуха. Після запевнена сего ученого всякі машини динамічні і батериї стають непотрібні, бо фабрики і зелїзницї будуть могли користувати ся воздушною електричностию.

З'їзд природописцїв відбуде ся сего року в Карльсбадї. На з'їзд приїдуть славні винахідники Едісон з Америки і Тесля з Праги.

Нещастє в щастю. Селянин Ляндерн з окресности Ст. Пельтен виграв льос на тамбурскій льотериї в висотї 70.000 марок. Однак австрийскі скарбові власти дізнали ся про се і не лише сконфіскували льос (заборонений в Австриї), але ще наложили гривну на Ляндерна. Ляндерн попав в розпуку і повісив ся.

Батьківска любов а голод. В Дрогобичи приключила ся на днях подія, яка сьвідчить про страшну нужду селян в Дрогобиччинї. Онодї на торзї в Дрогобичи явив ся якийсь селянин з дитиною на руках з наміром продати єї за яку небудь цїну. З плачем оповідав, що жінка єму померла та лишила на его голову пятеро дрібних дїтий. Наймолодше має ледви кілька місяцїв і через него селянин не може заробити на удержане прочої дїтвори. Якась міщанка з Дрогобича заявила готовість купити дитину і запитала за цїну. Батько заливаючи ся слезами зажадав тілько, аби вистало на купно хлїба для дїтий. Міщанка дала три кор., але коли селянин діткнув лише грошей, повалив ся на землю. Коли опамятав ся, віддав гроші міщанцї і забрав дитину. Міщанка дала єму з тих 3 кор. одну корону на хлїб.

Штука підроблюваня жіночих принад так як людска культура. Дже давні Єгиптиянки звістні були з мальованя нігтїв, підмальовуваня очий, фарбованя волося і т. д. Старинні Римлянки знали безлїч косметиків, шмінок, олїйків, перфум та пахучих вод до переполїкуваня уст. До найвисшого степеня дійшла однак штука підроблюваня жіночих принад в часах пановання куртизан на дворі французких королїв XVII. і XVIII. віку. Мальовано лице, чоло, шию, рамена, пальцї; побільшувано зїницї, розширювано уста; уживано купілї в ослячім молоцї — доходжено до крайних дурниць. В XIX. віцї заняла ся сею справою медицина. Лїкарі виказали шкідливість і невідповідність усїх неприродних способів наданя тїлу принади, а натомість поставили свою „гіґієну краси“, що заказує мальованя, фарбованя, шмінкованя і т. д. а натомість поручає як одинокі способи для піднесеня жіночої краси: купіль, сьвіжий воздух, гіґієнічний харч, масаж, легку ґімнастику і т. д. Хто хоче мати гарне волосє, не повинен вживати анї фарбованя, анї пахнучих олїйків анї зелїзка, що випалює волос. По митю не треба їх до суха витирати, али дати висохти самим. За велику заживність усуває ґімнастика і масаж. Теж саме зі зморщками, котрі є головно наслїдком уживаня пудру і шмінок.

Телеґрами „Буковини“.

Відень, 13. червня. Завтра відбуде ся нарада мінїстрів, підчас котрої назначить ся день скликаня соймів.

Петербург, 13. червня. Сюда прибув учера болгарский князь Фердинанд з Петергофу. Звидїв місто і зложив візиту мінїстрам. Мінїстер справ заграничних Ламбсдорф дав в честь кн. Фердинанда обід, в котрім взяла участь свита і иньші мінїстри.

Петербург, 13. червня. Процес Лекуха, котрий виконав замах на віленьского ґубернатора Вала, зістав перепроваджений військовим судом. Оскаржений зістав сказаний на смерть через повішене. Дня 10. с. м. зістав засуд виконаний.

В товаристві взаїмних обезпечень „Дністер“

прибуло в місяци маю с. р. 10.447 важних поліс на суму 10,546799 кор. обезпеченої вартости з премією 98.733 кор. 67 сот.

Разом від початку року до кінця мая видано 38.389 важних поліс на суму 41,373.088 кор. з премією 367.202 кор. 15 сот., попередного року в тім самім часї було 33.782 важних поліс, на суму 37,072.392 кор., з премією 324.300 кор. 30 сот. то є сего року о 4607 поліс і 43.001 кор. 85 сот. премії більше.

Шкід в маю прибуло 138 случаїв, разом було від початку року до кінця мая бузо 310 шкід з котрих 294 вже виплачено 6 шкід находить ся в лїквідациї, а виплату 10 відшкодовань, (в сумі 7000 кор.) на разї з причин правних вздержано.

Сума всїх 310 шкід разом з коштами лїквідациї виносить brutto 176.952 кор. 31 сот. з чого по потрученю части реасекурованої лишає ся на власний рахунок 80.694 кор. 16 сот. Попередного року за той сам час було 317 шкід на суму 172.380 кор. 10 сот., (на власний рахунок 83.974 кор. 11 сот.)

При відновленю поліс по конець мая с. р. зараховано членам титулом 8% звороту квоту 25.153 кор. 29 сот.

Фонд резервовий з днем 31 мая с. р. виносить 422.842 кор. 75 сот

Рахунок Товариства взаїмного кредиту „Дністер“ у Львові,
стоваришеня зареєстр. з обмеж. порукою за місяць май 1902.

I. Стан довжний:		Кор. сот.
1. Удїли членьскі . . .		88,563·61
2. Фонд резервовий . .		10,427·02
3. Специяльна резерва страт		1,111·59
4. Вкладки щадничі:		
а) Стан на початку мая	980,771·13 с.	
б) вложило 180 сторін	45,742·16 „	
разом	1,026.515·29 с.	
в) виняло 70 сторін	22,331·01 „	
Позістає з кінцем мая		1,004,182.28
5. Сальдо проц. (побраних) .		40,657·98
6. Непіднята дивіденда за рік 1897, 1898, 1899 і 1900 1901		5,271·70
7. Кошта спору . . .		686·17
8. з рахунку ріжних сторін .		621·73
9. Кредит банк. в банку кр. .		140,981·64
10. Р. зиску за рік 1901 .		1,144·45
Сума		1,293.648·15

II. Стан чинний:		Кор. сот.
1. Позички удїлені на скрипта і векслї:		
а) стан на початку мая	1,127,036.40 с.	
б) удїлено в маю	39,845·— „	
разом	1,166,881·40 с.	
в) сплачено в маю	20,311·26 „	
Стан з кінцем мая		1,146,570·14
2. Готівка в касї з днем 31 мая 1902 . . .		1,294·55
3. На рахунку ріжних сторін		2,465.59
4. Цінні папери фонду резер.		8,587·—
5. „ „ иньші .		42,560·—
6. В щадницї почтовій (оборот чековий)		3,453·93
7. В иньших товариствах і банках		48,386·25
8. Рахунок з ріжних сторін .		35.000·—
9. Сальдо коштів адмінїст: .		5,330·69
Сума		1,293,648·15

Членів прибуло 44 убуло 9, остає з кінцем 31 мая 1902 всїх членів 2.180 з 2.277 декларованими удїлами в сумі 113.350 кор.

Стопа процентова від вкладок 4 проц. від позичок удїлюваних з провізиєю на кошта адмінїстрациї $6^1/_2$ проц.

Цїнник желїзних знарядів
Александра Копача
в Струтинї вижнім, почта Долина ad Стрий.

Коси з анґлїйскої твердої стали, подвійного гарту, світлі, з тонким полотном, дуже легкі, добре рубають гірску траву. — Хто заплатить 5 кільоґрамів кіс, отримає даром одну косу і один камінь до остреня. — Родимцї! Косїть моїми косами, то найлучші в сьвітї; косячи ними, заощадите і труду й здоровля. Не дайтесь дурити жидам і їх аґентам: 50 жидівских кіс не стоять одної анґлїйскої;

Довгота кіс в центиметрах:	65	70	75	80	84	90	95	100
За одну штуку з каменем: Кор.	2·10	2·20	2·30	2·40	2·60	2·80	3·00	3·20
На 5-килеву посилку іде штук	16	15	14	13	13	13	12	12

Озубнені серпи з анґлїйскої стали, дуже добре жнуть збіже і легко перетинають, так, що не чути їх в руках. Хто замовить 20 штук, получить 2 даром. — Цїна за один серп **60** сот.

Анґлїйскі бритви з тонким полотном з найлучшої стали. За 35 мінут можна обголити і 30 найтвердїйших бород. Одна бритва по **3** і **4** кор. — Бельґійскі камені до бритв по **1** кор. і по **3** кор.

Мотики (сапи) до бараболь, кукурузи і всякої ярини, з найтвердїйшої анґлїйскої стали, не загинають ся анї в найтвердїйшій землї, штука **1** кор.

Брусаки до остреня кіс по 50 сот.

Маю также на складї **кешонкові дуже добрі**
годинники Роскопфи, такі, яких уживають на жел. дорогах і продаю по **20** кор., а ґваранцию даю на 10 лїт.

На всяке замовлене треба прислати 2 кор. задатка, бо инакше не вишле ся. Найлучше посилати гроші переказами і на них замовляки, щоби не тратити гроший на письма і карти. — Адрес:

Александер Копач,
в Струтинї вижнім, почта Долина коло Стрия в Галичинї.

!!! Майже даром !!!

420 дуже важних предметів лиш за 1 зр. 80 кр.

1 дуже красний позолочений годинник до накручуваня на 24 годин, з ланьцушком — правильно ходячий, і з ґарантиєю на 1 рік.
1 шовкова краватка з шпилькою з імітациєю каменя „Edelstein“.
1 практичний прибір до писаня, складаючий ся із 3 предметів.
1 ґарнїтур ґудзиків до сорочки, маншетів і ковнярика з подвійної імітациї.
1 париска дамска брошка.
1 красний перстень мужеский або дамский з іміт. каменя „Edelstein“.
1 шнур імітованих жемчугів.
1 пара ковтків з каменем „Semili“.
1 ґарнїтур картів для забави, складаючий ся з 7 зачарованих картів, котрими забавить ся кожде товариство.
1 кишеньковий апарат до фотоґрафованя.
1 пахуче мило.
1 красна нотатка.
1 циґарниця з бурштином.
1 цизорик.
1 шкіряна мошонка на гроші.
5 штук египетского правдомовника.
1 машина до рахованя „Patenta“, котра найтяжші рахунки в секундї обчисляє, до того 20 вижних предметів до кореспонденциї, а ще 300 иньших, що в кождім домі здадуть ся.

Всї ті предмети разом з годинником, котрий самий варта 1 зр. 80 кр.,

можна получити за послїплатою з краківскої фірми

Fr. Windisch, Краків Nr. I/VI „Export“.

Як повисші предмети не подобають ся, гроші вертаю назад.

Важне для кождого!

Випродаж!

По дивно дешевій цїнї, **лише за 2 зр. 95 кр.** прекрасний ґарнїтур, зложений **з 14 цїнних предметів,** а іменно:

1 годинник нїкльовий, анкер ремонтоар (на жадане посріблений) з гарно ґравірованими окадинками, докладно зреґульований, з три лїтною ґарантиєю і етуі.
1 гарний ланцушок з ґолдини або нїклю з кутасом. Париской системи.
1 шпилька до краватки, з ґолдини з іміт. брилянт.
1 пара позолочених спинок до маншетів, марка „garantie“.
1 ґарнїтур (5 штук) спинок з ґольдини до ковнїрпїв і сорочок.
1 пара ковтків з правдивого срібла, значеного урядом.
1 перстень з ґольдини з гарним каменем.
1 кишенкове зеркальце і етуі.

Сих 14 гарних і цїнних предметів разом з годинником (анкер ремонтоар) розсилає за 2 зр. 95 кр. (за післяплатою або висилкою наперед гроший) фірма:

Brüder Hurviz
Exporthaus, Krakau, Stradom Nr. 17.

Коли се кому не сподобає ся, може до 8 днїв звернути і дістати гроші назад, одже нема резіка.

Богато ілюстровані катальоґи годинників, ґарнітур золотих, срібних і з хіньского срібла товарів по малїй цїнї — gratis і franco.

Головна і подрібна продаж
натуральних квасів алькалїчних
(Ludwigsquelle)
в Дорнї-Шоянї
поручена фірмі
Стефан Ґаїна, Чернівцї, Ринок.

Ц. к. Дирекция дібр гр.-ор. релїґійного фонду.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
отворена в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Володислав Секерский.**
З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 66. Чернівцї, середа дня 5. (18.) червня 1902. р. Рочник XVIII.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і недїлї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.
Редакция адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:
на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „
Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.
Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Православна церков на Буковинї а Русини.

VIII.

Основавши в 70-их роках „Руску Бесїду“, звернули Русини свою увагу на свою молодїж, що учила ся в ґімназиї, записували єї на науку рускої мови і старали ся ріжними способами загріти єї для народної справи. Се зробило молодїж більше національною і патріотичною. Тимчасом наука релїґії викладала ся в ґімназиї все ще по румуньски: в низшій ґімназиї вчив єї катехит Іліюц, а в висшій був катехитом тодїшний Калчновский а теперішний Калїнеску. Іліюц силував ся, хоть і як тяжко єму, родовитому Румунови, се приходило, учити Русинів релїґії по руски, коли ренеґат Калиновский і чути не хотїв, щоби Русини, по руски учили ся, а силував їх учити ся по румуньски. Се викликало борбу між ним а учениками Русинами і довело до того, що правительство завело науку релїґії для Русинів в рускій мові. Калиновский не дарував сего Русинам нїколи: маючи вже тогди з консисторскими загорілцями Румунами тїсні зносини, потрафив він завсїгди річ так повести, що ґімназияст-Русин, коли подав ся о стипендию з релїґійного фонду, єї не діставав, а лише якийсь Румун — і то близький єго серцю! Калиновский привернув сим способом Румунам таку силу ренеґатів, якої анї їх „висока“ культура, анї иньші „висші“ прикмети їх народности не були би придбали. Ті стипендиї з релїґійного фонду, стали ся за ініцитивою Калїнескула тою силою, що перетворила найздібнїйших Русинів в загорілих ренеґатів-Румунів. Русини видячи, що лише той дістане стипендию з релїґійного фонду, що запише ся на румуньски і на румуньску релїґію, вже вступаючи до ґімназиї зараз зрікали ся масами свого роду і народу. Ті стипендиї перетворили і неодного старого Русина на Румуна, коли мав сина в ґімназиї і потребував для него стипендиї. Коли би не махінациї Калиновского, та коли би була більша справедливість при роздаваню стипендий то й меньше було би витворювало ся руских ренеґатів в ґімназиї. Велику прислугу в витвореню ренеґатів серед православного руского духовеньства справляв також реферат в консисториї для личних справ, до котрого звичайно належало надаване парохій. Сей реферат дїставав лише той, хто умів владицї підлестити ся, або котрому владика хотїв оказати свою велику ласку, бо через сей реферат можна було мати великий вплив на духовеньство. І сей реферат діставали власне люди, котрі єго уміли по своєму використати, а все на шкоду Русинів; давнїйше мав єго через довгі роки Цурканович — візвійший Цуркан, а за Морарія Калїнескул. Реферат над жизненними справами сьвященників в руках таких загорілцїв як Цуркан і Калїнескул, був для Русинів з кождого боку великим лихом і вони стероризували неодного Русина і загнали єго до Румунів.

Сей стан наших національних справ витворив ся був ще за епископа Гакмана, котрий в послїдних роках свого житя вже не міг оказати давнїйшої енерґії, і плив вже цїзком за румуньским прудом. По нїм наступили знов два фізично хоровиті митрополити: Бенделя, що більше перебував в купелях як дома, і Блажевич, що тримав ся засади: все бери, лише мене лиши. Отже не дивно, що румуньский елемент, маючи за собою вже тілько корисних обставин і привілеїв в краю, став чим раз більше підносити голову і нехтувати всяке право Русинів. Румунам лише треба було чоловіка, щоби виявив, чого вони бажають і чого осягнути сподївають ся. Чоловік той знайшов ся; ба й обставини склали ся так, що Румуни свою цїль бодай на той час осягнули.

Митрополитом заіменовано Сильвестра Андрієвича Мораря; а іменоване се наступило в такий час, коли на нещасте краю був президентом барон Алезанї, котрий занимав ся більше чужими жінками, як повіреним єму краєм, котрого правительственним совітникам-Румунам: баронови Стирчому і Ренеєви. Тепер настали справдїшні полїтичні орґії румунїзаторів в краю. — Морар, чоловік енерґічний, відважний і упертий, а при тім великий ворог Русинів, не міг навіть тої своєї ненависти до Русинів утаїти, ба навіть показував єї явно ще з часів свого совітникованя; де лише мав нагоду, там виявляв свою велику погорду до всего, що руске. Так то одного разу, будучи вже ґенеральним вікарієм, прийшов був до катедральної церкви, а заставши там руску проповідь, сплюнув він остентативно перед всїма серед церкви і вийшов. Другим разом вигнав був з церкви одного Русина, що був колись унїятом, а переступивши на православіє, прийшов був до катедри помолити ся, за що, правда, пізнїйше єго перепросив. І більше таких річий витворював він ще перед своїм іменованєм на митрополита. Що Русини не могли нїчого доброго від него сподївати ся, річ очевидна, тим більше коли правительство віденьске віддало управу краю в руки так нездарного президента, яким був барон Алезанї.

Тут показало ся, кілько лиха і кілько нещастя може наробити один архипастир для свого стада, коли стане з пастиря вовком. Тут показало ся, яким великим нещастєм є для народа, коли єго найвисший духовний пастир не взятий з межи него а з чужого єму ворожого табору. Тут показало ся, що чоловік, хотяй би осягнув і найвисший щебель в християньскій церкві, та хоч мав лише обовязок проповідувати ідеал Христової любови, як кождий грішний, не викине із своєго серця закорінені сьвітскі ідеали. — Андрієвич-Морар ставши і митрополитом, не зробив ся меньшим румуньским фанатиком, як будь який иньший сьвітский Румун-загорілець. Яко Румун а не яко архипастир зачав він своє урядоване на митрополичім престолї; і всїм вийшла з того шкода: для церкви, для Русинів, ба навіть для Румунів.

Не станем тут всего того наводити, кілько лиха митрополит Морар ізза своєго румуньского фанатизму накоїв Русинам, маючи лише Румунів за повноправних синів православної церкви, бо о єго всїх вчинках так много і тілько злого написало ся, як ще о жаднім иньшім архипастирю. Ми лише наведемо, єго що найважнїйші вчинки, щоби тим схарактеризувати єго митрополичу дїяльність, а при тім доказати Румунам і всїм, як для нас Русинів небезпечно пробувати з Румунами під покровом одної церкви і як для нас і нашого розвою, доконче потрібне утворене нової самостійної дієцезиї; бо і найлїпший митрополит, що нашій нациї чужий, не в станї буде виявити до Русинів ту любов, що архипастир походячий з руского роду-народу.

З державної ради.

Коли зачинало ся в четвер 12. червня засїдане палати послів, ситуация була майже безвихідна. Всенїмцї робили обструкцию, а Чехи не хотїли відступити від тих домагань, котрі мали бути для них цїною за відступлене від обструкциї. Доказом крайного напруженя між Чехами а правительством було се, що мінїстер Резек подав ся вчера до димісиї. Коли Кербер конферував з Чехами в справі їх постулятів, в палатї п. Берґер виголошував обструкцийну промову, котрою мотивував своє нагле внесене в справі відісланя до комісиї предложеня о субвенциї для корабельного тов. на Дунаю. Мінїстер фінансів не хотїв згодити ся на постуляти Чехів, бо казав, що дохід з податку від желїзничих білетів не вистане на страти, які скарб понесе, коли би згодив ся на чеські домаганя. Головною точкою спору було жадане Чехів о відписане 5 мілїонів ґрунтового податку з причини елементарних нещасть. Чехи виказали, що податок від білетів принесе не $14^1/_2$ мілїонів, як обчислив Бем-Баверк, але що найменше 18 мілїонів. По довгих торгах Бем-Баверк згодив ся на всї жаданя Чехів. Ґрунтовий податок буде відписаний о $2^1/_2$ мілїона корон а Кербер має повторити в палатї послів свою заяву зложену в палатї панів в язиковій справі, тілько ся заява має бути сильнїйше закрашена.

По закінченю торгу Чехи цофнули всї наглі внесеня, а цїсар не приняв димісиї Резека.

По кількагодинній промові Всенїмця Берґера, в часї котрої прийшло до ординарного спору між Вольфом а єго противниками, наглість внесеня Берґера відкинено і президент перервав засїдане. В часї перерви відбули ся переговори з Всенїмцями, котрі остаточно згодили ся цофнути свої наглі внесеня.

По короткій дискусиї ухвалено наглість і мерітум внесеня п. Курба в справі заборони зрейпованя купна бураків для цукроварень.

Справу підвисшеня платнї емеритів, вдовиць і сиріт, побираної після давної норми перед введенєм в житє нового закона емеритального, полагоджено в другім і третім читаню. П. Шумаєр заявив, що социялїсти годять ся на предложене, але при тій нагоді пригадують справу заведеня загального обезпеченя на старість і на случай несповідности до працї вдовиць і сиріт по робітниках.

———

Засїдане палати послів з пятницї 13. червня було вже цїлком спокійне. Важнїйші інтерпеляциї були: Кльофача в справі мальборскої промови цїсаря Вільгельма, де інтерпелянти питають, чи мінїстер наміряє на мальборску зухвалість реаґувати в відповідний спосіб і дати публичну заяву, що провокацийні слова нїмецкого цїсаря в тій державі знайдуть рішуче відперте всїх покликаних чинників, а передовсїм правительства; Брайтера в справі обманьства сповненого перским послом Неріманом-ханом; дра Коса в справі поступованя повітового комісаря в Мостисках.

П. Кльофач жалував ся, що в стенографічнім протоколї пропущено кінець єго промови, котрий звучав: „На провокацийну промову цїсаря Вільгельма є тілько одна відповідь: Тьфу!“

Закон о відписуваню ґрунтового податку на случай елементарних нещасть принято по короткій дискусиї. Відписане податку має наступити вже тогди, коли при парцелях до двох гектарів буде знищена бодай четвертина доходу а при парцелях понад 2 гектари бодай половина доходу в натурі. Відписаня наступають на случай надзвичайної посухи або вохкости, елементарних нещасть, і надзвичайних случаїв пр. знищеня збіжа комахами, сніґом і т. д. о скілько знищена більше як четвертина доходу з управленої землї.

Дискусия над законом о управильненю відносин працї робітників занятих при державних будовах желїзничих, була коротка. Закон ухвалено в 2 і 3 читаню так, як предложила комісия, з винятком § 45, в котрім переведено ту зміну, що для молодих робітників праця не може зачинати ся перед годиною 6 рано і що коли до перед 1. червня с. р. був заведений коротший час працї як 11-годинний, то по виданю сего закона не вільно єго піднести.

П. Айзенкольб поставив нагле внесене, взиваюче правительство, аби знизило домово-чиншовий податок. Наглість і мерітум внесеня ухвалено.

На тім засїдане закінчено.

Комісия для посольскої ненарушимости ухвалила видати судови п. Короля.

Палата панів приняла в 2 і 3 читаню без дискусиї закон о знесеню мита а в 3 читаню закон о податкових пільгах для будинків з дешевими мешканями для робітників.

Полїтичні вісти.

Страх перед голодними.

Власти в Перемишлю зарядили зі страху перед розрухами безробітних,

щоби по кошарах стояли компанії військ в поготовю. Жовнярам видали острі патрони. Жадин із полків не виходить поза місто на вправи, як то звичайно в сім часї буває. Так само не виходять жовняри за „розказом“ з кошар до міста під грозою кари. Тимчасом в місті панує цїлковитий спокій і нікому не снить ся о розрухах.

В недїлю 15. с. м. відбуло ся згромаджене позбавлених працї.

Сила Бурів підчас війни.

Власти в Преториї висказують переконане, що Бури в протягу цїлої війни мали заледви 71.000 війска.

По бурскій війнї.

З Преториї доносять, що до сего часу піддало ся 16.500 Бурів.

Арештоване приятелїв Султана.

Велике вражінє викликало в Стамбулї арештоване і депортация двох найблизших приятелїв померлого султана Абдул-Гаміда. Поводом до сего є якійсь інтриґи на дворі султна.

НОВИНКИ.

Іменоване. Др. Віктор Гнїдий, віцесекретар в мінїстерстві зелїзництва зістав іменований секретаром, а заразом повірено єму управу буковиньского зелїзничого руху.

Загальні збори тов. „Руска Каса для ощадности і пожичок, стов. зареєстр. з ограниченоъ порукою в Чернівцях“, відбудуть ся в великій сали „Нар. Дому“ в Чернівцях у вівторок дня 24. червня 1902 р. о годинї 4. по полудни при участи що найменьше половини всїх членів. Наколиб загальні збори не могли відбутись через те, що не явило би ся відповідне число членів, тодї відбудуть ся загальні збори о годинї 6. по полудни з тим самим порядком дневним без огляду на число явивших ся членів. Порядок дневний: 1. Прочитане протоколу. 2. Справоздане касове. 3. Вибір старшини. 4. Вибір комітету надзорчого. 5. Вибір ради звязкової. 6. Внесеня старшини. 7. Вільні внесеня. Кождий член може після § 20 статутів Товариства дати ся заступити через такого повномочника, котрий сам має право до голосованя.

Відзначенє. В попереднім числї „Буковини“ вичитав я під тим заголовком кілька заміток, які мене дуже немило діткнули, а які, думаю, не повинні були найти місця в „Буковинї“. Не наша річ мішати ся в справу відзначеня дра Пашкіса, бо се є акт ласки цїсаря. Видко, відзначенє дра Пашкіса ордером Франц-Йосифа мусїло бути добре умотивоване. Але кривду робить „Буковина“ д-рови Пашкісови, коли каже, що він є директором закладу, котрий „здирає з буковиньского населеня тяжкі відсотки, що підпирає другі жидівскі лихварскі банки по повітах, котрі мов пауки обтягнули цїлу Буковину своєю сїткою, такий директор окрім того, що купив собі в протягу кількох лїт в осередку міста поверхову каменицю“ бо се все не може відносити ся до дра Пашкіса, чоловіка наскрізь чесного, поступового, народови прихильного. Вкажу лише на то, що наша одинока народна институция „Народний Дім“ завдячує головно д-рови Пашкісови те, що отримала від бук. земского кредитового закладу таку значну пожичку, що могла побудувати величавий дім. Додати мушу, що бук. щадниця такої пожички нам відмовила. Далї вкажу на те, що лиш завдяки д-рови Пашкісови міг я в Мігові перевести купно 240 морґів обшару двірского для селян, та що взагалї нераз він менї став в пригодї, коли бажав я руским селянам помочи. А окрім того в анкетї для справ еміґрациї мав я нагоду пізнати его щирожичливе серце для народу; про се сьвідчать также протоколи сеї анкети. Длятого почуваю ся особисто до обовязку віддати честь дїйсно заслуженому мужови і просити хв. редакцию, аби отсї мої замітки подала до прилюдної відомости і тим спростували свої замітки з попередного числа. *Др. Смаль-Стоцкий.*

(*Від ред.* — Дуже радо містимо спростоване п. др. Смаль-Стоцкого, тим більше, що ми і перед тим пишучи новинку під повисшим заголовком знали добре і не сумнївали ся о поступовости дра Пашкиса і о щирости его до нашого хлїбороба і не висказали тих кілька може за острих слів накидуючи ся на него особисто, так само як і не жадали ми в тій самій новинцї, щоби кождому учителеви, що вислужив сорок лїт, надати золотий хрест. Нам ходило власне о те „добре умотивоване“, про яке спімнув п. др. Смаль-Стоцкий на початку спростованя. Бо чейже між мотивами не були наведені і ті, що др. Пашкис постарав ся о пожичку для „Нар. Дому“ і що поміг при парциляциї в Мігові в користь наших селян).

Загальні збори ради краєвої культури відбудуть ся в понедїлок, 23. червня о 4. годинї пополудни в соймовій салї. Порядок дневний: 1. Звіт дїяльности ради краєвої культури в роцї 1901. 2. узнане рахункового закінченя за р. 1901. Загальні збори відбудуть ся публично. Приступ до них мають в першій мірі члени повітових спілок селян.

Хто кого силою винародовляє, про се довідуємо ся з „Дештептарі“ з минувшої недїлї, де надруковане письмо Севера Зоти до румуньскої ґазети „L'independance roumaine“ в Букурештї. Він пише, що в домах Ріґорчі в Пресекаренах і у Янка Фльондора у Сторожинцях говорять лише по волоски і що Янко силує говорити по волоски навіть слуг-Русинів. От і вийшло румунїзаторске шило з мішка. Всї про него добре знають, але румунїзатори відпекують ся, та сего разу надрукував се орґан самого Янка Фльондора.

В нашій катедрі заховує ся звичай, подавати до відомости вірних порядок богослуженя в найбільші днї празничні через оповіщене, котре прибиває ся на двох картках на дверях церковних. Як за давний сей звичай, з точностию означити не можемо. Але те знаємо, що від часів архирумунїзатора Морарь-Андриевича пишуть ся сї оповіщеня едино в мові волоскій. Так і тепер, з нагоди памятної суботи і Зелених сьвят, находимо на дверях катедри „Риндуялу“ тільки в румуньскій мові. Чи порядок богослуженя потрібно знати лиш одним Волохам, а Русинам нї? Ми цїкаві-б знати: як задивляють ся на сю справу рускі консисторскі совітники? Очивидно, що румунїзатори хотять в такий спосіб заманїфестовати перед сьвітом волоский характер нашої церкви. Але чи можемо, чи сьміємо ми мовчки терпіти таке прилюдне нехтоване наших прав? Певно, що нї. Тому треба нам як найскорше і в сїй на позір маловажній справі упімнути ся, де слїдує, зі всею рішучостию.

До сьвітлої ц. к. дирекциї почт і телеґрафів в Чернівцях. Дня 1. лютого 1902 вислав я був на адресу: „Тов. „Народний Дім“ в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.“ — 8 кор. (як сьвідчить посьвідчене надання на почтї: Вашківцї 1. лютого 1902, ч. 9.), котрі то гроші виплачено вправдї, але комусь иньшому, а не управненій до того особі (касерови). З тої причини вніс я дня 8. цьвітня с. р. рекламацию і дїстав з ц. к. Дирекциї почт і тел. відповідь de dato: Чернівцї 10. цьвітня 1902, ч. 7., що гроші виплачено, однак не назначено кому. Дня 21. мая с. р. звернув ся я знов до ц. к. Дирекциї почт. і тел. (як сьвідчить посьвідчене надання порученої посилки: Вашківцї 21. мая 1902, ч. 299), щоби та зволила пояснити кому властиво доручено тих 8 к. Позаяк я до тепер (14. червня 1902) не отримав еще жадної відповіди, проте сею дорогою прошу ц. к. Дирекцию о ласкаве поясненє тої справи.

Вашківцї н. Ч., 14. червня 1902.

Іван Гарасимович,
учитель.

Повінь. Ріка Самос заляла низше положені части міста Дес в Семигородї. Богато домів пішло з водою. Грозить небезпека ще більшої повіни. Мешканцї виратували ся тілько великим трудом. Телеґраф перерваний. Зелїзничі насипи ушкоджені. Засїви знищені.

Про страйк народних учителїв у Галичинї Лихий стан учительства у Галичинї привів его до найскрайнїйшого. Страйком хочуть галицкі учителї здобути собі і материяльне полїпшене і увільнене зпід клерикального, майже невільничого впливу, який підбив під себе цїле учительство у Галичинї. „Gazeta szkolna“ пише в сїй справі: Страйк не вибухне нинї, анї завтра, але по переведеній орґанїзациї полїтичній учителїв, коли всї иньші средства до усуненя пересиленя останутъ без успіху... Орґанїзация постарає ся о те, аби страйк був загальний; обезпечить також пенсиї учителям на довший час, коли би страйк мав протягнути ся... Перебіг страйку мусить бути зовсїм супокійний без яких небудь дальших демонстраций. Страйк мав би почати ся підчас соймової сесиї... по першім, аби учителї мали обезпечений один місяць. Єсли би страйк тревав другий місяць, а учителям замкнено платнї, то орґанїзация постарає ся передтим обезпечити учителїв в якім товаристві обезпечень. Страйк мав би тому почати ся підчас соймової сесиї, аби сойм добровільно, чи під пресиєю центрального правительства, прихилив ся до жадань учительства. Автор статї в „Gaz. szkol.“ є сеї гадки, що нема бесїди про покаране загалу учительства за страйк.

З усїх сторін.

Смерть на цьвітах. В Парижи в готели Медісі, при ул. Монсіє-ле-Прінс, знайдено дві молоді і дуже гарні панни на ліжку в однім з покоїв тогож готелю, затроєні від запаху рож, незабудьок, маківок і конвалїй. Після оповіданя властителя готелю, покій той винаняла панна Молле. Як сама подала на картцї мельдунковій, мала 19 лїт і була буфетовою в молочарни. По кількох днях побуту в готели прибула до неї одного вечера єї приятелька і сказала Моллетівній, що буде з нею мешкати. Так само й ся подала своє назвище: Ґренієр — вік і занятє. О годинї 8. вечером тогож дня вийшли обі панни на місто і небавом вернули, несучи дві пачки, укриті в фалдах суконї. Властителеви готелю видало ся се підозрінним і слїдуючого дня рано, видячи, що панни не дають знаку житя, за помочию дібраного ключа, в присутности хлопця до послуги, отворив двері і ту представив ся очам їх незвичайний вид. Обі молоді панни лежали побіч себе, тримаючи в руцї незабудьки. Перед тим, заким поклали ся до ліжка, позатикали щільно отвори в дверех і вікнах кусниками подертого біля. Візваний через властителя готелю комісар позиції, прибувши на місце, не знайшов найменьших вказівок, котрі би вияснювали причину їх траґічної смерти. Думають, що панна Молле пізнала перед тим панну Ґренієр в бюрі службовім, до котрого відносила ся о вишукане єї занятя. Слїдство, ведене енерґічно в тій справі, без сумніву вияснить в короткім часї причину того дуже оригінального подвійного самоубийства.

Монархіст з засади. В Вісбаденї лучила ся тими днями така забавна пригода. В реставрациї сидїло кількох панів і розмовляли о ріжних формах устрою державного. Говорили голосно, і величали найбільше републику. При другім столї сидїв якийсь не молодий вже пан і з усьмішкою прислухував ся розмові. — Наші арґументи не промовляють вам до переконаня — каже один з бесїдуючих, звертаючись до сидячого оподалїк пана. Ви певно єсьте монархість? — Дїйсно! — звучала відповідь. — Може висьте менї в такім разї сказали, чому волите монархічну форму устрою, а не иньшу? — питає републиканин. — Маю до того дуже важні причини, а в першій мірі тую, що я сам єсьм королем шведским — відповів незнакомий пан, і — розмова на тім скінчила ся.

Незлий інтерес. Промислові американьскі торговцї покористовують ся тепер катастрофою на Мартинїцї. Завели они торговлю вулканїчним попелом і камінями та заробляють на тім добрі гроші. Кілька кораблїв перевозять з Мартинїки до Нового Йорку тисячі бутельок попелу і каміня, а Американцї платять за бутельку попелу по 50 сантимів, а за камінє після ваги і якости. Коли надійшли перші кораблї з Мартинїки, множество цїкавих удало ся до порту, аби на власні очи побачити кораблї і людий, котрі були сьвідками великої катастрофи, а також аби доторкнутись того загадочного попелу, походячого з незміримих челюстий землї. Нїчо дивного, що моряки користають з людскої слабости і кажуть собі таки добре платити, єсли люди ті аж просять ся, аби їх надувати.

НАУКА, ШТУКА, ЛЇТЕРАТУРА.

„Haus und Hof bei den Ruthenen“ і „Studien zur Ethnographie der Ostkarpathen, Bukowina, Galizien, Ober-Ungarn“. Під таким заголовком видала книгарня Пардїнього в Чернівцях найважнїйші для Русинів працї проф. дра Кайндля в 2 томах, з котрих кождий містить більше як 350 ілюстраций. Звертаємо увагу земляків на сї цїкаві і цїнні для нас твори, котрі повинен мати кождий осьвічений Русин.

Надіслане.

Акад. тов. „Союз“ просить Вп. панів, що визичили книжки з нашої бібліотеки, щоби їх як найскорше звернули. Бібліотека тепер порядкує ся і через те книжок тепер не визичаєсь. Бібліотекар відбирає визичені книжки кождої середи і суботи від нів до 5. г. вечером. По упорядкованю буде бібліотека знов отворена, що оголосимо в „Буковинї“.

Щоби упорядковане не протягнуло ся, та щоби чим скорше отворити бібліотеку на час великих ферий, то просимо ще раз о як найскорший зворот згаданих книжок.

Ся відозва дотичить також і тих панів, що визичили книжки кілька лїт тому та переслїпили нашу давнїйшу відозву.

За видїл:

А. Сабат, голова. *П. Клим,* писар.

Пригадуємо іще раз, що філїя „Руска Школа“ в Станівцях устроює в суботу перед пущенєм, т. е. 21. червня с. р. в касинових кімнатах в Глинци „вокально-декляматорский вечерок“ із танцями в память 41. роковин смерти незабутного кобзаря Руси-України Тараса Шевченка. Тому, що чистий дохід призначений на добродїйний учинок, себто для рускої православної бурси в Чернівцях, сподїєм ся, що П. Т. патріоти Русини, котрим будучність нашої народности лежить на серцю, зволять ласкаво явити ся на вечерок як найчисленнїйше, і сим пошанувати память найбільшого руского поета, а заразом причинити ся до благородного дїла. Комітет додає собі всїх сил, щоби декламациї і сьпіви випали як найсьвітлїйше. Грати буде славна музика під проводом Паращука із Глинцї. Початок точно о 9. год. вечером.

За комітет:

М. Попич.

Телеґрами „Буковини“.

Відень, 16. червня. Палата послів покінчила ґенеральну дебату над предложенєм оподаткованя карт їзди, відмовила внескам, щоби відослати предложенє нарад до комісиї, і ухвалила розпочати специяльну дебату.

Константинополь, 17. червня. Ґенеральний інспектор султаньскої медичної школи Ізанбей зістав вчера на дорозї простріленний Альбаньцем. Мордерцю, що зробив се з пімсти, заарештовано.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях. За редакцию відповідає **Володислав Сенерский.**
З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Сенерского.

Ч. 67. Чернівцї, пятниця дня 7. (20.) червня 1902. р. Рочник XVIII.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.
Редакция адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:
на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „
Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.
Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Православна церков на Буковинї а Русини.

IX.

Митрополит Морар, доступивши митрополичого престола, зараз розпочав свою ворожу роботу против Русинів. Не признаючи жадного права Русинам в православній церкві в Буковинї, не хотїв він, щоби й один Русин займав яке важнїйше місце в церковній єрархії, але щоби на кождій висшій посадї був Румун, або ще лїпше явний ренеґат. Тим гадав він зрумуньщити всю церков православну в Буковинї, а відтак через неї і цїлу Буковину. Вправдї вийшло з сего для кождого посторонного спостережника неодно куріозум, а для Русинів багато шкоди. — І так насамперед очистив він консисторию від решти Русинів, що ще заваджали єму з часів єго попередників: совітників Коморошана і Луческула спенсіонував, руского проповідника Продана відіслав назад на парохію, а приймив отвертих фанатиків: на місце Коморошана — Бежана, на місце Луческула — Реуса, а на місце руского проповідника в катедрі Продана — на сьміх та на глум — крайного фанатика — Прокоповича, хотяй на сї місця подавали ся й Русини, здібнїйші від Румунів, як приміром на місце Коморошана — пок. Мартинович, що був один із найсьвітлїйших сьвящеників краю, а на місце руского проповідника Русини: Манастирский, Кулчанко і др.

В духовній семинариї зробив Морар таку саму переміну: на місце ректора-Русина Филиповича приняв ренеґата і великого ворога Русинів — Калїнескула, а на місце спиритуала Усатюка — Румуна Драчиньского. А вже найбільшу ненависть до Русинів виявив Морар обсадженем катехитури в ґімназиї для Русинів, бо по спенсіонованю катехита Іліюца надав то місце нї одному з Русинів, що подавали ся о него, а фанатичному Румунови Чунтулякови. Сей поставив собі в своїм фанатизмі задачу убити руску катихитуру в ґімназиї: длятого замість релїґії, викладав ученикам уступи з лїтератури румуньскої, а своїми секатурами і злими нотами силував ся загнати Русинів до румуньского відділу, так що та руска катехитура в руках Чунтуляка була не наукою віри, а аґенциєю ренеґатства. Аж за президента Піна удало ся Русинам зробити конець такому нїкчемному поступованю.

А що тичить ся обсадженя парохій, то вже нема що й казати. Доброї парохії Русин нїколи не міг отримати, скоро межи компетентами був який Румун, або ще й лїпше, який кревняк владики. Прийшло до того, що багато Русинів, знаючи наміри митрополита, переходили явно до Румунів, або що найменьше не признавали ся до Русинів, щоби в потребі дістати добру парохію. Президент Піно, пізнавши, як несправедливо поступає Морар при обсаджуваню парохій, не надавав місця першому, а другому або третому, знаючи дуже добре, що той перший, певно, або владичий кревняк, або єго сторонник, найнедостаточнїйший з убігатетів.

Маючи з початку до помочи президента Алєзанього, за котрого радили властиво совітники-волохи: бар. Стирча і Реней, митрополит Морар так був розбрикав ся, що не зважав вже був на нїчо, анї на свою честь, анї на своє високе становиско, а робив все, що лише могло Румунам користь принести: одним словом, він зробив ся з архипастиря і князя церкви простим національним аґентом на користь Румунів а на шкоду Русинів. І не було справи такої, де би він не показав явно свою румуньску загорілість против Русинів і їх інтересів. — До семинариї приймав Русинів лише на показ, а Румунів наприймав таких, що тепер робять духовеньству лише нечесть і то не серед Румунів а серед руского народу, куда висилають звичайно все що самі не потребують, Русинів-же, хочби найздібнїйших не приймали на теольоґію із стереотипної причини: „n'are aplecare“ (не має замилованя) розуміє ся, до духовного стану! Тепер ті Русини судовими радниками, може й дякують Морарови, що їх не приймив! Правда в сїм єму найбільше помагав та й до того дораджував Калїнескул, бо він став ся єго злим духом.

А згадаймо фанатичне румуньске вихованє теольоґів в семинариї, а то й на сьвящеників для Русинів. Русини мусїли з своєю мовою ховати ся, щоби нею не викликати серед Румунів якої галабурди, на що вони лише й ждали, щоби позбиткувати ся над Русинами. І сї румуньскі фанатики були призначені на найлїпші рускі парохії з поминенем Русинів. Одним словом хто з Русинів за Мораря був в семинариї, той на віки того не забуде!

Морар для Румунів робив все, що лише міг, навіть і в таких справах, де би без него могло цїлком добре обійти ся. Там, де Румуни хотїли заманїфестувати ся, там виступав він яко їх проводир. Так приміром зарядив він великий парастас за Пумнула, що був семигородским унїятом, а для акторки-Румунки Барзеску зробив величаве принятє, що чей же митрополитови не дуже до лиця було. За те Русинам заборонив відслужити службу в катедральній церкві в память сьв. Методия, буковиньского апостола. Що таке неоднакове трактованє руских і румуньских справ кождого, не лише Русина огірчити мусїло — річ ясна.

Для Румунів пристарав Морар всякі, не лише релїґійні книжки але й сьвітскі, патріотичні, а для Русинів не хотїв допустити хочби малого, одного катехизма, не то що. — Ба навіть такі справи як конскрипция та вибори до сойму і до ради державної не обійшли ся, щоби Морар не вмішав ся до них; писав „посланія“, напоминав, терризував духовеньство, а все лише на користь Румунів против Русинів.

Не хочем більше розводити ся над негідним і крайно деморалїзуючим поступованем сего фанаріота, а поручаємо цїкавим книжку: Daszkiewicz, „Die Lage der gr.-or. Ruthenen in der Bukowina“, де єго обширно описано.

Лютованє Мораря було таке безглядне, що не лише центральне правительство звернуло свою

Записки із подорожи на північ Европи.

(*Далї*).

Тромзе.

Около 9 г. рано зайшов я в порт. Маса людий то цїкавих, то подорожних чекало вже на пароход. Ледвим трохи що поговорив з якимсь молодим обивателем з Тромзе, що на човні вибирав ся на другий бік зунда, надійшли п. Ґро... Привиталим ся, випитовалим ся взаїмно, як спало ся, що снило ся на новій квартирі, а заразом уложили ми плян на нинїшний день. В тім роздав ся голос корабельної труби і з поза гір показав ся з далека невеличкий пароход. Був то Erlina Jarl. Єще добру хвилю чекали ми заким з того мов то малого судна не зробив ся величезний почтовий пароход.

З далека пізнали ми на палубі пп. 1. і Р. Легко можна було їх вислїдити, бо не було богато пасажирів. Зачали ми махати шапками і хусточками, але якось не скоро они нас замітили, чому не можна дивовати ся, бо на березї була тьма народа. Але як вже пароход наблизив ся більше до берега, побачили нас і перший п. Ґ. крикнув до мене:

— Здорові були товаришу!

За ним повторила теєж п-а Люїза. Зачали ми розговір, а тимчасом моряки притягали линвами пароход до берега. За хвилю витали ся ми вже на земли. Виталим ся так сердечно як Бог знає які давні приятелї або і родичі. Оповіданям не було кінця.

П-а Люїза була так очарована видом незаходячого сонця, що і висказати не дасть ся.

— Приїхали ми до Гамерфеста, — оповідала она — по 10 вечером. Сонце ще було досить високо. Погода була така прекрасна, якої, як казав капітан, вже давно не видав тутки. Капітан отже був так вічливий. що скоренько виладовав товари і забрав почту з Гамерфеста і около 11 в ночи виїхали ми за Fuglenäs т. є.: язик, що всуваєть ся по западній стороні від Гамерфеста в море і де є т. зв. Meridiansäule. Була власне сама північ. Великий щит сонїчний, що взносив ся понад воду не більше над 5 метрів, був словом залятий кровію. Вид незвичайний. Тая кровава краска не зміняла ся майже цїлу годину. По першій годинї зачало сонце поволеньки підносити ся і яраска переходила в червону, сильно жовту а дальше переміняла ся в що-раз яснїйшу. Ми всї стояли як причаровані до перил парохода, не говорили з собою нїчого, лише подивляли.

— А пароход стояв? — питаю.

— Нї, ми їхали вже назад, але в тім місци нема богато островиків, тому могли все докладно видїти.

Як ми так собі оповідаємо, приступив до нас берлїньский жид чорний як крук з своєю жінкою также сильною брунеткою — они їхали з нами — і предложив нам прогульку в Тромзедаль до Ляпонцїв. Ми охотно всї згодили ся і бочною улицею перейшли до товарового порту, де стояли лодки. Згодили перевізника по 30 ере від особи і гайда через зунд на другий бік. За яких 20 мінут причалилим до берега. Є тут всего пару домів і одна гостинниця, де запивали ся Ляпонцї. Они на „столове вино“ (горівку) дуже ласї. Берег вкритий буйною травою, при хатах огородцї з яриною. З помежи гір пливе обильний потік, за потоком чудний сад з доріжками, пьвітниками, з котрих виднїють малі крестики або камінні памятники — се місце вічного спочинку.

Вже тоє треба ґерманьскому племени признати, що они уміють дбати про померших. Місце то є для них таке святе як сама церков. А у нас? На селах байдужність безгранична а по містах, де цментарі є лучше удержані, дуже часто на тих місцях смутку поступова молодїж заводить флїрти!

Поза „корчмою“ зачинаєть ся березовий лїс. Доброю дорогою ідучи оповідав я п-і Люїзї все, що вчера видїли, робили, а также мусїв я повторити історийку Казї, хотяй п-а Марженка дуже тому опоновала. Так зайшли ми в несповна годину на відкриту широку поляну помежи горами, де було кілька ляпоньских буд.

Ляпонцї повиходили запримітивши нас зі своїх буд з дїтьми і псами в руках, несучи свої вироби з костий і рогів ренів. Зайшли ми в таку одну хату. Є то дуже примітивна округла буда. На кількох березових колах, що в горі сходять ся і творять дїру для диму, поприв'язувані на поперек тонкі вужевки, нїби то лати, а на них понакидане березове галузє, котре ще покриває легка верства глини або дернини. Вхід низький закритий шматою. На самій серединї шатра є ватра обложена довкола камінем. Потолок покривають березові галузки, на котрих лежать шкіри з ренів. По кутах ріжні знаряди домашні, кухонні, в горі на жердцї висить сир. Власне застали ми цїлу родину при снїданю, чи обідї. Пили з фарфорових філїжанок каву.

Женщини в суконних юбках, а дїти всї по мужески убрані. В зимі так мужчини як і женщини прямо зашивають ся в кожу з рена так, що лиш очий їм трохи видко.

Наша цїкавість зовсїм не поражала Ляпонцїв — они собі байдуже далї пили каву майже не звертаючи на нас уваги. Они вже видко привикли до того, що їх обзирають. Ми надивившись всему а лучше сказати нїчому, зачали куповати дещо від мужчин. Сейчас з'явили ся і Ляпонки з їх черевичками, рукавицями, шапочками, мошенками і т. д. з кожи ренів торгуючись з нами цїлком по жидівски. Заціннить корону а дасть за половину. Найлучше вже умів з ними говорити жид з Берлїна. Ляпонцї говорять своєю фіньскою мовою, но знають по норски, трохи по нїмецки, анґлїйски, француски а навіть по росийски, а то длятого, бо звідси через Lyngenfjord дуже близенько до Росиї, куда зимою Ляпонцї заходять до своїх побратимів.

увагу на его фанатичні румунїзаторскі вибрики, але навіть і всї чесні Румуни при кінци его житя вирекли ся були его, і не хотїли мати з ним нїчого спільного. Тепер такий Янко Фльондор згадує его і жалує за ним, кажучи, що він був великий чоловік! Правда тільки те, що був великий фанатик, але не архипастир, як того церков вимагає.

Митрополит Морар умер і най єму Бог простить гріхи. Він лишив нам лише одну науку, за що ми єму дякувати повинні, а іменно ту, що в наших часах, часах націоналїзму, не можлива річ, щоби один архипастир міг бути однаковим для своєї пастви коли вона складає ся із двох національностий: бо завсїгди любити буде лише ту нацию, до котрої належить, а ту другу буде вкорочувати в користь своєї, буде гамувати єї поступ, одним словом буде для неї не пастирем а хитрим лисом, коли не лютим вовком, як се був митр. Морар.

Церков може лише тогди бути для народу користною в его розвою і просьвітї, єсли єї єрархія буде рідна а не чужа і ворожа. Длятого й були всюди вічні борби, де народови накинено чужу єрархію. Ми досьвідчили сю правду й самі на собі аж надто, а се відбило ся на просьвітї на поступі нашого народу. Для нас не вийшла анї навіть маленька біблїйка з рук румуньскої єрархії; а чому? Тому, що та єрархія нам чужа і ворожа.

По Мораревн засїв на митроличім престолї Чуперкович, чоловік лагідний і вирозумілий. Будучи ґенеральним вікарієм, він встидав ся за проступки свого митрополита, завсїгди їх осуджував і признавав, що Русинам дїють ся незаслужені кривди; але він як стане митрополитом, винагородить всї ті кривди. І він мав добру волю се зробити. Але зараз показала ся та деморалїзация, до якої Морареве 15-лїтне владицтво довело румуньску суспільність, що не схотїла признати Русинам нї найменьшого права. І щож могло бути справедливійшого, як то, що Русини дістали в консисториї двох совітників, а на теольоґічнім факультетї двох професорів. Що значать два консисторскі совітники против цїлої консисториї і всїх урядників? — майже нїчо! Але Румунам було і того за багато. А ще меньше могли їх обходити професори, але румунїзаторска ароґанция, виплекана вибриками Мораря, вроїла їм в голову, що лише вони мають право в православній церкві. І вони напавши на митрополита Чуперковича в дикий спосіб, дали знов доказ, що разом з Румунами нїколи не буде Русинам гаразду, хотяй би під найлїпшим і найсправедливійшим митрополитом, бо і найрозумнїйший митрополит не потрафить відновити межи Румунами і Русинами давну любов і терпимість, бо пристрасти занадто сильно розгоріли ся.

Ренів не було, були на паши в горах на полонинах. Ляпонец поясняв нам, що рени мають дуже грубу кожу і страшно густий волос, тож не можуть винести такой жари і як їх не пустить ся на високу полонину, де там і сям є ще трохи снїгу, то він сам туди утече. Лїтом не можуть рени і в лїсах пасти ся, бо тнуть їх великаньскі мухи і гнїздять ся в їх шкірі. Рени утїкають перед ними до ватри, пхаючи голову в найгустїйший дим. Охороною против тих мух має бути также морска вода, котрої рен хоть раз в рік на весну до сита напити ся мусить. Тож на весну зійшовши з гір рени гонять до морскої води так, що їх і упинити не можна.

— А чим живлять ся рени зимою? — питав жид.

— Своїми рогами вигребують з під снїгу мох і порости.

— А чи ви все на однім містци живете?

— Нї. В лїтї сходимо з гір ближше моря, і ту ведемо торговлю шкірами, рогами а також і рибою, бо є богато наших, що не мають великих стад, занимають ся також риболовлею.

— А на островах живуть Ляпонцї?

— Там є лише рибаки але часом і ми туди з цїлими стадами перевозимо ся, скоро знайдеть ся добра паша.

— Якже ви тоє робите?

— Вганяємо на кілька човників маленькі рени і слабші, сїдаємо самі і їдемо а цїле стадо за нами вплав хотьби і кілька кільометрів.

— То забавне. А якби буря вас напала?

— Рен бурі не боїть ся.

І тут ми їх опустили. Впрочім потїшав я ся гадкою, що ще коло Берґена побачу Ляпонцїв з їх ренами.

(Далї буде.)

З державної ради.

Конфіскати.

На засїданю палати послів в суботу др. Кос вніс дві інтерпеляциї в справі конфіскати двох статий в 22. ч. „Свободи“.

Охорона робітників.

Палата приняла без дискусиї в другім і третім читаню закон в справі охорони робітників занятих при приватних будівлях. Мінїстер торговлї заявив, що закон є доповненем ухваленого день перед тим закона о охоронї робітників занятих при будові державних зелїзниць.

Податок від желїзничиа білєтів.

П. Форманек виступав против податку, бо дохід з того податку буде по найбільшій части ужитий на військові цїли. Парлямент повинен присилувати правительство до знесеня мита, поліпшеня платнї диюрнїстів і емеритів без податку від зелїзничих білєтів.

Мінїстер Бем-Баверк представив стан державних фінансів і лихий стан касових засобів. Буджетова комісия прелїмінувала дохід з податку від білєтів на 11·4 мілїонів корон. Видатки, які з того податку мають бути покриті, дїлять ся так: 5·6 мілїонів на підвисшене платнї диюрнїстам, 2 мілїони на знесене мита, 3·1 мілїон на поліпшене емеритур старого типу. Лишає ся єще 650.000 кор., коли ухвалене відписане ґрунтового податку винесе яких 2 мілїони кор. Окрім того потрібний є дальший видаток кількох тисячів корон на ухвалене поліпшене платнї авскультантів.

Взагалї отже білянс нового податку є пасивний. Коли доходи з сего податку в будучности не будуть висші, а в иньших позициях не поробить ся ощадностий, то тяжко буде знайти покрите недобору. Що до ужитя доходу з податку від білєтів, то правительство рішило ся знести мита в означенім речинци, так само що до закона о підвисшеню емеритури; відписане ґрунтового податку наступить в хвили, коли зачнуть вливати доходи з податку желїзничих білєтів. Що до справи діюрнїстів, то окрім поліпшеня платнї, треба також управильнити їх відносини до державної адмінїстрациї. Мінїстер надїє ся, що управильнене платнї діюрнїстів буде мож перевести вже з днем 1. серпня.

По кількох промовах дискусию перервано і вибрано ґенеральних бесїдників.

Борислав.

П. Брайтер в запитаню до президента палати звертає увагу на се, що слїдство против копальняного комісаря Костковича, виновника послїдної катастрофи поручено радникови Гольбекови, найбільшому приятелеви Костковича. Гольбек вже нинї голосить, що Костковичеви нїчо не стане ся. Бесїдник домагає ся, аби слїдство поручено якому висшому урядникови мінїстерства рільництва, бо в противнім случаю бесїдник буде мусїв на найблизшім засїданю внести в тій справі нагле внесене. (Справу полагоджено).

Талмуд.

П. Гаук поставив нагле внесене, взиваюче правительство, аби на державний кошт зарядило переклад талмуду, згляднo книжки Шульхан-арух під контролею фахових людий, іменованих антісемітами.

Ґенеральні бесїдники.

На передвчерашнім засїданю ґенеральний бесїдник против закона о податку від желїзничих білєтів п. Еленбоґен не сумнїває ся, що дохід з сего податку призначений на военні цїли, а не на шляхотні цїли, о яких згадував мінїстер фінансів. Бесїдник не розуміє Всенїмцїв, котрі роблять обструкцию против предложеня в справі корабельного тов. на Дунаю, а против сего закона не виступають. Бесїдник застерігає ся против наложеня більшої части сего тягару на широкі маси населеня. Видаток на цїли, котрим сей новий податок має служити, міг би знайти покрите в рамах буджету або в дорозї знесеня цукрових премій. Бесїдник вносить, аби предложене назад відіслати до буджетової комісиї.

Ґенеральний бесїдник за предложенем п. Ферянчіц заявив ся за законом, тілько для осягненя цїлий означених мінїстром, але противить ся проектови мінїстра фінансів що до способу управильненя платнї авскультантів. Бесїдник предложив резолюцию взиваючу правительство, аби проект упорядкованя платнї судових практикантів і авскультантів *як найскорше* піддав під розвагу законодатних тїл, а не полагоджував сеї справи в дорозї розпорядженя сего закона, покрив з податків від желїзничих білєтів.

Референт полемізував з виводами опозицийних бесїдників і просив о приступлене до специяльної дискусиї.

Внесене о відіслане предложеня до комісиї відкинено і ухвалено приступити до специяльної дискусиї. По обговореню §§ 1, 3 і 12 дискусию перервано.

Наглі внесеня.

Президент палати заявляє, що зголошено кілька наглих внесень, а між ними внесене, аби комісия для посольскої ненарушимости вже на найблизшім засїданю здала справу о виданю п. Шалька з причини скарги Вольфа, внесене з жаданем слїдства в справі товариства на Дунаю і в справі управильненя відносин в аптикарстві. Президент заявив, що сї внесеня стягне до купи разом з давнїйше зголошеними наглими внесенями і замкнув засїдане.

Межи відчитаними інтерпеляциями була пос. Романчука до мінїстра просьвіти в справі поминаня Русинів при іменованях учителїв і директорів в галицких наукових заведенях. З дневного порядку приступлено до дальшої подрібної дискусиї над податком від

білєтів желїзничих.

Пос. Гибеш виказує, яким великим тягарем буде сей новий податок і твердить, що правительство не мало відваги прямо зажадати податку на гармати і тому внесло се предложене. Мінїстер скарбу Бем-Баверк виказує, що більше обтяжене I. і II. кляси податком від білєтів спонукало би лише публику уживати дешевші кляси і принесло би величезні шкоди скарбови, а зовсїм не обтяжило би більше богатші верстви населеня. Відпирає твердженє, мов би сей податок був призначений на гармати. По промовах пп. Ваґнера і Штайнера принято § 1, 3 і 12, а відтак по довшій дискусиї, в якій взяли удїл мінїстри Бем Баверк і Вітек, також решту параґрафів без нїякої зміни, після чого ухвалено цїлий закон в другім і третім читаню.

Пос. Менґер жалує ся на телефони і вносить резолюцию, аби часть ухваленого податку обернено на направу і розширене телефонїчної сїти. Резолюцию ухвалено.

Против панґерманїзму.

Пос. Кльофач в запитаню до президента палати підносить, що вніс інтерпеляцию до президента кабінету з причини послїдної промови нїмецкого канцлера ґр. Більова, виголошеної в прускій палатї панів підчас дискусиї над антипольским кольонїзацийним законом. В сїй промові заявив ґр. Більов, що обовязком нїмецкої держави є беречи всюда нїмеччини. Є се натяком і вказівкою для Нїмцїв поза границями Прусів, а передовсїм для австрийских Нїмцїв. Бесїдник просить през. палати, щоби звернув увагу дра Кербера, щоби вже в середу відповів на сю інтерпеляцию. Відповіди на інтерпеляцию в мальборскій справі цїсаря Вільгельма, през. кабінету відмовив в спосіб, характеристичний для нашого парляментаризму. Коли ся інтерпеляция вийшла в острих висказах, то лише тому, що укоронований бесїдник *прямо* ударив всїх Славян пястуком в лице. Нинї — кінчив пос. Кльофач — убираю рукавички і чемно прошу о відповідь на завтра, щоби цїла наша публична *опінїя* набрала пересьвідченя, що австрийске правительство не задумує працювати pour le roi de Prusse!

Промову Кльофача оплескували приклонники, а перервали Всенїмцї, так, що прийшло кілька разів до сварки між одними а другими. Президент ґр. Фетер заявив, що закомунїкує др. Керберови.

Інтерпеляция.

Відчитано інтерпеляцию пос. Яворского в справі стїдства задля бориславскої катастрофи, пос. Шенерера, чи правительство, після димісиї мінїстра д-ра Резека, приклонне залишити вже раз іменоване иньшого ческого мінїстра-краяна, вкінци пп. Кльофача і Кромпи в справі промови ґр. Більова. Єго промову називають інтерпелянти нарочним підбурюванем Нїмцїв поза границями Нїмеччини, особливо в Австриї. Коли австрийскі мужі мовчали до тепер на всї провокациї, які вийшли з Берлина, то по бесїдї Більова мусять промовити, коли їх безнастанна мовчанка не має викликати враженя, що Австрия є вазалем Нїмеччини. Австрийскі мужі стану мусять піднести історичну задачу Австриї, яка на се повстала, щоби через злуку в одно, малі держави і народи одержали достаточну силу до охорони свого істнованя та індивідуальности. Інтерпелянти запитують президента кабінету, якої він гадки що-до історичної задачі Австриї і чи приклонний проклямувати публично се становиско, як відповідь на слова нїмецкого канцлера, які в першім рядї з цїлою певностию були звернені против Австриї.

Вкінци пос. Вольф вносить, щоби справу виданя Шалька поставити на дневнім порядку найблизшого засїданя, а пос. Шенерер вносить, щоби всї справи що-до нетикальности послів поставити на дневний порядок слїдуючого засїданя. Оба внесеня ухвалено.

Дописи.

З Панки-Забагни.

Отворене читальнї „Рускої Бесїди“ в Панцї-Забагнї відбуло ся 15. червня 1902 о 3. год. пополудни в домі господаря Іля Миронюка. Коли з'явив ся учитель Прокіп Лаґадин на збори, привитав его господар Іля Миронюк сердечними словами, передаючи єму по старорускому звичаю хлїб-сіль. Принявши сей дар подякував учитель за щире повитане. Збори вибрали Григория Павлюка предсїдателем зборів. Уч. Лаґадин пояснив зібраним, що є читальня і який хосен може читальня принести нашому селянинови. Всї присутні слухали дуже уважно. По обасненю статутів відбув ся вибір старшини. До старшини вибрали слїдуючих: Іля Гаврилюк голова, Данило Малищук заступник голови, Прокіп Лаґадин писар, Кость Малищук касиер, Стефан Даскалюк бібліотекар. Видїлові: Дмитро Гаврилюк і Олекси Ливіцкий. Членьску вкладку ухвалено річно

1 кор. Крім Забагнан зібрало ся ще ґаздів із сусїдних сіл. З інтелїґенциї явили ся уч. Франц Штробель з женою з Слободзії-Комарівців, панна Ядвіґа Крайчицка, учителька з Шубранця і п. вадуч Ом. Влад з Панки. П. уч. Штробель, як також Григорій Павлюк заохочували селян, щоби як найбільше вписували ся в члени. Уч. Лаґадин подякував всїм присутним гостям і на честь монарха піднесли всї присутні грімке „многая лїта“. На кінци відсьпівала молодїж „Боже буде покровитель“ і наш народний гимн „Ще не вмерла „Україна“. Потім розійшли ся всї вдоволені домів.

З Кіцманя.

Загальні збори філії „Рускої Школи“ в Кіцмани. Заступник голови п. В. Івасюк отворяючи збори констатує з радостию так поважне число явивших ся членів, а приступаючи до дневного порядку, взиває писаря, щоби він прочитав протокол посїдних головних зборів в Товтрах з дня 19. листопада м. р. На внесене п. М. Григоровича, щоби не читати протоколу задля браку часу тому, що протокол головних зборів був свого часу оголошений в „Буковинї“, збори згодили ся. Другу точку дневного порядку „Відчит про рисунки в народній школї“ відложено на пізнїйше, тому, що референт не був присутний на зборах. Приступлено до 3. точки дневного порядку „Остаточне полагоджене і впроваджене в житє степендиї імени Омеляна Поповича“. На предложене філїяльного видїлу вибрали збори комітет, що складає ся з панів Войновского, Малика і Спенула для зарядженя і здїйсненя висше наведеної справи степендийної. Сей комітет має в порозуміню з філїяльним видїлом виготовити докладну уставу заснованя, надаваня, як і ульокованя капіталу степендийного в рускім „Народнім Домі“ в Чернівцях і цїлу ту справу предложити при сегорічній конференциї учительскій до удобреня і затвердженя. Над четвертою точкою дневного порядку „Обговорене і поставлене резолюциї, дотично виплачуваня павшалїй на опал і слугу шкільного через уряди податкові, вивязала ся оживлена дебата і вкінци вибрано п. Павнела до виготовленя такої резолюциї і предложеня єї сегорічній учительскій конференциї до удобреня евентуального доповненя і предложеня рішаючим властям. Дальше збори нараджували ся над справою видаваня ґазета педаґоґічної. На внесене товариша Скакуна підписали заявлене висше 40 членів, що обовязують ся предплачувати згадану ґазету. То заявлене відослали центральному видїлови „Рускої Школи“. На внесене п. інспектора Стратийчука збори ухвалили, щоби філїяльна каса задля браку фондів не причиняла ся на видавництво згаданої ґазети. Товариш Скакун ставить внесене, аби кождому членови філїї видїл доручив статут товариства. Голова заявляє, що філїяльний видїл буде вноминати ся о згадані статути в головного товариства, а получивши — розішле їх членам. На допись учит. краєвого товариства ухвалили збори, на покрите коштів меморанда виданого краєвим товариством, і припоручили скарбникови, відіслати висше згаданому товариству 14 корон. Збори закінчив заступник голови окликом „многая лїта“ в честь нашого цїсаря.

М. Григорович,
писар.

З Кічери.

Минувша недїля зелених сьвят була для громадян з Кічири великим сьвятом. Тої днини відбули ся загальні збори читальнї, а відтак вечерницї в честь Шевченка уряджені кічирскими школярами під проводом свого учителя п. Іля Ілюка. Перед полуднем зібрало ся досить велике число Кічирян в домі читальнї, щоби послухати справозданя видїлу читальнї, і вибрати новий. Не дармував старий видїл минувшого року. Єго заслуга, що в протягу року купила читальня ґрунт з хттою, що правда, затягнула довг в райфайзеньскій касї, але єго прийде ся не дуже трудно сплатити, бо каса сама підтримує читальню річним датком за то, що містить ся в домі читальнї. Читальники приняли справоздане з вдоволенєм і уділили абсолюторию старому видїлови. Так само приняв се справоздане до відомости відпоручник „Рускої Бесїди“ в Чернівцях, п. Безпалко, заохочував селян, щоби вступали в члени читальнї, сходили ся що недїлї до неї, вказуючи на хосень, який можна від кождої читальнї сподївати ся. По горячій промові п. уч. Ілюка, приступили читальники до вибору нового видїлу, в котрого склад увійшли: голова Петро Мудрак, заст. голови Михайло Онофрейчук, касиер Іван Собчиньский, писар Іля Ілюк, бібліотекар Сандик Васнюк, господар Николай Качуляк, контрольор Ґеорґій Мудрак. Окликом „многая лїта“, що всї зібрані повторили три рази, в честь п. др. Смаль-Стоцкого, що заклав сю читальню замкнув збори предсїдатель, Ґеорґій Мудрак. — Пополудни зібрало ся велике число громадян, так старших як і молодших, в школї, де їх щиро витав учитель Ілюк. Потім говорив він про вагу сьвяткованя памяти Шевченка. За ним забрав голос п. Безпалко і розклав зібраним про значінє поета взагалї а Шевченка для нашого мужицтва з осібна. За тим наступили декламациї, почім відограли школярики малу штучку із сьпівами „Пасочку“. Не мало труду завдав собі п. учитель Ілюк около того, що декламациї і сьпіви випали гарно. Велике враженє зробила бездоганна гра маленьких аматорів. На кінци уклав уч. Ілюк зі своїх учеників живий образ в бенґальскім осьвітленю. Взагалї цїла громада в Кічирі вдячна п. уч. Ілюкови, що він так щиро займає ся дїтворою і єї научив не одного хосенного. Велику притягаючу силу на вечерницях творив фоноґраф п. Л. із Чернівцїв. По вечерницях забавляв зібраних фоноґраф аж до пізного вечера. Пізно вечером розійшли ся люди домів вдоволені, з того що почули і що бачили, а найбільше з того „несамовитого“.

НОВИНКИ.

Вісти особисті. Сегодня рано приїхали посли п. Пігуляк і п. Николай Василько з Відня до Чернівцїв на соймову сесию.

Іменованя. Почтмайстрами II. кляси 2. степеня іменовані почтові експедієнти: Кароль Спіларевич у Черепківцях, Рудольфіна Вампах в Мамаївцях, Николай Гнїдий в Марджинї, Едвард Салтер в Тереблячу, Людвіґ Лоренц в Цуренах, Вільгельміна Дітгард в Чернівцях 4 (Рошош), Марія Маєр в Яблоницї, Матильда Якубович в Карапчеві, Омелян Марцїник в Гатнї; До II. кляси 1. степеня переставлені почтмайстри II. кляси 2. степеня: Йосиф Маркус в Капокодрулуй, Марія бар. Капрі в Арборі, Константин Якубович в Чіреш, Аделя Матіяс в Стулпіканах, Матильда Гайне в Бродинї.

II. ґімназия в Чернівцях. Іспит приватистів в лїтнім семестрі шкільного року 1901/92 відбуде ся 1. липня писемний а 2. липня устний. Зголошеня до іспиту приймуть ся 30. червня від 10—12 години рано і 1. липня о 8. год. рано в дирекцийній канцеляриї. Рівночасно зі зголошенем треба зложити 24 корон іспитової такси і потверджене, що заплатило ся 40 корон шкільних гроший. Іспити зачинають ся рано о 8., пополудни о пів до 3. години. Льокаль для писемного іспиту призначена кляса III. А для всїх приватистів. — Впис учеників до I. кляси відбуде ся в лїтнім термінї 15. і 16. липня, в осїннім 1. і 2. вересня. Ученики, що хотять здавати вступний іспит, мають з'явити ся в супроводї родичів або їх заступників у спімнених днях в льокалю I. кляси А і II. кляси Б і предложити метрику і — коли скінчили народну школу — фреквентацийне сьвідоцтво IV. кляси (4-ого шкільного року). В сьвідоцтві має бути замітка, що ученик „заявив свій переступ до середної школи“. Такса виносить 8 корон 60 сотиків. В обох днях відбудуть ся від год. 10. рано писемний іспит, від 3. год. пополудни устний. Повторене іспиту в тім самім закладї або в иньшім того самого шкільного року не дозволене. — Просить ся всї рускі часописи о повторене сего оголошеня.

Перше засїданє четвертої сесиї IX. виборчої каденциї буковиньского сойму відбуде ся в суботу 21. червня 1902 перед полуднем о 11. годинї з слїдуючим дневним порядком: 1. Перше читане предложеня краєвого видїлу. 2. Верифікация виборів. 3. Вибір соймового видїла і т. а) Скрутаторів, б) петицийного в) верифікацийного, г) адмінїстрацийного і д) скарбового видїлу.

Наша молодїж на гробі буковиньского кобзаря. Від трох лїт сьпішить наша молодїж середних шкіл обох полів на гріб нашого соловія Ю. Федьковича, щоби бодай раз на рік, в суботу перед зеленими сьвятами віддати спільно честь нашому поетови, засьпівати йому „вічная память“. Памятник і гріб відновили руки нашої молодїжи до непізнаня. Де перед роками буяла буйна трава, там лелїють красні цьвіти, незабудьки навкруг них мов рами зелений барвінок. З яким запалом працювала молодїж над приукрашенем гробу видно з того, що ґрупа від ґрупи рвала з рук роботу, зазначуючи, що то она покликана до сеї або иньшої роботи. Побіду в тих перебігах відніс „кружок українських дївчат“, бо єго члени успіли самі власноручно помалювати цїлий памятник сїрою барвою, позолотити лавровий вінець над фотоґрафією і букви на плитах, позасаджувати нові цьвіти над гробом. В суботу 14. с. м. рано зібрали ся майже всї рускі ученики обох ґімназий, семинариї мужеской і женьской, „кружок українських дївчат“ і академики над гробом, очікуючи сьвященників, що відправили у каплицї померших митрополитів, щоби они і над гробом Федьковича відсьпівали панахиду. Кожда ґрупа молодїжи зложила на гробі гарні вінцї з синьожовтими шарпами і з золотими надписями: від ґімназистів, семинаристів, від „кружка українських дївчат“. Незабавом появив ся консисториальний радник о. Ганїцкий і унів. проф. о. Єремійчук і відправили панахиду, котру супроводжав мужеский хор середних шкіл під проводом питомця уч. семинариї Томоруґа. О. Ганїцкий закінчив панахиду словами: „Слава і честь нехай тобі буде молодїжи!“ І ми закінчимо свій опис: „Слава і честь нехай тобі буде молодїжи, що вже зараня пізнаєш свої обовязки і сповняєш їх, віддаючи честь заслуженому, великому мужеви!“

Qui pro quo. Телеґрама ц. к. бюра кореспонденцийного донесла, що парляментарна комісия для посольскої нетикальности видала судови пос. д-ра Короля по рефератї пос. Дашиньского. Тимчасом др. Король простує, що як-раз по єго рефератї видано судови пос. Дашиньского.

Межи почтою у Вижницї а до сего почтового повіту належачими селами Виженкою і Рівною зістане заведена служба сельского листоноша від 20. червня до 15. вересня с. р.

До ц. і к кадетскої школи для піхоти у Львові будуть приняті з початком слїдуючого року шкільного (вересень 1902 р.) і то на перший рік аспіранти в числї около 50; приняте до висших кляс послїдує лиш виїмково. — Услівя принятя на перший рік слїдуючі: а) австрийске або угорске горожаньство, б) фізичне уздібнене до войскового вихованя, в) вік що найменше 14 лїт і не переступаючий лїт 17 (1-го вересня в роцї принятя), г) укінчене що найменше з достаточним поступом чотирох низших кляс школи реальної або ґімназиї, при чім не зважає ся на недостаточний поступ в язиках латиньскім і грецкім. Крім того мусять аспіранти зложити в кадетскій школї вступний іспит, д) зложене оплати шкільної, а то: 24 корон річно за синів офіцирів в чинній службі і на пенсиї, войскових душпастирів евангелицкого, греко-кат. і греко-всхідного віроісповіданя, вкінци військових урядників; 160 корон річно за синів ґажистів в резерві, цивільних урядників державних і урядників ц. і к. двора, відтак державних слуг і слуг ц. і к. двора; 300 корон річно за синів всїх инших горожан. Оплату шкільну належить зложити в 2-ох ратах з гори; та оплата обіймає всї кошти за харч, одежу, науку і шкільні підручники, е) вдоволяюче обичайне поведене, вкінци: з) заосмотрене білєм і деяними иншими предметами. Просьби о приняте до кадетскої школи після взірця поміщеного в Aufnahms-Bedingungen (услівя принятя) мають свояки аспірантів внести просто до команди кадетскої школи найпізнїйше до 15. серпня (найлїпше по укінченю шкільного року в середних школах). Друковані услівя принятя (Aufnahms-Bedingungen) в нїмецкім, в рускім або в польскім язицї можна дістати в командї кадетскої школи за цїну 40 сотиків від штуки. — Кадетска школа для піхоти має 4 кляси; елеви 4-го року, що мають відповідну кваліфікацию, виходять заступниками офіцирів. Супротив теперішного аванеу в піхотї і при стрільцях, осягають потому більше менше до року степень підпоручника.

Підмінована Росия. З Петербурга доносять, що в тамбовскій ґубернії вибухнули голодові розрухи селян. — 3 арештованих мужиків підчас розрухів в полтавскій і херсоньскій ґубернї стане 600 людей перед военним судом. — „N. fr. Presse“ доносять з Петербурга, що в херсоньскій ґубернії вибухнули розрухи селян, підбурених аґентами, які голосять по селах, що цар дарував мужикам паньскі поля.

Поспіх Анґлії. Анґлїйскі власти уміють в потребі дїлати з електричною скоростию. Примір на се такий: Дня 30. мая Кіченер і провідники Бурів підписали мировий договор; дня 1. червня оголошено договор урядово, а вже 4. червня на всїх почтових стациях в Трансвали були нові почтові значки видані Анґлїєю. На значках представлена голова короля Едварда VII, довкола єї напись, як на анґлїйских значках почтових, а на долї стоїть слово більшими буквами: „Трансваль“.

Загальні збори тов. „Руска Каса для ощадности і пожичок, стов. зареєстр. з ограниченоъ порукою в Чернівцях“ відбудуть ся в великій сали „Нар. Дому“ в Чернівцях у вівторок дня 24. червня 1902 р. о годинї 4. по полудни при участи що найменьше половини всїх членів. Наколиб загальні збори не могли відбутись через те, що не явило би ся відповідне число членів, тодї відбудуть ся загальні збори о годинї 6. по полудни з тим самим порядком дневним без огляду на число явивших ся членів. Порядок дневний: 1. Прочитане протоколу. 2. Справоздане касове. 3. Вибір старшини. 4. Вибір комітету надзорчого. 5. Вибір ради звязкової. 6. Внесеня старшини. 7. Вільні внесеня. Кождий член може після § 20 статутів Товариства дати ся заступити через такого повномочника, котрий сам має право до голосованя.

Надіслане.

Подає ся до загальної відомости, що слюб п. **І. Р-а** з панною **В. В...а л...і.** із села Б. відбуде ся в осїнній порі сего року. Близше і докладнїйше подасть ся пізнїйше.

Телеґрами „Буковини“.

Відень, 18. червня. На вчерашнім засїданю внесли посли Николай Василько, Пігуляк і товариші наглий внесок в справі державної помочи для Руского Банилова ізза шкоди, що наробила там повінь.

Відень, 18. червня. Президент мінїстрів др. Кербер розправляв вчера довший час з послом Николаєм Васильком.

На продаж!

Вигідна хата з огородом в старій Жучцї при державнім шляху, 1 км. від цукроварнї а 2 км. від електричного транваю. — Зголошувати належить ся до п. Ілї Ілюка, управителя в Кичері через Теретинц,

Склад товарів Б. Бальтінестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахлярі коронкові і з правдивих струсьових пер, ручки перлові і з черепахи. Вахлярі Gasé, найновійший вироб, в білих, чорних і всїх иньших барвах модних.

Рукавички: білї Glacé, шкіряні земіш і шовкові у всяких довжинах для пань і панів.

Коци до подорожи на повози і санки, а також накривала на ліжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до снїгу.

Балеві краватки: найновійшого жанра. Балеві мужиські сорочки шовкові, з Pique і батисту. Найновійші ковніри і маншети, хусточки шовкові, батистові і полотняні. Ґузики до ковнірів і шемізетові. Мужиські шкарпитки.

Ізза пізного сезону продають ся по дуже знежених цїнах всї товари кожухові, плетені, вовняні і черевики.

Найбільший вибір карнавальових товарів для панів і пань штіфлета і домові черевики: лякеровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, попелясті зі шкіри земіш.

Більші засоби на складї: перзияньскі кучми, дамскі зарукавки, чапочки, колїери і т. д. Правдива білизна Єґера: кафтаники, мужиські пончохи, шкарпитки, Chenillen Escharpes і хустки, вовняні шалї і хустки вовняні і полотняні дамскі спідницї, камаши; огрівачі пульса і литок; плетені вовнані і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дївчат і дїтий, а також футровані штіфлети. Черевики до совганки для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

!!! Майже даром !!!

420 дуже важних предметів лиш за 1 зр. 80 кр.

1 дуже красний позолочений годинник до накручуваня на 24 годин, з ланьцушком — правильно ходячий, і з ґарантиєю на 1 рік.
1 шовкова краватка з шпилькою з імітациєю каменя „Edelstein".
1 практичний прибір до писаня, складаючий ся із 3 предметів.
1 ґарнїтур ґудзиків до сорочки, маншетів і ковнярика з подвійної імітациї.
1 париска дамска брошка.
1 красний перстень мужеский або дамский з іміт. каменя „Edelstein".
1 шнур імітованих жемчугів.
1 пара ковтків з каменем „Semili".
1 ґарнїтур картів для забави, складаючий ся з 7 зачарованих картів, котрими забавить ся кожде товариство.
1 кишеньковий апарат до фотоґрафованя.
1 пахуче мило.
1 красна нотатка.
1 циґарниця з бурштином.
1 цизорик.
1 шкіряна мошонка на гроші.
5 штук египетского правдомовника.
1 машина до рахованя „Patenta", котра найтяжші рахунки в секунді обчисляє, до того 20 вижних предметів до кореспонденциї, а ще 300 иньших, що в кождім домі здадуть ся.

Всї ті предмети разом з годинником, котрий самий варта 1 зр. 80 кр.,

можна получити за послїплатою з краківскої фірми

Fr. Windisch, Краків Nr. I/VI „Export".

Як повисші предмети не подобають ся, гроші вертаю назад.

Ціпник желїзних знарядів Александра Копача

в Струтинї вижнім, почта Долина ad Стрий.

Коси з анґлїйскої твердої стали, подвійного гарту, світлі, з тонким полотном, дуже легкі, добре рубають гірску траву. — Хто заплатить 5 кільоґрамів кіс, отримає даром одну косу і один камінь до остреня. — Родимцї! Косїть моїми косами, то найлучші в сьвітї; косячи ними, заощадите і труду й здоровля. Не дайтесь дурити жидам і їх аґентам: 50 жидівских кіс не стоять одної анґлїйскої!

Довгота кіс в центиметрах:	65	70	75	80	84	90	95	100
За одну штуку з каменем: Кор.	2·10	2·20	2·30	2·40	2·60	2·80	3·00	3·20
На 5-килеву посилку іде штук	16	15	14	13	13	13	12	12

Озубнені серпи з анґлїйскої стали, дуже добре жнуть збіже і легко перетинають, так, що не чути їх в руках. Хто замовить 20 штук, получить 2 даром. — Цїна за один серп **60** сот.

Анґлїйскі бритви з тонким полотном з найлучшої стали. За 35 мінут можна обголити і 30 найтвердїйших бород. Одна бритва по **3** і **4** кор. — Бельґійскі каменї до бритв по **1** кор. і по **3** кор.

Мотики (сапи) до бараболь, кукурузи і всякої ярини, з найтвердїйшої анґлїйскої стали, не загинають ся анї в найтвердїйшій землї, штука **1** кор.

Брусаки до остреня кіс по 50 сот.

Маю також на складї **кешонкові дуже добрі годинники Роскопфи,** такі, яких уживають на жел. дорогах і продаю по **20** кор., а ґваранцию даю на 10 лїт.

На всяке замовлене треба прислати 2 кор. задатка, бо инакше не вишле ся. Найлучше посилати гроші переказами і на них замовляки, щоби не тратити гроший на письма і карти. — Адрес:

Александер Копач,
в Струтинї вижнім, почта Долина коло Стрия в Галичинї.

Друкарня „Рускої Ради" в Чернівцях

отворена в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

котвиця
Liniment. Capsici comp.
з аптики Ріхтера в Празї,
загально признаний знаменитий

усмирюючий лїк на втиранє

по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

загально улюблений лїк

все лише в ориґінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця" з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера
під золотим львом у Празї.

Ріжнородні новости! Материї на меблї, стори накривала.

Вистава і отворенє

Торговлї килимів

фірми

Берцю Вендера Синів

Чернівцї, улиця Паньска ч. 9.

Найбільший вибір килимів, материй на матераци і т. д. в ріжних цїнах.

Великий склад ріжнородних Перских і Смірненьских килимів і т. и.

Після найновійшої моди
Килими сальонові,
Килими до завішаня
Килими Velour і
Килими Axminster

Для остороги!
Стара знана фірма
Берцю Вендера Сини, Чернівцї, готель Паріс
лишає ся дальше заосмотрена в великий вибір товарів.

Новости
в Килимах Odison-а
Килими з вовни
Килими з шпаґату
Килими з юти і. т. д.

Оздоби до кімнат. — Кошикові меблї, вишивані накривала матераци і т. и.

Задля сего, що не можемо тут вичислювати всї наші артикули, тому просимо Вп. П. Т. Публику,

аби зволила ласкаво заглянути до нашого новоурядженого льокалю.

Видає товариство „Руска Рада" в Чернівцях. За редакцию відповідає **Володислав Секерский.**
З друкарнї товариства „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 68. Чернівцї, недїля дня 9. (22.) червня 1902. р. Рочник XVIII.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К.	— с.
„ пів року	10 „	— „
„ чверть року	5 „	— „
„ місяць	1 „	70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Буковиньский сойм.

IV. сесия IX. виборчої каденциї буковинького сойму зістала отворена в суботу 21. с. м.

В інавґураційній бесїдї спімнув краєвий маршалок, що Видїл краєвий предкладає соймови богато важних справ до обради, що Видїл краєвий старав ся всїма силами о ощадність в господарцї краєвій, та що хотяй потреби шкільні значно зросли, то все таки і сего року додатки на фонд краєвий і на фонд шкільний до купи не треба буде підвисшати; далї спімнув маршалок Лупул про золоте весїлє архикнязя Райнера і про весїлє і заручини, які відбули ся сего року в цїсарскім домі, і просить, щоби сойм позволив, аби він в імени сойму і цїлого населеня зложив ґратуляциї у стіп цїсарского трону. Дальше спімнув у волоскій і рускій мові про померших послів митрополита Чуперковича і Цуркана, підніс їх заслуги для краю, а посли повстанем з місць віддали їм послїдну честь. Нарештї завізвавши всїх, аби в згодї і єдности працювали для добра краю, підніс многолїтство в честь цїсаря.

Президент краєвий Експ. Бурґіньон повитав і від себе всїх послів, обіцяв всїма силами причиняти ся до успішности нарад соймових і представив на свого заступника радника двору Барлеона.

Відтак сьвіжо вибрані посли Бальмош, Вольчиньский та ректор унів. Воюцкий зложили посольске приреченє.

Далї справозданя видїлу краєвого числом сорок і кілька і петициї придїлено під обраду комісиям. Тепер наступила верифікация вибору Бальмоша і Вольчиньского, котрих признав сойм послами.

Доси ішло, як бачите, зовсїм гладко а зі стороньских не міг нїхто навіть замітити, що лагодить ся в соймі буря. Самі лише соймові махери знали, яким ударом хочуть почастувати Русинів, хоть і їм безпечно і на думку не приходило, що рускі посли їм ще лїпшим ударом відплатять. Ішла точка вибору до комісиї. Після парляментарного звичаю, який панує у всїх парляментах, вибори ті відбувають ся так, що перед вибором порозумівають ся партиї що до числа припадаючих на кожду партию членів комісий, а відтак кожда партия назначує з помежи себе тих послів, котрих хоче мати в кождій комісиї. Сего доси ще нїколи в буковиньскім соймі, нї в нїякім иньшім парляментї не було, щоби яку небудь партию при тім оминути. По перший раз стало ся се на сегоднїшнім засїданю. З рускими послами жадна иньша партия нї словом не порозумівала ся, а всї злучили ся на те, щоби руских послів до живого дїткнути. Они вправдї у всї комісиї повизначували і руских послів в тім самім числї, в яких они були заступлені в комісиях і в попередних сесиях, але не питаючи ся руских послів о їх думку і зовсїм не зважаючи на них. Річ ясна, що рускі посли не могли тоту провокацию і того подоптаня всяких парляментарних звичаїв приймити з легким серцем і не зважаючи на се, що нараз опинили ся в такім становищи, де всї против них подали собі одну руку, зараз таки, коли справа виборів прийшла на чергу, заявили устами д-ра Стоцкого, що *з огляду на подоптане парляментарних звичаїв вони у виборі не возьмуть участи, за таке поступоване відповідальність звертають на тих, хто се спровокував, а якби помимо їх волї хто не будь з них був до комісиї вибраний, вибору не приймуть і застерігають собі потягнути з сего поступованя иньших партий против них дальші консеквенциї. Вони нїякім чином не позволять, щоб над релятивною більшостию краю, котру вони заступають, партиї переходили до дневного порядку, уважають се простим насильством і протестують против того.*

Потім зявленю рускі посли вийшли зі салї, а враженє его було таке, що дехто з махерів аж зблїд, бо того они не сподївали ся. Цїлу штуку виміряли они против посла Николая Василька; его то не хотїли они мати в нїякій комісиї. Рахунок ворогів наших був такий, що тим чином Русинів роздвоять і хоть одну хвилю тим потїшать ся, що Николай Василько лишить ся на цїдилї. Та рахунок не вдав ся, бо посли Пігуляк і Стоцкий *по всїх виборах заявили, що вибору не приймають.*

Почали махери помежи собою шушукати. Нараз пос. Марін, голова нїмецкого клюбу встає і за Нїмцїв, Волохів і Вірменів заявляє, що всї ті партиї зважають при виборах на се, щоби в кождій комісиї були і рускі посли заступлені, лише що вибір осіб застерігають собі. На те дістав він відповідь від дра Стоцкого, що се як раз є насильство, против котрого рускі посли мусять протестувати, а від посла Василька дістало ся Марінови кілька прикрих слів, бо-ж мусете знати, що Марін є послом черновецкого переважно руского повіту, а заразом і головою нїмецкого клюбу.

Зовсїм спокійно полишаємо суд над тим поступованем иньших партий против Русинів всїм, у кого є хоть крихіточку чести і почутя справедливости. Скажемо лише тілько, що всї поважнїйші посли без виїмки, чи то Волохи, чи Нїмцї, чи Вірмени стоять по сторонї руских послів, засуджують поступоване загорілцїв, котрим на жаль мусїли піддати ся, бо у всїх тих партиях загорілцї взяли верх. Оттак почала ся теперішна соймова сесия.

Скедль, Янко Фльондор і Волчиньский гадали наступити на карк Русинам, але таки зараз посрамились.

Православна церков на Буковинї а Русини.

X.

Тепер на черзї до митрополичого престола — епископ Репта; чоловік учений, поважний і гладкий. Він не піде дорогою брутального Морара, але й не лагідного Чуперковича. Він уважає себе за Румуна і дав докази, що все стояв по сторонї Румунів навіть проти Русинів, заслоняючи ся ріжними софістериями, а притиснений до стїни вибухав завзятостию, якої нїхто би по нїм не сподївав ся. Яко професор теольоґії, інспектор шкільний, совітник консисториї і член ради шкільної стояв він завсїгди за Румунами, ба навіть за Румунїзациєю Русинів. Тому й нема надії, щоби під ним положенє Русинів в православній церкві змінило ся на лїпше. Русини лишуть ся в нїй поштуркуваними парієсами.

Нам остає лише один вихід: віддїлити ся від Румунів!

Щоби зрозуміти, як дуже конечний для нас подїл бук. православної дієцезиї на руску і волоску поставимо ще раз перед очи читачів ті великі шкоди, які заподїяла нам румуньска єрархія в протягу послїдних десяток лїт в нашім культурнім розвою.

Ми видїли, що руский нарід, котрий заселив Буковину не пізнїйше від Румунів, стоїть що-до своєї культури і духових здібностий о много висше як румуньский, і що лише полїтичні і льокальні обставини склали ся так, що Румуни взяли в православній церкві перевагу. Ся перевага не наступила природно, висшостию культурного елєменту Румунів, а лише штучно через обставини і уступчивість Русинів.

А коли Румуни прийшли до національної самосьвідомости, а затим і національні пристрасти розгоріли ся, то й відмовили Русинам всяке право в їх власній церкві, маючи до того всю церковну єрархію в своїх руках. Ся румуньска єрархія, не була вже для Русинів

Записки із подорожи на північ Европи.

(*Далї*).

По дорозї просили мене обі панночки, щоби я їм оповів що о шатрах Татар та Кірґізів, що то живуть над Волгою.

— Я в їх шатрах не був, кажу, лише видїв я їх з парохода. Зовні они цїлком похожі на буди Ляпонцїв, ріжнять ся лише тим, що гарно вимащені.

— А в серединї як? — запитала п-а Люіза.

— Середину шатра богатого Татара видїв я на виставцї в Нижнім Новгороді, але з того ще не можна добре знати, як у біднїйших є, можна лише комбінувати.

— Но а якже виглядає шатро богача?

— Оно є вистелене дорогими чудними коврами і прибране шовковими і бархатними материями, щось в родї будуару великої елеґантки а дїлить ся на дві або і три комнатки. Є там також софки (дивани), стільчики низенькі вибивані материєю, подушки до сїданя, низенькі столики до кави, по стїнах збруя і т. и. одним словом розкош чудна.

В лїсї пасли ся вівцї і корови. Так однї як другі були добірної раси і виглядали знаменито. Подивляли ми їх довгу хвилю.

При кінци лїса була красна сїножать з множеством цьвітів. Панночки і дами кинулись збирати арктичні цьвіти, щоби таку дорогу памятку привести до дому, а я з п. Ґ. пішли ми купати ся. Вода була страшно холодна, хотяй на дворі був жар понад 20°, тож купіль була дуже коротка, а ще до того о стілько неприємна, що нам в підошви повлазило множество шпильковатих камінчиків, так що ледви убрали черевики і яко тако могли волїчи ся. А що вже цїле товариство накпило собі з нас, того вже і не згадуй.

Ідучи до пристани встрітили ся ми з похороном. На кількох чайках відвозили кревні і знакомі якогось небіщика поза зунд на вічний супочинок. Річ то природна, однакже якесь дивне пригнетаюче чувство переймає чоловіка, що так далеко десь заворушив ся від своїх. А їхали так тихенько без співу, без гомону. Дуже сумно!

Якось на всїх нас немило подїлав той дивний случай, дами зачали навіть вже з того виснувати дещо на будучність, одні лише жиди удавали веселих.

Незабаром були ми вже при пароходї. Знову пращане, знов гірка розлука. Прирекли ми собі взаїмно писати, я обіцяв пп. Ґ. в Берлїнї відвідати і так ми розійшли ся може і — на завсїгди!

Тромзе. — Tromsö.

З пристани зайшли ми в музей, що містить ся в прекраснім обширнім поверховім мурованім домі, в округ котрого є досить великий ботанїчний огород. В огороді тім садять тепер ростини середної Европи, що віроятно удасть ся, бо сторона з ростинами є сильно спадиста і звернена на полудне. В музей входить ся високими сходами. В приземю в кількох обширних комнатах виставлені всї роди північних риб, фоки, кити, прекрасно угруповані раковини, коралї, птицї также і заграничні, фауна, рени. Оден рен є навіть з ляпоньскими санками маленькими, вузенькими, в котрих містить ся лиш оден чоловік.

Є тут також ляпоньскі хати, шатра, домашна норска посуда, варстати, ручні ляпоньскі вироби, старинна утварь церковна як нпр. вівтар з 1662 р. з вирізьбленою послїдною вечерею, другий з 1668 р. дуже похожий на наші по старих церквах; одежи мужескі і женьскі, ґорсети нпр. з перед 150 лїт, монети з розличних держав, викопалини з желїза, каменя а навіть золоті блискотки і т. и. На однім стариннім кресті Ісус Христос одїтий по норски в капелюсї, пончохах і т. д. При музею також богата бібліотечка.

Оглянувши все досить докладно, вступили ми ще до огорода, де власне огородник з помічником робив грядки. На питанє п-и Маженки оповідав, що они доперва тепер пробують тут розвести цьвіти і ростини і мають повну надію, що під шклами цьвітки розвинуть ся.

Було вже по 2 годинї, тож ми розійшли ся на обід.

Коло 5 години зайшов я сам до ректора ґімназиї. Дуже вічливий чоловік п. Горст показав менї цїлу ґімназию. Кляси обширні, високі, вікна величезні, лавки вигідні, по стїнах мапи, чистість незрівнана. Є тут 7 кляс. В клясї не може бути понад 35 учеників, але що тутки ходять до школи хлопцї і дївчата разом, то в нижших паралельних клясах є дївчата а в основних хлопцї; в вижших клясах всї разом. В 1901 р. було таке число учеників: в I-клясї 15 + 24, в II. 17 + 18, в III. 18 + 15, в IV. 16 + 16, в V. 7 з того 2 дївчини, в VI. 1, в VII. 2 отже в цїлій школї 150 учеників. І якжеж там не учити ся добре?!

В нижших клясах званих середною школою, middelskolen, учать релїґії 2 год., норскої мови 5 і 4 год. нїмецкого 6 і 5 год., анґлїйского від 2-ої кляси 5 год., історії 3 і 2 год., ґеоґрафії 2 год., наук природничих 3 і 2 год., математики 5 год., рисунків 2 год., красописї 2 і 1 год., ручних робіт 2 год. хлопцїв, 3 год., дївчат, ґімнасти 3 год., хлопцїв, 2 дївчат, сьпіву 1 год., всего 36 або 35 год., в недїлю, т. з. о яких 8 годин більше чим в наших ґімназиях. В вижших клясах званих ґімназиюм, gymnasiet, учать кромі того француской мови 4 і 2 год., і латини 3 і 6 год., за тоє учать меньше історії, ґеоґрафії, релїґії, рисунків а цїлковито відпадають краснописъ, роботи, сьпів, в VI. і VII, кл. натуральна і рисунки.

Пята кляса, або як тут називають перша ґімназияльна, називаєть ся історично-язиковою, VI. і VII. або властиво II. і III. латиньскою ґімназиєю, бо лиш

такою щирою як для Румунів, противно вона явно бажала культурної заглади Русинів. думаючи тим скріпити румуньский елемент в краю. Длятого стала явно не лише занедбувати духові потреби Русинів, але відносила ся ворожо до просьвітних починів Русинів (борба против руских читалень і т. п.) В межинародних справах, як конскрипция вибори до сойму і др., ставляло ся явно по стороні Румунів на шкоду Русинів, а що найгірше, своїм фаворизованем Румунів, а переслідуванем Русинів — здеморалізувала духовеньство, витворюючи підлих ренеґатів, котрі допомагали єї спиняти культурний розвій руского народу. Іменно ся послідна обставина є такий великий злочин, що Русини не можуть і не сьміють єї простити румуньскій єрархії.

Православна церков в руках Румунів стала ся для Русинів з матери лютою мачухою, бо своїм терором і безправством виссала Русинам що найліпші соки і лишила нарід без духового проводу. — Руский нарід, що не має анї аристократиї, анї численного середного стану, збіднів так, що в в послідних часах став утікати за море, бо не має з ласки своєї власної церкви вже на стілько духовеньства, що би єго долею як слід займало ся. Бо то духовеньство, що тепер серед і з него жиє, то, з малими виїмками: не православне духовеньство, а слуги божка — румуньского шовінізму! Єму воно служить — а не православній церкві і не нашому бідному народови! Се румуньске та ренеґатске духовеньство, годуючи ся серед руского народу, виплоджує потомство і виховує єго на ненавистників-ворогів руского народу! Якже-ж дуже мусить болїти серце кождого Русина, коли видить, що се все наробила єму єго власна церков. Длятого Русини не повинні нїколи перестати, так довго бороти ся, аж доки не увільнять ся із тих пут, які вяжуть їх з Румунами, на шкоду та на згубу народу.

Православна церков в Буковинї мусить бути подїлена, се має бути гаслом православних Русинів буковиньских, коли хотять поступати в культурнім і просьвітнім своїм розвою вперед.

Подїл церкви православної в Буковинї є користний 1) для Русинів, 2) для православія, 3) для держави.

1) Що роздїл церкви православної для Русинів і їх культурного розвою користний, довели ми вже аж надто обширно. А найбільша користь вийде з того, що інтелїґенция яка вийде з духовеньства, лишить ся Русинам, а не піде в ренеґати служити Румунам, як се доси буває!

2) Роздїл церкви вийде на користь й православію, бо Русини, діставши свою власну церков, піднесуть релїґійно-моральну науку серед свого народу, чого Румуни нїраз робити не хотять. Користь ґля православія випаде із того, що устане борба межи Русинами а Румунами в церкві.

3) Роздїл нашої церкви вийде на користь й державі, бо чейже з того не має держава користи, коли який нарід задля занедбуваня єго релїґійного-морального вихованя через ворожу єму єрархію, дичіє й підупадає, як се з нашим народом діє ся з ласки теперішної румуньскої єрархії.

Одним хиба румунїзаторам не буде подїл в смак, бо утратять часть духовеньства, котра робила їм службу національних аґітаторів серед Русинів і виплоджувала на рускім хлїбі ренеґатів.

Що проєкт подїлу бук. прав. церкви на дві рівнорядні єпархії легко перепровадити, річ не оспорима. Після нашого церковного права лежить вся власть адмінїстративна нашої церкви в руках монарха, яко найвисшого єї покровителя і оборонця; від него й залежить утворене або й знесене якої небудь єпархії. Тут не рішають нїякі полїтичні чи парляментарні взгляди, а лише дїйсна потреба і воля монарха.

Длятого коли хочемо позбути ся раз румуньскої неволї в своїй церкві, треба нам з і в с ї х с и л д о м а г а т и с я у т в о р е н я с а м о с т і й н о ї п р а в о с л а в н о ї р у с к о ї є п а р х і ї н а Б у к о в и н ї! І нема жадних важних перепон, що стояли би на завадї утвореню нової дієцезиї в Буковинї, анї з материяльного анї льокального анї персонального боку,

Тому кличу словами нашого безсмертного Тараса:

„Боріте ся — поборете!
Вам Бог помагає,
За вас сила, за вас воля,
І правда сьвятая!“

Православний.

тут учать латини. В декотрих ґімназиях, як н. пр. в Берґен ґімназия т. з. три вижші кляси загальної, другаж і трета кляса дїлять ся на чистоґімназияльні, latingymnasiet, і на реальні, realgymnasiet. В латиньских клясах учать в II. латини 10 год. в III. 9 год., і греки в III. 7 год. В реальних учать за те ґеоґрафії, натуральної, 6 год. математики і 2 год. рисунків, так що в середній школї мають ученики 36 а в ґімназиї 35 г. в недїлю.

Ректор пояснив менї що в Тромзи латиньска мова усунуть ся з слїдуючим роком і що так само в всїх норских ґімназиях після найновійшої устави з 1896 р. усунуть всї клясичні мови.

— А здають у вас іспит зрілости?

— Очивидно, лиш іспит той у нас званий examen artium дїлить ся знова ще і тепер на клясичний, klassisk, і реальний, realartium.

— А богато учеників сїдає у вас до матури?

— Сего року 2 і оба здали дуже добре. Але буває і більше.

— А кілько виносить оплата шкільна?

— Для I і II кл. річно 80 корон, для III IV 96, а для ґімназиї 154.

— То страшенно богато, кажу.

У нас 30—50 корон і то мало хто платить.

— Тут і ще не много платять 120—200 корон річно. Очивидно є богато учеників бідних а пильних, за котрих платить громада, або також приватні фонди.

(Далї буде.)

З державної ради.

На початку засїданя президент палати повідомлює про заручини архикняжної Мариї Анунцияти з кн. Зиґфридом баварским і просить о уповажнене зложити желаня в імени палати. Відтак відчитано внесеня та інтерпеляциї, між ними пос. Романчука в справі забраня рахункових книг в задатковій касї в Колоколинї,

Податкові пільги і знесенє мит.

По ріжних численних запитанях послів до президента, заняв слово пос. Катрайн, як провідник буджетової комісиї і поставив внесене, щоби сейчас, нагло трактувати приняті в буджетовій комісиї ухвали в справі кількох законів про податкові пільги, дальше в справі ухвали палати панів що до знесеня мит. Наглість принято, а потім ухвалено всї ті закони і закон про знесене мит зі змінами палати панів в 2. і 3. читаню.

Наглі внесеня.

Приступлено до дискусиї над цїлим рядом наглих внесень в справі запомог для місцевостий, діткнених елементарними нещастями. Пос. Брайтер ставить резолюцию, щоби правительство що кварталу предкладало справоздане що до роздїлу елементарних запомог. — Всї ті внесеня і резолюциї принято. Нагле внесене пос. Кльофача в справі зарядженя безроботю в околицях Праги, упало, а внескодавець стратив голос з причини неприсутности в сали.

Трамваї.

З дневного порядку палата відтак приступила до предложеня закона про відвічальність електричних трамваїв за нещасливі припадки. По промові референта пос. Патая і короткій дискусиї ухвалено сей закон.

Виданє пп. Вольфа і Шалька.

При нарадї над сим предметом пос. Шальк сам просить палату о своє виданє, вказуючи на те, що Вольф запізвав єго перед двома некомпетентними судами в Берні і Лїнцу, отже очивидячки хоче оминути судову салю.

З черги відповідали на ряд інтерпеляций мінїстри: справедливости Спенє-Боден і желїзницї Вітек, а опісля президент мінїстрів др. Кербер дав

відповідь на інтерпеляцию пос. Кльофача.

П. Кльофач і тов. на послїднім засїданю внесли інтерпеляцию в справі промови нїмецкого канцлера ґр. Більова і в формі запитаня до президента палати зажадали, аби я відповів еще нинї на сю інтерпеляцию. Мимо того, що не могу дати спонукувати себе таким наляганям, прецїнь бажаю запобічи всяким непорозумінням при замкнене сесиї і лиш коротко заявлю, що в згаданій мові, яка висказувала провідні засади пруской полїтики нїмецкого канцлера, я не міг добачити пропаґанди, нарушуючої полїтичні відносини нашої держави.

Тому зі своєї сторони не маю жадної причини реаґувати на сю промову. Натомість мушу рішучо осудити сю безнастанну аґітацию, яку веде ся тут безнастанно стороною, що правда, зовсїм відокрімішненою (протести ческих радикалів), а якої характер і тенденцию я начеркнув недавно тому при подібній нагодї. Погляд на місию, яку панове інтерпелянти приписують нашій державі, с. е., щоби через взаїмне получене поодиноких малих держав і народів мала достаточну силу до удержаня і охорони їх єствованя та індивідуальности, міг би мати деяке оправдане — однак мушу сказати з огляду на панів інтерпелянтів: „Die Botschaft hör ich wohl, allein mir fehlt der Glaube“. (Сего посольства слухаю радо, але не маю довіря до него). (Живі оплески на лївицї, протести і крики у ческих радикалів).

Пос. Кльофач виступив пристрасно проти відповіди президента мінїстрів, називаючи австрийске правительство філїєю нїмецкого, а австрийский парлямент філїєю нїмецкого райхстаґу. Президент палати змушений тричи переривати бесїдникови і загрозити відобранем голосу. Пос. Кльофач ставить внесене на отворене дискусиї над відповідию президента мінїстрів. Коло польске вийшло з салї, крім чотирох своїх членів, які голосували против сего внесеня, котре в голосованю перепало, серед крику і зворушеня Чехів.

Бориславска катастрофа.

Мінїстер рільництва Джіованелї заявляє у відповіди на інтерпеляцию пос. Яворского, що слїдство ще не покінчене і просить о терпеливість і довіре до вислїду слїдства, яке веде ся з цїлою докладностию і безсторонностию. Вислїд полїцийно-гірничих доходжень буде оголошений. Мінїстер запевнює, що будуть видані всї зарядженя, які потрібні задля запобіженя дальшим випадкам, мінїстерство має намір скликати в найблизшім часї комісию для розслїду відносин в галицких закопах. Задачею сеї комісиї буде виробити предложене що до збільшеня безпечности в закопах та що до зміни гірничо-полїцийних приписів.

§ 14.

Відтак ухвалено на внесене посла Барайтера, щоби конституцийна комісия за 14 днїв після поновного зібраня палати послів, предложила реферат про знесене § 14. основних законів.

Конець засїданя і сесиї.

Після кількох запитів, звернених до президента палати, заняв слово президент ґр. Фетер і подавши огляд полагоджених палатою справ і ухвалених численних, пожиточних законів, висказав бажане, щоби і в будучности палата працювала на користь австрийских народів та пожелав послам щасливих, лїтних ферий.

Сим замкнув засїдане і відрочив сесию.

Полїтичні вісти.

Подорож наслїдника престола до Анґлиї.

Архикнязь Франц Фердинанд, котрий яко представитель цїсаря возьме участь в коронацийних торжествах в Льондонї, виїде там в недїлю дня 23. с. м. вечером. Архикнязь всяде в Бенешові до поїзду, ідучого з Праги, в котрім буде находити ся єго дружина. Архикнязя будуть в подорожи проводити: ґенерал Костіц, кн. Генрик Лїхтенштайн, ґр. Фестечіч, кн. Павло Сапіга і ґр. Фердинанд Букоа. До повненя почетної служби при архикнязю в часї єго побуту в Льондонї призначено Льорда Денбіґа і войскогого аташе анґлїйскої амбасади у Відни підполковника Хергольма. Визначене льорда Денбіґа до почетної служби при архикнязю єсть доказом великої вічливости короля Едварда. Родина льорда Денбіґа має між иньшими і титул ґр. Габсбурґів і походить від предка нашого цїсаря, Рудольфа Габсбурского.

Смерть саского короля.

Король саский, Альберт, помер вчера вечером о годинї 8-ій. Король Альберт уродив ся 1828 р. Був сином короля Івана, по котрім вступив на престол 1873 р. Від молодости любував ся в войсковім званю. Брав участь у війнї з Данїєю 1848 і 1849 роцї. В р. 1866 доводив саскою армією по сторонї Австриї против Прусаків. По тій війнї Саксонїя увійшла до північно-нїмецкого Союза. В р. 1870 і 1871 брав участь у війнї нїмецко францускій і доводив корпусом саским, а відтак по битві під Седаном, четвертою саскою армією. Король Альберт не був приклонником пруского верховодства в Нїмеччинї, але отверто против него не виступав. Король помер бездїтно, єго наслїдником буде молодший брат Юрий, котрого дочка єсть женою архикнязя Оттона. Король Альберт помер в замку Сибілленорт під Вроцлавом на прускім Шлезку.

Угодова конференция в Інсбруцї.

У намісника тирольского в Інсбруцї відбуде ся дня 21. с. м. конференция угодова послів нїмецких і італїяньских в справі скликаної на день 25. сесиї соймової. Розходить ся о пропозициї що-до подїлу Тиролю на дві национально-автономічні териториї, против чого підносять опозицию Нїмцї, а Італїянцї грозять обструкциєю.

Засуд редактора.

В Сеґедині відбув ся процес против німецкому редакторови Артурови Корнови за поміщене поем, вимірених против безпеченьства угорскої держави. Корна засуджено на шість місяців вязниці.

Голяндці бунтують ся.

В Преториї викрито заговір Голяндців против Анґлії. Скоалїзовані мали підпалити місто і знищити військовий арсенал.

Конґрес в справі робітників.

В Діссельдорфі відбув ся міжнародний конґрес в справі обезпеченя робітників, при співучасти репрезентантів всїх держав европейских. Ухвалено слїдуючий конґрес на найблисший рік відбути у Відни.

Болгария королївством?

До Київа прибув князь болгарский Фердинанд в повороті з Петербурга. Болгария має бути в короткім часї піднесена до ряду королївств за віддане Росиї більших прав і інґеренциї над болгарскою армією.

Капітуляция бурів.

Бури піддали ся вже всї. В Трансвали зложило оружиє 11,225 Бурів, в Оранії 5.395. Тілько з Каплянду нема ще виказу що до зложеня оружия і капітуляциї.

Анґлійска шармантність.

Мінїстер внутрішних справ виголосив на однім метінґу промову, в котрій зазначив, що супротив льояльности Бурів Анґлія відкличе небавом більшу часть армії з полудневої Африки.

Великаньский стрейк в Америці.

Від кількох днів вибух в Сполучених Державах великаньский стрейк угдекопів. До них прилучили ся і инші робітники. В Патерсон прийшло до кровавих розрухів. Кілька фабрик здемольовано. Поліцию обкидано градом каміня та стріляно з револьверів. Богато осіб ранених.

Дволїтна військова служба у Франциї.

Мінїстер війни Андре предложив сенатови проект закона о обмеженю часу військової служби на 2 роки. Консервативні посли виступають остро против проекту звучи его „розбором Франциї“.

Допись.

Нова Жучка.

Загальний збір

членів філії тов. „Руска Школа“ черновецкого повіту з дня 8. н. ст. червня с. р. в Новій Жучці.

Членів філії явило ся лише 16; яко гості прибули на збір 3 товариші-Румуни.

Голова філії, привитавши членів а також з осібна трох прибувших товаришів-Румунів, уділив слово секретареви до відчитаня протоколу з послїдних загальних зборів. Відчитано протокол і принято его без жадних змін до відомости.

Опісля уділено слово п. Карбулицкому до відчитаня его відчиту: „Яким способом можна-б защепити любов до читаня в шкільної молодїжи?“ — По відчитаню відчиту розвела ся довша дискусия; слово забирали отсї пп.: Кошка, Кирилович, Карбулицкий, Дашкевич, Кукелка і и. — П. Карбулицкий порушив справу про видане однокрейцарової бібліотеки. Над сею справою розвела ся також довша дискусия. П. Кирилович висказує думку, що було-б ще лїпше, коли-б такі книжочки були ще й ілюстровані. В кінцї ухвалено внесене п. Михайла Дашкевича, а то: щоб крейцарова бібліотека виходила коштом філії тов. „Руска Школа“ черновецкого повіту. П. Карбулицкий звернув увагу на видавництво „Руского педаґоґічного товариства“ у Львові й поставив отсе внесене: Головний видїл тов. „Руска Школа“ в Чернівцях зволить звернути ся до шкільної ради краевої з просьбою, щоб видавя для молодїжи „Руского педаґоґічного товариства“ у Львові закуплено для шкільних бібліотек для учеників наших шкіл народних. Се внесене принято одноголосно. П. Гаврищук поставив внесене, щоб головний видїл тов. „Руска Школа“ в Чернівцях зволив постарати ся в компетентних властий о те, щоби при тутешних військових полках заведено курси для анальфабетів. Се внесене принято одноголосно. Мик. Гаврищук звернув увагу присутних на відозву головного видїлу тов. „Руска Школа“ в справі видавництва рускої педаґоґічної часописї. Всї присутні підписали заявлене, що з'обовязують ся передплачувати ту часопись, що єї має видавати тов. „Руска Школа“ з початком слїдуючого року. Збори згодили ся на те, щоб підчас сьогорічної учительскої конференциї повітової завізвати до підписів згаданого заявленя і иньших учителїв-Русинів, що на теперішних загальних зборах не були присутні, і щоби таким робом предбати більше передплатників і аж потім має ся вислати те заявлене до головного видїлу. — Збір ухвалив запомогу для видавництва педаґоґічної часописї із тим застереженем, що призначене квоти на запомогу позістаеть ся до рішеня видїлови філїяльному по закінченю річних рахунків каси філїяльної.

Збір замкнено подякою членам за участь і многолїтством в честь цїсаря.

НОВИНКИ.

З „Рускої Бесїди“ в Чернівцях. Засїдане головного видїлу буде в четвер, о 7. год. веч. На дневнім порядку важні справи.

Міский жіночий лїцей. 18. с. м. почав ся писемний іспит зрілости в міскім жіночім лїцею, перший раз від заснованя сего закладу.

Поясненє в справі новинки поміщеної в ч. 66. „Буковини“ п. з. „До сьвітлої ц. к. Дирекциї почт і телеґрафів в Чернівцях“. Як відомо, я заміти в тій повинці, що до 14. червня с. р. не отримав жадної відповіди на мою рекламацию, в котрій домагав ся я вияснення, кому властиво доручено висланих мною до тов. „Народний Дім“ в Чернівцях 8 кор. Дня 20. червня с. р. доручено менї відповідь ц. к. Дирекциї почт і телеґрафів de dato Чернівцї дня 15. червня 1902, ч. 14336, з котрої виходить, що гроші дїйсно доручено компетентній особі (касиерови), що також і він сам в зверненій менї реклямациї потверджає. При сїй нагоді хочу звернути ув? П. Т. рускої публики, що ц. к. Дирекция почт зовсїм поправно вистилїзувала мег відповідь в рускій мові. Значить ся, належить лиш всї письма надсилати до бук. властий в рускій мові, а они відповідати муть (бо мусять) в тійже мові. Наколи хто в приватній переписцї з властями (в скаргах, жалобах, заявленях, поквітованях і т. и.) уживає нїмецкої мови, той тим самим з власної волї резиґнує з приналежного ему права, чого нїякий сьвідомий Русин не повинен зробити! *Іван Гарасимович.*

Загальні збори райфайзеньскої каси у Ставчанах відбули ся 8. с. м. о 2 годинї пополудни зі звичайним дневним порядком. *Денис Тотоескул,* касиер.

Грім вдарив в хату одного селянина в Вашківцях н. Ч. дня 19. червня 1902 і спалив єї. Селянин з родиною уратував ся утечию.

Із Глїбокої пишуть нам: Вчера, дня 17. червня с. р., саме перед заходом сонця о годинї 6. 44 м. наспіла із півночи чорна хмара з вітром, котра грозила вже з далека наробити великого нещастя. І справдї, доконала своє дїло, бо як раз посипав ся селом великий град і наробив богато шкоди. Повибивав вікна і знищив засїви. Вода знесла насипи на желїзничій дорозї так, що зайшли неправильности у желїзничім руху на шляху з Глїбокої до Чернівців.

Нещасливі пригоди. 13. с. м. ішли братя Гнат, Іван і Юрій Карапка, сини Стефана Карапки зі Сторожинця-Путилова, із приватного Шипота до дому. По дорозї мусїли переходити кладкою через потік Поркулів, що тодї як раз виступив із своїх берегів. Юрій Карапка, що ішов наперед, ступив необережно на кладку. Она захитала ся і перевернула ся з ним у воду. Помимо забігів братів Юрія около его ратованя, не удало ся їм то і він утопив ся. — В Заставні утопив ся 10-лїтний Іван, син Василя Паука у ставі — Петро Мелнечук в Котул-Острицї витягнув з Прута трупа якогось около 40-лїтного селянина, котрий мав на собі фартух з грубого мішка, які носять фірмани при тягарових возах. Догадують ся, що то той сам чоловік, що недавно тому зайшов у Прут з кіньми і з возом, конї натрафили на глубінь, а вода понесла і затопила і фірмана і конї.

Загальні збори тов. „Руска Каса для ощадности і пожичок, стов. зареєстр. з ограниченоъ порукою в Чернівцях“,

відбудуть ся в великій сали „Нар. Дому“ в Чернівцях у вівторок дня 24. червня 1902 р. о годинї 4. по полудни при участи що найменьше половини всїх членів. Наколиб загальні збори не могли відбутись через те, що не явило би ся відповідне число членів, тодї відбудуть ся загальні збори о годинї 6. по полудни з тим самим порядком дневним без огляду на число явивших ся членів. Порядок дневний: 1. Прочитане протоколу. 2. Справоздане касове. 3. Вибір старшини. 4. Вибір комітету надзорчого. 5. Вибір ради звязкової. 6. Внесеня старшини. 7. Вільні внесеня. Кождий член може після § 20 статутів Товариства дати ся заступити через такого повномочника, котрий сам має право до голосованя.

З українського сьвіта.

(З Америки. — З житя).

Дня 19. червня с. р. в гали шкільній коло церкви в Jersey City, Nr. 1, з нагоди VII. головного з'їзду „Руского народного Союза“ відбуде ся вокально-декляматорский вечерок в память 41 роковин смерти Тараса Шевченка. В проґраму вечерка входять: Відчит про житє і значінє Шевченка; два представленя: „На старости лїт“, образ з житя народа в 1 актї і „Виворожила“, комедия в 1 актї.

В Канадї, в місцевости Фішінґ Рівер є церков, а тепер будують школу. В сусїдстві той сам поступ. Переважно в Манїтобі будують ся школи, в яких треба в самій Манїтобі зараз 35 учителїв Русинів. — В Вінніпер отворив Русин Юлїян Панїщак велику торговлю.

„Візитатор“ для американьских Русинів з угорскої держави, о. Ходобай, висланий до Америки мадярским правительством вже прибув тамка і зачав свою дїяльність від представленя латиньским епісконам і конзулеви-Мадярови. Сей „візитатор“, як пише американьска „Свобода“ чистої води мадярон, а задача его перевести всїх Русинів під латиньских епископів. Хоч і як розпинає ся за ним „Американьско-рускій Вестнїк“, то угорскі Руснаки не дуже одушевляють ся своїм „візитатором“, але протестують против его накидуваня. Так показали ему двері Руснаки з Песейк з Йонкірс, нюйорскої держави та з Троджер в Пенсільвенії. Тілько мадяроньскі сьвященики з Угорщини узнали о. Ходобая своїм зверхником.

З усїх сторін.

Чого вже не вигадують? В Парижи отворено бюро, в якім за гроші можна набувати право авторства всяких творів письменьства. Окремий відділ в бюрі виробляє всякі потрібні працї для послів всїх парляментів. Так приміром за оброблене проекту закона платив би посол 1000 франків, за внесене в парляментї 500 фр., за інтерпеляцию 300 фр., за петицию 200 фр., а за нагле внесене 100 фр.

Ловля перел в Австралії приносить чимале жерело доходу, тож ведуть її підприємцї на великі розміри. Вивіз перлових мушлїв виносив в 1900 р. 125 тон, вартости 128.461 фунтів штерлїнґів. На західну Австралію припадало 733 тон, вартости 83.428 ф. шт. а перел вартости 20.000 ф. шт.; на територию північну 175 тон, вартости 22.674 ф. шт. Загально вивезено 2.158 мушлїв і перел, вартости 257.553 ф. шт. Сей промисл займає велику скількість пароходів і безлїч нурків та иньшої служби. Европейскі торговельники довозять перли і мушлї до австральских портів.

Пляґіят. Перед недавними часами виставлювано навіть на сценї львівского театру переведену з французкого драму п. з. „Сірано де Аержера“. Авторство сеї драми приписувано французкому писателеви Ростандови. І дїйсно Ростанд єї написав, але в останнім часї показало ся, що тему а навіть цїлі сцени взяв автор до згаданої драми від чіґаґівского писателя Еберлї Ґроса. Коли про те дізнав ся Ґрос, вніс жалобу на Ростанда о пляґіят. Засудом в Чікаґо признано, що Сірано де Бержера є пляґіятом і заборонено виставляти сю штуку в театрі. Le Français оголошує на основі присуду кілька анальоґічних сцен драми Ростанда зі сценами драми Еберлї Ґроса. а поміж ними є кілька слово в слово таких самих. Анольоґію находять у всїх актах з виїмком останного, який Ґрос признає за власність не свою а Ростанда. Оба писателї доказують, що один не знав про твір другого.

Нагороджені гузари. Пятьох гузарів, ранених дня 2. с. м. на площи Стрілецкій у Львові, одержали нагороди: трех по 100 к., один 300 к., а один 500 кор.

Палата калїфів в пустини. В арабскій пустини, на всхід від синайского півострова, віднайшов місіонар, о. Мусіль, перед чотирма роками руїни величавої палати калїфів. Минулого року вибрав ся з о. Мусілем на розслїди сих руїн віденьский маляр Альф-Мілїк, висланий віденьскою Академією наук, і скопіював чудові фрески, мозаїки та малюнки, що покривають стїни палати. Найбільший малюнок з'ображує князя Ахмеда, правнука славного калїфа Гарун-аль-Рашіда, що збудував сю палату около 865-го року. Инші образи представляють сцени з житя дворян, лови, танцї, бенкети, борби і т. д. — Все те сьвідчить, що осьвічені Араби не богато собі робили з Магомедового заказу не малювати живих істот.

Посмертна † оповістка.

Стефанко, люба дитина Олени і Володимира Гнатюків помер у Львові по довгій і тяжкій недузї дня 19. н. ст. червня 1902 в першім роцї житя.

Телеґрами „Буковини“.

Відень, 20. червня. Палата панів прикнла цїлий ряд законів, що перейшли палату панів, між иньшими податок від зелїзничих білетів і закон про одвічальність, почім заявив др. Кербер. що державна рада відрочена. На початку сесиї згадав віцепрезидент кн. Ауерперґ про смерть саксоньского короля Альберта, вірного приятеля нашого цїсаря.

На продаж!

Вигідна хата з огородом в старій Жучцї при державнім шляху, 1 км. від цукроварні а 2 км. від електричного трамваю. — Зголошувати належить ся до п. Ілї Ілюка, управителя в Кичері через Терешини.

Склад товарів Б. Бальтіжестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахлярі коронкові і з правдивих струсьових пер, ручки перлові і з черепахи. Вахлярі Gasé, найновійший вироб, в білих, чорних і всїх иньших барвах модних.

Рукавички: білї Glacé, шкіряні земіш і шовкові у всяких довжинах для пань і панів.

Коци до подорожи на повози і санки, а також накривала на ліжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до снїгу.

Балеві краватки: найновійшого жанра. Балеві мужиські сорочки шовкові, з Pique і батисту. Найновійші ковніри і маншети, хусточки шовкові, батистові і полотняні. Ґузики до ковнірів і шемізетові. Мужиські шкарпитки.

Ізза пізного сезону продають ся по дуже знежених цїнах всї товари кожухові, плетені, вовняні і черевики.

Найбільший вибір карнавальових товарів для панів і пань штіфлета і домові черевики: лякеровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, попелясті зі шкіри земіш.

Більші засоби на складї: перзиньські кучми, дамскі зарукавки, чапочки, колїери і т. д. Правдива білизна Єґера: кафтаники, мужиські пончохи, шкарпитки, Chenillen Escharpes і хустки, вовняні шалї і хустки вовняні і полотняні дамскі спідницї, камаши; огрівачі пульса і литок; плетені вовняні і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дївчат і дїтий, а також футровані штіфлети. Черевики до совганкки для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

!!! Майже даром !!!

420 дуже важних предметів лиш за 1 зр. 80 кр.

1 дуже красний позолочений годинник до накручуваня на 24 годин, з ланьцушком — правильно ходячий, і з ґарантиєю на 1 рік.
1 шовкова краватка з шпилькою з імітациєю каменя „Edelstein“.
1 практичний прибір до писаня, складаючий ся із 3 предметів.
1 ґарнїтур ґудзиків до сорочки, маншетів і ковнярика з подвійної імітациї.
1 париска дамска брошка.
1 красний перстень мужеский або дамский з іміт. каменя „Edelstein“.
1 шнур імітованих жемчугів.
1 пара ковтків з каменем „Semili“.
1 ґарнїтур картів для забави, складаючий ся з 7 зачарованих картів, котрими забавить ся кожде товариство.
1 кишеньковий апарат до фотоґрафованя,
1 пахуче мило.
1 красна нотатка.
1 циґарниця з бурштином.
1 цизорик.
1 шкіряна мошонка на гроші.
5 штук египетского правдомовника.
1 машина до рахованя „Patenta“, котра найтяжші рахунки в секунді обчисляє, до того 20 вижних предметів до кореспонденциї, а ще 300 иньших, що в кождім домі здадуть ся.

Всї ті предмети разом з годинником, котрий самий варта 1 зр. 80 кр.,

можна получити за посліплатою з краківскої фірми

Fr. Windisch, Краків Nr. I/VI „Export“.

Як повисші предмети не подобають ся, гроші вертаю назад.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Цїнник желїзних знарядів

Александра Копача

в Струтинї вижнім, почта Долина ad Стрий.

Коси з анґлїйскої твердої стали, подвійного гарту, світлі, з тонким полотном, дуже легкі, добре рубають гірску траву. — Хто заплатить 5 кільоґрамів кіс, отримає даром одну косу і один камінь до остреня. — Родимцї! Косїть моїми косами, то найлучші в сьвітї; косячи ними, заощадите і труду й здоровля. Не дайтесь дурити жидам і їх аґентам: 50 жидівских кіс не стоять одної анґлїйскої!

Довгота кіс в центиметрах:	65	70	75	80	84	90	95	100
За одну штуку з каменем: Кор.	2·10	2·20	2·30	2·40	2·60	2·80	3·00	3·20
На 5-килеву посилку іде штук	16	15	14	13	13	13	12	12

Озубнені серпи з анґлїйскої стали, дуже добре жнуть збіже і легко перетинають, так, що не чути їх в руках. Хто замовить 20 штук, получить 2 даром. — Цїна за один серп **60** сот.

Анґлїйскі бритви з тонким полотном з найлучшої стали. За 35 мінут можна обголити і 30 найтвердїйших бород. Одна бритва по **3** і **4** кор. — Бельґійскі камені до бритв по **1** кор. і по **3** кор.

Мотики (сапи) до бараболь, кукурузи і всякої ярини, з найтвердїйшої анґлїйскої стали, не загинають ся анї в найтвердїйшій землї, штука **1** кор.

Брусаки до остреня кіс по 50 сот.

Маю також на складї **кешонкові дуже добрі**

годинники Роскопфи, такі, яких уживають на жел. дорогах і продаю по **20** кор., а ґваранцию даю на 10 лїт.

На всяке замовлене треба прислати 2 кор. задатка, бо инакше не вишле ся. Найлучше посилати гроші переказами і на них замовляки, щоби не тратити гроший на письма і карти. — Адрес:

Александер Копач,

в Струтинї вижнім, почта Долина коло Стрия в Галичинї.

котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї,

загально признаний знаменитий

усмирюючий лік на втиране

по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

загально улюблений лїк

все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празї.

Ріжнородні новости! Материї на меблї, стори накривала.

Вистава і отворене

ТОРГОВЛЇ КИЛИМІВ

фірми

Берцю Вендера Синів

Чернівцї, улиця Паньска ч. 9.

Найбільший вибір килимів, материй на матераци і т. д. в ріжних цїнах.

Великий склад ріжнородних Перских і Смірненьских килимів і т. и.

Після найновійшої моди

Килими сальонові,
Килими до завішаня
Килими Velour і
Килими Axminster

Для остороги!

Стара знана фірма

Берцю Вендера Сини, Чернівцї, готель Паріс

лишає ся дальше заосмотрена в великий вибір товарів.

Новости

в Килимах Odison-a
Килими з вовни
Килими з шпаґату
Килими з юти і. т. д.

Оздоби до кімнат. — Кошикові меблї, вишивані накривала матераци і т. и.

Задля сего, що не можемо тут вичислювати всї наші артикули, тому просимо Вп. П. Т. Публику,

аби зволила ласкаво заглянути до нашого новоурядженого льокалю.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Володислав Секерский.**

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 69. Чернівцї, недїля дня 12. (25.) червня 1902. р. Рочник XVIII.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і недїлї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.
Редакция адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:
на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „
Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.
Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Всїм під розвагу.

Над тим, що стало ся на першім засїданю буковиньского сойму, мусимо докладнїйше застановити ся.

Через три сесиї Нїмцї, Вірмено-Поляки і Русини були собі союзниками, становили більшість соймову, тепер-же, нї сїло нї пало, всї партиї сполучили ся, щоби Русинів приперти до стїни. Провід у тій антирускій коалїциї взяли в руки давні наші союзники Нїмцї. І поступоване сеї нової коалїциї против Русинів має чисто-нїмецкий характер: брутальність, зухвалість, насильство, „Faustrecht“ і такі иньші прикмети, якими се поступоване відзначає ся, се-ж чисто нїмецка вдача.

По перше давні союзники Нїмцї нї одним словом не заявили Русинам, що з давного союза виступають, та що від тепер не хочуть мати з Русинами нїчо спільного. Межи культурними народами водить ся, що навіть і війну собі виповідають. Нападати на когось, зовсїм на се не приготованого, із засїдки, не сказавши єму, що хочу з з тобою бороти ся, — се дїло дикунів або розбишак. Таким вчинком ославили себе наші „лицарскі“ культуртреґери, бо ще раз кажемо, що нї устно, нї письменно, нї через якусь публичну заяву партиї не повідомлено Русинів, що Нїмцї розривають давний союз. Так не годен поступити, хотьби з своїм ворогом, і найпростїйший мужик.

По друге, доптати ногами в зухвалий спосіб всяку установу, всякий добрий звичай, сего также не потрафить наш простий мужик, хиба якийсь культуртреґер. Такими то вчинками прославила себе на суботнїшнім засїданю бук. сойму славетна „deutsche Treue“. І серед таких обставин сьміє ще переважно рускими виборцями вибраний Нїмець Марін в соймі заявляти, що Нїмцї не виступають против Русинів! Розуміємо ми вже такі заяви, розуміли-б їх навіть і без того коментаря до них, який находимо в „Buk. Journal-ї“, де стоїть виразно, що Нїмцї враз з другими завзяли ся, аби желїзною рукою здусити Русинів. Дивує нас лише, що і ті межи Нїмцями, котрі вибрані торговельно-промисловою палатою і повинні проте перед усїм економічні справи мати перед очима, котрі справи як-раз можуть дуже потерпіти задля розпочатої національної геци, пішли на вудку загорілцям-махерам. Дивує нас також, що і пос. Штравхер найшов ся в тій „славній“ антирускій кумпанії.

Та не легке завдане поставили ви собі панове. Здусити буковиньских Русинів ви не годні. Лише сором і нечесть спаде на вашу голову і посрамите ся перед краєм і цїлим сьвітом так, як ви вже в суботу посрамили ся. Кого Бог хоче покарати, тому розум відбере. Таке склало ся і з вами. Як би у вас було хоть крихіточку розуму і чести, то ви, бажаючи зірвати з Русинами, уміли-б були зробити се так, що нїхто не посьмів би вам закинути нелюдяних, ба й нїкчемних вчинків. Перше засїдане буковиньского сойму — се день вашої ганьби, се день славної побіди Русинів над вами, бо ще нїколи доси так ясно не заяснїла єдність і згода руских послів, котру ви бажали розбити, перед цїлим краєм, як сеї днини; і ще нїколи не виявили ся так величаво їх спокій, розвага над вашими нїкчемними штучками і їх рішучість в обороні подаптаних прав і звичаїв. Хоть ви не виповіли нам війни, гадаючи підступом заскочити нас і накинути ся на неприготованих, то мусїли ви відразу почути нашу духову і етичну перевагу над собою. Тепер же alea iacta est, ми вже знаємо, що маєм бороти ся з вами. Хочете борби — поборем ся! За наслїдки ви відповідати мете, а наслїдки ті можуть бути страшнїйші, нїж ви собі се представляєте.

Тепер ще слово до вірменопольских послів, бо і вони прилучили ся до сего удару, який вийшов против Русинів з почину Нїмцїв, а який соромом покрив нашу краєву палату. Жиєте панове межи руским народом і з єго поту! Утримати мирні відносини межи вами а руским народом, на тім мусить вам більше нїж нам залежати. Стосунки социяльні і так напружені. Колиж ви станете доливати і національної оливи до того, то огонь може запалати такий, якого ви ще не видїли. Ми всїма силами старали ся доси вирівнувати в добрий і лагідний спосіб социяльні ріжницї. Своїм поступованем ви очивидно бажаєте, тоті ріжницї заострити. Не наша в тім буде вина, як в наслїдок того запанують в краю невідрадні стосунки. Розважте-ж ще, поки час, чи лежить се у вашім добре зрозумілім інтересї, піддавати ся так на слїпо проводови і шовінїстичним галицко-польским теориям професора Гальбана у відносинах до руского народу, Чи не розумнїйше і не користнїйше булоб се для вас і для вашого становиска в краю, мати з тим руским народом, серед котрого жиєте, одну руку?

І волоскі посли мають повну причину тепер добре застановити ся над своїм поступованем супроти Русинів. Бо коли они хочуть уважати себе поважним полїтичним чинником в краю, то їх полїтика супротив Русинів, що становлять враз з Волохами корінних мешканцїв Буковини, не повинна бути авантурнича, поводувати ся хвилевим настроєм, лише оперта на тревалих розумових і етичних засадах. Цїль єї так само як і цїль полїтики руских послів мусить бути економічне і культурне піднесене корінних мешканцїв Буковини. Сеї цїли рускі посли у своїм дїланю не спускали нїколи з ока. І длятого они, помимо що були союзниками Нїмцїв і Вірмено-Поляків, нїколи нїчим, хоть би і найменьшим учинком, не провинили ся супроти волоского народу. Одинока справа, яка входить в обсяг нїбито суперечних інтересів обох народів, а якою що року займає ся сойм — се народне шкільництво, а в тій справі, помимо союза з Нїмцями, Русини ішли рука в руку з Волохами, хоть межи ними а Волохами не було формального порозуміня. Нїчим проте не заслужили собі рускі посли, щоби поважна партия соймова з ними так поступила, щоб даючи ся надути авантурникам, своїми голосами

Записки із подорожи на північ Европи.

(*Далї*).

Тромзе. — Tromsö.

— А кілька годин на тиждень мають учителї?

— Звичайно 24 але часом і 26.

— А яка є у вас платня!

— Ректор поберає 5400 корон і помешкане, старий учитель, overlaerer, 3200 к. і трієннія 400, 300 і 300 к., разом 4200 к., а адюнкт, adjunkt, 2200 к. і трієннія 400, 300, разом 3200 корон. Тепер стараємо ся о підвижшене платнї.

— А кілько лїт служби маєте?

— У нас лїт служби нема, мусимо служити до 65 року.

— А ранґ службових у вас много?

— Є вправдї 14 але ми не знаємо, то в якій ранзї. Нас те не обходить.

— А кілька є шкіл середних в Норвеґії?

— 150.

— Но то ви дуже щасливі, бо у нас на 7 мілїонів населеня є всего 42.

— То сумно.

— А кілька народних шкіл маєте?

— 6100, але ви мусете знати, що у нас школи побільшій части переносні, т. з. учитель учить в одній містцевости 10—12 недїль а потому їде до другої. У нас є правилом, що при кождій церкві мусить бути школа але є школи і там, де нема церкви. Дуже часто удержують учителя собі учительку 2—3 доми разом даючи єї харч, кватиру і 30—40 кор. місячно.

Вивідавшись отже все, що мене могло найбільше занимати подяковавем ректорови за терпеливість і попращавшись з ним сердечно поспішив до пп. Ґро... що вже певно очікувала мена нетерпеливо.

— Гарно, гарно так довго вас уже дожидаємо, сказала на вступі п-а Маженка.

— Прошу простити, бо бачите ректор все менї поясняв, тож час летїв скоро.

— Но вже добре, добре а тепер поїдемо на сусїдний островик на утки (качки).

Я вправдї вже дуже давно ходив на охоту але для товариства чого чоловік не зробить.

Ми вийшли. На дворі пристав до нас господар з сином і ще якимсь обивателем. Познакомившись, рушили ми скорою ходою над море. При березї вже чекала на нас величезна лодка. В ній сидїло двох сильних перевізників а також слуга з кошиком, де містила ся закуска для нас.

Весело гуторячи були ми за недовгу хвилю на противнім березї. П. Ґро... пішли з Норвежцями сейчас через густий лїсок над море врізуюче ся глубоко в остров, бо там надїялись знайти для себе добичу, а я яко „рицар“ остав дома, щоби дамам що злого не приключилось. Тимчасом гребцї скочили в лїсок по хворост, щоби розкласти ватру. Дївчина Оля порала ся з своїми припасами, а ми в трійку користуючись тим пішли понад берегом в лїсок збирати цьвіти. За хвилю почули гук вистрілів, з чого дуже урадовала ся п-і Ґро..., бо пристрастно любила дичину. Ходячи по лїску порівнували ми сей дивний край з нашим, подивляли веселість і безжурність тутешних селян, але таки в кінци признали, що всюди добре а дома найлучше!

Назбиравши трохи цьвітів польних вернули ми до обозу. Огонь вже палахкотів, гребцї курили люльки та жартовали з Олею. Ми также посїдали та для розривки зачали сьпівати. Ледво скінчив я одну строфку ческої пісеньки „Маженко, ме дїте“... як з під землї явились з качками наші ловцї.

— То ви так тутки справуєте ся, — каже п. Ґро... Я вас лишив, щоби ви пильновали дам. а ви менї панночку баламутите?! Гарно, дуже гарно! І вір же нинї кому!

— Та ми лише сьпіваємо собі, відзиваю ся я.

— Але як? Чи в оригінальнім текстї є сказано Маженко, чи як инакше?

— От не дивуйтесь — я вже забув.

— Но на сей раз дарую, додав усміхаючись п. Ґро...

Всї зачали сердечно сьміяти ся, а навіть Норвежцї, хотай бідачиска нїчо не розуміли.

П-і Ґро... розстелила малу скатерть, та поставила кілька чарок, а Оля наливала кави. Найшла ся незабавом і не одна бутельочка винця, а як пішла круґом, розвязали ся язики і підохочен Норвежцї зачали сьпівати улюблену патріотичну пісеньку, faedrelandssang: Jed vil vaerge mit land, jeg vil bugge mit land... т. з. я буду боронити мою землю, я буду управляти мою землю... Нам подобала ся арія, тож всї помагали Норвежцям-патріотам, з чого они були дуже вдоволені, та засьпівали ще якусь любовну дуже миленьку для уха пісеньку, однак на жаль не запамятав я собі майже нїчо з неї, а то для того, бо вимавмавляли слова своїм нарічієм, а того треба би ся осібно учити, бо так дуже ріжнить ся від лїтературної мови.

Була вже година 11 в ночи. Сонце, що нинї тут послїдний раз не заходить, зачало вже хоґати ся поза гори. Ми повсїдали в човен. Хотяй ще день, спить море і цїла природа. І на нас якось тая тишина дивно подїлала, і ми умовкли та лиш поглядали на амфітеатрально положене місто, на окружаючі високі гори, з котрих там і сям спадали поточки, та наближали ся до пристанї, куди зо всїх сторін горнули ся лодки з веселими товариствами. Той вид знова і нас розвеселив. П-і Ґро... питала, коли верну з Нордкапу, запрашала, щобим до них певно заїхав колись, бо тепер може не застав би ще їх. П-а Маженка знову вимагала слово чести і вабила мене тим, що скоштую пільзненьского пива на містци і т. д. Причалюєм. На березї вештаєть ся маса людий і то не лише для прогульки; також много робітників занятих нагружованем това-

причинила ся до подоптаня і зневаги парляментарних установ і звичаїв. З межи всїх волоских послів мусимо ще з осібна виняти о. Калїнескула. Се-ж чоловік, що хоче засїсти на владичім престолї, що хоче бути ґенеральним вікарієм і для православних Русинів, а при першій лїпшій нагоді виявляє, як мало уміє бути справедливим супроти Русинів, як не вагає ся толочити правду а навіть ступати по трупах. Руский нарід сей поступок о. Калїнескула затямить і піднесе свій рішучий голос в слушний час.

Оттак сполучили ся всї, щоби нам заподїяти кривду і зневагу, але заподїяної кривди і зневаги на суботнїшнім засїданю краєвого сойму руский нарід не стерпить. Докладаєте панове рук, аби нас знищити; але побачите, що се буде мати якраз противний скуток.

Полїтичні вісти.

Галицкий сойм.

„Дїло“ пише:

Засїдане розпочало ся 21. червня о год. три чверти на 12-ту. Перші являють ся в сали рускі посли, пос. Барвіньский, о. Богачевский, п. Старух та радн. п. Глиджук ще на чверть години перед годиною 11 (на котру засїдане офіцияльно назначено). Послів польских зразу не видко; вони мають клюбові засїданя і наради головно о звісній справі мальборґскій. Менери польского кола, засїдаючі в соймі, радять ся, бо дрожать зі страху, що польска опозиция невідповідним виступом на адресу цїсаря Вільгельма скомпромітує полїтично „одинокий польский парлямент“. Тільки поволи наповняє ся саля, так, що засїдане може бути врештї отворене.

Перший забирає голос маршалок і переходить коротко предложеня видїлу. Одну частину своєї промови виголошує також по руски. В справі буджету маршалок констатує, що несподївано минувший рік замкнено надвижкою, так, що не треба було затягати ухваленої соймом позички на покрите евентуального недобору, анї платити рат. З сего корисного результату з попередного року не можна ставити гороскопів на слїдуючий рік, бо надзвичайна надвижка вийшла з того, що більше стягнено залеглостий податкових, як і з того, що збільшив ся дохід з податку від спірітусу. Що до нових предложень видїлу, то маршалок підносить з особливим натиском предложенє о підвисшенє пенсиї для народних учителїв головно висших катеґорий (що принято оплесками) — а з давних зазначив, що звісний проект лїсовий Розвадовского а мабудь також і закон о рентових посїлостях, прийдуть знов на порядок дневний в сїй сесиї. Горячо поручає дальше маршалок наново опрацьований проєкт о заведеню бюр працї краєвих, громадских і повітових, добачуючи в тім одиноке средство, щоб хороби суспільні ґрасуючі в краю, ухилити. При тім виголошує також уступ з тенденциєю полїтичною, адресований і до Нїмцїв та їх антіпольскої полїтики і до нас Русинів, зазначуючий на адресу Нїмцїв, що нарід історичний, польский не дасть ся знищити нїякими законами, нї економічно, нї полїтично, а підносячий на адресу всїх, що ненависть суспільна і національна шкодить лише найбільше тим, що самі єї ширять, викликуючи опір, та що більше може зробити для свого народу той, хто стоїть на основі спокійної працї і взаїмної толєранциї. Закінчив маршалок свою промову окликом в честь цїсаря, котрий палата повторила.

Опісля по промові маршалка приступлено до так названих предложень Видїлу краєвого, котрі всї відіслано до комісиї.

По залагодї предложень Видїлу краєвого приступлено до самостійних внесень посольских — між иньшими внесеня посла Барвіньского і тов. в справі заснованя рускої ґімназиї в Станїславові. Пос. Барвіньский забрав голос до мотивованя свого внесеня, зазначуючи, що справа рускої ґімназиї в Станїславові тягне ся вже з давна з кривдою Русинів, що Русинам належить ся взагалї більше середних шкіл, що перешкода, яку доси подавано, устала — позаяк рада повітова в Станїславові ґімназию тоту вже ухвалила — та що ґімназия руска в Станїславові повинна бути вже як найскорше отворена. Зазначив також пос. Барвіньский, що заміт що до браку сил учительских є безосновний, бо в польских ґімназиях учить аж 30 Русинів-професорів, з котрих що найменче 18 може бути придїлених до рускої ґімназиї. — Внесенє посла Барвіньского відослано згідно з бажанем внескодавця до комісиї шкільної.

По дальших внесенях забрав голос пос. Могильницкий до мотивованя свого внесеня що до знесеня славного цїс. патенту з р. 1854, зазначуючи в ядерній та влучній промові, що названий патент веде лише до старостиньскої та полїцийної самоволї та що сей патент є випливом пореволюцийної реакциї і незгідний з духом конституцийним і поглядами на державу правну та яко такий повинен був бути вже давно знесений. Додав при тім пос. Могильницкий, що названий патент є також неясний — правдивий Gummi-patent — та що і посли польскі повинні за знесенем его голосувати, тямлячи на звісну пословицю: hodie mihi, cras tibi. — Внесенє посла Могильницкого по тім мотивованю відіслано згідно з волею внескодавця до комісиї правничої.

В дальшім тягу засїданя забирає голос посол Стапіньский до мотивованя своїх внесень.

На тім засїданє о годинї 3-ій з полудня замкнено.

Найблизше засїданє в понедїлок о год. 10-ій рано.

З персоналїїв належить замітити, що пос. д-рови Олесницкому удїлив сойм відпустку на цїлу сесию соймову. Єго внесенє в справі унїверситету відложено згідно з волею внескодавця і на основі порозуміня з маршалком на пізнїйше.

Верифікация виборів і заява Русинів.

На засїданю з дня 23. с. м. приступлено до верифікациї виборів. При тім зложив пос. др. Король іменем руских послів заяву, що посли рускі не будуть брати участи при верифікациї повисших виборів, узнаючи сї вибори яко нелеґальні а єсли виборцї протесту не внесли, то тільки тому, що всї дотеперішні протести хоч і найслушнїйші в сїм соймі не відносили нїякого успіху а помимо протестів удержувано в соймі все через цїлу каденцию послів, котрі вийшли лише надужитями і безправствами.

Сю заяву мотивовану також фактами а вислухану цїлою палатою з великою увагою яко несподївану, покрили рускі посли грімкими демонстрацийними оплесками.

Дальше внесли рускі посли:

1) пос. Могильницкий і тов. внесенє в справі перелюдненя по містах і зарядженя помочи через публичні роботи;

2) пос. Богачевский і тов. інтерпеляциї до правительства:

в справі наглої потреби робіт охоронних на ріцї Сьвіци;

в справі виборів громадских в Янівцї, Струтинї виж., Волоскім селї, Гошеві, Витвици, Белеєві, Долинї і Должцї пов. долиньского і

в справі запомог за шкоди заподїяні через дики і иньші зьвіри та в справі поступованя при виарендованю польованя громадского в повітї долиньскім.

Відроченє палати послів.

В пятницю замкнено палату панів. На засїданє зложили ся: желаня для архикняжної Мариї Анунциати з причини заручин, висказанє жалю по Альбертї Саскім і перемолоченє ухвалених палатою послів законів: о підвисшеню емеритур урядникам давного типу, о підвисшеню пенсий для вдів і сиріт по урядниках давн. типу, о податку від зелїзничих білетів, о одвічальности електричних зелїзниць задля нещасних випадків, о охоронї робітників, занятих при державних зелїзницях і при приватних будовах і т. д.

Відроченє угорских палат.

В пятницю закінчили ся засїданя угорского сойму і палати маґнатів, а осїнна сесия зачне ся 6. жовтня с. р.

Нові промови Вільгельма II.

Цїсар Вільгельм виголосив знов день по дни дві великі промови: одну в Бон над Реном на комерсї буршеншафту „Боруссия“, до котрого належать по правилу всї пруські престолонаслїдники, а другу в Аахенї, у відповіди на привіт міского посадника. Особливо друга промова повна була нїмецкої бути, самохвальства та хрестоносно-вояцких розмахів. (Що до сих прекмет всїх Нїмцїв гляди нашу вступну статю. — Прим. ред.) Цїсар славив нїмецку мову, що висша і культурнїйша усїх мов на сьвітї і казав, що Нїмеччина стремить стати сьвітовим imperium, по завіту Карла Великого і Оттона Великого. Закінчив свою промову заявою згоди з Римом, з котрим лучить его спільне знамя: хрест. Нїмецка армія стає під се знамя, готова до его оборони.

Цїсар їде на похорони Саского короля.

Наш цїсар вибирає ся на похорони Саского короля до Дрезна. Похорони відбудуть ся в понедїлок.

Розливи рік.

Висла все прибуває. За послїдний день піднесла ся вода о 70 цмтр. Часть Болоня залята водою з доплиеу Рудави. — Ріка Раба в Бохни розлила і наробила великих шкід. Міст коло Домбровицї знищений. — Шлескі ріки вилили. Одра і Остравиця виступили з берегів. Місто Шварцвассер залите Вислою. Візвано піонїрів з понтонами з Кракова. Тор північної зелїзницї підмулений. Деякі села під водою. Зелїзничий рух між Тїшином а Яблонковом перерваний. — З причини великих дощів в горах виступила в Угорщинї ріка Самош і залила місто Деєш. Богато осіб згинуло. Шкоди великі.

Страйкові забуреня в Америцї.

З причини незалишеня роботи в копальни угля коло Вілємстови, товпа страйкуючих вдерла ся до копальнї, аби змусити працюючих до страйку. Коли се не вдало ся, кинено до копальнї динамітні набої. Наступив вибух, при чім згинуло 7 осіб.

Податкові опусти.

Австрийске мінїстерство скарбу оповістило, що податкові опусти на рік 1902 виносять: при ґрунтовім податку 16 проц., при податку від будинків 12 і пів проц., а при заробковім податку 25 проц. Акцийні товариства платять 10 проц. від доходу підпадаючого оподаткованю, отже о 0·05 проц. меньше, нїж доси.

Біле Море замерзло.

З Архангельска доносять, що Біле Море покрило ся ледом, наче зимою. 20 пароходів застрягло в леду на повнім мори. Пароходна плавба здержана.

Дописи.

Кіцмань.

Сходини рускої шляхти в Кучурові малім. Нам пише наш кіцманьский дописуватель: Мене огорнула велика радість, коли я загостив на сьвяту недїлю до Кучурова на шляхотску забаву. Тут найшов я зібрану що найчілнїйшу шляхту з самого Кучурова, а також з охрестности і подальшу, всего осіб около 150. Була тут родина паньства Стришків, Тотоескулів, Зоців, Поклїтари, Паладії, Циґанюки, Янош, Томоруґ, Іванович, Тарновецкий, Спенул, Тевтул, Стинґач, Падура, Попович, були чотири семинаристи, репрезентанти „Молодої України“, „Союза“, двох православних сьвященників, значне число вп. учителїв і майже всї видїлові тов. „Рускої правосл. шляхти“.

Старенький голова сего тов. п. Николай Влад витав щиро всїх участників і просив, щоби вступали в члени тов., розбуджували всїх дрімаючих до працї над просьвітою руского народу і показали добрими дїлами що они правдиві шляхтичі і гідні того імени.

Так само загрівав п. др. Галїп і иньші бесїдники зібраних до працї на народній ниві, а мужеский хор під управою п. Мих. Дашкевича переплїтав сї промови милозвучними продукциями що найкрасших наших пісень. По сїм заграла музика Алека Паращука з Глиницї і молодїж пустила ся в танцї, які тягнули ся до 4 г. рано. При кадрилю було 50 пар. Ґрупу участників зняв фотоґраф Єрлїх з Чернівцїв і хто цїкавий мати памятку з тих славних сходин, може собі красний той образок набути у Єрлїха.

Розмовляючи з нашими панами резешами я зауважав, що їм дуже се мило, що найшли ся люди, котрі лучать їх до купи і осьвідомляють і они готові щиро потрудити ся в користь свого народу. Не треба нам — кажуть — чужих Богів, ми родили ся Русинами, і такими полишимо ся. А се заслуга рухливого тов. „прав. шляхти“, що хоть ще й оден рік не істнує, а вже осьвідомило велике число панів резешів.

Що в Кучурові сходини випали так добре, завдячити треба пп. Радомскому, Владови, Кракалїї і Сарнавскому.

Коломия.

Січове сьвято в Коломиї. Дня 16. н. ст. с. м., т. є. другого дня Зелених сьвят, відсьвяткували Коломияне і околиця перше того рода „Січове сьвято“.

Зачало ся воно о 1 годинї пополудни концертом в якого проґраму входило 13 точок, а то: сольосьпів, хори, декламациї і виклади. Не стану тут описувати усего докладно, бо за багато занялоб се місця, скажу лиш, що концерт випав під кождим зглядом величаво. Публика (а була її така сила, що люди просто не тямлять, чи велика саля коломийскої каси ощадности була коли так набита!) ентузиястично оплескувала і снятиньский хор під управою п. Ґоїва і сольосьпіви, особливо прегарно і з чутєм відсьпівану п. Ол. Величківною „Помарнїла наша доля“, і ще одну надпрограмово і декламациї звісної б. артистки п. Свободівної-Крушельницької „Збудись“ і молоденької дївчини з Киданча Анни Ткачуківної, яка мусїла два рази декламувати теж надпрограмово, як також і виклади п. дра Трильовского „Про значінє просьвітного і січового руху“ і п. Ів. Дорундяка „Про козаків і Січ“.

По концертї виступив др. Трильовський в послїдне на естраду і пояснив

рів на судна, а з суден в маґазини. Пішли ми на головну улицю, storegade, стілько народа, що переїхати ся трудно. Панночки самі по дві, по три ходять, гуторять а всї з парасольками в руках, в білім легенькім перкалевім убраню і маринарках на голові. Мужчини также всї в цїлковито ясній одежі, навіть в білих черевиках. Так тутки тепло. Прямо теплїйше як у нас. І то все в саму північ, бо власне вибила година духів.

— Наші краяне десь сплять блаженним сном, каже п-і Ґро, а ми ходимо по опівночи при сьвітлї сонця по улици.

— А щоби то люде сказали, якби у нас самі панночки або і дами по опівночи по улицях ходили? — кажу.

— Но тай і тут за який місяць нїкого о тій порі не встрітите на променадї, замітив наш хозяїн. Від завтра зачавши дни у нас страшно скоро будуть уменшати ся, та незабавки загостить ненавистна вічна ніч.

(*Далї буде.*)

ши ціль сего сьвята і подякувавши публиці за так нечувано численне зібране — закінчив окликом: „Ще не вмерла!“ В тій хвили з грудий цілого моря так інтеліґенциї, як і селян грянула: „Ще не вмерла“, а опісля „Не пора, не пора!“ Оба сї імни відсьпівала публика стоячи. Відтак усе що жило, в порядку помашерувало до мійського парку на забаву. Не потребую додавати, що усї „Січи“ були присутні, поприбирані в гарні ленти і відзнаки; одна з них гуцульска з Космача прибула на сьвято на конях. Тут, в парку, при звуках музики розпочали ся продукциї „Січовиків“, попереджені дефілядою перед рускими „Соколами“, які теж прибули в салї 8 люда зі Львова, а 4 із Станїславова! Найкрасше випали продукциї коша трофанівського, якими управляв ст. прав п. Волод. Войнаровський. Просто, не хотїло ся вірити, щоби наші селяне, оті на перший вигляд лїниві, оспалї мужики, могли так увихати ся. Очевидно, по кождім зручнїйшім рухови публика кричала: славно! і оплескувала січовиків. А між тою публикою, особливо між мужиками ентузиязм нечуваний.

Наступив комерс. І знова посипали ся патріотичні промови. Забирали слово іменно: пп. др. Трильовский, Павло Лаврук, акад. Яр. Весоловский, старшина львівских „Соколів“ п. Будзиновський і др., а промовляли з таким запалом, з таким одушевленем, що від їх слів, від яких так і віяло щирим і справдїшним духом поступу, любови і братерства — де-яким сльози крутили ся в очах. І знов: славно! і знов загриміло „Ще не вмерла“, „Не пора“ і „Який то вітер“.

Вже добре смеркало ся, коли зміцнені духом участники розходили ся домів виявляючи бажаня, щоб такі сьвята уряджувано частїйше. Селяньство розбрило ся домів, а інтеліґенция, що завимала ся урадженем сего сьвята, зібрала ся іще в сали „Нар. Дому“, де забавляла ся весело танцями до 2-ої год. рано.

Тут мушу напятнувати де-яких матадорів з „Родини“. Комерс і приняте мало відбути ся тут, а не в городї, та заслонено ся... шкарлятиною одного хлопця, хоч се не перескаджало зовсїм відчитам, забавам і т. д., а слуга, у якого лїчить ся хорий на шкарлятину, то що дня ходив з книжками по домах усїх патріотів — се теж було перешкодою. Чи таке поведене деяких аристократичних одиниць пожадане саме тепер, коли Русь-Україна переживає таку страшну добу — то нехай кождий сам собі досьпіває. Я гадаю, що се обурююче! На концертї і забаві було що найменче 3000 люда.

Продукциям концертовим і вправам січовиків приглядало ся — окрім аж двох ц. к. старостом висланих комісарів — багато Жидів і Поляків. Послїдні чудували ся і подивляли виконаня поодиноких точок проґрами, як також і змисл орґанїзацийний головного ініциятора сего сьвята і так би сказати, душу „Січий“ дра К. Трильовского. За те „наші солоденькі“, наші „sprawiedliwi opiekunow-i“ щось дуже загадочно крутили носами, наче-б, мовляв, „чимирицї понюхали“, хоч навіть і де-хто з між них не міг собі виправдати поступованя тут. ц. к. староства, яке заказало торжественний похід Січовиків із салї концертової до парку, хоч польскі соколи уряджували такі походи аж на зелїзничий дворець. Ну, певно хотїли бачити, як то буде машерувати „nasz ruski ludek“ при звуках „сокільского маршу“.

Сьвятови сприяла дуже гарна погода, воздух чистий, сьвіжий, аж любо.

На сїм би я і скінчив. Та не можу поминути одного важного моменту, іменно, наші мужики зразу відносили ся дуже недовірчиво до руских „Соколів“, гадали, що то польскі, а тих вони страшенно ненавидять. Коли хтось підніс гадку злуки „Січовиків“ з „Соколами“, то видно було по їх мінах, що се ледво чи вдало-б ся. „То — казали — коштовні убйори, а де в нас на се є гроші?... Варто-б, аби сею справою — а вона дуже а дуже важна і пекуча — заняв ся ширший круг нашої інтеліґенциї, гаразд обдумав і евентуально порішив: котра з тих двох орґанїзий є важнїйша? чи абсолютна злука „Січий“ з „Сокільством“ є можлива? Наколи нї, то в котрий бік нам би вдарити із всею силою? Се — як кажу — справа актуальна і маловаженя її було-б непростимим гріхом.

Ш.

Ще хлопска револьта на Вкраїнї.

Про хлопску револьту на Вкраїнї, котра доси ще не втихла а тілько перенесла ся до иньших ґуберній, дістав краківский Narzód дві ориґінальні дописи з Київа, з яких подає „Дїло“ цікавійше. отже дописуватель Naprzód'у пише:

„...Що викликало розрухи? — По селах заднїпряньских вела ся від року дуже успішна устна і брошурова аґітация. Провадили єї так "Р. У. П.“ (революц. українська партия — *Реб.*), які і по части „У. С. П.“ (українська социял. партия — *прим. Ред.*), як вкінци і так звана „Вільна громада“ (укр. аґрарна орґанїзация — *прим. Ред.*) Була се поважна робота, обчислена на довший час. Нїкому, розуміє ся, не приходило до голови кидати ся у невірну борбу з незначними силами на просторони кількох повітів. Однак в тих околицях така нужда,... що за першим імпульсом... прийшло до бунту. Що до брошурової аґітациї, то треба знати, що одної тілько української брошурки „Дядько Дмитро“ розійшло ся в заднїпряньскій Українї около 5 000 примірників. Брошурку сю ...видала „Р. У. П.“ але кольпортувала єї і „У. С. П.“ і богато иньших, осібняком стоячих, социялїстично-революцийних пропаґаторів-Українцїв... Хто-ж пхнув селян до чинного бунту? — хто в однім з заднїпрянских міст з'орґанїзував гурток молодих загорілцїв. Хотячи взяти ся до до аґрарної аґітациї, недумали довго і пішли в нарід. Небавом зачали ся розрухи. Околичні села мали меньше-більше осьвідомлені кружки серед селян. На чутку про „бунт“ всї ті села рушили ся, а заними і дальші села, де навіть не було аґітациї... О скілько можна судити, аґітатори старали ся при помочи осьвідомлених селян надати рухови характер без'оружної демонстрациї. Сему треба завдячити, що мимо надзвичайного роз'яреня не поповнили селяни нї одного убійства на неурядових личностях... Єсть фактом, що рота жовнїрів, спроваджена для подавленя розрухів. не хотїла стріляти. По команді „стріляй!“ нї оден жовнїр не вистрілив. На другий поклик офіцира, жовнїри відповіли грізним гомоном, так що офіцир боячи ся о своє житє, закомендирував відворот... По спровадженю більшої скількости війска, рушено на селян. ...Впало їх кільканайцять, кількадесять тяжко ранених, кількох висїчених різками відібрало собі житє з розпуки і встиду... Тепер вибухають розрухи в ґуберніях: київскій, подільскій і волиньскій“...

Отсе цікавійші виїмки з першої дописи. Друга допись знов доносить:

„Від кількох тижнїв в ґуберниї чернигівскій дїє ся щось подібного, як в Харківщинї і Полтавщинї. З Київа вислано тамки цїлий полк козаків. Перед кількома днями донесено нам про розрухи в Херсонщинї. Значить, цїла Україна в огни. — Рухи ті звертають ся не тілько против дворянства, але і против уряду... Ходять між народом чутки, що „студенти, се є люде дуже учені, котрі вчили ся у найвисших школах, найшли правду“. Колиж уряд лихий, то-ж студенти рішили его звалити, а натомість постановити над царством трех вибраних студентів. Хотять вони зробити лад, аби не було кривди. До помочи кличуть хлопів і робітників. Хлопи рушили ся і були би всї пішли, як би не війско, що з глупоти до власних братів стріляє... Так розказує автентична леґенда ...загалом настрій навіть неосьвідомлених селян цїлком ріжнить ся від недавного ще культу для царя.

В Київі самі арештованя за арештованями. Шукають Українцїв і беруть на слїпо, кого тілько можна. Вистарчає називати ся на „енко“ і бути студентом, аби дістати ся під „ключ“. — Конець дописи розказує се, що дві другі революцийні партиї, котрі давнїйше дїлали на Вкраїнї: социялїсти-революціонери (до них належав Українець Карпович, убійник Сіпяґіна) і социяльні демократи замовкли. — Їх терен захопили видко революцийні українські партиї; се значить, що социяльні струї на Вкраїнї знаціоналїзували ся, приноровили ся вже до українського терену і злучили ся з національно-полїтичним змаганем до вибореня независимої української держави.

Теперішний революцийний рух на Вкраїнї, що дає ся помічати від двох-трех років, можемо проте вважати початком справдїшної борби цїлого українського демосу за социяльну рівність і національну свободу. Повторяє ся отже ще раз те саме, що червоною ниткою тягло ся через усю козацку історию. Національна борба против царату есть рівночасно социяльною борбою против московского дворянства і буржуазиї так само, як національна борба з Польщою була рівночасно социяльною борбою з польскою шляхтою.

НОВИНКИ.

Народне віче скликують на день 7. липня (св. Івана Хрестителя) рускі посли. Лагодьте ся вже від тепер, аби се віче випало як найвеличавійше. Осібні запрошеня і програма буде розіслана ще сего тижня. Нїякий патріот не повинен на тім вічу бракувати, бо справи дуже важні, над котрими треба нам спільно порадити ся.

Іменоване. Православний адмінїстратор о. Ґеорґі Горда в Терешенах іменований парохом в Горішних Синівцях.

В подорож задля студий церковного будівничого стилю вибрав ся консисториальний радник Манастирский сим разом до Москви і Києва.

Із бук. сойму. Руский посол Левіцкий не явив ся на першім засїданю сойму, бо в справах будови церкви в Чарториї перебував у горах, відки повернув аж в недїлю. Заставши запрошене, приїхав до Чернівцїв, де конферував з прочими рускими послами і заявив повну згоду з їх поступованем, чому дасть вираз на слїдуючім соймовім засїданю. Пос. Зубрицкий на жаль тяжко хорий і мусїв виїхати в купелї до Піштяну, ізза чого не возьме участи в сегорічній сесиї соймовій.

Наглий внесок послів Ник. Василька, Пігуляка і товаришів з дня 17. с. м. в справі заливу громади Руского-Банилова в Буковинї повиню звучить ось як: Від кількох днїв виступила гірска ріка Черемош із своїх берегів так, що, як телеґрафують, затопила громаду Руский-Банилів і наробила єї не лише найбільшої шкоди, але забрала зі собою великий обшар поля і пасовиска. Підписані ставлять внесене: Висока палата ухвалює: „Просить ся ц. к. правительство, щоби оно списало шкоду, яку зробила повінь, щоби оно завізвало ц. к. податковий уряд у Вижницї, щоби той відписав зараз, отже зі сторони властий, а нї аж доки о то не будуть просити сторони, податок тим сторонам, котрим замулила вода їх оброблену землю. Дальше щоби правительство ухвалило підмогу із державних средств тим родинам, котрих се нещасте спіткало“. Сей внесок має ся поручити комісиї елементарних шкід по дозволенім скороченю після § 42. — Ник. Василько, Пігуляк, Жорж Василько, Штравхер і товариші.

Акад тов. „Союз“ просить Вп. панів, що визичили книжки з нашої бібліотеки, щоби їх як найскорше звернули. Бібліотека тепер порядкує ся і через те книжок тепер не визичаєсь. Бібліотекар відбирає визичені книжки кождої середи і суботи від пів до 5. г. вечером. По упорядкованю буде бібліотека знов отворена, що оголосимо в „Буковинї“.

Щоби упорядковане не протягнуло ся, та щоби чим скорше отворити бібліотеку на час великих ферий, то просимо ще раз о як найскорший зворот згаданих книжок.

Ся відозва дотичить також і тих панів, що визичили книжки кілька лїт тому та переслїпили нашу давнїйшу відозву.

За Видїл:

А. Сабат, голова. *П. Клим*, писар.

Угольний камінь під будову дому унїверситетских студентів поклали 21. с. м. в присутности краєвого президента барона Бурґіньона, заступників властий і унїверситета.

До товариства „Руска православна шляхта на Буковинї“, преступили і уплатили слїдуючі в. п. пани: Із Кучурова-Малого: Юрій Ґраматович, Тріфон р. д. Сгрішка, Юрій Паладій, Іля Паладій, Юрій Поклїтар, Іван Іванович, кость Тевтул, Д. Тотоескул; — Іван Велигорский, Корнило Янович, Омелян Томоруґ, Николай Тевтул, Євгеній Томоруґ, Іван р. д. Зота, Іван Стинґач, Николай Кушнїрюк. Щире спасибіг.

Михайло Кракалїя, касиер.

З усїх сторін.

Забобони. З Гуцульщини пишуть до „Руслана“: В селї Долгополї волоскім над Білим Черемошом помер сеї весни один старий чоловік, котрий знав предсказувати дощ і погоду, чи як кажуть Гуцули „годину“ і „вереме“. Перед смертию мав він виговорити ся, що як помре він в лїтї, то буде цїле лїто дощ іти, а як в зимі, то впадуть великі снїги і буде зима дуже люта. Хиба що би поклали его в деревище (домовину) лицем на спід і дали єму в зуби камінь, що на нїм баби перуть шмате на ріцї. — Ворожбит помер десь по Великодних сьвятах і в самій річи були слотливі дни, тож з початком червня зібрало ся кількох ґаздів, викопали в ночи на цминтари домовину, відбили віко, обернули небіщика лицем на спід і всадили єму в зуби кавалок відповідного каменя. Тої днини мала бути в Довгополї велика і страшна туча — як впевняли мене Гуцули — „хотїло усе село вітратити“. Від того часу була дїйсно кільканайцять днїв погода. — Сими днями пустилось однак великі дощі, так, що ріки і потоки наробили богато шкоди. Між иньшими Черемош зірвав мости в Устеріках і в Вижници.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Учитель. Зміст ч. 12.: Із заграничної лїтератури: Фонетичний і психічний розвій мови. Про виховавчу дїяльність. Замітки до Грецких Вправ Він.-Таб.-Цеглиньского. Всячина. Відозва коломийскої „Шкільної Помочи“ Спис видань руского педаґоґічного товариства.

Зоря. Зміст 6. книжочки за місяць червень: Дещо про козаків Запорожцїв і про їх військові ради. Побіг трех братів із неволї турецкої із Азова (Дума). Як воювали козаки з Татарами і Турками. — Книжочка прикрашена гарними ілюстрациями із козацкого житя, їх відзнак і т. п. Се одиноке руске популярне видавництво, що виходить ілюстроване під умілою редакциєю популяризатора важних для люду історичних подій так з нашої історії як і з чужої, котрі переплїтають так популярні житеписи наших славних поетів як і їх твори, поручають ся всїм до лектури і до ширеня між нашим селяньством. Головно припоручаєть ся се видавництво нашим читальням. Адрес редакциї: *Коломия, ул. Собіского ч. 11.*

Телеґрами „Буковини“.

Дрезно, 23. червня. Цїсар Франц Йосиф, архикняжна пара Отто прибули сюда витані королем.

Казан, 23. червня. В татарскій дїльници вибух вчера огонь, що обхопив 12 дїльниць. Огонь удало ся сегодня здусити.

Лондон, 23. червня. Як доносять дневники, хіньский корабель Каїхі утонув через експльозию на Янґтсе, причім 150 офіцерів і матрозів погибло.

Львів, 23. червня. Стапіньский вніс внесок за маніфестацийним протестом против промови цїсаря Вільгельма. Відкинено супроти 4 голосів.

Справоздане касове „Рускої Каси“

за місяць май 1902 року.

А) приходи.

На початку місяця кор.	с.	в протягу місяця прибуло	кор.	с.	З кінцем місяця кор.	с.
49	—	1. На фонд резерв. загальний	12	50	61	50
—	—	2. На фонд резерв. товар.	4	50	4	50
2879	—	3. Вложено паїв	522	50	3431	26
24874	84	4. Вложено вкладок щадн.	9466	42	34341	26
8695	81	5. Звернено пожичок на скрипти	2012	—	10707	81
9324	92	6. Звернено пожичок на векслї	996	84	10321	76
2767	27	7. Побрано відсотків	410	85	3178	12
823	29	8. На адмінїстрацию побрано	98	32	921	61
308	93	9. Побрано коштів спору	78	35	387	28
49723	06		13632	28	63355	34
3404	78	10. Готівка	2828	63	3404	78
53127	84		16460	91	66760	12

Б) Розходи.

На початку місяця кор.	с.	в протягу місяця убуло	кор.	с.	З кінцем місяця кор.	с.
—	—	1. Вложено на фонд рез. загал.	—	—	—	—
—	—	2. Вложено на фонд рез. тов.	—	—	—	—
717	68	3. Виплачено паїв	64	30	781	98
14381	74	4. Виплачено вкладок щадн.	4166	38	18548	12
18290	—	5. Дано пожичок на скрипти	3890	—	22180	—
16222	—	6. Дано пожичок на векслї	2290	—	18512	—
198	22	7. Виплачено відсотків	6	45	204	67
305	06	8. Виплачено коштів адмінїстрациї	33	—	338	06
—	—	9. Виплачено оплат скарбових	22	87	22	87
—	—	10. Роздїл чистого зиску	—	—	—	—
167	—	11. Виплачено коштів спору	—	—	167	51
17	—	12. Видано на інвентар	—	—	17	—
50299	21		10.473	—	60772	21
2828	63	13. Готівка (Сальдо)	5987	91	5087	91
53127	24		16460	91	67760	12

В місяци маю вступило 8 нових членів, з паями декларованими на суму 320 К. уплатили дїйстно 270 К. — с. Виступив 1 член з паям на 48 К. 30 с.

Волод. Могильницкий, касиер.

Цїнник желїзних знарядів

Александра Копача

в Струтинї вижнім, почта Долина ad Стрий.

Коси з анґлїйскої твердої стали, подвійного гарту, світлі, з тонким полотном, дуже легні, добре рубають гірску траву. — Хто заплатить 5 кільоґрамів кіс, отримає даром одну косу і один камінь до остреня. — Родимцї! Косїть моїми косами, то найлучші в сьвітї; косячи ними, заощадите і труду й здоровля. Не дайтесь дурити жидам і їх аґентам: 50 жидівских кіс не стоять одної анґлїйскої!

Довгота кіс в центиметрах:	65	70	75	80	84	90	95	100
За одну штуку з каменем: Кор.	2·10	2·20	2·30	2·40	2·60	2·80	3·00	3·20
На 5-килеву посилку іде штук	16	15	14	13	13	13	12	12

Озубнені серпи з анґлїйскої стали, дуже добре жнуть збіже і легко перетинають, так, що не чути їх в руках. Хто замовить 20 штук, получить 2 даром. — Цїна за один серп **60** сот.

Анґлїйскі бритви з тонким полотном з найлучшої стали. За 35 мінут можна обголити і 30 найтвердїйших бород. Одна бритва по **3** і **4** кор. — Бельґійскі каменї до бритв по **1** кор. і по **3** кор.

Мотики (сапи) до бараболь, кукурузи і всякої ярини, з найтвердїйшої анґлїйскої стали, не загинають ся анї в найтвердїйшій землї, штука **1** кор.

Брусаки до остреня кіс по **50** сот.

Маю також на складї **кешонкові дуже добрі**

годинники Роскопфи, такі, яких уживають на жел. дорогах і продаю по **20** кор., а ґваранцию даю на 10 лїт.

На всяке замовлене треба прислати 2 кор. задатка, бо инакше не вишле ся. Найлучше посилати гроші переказами і на них замовляки, щоби не тратити гроший на письма і карти. — Адрес:

Александер Копач,

в Струтинї вижнім, почта Долина коло Стрия в Галичинї.

!!! Майже даром !!!

420 дуже важних предметів лиш за 1 зр. 80 кр.

1 дуже красний позолочений годинник до накручуваня на 24 годин, з ланцушком — правильно ходячий, і з ґарантиєю на 1 рік.
1 шовкова краватка з шпилькою з імітациєю каменя „Edelstein“.
1 практичний прибір до писаня, складаючий ся із 3 предметів.
1 ґарнїтур ґудзиків до сорочки, маншетів і ковнярика з подвійної імітациї.
1 париска дамска брошка.
1 красний перстень мужеский або дамский з іміт. каменя „Edelstein“.
1 шнур імітованих жемчугів.
1 пара ковтків з каменем „Semili“.
1 ґарнїтур картів для забави, складаючий ся з 7 зачарованих картів, котрими забавить ся кожде товариство.
1 кишеньковий апарат до фотоґрафованя.
1 пахуче мило.
1 красна нотатка.
1 циґарниця з бурштином.
1 цизорик.
1 шкірана мошонка на гроші.
5 штук египетского правдомовника.
1 машина до рахованя „Patenta“, котра найтяжші рахунки в секунді обчисляє, до того 20 вижних предметів до кореспонденциї, а ще 300 иньших, що в кождім домі здадуть ся.

Всї ті предмети разом з годинником, котрий самий варта 1 зр. 80 кр.,

можна получити за посліплатою з краківскої фірми

Fr. Windisch, Краків Nr. I/VI „Export“.

Як повисші предмети не подобають ся, гроші вертаю назад.

Важне для кождого!

Випродаж!

По дивно дешевій цїнї, **лише за 2 зр. 95 кр.** прекрасний ґарнїтур, зложений **з 14 цїнних предметів,** а іменно:

1 годинник нікльовий, анкер ремонтоар (на жадане посріблений) з гарно ґравірованими окадинками, докладно зреґульований, з три лїтною ґарантиєю і етуі.
1 гарний ланцушок з ґолдини або нікелю з кутасом. Париской системи.
1 шпилька до краватки, з ґолдини з іміт. брилянт.
1 пара позолочених спинок до маншетів, марка „garantie“.
1 ґарнїтур (5 штук) спинок з ґольдини до ковнїрців і сорочок.
1 пара ковтків з правдивого срібла, значеного урядом.
1 перстень з ґольдини з гарним каменем.
1 кишенкове зеркальце і етуі.

Сих 14 гарних і цїнних предметів разом з годинником (анкер ремонтоар) розсилає за 2 зр. 95 кр. (за післяплатою або висилкою наперед гроший) фірма:

Brüder Hurviz

Exporthaus, Krakau, Stradom Nr. 17.

Коли се кому не сподобає ся, може до 8 днів звернути і дістати гроші назад, одже нема резіка.

Богато ілюстровані катальоґи годинників, ґарнітур золотих, срібних і з хіньского срібла товарів по малій цїнї — gratis і franco.

Головна і подрібна продаж

натуральних квасів алькалїчних

(Ludwigsquelle)

в Дорнї-Шоянї

поручена фірмі

Стефан Ґаїна, Чернівцї, Ринок.

Ц. к. Дирекция дібр гр.-ор. релїґійного фонду.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Володислав Секерский.**

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 70. Чернівцї, пятниця дня 14. (27.) червня 1902. р. Рочник XVIII.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.
Редакция адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

На віче!
На віче! На віче!

Дуже важні справи народні вимагають **доконечно**, щоби ми зійшли ся і разом порадили ся. В нашім соймі краєвім заподїяно руским послам, а тим то і рускому народови кривду і зневагу. Всї иньші партиї сполучили ся против руского народу, аби єго придавити, здусити і приперти до стїни. Що нам супроти того робити, як бороти ся з противниками, над тим мусимо всї докладно застановити ся, бо оборона наших прав народних може лише тодї бути успішна, а борба наша увінчана побідою, коли всї, увесь нарід стане як оден муж, всї в єдности і згодї будем одно і те саме робити, а в тій нашій роботї буде лад і порядок.

Друга важна справа — се справа церковна. Хто має стати митрополитом, хто єго вікарієм — се для православного руского народу на Буковинї річ немаловажна. Досить ми натерпіли ся, ба терпимо ще і тепер від того, що окрім невеличкого числа руских правосл. сьвящеників не маємо властиво пастирів і отцїв духовних, не маєм опіки в консисториї, не находимо правди і справедливости для себе в нашій рідній церкві. Тепер настала пора, коли ми повинні всї як оден упімнути ся о своє право. Як і що маєм в тій справі зробити, що почати, аби цїль осягнути, над сим також треба нам докладно порадити ся, бо инакше успіху не будем мати.

Длятого просимо Всїх, прийдїть **доконечно** на спільну раду, котра відбуде ся

на сьв. Івана Хрестителя, в понедїлок дня 7. липня о годинї 11-ій перед полуднем в салї музичного товариства в Чернівцях.

На ту раду запрошують Вас рускі посли:

Ник. Василько, Тодор Левіцкий. Єр. Пігуляк, Др. Ст. Смаль-Стоцкий.

До ситуациї в краю.

Штучка, яку втяли загорілі вороги руского народу в буковиньскім соймі, як вже знаємо, не лише що зовсїм не вдала ся, але противно, наробила махерам великого клопоту. Що їх брутальне поступоване звернене було против Русинів взагалї, се виляпав довгоязикий орґан Янків „Bukowiner Journal“. За се відтято, видно, єму язик, бо вдругім числї вже не писнув про сю справу й одним словом. За те розвязав ся волоский язичок обох Янків в „Deşteptar-i“ і представляє цїлу акцию афронт против посла Николая Василька.

„Deşteptarea“ жалує, що всї рускі посли не дали ся розбити а тим то й побити. Віримо, що „Deşteptar-i“ жаль, що штучка задумана її Янками не вдала ся.

Навіть орґан брутальних тевтонів „Bukowiner Nachrichten“ признає що поступоване супротив послів Русинів було зломанєм загально принятих парляментарних звичаїв, але звиняє сю нову деструктивну акцию свого Скедля тим, що сей поступок мав бути протестом соймової більшости проти посла Николая Василька, а по нашій думцї властиво підпорою Скедлевого махерства. Обі сї ґазети, що разом з „Buk. Journal-ом“ від довшого часу неперестанно трублять до походу против Русинів, нараз дуже зажурили ся долею руского народу, котрого посли тому, що не дали розбити ся, не засїдають в комісиях.

Орґан третого спілника антирускої коалїциї, „Gazeta Polska“ сказала доси тільки те, що Вірменополяки не звязали ся до нїякої акциї против Русинів, а тільки застерегли собі полїтику вільної руки. Не знати, як сю заяву погодити з тим, що і сї посли згодили ся на брутальне потоптане парляментарних прав руских послів, про котре знали вперед і яке допомогли виконати. Правда, що між ними і між другими партиями були противники такої брутальности але правда і те, що всї вони піддали ся шовіністам, хоч їх опір був би унеможливив цїлу антируску акцию. „Bukowinaer Post“ каже що така ухвала могла запасти тільки за згодою барона Бурґіньона, бо наколи-б він був єї спротивив ся, то навіть пан Скедль, котрого в такий спосіб хотїли піднести в гору, був би не посьмів опонувати. „Buk. Post“ полишає проте відповідальність за сей заколот у краю баронови Бурґіньонови.

За те нинїшний „Buk. Journal“ бере барона Бурґіньона в оборону доказуючи, що він о цїлій антирускій акциї нїчого не знав. Така оборона то справдїшна медвежа прислуга, бо в яке сьвітло ставить вона президента краю, ще не знає нїчо о таких важних полїтичних переворотах як сей.

Полїтична ситуация в краю, яку витворили в такий зухвалий спосіб шовіністи-вороги руского народу, дуже поважна, ба просто критична. Рускі посли можуть вже тепер указати на один успіх свого солїдарного поступованя, що сего тижня не відбуде ся нїяке засїдане сойму. Сумний се наслїдок насильства наших ворогів, за котрий спадає на них відповідальність тим тяжша, що сегорічна сесия і так дуже коротка.

Наші посли будуть приневолені ужити і иньших парляментарних средств в оборонї потоптаної гідности свого народу, аж доки їм не стане ся повна сатисфакция. А коли би наші вороги, що як видно не перебирають в средствах, задумали взяти ся до дальшого насильства, не оглядаючись навіть на реґулямін, який дає руским послам доста способів доказати, що над релятивною більшостию краю годї переходити до дневного порядку; то в такім разї проти насильства найдуть ся відповідні способи, на які теперішний парляментаризм досить богатий. Даремні проте погрози наших ворогів і їх покровителї в, якими хотїли би побороти руск их послів, коли не удало ся їх розбити, щоби таким способом запанувати знову в краю коштом руского народу. Але Русинам, ще в сьвіжій памати соромна розтїч ру-

Записки із подорожи на північ Европи.

(*Далї*).

Тромзе. — Tromsö.

— Таж ту мусить в зимі бути дуже ладно. Північне сїяне, ясний місяць, білий снїг, їзда санками і на скі. То чудно, кажу.

— Та було би може і чудно, коби не так довго. А ту сьвіти цїлий день в хатї, на дворі метелиця, що тяжко голову показати, всяке житє устає, бо часом наслїдком бурь і почта довший час не доходить, то дуже скучно. Та ще у нас хоть більше місто, є забави, балї, клюби але в такім Гамерфестї, де я жив пару лїт, то зачавши від жовтня до марта, а властиво до мая все заумирає. Там люде жиють в зимі, як би відрізані від сьвіта.

— Але помимо того не поїхали-бисьте відси в наш край або Америку?

— Но, то правда, ми дуже любимо свій край, лише бідаків судьба гонить в сьвіт за очи. Хто однакож яко тако може тутки жити, той не виїде вїгде, хиба для приємности, щоби звидїти чужі землї.

Намавляв нас при тім Норвежец, щобисьмо звідси назад їхали через чудний Лїнґенфіорд, Lyngenfjord, где удаєть ся жито, овес, а особливо картофля і то вже від р. 1790, коли в такім Берґенї доперва 1774 зачали картофлю садити. Сам Лїнґенфіорд єсть не довгий але врізуєть ся межи височезні гори на яких 2000 м. а в одній єго части, Kafjord, єсть кілька водоспадів майже 1000 м. високих. Від фіорда недалеко єсть границя шведска і російска. Рікою відділяючою Росию від Швециї Köngämäelf, що впадає до Торнсаельф їдеть ся човном посеред пречудних гір покритих вічним ледом і снїгом і високих лїсів аж до Гапаранди, міста портового основаного 1812 р. що лежить напротив міста Торнеї над ботнійским заливом балтийского моря.

— Є то дуже гарне чистеньке місточко, звало ся давнїйше Kurl Johansstad, має около 2000 жит., веде оживлену торговлю рибою, а лїтом заїздить туда много туристів, що звідси устроюють собі прогульки до Ляпонцїв.

— А коли буде можна до вас желїзницею заїхати? — питаю.

— За недовго але не аж до нас, до Тромзи, лиш до Victoriahavn в Офотенфіорді, звідки на Лофот, Вестероль дуже близенько, але і до нас буде всего кілька годин пароходом.

— А тепер далеко вже сягає та желїзна дорога?

— Іде з Стокгольму через Люлеа (Lulea) до Gellivara. І тепер вже їде туди маса чужинцїв, що боять ся атлянтика, а конечно хотять видїти о півночи сонце.

— А видкож там сонце? — запитала п-а Маженка.

— В Ґелївари видко від 5. червня до 11. липня.

— І так ладно як на Нордкапі?

— І так і не так, бо на Нордкапі або і у нас додає принади море, але всеж оно дуже гарне і інтересне.

— Ябим так хотїла ще раз сюди заїхати але не все одною дорогою, каже п-а Маженка.

— Найдальше до двох лїт будете могли з Malmö впрост желїзною дорогою заїхати аж на Офоти а потім кораблем до Трондем, а звідси желїзницею до Крістіянії і Malmö, відтак до Копенгаґи пару годин морем а наконець вже желїзницею до дому.

Була вже 2 година по півночи, на променадї вже мало кого було видно, лиш „веселї людкове“ виспівуючи або посвистуючи не сьпішили ще до хати на ніч. Они видко достроювались до природи, що тут ночи не має, та забули зовсїм, що треба трохи відпочати, хотяй сонце не заходить.

Ми також якось так мило розбалакались, що і про сон забули. Сонце вже високо стояло на небі, коли ми попращали ся желаючи собі взаїмно „доброї ночи“ в білий день.

В моїй гостинници все спало і то так твердо, що можна би все повиносити і нїхто би не спостеріг. Всї двері повідчинювані, мій покоїк також. Мене то вже тепер не дивувало, бо мене вже в Данії поучили, що тут нема перед ким замикати ся. Коли то у нас так буде?

О 9 г. рано в пристани застав я вже пп. Ґро... Вийшли мене попращати, а також запросити, щобим вертаючи хоть на хвильку до них вступив. Обіцяв я, що через дві або три недїлї буду в Тромзи, бо справдї не знаю ще, як довго забавлю в Гамерфестї.

— А то ми будем щодень в пристань виходити аж до вашого приїзду, сказала п-а Маженка.

— Дякую сердечно за память, кажу. Я з своєї сторони буду старати ся, абисьте довго не ходили. До милого побаченя.

— Щасливої дороги!

За хвилю рушив пароход „Вестероден“. Знова махане шапками, хусточками аж скрилисьмо ся за горою.

На пароходї було кількох знакомих мужчин, що перед двома днями лишили ся в Свольвері на Лофотах, тож сейчас стало менї якось дуже ухотно і приємно. Через них познакомив ся я з многими дамами а особливо з двома гарними панночками білявками Маґдою і Люлею. В Тромзи всїла музика, тож товариство скоро оживило ся, зачали ся розговори, оповіданя пригод з послїдних днів а в кінци танцї на палубі. Танцювали ми вальса, польку, райнлендера, що в наших сторонах називають „берлїнкою“. Капітан молодий, веселий чоловік вів перед і всїх до забави загрівав. Була така забава тепер тим приємнїйша, що природа тутки не занимала сама собою так дуже.

Гори високі, кінчасті, покриті лиш низом лихою, мізерною а низенькою деревиною-березою а в горі вічним снї-

ских послів, котра як раз десять років тому заходом наших ворогів запанувала була в бук. соймі, щоби хто небудь із сьвідомих Русинів не відчував щирого задоволеня ізза теперішної солїдарности рускої репрезентациї. Сю галку повинні Русини поперти і дїлом, надсилати чим скорше як найбільше петиций на руки наших послів тай прибути як найчисленнїйше зі всїх сторін на віче, на яке рускі посли запрашають відозвою, котру містимо на першім місци. Покажім дїлом, що за рускими послами стоїть весь руский нарід в обороні своєї чести і свого добра, за яким вони так сьміло заступають ся.

Полїтичні вісти.

Окрім галицкого сойму після відроченя державної ради зібрали ся також сойми иньших країв, а з почином лїта почала ся і соймова сесия. Ми вже вказували на непригідність сеї пори для соймових робіт. Велика частина послів з ради державної засїдає і в соймах, а 40 послів було також в делеґациї. Тим способом є багато таких, що від жовтня м. р. без перестанку, так сказати-б „не виходять з парляменту“. В осени і то доволї рано, мусить знов державна рада почати свої роботи, отже випадало би, щоби краєві сойми працювали цїле лїто для полагоди краєвих справ і нагромаджених залеглостий. Однак годї-ж знов цїлий рік держати парлямент, бо посли мають, так сказати-б і свій окремий завід, а впрочім мали би право хоч до сякого такого відпочинку. Задля того очивидно буде соймова сесия вельми коротка і мало що можна буде зробити, окрім хиба ухваленя буджету.

Нарікання на се підносять ся з ріжних боків на таке обмежене компетенциї соймів і то вже не від сего року. Сими днями і Słowo polskie, покликуючи ся на статю Frankfurter Ztng., падькало на обмежене краєвої автономії, добачило в тім умисне змагане д-ра Кербера до централїзму і взивало Коло польске до рішучого опору против правительства. Думаємо, що др. Кербер не дуже злякав ся такого візваня Słow-a polsk-ого і не дужо лякає ся опору польского Кола, бо єму дуже добре відомо, на яких основах се Коло спочиває і наколиб др. Кербер лише схотїв, то се Коло дуже змалїло би. Те саме знає і о тім переконане дуже добре і саме Коло і задля того оно є на всї прикази д-ра Кербера, а коли навіть инколи пориває ся про людске око до рішучости, то все кінчить ся хиба мрачною резолюциєю.

З нашого становища не можемо одушевляти ся такою автономією, яка у нас она в практицї, і не маємо причини падькати на се, що она не може собі дати волї. В практицї бо польске Коло, хоч у Відни все акцептує автономічний принцип, в дїйсности в краю змагає до централїзму і таким духом перенятий і галицкий сойм.

Певно, що сойм повинен би мали більше свобідного до роботи часу, щоби не одному лиху краєвому запобігти, не один закон потрібний ухвалити, однак нинї справи так стоять, що недостаток того часу може охоронює край перед ухваленем лихих або невідповідних законів. *„Руслан“.*

Галицкий сойм.

Засїдане сойму з дня 24. червня почато ся о год. 10 м. 40 предложенем внесеня пос. Стапіньского в мальборскій справі.

Внесене упало всїма голосами против чотирох, Стапіньского, Кремпи, Бойка і Шпондера.

З черги приступлено до вибору комісий. З Русинів увійшли: пос. Могильницкий до громадскої, пп. Гурик, Шептицкий Ян до адміністрацийної, п. Король до правничої, пп. Барвіньский, Шептицкий Андрій до шкільної, п. Мазикевич до краєвого господарства, п. Король до зелїзничої, п. Охримович до дорогової, п. Останчук до промислової, п. Барабаш до санїтарної, пп. Старух, Шептицкий Ян до гірничої, п. Мандичевский до сільної, п. Мандичевский до банкової, п. Старух до петицийної, п. Король до податкової, п. Богачевский до аґрарних репорм, п. Мандичевский до водної, п. Барвіньский до дисциплїнарної.

По тім наступила **верифікация виборів**.

В дальшім ходї верифікациї п. Король заняв голос при виборі з рудецкого округа, представляючи надужитя сповнені там на користь п. Коритовского. Намісник гр. Пінїньский відповів на піднесені заміти, заявляючи, що навіть не було жадного протесту. Намісник запевнює, що правительство кождий протест розслїджує безсторонно і просить, щоби не ґенералїзувати закиди про гнет і впливане на вибори старостів та жандармів. Пос. Стапіньский заявляє, що безсторонність правительства, про яку запевнює намісник, гарно виглядає лише на папері. Наводить ріжні приміри, як она виглядає на дїлї і з яких поводів ся оставлені делеґати намісництва для провіреня протестів. Пос. Богачевский прилучує ся до виводів передбесїдника, доказуючи, що надужитя дїяли ся навіть там, де кандидати центрального польского комітету навіть позрікали ся своїх мандатів.

Опісля кільканайцять послів, яких мандати вже стали провірені, зложило посольске приречене на руки маршалка.

Розрив між Австриєю і Угорщиною.

Австрийске правительство мало ухвалити на власну руку виповісти трактати чужим державам, і повідомило про се угорске правительство. Угорщина не дала ще відповіди. — Се доносить Neue Freie Presse. — Сель має їхати сейчас до Відня, аби порозуміти ся з Кербером. Сель пробуває тепер на провінциї. — Надїють ся, що між Кербером а Селем прийде до порозуміня. Поступок Австриї мав зашахувати Селя цїлком серіозно і він буде мусїв дати катеґоричну заяву, чи приступає до виповідженя, чи зриває з Австриєю.

Князь Фердинанд — королем?

Говорять в Софії, що чутка про стараня князя Фердинанда о королївску корону має мати фактичну основу. Князь специяльно тому їздив до Петербурга. — Российский амбасадор в Константинополи мав дістати наказ попирати у Порти стараня Болгариї о титул королївства. Иньші держави годять ся на сей замір.

Член угорскої палати панів під закидом державної зради.

Велику сензацию викликала в Будапештї переведена в Клявзенбурґу ревізия в домі члена палати панів, румуньского патріота, Балля. При ревізиї забрано много компромітуючих письм і друків, що стоять у звязи з панрумуньскою аґітациєю.

Повени.

Висла опадає дуже скоро, мимо того, що передвчера зачала ся нова злива. — Тиса і Марош, задля великих злив у горах, виступили з берегів і залили много місцевостий.

Похорон саского короля.

Передвчера відбула ся торжественна присяга нового короля Юрия на конституцию, в присутности мінїстрів і президентів обох палат. — В присутности цїсарів: нїмецкого і австрийского, многих нїмецких князів, членів саского парляменту, мінїстрів, репрезентаций місцевих і т. д. зложено труну з тїлом помершого саского короля в підземелях католицкої катедри. Артилерия давала сальви. — Вечером від'їхав Франц-Йосиф до Відня, а нїмецкий цїсар до Берлїна — майже не бачивши ся зі собою. Заключають з того про охолоджене відносин між обома дворами.

Коронацийні торжерства в Льондонї.

Льондон виглядає наче сьвітове збіговиско. Хоч коронация відбуде ся аж в четвер, то товпи вже тепер залягають улицї. Всюди уставлено величезні трибуни. — Цїни живности підскочили значно в гору. Рівно-ж підвисшено цїни їзди омнїбусами і трамваями. В готелях всї місця вже заняті. Прибули тутки: австр. архикнязь Франц Фердинанд з жінкою і российский престоло-наслїдник, зі своїми дружинами. Повитали їх репрезентанти короля. — Приїхав ту передвчера з віндзорского замку король Едвард з королевою. Товпи витали їх ентузиястично.

Полтавский ґубернатор увязнений.

„Daily Telegraph“ доносить, що полтавского ґубернатора і 37 офіцирів увязнено під закидом перекупства при поборі рекрутства.

Пожар в Казани.

Татарска дїльниця впала жертвою великого пожару. Шкода виносить кілька мілїонів рублїв.

Розрухи в Іспанії.

Підчас приїзду бувш. мінїстра Каналехаса в Барцельонї до демонстраций. Двох послів арештовано. З товпи стріляно з револьверів. Полїция розігнала товпу оружем. Богато осіб ранено і арештовано.

Страйки.

В департаментах Норд і Па-де-Кале зачав ся страйк углекопів задля недодержаня зобовязань з боку властителїв копалень. — Довготреваючий страйк трамваєвої служби в Неаполи скінчив ся. Вчера ставули всї до роботи. — В Триестї зачав ся страйк різницких помічників і служби. — У Відни на пратері „під чорним медведем“ відбули ся великі збори торговельних субектів, скликані социял-демократами. Ходило о признане недїльного відпочинку субектам. Коли працедавцї не згодять ся на се жадане, зачне ся страйк.

Сецесия з сойму в Дальматиї.

Між Хорватами а Сербами счинила ся суперечка задля того, що місгомаршалок сойму Кулїсіч в своїй промові признав ся до Сербів. Хорвати під проводом Бянкінього счинили крик, протестуючи против істнованя сербского народу. Коли ж Кулїсіч другу часть промови зачав по італїйски, Хорвати вийшли зі салї, кидаючи проклони на адресу Сербів і Італїйцїв.

Скандали в соймі Країни.

На передвчерашнім засїданю прийшло до нових авантур. Посол Ферянчіц відпирає заміти, звернені против поступової партиї, кажучи, що єї минувшина є чиста, коли між тим на чолї консерватистів стоїть чоловік (Суштершіч), якому доказано судово брудні махінациї. На се з клерикальних лав підняв ся пекольний вереск, а Суштершіч кинув Ферянчіцови в лице плік актів. Наслїдком того засїдане перервано.

гом і ледниками, з котрих спадають гдекуди шумні потічки.

Ми переїздили недалеко островика Karlsö, де лїтом задержують ся прогулькові пароходи, Touristendampfer, на ніч, бо звідси через островик Fuglö видко незаходяче сонце і то так чудно, що і на Нордкапі не видасть ся лучше.

Трохи дальше звідси на запад славний островик Skaarö, Скари, де ловлять кити гарпунами. Гарпуни вкладають в малі пушки і викидають їх набоями порогу. Давнїйше кидали руками. На кінци гарпуна є снаряд з експльодуючою материєю, що убиває зьвірину. Від цьвітня до кінця серпня оперують тутки два пароходи і ловлять в тім часї понад сотку китів пересїчної стоїмости 3000 корон. Таких станций, де ловлять кити є в тих сторонах яких 30 а всї на маленьких островиках, де нїхто не жиє, бо „делїкатної“ вонї з китів нїхто би не видержав. Одною з таких станций є островик Skjärvö, Шерви, положений більше на всхід і недалеко берега норского. Тут причалив по трехлїтнім скитаню по північних ледах д. 20. серпня 1896 капітан Свердруп, товариш звісного Нанзена на пароході „Фрам“.

Островик той цїлком голий, має лиш кілька хаток. Живе тут британїйский віцеконзуль, що має надзір над ловлею китів і робочими при транї і т. д.

Є тут багато чужинцїв, що занимають ся тим злотодайним дїлом, бо на норских водах може кождий ловити рибу однак аж 4 милї від берега, але продавати на норскій земли може лиш Норвежец. Як всюди так і тут спекулянти чужі обходять закон в той спосіб, що нїби служать у якогось Норвежця або належать до якогось норского товариства. Поручник на пароходї оповідав, що був там раз на острові, як розбирали люди китів.

— Вода при березї занечищена відпадками, масло плизає по поверхни, на березї всюди повно мяса і костий а вонь з гниючих частий так убиваюча, що треба добрих нервів, щоби не пасти трупом.

— А якже ви видержали? питаю.

— Ми, моряки, возимо все богато риби, от н. пр. і тепер в низу маємо рибячих голов, тож і привикли трохи до такого противного запаху.

Коли ми їхали повним морем коло острова Loppen і зачав пароход трохи гойдати ся, поручник пояснив нам, що в давнїйші часи оминали кораблї тую дорогу яко дуже небезпечну. В Гамерфест їхали до Квенанґфіорд, звідки через не високий і недалекий язик переходили до Лянґенфіорда, а потому вже кораблем в Гамерфест. Туди переїздив в Данию перший российский посол Григорий Іотома в 1496 р. з Датчанином Давидом. Они мусїли їхати в округ Нордкапа, бо дорогу через Новгород і Балтик заперли ворожі войска.

— Туди стоїть поїхати, — говорив поручник, та звидїти славний на весь сьвіт Altenfjord, де осїли ся Квени, що в часї войни Карла XII. з Росиєю утїкли з Финляндиї 1707 р. Помимо, що Альтен лежить під 70° півн. ширини ростуть тутки чудні дерева шпилькові і листкові і доходять до 20 м. висоти, люди сїють жито, овес і мають прекрасні сїножати.

— А які їх хати?

— Такі як в российскій Фінляндиї, одна комната без стелї, велика піч без димника подібно, як в руских банях.

— А люди образовані?

— Навіть дуже, читають ґазети, мають бібліотеки і школи.

З Альтенфіорда звичайно їдуть туристи до лапоньско-фіньского села Каутокейно а потім лодками рікою Муаніо, а дальше Торнеа до Гапаранди.

Переїхавши попри дикий і голий остров Seiland, що замикає Альтенфіорд около 10 г. вечером, зачали ми приближати ся до послїдного міста на півночи Гамерфеста. Але не так легко мали ся ми там дібрати. Небо, що вже довший час затягло ся хмарами тепер цїлком потемнїло, понягло горячим майже воздухом і посеред громів і блискавиць линув дощ як з коновки. Такої бурі, як оповідав капітан, не було в тих сторонах від 1868 р. Не минуло і пів години, буря устала, наближаємо ся до Гаммерфеста.

Гаммерфест — Нордкап.

Гаммерфестом — Нордкап. Найдальше на північ висунене місто 3597 км. віддалене від Крістіянії лежить під 70° 39′ 15″ півн. ширини, від року 1787 причислене до міст. Мало початково всего 40 жителїв, але від 1789 р., як руским купцям улекшено сюди доступ, місто розвинуло ся що раз більше, а нинї числить понад 300 жителїв.

Гаммерфест лежить на острові Kvalö в округлім заливі у підошви гори Salden (Сїдло).

Далї буде.

Звичайні загальні збори

тов. Руска каса для ощадности і пожичок стов. зареєстр. з огр. порукую в Чернівцях відбули ся у вівторок дня 24. червня 1902.

1) Голова товариства о. Денис Єремійчук отворив збори і поручив відчитати протокол загальних зборів з року попередного.

2) Касового справоздання не відчитувано з причини, що кождий член мав таке перед собою, а др. Стефан Смаль-Стоцкий яко голова надзорчої ради ставить внесок, щоби уступаючому виділови уділити абсолюторюм. Застановлено ся лишень над роздїлом чистого року, котрий виносить за рік 1901 3597 кор. 57 сот. — рішено після статуту 32 проц. з зиску в квотї 1151 кор. 22 сот. зложити дальше на фонд резервовий 30 проц. в квотї 1079 кор. 27 сот. на 6 проц. дивиденду від удїлів членских. 8 проц. в квотї 287 кор. 80 сот. на бурсу „Нар. Дому", 20 проц. на тантіему для урядника каси, 9 проц. на кошта адміністрацийні вкінци 1 проц. на кошта контролї хвальному краєвому Союзови кредитовому у Львові.

3) В третій точцї приступлено до вибору старшини.

Дотеперішна старшина зрікає ся мандатів, а на еї місце вибрано новий виділ в котрого склад входять: Вп. др. Стефан Смаль-Стоцкий, Гнат Власюк купец і властитель реальности в Чернівцях, др. Василь Дутчак адвокат краєвий, Василь Черский ц. к. офіциял почтовий і властитель реальности в Чернівцях і Николай Ісопенко ц. к. проф. гімназияльний.

4) В склад ради надзорчої входять вп. Ілія Ілюк управитель школи в Кичері і др. Теодот Галїп, о. Тодор Матейко остає на дальше.

5) О. Денис Єремійчук вносить, щоби установити двох директорів каси, котрі на переміну переховували другий ключ від каси і могли в потребі змінити ся в чинностях — принято.

6) Др. Мирон Кордуба вносить, щоби утримувати відповідну готівку в касї для уділювання малих пожичок членам в кождій хвили без засїданя — принято.

О. Тодор Матейко: системізовано місця урядника і платні его при касї і установлене висоти вплаченої кавциї — принято і поручено нововибраній старшині розглянути близше сю справу і предложити наново проект.

П. Николай Кораллевич за введенем презенцийних марок для касової старшини а бодай одного з виділу за труд при управі товариства — принято і віддано сю справу до дальшого розслїдженя як в попереднім случаю.

Др. Стеф. Смаль-Стоцкий за конечностию кредиту в однім з більших заведень кредитових мотивуючи тим, що серед так скорого розвою і приросту членів, який являє ся в роцї 1902, потрібний також контакт з иншою інституциєю, котра би ескомитувала векслї нашого товариства — принято.

Збори покінчено тим, що постановлено в короткім часї скликати надзвичайні загальні збори для затвердженя всїх трох повисших постанов як також для зміни декотрих точок статута та дотеперішного, чого вимагає скорий розвій каси до тепер і успішне процвитане на будучність.

На тім покінчено збори. Подаємо тут також наше справоздане касове і білянс за рік 1901:

Рахунок білянсу за рік 1901.

Актива	кор.	сот.	Пасива	кор.	сот.
1. Готівка	3404	78	1. Каса вин. конт. фонд. резерв.	8	30
2. Пожичок на *a*) скрипта	38245	07	2. Фонд резервовий	3061	71
3. „ *б*) вексль	40458	18	3. Вкладки щадничі	52080	86
4. Належні кошта адміністр.	176	83	4. Удїли	20482	24
5. Належні відсотки (залеглї)	445	57	5. Довг банковий	8000	—
6. Відсотки наперед заплачені	112	46	6. Відсотків наперед побран.	831	33
7. Льокациї (Союз кред.)	300	—		84464	44
8. Білянсова вартість інвентаря	820	20	7. Чистий зиск	3597	57
9. Фонд резерв. (цінні папери)	3061	71			
10. Належних коштів процесов.	1037	21			
	88062	01		88062	01

Рахунок оборотів за рік 1901.

Приходи	кор.	сот.	Розходи	кор.	сот.
1. На фонд резерв. загальний	246	36	1. Ульоковано фонд резервовий загальний в щадниці буков. за рік 1900	8	—
2. На фонд резерв. товариства	735	38	за рік 1901	235	26
3. Паїв вплачено	3834	50	2. Фонд рез. товариства	735	38
4. Вложено вкладок щадничих	53684	74	3. Виплачено паїв	1989	—
5. Звернено пожичок на скрипта	23861	43	4. Виплачено вкладок щадничих	45459	97
6. Звернено пожичок на вексль	15052	68	5. Дано пожичок на скрипта	19218	—
7. Побрано відсотків	6043	20	6. Дано пожичок на вексль	32115	04
8. Побрано коштів спору	883	19	7. Виплачено відсотків	2449	74
9. На адміністрацию побрано	1285	15	8. Виплачено коштів спору	1555	27
			9. Виплачено коштів адміністр.	871	63
			10. Виплачено оплат скарбових	145	65
			11. Інвентар	126	80
			12. Роздїл чистого зиску (за р. 1900)	2411	90
10. Готівка з року 1900	5099	79	13. Готівка (сальдо на р. 1902)	3404	78
	110726	42		110726	42

Оборот касовий виносив в роцї 1901 218.048 к. 06 с. — Загальний оборот касовий 715.705 к. 09 с.

З українського сьвіта.

(З Америки. — З житя.) П. Степан Петрицкий, що виїхав недавно до Парани для орґанізованя полуднево-американьских Русинів, видав відозву, котрою скликує руский з'їзд, що буде першим кроком для ширшої орґанізацийної роботи серед бразилїйских і арґентиньских Русинів. На з'їзд мають прибути вибрані поодинокими кольоніями делеґати, котрі повинні привезти зі собою докладні дані про свої кольонії після квестіонаря, залученого до відозви. З'їзд відбуде ся в Куритибі або в Прудентополїс. Місце й дату подасть ся пізнїйше. — Адреса п. Петрицкого — Curitiba, Rua 7 de Setembro 39.

З усїх сторін.

Магараджа Д... ...лпуру, індийский король, прибув о... до Льондону, аби бути присутним на коронациї. До Кале вислано по него специяльний корабель „Князь Уельский", а в Доврі на земли анґлїйскій привитано его арматними вистрілами. Індийский гість приїхав з немалим баґажом. Поклад корабля „Князь Уельский" був закинений 600 паками; виношено їх з корабля через дві години, нікому не вільно було діткнути ся куфрів, кошів і т. п. лише личній службі магараджи — чужа поміч була виключена. Найбільше клопоту було з перевезенем на беріг боклаків зі сьвятою водою Ґанґесу. В сїй подорожи супроводжує магараджу его перший міністер. Кошти подорожи і побуту мають виносити около 750.000 фунтів штерлїнґів (около 16.000.000 корон).

Пішки довкола сьвіта. До Кракова прибули два французкі журналїсти I. Догеріє і I. Журден з Нант. Відбувають они пішки подорож довкола сьвіта. З Парижа вийшли 5. вересня минулого року. В Кракові задержать ся кілька днів, а відтак виберуть ся на Варшаву, Петербург і Москву. Цїла подорож їх обчислена на 20 місяців. З дому вийшли без гроший. Зарабляють лише дописями, які висилають з дороги до часописий. Денно роблять около 45 кільом. дороги.

Щасливі спадкоємцї. В Ґедінґ, в долїшній Австриї, померла сими днями 72-лїтна халупниця Катерина Бавер. Еї знали яко маючу особу і длятого всї дивували ся немало, коли по еї смерти правні спадкоємцї не знайшли ніяких гроший. Своякн покійницї перестали вже були шукати і вернули до Відня, де служать в однім великім заведеню державнім. Там їх знакомі стали собі кпити з бідних спадкоємців, а хтось ще й запитав їх глумливо: А під дилї в помості ви заглядали? — Се питане не дало спокою сестрінкови помершої; він взяв відпустку і поїхав до Ґедінґа, став там знову докладно шукати і дійсно найшов в помостї одну дошку, яку можна було підоймити; він підніс еї і найшов під нею три книжочки каси щадничої на загальну суму 48.000 к.

На кругольню „Народного Дому" в Чернівцях! Маю честь повідомити усю ширшу руску публику, що я перебрав кругольню „Нар. Дому" і заразом уважаючи се моїм сьвятим обовязком супроти шановної публики, відновив еї на найновійший спосіб — були голоси, що казали, що і таке вже бувало на сьвітї, я знову запрошую кождого, що хоче сей спір розсудити, нехай сам загляне до кругольнї „Нар. Дому". Не знаю, чи се моїм обовязком, повідомляючи шановну публику і запрошувати еї до частїйшого посїщеня кругольнї „Нар. Дому" знаю лише те, що кождому із шановної публики вийде така гра в круглї на добро. Се вправа для полїтика, як бити свого ворога, се ґімнастика для урядника, се вправа для професора, як давати „відлично" своїм ученикам, розуміє ся, що жаден з пп. професорів не мусить збивати лише один круголь, бо наперед кажу, що се така кругольня, що мусить кождий виграти. А коли би і нещасте когось спіткало, що програє, то я маю і на то лїк, се — сьвіже пиво, в котрім може своє горе втопити. Кождої недїлї та що сьвята по полудни гра в круглї для пань і панночок, се розуміє ся не повинно відстрашити паничів-соколиків від щоденного посїщеня кругольнї.

Михайло Бялковский.

НОВИНКИ.

Вибір ректора. Передвчера відбув ся вибір ректора в черновецкім університетї для шк. року 1903/1903. В першім ходї вибору вибрано одноголосно др. Антона Пухту. Але що сей задля слабости зрік ся вибору вибрано в другім ходї вибору одноголосно др. Рудольфа Шаріцера.

Збір правосл. руских сьвящеників відбуде ся в понедїлок 30. червня в Чернівцях. Збір обмежений тільки на запрошених гостях.

Виділ філії тов. „Руска Школа" в Сереті скликає всїх членів і приятелїв ширеня народної просьвіти на загальні збори, які мають відбути ся в недїлю, дня 29. червня 1902 в народній школї хлопячій о 11 годині рано. Порядок нарад після статута.

В. Солонар, заст. гол. — *І. Лакуста*, писар.

Ректором львівского університету на 1902/93 рік вибрано проф. д-ра Володислава Охенковского.

Стан засївів в Австриї в половині червня: Жито заповідає ся пересїчно середно, пшениця взагалї троха лїпше ніж жито. Озимина в послїднім часї значно поправила ся. Переважно можна надїяти ся середно добрих зборів. Ріпак є досить добрий, меньше удала ся кукурудза, а цукрові бураки переважно добрі.

Відкликана коронация. Передвчерашні телеґрами з Льондону донесли сензацийну вість, що офіцияльні торжества коронациї короля Едварда VII., які мали розпочати ся вчера, відложені на необграничений час з причини тяжкої недуги короля. Король Едвард VII. вже віковий чоловік, бо переступив 60 лїт. Від довшого часу кружили глухі вісти про тяжку недугу короля. Півофіциальні комунїкати заперечували сему і успокоювали публичну опінїю, щоби передовсїм не погіршати ситуациї в полудневій Африцї, афірмуючи звістками про недомагане короля, а по друге, щоби не перервати приготовань до назначеної вже коронациї. Так протягло ся се таєне аж до передодня коронацийних торжеств. Величезні декорациї міста, приготовання на дворі, дарунки з кольоній цїлого сьвіта і всїх англійских міст — все вже готове. Делеґати монархів цїлої земскої кулї вже прибули до Льондону, все дожидало в нервовій нетерпячцї початку торжественного дня. Тимчасом з букінґгамской палати розходить ся вість про потребу тяжкої операциї. Офіцияльний передвчерашний бюлетин звучить: Король, який захорував на perityphlitis (запалене слїпої кишки), чув ся так добре послїдної суботи, що можна було надїяти ся, що коронация буде могла відбути ся в назначенім часї. Онодї вечером стан недужого так погіршив ся, що виявила ся конечність переведеня операциї. В такім пізнім вікї всяка операция стає дуже небезпечною, а не то така тяжка. Тому мимо успокоюючих бюлетинів уважають загально сю недугу безвихідною. Одні твердять, що недужий має запалене кишок, другі кажуть, що рака в горлї. Передвчера пополудни видано бюлетин: „О 2. год. пополудни виконано операцию в палатї Букінґгам з поводженем. Отворено великий абсцес. Стан здоровля короля, який зніс добре операцию, є вдоволяючий". Телеґрам Agence National донесла передвчера про смерть короля Едварда (і сю вість розплякатовано вже афішами в Парижи і Відни), але она показала ся опісля неправдивою. Архикнязь Франц Фердинанд, який зі своєю дружиною прибув вже був до Льондону, виїхав вчера з поворотом до Австриї.

Звертаємо увагу на справоздане касове тов. „Руска Каса" в Чернівцях за місяць май, поміщене на 4-ій сторонї.

Справоздане касове „Рускої Каси“

за місяць май 1902 року.

А) приходи.

На початку місяця кор.	с.	в протягу місяця прибуло	кор.	с.	З кінцем місяця кор.	с.
49	—	1. На фонд резерв. загальний	12	50	61	50
—	—	2. На фонд резерв. товар.	4	50	4	50
2879	—	3. Вложено паїв	552	50	3431	50
24874	84	4. Вложено вкладок щадн.	9466	42	34341	26
8695	81	5. Звернено пожичок на скрипти	2012	—	10707	81
9324	92	6. Звернено пожичок на векслї	996	84	10321	76
2767	27	7. Побрано відсотків	410	85	3178	12
823	29	8. На адмінїстрацию побрано	98	32	921	61
308	93	9. Побрано коштів спору	78	35	387	28
49723	06		13632	28	63355	34
3404	78	10. Готівка	2828	63	3404	78
53127	84		16460	91	66760	12

Б) Розходи.

На початку місяця кор.	с.	в протягу місяця убуло	кор.	с.	З кінцем місяця кор.	с.
—	—	1. Вложено на фонд рез. загал.	—	—	—	—
—	—	2. Вложено на фонд рез. тов.	—	—	—	—
717	68	3. Виплачено паїв	64	30	781	98
14381	74	4. Виплачено вкладок щадн.	4166	38	18548	12
18290	—	5. Дано пожичок на скрипти	3890	—	22180	—
16222	—	6. Дано пожичок на векслї	2290	—	18512	—
198	22	7. Виплачено відсотків	6	45	204	67
305	06	8. Виплачено коштів адмінїстрациї	33	—	338	06
—	—	9. Виплачено оплат скарбових	22	87	22	87
—	—	10. Роздїл чистого зиску	—	—	—	—
167	51	11. Виплачено коштів спору	—	—	167	51
17	—	12. Видано на інвентар	—	—	17	—
50299	21		10.473	—	60772	21
2828	63	13. Готівка (Сальдо)	5987	91	5987	91
53127	84		16460	91	66760	12

В місяци маю вступило 8 нових членів, з паями декларованими на суму 320 К. уплатили дїйстно 270 К. — с. Виступив 1 член з паям на 48 К. 30 с.

Волод. Могильницкий, касиер.

Цїнник желїзних знарядів

Александра Копача

в Струтинї вижнім, почта Долина ad Стрий.

Коси з анґлїйскої твердої стали, подвійного гарту, світлі, з тонким полотном, дуже легкі, добре рубають гірску траву. — Хто заплатить 5 кільоґрамів кіс, отримає даром одну косу і один камінь до остреня. — Родимцї! Косїть моїми косами, то найлучші в сьвітї; косячи ними, заощадите і труду й здоровля. Не дайтесь дурити жидам і їх аґентам: 50 жидівских кіс не стоять одної анґлїйскої!

Довгота кіс в центиметрах:	65	70	75	80	84	90	95	100
За одну штуку з каменем: Кор.	2·10	2·20	2·30	2·40	2·60	2·80	3·00	3·20
На 5-килеву посилку іде штук	16	15	14	13	13	13	12	12

Озубнені серпи з анґлїйскої стали, дуже добре жнуть збіже і легко перетинають, так, що не чути їх в руках. Хто замовить 20 штук, получить 2 даром. — Цїна за один серп **60** сот.

Анґлїйскі бритви з тонким полотном з найлучшої стали. За 35 мінут можна обголити і 30 найтвердїйших бород. Одна бритва по **3** і **4** кор. — Бельґійскі камені до бритв по **1** кор. і по **3** кор.

Мотики (сапи) до бараболь, кукурузи і всякої ярини, з найтвердїйшої анґлїйскої стали, не загинають ся анї в найтвердїйшій землї, штука **1** кор.

Брусаки до остреня кіс по **50** сот.

Маю также на складї **кешонкові дуже добрі**

годинники Роскопфи, такі, яких уживають на жел. дорогах і продаю по **20** кор., а ґваранцию даю на 10 лїт.

На всяке замовлене треба прислати 2 кор. задатка, бо инакше не вишле ся. Найлучше посилати гроші переказами і на них замовляки, щоби не тратити гроший на письма і карти. — Адрес:

Александер Копач,

в Струтинї вижнім, почта Долина коло Стрия в Галичинї.

!!! Майже даром !!!

420 дуже важних предметів лиш за 1 зр. 80 кр.

1 дуже красний позолочений годинник до накручуваня на 24 годин, з ланьцушком — правильно ходячий, і з ґарантиєю на 1 рік.
1 шовкова краватка з шпилькою з імітациєю каменя „Edelstein“.
1 практичний прибір до писаня, складаючий ся із 3 предметів.
1 ґарнїтур ґудзиків до сорочки, маншетів і ковнярика з подвійної імітациї.
1 париска дамска брошка.
1 красний перстень мужеский або дамский с іміт. каменя „Edelstein“.
1 шнур імітованих жемчугів.
1 пара ковтків з каменем „Semili“.
1 ґарнїтур картів для забави, складаючий ся з 7 зачарованих картів, котрими забавить ся кожде товариство.
1 кишеньковий апарат до фотоґрафованя.
1 пахуче мило.
1 красна нотатка.
1 циґарниця з бурштином.
1 цизорик.
1 шкіряна мошонка на гроші.
5 штук египетского правдомовника.
1 машина до рахованя „Patenta“, котра найтяжші рахунки в секунді обчисляє, до того 20 вижних предметів до кореспонденциї, а ще 300 иньших, що в кождім домі здадуть ся.

Всї ті предмети разом з годинником, котрий самий варта 1 зр. 80 кр.,

можна получити за послїплатою з краківскої фірми

Fr. Windisch, Краків Nr. I/VI „Export“.

Як повисші предмети не подобають ся, гроші вертаю назад.

Важне для кождого!

Випродаж!

По дивно дешевій цїнї, **лише за 2 зр. 95 кр.** прекрасний ґарнїтур, зложений **з 14 цїнних предметів,** а іменно:

1 годинник нїкльовий, анкер ремонтоар (на жадане посріблений) з гарно ґравірованими окадинками, докладно зреґульований, з три лїтною ґарантиєю і етуі.
1 гарний ланцушок з ґолдини або нїклю з кутасом. Париской системи.
1 шпилька до краватки, з ґолдини з іміт. брилянт.
1 пара позолочених спинок до маншетів, марка „garantie“.
1 ґарнїтур (5 штук) спинок з ґольдини до ковнїрцїв і сорочок.
1 пара ковтків з правдивого срібла, значеного урядом.
1 перстень з ґольдини з гарним каменем.
1 кишенкове зеркальце і етуі.

Сих 14 гарних і цїнних предметів разом з годинником (анкер ремонтоар) розсилає за 2 зр. 95 кр. (за післяплатою або висилкою наперед гроший) фірма:

Brüder Hurviz

Exporthaus, Krakau, Stradom Nr. 17.

Коли се кому не сподобає ся, може до 8 днїв звернути і дістати гроші назад, одже нема резіка.

Богато ілюстровані катальоґи годинників, ґарнітур золотих, срібних і з хіньского срібла товарів по малій цїнї — gratis і franco.

Головна і подрібна продаж

натуральних квасів алькалїчних

(Ludwigsquelle)

в Дорнї-Шоянї

поручена фірмі

Стефан Ґаїна, Чернівцї, Ринок.

Ц. к. Дирекция дібр гр.-ор. релїґійного фонду.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Володислав Секерский.**

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 71. Чернівцї, недїля дня 16. (29.) червня 1902. р. Рочник XVIII.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К.	— с.
„ пів року	10 „	— „
„ чверть року	5 „	— „
„ місяць	1 „	70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Поклик до буковиньских Русинів.

Важна полїтична подїя встрясла в послїдних часах нашим краєм, Буковиною. Не є се подїя, що за собою потягне який переворот в краю, не є се подїя, що з'єднала в розумовий спосіб важні полїтичні чинники до працї от хоть-би економічної, за якою аж просить ся в тім зглядї необроблене поле нашого краю. Нї, се не є така важка подїя, але она досить важна, щоби цїлий руский нарід, релятивну більшість краю, діткнути до живого, а з тим самим і увагу цїлого руского народу звернути туди, куда він, певний, що має добрих заступників-послів, не так часто звертав, ба навіть і з байдужности не хотїв звертати, се є туда, де дають ся права краєвому населеню, але де також кують ся обовязки для него, — се є краєвий сойм. Туди звернула увагу нашого народу подїя послїдних часів, подїя, яка була для нас Русинів обидою, насилєм. В тих мурах, куда кождий народ з довірєм споглядає, бо там засїдають мужі єго довіря, в соймових мурах, з'обиджено наших заступників, (а тим самим і нас), котрі за нашею волею позасїдали в соймі. В тій самій хвили, коли загорілцї иньших народностий, по більшій части не з волї народу до сойму післані, кинули нашим послам обиду в очи, в тій самій хвилї заперечили они істнованє руского народу в краю, они сказали: „Русинів тут нема, ми тут лиш пани, з Русинами і їх бажанями не будемо числити ся“! Те саме висказують майже в кождім числї органи тих загорілцїв і щодня може Русин почути, що єму загорілець показуючи пальцем за краєві границї кричить: „Вон з краю!“ З того краю, що єго дїди-прадїди обороняли своєю грудию перед нападами диких горд, з того краю, котрий наші батьки обороняли своєю грудию перед ласими очима иньших держав, коли наші батьки Русини, стояли вірно за цїсарский трон, а коли всї єму спроневірили ся, і ті, що кричуть тепер до нас: „Вон з краю“! з того краю, що наші дїди, батьки і ми зрошуємо крівавим потом, щоби з него роздобути зерна, щоби себе із голоду виратувати і тих наситити, що кричать; „Вон з краю!“

Ся подїя каже і доказує нам також і иньші річи. Она каже нам, що цїлий ряд анкетів, що скликували ся в справі полїпшеня долї нашого мужика, се була нещира забавка, бо ті самі люди, що засїли в анкетах, засїдають і в соймі і они не хотїли, чи не відважили ся, зробити конець погубному дїланю національних шовінїстів, а подали руку до антирускої акциї, і ті, що будуть тому винні, коли розгорить ся національна боротьба, найбільша колода економічного розвою, ті люди не могли поважно забирати ся в анкетах до полїпшеня економічного биту буковиньского населеня.

Ся подїя розвязує нам також загадку, чому до тепер ухвали всяких анкет стоять лиш на папері, чому про такі для хлїборобів важні річи не говорять ті партиї, що вяжуть ся в коалїциї, аби знасилювати тих послів, котрим лежить як раз на серцю полїпшенє економічного стану в цїлім краю так Русинів як і Волохів; нарід прецїнь не питає один другого про єго історичні традициї, а мандрує в найбільшій згодї за море.

Оттак коли зближає ся скорим темпом нужда до наших селяньских хат, міродайні чинники краю не зважають на то, аби єї відвернути, а задумали грати комедию, котра може закінчити ся траґічно.

Отсе образ становиска наших послів у соймі. Сей образ має збудити наш руский буковиньский народ до нового житя. І ми звертаємо ся головно до інтелїґенциї з провінциї. Вже нераз ми звертали ся до неї з просьбою, щоби она більше заняла ся і собою і своїм „меньшим братом“, щоби згуртувала ся до працї, щоби була підпорою змаганєм цїлого руского народу. Наш голос не падав марно. Коли ми тепер підносимо свій голос, то він є грімкий і вимагає тим більшої працї. Кожда одиниця, що почуває себе членом тої великої рускої сїмї, повинна, обидою загорілцїв діткнена мов жалем, кинути ся до акциї против акциї загорілцїв. Треба показати свою народну силу, показати всїм, що ми тут більшість, що ми не зайди, а таки корінний нарід, що ми в своїй хатї. Кождий зазив наших послів повинні ми тепер виповнити як найточнїйше. На віче, то на віче зі всїми своїми громадянами, і своїми сусїдними громадами, щоби Чернівцї в день народного віча затьмили ся від мужицких руских сардаків, щоби всї бачили, що в нас сила, котра сховала ся в своїх норах, але лише від нас залежить, щоби єї розбудити. Скажуть посли петициї посилати до сойму, то заливаймо сойм петициями. Кожда громада, кожде товариство повинно свої жаданя і бажаня виписати в петициях і післати до сойму. А в нас так богато несповнених бажань, так богато оправданих жадань, що ми, хотївши справдї всї висказати, можемо і цїлу краєву палату ними засипати.

Отже до працї! Всї, котрі лише почувають себе синами Руси, котрі відчули ту тяжку обиду зі сторони наших загорілих сусїдів, всї, котрим лежить добро цїлого нашого народу на серцю, словом всї Русини, котрі почувають в собі чоловічу гідність. Покажім ми нашим загорілим сусїдам, що сила народу не лежить у слїпім шовінїзмі, а у піднесеню так культурного, як і економічного уровня цїлого народу.

Полїтичні вісти.

Галицкий сойм.

5-те засїданє І-ої сесиї розпочало ся о годинї пів до 11-ої перед полуднем. На тім засїданю появили ся перший раз князї церкви: Впеосвв. архієпископи: Більчевский, Шептицкий і Теодорович, та Преосьв. епископ Чехович. На порядку дневнім: а) перші читаня чотирох справоздань Видїлу краєвого, в тім числї в справі краєвої продажи соли, справозданя з предложенєм спростованого закона о охоронї лїсів і проєкту закона о бюрах посередництва працї; б) перше читанє 9 самостійних внесень посольских, в тім числї п. Козловского, в справі реґуляциї рік, п.

З обох боків.

Уривки з денника звичайного урядовця.

Написав **Василь Кравченко.**

Далї.

21. листопаду 1886 року.

Раз якось Сосновський пішов нїби то на вчення, а замість того я застав його з Любовю Борисівною саме тодї, як вони з нею сидять в гостинї на канапцї і обоє регочуть щасливі!... Біля них по шклянцї какао і бішквіт...

Скинув я оком на свого друга, а той у відповідь радо хихика до мене... Бачу по очах, що він уклепав ся! — Я хвабро підходжу до господинї — „їм її руку“!

На сей раз вона в голову мене не відцїлювала!... Хоч у серединї в мене щось нїби то й репнуло кришку, а все-ж таки, поки що сїдаю до гурту щасливий, тільки какао немає менї, ну й вибачення не просять за сеє.

То жадних від мене секретів, а зараз про щось то цїкаве шепочуть вони до себе, регочуть у двох. Тай кому-ж яке дїло до їхньої мови, адже їм весело, а вкупі з ними і я заливаюсь щасливий.

От доніро що Сосновський скоса оком повів на мене, ще щось пошептавсь з господинею і впять регочуть у двох!... Бачу, з мене сьміють ся... — замовк!

Любов Борисівна почула мою образу і ось уже сама щось дуже цїкаве шепоче менї на вушко; а з того шепотїння я хоч і нїчого не второпаю, коли-ж таки почуваю те, що в мене у серцю весело, от і хапаюсь у боки!...

— Валентине Миколайовичу, візьміть взавтра й мене до лїса, — каже восьмилїтнїй Бориско, синок господарський, лїзучи до мене на руки.

— А ти-ж мене дуже багато возив? — кажу я жартливо.

— Сїдайте на мене, я вас покатаю...

Я сїв верхи на хлопчика, погацав на ньому по хатї, а далї малий і каже:

— А з нами й мамуня поїдуть...

— Невже?! — Дивую ся весело я і знаю, що зараз Любов Борисівна і мене запросить на маївку з собою.

А господинї хоч і добре відомі мої жаданя, але їй зараз часу немає!...

Полковник, чую, десь далеко кахика, я раптом побіг до дверий, що вели до його кабінету і з того розбігу всї побачили, що я маю сказати Михайлу Кириловичу щось дуже пильне.

Кріз дверну щілину я бачу, що зараз господарь сидить на канапцї, а від сну він ще не прочумав ся... Зараз з ним говорити не можна нїяк: або балачка недоладна вийде, або в око не вцуриш — розгнїватись може...

Я всунув ся цїпки до нього в кімнату, вклонив ся з' острахом... Він замітив мене і на вітер мотнув головою... далї позяхнув, протягнув ся. Я присїв на канапі з краєчку... Мовчимо!...

Я роздушуюсь і по полковникових очах вичитую, щоб се менї для нього доладне сказати.

— Ще, кажу, пане полковнику, як вас не було у нашому полку, а полк тодї стояв у Бухарештї: у нас був охвіцер Петруха, що собі жадної реґалїї не заслужив, а охвіцери вирізали хрестика з паперу, розмалювали, написали грамоту, піднесли Петрусї нїби то від румуньского короля...

— Тепер у нас падають великі дощі... Чи ви часом не чули того, як простий нарід про се думає?... — перебив мене Михайло Кирилович.

Я хочу відмовлять на сеє, але полковник, не слухаючи мене, сам розповідає далї:

— З того, кажуть, що нїби то десь забили упиря, котрий так довго умисне затримував дощ.

— О, простий нарід дуже вірить у те, що відьми та упирі своїми чарами можуть затримувать дощі... Особливо відьми... — радо підтримую я розмову.

Слухач з просоння позяхнув у друге, а заспокоївшись, чомусь до себе кришку осьміхнув ся. З сього я постеріг, що моя мова до речи і от уже у свойому оповіданю я разом полетїв на острів Цейльон, далї — до самої Агличанки майнув! Ось уже я у Нїмця і разом же через Харків — скочив у Вятку! Полковникови очевидяче, що де-б він не повернув ся, то скрізь упирякали у спину загачують осикового кілка — хай не ходять по ночах, не мекають по сьвітї людий!... При сьому розгортаю — з чого то іменно осиковий, а не якийсь инчий кілок до сього потребуєть ся.

Слухач одно знай — мугиче, а з сього я нїяк не дізнаюсь — погано чи гарно воно в мене виходить?... Почуваю одно — дурний я на віки!.. Щоб усе-ж таки стать у його очах розумним, я ще скажу баєчку...

Полковник, кректячи, підвів ся і сплюнув у хустку.

Я замовк.

Позираю на вікна, заходить уже ніч... Прислухавсь до серця, там темно ставало! Не бачу нїчого, онїмілий повертаюсь до гурту, а зо мною пішов і полковник... Він мертво підніс до свого рота жінчину ручку... А та не цїлує його у відповідь. — Менї стало легше!

Від полковникових губів господинина ручка верталась поуз рота Сосновського; той, піймавши її, усмоктав ся з запалом! — Любов Борисівна смашно впила ся до нього у чоло!... Моя душа сама каже до громади:

— Ось, бачте, і я прилип би до тієї ручки, але малпа мішає!...“

Любов Борисівна скоса зирнула навкруги, підвелась і погасила сьвічки перед моїм носом.

— Громадо, ходїть до їдальнї, бо тут обридло сидїть, — з нудотою каже панї.

— Бувайте здорові, — відказую я погордо зверху, а в серцю стискаючи сльози!...

Ій кришку сором і от, тримаючись правою рукою за мого друга, лївою вона взяла мене під руку, веде обох нас до їдальнї.

— А може менї до дому краще піти?... — кажу я так, що тільки сама

Жардецкого в справі виданя нового закона ловецкого, пос. С. Єнджейовича в справі зміни закона о стоваришенях заробкових і господарских, та п. Шаєра в справі заснованя краєвих фабрик для бетоневих виробів і відпродаваня тих виробів селянам по цїнах продукциї; в) два справозданя Видїлу краєвого в справі побираня мит на дорогах повітових, — та г) вибір 8 членів видїлу каси щадничої у Львові.

Перед приступленем до повисшого порядку дневного відчитано вплинувші на тім засїданю або спізнені з попередного засїданя петициї, внесеня і інтерпеляциї. Між петициями находять ся також петициї: Рускої Бурси в Бережанах, о удїлене субвенциї, котру відіслано до комісиї буджетової: петициї Рави рускої о субвенцию на будову церкви, о заснованє ґімназиї о реґуляцию Буга, котрі відіслано: першу до буджетової, другу до шкільної а третю до водної комісиї.

Між внесенями заслугує на занотоване: внесенє п. Могильницкого і тов. в справі приспішеня публичних робіт з причини браку працї. Внесенє се відіслано до комісиї.

Між відчитаними інтерпеляциями находять ся також чотири інтерпеляциї руских послів, а то: три інтерпеляциї посла о. Богачевского, внесені на попереднім засїданю сойму, і нова інтерпеляция посла Старуха і тов. в справі нелюдского поведеня з службою Антона Табенцкого в Росоховатци, підгаєцкого повіта.

По відчитаню петиций, внесень і інтерпеляций приступлено до дневного порядку, а передовсїм до справоздань видїлу краєвого. Справозданє видїлу в справі продажи соли — відіслано до комісиї сільної; — справозданє в справі закона о охоронї лїсів — до комісиї лїсної; — справозданє о вибудованю нового шпиталю в Тернополи — до комісиї санїтарної; — справозданє в справі закона о бюрах посередництва працї — до осібної комісиї, ухваленої на засїданю 26. червня ad hoc і наіменованої ухвалою сойму яко комісиї для закона о бюрах посередництва працї.

З порядку наступило перше читанє самостійних внесень посольских в ч. 9, між ними важнїйші тоті, о котрих згадано на початку. Внесеня всї по мотивованю внескодавцями відіслано до відповідних комісий.

На предложенє краєвого видїлу рішено дати концесию на побиранє мит: громадї Громци в зах. Галичинї і Радї повітовій в Бучачи на дорозї Бучач-Золотий Потік.

Закінчили засїданє вибори до видїлу Каси Ощадности у Львові.

Згідно з внесенем краєвого Видїлу вибрано: д-ра Абрагама В., проф. унїв.; д-ра Ґломбіньского, проф. унїв.; д-ра Ярослава Кулачковского, дир. „Днїстра"; д-ра А. Лїлїєна, банкира; С. Незабітовского, вл. дібр; Є. Пєрожиньского, рад. вид. краєв., Івана Шульца, будівничого і д-ра З. Сковроньского, адв. кр.

Конець засїданя о год. 2. по полудни.

З краєвих соймів.

Наслїдком того, що клерикали не хотїли залишити обструкциї, сойм в країньский вчера замкнено. — Вчера відчинено сойм Тиролю. Маршалок промавляв по нїмецки і по італїйски. Так само намісник ужив обох мов краєвих. Італїйскі посли заявили, що возьмуть участь в соймових нарадах однак тілько з тим застереженєм, що справа автономії Трентіна прийде на порядок нарад. — Проєкт реформи виборчої для сойму Каринтиї відослано до комісиї. — Вчера ухвалено без дискусиї переказати проєкт виборчої реформи для стирийского сойму специяльній комісиї. — Чеські клюби соймові урадили відступити Нїмцям в комісиях по половинї мандатів. Уважають се зворотом в ческо-нїмецких відносинах до угодового їх полагодженя. Будь що будь початок сесиї заповідає ся дуже добре.

Справа автономії пол. Тиролю.

В тирольскім соймі поставив італїйский посол Бруняра нагле внесенє на вибір конституцийної комісиї, що до 8 днїв предложила би соймови проєкт закону о автономії Трентіна. — Нїмцї заявили, що годять ся з сим внесенєм під услівем задержаня єдности краю і запевненя прав нїмецкої меньшости в Трентінї. Італїйцї згодили ся на се застереженє, але жадають безуслівно: роздїлу ради шкільної краєвої на дві секциї; утвореня осібного видїлу краєвого для Трентіна, роздїлу сойму на дві національні куриї і т. и. — Внесенє нагле прийнято і відослано до комісиї.

Виборча реформа в соймі Морави.

В моравскім соймі вела ся дебата над наглим внесенєм Молодочеха Странского в справі заведеня загального, рівного, безпосередного і тайного права голосованя та знесеня клясових курий. Перший промавляв Странский. Против его внесеня виступали: феодал Хлюмецкий, протестуючи против заміру знесеня курий; Нїмець-лїберал Ґец, закидаючи, що внесенє Странского стремить до майоризациї Нїмцїв з Чехами; та Старочех Зачек, що годить ся на заведенє безпосередного, але не загального права голосованя в четвертій куриї, але противить ся загальному голосованю і знесеню курий. — Внесенє Странского відкинено. Натомість принято внесенє Зачка і відослано до комісиї.

Австро-угорске непорозумінє.

Угорска праса обговорює нотифікацию австрийского правительства що до виповідженя міжнародних трактатів на власну руку. Більшість дневників пише в тонї: з Богом Парасю! — Сель повернув уже до Будапешту, однак до Відня в тих днях не вибирає ся. Поїде тамки аж тодї, коли цїсар буде виїздити до Ішлю, аби здати справу з біжучих справ.

НОВИНКИ.

Іменованє. Рахунковий ревідент Вільгельм Телман іменований рахунковим радником і начальником рахункового відділу дирекциї почт і телеґрафів у Чернівцях.

Краєвий інспектор Омелян Попович розпочав 26. с. м. одномісячну відпустку.

З просьвітного товариства „Руска Бесїда" в Чернівцях. В часї від послїдних загальних зборів (від початку мая с. р.): 1. внесено до мінїстерства рільництва прошенє о презнанє товариству права висилати заступника до краєвої культурної ради; 2. ухвалено видати яко слїдуючу книжочку для членів оповіданє І. Карбулїцкого „Ахтемій"; 3. яко дальші книжочки для членів ухвалено друкувати ті виданя тов. „Просьвіти", котрі стосувати муть ся до потреб буковиньских селян; 4. внесено просьбу о запомогу до бук. сойму. — Слїдуюче засїданє видїлу буде в четвер, 3. липня с. р., о 7. год. веч.

Мінїстерство рільництва дало надучителеви з Опрішен Корнилови Васильовичеви на внесенє ради краєвої культури підмогу, 200 кор. на подорож до Відня і отриманє его в курсї науки пчільництва, котрий відбув ся від 2. до 15. червня с. р.

З краєвої шкільної ради. Засїданє 20. червня 1902. Річні звісти про стан ґімназий і реальних шкіл в шкільнім роцї 1900/901 приймили до відомости. — Квестию заведеня шкільного лїкаря в середних школах обговорено, а дальше ухвалено, підперти в мінїстерстві справу публичного права школи в Жадові. Далї розширили народні школи у Валесаках, Іцканах — стация, Тешівцях Лїзаврі, сьв. Ілїю на 3 клясї, в Солонци, Кіселицях, Пораках і Роґозештах на 2 клясї. — Дальше ухвалено, заложити по однїй шкільній експозитурі в околицях Падкрей і Черешенцї громами Бергомета і переміну шкільної експозитури у Вашківцах 4. липня у самостійну народну школу. — Надучителями іменовані: Николай Кожукар в Драґоештах. Іларій Вітенко у Капукімпулуй, Лев Василович у Баишештах; учительками іменовані: Катерина Чертенків в Раранчу і Василина Бурцю в Ботушанах.

Грім вдарив 19. с. м. рано в хату Івана Орчука в Раранчу і спалив єї. Шкода виносить около 240 корон.

Загальні збори філії львівского ґімнастичного тов. Сокіл в Станїславові відбудуть ся в недїлю дня 29. червня с. р. о годинї 5-ій по полудни в домі при улици Собіского ч. 28.

Теля з трома ногами мала сего місяця корова у Йойни Пістенере лїсничого в Іспасї. Теля здорове, добре ходить, а навіть скаче.

Шкільна реформа в Росиї. В правительственних часописях появив ся царский указ до мінїстра для народної осьвіти, Зенґера, який приносить нові розпорядженя в справі реформи середних і найвисших шкіл. Між иньшим мають ся позакладати бурси при середних школах в резиденцийних і ґуберніяльних містах.

З українського сьвіта.

(*З Америки. — Із житя*). Отсю відозву надіслано нам в редакцию:

„Відозва до руских кольонїстів в полудневій Америцї. Родимцї! Відгомін Ваших скарг на брак сьвящеників, учителїв і книжок відбив ся могучим вражінєм о Русь-Україну, в старім краю, о той старинезний пень, з котрого відчімхнули ся найкрасші віти, найнадійнїйші лїторости, щоби шукати лїпшої долї для себе і своїх наслїдників, щоби шукати правди вселюдскої, правди Божої, якої в старім краю від віків не стало для нашої неньки Руси-України і для єї дїтий. Домаганя Ваші приняла Русь з великим жаром і сердечностию, а то тим більше, що іменно ті жалї суть ясним і неоспоримим доказом, що ті лїторости, які від старого пня відчімхнула буря неправди, оркан лютих кривд і насильств, море недолї, нужди і слїз, цїле пекло пониженя, погорди і рабства — не пропали, не усохли в новім сьвітї, на новій земли, що они ту приняли ся не затративши любови до рідного слова, до сьвятого обряду, до рідних руско-українських дум і пісень, до того всього, що лишили нам в спадщинї наші дїди і прадїди. Жаль і туга за своїм рідним суть ясним сьвідоцтвом, що Ви не спроневірили ся своїй вітчинї, що в наших грудях лишило ся те саме серце, яке било у наших славних предків, у славних на весь сьвіт українських козаків. Розжареним желїзом пекли їх, дерли паси з живих, всаджували на палї, смажили в мідяних биках, за ребро вішали на гаку, помимо того нїхто не спроневірив ся своїй вітчинї! І Ви, дорогі родимцї, хоть перебулисьте цїле море нужди, мук і терпінь, то такой збе-

---

Любов Борисівна й бачить, як то дуже сором повинно їй бути!...

— Я вас не пущу без чаю, — сказала вона...

А з мене вже собою й досить, бо я серцем своїм учуваю, як знов моє щастє до мене вернулось!

У нас коли роблять маївку, то їдуть на неї лиш ті охвицери, що їх запросює полковниця... Полкові маївки справляють у лїсї над Богом — верст за десять від міста.

На завтра я раненько схопив ся, мерщій зодягнувсь... Сосновський ще спав. Спершу я до роти забіг, а там і до лїса майнув. Звощика з лїса зараз пустив, сам же біля річки курище розвів, бо, так собі думав, громада приїде, не буде гаянки часу — відразу варитиму кашу...

Сиджу, дожидаю і радїючи, всьміхаюсь про себе!..

Там я довгенько сидїв... та вмерли жадання мої на той час: на маївку нїхто з охвіцирів не їхав, а їсти, о нене, як дуже хотїлось! По спецї сам мусїв пішки до дому чвалати...

Того дня пообідав я дома, а в вечері мою душу тягне до Любови Борисівни, перед нею жадаю обілити себе... Коли-ж саме як я йшов до неї — по дорозї Семена спіткав, роспитавшись у нього, дізнав ся: „Панї замовили на завтра маївку справляти..." Самому за себе говорити нїяко, не йду вже до полковницї, а звертаюсь до вістового:

— Скажи, голубе, паничеви Бориску, що я не маю зараз часу, щоб заходить до них... Але скажи їм, що я їздив сьогодня до лїса, а вони мене обдурили, не приїхали... Та як казати-меш, то самій баринї не кажи про сеє нїчого... Гарния-ж і так почують, як казати-меш паничеви...

— Тошно, розумію...

— Се тобі за те, що я не дав на паску, — і я тицьнув Семенови карбованця.

На другий день недїля була, я з раня беру листовню у руки, прямую у казарми до своєї роти, поуз котру шлях простягав ся до лїса.

Ось їдуть з родиною: підполковники Котенко, Скрипка; а ще перше за них Змія полетїла з своїм чоловіком, за ними-ж — полковий адютант, казначей Книрша... підпоручники Затичка, Гнида, Карпюк, Немішай та инча мілкота, що вся назералась до „Змійшиного кодла..." До кождого з них я першим вицциплював зуби, а з сього вони мусїли запевнятись, що заздрощі тут не про нас, бо на сю маївку нас запрошено перше за них, щож — коли зараз ми гайного часу не маєм!...

А онде далеко гуде щось... То летить полковая карета!

Моя казарма була вже близько, я ускочив би в браму, та, горе, саме по дорозї попав ся менї москалик без ґудза на мундері!... — Я грізно тлумачу йому про службу!... — Той стоїть дріжачи попри мене...

Полковник замітив, радо щилить свої зуби до мене і любенько мотає головою... — Я нїби злякав ся, що не бачив його, через те і витягнув ся перед ним у струмочок — „поїдаю начальство!..."

Проти полковників Оксанка з Сославським сидїла... Але про сих остатних менї байдуже, бо он — радісний погляд Любови Борисівни, з котрого соняшний промінь розливано навкруги, ненароком зострів ся з моїми баньками... Хоч умисне ся панї власної голови не повертала до мене, дак бачу-ж — мене й досї кохають!... Той погляд сьвятий зостав ся таким доти, поки конї не відвезли його аж за місто... І досї його на собі почуваю!...

Потому вже досить іти до казармів — блукаю щасливий по містї... — А там, по обідї, понудивши кришку, знову беру листовню до рук і на сей раз вже вертаюсь з казармів... — Як наші з маївки вертались до дому, то всї вони менї кланялись нижче нїж треба, бо їм було трошки сором за себе, — вони-ж сьогодня гуляли, а я усе-ж таки служби пильную!...

Далї буде.

реглисьте те саме серце, що прагне і тужить за своїм рідним. Тому то зрадїла вся Русь-Україна, та хоть сама убога на інтелїґентних робітників, вислала нас маленький гурток, щобисьмо не дали Вам розбристи ся і затонути в морю чужих народів, щобисьмо гуртуючи Вас до купи скріпляли сили економічні, орґанїзуючи руский промисл і торговлю. А що ми не думаємо розпочинати роботу для Вас без Вас, проте уважаємо своїм першим обовязком вислухати Вашої думки, а се дасть ся осягнути через численний з'їзд мужів довірія зі всїх закутків полудневої Америки. Тож вибирайте сейчас своїх відпоручників, а такими повинні бути лишень люде письменні, розумні і статочні. День і місце з'їзду означить ся пізнїйше осібним письмом. Тимчасом з'обовязуємо всїх вибраних делеґатів, щоби зробили як найдокладнїйший спис всїх кольонїстів, та щоби ясно відповіли на всї питаня, які ставляємо на залученім друку. Сли залежить Вам, щоби забезпечити собі і своїм дїтям красшу будучність в новій вітчинї, сли дїйсно дороге Вам руске слово, сьвятий наш обряд і руска азбука, сли хочете бути справдїшними піонерами культури, сли думаєте витворити свою власну інтелїґенцию, своїх власних купцїв і ремісників, сли хочете забезпечати ся перед визиском других народів, то надїємо ся, що наш оклик не прогомонить марно, но противно розпалить Ваші серця до дїла, за яке бере ся хоть нечисленна, но поважна горстка інтелїґенциї, що причалила сюда не для наживи, не для збираня лаврів, но з любви і привязаня до свого бідного руского народу! Тож до дїла, любі родимцї! Приступіть сейчас до вибору делеґатів, а коли на з'їздї западуть які ухвали, прийміть їх з отвертими раменами, бо лишень тодї забезпечимо собі і нашим дїтям красшу будучність, сли злучимо ся в спілку, та сли запануе між всїми кольонїстами єдність, мир, любов і згода. — *Стефан Петрицкий*, Curitiba — Rua 7 de Setembro 39.

З усїх сторін.

Генрик Ібзен, як доносять до Берлина, подужав на стілько, що ходить, їздить, читає і пише. Однак сторонить від людей і нїкого не приймає у себе з виїмкою композитора Едварда Ґріґа.

Про вину праси при злочинах пише француский публицист др. Ікард. Дослїджена річ є, що люди, головно низше з'орґанїзовані, легко піддають ся суґестиї і легко поривають ся до малпованя. Се є тиічний випадок, що сензацийні убійства і самовбійства потягають за собою цїлий ряд подібних злочинів, котрі сповняють ся в той самий спосіб. Як безпосередно впливає примір, доказує та обставина, що в посїданю тих, що ті злочини наслїдують, находять ся ілюстровані часописи, в якім з'ображений такий злочин. В виду тих страшних і далекосягаючих наслїдків повинні часописи бути дуже уважні і скупо подавати такі новини. Замість сего числять ся багато часописий власне з жаждою своєї публики на сензациї і неоден репортер, що вміє історий пересадити і страшно представити, потягає річну ґажу около 50.000 франків.

Хрестини на Волинї. Житомірский „Волынь" подає з лїтописи І. Грицева обхід хрестин на Волинї оттак: Народини дитини в селяньскій сїмї обходять дуже торжественно. Селянин радісно витає нового члена сїмї, а хрестини новонародженого дитяти старає ся по можности опровадити сьвяточно. Важну ролю має тодї в сїмї селянина баба-повитуха. Она дбає про матїр, дає єї лїки і поїть горівкою. Коли прийде на сьвіт хлопець, то бабка перехрестивши его тричи, ставить на землю, бо „земля після рідної матери, друга наша матїр, яка повинна познакомити ся зі своєю дитиною". Опісля вносять до хати сніп жита і вязку сїна; сніп ставлять „на покутї" під образами, а під снопом розтелюють сїно на спомин Рождества Христового в вефлеемских яслах, до якого церкви вступає новий член. При сїм члени сїмї складають собі желаня. Опісля господар запрошує до себе кревних і сусїдів та тих, що мають бути кумами. Кождий гість приходить з дарунками, переважно з хлїбом. Коли гостї забавляють ся при заставлених столах, баба-повитуха з кумами несе дитину до церкви охрестити. По повороті з церкви куми з иньшими гостями сьпівають пісню:

Пришли-ж ми з Божого дому,
Принесли дитину,
Крищенну, молитвенну,
З Божого дому принесенну.
Кум кумі дає дитину,
Кума каже: ой, ти мій сину
Крещенний, молитвенний,
З Божого дому принесенний,
Кум куму поздоровляє,
А кума просить, щоби посїдали.

Тепер починає ся бенкет, при кінци якого бабка роздає присутним „квітку", китицю цьвітів, промовляючи притім: „мій внук і я просимо принати гостинець". Хто дістане „квітку", кладе на подану тарілку по кілька копійок і всї сьпівають:

А бабуня край стола стоїть,
Квіточки строїть,
Частує, приймує,
Всїх квіточками дарує,
Починає од начального,
Ни минає а нї жадного,
Частує, приймує,
Всїх квіточками дарує.

Крім того сьпіває ся і отся пісня:

Через двір сосни похилили ся,
Кума з кумом посварили ся.
За якое словце? За малесеньке,
За яблочко, за винесенке,
Ой, мій кумоньку,
Срібний кубоньку.
Не сварімо ся, помирімо ся,
Винним яблочком перекріймо ся,
Менї яблочко, тобі зерняшко,
Не сварімо ся, мое серденько.

———

Ой, мій кумоньку
Срібний кубоньку,
Прибудь до мене
Хоть раз в лїтї.
А в мене в лїтї
Виноград в цьвітї,
Вишнї, черешнї розпиваюця
Синї озера розливаюця,
Щука рибонька викидаеця,
Що карасї,
То для кумасї,
Що окунцї,
То для бабуньцї,
Що плотицї,
То для положницї,
Що лїночки,
То для дитоночки.

Забава тревае довго. У богатших господарів відбувають ся другого дня „похрестини" і тягнуть ся навіть по кілька днїв.

Заходи Росиї піддержувати мірність кождим способом. І так є в парку Александра в Петербурзї великий театер, що носить на собі імя царя Николая II. Сей театер утримує товариство мірности і він є одним з найбільших забавових місць. Побіч найкрасших вистав і музичних продукций є гарний ресторан, в котрім можна дістати найлїпше їджене і дуже добрі не алькоголїчні напитки майже по цїнї виробу. По сїм примірі, котрий має мати найгарнїйші скутки, мають заложити ся і по иньших більших містах подібні заклади. Найгарнїйші успіхи, по думцї правительства, принесе монїполїзацию горівки. Цїкаво, коли всїм российскім горожанам вивітрить „водка" з голови, чи не станутъ в їх лобах „неблаґонадьожні" думки загнїжджувати ся.

Всячина.

На шкілку дерев треба вибирати найлїпшу землю. Деревця на злій земли ростуть дуже нужденно і через то треба довго чекати, щоби їх можна щепити. А коли їх нащепить ся то зрази дуже тупо приймають ся. — Селяне! Єсли маєте у ваших садах старші дерева, котрі не вкусний овоч родять, то пересчепіть їх на ново, та певне не пожалуєте. Єсли самі щепити не знаєте, то найміть кого до того. Той невеликий видаток поверне ся вам в короткім часї в десятеро. Перещеплювати можна навіть і такі дерева, що вже мають 40 лїт!

Дуже приємний і здоровий напій на лїто можна собі в слїдуючий спосіб зробити. Зваріть 1 і пів кор. цукру і 7 деків имбіру в 10 лїтрах води і дайте до студини, щоби вистигло. До сего додайте дві ложки паленого цукру, соку з трох цитрин а на конець шкляночку розпущених дріжджів і вимішайте дебре. Потім зілляйте до бочівки заткайте і дайте на дві недїлї до пивницї а як викисне і очистить ся і спустіть до фляшок і заткайте добре. За других дві недїли можна пиий вже употребляти. Він є дуже здоровий, дешевий і грає як шампан.

Вино з ожин. З ожин можна досконали вино зробити а то в слїдуючий спосіб: Подушені ожини лишає ся на два дни, щоби краска з них розпустила ся. Потім видушує ся з них сок а видушки наливає ся трохи водою і видушує ся на ново. На 10 кґр. того соку дає ся 5 кґр. цукру і лишає ся, щоби викис.

Лїкер з позичок. До соку з позичок додайте таку саму часть коняку і засолодїть цукром.

Лїкер з малин. Возміть два лїтри доброго спірітусу два лїтри води 1 і пів кґр. цукру а 4 лїтри чистого соку з малин. Цукор заваріть з водою і додайте до спірітусу а потім вляйте до того сок з малин.

Лїкер з ягід. Насипте в фляшку лїсових ягід і залляйте їх коняком. Потім положіть на тепле місце а як добре натягне зцїдїть сок до другої фляшки і додайте сіруну. Сірун робить ся так: На 1 кґр. цукру дає ся пів лїтра дощівки або вивареної води і заварює ся.

———

(*Гумористичний куток*). „Куме, бійте ся Бога, а ви що робите у болотї перед корчмою?

— Що р-робю?! питаєте; збитки р-робю паршивому".

— Що за збитки?"

— „Слухайте! приходжу я до корчми та к-кажу м-мошку, д-дай г-горівки. Він правда д-дав одну, д-другу, трету, питу, десяту, а я кажу д-дай ще! А він к-каже з-заплатїть п-перше за ті, щосьте випили. А я к-кажу н-немаю. А він м-мене за плечі та н-на на двір г-гордуц в се болото. Я-я хотїв з разу встати, але д-думаю с-собі н-не-не не встану, б-буду с-сидїти в болотї, аби видїли л-люди, що за поредні ґ-ґазди заходять до сеї к-корчми. І в-видите, від к-коли сиджу т-тут, вже 15 від к-корчми завернули ся. Жид вже просить і горівку обіцяв, аби я лише встав, але н-не згулить н-не!

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

Записки із подорожи на північ Европи.

(*Далї*).

Гамерфест.

На невеличкій рівнинї півкругом під горою розстелило ся парусот деревяних приземних одно і двоповерхових домиків поперетинаних широкими гарними улицями. По серединї міста є більша площа з цвітниками і фонтаном. Кромі хорошої протестантскої церкви є тут також мала католицка церковця.

Дерев тут нема вже цїлковито, лиш в городцях коло хат суть цьвітники а також бальконы і вікна всюди прибрані в цьвіти. Богатші люди старали ся тут плекати деякі деревця, але се удаєть ся дуже трудно, бо тут майже вічна зима а земля не дуже глубоко розмерзає. Від 10. мая до 30. липня вправдї не заходить тутки сонце, однакже снїг зникає аж з початком червня і тогди начинають ся теплі а часом скварні дни. Я власне попав на таку спеку, якої і у нас рідко.

В місяци липни тут житє горить! Безлїч кораблів парусних і пароходів, найбільше российских і анґлїйских лежать в портї. З Росиї привозять муку, лен, повісма, парусні полотна, картофлї, желїзні знаряди а забирають рибу, тран, кожу з ренів, тканини і товари колоніяльні. Деякі судна з Архангельска є так ще прості, що на них нї одного желїзного цвяха нема, а рибаки і купцї їдуть на них ледоватим морем на Шпіцберґен а потім в округ Нордкапа в Гамерфест. Так безжурним о своє житє може лише российский мужик бути. У него все на устах: ничего, або наплевать! Оповідають, що раз такий кораблик заїхав в Петроград. Цар здивував ся а заразом так собі тоє сподобав, що освободив его раз на всегда від всяких пошлин (цла).

Наш пароход остановив ся на мори на котвах, ми отже всї повсїдали в лодки і на берег. Умістивши свої річи в недалекій але не дуже принадній гостинницї Ензена — є еще одна Нордполен — пішли ми головною улицею в середину города.

Наші сьпіви і веселі розмови розбудили декотрих супокійних горожан і горнжанок, тож що хвиля показували ся ясні головки в вікнах а декотрі, що ще не спали, повиходили на бальконы та цїкаво приглядали ся нашому походови. А був імпозантний, бо що найменьше сотка мужчин і женщин ішла дорогою. Оглянувши чистеньке і дуже гарне місточко, що о тім часї — була 11 година в ночи — дуже романтично ся представляє, скрутили ми на гору, куда веде прекрасно удержана доріжка з лавочками а де стрімше з сходами.

На горі Сальден є реставрация з кругольнею. Капітан з дамами зайшов в ресторан а нас кількох рушили на другу вижшу гору Tyven, щоби з відтам видїти о півночи сонце, бо з міста з поза гір не видко. По дощи було так парно і віяв легенький але так горачий вітер, що всї не могли тому надивовати ся. Тая жара віщувала щось недоброго. Не уйшли ми ще дуже далеко, як зачав кропити грубий дощ. Мали ми вправдї парасолї, але драпати ся по скалах серед уливи і громів було трохи небезпечно, тож швидкою ходою удрали до ресторана. Тимчасом такий дощ люнув, що нїм ми забігли в ресторан, промокнисьмо на скрізь. А тут місто потїхи, розради ще нас висміяли. Так то все буває.

Покріпивши ся вином і пивом зайшли ми з дамами в 2 кругольні та в саму півнїч при сьвітлї сонця, що тепер не дуже ясно сьвітило, бо небо затягло ся хмарами, а ливень не переставав, грали ми весело в круглї. Помимо дощу було все ще так парно, що мужчини поскидали маринарки та в самих сорочках шнирали великаньскими кулями. Дами очивидно так по майстерски грали, що кулї і до половини дороги не доходили, що однакже не мішало, що они все вигривали і лиш мущини мусїли за все платити. Така-то рівноправність не лиш в богоспасаемій Галилеї але навіть в Гамерфестї!

Коло першої години перестав лити дощ, тож кількох нас зійшло ся на долину в місто, та дорогою, що веде вокруг моря попід горою, пробираючи ся помежи маґазинами з рибою, та через шумячий а страшно холодний потік, зайшли ми на полуостровик Fuglnäs, що засланяє місточко від запада. По дорозї двох нас сьмілїйших скупало ся в морю. Вода при березї не глубока і на пів до другої в ночи була аж надто тепла. В потічку були би ми не видержали.

(*Далї буде.*)

Телеґрами „Буковини".

Льондон, 27. червня. Стан короля полїпшаєть ся безупинно. Король може читати і розговорювати ся. Як так далї потримає, то другого тиждня буде можна назначити день коронациї.

Харбін (в Манджуриї) 27. червня. Межи хіньскими робітниками вибухла холера. Занедужало 169 людий а померло 81.

ОПОВІЩЕНЄ.

В Панцї, (повіт Сторожинець), можна купити **ПОЛЯ** в довільній скількости дуже дешево. Цїна купна може бути сплачена в річних ратах.— Передовсїм звертає ся увагу наших рільників на се, що близших пояснень що до сего купна можуть засягнути в канцеляриї д-ра Ґольденберґа, улиця Петровича ч. 16, в Чернівцях.

Склад товарів Б. Бальтінестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахлярі коронкові і з правдивих струсьових пер, ручки перлові і з черепахи. Вахлярі Gasé, найновійший виробъ, в білих, чорних і всїх иньших барвах модних.

Рукавички: білї Glacé, шкіряні земіш і шовкові у всяких довжинах для пань і панів.

Коци до подорожи на повози і санки, а також накривала на ліжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до снїгу.

Балеві краватки: найновійшого жанра. Балеві мужиські сорочки шовкові, з Pique і батисту. Найновійші ковніри і манштети, хусточки шовкові, батистові і полотняні. Ґузики до ковнірів і шемізетові. Мужиські шкарпитки.

Ізза пізного сезону продають ся по дуже знежених цїнах всї товари кожухові, плетені, вовняні і черевики.

Найбільший вибір карнавальових товарів для панів і пань штіфлета і домові черевики: лякеровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, попелясті зі шкіри земіш.

Більші засоби на складї: перзияньскі кучми, дамскі зарукавки, чапочки, колїери і т. д. Правдива білизна Єґера: кафтаники, мужиські пончохи, шкарпитки, Chenillen Escharpes і хустки, вовняні шалї і хустки вовняні і полотняні дамскі спідницї, камаши; огрівачі пульса і литок; плетені вовняні і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дївчат і дїтий, а також футровані штіфлети. Черевики до совганки для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

Цїнник желїзних знарядів

Александра Копача

в Струтинї вижнім, почта Долина ad Стрий.

Коси з анґлїйскої твердої стали, подвійного гарту, світлі, з тонким полотном, дуже легкі, добре рубають ґірску траву. — Хто заплатить 5 кільоґрамів кіс, отримає даром одну косу і один камінь до остреня. — Родимцї! Косїть моїми косами, то найлучші в сьвітї; косячи ними, заощадите і труду й здоровля. Не дайтесь дурити жидам і їх аґентам: 50 жидівских кіс не стоять одної анґлїйскої!

Довгота кіс в центиметрах:	65	70	75	80	84	90	95	100
За одну штуку з каменем: Кор.	2·10	2·20	2·30	2·40	2·60	2·80	3·00	3·20
На 5-килеву посилку іде штук	16	15	14	13	13	13	12	12

Озубнені серпи з анґлїйскої стали, дуже добре жнуть збіже і легко перетинають, так, що не чути їх в руках. Хто замовить 20 штук, получить 2 даром. — Цїна за один серп **60** сот.

Анґлїйскі бритви з тонким полотном з найлучшої стали. За 35 мінут можна обголити і 30 найтвердїйших бород. Одна бритва по **3** і **4** кор. — Бельґійскі камені до бритв по **1** кор. і по **3** кор.

Мотики (сапи) до бараболь, кукурузи і всякої ярини, з найтвердїйшої анґлїйскої стали, не загинають ся анї в найтвердїйшій землї, штука **1** кор.

Брусаки до остреня кіс по **50** сот.

Маю також на складї **кешонкові дуже добрі** **годинники Роскопфи**, такі, яких уживають на жел. дорогах і продаю по **20** кор., а ґваранцию даю на 10 лїт.

На всяке замовлене треба прислати 2 кор. задатку, бо инакше не вишле ся. Найлучше посилати гроші переказами і на них замовляки, щоби не тратити гроший на письма і карти. — Адрес:

Александер Копач,

в Струтинї вижнім, почта Долина коло Стрия в Галичинї.

Головна і подрібна продаж

натуральних квасів алькалїчних

(Ludwigsquelle)

в Дорні-Шоянї

поручена фірмі

Стефан Ґаїна, Чернівцї, Ринок.

Ц. к. Дирекция дібр гр.-ор. релїґійного фонду.

Хто хоче мати **красні і дешеві рами** до образів най удасть ся до переплетні книг **Емілїяна Канюка**, а з певностию не ошукає ся. **Переплетня знаходить ся в Чернівцях при улици Паньскій (Herrengasse) ч. 24.**

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

КОТВИЦЯ

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї,

загально признаний знаменитий

усмирюючий лїк на втиране

по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

загально улюблений лїк

все лише в ориґінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празї.

Ріжнородні новости! Материї на меблї, стори накривала.

Вистава і отворене

ТОРГОВЛЇ КИЛИМІВ

фірми

Берцю Вендера Синів

Чернівцї, улиця Паньска ч. 9.

Найбільший вибір килимів, материй на матераци і т. д. в ріжних цїнах.

Великий склад ріжнородних Перских і Смірненьских килимів і т. и.

Після найновійшої моди

Килими сальонові,
Килими до завішаня
Килими Velour і
Килими Axminster

Для остороги!

Стара знана фірма

Берцю Вендера Сини, Чернівцї, готель Паріс

лишає ся дальше заосмотрена в великий вибір товарів.

Новости

в Килимах Odison-a
Килими з вовни
Килими з шпаґату
Килими з юти і. т. д.

Оздоби до кімнат. — Кошикові меблї, вишивані накривала матераци і т. и.

Задля сего, що не можемо тут вичислювати всї наші артикули, тому просимо Вп. П. Т. Публику,

аби зволила ласкаво заглянути до нашого новоурядженого льокалю.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Володислав Секерский**

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 72. Чернівцї, середа дня 19. червня (2. липня) 1902. р. Рочник XVIII.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

З буковиньского сойму.

Зглядом жаданя руских послів, що після загально принятого а в бук. соймі перший раз знехтованого парляментарного звичаю тільки руский клюб управнений назначувати своїх кандидатів до поодиноких комісий соймових, котрих прочі партиї обовязані вибрати, ведуть ся переговори і здає ся, що на сегоднїшнім засїданю сойму справа буде полагоджена в мирний спосіб. Зазначити належить, що рускі посли стоять непохитно при своїм первістнім жаданю.

Збори православних руских сьвященників.

В понедїлок зібрали ся на запросини послів Николая Василька і Пігуляка православні рускі сьвященники на нараду. Із 81 запрошених явили ся на зборах 53 особисто, иньші були заступлені повновластями. Предсїдателем зборів був протоєрей Іван Гнїдий із Нової-Жучки, секретарем парох Кисилевский зі Садаґури. По справозданю послів Василька і Пігуляка про положенє Русинів в церковних і полїтичних справах забрав голос протоєрей із Мамаївцїв Андрейчук. В своїй бесїдї пригадав він на меморандум руского сьвященьства в справі переслїдовань Русинів в церкві, котре подано свого часу, а котре доси не узгляднено, на письма архиепископа Гакмана, видані пос. проф. Стоцким, і завізвав руских сьвященників до однодушного поступованя. Відтак промовляли і иньші сьвященники, підносячи кривди Русинів у церковних справах, загріваючи один другого до солїдарного поступованя. Всї бесїдники говорили в повній згодї. Відтак вибрали комітет і ухвалили резолюциї, котрі держать ся поки що в тайнї. Лише тілько можна навести, що збори удїлили на внесок о. Андрійчука рускому клюбови вотум повного довіря, а окрім того на внесок о. Семанюка збори висказали послови Николаєви Василькови подяку і поважанє.

До ситуациї.

Посол др. Смаль-Стоцкий помістив в „Buk. Post“ слїдуючу заяву:

„В найновійших часах виринає консеквентно в партийних орґанах Волохів і Нїмцїв твердженє, що в бувшій соймовій більшости занимали як раз рускі посли супроти Волохів найбільше вороже становиско.

Супроти того зазначую публично, що як раз ми, Русини, були противні змаганям Нїмцїв, що належали до бувшої більшости, щоби уживати насильство супроти волоскої партиї, що була тодї в меньшости. Нашому протестови завдячити, що подібне насилє, яке поповнила теперішна більшість на однім із членів теперішної партиї, не поповнило ся тодї на волоских послах бароні Мустацї, др. Іванї Фльондорі і др. Юрієви Поповичеви.

Так само належить ся приписати нашому впливови, що в шкільних справах западали всї ухвали по попереднім порозуміню з волоскими послами, нї, так як намагала ся нїмецка сторона, против волї Волохів через ухвалу більшости.

При сїм мусить ся піднести, що вже за часів бувшої соймової більшости не всї нїмецкі посли прямували до здїйсненя повисших прямо против Волохів звернених намірів, лише та їх частина, котра завинила акт насильства 21. червня 1902.

Остаточно нехай менї буде вільно дальше зазначити, що за часів, коли Волохи без союзу з Нїмцями — в який союз они тепер увійшли — становили більшість в соймі, не дали они нїколи пірвати ся до таких насильств, яке є теперішне“.

Хлопскі стрейки в Галичинї.

Стрейковий рух зачав ся властиво в Чижикові, де властительками двора є три панї: Рольфова, Білїньска і Якубовичева, котрі платять робітника в зимі по 10—12 кр. від дорослої особи за день і так само хотїли платити в лїтї. Селяни загрозили остаточно стрейком. Тодї дїдички піднесли денну плату робітникови до 20 кр. а дївцї до 14 кр. Висше підступити благородні панї не хотїли нї крейцаря, викручуючи ся „тяжкими часами“, хоч самі жиють вигідно, гучно, бучно — понад стан. Тож від недїлї вибух у Чижикові — стрейк. На інтервенцию п. Брайтера одна з дїдичок (Якубовичева) змякла і підвисшила дневну плату пля хлопів на 35 кр., а для дївок на 25 кр. (і се зове ся „плата“!) за час від 5-ої год. рано до 9 ої в ночи (се прямо до неба вопіюче!) Другі дїдички є неповорушимі. Тож стрейк продовжає ся.

Най же тепер скажуть тії панки, що так голосять urbi et orbi о своїй miłości do ludu, чи той бідний мужик міг видихати з такої заплати? Заплата за роботу в зимі була о много меньша, а так само на весні і в осени за таку плату селяни не схотїли остаточно робити і зажадали денної заплати: для мужчини 40 кр а для женщини 25 кр. — Но дїдичі зробили донос до староства, що хлопи бунтують ся, староство — знов замість стати в обороні покривджених, вислало до села жандармів, слїдити за ініцияторами бунту.

До стрейку піпхнула хлопів не якась аґітация але нелюдский визиск, якого допускали ся пани на тамошних сїльских робітниках. Село Чижиків належить до найбіднїйших сел львівского повіту, але люди там чесні, тверезі і робучі, добрі Русини, що мають читальню „Просьвіти“ і при виборах нїколи не хрунять.

Про стрейк в сусїднім селї Глуховичах, додамо, що війта арештовано тому, бо казав, що не може дати підвод і що „стрейкувати вільно“. В Глуховичах вже спокійно. На інтервенцию п. Брайтера, державець-жид підвисшив плату: косареви на 60 кр., а дївкам на 32 кр. Селяни вернули до роботи.

Рівнож і в иньших селах львівского повіту заносить ся на стрейк, а іменно: в Гаях, де платять подібно як в Чижикові, в Миклашові, в Ляшках і Рясній рускій. Підльвівскі селяни, видко, зачинають рухати ся.

З обох боків.

Уривки з денника звичайного урядовця.

Написав **Василь Кравченко**.

Далї.

31. грудня 1888 року.

От уже рік минув потому, як Обушиха „обкрутила“ Оксанку з Сосновським, а не забаром по весїлю у полку пішла поголоска про теє, що нїби то у полковників мене не дуже то приймають... Усї охвіцери зараз-же за збільшенем або полегкістю у службі звернулись до „Змії“ і всього її „кодла“...

На образи, які менї доводилось зносити від товаришів, я мало звертав уваги, а тим часом мізкував і вихід знайшов такий: після Оксанки зосталась ґубернантка її — Ганна Тодосівна — безрідня і проста людина... Мене з нею не женили, я сам одружив ся, бо за щирість її покохав. — А Любов Борисівна за всїма хоч і сама почала чомусь „коситись“ на мене, но про те — у моєї Ганнусї на весїлї була за мамуню...

Тільки одна справа не виходила в мене з дружиною — Гануся моя з першого разу не мала охоти зрозуміти мене — вона не хотїла піклуватись коло полковницї. А все-ж таки, як самі ми з нею були, то хоч і силою, а тягну було до начальницї, з того у мене зовсїм таки легко бувало на серцю — я не замічав до себе зневаги людської і мовчав перед жінкою. Як у нас родилась Парася, то дружина засїла у хатї на завше... Ходить самому до полковників ставало нїяко, бо у них не знаходив розмови до речи,.. Товариші відвертались від мене, глузували у вічи, бо я — колишнїй докажчик...

Я довго все здержувавсь у собі, а далї, де-б яку неприємність для собе не вчув, зараз біг до дому, розсказував жінцї; а та попервах відводила мої мрії на кращий лад; але чим далї, тим більш мої муки захоплювали її, нарештї — вона страждала разом зо мною.

От завтра новий рік у людий, — усяке наровить, щоб зострітить його громадою...

Сьогодня у полковників мало не весь полк охвіцерів зібрав ся, — у північ там пити-муть шампанське, мазура гацати-муть, а ми з жінкою о девятій годинї з вечера кладемо ся спать і я, не звертаючи увагу на те, як дружина возить ся з малою, маракую про себе в голові:

— Засне жінка, а я тергну сїрника... олївець, папірки при менї, візьму тай зложу листа до колишнього друга свого — підполковника Карпи... хоч про сей лист уже нїчого не казати-му жінцї, щоб не розтручувать її ран... А лист хоч би й так можна почати:

— Високоповажаний Добродїю! „Я любив вас“, так ви сказали менї тодї, як були в мене з остатною візітою... Вибачте менї за те, що я вам не писав ще з того часу, як ви поїхали від нас...

Знайте, я вас також любив...

Аж ось коли довелось запевнитись у тому, що й справдї тілько ми з вами й обережували Михайла Кириловича та Любов Борисівну (сю сьвятую людину!) від усякої напасти...

Як були ви тут, то всяке кришечку хоч бувало й боїть ся нас, но жадне не гнївалось, бо ми працювали громадї, а сї всї людцї тільки й дбають що про себе!...

Полковник страшенно скучає за всїми!... У мене висить календарик на стїнї, що дня я власноручно відриваю листик і коли попаду в ньому байку цїкаву, то ховаю в кишеню — несу до полковника...

Друже, перед вами не криюсь, „бабське кодло“, від котрого ви мене так обережували — прилипло до Любови Борисівни... Довго робилось отак: вони липнуть до неї, а вона тільки бувало на мене зирне і те кодло разом у ростїч летїло!...

Полковничка далї по кришку втомлювалась, відбивалась злегенька від „кодла“ — воно чаділо... А зараз вони зовсїм обаранили сю сьвятую людину!... За начальницю у них відома й вам підполковниця Обушиха — „Змія“.

Вони хотять, щоб я їм покорив ся, та дзуськи, не на такого напали!

Бідна Любов Борисівна усякому їхньому слову дає віри!...

Друже, навчіть мене, що робити з ними?!

А се вам, яко правдивому другу, скажу: сьогодня уперве нас не кликано до полковників, щоб то новий рік зострічати... Що-ж, менї байдуже, а все-ж таки шкода дружини, бо хоч і обдурив я її, бо сказав — „не просили за тим, що певне, бідна Любов Борисівна кришку слабує“... Але-ж взавтра ті панї, котрі там зараз щасливі рогочуть, яхидно спитають у дружини:

— Чому мов і вона не була, бо ввесь полк танцював? — Дружина на сеє у вічи їм збреше, скаже, що дитинка в неї слабує, а зостанемось самі, то впаде на підлогу моя Гануся, зо три годинї ревти-ме невпинно!... Мене душитимуть сльози; я захочу втїшати її, а вона усю свою образу на мене зверне, скаже, що я не вмію з людьми жить.

(Бачте, я не вмію, а вона — вміє!)

На одному листку мого календарика було надруковано, що коли „відвертають ся від тебе люди, зневажуй їх“... Голубе, сиджу я самотно, зневажаю їх, а тільки побачу когось з полкової громади, до них тягне мою душу!

Я не гірший за всїх, за що-ж нас подїлили?... За що вони відпихають мене від себе?!

Зараз складаючи сього до вас листа, хочу щоб він був дуже веселий, що-б від нього і в пеклї сьміяли ся! Та де-ж мої веселії мрії подїлись; де та моя вдача, з котрої усе ходором ішло при моїй яві прилюдно?! Тяжка боротьба самому з людьми! — Гей, добрії люди, розступіть ся, поширште дорогу, я вскочу в баюру, кришку потанцюю:

Піду я гацати,
Буду присїдати,
Руками, ногами
Стану додавати!...

Вістка про чижиківский стрейк розлетіла ся скоро по сусідних селах і за приміром чижиківских і глуховичівских селян пішли зараз села: Острів, (львівск. повіту), та Дмитровичі, Звенигород і Голиславичі бобрецкого повіту. Пани, замість успокоїти селян підвисшенем плати, зачали полохати війском, жандармами і староством. Тим способом приглушено стрейк у Дмитровичах; але не вдало ся се по иньших селах.

Серед народу крайне огірчене, але і на панах дрожить шкіра. Вони знають хлопский упір, а ту сїнокоси і жнива за плечима. Тож уживають всяких можливих средств — лише не підвисшеня платнї, — аби відтягнути мужиків від стрейку. Но се не удасть ся їм так легко. Наші мужики вже прозріли і не хочуть вислугувати ся панам за пів дурно, та стають сьміло і відважно за свої права.

Онодї відвідував стрейкуючих посол Брайьер, покріпляв їх на духу, загрівав їх до супокійної витревалости, а переговори его з дотичними дїдичами не довели до жадного успіху. Повномочник кн. Сапіги в Гаях підніс робочу плату на 50 кр.. 40 кр. і 32 кр. — Иньші дїдичі тримають ся твердо старої плати 20 кр. і 14 кр. денно.

Знов-же з Перемишлянщини пишуть нам дальше про стрейк, котрий зачав ся в Куровичах, таке: „Стрейк рільничих робітників, що вибух зразу в Куровичах, охоплює і другі села в добрах ґрафа Потоцкого. Тепер розширив ся він вже на Полюхів Альфредівку і Підгайчики. — 24-го с. м. жандармерия з Курович арештувала трех полюхівских парубків і відставила їх до судового арешту в Глинанах. Однак слїдчий судия переслухавши арештованих увільнив їх з арешту. Показало ся тут, як легкодушно доконує ся у нас арештовань, що викликує тілько роз'ярене серед народу. — На двірских сїножатах в Альфредівцї працювали зразу чужі робітники під доглядом жандармериї; однак стало їм мабуть стидно при такій парадї робити конкуренцию своїм братям-селянам, бо більше на роботу не прийшли.“

З вісток про хлопскі стрейки з ріжних сторін краю можна вносити, що східна Галичина входить в нову фазу суспільної борби, що зачинає ся ширший стрейковий рух, який при відповіднім поведеню зможе обхопити цїлу східну полосу краю і бути смертоносним ударом для пануючої, шляхотскої кліки. Як з висше поданих дописий виходить, причиною стрейку є нечувано лихі условини працї і всякі иньші форми кровавого визиску людскої нужди.

Наш мужик, що доси жив майже зьвірячим житєм, бо материяльні его обставини не попускали его знести ся до сфери людского житя, хоче стати чоловіком і жити житєм чоловіка. висшим понад просте зьвіряче заспокоєне першого голоду. І в тім змаганю нашої народної маси, нашого народного пня, вся добромисляча і народолюбна інтелїґенция повинна прийти сїй масї з помічною радню і рукою, та дати тим доказ, що вона не тілько вміє одушевляти ся піснями, строями і мовою сего народу, але також має серце для его тяжких болїв, нужди і материяльного горя.

Обовязком наших патріотів, а в першій мірі наших повітових і льокальних орґанїзаций є в разї вибуху стрейку поспішити сейчас з радою і підмогою на місци, бо тілько тим способом народ побачить наглядно, що наша інтелїґенция інтересує ся ним не тілько на словах але і на дїлах. Як уміє нарід цїнити і любити тих, що вміють переймити ся его болем і заняти ся пильно его буденною долею, видко з того, що в тім селї Чижикові, львівского повіту, де з вибухом стрейку сейчас з'явив ся посол Брайтер, портрет п. Брайтера висить в читальни „Просьвіти“ в гарних рамах на почетнім місци, побіч портрету Т. Шевченка а п. Брайтер носить серед тамошних селян імя „наш тато і опікун“. Так вміє селянин цїнити того, хто справдї інтересує ся его долею, в не тілько его піснями, обрядами і мовою.

Полїтичні вісти.

Галицкий сойм.

7. засїдане галицкого сойму I. сесиї VIII. періоду дня 30. червня 1902 р.

Перед приступленем до порядку дневного відчитано ряд петиций і внесень. Між петициями відчитано також 4 петициї громад долиньского повіту о будову мосту на ріцї Сьвіча коло Княжолуки (внесені на руки посла о. Богачевского) і петицию тов. „Просьвіта“ о виплачене субвенциї за рік 1901 внесену via руский клюб на руки посла д-ра Могильницкого.

З внесень відчитано: внесене посла Гурика і тов. в справі приспішеня реґуляциї ріки Бистрицї.

З інтерпеляций відчитано між иньшими три рускі інтерпеляциї, а се: а) посла Остапчука і тов. в справі невиплаченя громадам був. циркулу Тернопіль належитостий за роботи при дорогах Підволочиска-Збараж і Броди-Тернопіль; 2) посла Остапчука і тов. в справі прилученя присїлка Адамівки до Красноселець і 3) посла д-ра Короля і тов. в справі ради громадскої в Жовкві.

На нинїшнім засїданю внесли рускі посли також інтерпеляцию в справі стрейків. В мотивах сеї довшої інтерпеляциї піднесено, що орґани правительственні дають ся уживати шляхтичам до насильного убивана стрейків замість інтервенциї задля угодового залагодженя спорів; що причиною стрейків показує ся всюди надто низька платня і визискуване сїльских робітників — що вкінци правительство повинно було заздалегідь запобічи стрейкам чи то впровадивши в дотичних повітах ріжні публичні роботи чи то впливаючи на панів в напрямі підвисшеня платнї.

Саме запитане до правительства звучить до слова:

„Які заходи (міри) думає предприняти ц. к. правительство, щоби з одної сторони споводувати підвисшене надто низької платнї сельского робітника а з другої запобічи розширюваню стрейків, котрі нищать (?) і так уже убогу сельску людність і можуть навіть евентуально довести до проливу крови?“

„Чи готово правительство зарядити докладне розслїджене причини доконаних до тепер арештовань, чи потягне до строгої одвічальности провинивші ся орґани правительства?“

Димисия намісника Терсту.

Барон Ґосс, звісний з успокоюваня великого страйку в Терстї оловом і зелїзом, має дістати димісию. Не в лїпшій памяти лишив ся він і в нас Буковинцїв, головно в нас Русинів з часів свого правлїня яко краєвий президент.

Потрійний союз відновлено.

Бюро Вольфа доносить: Нинїки підписано в Берлинї умовні грамоти що до продовженя потрійного союза: Австро-Угорщини, Німеччини і Італїї. Підписали їх: канцлер Більов іменем Німеччини, барон Шехенї, амбасадор, іменем Австро-Угорщини і амбасадор Лянца, іменем Італїї. Услівя потрійного союза остали без зміни. — Французкі дневники обговорюють відновлене потрійного союза дуже коротко і висказують думку, що сей союз стратив вже свое вороже значіне для Франциї, та має наскрізь мирний характер.

Сензацийні ревеляциї.

Reynolds-Newspaper — орґан радикалів, нападає в пристрастній статї на мінїстерство за „безличне“ туманене народу що до королївского здоровля. Ся часопись доносить, що від червня мин. року оперовано королеви тричі шию. Щоденно переполїкують королеви горло і заборонено єму курити. 3. червня с. р. мінїстри оголосили, що короля підвіяло, хоч цїле окружене короля знало правдивий стан річи. Так туманено людність. Король терпів болї. Єго піддержувано, задаючи єму морфіну. Послїдної суботи перед коронациєю болї так зросли, що задано королеви опіюм. — Мимо грізного стану роблено шалені приготованя до торжества і пихнуто тим способом тисячі людий в руїну. Коли король приїхав на коронацию до Льондону, мучив ся страшно та сейчас зімлїв і так лежав 7 годин. Сили его цїлком опустили. Температура підносила ся до незвичайної висоти а лїкарі потратили голови. Король хорий не тілько на запалене слїпої кишки, але і на рака в шиї та нирках. — По операциї 10 годин лежав без тями, поживи майже не приймає. — В середу спожив тілько дві ложки зупи. В четвер рано знов відійшов від тями. — Так звучать ревеляциї радикального орґану.

З Балкану.

Koelnische Zeitung доносить, що в Грециї арештовано многих членів македоньского комітету, що пачкували оруже до Македониї. У одного арештованого забрано много листів, в яких були донесень про доставу 25.000 карабінів і відповідної скількости амунициї та динаміту. — Альбаньский дневник „Патрія“ доносить, що альбаньскі вожди і

Рідкеє болото
Летить як золото!...
Хай лежить навкруги
В вічі всїм недругам!
Фай вони не бачать
Моїх тяжких мук;
Веселую душу
Хай бачать вони!...

Умисне читаю твори великих людцїв терпіти вони всї мене вчать!...

Після читання питаюсь у себе, — що мов я за один? — А віщун мій і каже, що я — цар над усїма, бо тільки захочу — опинюсь на паркані, з нього — на стріху вилїзти можу... а ось і димар!... — Широко навкруги можна летїти куди тільки душа твоя хоче!...

Очапаюсь, подивлюсь на себе — нема крил у мене!...

Піду до казармів, здибаю Любов Борисівну... — Колись було, кланялась вона менї і разом же осьміхалась, а тепер — анї зморгне!... Тепер її цїкавить щось дуже цїкаве те, що он попереду за верству тільки їй самій і видить!...

Коли-ж від мого низького до неї вітання їй нїкуди дїтись, то вона склонить головку немов би цариця!...

Їй байдуже, а мене тягне, щоб з другої вулицї навперейми забігти, бажаю ще раз уклонитись їй, переконати себе хочу!...

Любов Борисівна не любить капітана Заца, бо сей Німець і самого чорта не боїть ся у цїлому сьвітї. Лиш сей охвіцер з цїлого полка і зостав ся такий, що він мене не цурав ся, що з ним тепер тільки я й можу відвести свою замучену душу!...

Здибались з ними десь небудь по дорозї, про голу службу проміж нас тільки й балачки, а я все-ж таки ховав ся, щоб у здибанню з ним мене нїхто не побачив... а саме на той час Чмілиха кульгала, — ми обидва мусїли їй шапки здіймати, а панї хоч і любенько відкланялась нам, але зараз же яко мога хутчій побігла до „Змії!...“

Коли-б їхня сила, то з'їли-б мене, а так — „Змія“, Чмілиха та Згодиху візьмуть — у трох побіжить до Любови Борисівни — одна скаже, а дві підтримають, що мов я полковин — що продаю — кістки її мию на людях!... — А Любов Борисівна не схоче вклонитись при здибанню не те що менї, а вже й дружинї моїй!...

Як все се згадаю, то злість невимовна обурює замучену душу мою!...

Тепер вже я прилюдно хочу спитатись у тих самих великих людцїв-письменників: а по багато лїт, братця, кожде з вас прослужило урядовцем?... — А кому-ж з вас повернуло на пятий десяток — хто має кілька душ дїтий, а в кишенях порожно?... — А де свиний тих добути, щоб хоч по одній на кождого з нас довело ся пасти тодї, як ми у пройдисьвіти підемо?...

Отак все дурію, чекаю відповіди... Та мовчать мої други великі!... — А Найвищий і шепче менї на вушко: „аще тя кто ударить въ десную твою ланиту, обрати ему и другую: и хотящему судитися съ тобою и ризу твою взяти, отпусти ему и срачицу...“

Отче наш, іже еси... да будет воля Твоя... „не“ остави нам долги наша..., ми „не“ оставляем... бо ми чорти — чорт коли добрий, то добрий від серця, а люди добрі за ласку, за гостинець — нїколи даремне!...

Тільки-ж от і колеґа мій, капітан Чміль, дурний та хитрий, каже: „гарно правду у вічи другому казати тодї, як сам ти зверхник.“

Підвладний, обдурюй зверхника — він сее любить і тебе вважати ме за гарного!...

Усяке обдурює зверхника!...

А ласку Любови Борисівнину вернути не трудно до себе, менї-б тільки улучить хвилину та один раз по при него пробігти ся рачки... Аби раз засьміялась, то впять буде моя... — „Кодло“ певне уже їй остогидло... Однаково вона, чи полковник засьміеть ся... Адже жаден зверхник без жінки у службі нїчого не робить!...

Чомусь тільки мене дружина моя не тїшить, — ранком я скажу їй:

— Серденько, піди, повитай Любов Борисівну з Новим роком.

— Не піду, — гостро відмовить вона, — бо душа не лежить; адже там мене й досї мають за їхню ґубернантку.

— Бог з тобою, голубко, вона-ж проста, сьвятая людина!

— Бо хоче, щоб нею усяке крутило... Менї се противно!...

— Дурна ти еси! Повчилась би у „Змії“, у...

— Досить уже того, що я вдоволена твоїм розумом... Довчив ся до того, що жадного прихильного друга не маєш!...

Певне те їй не відоме, що мене скувало з капітаном Іулею: — я трунку не вживаю зрода, а раз з Іулею випили по шклянцї пива... До того я нїяк було з сим капітаном не розбалакаюсь, а то я разом почув, як те пиво стягло наші душі до купи!... Та, горе, я більше пити не можу, а за тим наші з ним душі по кришку тїкають у ростїч!... — А я все-ж таки хочу затримать друга, через те й ховаюсь від нього, щоб не набридать людинї своєю пикою, щоб те гарне враження у його голові, що по пиві з'явилось про мене й на довше там залишилось, бо як часто зострівати мусь з ним, він може де-що поганого намацать у мене... Згодом погане запанує над гарним, тодї опять я останусь один на всїм сьвітї!...

Дружино моя, з мене взірки бери! От хоч узяти тепер: я лежу у темній хатї і не бачу собі людий ворогами — брати вони всї мої... Сам я найгірший... — По дню у кождого з тих, що й досї на мене ворожо дивились, я вибачення просити му... У „Змії“ навіть і в Любов і Борисівни перепрошу ся...

Душе моя, у всякій пригодї чоловік сам собі винен, а ти в мене клята, як і жінчина, відскакувати меш від полковницї!... То знай же, я тебе силою поведу до зверхницї...

(Конець буде.)

альбаньский комітет були у султана в депутациї, з просьбою, щоби провінциї Сводар, Косово і Янїна вилучено з під турецких властий і надано їм національну автономію з ґубернатором-Альбанцем. В просьбі має бути жадане, аби тим ґубернатором став звісний претендент до альбаньского престолу Алядріо Кастріота, потомок альбаньского національного героя.

В болгарскім собранїю вніс Драґан Цанков предложене о виданю закона, заборонюючого строго учителям і учителькам належати до полїтичних партий. Коли хто з них не примінить ся до тої заборони, буде раз на все увільнений від служби. — Про аґітациї македоньского комітету пишуть до Köln. Ztg. з Атен, що в Грециї арештовано богато членів комітету, котрі перевозили оружие до Македониї. У одного з арештованих найдено письмо такого змісту: Присланих нам 17.000 карабінів не стане. До зими треба нам 25.000 карабінів і достаточну скількість муниціиї, а крім того богато динаміту, щоби висаджувати у воздух турецкі уряди і будинки.— Сербский урядовий „Дневник“ відпирає ширені деякими нїмецкими часописями вісти, немов би Сербія обиджена принятєм болгарского князя в Петербурзї, наміряла змінити свою заграничну полїтику. Сербска часопись впевнює, що до такої зміни нема нїякої причини і Сербія буде й дальше стояти по стороні Росиї в заграничній полїтицї.

Поворот бурских плїнників.

Вчера відчалив з острова св. Олени корабель, везучи до Африки 478 Бурів, що були там інтерновані анґлїйским правительством. (Телеґрама не доносить, чи є між ними ґенерал Кронье).

Розрухи в Кореї.

В Кореї вибухли розрухи звернені против Японцїв, в котрих руках находять ся цлові власти Кореї. Кількох Японцїв забито. Японьский президент при кореаньскім дворі предложив наслїдком того королеви мемориял, жадаючи реформ скарбової адмінїстрациї.

НОВИНКИ.

Із унїверситету. Правничо-історичні державні іспити починають ся 8. липня с. р.

На віче! Пригадуємо ще раз рускому буковиньскому народови так єго інтелїґенциї як міщанам і селянам, що віче скликане рускими послами, відбуде ся в понедїлок 7. с. м. Завзиваємо горячо всїх, прикладайте своїх рук, щоби се віче вийшло яко гідна манїфестация руского народу. На вічу будуть радити ся над полїтичним і економічним станом нашого народа. То-ж нїхто, гадаємо, не буде бракувати, кому лежить на серцю положенє нашого народу в краю.

Чернівска Alma mater пликає — полїтику. Она стала справдїшною mater-ню нїмецкого полїтичного товариства християньских Нїмцїв і доставляє їм послів до краєвого сойму, котрі забуваючи про свої катедри стають до диструктивної працї в краю і наносять найбільшої шкоди розвиткови краєвого населеня. При послїдних ректорских виборах зістав вибраний др. Рудольф Шаріцер. При сих виборах показало ся, що і стовпи науки не цїлком вільні від полїтичного шовінїзму. Коли вибраний проф. Пухта зрік ся свого мандаду, приходила черга на проф. др. Смаль-Стоцкого. Але єго минули не питавшись чи він прийме, чи не прийме вибір, минули і двох иньших професорів Нїмцїв, а може ті і добровільно зрекли ся в користь голови тов. християньских Нїмцїв Шаріцера. І знову здобули собі Нїмцї одно місце в соймі і знову виплив може один махер на верх. Чи прине се сенатому найбільшому науковому закладови честь і славу, се вже иньше питанє. Навіть такий унїверситет як у Відни упадає в послїднім часї із своєї наукової колишної висоти лише задля того, що там загнїздила ся полїтична зараза.

Арґументи против нашої статї „Всїм під розвагу“ приносить „Buk. Journal“ з недїлї. Він наводить місця сеї статї і додає від себе на кінци: „Тут стає річ неможлива, таж се безмежна нїсенїтниця, на яку не можна нїяк відповісти. (Ми віримо і навіть не сподївали ся розумної відповіди „В. J.“, що уміє лише брехнею воювати. — *Прим. ред.*) Сї твердженя бють історичним фактам в лице“. Се найлекший спосіб, відповідати на статї, на які і найбільше безлична брехня не допоможи відповісти.

Каса пожичкова і щаднича в Брідку оповіщує отсей свій річний обрахунок і білянс за рік 1901 ий: Приходи: Готівка з року 1900 27·07, паї 30·—, вкладки щадничі 190·—, звернені позики 10024·—, відсотки від позик 211·33, вступні вкладки 6·—, разом 10488 кор. 40 сот. Розходи: дані позики 10111·—, звернені паї 18·—, відсотки за вкладки паїв 9·92, відсотки за банк кредитовий 107·92, кошта адмінїстрацийні 70·79, стан каси в готівцї —·77, зверн. вкладки щадничі 170·— разом 10488 кор. 40 с. *Білянс.* Актива: фонд резервовий з року 1900 58·78, засіб касовий —·77, пожички 3487·—, відсотки 208·80, вписове 6·—, стан інвентаря 208·80, разом 3970 кор. 15 сот. Пасива: паї 480·—, довги: а) фонд убогий 698·—, б) фонд краєвий 2000·—, відсотки: а) за щадн. 20·36, б) банков. 107·82, відсотки за паї з р. 1899, 1900, 1901, вкладки щадничі 300·—, кошта адмінїстр. 70·79, чистий зиск 236·03, разом 3970·15 кор.

Каса пожичкова і щаднича в Кичері оповіщує свій річний обрахунок і білянс за р. 1901: Приходи: Готівка 1901 92·52, фонд резервовий 95·41, вкладки щадн. 557·43, паї 184·—, звернені пожички 2944·85, пібрані відсотки 340·86, кошта адмінїстр. 120·63, рентовий податок —·50, разом 4336·20 кор. Розходи: фонд резервовий 95·41, паї звернені 20·—, вкладки щадничі 318·82, пожички удїлені 2744·—, відсотки видані 184·40, кошта адмінїстр. 239·88, рентовий подат. —·35, дівіденди 14·40, сальдо 31./12. 1901 754·94, разом 4336.20 кор. *Білянс.* Актива: готівка 31./12. 1901 754·94, пожички 4267·33, інвентар 330·16 адмінїстрац. надвишка 16·80, разом 5369·23 кор. Пасива: фонд резервовий 95·41, паї 772·—, щадниця 606·99, кредит банковий 3450·—, зиск 444·83, разом 5369·23 кор.

Nie honorowo ale zdrowo. Під таким заголовком подає „Дїло“ ось яку новинку: Наші браця і колишні союзники з під Ґрунвальду так взяли собі до серця промову цїсаря Вільгельма, що в буковиньскім соймі получили ся з Румунами і — Нїмцями проти Русинів. Ся нова коалїция буковиньскої Польщі з панами Сведльом et Co така характеристична, що не потребує коментарів. Коли тілько можна згнобити „одвечнеґо вроґа на кресах“ — руский нарід, то польскі верховоди готові получити ся навіть з чортом, щоб свою відвічну цїль осягнути. Видко, що о польских полїтиках все можна сказати, „że się niczego nie nauczyli“ та що девізою їх поступованя як було, так є і буде принцип: „nie honorowo ale zdrowo“... Ну, та хоч на буковиньскій Руси, дасть Біг, прийде „коза до воза“ — то тодї ми вже порахуємось...

З усїх сторін.

Самоубійства вояків в Перемишли. В тїсній рурі, якою спускає ся сміте з поверха на партер найдено вояка Березницкого з 58 п. п. неживого. Такий спосіб самоубійства видав ся всїм дивним і з тої причини повстало в касарни підозрінє, що вояка замордовано, а опісля вихано трупа коміть головою в так тїсну руру, що навіть не можна було єго витягнути. В тій справі заряджено слїдство. — В 10 п. п., що стоїть залогою при ул. Добромильскій, застрілив ся 24. червня капраль того-ж полку. — В 1 компанії 18 п. п. краєвої оборони, що стоїть при ул. Тихій, повісив ся вояк в касарни 25. с. м. ранком. Денат служив від 1. цьвітня яко резервіст і мав вийти з війска з кінцем червня. Яка була безпосередна причина тих самоубійств, поки-що не знати; в кождім разї такі часті самоубійства при войску кидають темне сьвітло на відносини в нашій армії.

Монастир з корабля. В послїдних днях — як доносять тепер російскі ґазети, приїхав був до Таґанрога над Азовским морем оригінальний гість, здаєсь перший в своїм роді на цїлім сьвітї, корабель званий „Покров Пресьвятої Богородицї“. Корабель сей есть власностию монастиря св. Панталеймона на Атоньскій горі. Сей корабель то „монастир з корабля“. Капітан і цїла залога монастиря то самі черцї з Атоньскої гори і всї в чернечих ризах. Капітан, отець Герасим, есть єромонахом і носить всї відзнаки свого достоїньства. Одїж черцїв-моряків примінена трохи до їх занятя. Цїлий корабель помальований на чорно. з переду видніє ся на нїм великий хрест, а під ним есть церков, в котрій капітан і єромонах о. Герасим відправляє що дня службу Божу. Корабель пливе під турецким стягом. На корабли держать ся строго всїх постанов монастирского чина; женщинам не вільно приходити на корабель. Корабель приплив з набором сьвяченої оливи з Атоньскої гори, котру привіз для монастиря св. Панталеймона в Москві. Капітан і залога то самі Росияни. — Стілько доносять російскі ґазети. — Хто знає, чи корабель, що приїхав з набором сьвяченого „пороху і куль“ призначеного в дарунку для недалекого від Атоньскої гори міста Солуня та Македониї?!

Труп урядом позабутий. У Відни стала ся така оригінальна в своїм роді подїя. При одній з тамошних улиць мешкали разом в спільнім господарстві 50-лїтний відливальник черенок Фердинанд Малї і 48-лїтна Алойзия Шван і займали там малу комнатку, до котрої був вхід від подвіря. Обоє звістні були сусїдам яко пяницї. В четвер прийшов Малї як звичайно пяний около 10 год. вечером до дому, і сказав там до мешкаючого в тім самім домі шинкаря, що „єго стара померла“. Шинкар повідомив зараз полїцию, і ще о пів до одинайцятої в ночи прийшов полїцийний лїкар та пересьвідчив ся, що Шван померла природною смертию. Лїкар пішов, і на тім скінчило ся цїле урядоване, бо „акт“ десь закинув ся, і уряд з неуваги забув на трупа. Сусїди здивували ся немало, що труп лежить в комірчинї вже півтора доби, і нїхто не постарає ся, щоби єго наряджено або винесено до трупарнї, отже дали знов знати на полїцию. Але з полїциї знов нїхто не явив ся, а труп тимчасом лежав ще дальше через одну ніч. Через обі ті ночи спав пяний Макі впоперек на ногах помершої мимо того що в хатчинї страшно було чути трупа. Аж третого дня наконець з'явив ся міский лїкар зі слугами шпитальними, котрі забрали трупа, пяного Малїго викинули з хати, бо він не хотів уступити ся, а відтак перевели десінфекцию.

Число Русинів в цїлій Америцї виносить до 350 тисяч душ. Іменно в Сполучених Державах північної Америки поверх 250.000 руских робітників, а в західній Канадї є до 40.000 руских поселенцїв, так що в цїлій північній Америцї буде 300.000 Русинів. В полудневій Америцї буде до 50.000 Русинів. Іменно: поверх 30.000 а може й 40.000 Русинів в полудново-бразилїйскій державі Парані, а яких 10.000 розкинених по иньших державах, як Ріо Ґранде-до-Суль і Санта-Катаріна та в арґентиньскій териториї Міссіонес, як також може трохи в горячій, плянтацийній державі бразилїйскій, Сан Павльо. Там попала була частина нещасних руских еміґрантів, котрі відтак майже всї вигинули в неволи на плянтациях кави в нездоровім підсоню, оскільки не могли звідтам утїчи, пильновані наставниками-мулятами з револьвером в руцї. — Число Поляків і Русинів в Парані (зачислених до Поляків) подає проф. д. Семірадзкий в своїм справозданю до видїлу краєвого ось так: „Після урядових дат (параньских), котрі виказують значно менше число, як є в дїйсности — бо узглядняють лиш прибувших прямо з Европи — числено поселенцїв польских в Парані до р. 1889 на 12.000; в роках 1890 і 1891 прибуло 15.000 виселенцїв з Королївства польского і з Литви. В роках 1895 і 1896. — 25.000 Галичан. Урядові дати подають отже число Поляків в Парані на 52.000, число се є однак дїйсно значно висше і сьміло може бути приняте на 70.000“. — В р. 1895 і 1896 виселялись — як відомо — люди лише зі східної Галичини і то майже самі Русини, так, що ті 25.000 Галичан є що найменьше в 90% Русини. Коли-ж дочислити ще утїкачів з Сан Павльо і приблудів з иньших сусїдних станів, тай недокладність урядової статистики, як також малий приплив Русинів з пізнїйших лїт 1897—1901, дійде число параньских Русинів як-раз поверх 30.000, так як то менше-більше подає о. Кизима з Пруденгополїс (на 40.000) а не як пише курітибска „Ґазета польска“ — що найбільше 18.000. — З повисшого виходить проте, що Русинів в Парані є около 30.000, а Поляків около 40.000. (*З америк. „Свободи“*).

Синя рожа. До ботанїчного огорода в Льондонї прислано з Америки корч рожі з чудово гарними і великими синїми цьвітами. Рожу виховав один з новойорских огородників.

Посмертна † оповістка.

Вікторія Манастирска з дому Харинович, жена консисториального совітника Александра Манастирского упокоїла ся в Бозї по короткій а тяжкій недузї в Рускім-Банилові дня 29. червня 1902 в 37-ім роцї житя. В. єї п.!

Телеґрами „Буковини“.

Відень, 30. червня. Мінїстер-президент Сель прибув сегодня рано сюда із Ратот. Пополудни приймав єго цїсар, а вечером відїхав він.

Льондон, 30. червня. Король перебув досить добре днину. Біль, що походить від рани, зменьшує ся.

Константинополь, 30. червня. Тут були чотири випадки джуми.

До Вп. П. Т. Учительства.

Заряд папірнї
тов. „Рускої Бесїди“ в Чернівцях
(улиця Петровича ч. 2)
звертає увагу Вп. П. Т. Учительства на свій

СКЛАД ПРИБОРІВ
шкільних
до писаня і рисованя,

котрий доповнила найлїпшим товаром з перворядних фабрик, а що спровадила весь товар в дуже великій скількости, проте буде в змозї продавати єго по значно дешевших цїнах як де инде.

Іменно поручає: **зошити, котеси, оловцї, пера, чорнило** в ріжних красках, **бібулу, крейду, таблички, губки, лїнїї, фарби і т. п.**

Потрібні ДРУКИ шкільні на найлїпшім канцелярийнім папери, в мовах: рускій, нїмецкій і волоскій, а все те дешевше і лїпше як де инде, отже певний я, що наше Вп. П. Т. Учительство не піде шукати висше згаданих предметів у чужих, лиш удасть ся до **нашої Папірнї** „Рускої Бесїди“ а тим самим зазначить свій патріотизм, скріпить істноване сеї одинокої рускої папірнї, котра й на се заснована аби дати спромогу нашому Вп. Учительству дешевого купна, та надїлити Єго добрим товаром а що найважнїйше при більших закупнах давати значний рабат.

З глуб. пов. **В. Сєкерский,**
управитель папірнї.

На продаж!

Вигідна хата з огородом в старій Жучцї при державнім шляху, 1 км. від цукроварнї а 2 км. від електричного транваю. — Зголошувати належить ся до п. Ілї Ілюка, управителя в Кичері через Терешини.

Склад товарів Б. Бальтіжестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахлярі коронкові і з правдивих струсьових пер, ручки перлові і з черепахи. Вахлярі Gasé, найновійший вироб, в білих, чорних і всїх иньших барвах модних.

Рукавички: білї Glacé, шкіряні земіш і шовкові у всяких довжинах для пань і панів.

Коци до подорожи на повози і санки, а також накривала на лїжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до снїгу.

Балеві краватки: найновійшого жанра. Балеві мужиські сорочки шовкові, з Pique і батисту. Найновійші ковніри і маншети, хусточки шовкові, батистові і полотняні. Ґузики до ковнірів і шемізетові. Мужиські шкарпитки.

Ізза пізного сезону продають ся по дуже знежених цїнах всї товари кожухові, плетені, вовняні і черевики.

Найбільший вибір карнавальових товарів для панів і пань штіфлета і домові черевики: лакеровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, попелясті зі шкіри земіш.

Більші засоби на складї: перзияньскі кучми, дамскі зарукавки, чапочки, колїери і т. д. Правдива білизна Єґера: кафтаники, мужиські пончохи, шкарпитки, Chenillen Escharpes і хустки, вовняні шалї і хустки вовняні і полотняні дамскі спідницї, камаши; огрівачі пульса і литок; плетені вовняні і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дївчат і дїтий, а також футровані штіфлети. Черевики до совганки для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

Цїнник желїзних знарядів

Александра Копача

в Струтинї вижнім, почта Долина ad Стрий.

Коси з анґлїйскої твердої стали, подвійного гарту, світлі, з тонким полотном, дуже легкі, добре рубають гірску траву. — Хто заплатить 5 кільоґрамів кіс, отримає даром одну косу і один камінь до остреня. — Родимцї! Косїть моїми косами, то найлучші в сьвітї; косячи ними, заощадите і труду й здоровля. Не дайтесь дурити жидам і їх аґентам: 50 жидівских кіс не стоять одної анґлїйскої!

Довгота кіс в центиметрах:	65	70	75	80	84	90	95	100
За одну штуку з каменем: Кор.	2·10	2·20	2·30	2·40	2·60	2·80	3·00	3·20
На 5-килеву посилку іде штук	16	15	14	13	13	13	12	12

Озубнені серпи з анґлїйскої стали, дуже добре жнуть збіже і легко перетинають, так, що не чути їх в руках. Хто замовить 20 штук, получить 2 даром. — Цїна за один серп **60** сот.

Анґлїйскі бритви з тонким полотном з найлучшої стали. За 35 мінут можна обголити і 30 найтвердїйших бород. Одна бритва по **3** і **4** кор. — Бельґійскі камені до бритв по **1** кор. і по **3** кор.

Мотики (сапи) до бараболь, кукурузи і всякої ярини, з найтвердїйшої анґлїйскої стали, не загинають ся анї в найтвердїйшій землї, штука **1** кор.

Брусаки до остреня кіс по 50 сот.

Маю також на складї **кешонкові дуже добрі**

годинники Роскопфи, такі, яких уживають на жел. дорогах і продаю по **20** кор., а ґваранцию даю на 10 лїт.

На всяке замовлене треба прислати 2 кор. задатка, бо инакше не вишле ся. Найлучше посилати гроші переказами і на них замовляки, щоби не тратити гроший на письма і карти. — Адрес:

Александер Копач,

в Струтинї вижнім, почта Долина коло Стрия в Галичинї.

Головна і подрібна продаж

натуральних квасів алькалїчних

(Ludwigsquelle)

в Дорнї-Шоянї

поручена фірмі

Стефан Ґаїна, Чернівцї, Ринок.

Ц. к. Дирекция дібр гр.-ор. релїґійного фонду.

Хто хоче мати **красні і дешеві рами** до образів най удасть ся до переплетні книг **Емілїяна Канюка**, а з певностию не ошукає ся. **Переплетня знаходить ся в Чернівцях при улици Паньскій (Herrengasse) ч. 24,**

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї,

загально признаний знаменитий

усмирюючий лїк на втиране

по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

загально улюблений лїк

все лише в ориґінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празї.

Ріжнородні новости! Материї на меблї, стори накривала.

Вистава і отворенє

ТОРГОВЛЇ КИЛИМІВ

фірми

Берцю Вендера Синів

Чернівцї, улиця Паньска ч. 9.

Найбільший вибір килимів, материй на матераци і т. д. в ріжних цїнах.

Великий склад ріжнородних Перских і Смірненьских килимів і т. и.

Після найновійшої моди

Килими сальонові,
Килими до завішаня
Килими Velour і
Килими Axminster

Для остороги!

Стара знана фірма

Берцю Вендера Сини, Чернівцї, готель Паріс

лишає ся дальше заосмотрена в великий вибір товарів.

Новости

в Килимах Odison-а
Килими з вовни
Килими з шпаґату
Килими з юти і. т. д.

Оздоби до кімнат. — Кошикові меблї, вишивані накривала матераци і т. и.

Задля сего, що не можемо тут вичислювати всї наші артикули, тому просимо Вп. П. Т. Публику,

аби зволила ласкаво заглянути до нашого новоурядженого льокалю.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях. За редакцию відповідає Володислав Секерский

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского

Ч. 73. Чернівцї, пятниця дня 21. червня (4. липня) 1902. р. Рочник XVIII.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і недїлї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.
Редакция адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:
на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „
Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.
Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Буковиньский сойм.

(II. засїданє з дня 2. липня 1902).

Засїданє розпочало ся о годину пізнїйше, як було назначено, бо за кулїсами вели ся дальше наради партий більшости, що надармо старала ся вилїзти з болота, в яке сама влїзла, наколи рускі посли певні своєї моральної побіди вижидали спокійно, що далї буде.

Заява посла Левицкого.

Засїданє розпочало ся відчитанем петиций, а нїм приступлено до дальшого дневного порядку, забрав слово руский посол, господар Левицкий і сказав по руски ось що:

Наш найяснїйший Монарха скликав Сойм на 21. червня і того дня почали ся наради в Соймі. Я не був дома, бо від'їхав ще 18. червня до Вижницї, Кутів і Підзахарича в справах будови нашої церкви в Чорторвї. Тому не міг я на засїданю бути. Тимчасом в соймі зайшла завороха, бо наших руских послів не питали при уложеню ключа що до вибору соймових комісий. Я довідав ся про се із ґазет. а і мужики приходили до мене і скаржили ся, що в Соймі дїють ся кривди для руского народа.

Звертаю ся перше до нїмецких послів. Я знаю, що між ними є такі, що вибрав їх руский нарід, тому повинні они так поступати, щоби їх дїла були рускому народови до смаку. Перед виборами обіцюють гори і мости, а прийшло ся обіцянку сповнити, то дають голу кістку. Такі слова промовляти, менї дуже прикро, але мужики казали менї, аби взяти їх в оборону, щоби їм не дїяла ся кривда, а ту кривду треба залагодити.

Тепер звертаю ся до вірменьских послів. Они є дїдичами, мають все стичність з хлїборобами, они жиють з хлїборобів, бо ті їм поле обрабляють, правда що не за дармо, але за гроші. Ті посли повинні тримати руку з рускими послами, яких хлїбороби сюда вислали, бо инакше они нам кривду дїють.

Не менче і купецкі посли повинні вязати ся з нашими, бо мужики обрабляють землю і то, що із землї дістануть, продають купцям і купцї також жиють руским народом. Як почують наші люди, що купецкі посли ідуть проти руских, то збіжа не муть тим купцям продавати, але иньшим. Тому і купецкі посли повинні уважати, щоби нам кривда не стала ся.

Вкінци звертаю ся до Волохів, а найбільше до тих, що займають у церкві висше становище, передусїм до о. архимандрита, заступника нашого преосьв. владики Репти, Він повинен з нами мирити ся; ми повинні жити як одна родина, бо ми Русини і Волохи дїтьми православної церкви, а релїґія одна наша мати. Чогож суперечки, ми повинні о мир старати ся і йти рука в руку в згодї. — Волох і Русин ішли дорогою і найшли великий овоч, здоймили його руками і перечили ся. Волох каже, що єму належить ся цїлий овоч, а Русин каже, що єму. Тож згоди межи ними обома не було. Але надійшов третий і питає ся: „що межи вами? Я вас погоджу.“ І они оба згодили ся на се, на єго сумлїнє, Волох і Русин. Той третий, взяв овоч, облупив єго, дав одну половину лупини Волохови, другу Русинови, а овоч, що найлїпше, з'їв сам. Як бачимо, два братя зійшли ся до купи, не могли погодити ся і тому обом їм стала ся кривда. Тоті люди, яким релїґія і церква одна мати, повинні в згодї жити а не кривду одні другим робити.

Кождий посол має дбати о добро своїх виборцїв, але так, щоби із того не виходила кривда для других. Бо до Бога дві драбинї, одна на гору, друга на долину. Той, що сегодня може бути паном, той другої днини може стояти другому о ласку.

Тож як посли першого дня заподїяли рускому народови кривду, то повинні тепер справу добре залагодити. Як буде згода, то я годжу ся і приймаю вибір до комісий, як не буде згоди, то я стою з рускими послами і виборів до комісий не приймаю.

Відтак маршалок краю подає до відомости, що руский посол Зубрицкий задля тяжкої недуги не возьми участи в сїй сесиї і каже, що вибір до комісий на єго місце відбуде ся на другім засїданю.

Заява соймової більшости.

Далї заявляє посол Марін іменем нїмецкого клюбу, що більшість не хотїла насилити руских послів, бо він запрашав др. Стоцкого до наради над способом вибору комісиї. (Рускі посли кличуть: Се неправда!) Але щоби доказати, що нїмецкий клюб хоче мирної роботи і щоби усунути непорозуміня, які зайшли, нїмецкий клюб хоче порозуміти ся з рускими послами зглядом доповняючих виборів до комісий.

Посли Абрагамович і Волчиньский прилучають ся іменем своїх клюбів до сеї заяви, а послїдний ставляє внесок, аби доповняючий вибір до комісий відбув ся ще нинї, але аж по вичерпаню дневного порядку.

Посол др. Стоцкий вносить аби засїданє зараз перервано задля порозуміня партий між собою що до сего вибору, від чого зависить дальше поступованє руских послів. Сей внесок відкинено в поіменім голосованю против 7 голосів руских послів і Нїмцїв: Ланґгана, Штайнера і Штравхера. Підчас голосованя кличе Николай Василько: Скедля команда звучить: нї! Він комендант сойму! Він і відповідати ме за все! Посїм принято наглї внески на удїленє помочи громадам, що потерпіли шкоду від туч, і

наглий внесок руских послів

на удїленє почесного дару 4000 корон і подяку за усьпішну дїяльність хорому членови краєвого видїлу баронови Мустацї.

Заява руских послів.

Відтак заберає голос др. Стоцкий і каже: Висока палато! Подаю в. п. до відомости, що на приказ мого клюбу я удав ся вчера до пана маршалка і просив єго, щоби старав ся, аби те, що стало ся на засїданю 21. червня сего року, залагоджено ще перед нинїшним засїданем, бо від того залежати ме наше дальше поступованє. Ми явили ся нинї, але наради не було. Я удав ся пораз другий до пана маршалка і повторив мою прозьбу, але він сказав, що прочі партиї рішили, перед усїм дати заяву, на котру кладуть особлившу вагу. Ми чули і сю заяву, що містить в собі і одну неправду, бо я не дістав від голови нїмецкого клюбу посла Маріна анї запрошеня, анї завізваня до наради. На попереднім засїданю шепнув менї пан Скедль вже по промові і підчас засїданя: „Пан Марін хоче з вами говорити“. Так я, присягаю ся, чув і відповів: „Добре, прошу“. Думаю, що хто зі мною говорити хоче, повинен до мене прийти. Але як би воно і не було, то в словах, які пан Скедль а не пан Марін до мене сказав, нїхто не добачить запрошеня до нарад, отже заява п. Маріна містить неправду. Моїм внеском дав я прочим панам нагоду, показати добру волю. Се не стало ся і з того виходить, що панови не хотять залагодити заподїяне нам насильство. Тому маю честь в імя руского клюбу, зложити слїдуючу заяву *(читає)*:

З обох боків.

Уривки з денника звичайного урядовця.
Написав **Василь Кравченко**.

Конець.

21. цьвітня 1889 року.

Прокинувсь я сьогодня, вслухаюсь до свого серця — воно кришку щемить... Згадав і злякав ся від страху, мало не забув ся про те, що сьогодня-ж патрона Оленки Обухівни!

— Гануся, серденько, — кажу до дружини: а може-б ти пішла сьогодня до Обухів... Занесла-б цукерків...

— Туди жадного дарунка нїхто не добере, а від цукерків їх верне!... Без нас нанесуть їм такого, що за місяць не поїдять...

— То піди для годить ся... Адже кожде. йдучи сьогодня туди, радїє...

— У „Змії“ я вже була двічи підряд, а вона в мене нї разу.

— Усїм підвладним живеть ся краще тодї, як вони у зверхників за одну візиту того — у нього відбувають по десять разів.

— Яка моя зверхниця „Змія“... — Я краще вклонюсь голові нїж хвосту!

— А все-ж таки, голубко, якось би треба... Адже знаєш: у службі менчий завжди з ласки старшого їсть кавалок хлїба!...

Дружина не могла слухать мене далї, бо вона мусила бігти до кухнї, там щось зашкварчало...

Зоставшись один у покоях, я засновиґав очима по горницї і мій погляд зупинив ся на маленькому, вальненькому кошику, що на ньому лежали візітові картки. Скинувши картки, беру його до рук, денцем до гори обертаю, а там: на біленькому квиточку олївчиком написано „70 коп.“.

— За такого кошика, коли купувати його у цукернї, треба дати не менш як зо два рублї, — маракую про себе, а коли з лївого боку приписать „3 руб.“, то буде так, що нїби то сей кошик заплачений „2 руб. 70 коп.“... — До одержуваня пенсиї зосталось три днї, а зараз я маю у кишенї 2 рублї, одного хватить на мнясо, а на другого узять би фунт цукерків, якраз можна вщерть накласти сього кошика!... За „4 рублї 70 коп.“ вийде хоч куди дарунок, а особливе такій дївчинї, що їй 12-ий рік! Дешево й гарно!... У кошика бракує кришки, але се нїчого! Замість того я випрошу у цукернї мальованого папірчика... А коли той папірчик буде помнятий — дружина може вигладити. Додивлятись до мого дарунка Обухи не мати-муть часу...

— Серце, Ганусю, тай гарненький же отсей кошик! — Обережно кажу я до дружини, як вона знову увійшла до покоїв.

— Постав, постав, він і дома придатний, а там його викинуть! — Відкраяла остро дружина.

— Як сама ти біс батька зна що, то і про людий гадаєш погано.

— Вертись коло них, балї видавай, що ночи з ними репіж ся у карти — тодї єго люблять... А не з'яви ся на очи у них раз, вони зараз же на твоє місце найдуть другого, а ти пробуй тодї втиснутись на ново до їхнього гурту!

Вона не розуміла мене. Я мовчав, бо був дуже сердитий...

Дружина пішла у спальню і возить ся там з малою дитинкою, а я опять кричу:

— Галюньо, а чи богато коштує отсей килимок, що біля фортепяну лежить?

— Не руш, не руш, нїчого з того не буде: його гумення як дарила менї, то заборонила передаровувать...

Я засмутив ся... А тут, о Боже, як хочеть ся хоч кришку побути гарним у тієї, котра одна тепер усїм полком крутить! Мою душу тягне до „Змії“!

— Голубко, — знову біжу до дружини, — дайно менї ключі!...

Вона певне щось погане про мене подумала, помірила мою постать очима, мовчить!...

— Деякі документи треба дістати з комоди, — кажу я до Ганнусї байдужо.

Вона без суперечки, мовчки дає ключи до моїх рук.

Я, підскоком побіг до комоди, тихенько витягнув з неї дитячу скарбничку, вийняв з неї червінця що валяв ся там ще з христин — „на щастє малому“ від кума.

Тицьнувши золотого в кишеню, мурчучи собі під носа пісеньку, віднїс ключі дружинї... Ось-сїв, попісав... А там — умучив хвилину, як не стало дружини у хатї, хутко нового сурдута на себе надїв і шастнув тихенько на двір, тай горш — полетїв до Обухів!...

Там — москаль, радо усьміхаючись, відчинив менї двері. Я тицьнув йому піврубля і бачу: гостї усї сидять у їдальнї, а Оленка сама собі у гостинї — на фортепянї бренькає. — Відвертаючи очи від сили дарунків, що стояли скрізь у горницї, біжу до малої, цмокнув її у лоб і з поспіхом любенько сказав: — Олюньо, вибачай, правду скажу: сьогодня тобі багато понаносять дарунків. Шоб я не купив — усе буде не по твоєму! Адже краще усякі речи купувати самій?!...

— А так, — каже та кисленько, бо ще не бачить сього дарунка.

— То ось же тобі, серденько! Тільки що мій дарунок ти жадній у сьвітї людинї не кажи. І навіть мамунї не кажи! Купиш за нього сама те, що захочеш — швиденько випалив я, бо почував, що хтось за спиною підходив до нас.

Від щастя у дївчинки розжеврілись очи!...

— А ти мене не зловиш! — Уже разом жартую я з малою і назад відступаючи, злегенька пританцьовую.

— Що з вами?... Щось разом спинило мене, злегенька штовхаючи в спину...

Я кришку злякав ся, бо старій Обушисї зненацька наскочив на-ноги!... Хоч з того вона не сердить ся, а раденько, вищиливши свої роскішні зубки, задерши злегенька у гору носа, наче ловлячи ним, повітре сичала... А я вже не соромлюсь тії сили людий, що осьде на нас

В імя руского клюбу бук. краєвого сойму маю честь подати до відомости високої палати отсю заяву:

Рускі посли бук. кр. сойму зазначують, що то, що стало ся на першім засїданю вис. кр. сойму з дня 21. червня с. р., чим не-рускі соймові партиї посягнули на права послів руского народу на Буковинї в той спосіб, що против всякого парляментарного і більше як сороклїтного звичаю нашого кр. сойму не полишили нам іменоване кандидатів до соймових комісий, які припадають на нашу партию, але поставили самовільно, не порозумівши ся вперед з нами, після своєї власної думки, поодиноких із наших послів на лїсту соймових комісий; — що то є брутальним насильством зверненим против рускої нациї.

Се насильство годї анї заявами не-руских партий тут у соймі, анї тенденцийним представленем сеї подїї в не-руских ґазетах позбавити вістря зверненого проти рускої нациї на Буковинї, бо і се відповідає парляментарному звичаєви, що замір спинити посла в его парляментарній дїяльности, яка єму після конституциї пристоїть, мусить ся уважати зневагою его виборцїв, і сеї думки мусїли-б ми придержувати ся, наколиб і не розходило ся, як тут, о члена нашого клюбу, що тїшить ся безперечно так повним довірєм клюбу самого як і руского населеня Буковини.

Полїтичні обставини у краю і борба за осягнене прав які конституциєю запоручені нашому народови, роздїляли нас лїтами тут в краєвім соймі від заступників волоского народа на Буковинї, але ми можемо із задоволенєм зазначити, що і підчас послїдних трох сесий, коли румуньска партия знаходила ся у меньшости, ми зглядом способів полїтичної борби против них не нарушили нїколи парляментарного звичаю, а також нїколи не пробували переперти наші жаданя супроти них насильством. Як раз у послїднім часї здавало ся, що полїтичні обставини в краю уложать ся так, що крім питань на поли церковнім, котрих розвязка нїяк не належить до компетенциї краєвого сойму, то, що дїлить сї дві картинї і до одної віри належні нациї на Буковинї, можна буде погодити, що отже поступоване волоскої партиї на засїданю з дня 21. червня представляє ся яко крок, котрий нїяк не виходить із полїтичних обставин, а яко крок, на котрий вплинули з ворожого нам боку, котрого тенденция, аби спинити обі корінні народности краю у спільній культурній працї для добра краю, така ясна, що кождий знаток краю пізнає, відки то вийшло.

Ми не запізнаємо, що задля вирівнаня несправедливо роздїленої власти в краю, мали в нїмецких послах Буковини, а також в послах вірменьско-польскої більшої посїлости вірних і випробованих союзників, так як і вони безперечно посьвідчать, що і ми були їм безкористними союзниками, першим задля удержаня їх стану посїданя, а послїдним так в полїтично-національних як і в економічних питанях. Тим більше жалуємо, що зміна полїтичної програми бук. Нїмцїв, яку поза краєвим соймом піддержано з міродайного боку, пробила ся і в клюбі нїмецких послів краєвого сойму, і уважаємо безпідставне зірване приязних полїтичних відносин нїмецких послів до нас наслїдком нїмецкої полїтики, яку розпочав певно що не без міродайного уповажненя посол др. Скедль, а котрої вістрє звернене просто против полїтичного і культурного розвою руского народу на Буковинї.

Що посол Ґустаф Марін вибраний до сойму рускими виборцями яко наслїдник руского посла по приказу вступив до нїмецкого клюбу, суд над сим полишаємо з оправданим обуренєм всїм добромислячим мужам сеї палати.

Висказавши в сїй заяві нашу думку про насильство з 21. м. м. і про его причини явно, як се завсїгди було звичаєм нашої нациї, кінчимо єї тим, що ми заступники руского народу у бук. кр. соймі, сьвідомі того що при тім маємо перед очима не тільки права нашого народу але яко вільнодумні посли з такими-ж почуванями також і не обмежене виконуване посольских прав, котрі запоручені конституциєю і в протягу лїт виговорили ся через звичай; *покидаємо краєвий сойм доти, аж доки не стане ся не тільки нам але й населеню, яке заступаємо, повна сатисфакция.* Відповідальність за се, що релятивній більшости сего краю перешкоджено брати участь в працях краєвого заступництва, полишаємо в першій мірі тим чинникам, що покликані дбати о те, аби нїякий нарід під скиптром нашого монарха не був приневолений виключати себе від прав, які єму після конституциї пристоять.

Ексодус руских послів.

По сїм виходять рускі посли із салї, а по лицях всїх прочих видно, що такого звороту нїхто з них не сподївав ся. Маршалок висказує свій жаль про вихід руских послів, всї посли крім кількох вибігають до побічних саль, а референт відчитує справоздане про дневний порядок перед порожними лавками. Небавом перервано наради і відложено на вечер на 6. годину.

Конференция предсїдателїв клюбів.

В пятій годинї запрошено посла Стоцкого, яко голову руского клюбу і предсїдателїв всїх клюбів на нову нараду. Та й ся скінчила ся на нїчім, бо пан Скедль обставав при виключеню посла Василька від вибору до комісий, на що і Волохи і Вірмено-Поляки годили ся, на щодр. Стоцкий розуміє ся не міг пристати.

На вечірнім засїданю

сойму заявив барон Бурґіґньон, що він не впливав на хід подїй, на що противні Русинам клюби очивидно притакнули і вибрали на місце посла Зубрицкого до дотичних комісий послів Цігуляка і Левіцкого. Слїдуючи засїдане 3. с. м. рано.

Із всего видно, що вороги руск. народу запосїли ся були перше насильством, а відтак крутарством розбити руских послів, аби їх, а тим то й нас Русинів побити; та, дякуючи солїдарности, тактови і розумови наших послів ворожі заходи не удали ся. Настала хвиля дуже поважна, але не страшна, не грізна, коли руский нарід стане громадно і сьміло за своїми послами. Тому сьвятим обовязком всїх сьвідомих Русинів є подбати зі всїх сил, щоби **в понедїлок, на Івана Хрестителя** зібрали ся **на віче** тисячі руского народу й обізвали ся громом за своїх послів, за свою честь, за своє право і добро. Кличемо ще раз: На віче, на віче, на віче!

Полїтичні вісти.

Галицкий сойм.

Вчера відбули ся важні наради соймових комісий.

В комісиї для аґрарних реформ предсїдатель п. Сенковский повідомляє членів комісиї, що правительство надіслало вже уваги о проєктї до закона о рентових загородах і що справа ся буде могла вже позавтра прийти до сойму і під наради комісиї. Рівночасно пропонує щоби п. Гупку вибрати референтом тої справи.

О. Богачевский заявляє, що через мериторичне трактоване проєкту о рентових загородах змусить ся его до виступленя з комісиї, а руских послів взагалї до виступленя (сецесиї) з сойму, — причім зазначує, що руский нарід того закона нїколи не заакцептує.

В комісиї дзя орґанїзациї бюр посередництва працї закінчено ґенеральну дебату над предложенєм краєв. видїлу і більшостию 10 голосів против 5 ухвалено перейти до специяльної дискусиї.

В комісиї шкільній відчитав п. В. Л. Яворский звіт про стан нарїдних шкіл і учительских семинарий.

В наших звітах з галицких соймових засїдань нотуємо старанно і точно кождий виступ руских послів в соймі. Тут з нашого публїцистичного обовязку, так з огляду на читачів, як і з огляду на народну справу, мусимо сконстатувати ще отсї факти:

1) Минулої пятницї при розправі над буджетовою провізориєю, по промові п. Стапіньского, котрий остро критикував наших старостів і нашу полїтичну адмінїстрацию — і по відповіди намістника ґр. Пінїньского, котрий взяв в оборону адмінїстрацийні практики панів старостів і комісарів, — з руских послів нїхто не забирав госу, хоч — як довідуємо ся — на попереднім засїданю руского соймового клюбу порішено взяти участь в дискусиї над буджетовою провізориєю і виделеґувано п. д-ра Короля до виголошеня відповідної промови.

2) На вчерашнім засїданю сойму, в дискусиї над господаркою громад і повітів. в котрій забирав голос пос. Стапіньский і між иньшим сказав, що „намісництво і староства — помимо жалоб і люстраций — з полїтичних мотивів консервують лиху господарку по громадах і повітах“, — дискусиї тій нїхто з руских послів не забирав голосу.

——

В істрияньскім соймі вели ся пересправи між італїйскою більшостию а словіньско-хорватскою меншостию, щоби більшість відступила меньшости по одному мандатови в кождій комісиї. Італїйцї згодили ся на се під условинами, що: Славяни мусять в комісиї говорити по італїяньски, так само предкладати свої внесеня і що рівнож у соймі мусять говорити по італїяньски над справами, що будуть предметом комісийних розправ. Меншість відкинула послїдне услівє і компромісові пересправи розбили ся. Наслїдком того Славяни не допущено до комісиї.

Резиґнация д-ра Енґля.

Др. Енґель зложив провід молодоческого клюбу, бо обстоював думку, що заведене внутрішної ческої мови в урядах Чех треба лишити природному розвиткови річий, а натомість напирав на полагоджуване економічних справ. — Др. Енґель хотїв, аби в тій справі скликати загальну національну раду. Радикальне крило клюбу противило ся тому. Задля сего др. Енґель уступив.

Чеські кандидати у Відни.

Віденьскі Чехи скликали два віча, щоби поставити пять самостійних кандидатів до виборів на сойм краєвий.

Ческо-польскі сварки на Шлезку.

Перед державним трибуналом у Відни відбуде ся завтра розправа з причини жалоби ческих виборцїв з Домброви на Шлезку против виборів, що випали в користь Поляків.

Новинки.

Особисті вісти. В Чернівцях перебуває епископ др. Вебер із Львова і мешкає в резиденциї тутешних Єзуїтів. — Професор др. Йосиф Перкман дістав місце в ґімназиї XIII. віденьского повіту.

Іменованя в середних школах. Мінїстер просьвіти надав опорожнені місця учителїв в середних школах і так: учителеви в низшій ґімназиї в Серетї Губертови Карґлеви місце в І. ґімназиї в Чернівцях, професорови в І. ґімназиї в Чернівцях Антонови Климови місце в II. ґімназиї в Чернівцях, учителеви нїмецкої краєвої реальної школи Кремзірі Валерїянови Серфасови місце в ґімназиї у Радівцях, професорови в ґімназиї в Радівцях Николаєви Слюсарюкови в II. ґімназиї в Чернівцях, а іменувала правдивими учителями провізоричного учителя Омеляна Попескула в реальні школї лї в Чернівцях для ґімназиї тамже, суплента Аґенора Артамовича в І. ґімназиї у Чернівцях для тогож закладу; провізоричними учителями суплента др. Фелїкса Павзинґе-

---

задивились з їдальнї... Виключно улиц до господинної ручки!... Вона відцїлювала мене у голову!...

Але що менї з старої на неї я мало звертаю уваги, мене доня цїкавить!

Щоби більше підбити її до жарту — ховаюсь у старої за плечима і звідти дрочу ся з малою: ось долоня моєї лївої руки, а на нїй стоїть лїкоть правої... Це — лялька... Починаю чукикать її — на всї боки схиляю, плечима підсмикую, головою бовтаю!... Словами — думаю розжеврюю більше:

Дала менї мати корову
Та на мою бідну голову,
До корови треба рано встати,
А я люблю до полудня спати!...

— Оступи ся, мамуньо!... гі-гі! — І вітром мала полетїла за мною!...

А з їдальнї давно вже Любов Борисівна, наша сьвятая мамуня, киває, моргає до мене раденько!...

І вона відцїлювала мене!

Згода уперед усїх простягавсь цїлувати зо мною!

„Бабського кодла“ наче я нїколи не бачив!...

Звідки той реґіт щасливий з'явив ся у мене?!...

Від сьміху всї умирають за мною!...

Сьогодня вони бачили щиру, правдиву людину!...

А душа моя сама хочить сьпівать
— Дайте менї коцюбу —
Я болото розгорну, —
Будеш усї танцювать —
По черево угрузать!...
Підківами давать злому,
Бо не хочу я до дому!!!...
Люде добрі, скільки є вас у білому сьвітї
— я всїх обійму — зацїлую!!!...

М. Житомір, 1898—1900 р.

ра, асистента черновецкого університета для ґімназиї в Ляндскороні і др. Рахміела Сеґального в реальній школї того-ж закладу.

Равт. Ексц. краевий маршалок Лупул уряджує 5. с. м. равт в краевій палатї. До сего равту порозсилано вже запрошеня.

В справі нової більшости в соймі заявляє в локальних орґанах ексекутивний комітет вірменьско-польскої партиї як слїдує: „Ексекутивний комітет позволяє собі спростувати вісти, які появили ся у всїх локальних часописях і після яких посли вірменьско-польскої партиї малиб уступити до звязку сеї нової більшости, в той спосіб, що посли так як і перед тим становлять у соймі самостійний клюб і застерігають собі в будуче право повної свободи дїланя". Так само появила ся у віденьскій „Information" число 146. нотатка з Чернівцїв очивидно із польских кругів, в котрій обговорює ся теперішну ситуацию і становиско Вірмено-Поляків у соймі. Вірмено польскі посли не думали причинювати ся до насильства над рускими послами, лише хотїли дати научку Николаеви Василькови за его виступи в парляментї. Але коли рускі посли обстають так за Ник. Васильком і вимагають его вибору, то они супроти сего нїчо не мають зі своєї сторони.

Учительска справа у соймі. Меморандум звернене буковиньским учительством до міродайних чинників в краю не прогомонів без успіху. Учительскою справою почали ся і такі люди інтересувати, що відносили ся попередно зимно до сеї так важної справи. Не лише інтересувати ся нею, а також підтримувати еї. В краевім соймі внесли Янку Фльондор і товариші слїдуючий наглячий внесок: „В виду безмірно сумного стану буковиньского учительства, котрих платня уважає ся всюди і всїма цїлковито невистарчаючою, позваляють собі підписані, предложити високій палатї слїдуючий наглий внесок: Взиває ся краевий сойм, щоби він з огляду на то, що залагоджене реґуляциї платнї народних учителїв забере довший час, запобіг тимчасовим потребам учительства до того часу додатком до пенсиї, котрий має числити ся від 1. січня 1902. і з дотичним предложенем прийти іще підчас сеї сесиї перед сойм". Др. Штравхер заберав голос зараз другого дня, се є 3. с. м. в справі учительскої платнї. Нарікав що не взгляднено его дотичний внесок іще з тамтого року. Край може тимбільше тї гроші жертвувати, що побере підвисшив податок горівчаний. Коли вже галицкий ряд, що богато прогрішив ся в тім зглядї, рішив ся підвисшити платню учителїв тамошний сойм ухвалив на сю цїль кілька сот тисяч, то до такого дїла може і буковиньский сойм рішити ся.

Нарід конституцийнийної держави без заступників у соймі се тепер цїлий руский, буковиньский нарід, релятивна більшість краю. Коли в соймі рішають про найважнїйші справи, тодї примушені наші посли опускати пороги сойму, де їх з'обиджено. І не одно важне слово не почують на теперішнім соймовім засїданю від наших послів, котрі з помежи всїх найлїпше знають болячки мужицкого, головного населеня краю і взагалї всї економічні відносини в краю. Тому то і рускі посли скликують на понедїлок віче цїлого руского буковиньского народу, де они разом з ним будуть нараджувати ся над своїм положенем. І тут має наш нарід осудити, чи їх посли добре чи зле зробили. Бо наших ворогів зачинають про наш руский нарід зуби болїти і они, розуміє ся, засуджують поступок наших послів.

Віщий льотерийник. Недавно тому судили в Неаполи чоловіка, котрий радив другим за гроші, які ставити нумера льотерию, а справа ся стала случайно таки интересна, що годить ся тут еї розповісти. „Віщий", то дуже характеристична і типова фіґура межи Неапольцями; він ворожить тї числа, які вийдуть на льотериї при найблизшім тягненю. То неаби яка благодать: — скаже кождий. За маленькі гроші можна в Італїї виграти богато тисячів лїр (корон). Як звістно, ставить ся в льотериї на числа 1 до 90. Хто „трафить" два з тих нумерів (в Італїї називають то „амбо секко"), то виграє за кожду лїру 250 лїр; коли же хтось трафить три нумери (терно секко), то дістає за одну лїру 4000 лїр. Отже здавало би ся що такий віщий льотерийник, то страшенно богатий чоловік; коли він знає які вийдуть нумера, то мабуть, що тиждня забирає гроші з льотерийної каси. Тимчасом так не есть: віщий (его називають по італїяньски „лїспірато"), уміє, що правда, виворожити добре другим, але сам собі не може, звичайно як кождий той, що уміє другим радити а собі не може. Коли би він сам поставив то не виграв би. Але навіть і другим людем не сьміє він від разу сказати нумери, бо також не вийшли би; він лиш нараз стає віщим, заверне очима, задре голову до гори, зачне кидати собою і тогди говорить якісь слова, а ті котрим він віщує, мусять собі запамятати їх і зараз у всїляких єгепетских і неєгипетских сонниках вишукати відповідні нумери і поставити їх на льотерию. Розуміє ся, що віщий не віщує за дармо, а коли він сам не може виграти на льотериї, то чей зовсїм справедливо, щоби єму за его віщоване платити, бо прецї й він хоче жити, а добре віщоване то й межи братами варто бодай яких 10 л.р. А коли він часом й помилить ся, то що він тому винен? Він же хотїв як найлїпше, злого наміру не мав, то й нїхто не повинен на него нарікати або ще й позивати за обманьство. Так бодай думав собі віщий Віченцо Еспозіто і віщував як міг та доки міг, аж ось недавно запізвали его за обманьство. Він привів до суду богато сьвідків, котрі дїйстно посьвідчили, що Еспозіто їм добре вивіщував, бо они всї виграли на льотериї. Але то все не помогло. Бідного віщуна засудили на 4 недїлї арешту. Він заповів відклик від сего вироку, а відтак нараз як би щось до него приступило і він став в судї віщувати. Завертаючи очима та рокладаючи руками сказав він до судиїв: „От видите, сонце сьвітило о півночи!" Судиїв зібрала охота поставити також на льотериї; підхопили слова віщуна і вишукали в якімсь сонникy, що то мусять бути числа 8 і 10; поставили на льотерию і на диво нумери вийшли при найблизшім тягненю. Тепер питає цїлий Неаполь, як рішить справу Еспозіта висший суд.

Злодїйска зухвалість. В шинку Катна при ул. Казимирівскій у Львові приступила Мария Бульба до почтилїона Прокопа Турка і запитала его котра година. Коли Турок виймив з кишенї годинник, злодїйка вхопила его і втекла. Коли еї опісля на жадане Турка відшукано і арештовано, она зухвало перечила тому, мовби вихопила від Турка годинник і казала, що навіть не була в шинку, хоч сьвідки говорили їй до очий, що то неправда. — При ул. Пекарскій знов під ч. 16 відновляють робітники помешкане дра Дембицкого. До отвертого того помешканя, мимо того, що в другій комнатї працювали мулярі, зайшов якийсь Михайло Берсекевич, виважив двері бібліотеки і спакувавши там богато книжок забирав ся виходити з ними, коли его добачив один з мулярів і завів разом з книжками до сторожихи. Тут сказавзлодїй, що прийшов з книжками від переплетника, але скоро дра Дембицкого нема дома, то він їх не лишить. Єму повірено і пущено на волю. Аж коли злодїй пішов, спостережено, що він розбив шафу. Єго удало ся відшукати і арештувати, але зухвалий злодїй ще й на поліциї обставав при тім, що він не крав книжок лиш приніс їх від переплетника Кучабіньского.

НАУКА, ШТУКА, ЛЇТЕРАТУРА.

Лїт. Наук. Вістник. Зміст семої книжки за липнь 1902 року: „Весняні вечери", Лесь Гр.. „На старі темп", Івана Франка. „Поворот", повість Володимира Лаврівського. „Акула", оповідання Одарки Романової. „Із оповідань", О. Яблоновского: Дебют, переклад Гр. Коваленка-Коломацького. Із поезий Яна С. Махара: „Наполеон", переклад Остапа Луцького. „На новий шлях", Педаґоґа. „Михайло П. Старицький", Ів. Франка (конець). Науковілистки: V. „Вулькани", Ів. Раковского. VI. „Виклади проф. Масарика в Чікаґо", Ів. Франка. VII. „Столїтнї роковини уродин І. Ленрота" В. Хронїка і бібліоґрафія.

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

Записки із подорожи на північ Европи.

(*Далї*).

Гамерфест.

На Fyglnäs є кілька домиків і фабрика. На маленькім горбку красуєть ся грубий, круглий, гранітовий стовп з земним шаром (кулею) на верху. Є то т. з. стовп полудневий, Meridianssäule, поставлений на память поміру ґрадів через російских і скандинавских астрономів в р. 1846—1852, зачавши від Свистова над Дунаєм до Гамерфеста. На столпі така напись:

Terminus septentrionalis, arcus meridiani 25° 20' quem inde ab Oceano arctico ad fluvium Danubium usque
per Norvegiam, Sueciam et Rossiam jussu et anspiciis regis augustissimi Oscari I.
et imperatorum augustissimorum Alexandri I. atque Nikolai I.
annis MDCCCXVI. ad MDCCCLII.
conninno labore emensi sunt trium gentium geometroe.
Latitudo 70° 40' 11" 3.

Начальником помірів був астроном Струве, директор обсерваториї в Пулкові в Росиї.

Було вже коло другої години. Сонце вихилило ся з поза гір та своїм червоним світлом украсило цїлу природу. Місто купаючись в червонявім мори виглядало чудно.

Роздав ся свисток з парохода. Мусїли ми вертати, бо декотрі товариші подорожи їхали сейчас назад до дому а лише нас кільканайцять осіб лишали ся тутки, щоби поїхати малим пароходом на Нордкап. Других кільканайцять товаришів поїхало вже перед годиною в Альтенфіорд.

По 2 годинї від'їхав „Вестеролен" а ті, що остали ся, пішли до гостинницї спати.

При другім снїданю зійшли ся ми всї разом та уложили виїзд на Нордкап. Наняли малий пароход по 5 корон від особи, щоби могли по дорозї, де нам захочет ся, вступити. Перед від'їздом пішли ми ще трохи приглянути ся житю тутешних купцїв.

По улицях уганяють люде з ріжних сторін сьвіта і говорять своїми мовами, найбільше по англїйски, російски, норски, але також по нїмецки і француски. В портї безлїч лодок та малих пароходів увивають ся, що перевозять товари з великих кораблїв.

— А коли у них зима зачинаєть ся, спитав я п-и Люлї, бо она як і п-а Наґда були з острова Сенен, отже тутешні краянки.

— В вересни зачинає вже снїг падати а при кінци жовтня часом добра зима, хотяй знова часом осїнь тутки є так чудна, що люде собі нахвалити не можуть. Сюди приїзжає навіть богато людий у вересни і жовтни, щоби налюбоватись тутешною природою.

— А коли сонце заходить?

— 21 падолиста як зайде, то покажеть ся аж 11. січня а властиво аж при кінци січня, бо в тім часї тут такі бурі бувають, що не видко сонця, хотяй оно хвильку стоїть на небі.

— А щож тоди люде роблять?

— Сидять по хатах та при сьвітлї електричнім, бо тут все осьвічують електрикою, читають книжки, в касинї грають в карти, устроюють балї, а біднїйші люде, ремісники, рибаки і т. д. все собі знайдуть якесь заняте, так, що час скоро минає.

— Але то мусить бути дуже прикра така безнастанна ніч?

— Но певно, що невесела. Она би не так дала ся в знаки, коли би не ті страшні оркани, які тут бувають зимою, так що цїлими днями не мож голови з хати вихилити. Найгірше тое, що почта лиш три рази в місяць приходить тай то непевно, бо сушею з Швециї заносе снїжні не допускають післанця а з Трондем кораблї задля бурі також не виїзжають.

— А у ваших сторонах так само буває?

— Коло нас власне на Лофотах бувають найстрашнїйші бурі, і кораблї, що їх до нас заженуть вітри, мусять часом пару недїль спочивати. Ми впрочім дуже довольні з того їх нещастя, бо маєм якийсь час розривку в товаристві офіцерів.

— А який тут найбільший холод в зимі?

— До 20° доходить. Холод сам не такий страшний, лише вітри.

— Та у нас так само, кажу.

— А дерев тут нема вже цїлком?

— Є помежи горами малї низкі корчі а навіть є березовий лїсок на сїм острові але кілька кільометрів низше Гамерфеста.

Далї буде.

Телеґрами „Буковини".

Лярвик (Норвеґія), 2. червня. Тут вибух пожар і знищив пяту частину міста. Один із найбільших складів вугля згорів цїлковито. В містї панує недостача води.

Лондон, 2. червня. Бувший президент Бурів Штайн заслаб небезпечно.

До Вп. П. Т. Учительства.

Заряд папірнї
тов. „Рускої Бесїди" в Чернівцях
(улиця Петровича ч. 2)

звертає увагу Вп. П. Т. Учительства на свій

СКЛАД ПРИБОРІВ
шкільних
до писаня і рисованя,

котрий доповнила найлїпшим товаром з перворядних фабрик, а що спровадила весь товар в дуже великій скількости, проте буде в змозї продавати его по значно дешевших цїнах як де инде.

Именно поручає: **зошити, нотеси, оловцї, пера, чорнило** в ріжних красках, **бібулу, крейду, таблички, губки, лїнії, фарби і т. п.**

Потрібні друки шкільні на найлїпшім канцелярийнім папери в мовах: рускій, нїмецкій і волоскій, а все те дешевше і лїпше як де инде, отже певний я, що наше Вп. П. Т. Учительство не піде шукати висше згаданих предметів у чужих, лиш удасть ся до **нашої Папірнї** „Рускої Бесїди" а тим самим зазначить свій патріотизм, скріпить істноване сеї одинокої рускої папірнї, котра й на се заснована аби дати спромогу нашому Вп. Учительству дешевого купна, та надїлити Єго добрим товаром а що найважнїйше при більших закупнах давати значний рабат.

З глуб. пов. **В. Сєкерский**,
управитель папірнї.

На продаж!

Вигідна хата з огородом в старій Жучцї при державнім шляху, 1 км. від цукроварнї а 2 км. від електричного транваю. — Зголошувати належить ся до п. Ілї Ілюка, управителя в Кичері через Терешини.

Склад товарів Б. Бальтінестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з аль- пани і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахлярі коронкові і з правдивих струсьових пер, ручки перлові і з черепахи. Вахлярі Gasé, найновійший вироб, в білих, чорних і всїх иньших барвах модних.

Рукавички: білї Glacé, шкіряні земіш і шовкові у всяких довжинах для пань і панів.

Коци до подорожи на повози і санки, а також накривала на лїжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до снїгу.

Балеві краватки: найновійшого жанра. Балеві мужиські сорочки шовкові, з Pique і батисту. Найновійші ковніри і маншети, хусточки шовкові, батистові і полотняні. Ґузики до ковнірів і шемізетові. Мужиські шкарпитки.

Ізза пізного сезону продають ся по дуже знежених цїнах всї товари кожухові, плетені, вовняні і черевики.

Найбільший вибір карнавальових товарів для панів і пань штіфлета і домові черевики: лакеровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, понелясті зі шкіри земіш.

Більші засоби на складї: перзиняньскі кучми, дамскі зарукавки, чапочки, колїери і т. д. Правдива білизна Єґера: кафтаники, мужиські пончохи, шкарпитки, Chenillen Escharpes і хустки, вовняні шалї і хустки вовняні і полотняні дамскі спідницї, камаши; огрівачі пульса і литок; плетені вовняні і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дївчат і дїтий, а також футровані штіфлети. Черевики до совганки для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

Цїнник желїзних знарядів

Александра Копача

в Струтинї вижнім, почта Долина ad Стрий.

Коси з анґлїйскої твердої стали, подвійного гарту, світлі, з тонким полотном, дуже легкі, добре рубають гірску траву. — Хто заплатить 5 кільоґрамів кіс, отримає даром одну косу і один камінь до остреня. — Родимцї! Косїть моїми косами, то найлучші в сьвітї; косячи ними, заощадите і труду й здоровля. Не дайтесь дурити жидам і їх аґентам: 50 жидівских кіс не стоить одної анґлїйскої

Довгота кіс в центиметрах:	65	70	75	80	84	90	95	100
За одну штуку з каменем: Кор.	2·10	2·20	2·30	2·40	2·60	2·80	3·00	3·20
На 5-килеву посилку іде штук	16	15	14	13	13	13	12	12

Озубнені серпи з анґлїйскої стали, дуже добре жнуть збіже і легко перетинають, так, що не чути їх в руках. Хто замовить 20 штук, получить 2 даром. — Цїна за один серп **60** сот.

Анґлїйскі бритви з тонким полотном з найлучшої стали. За 35 мінут можна обголити і 30 найтвердїйших бород. Одна бритва по **3** і **4** кор. — Бельґійскі камені до бритв по **1** кор. і по **3** кор.

Мотики (сапи) до бараболь, кукурузи і всякої ярини, з найтвердїйшої анґлїйскої стали, не загинають ся анї в найтвердїйшій землї, штука **1** кор.

Брусаки до остреня кіс по **50** сот.

Маю також на складї **кешонкові дуже добрі**

годинники Роскопфи, такі, яких уживають на жел. дорогах і продаю по **20** кор., а ґваранцию даю на 10 лїт.

На всяке замовлене треба прислати 2 кор. задатка, бо инакше не вишле ся. Найлучше посилати гроші переказами і на них замовляки, щоби не тратити гроший на письма і карти. — Адрес:

Александер Копач,

в Струтинї вижнім, почта Долина коло Стрия в Галичинї.

Головна і подрібна продаж

натуральних квасів алькалїчних

(Ludwigsquelle)

в Дорнї-Шоянї

поручена фірмі

Стефан Ґаїна, Чернівцї, Ринок.

Ц. к. Дирекция дібр гр.-ор. релїґійного фонду.

Хто хоче мати **красні і дешеві рами** до образів най удасть ся до переплетнї книг **Емілїяна Канюка**, а з певностию не ошукає ся. Переплетня знаходить ся в Чернівцях при улици Паньскій (Herrengasse) ч. 24.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

КОТВИЦЯ

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї,

загально признаний знаменитий

усмирюючий лїк на втиранє

по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

загально улюблений лїк

все лише в ориґінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празї.

Ріжнородні новости! Материї на меблї, стори накривала.

Вистава і отворенє

ТОРГОВЛЇ КИЛИМІВ

фірми

Берцю Вендера Синів

Чернівцї, улиця Паньска ч. 9.

Найбільший вибір килимів, материй на матераци і т. д. в ріжних цїнах.

Великий склад ріжнородних Перских і Смірненьских килимів і т. и.

Після найновійшої моди

Килими сальонові,
Килими до завішаня
Килими Velour і
Килими Axminster

Для остороги!

Стара знана фірма

Берцю Вендера Сини, Чернівцї, готель Паріс

лишає ся дальше заосмотрена в великий вибір товарів.

Новости

в Килимах Odison-a
Килими з вовни
Килими з шпаґату
Килими з юти і. т. д.

Оздоби до кімнат. — Кошикові меблї, вишивані накривала матераци і т. и.

Задля сего, що не можемо тут вичислювати всї наші артикули, тому просимо Вп. П. Т. Публику,

аби зволила ласкаво заглянути до нашого новоурядженого льокалю.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Володислав Секерский**

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского

Ч. 74. Чернівцї, недїля дня 23. червня (6. липня) 1902. р. Рочник XVIII.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.
Редакция адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

До ситуациї.

На початку продовжаного о 6. годинї вечером II. засїданя з дня 2. липня забрав слово краєвий президент барон Бурґіньон і відчитав слїдуючу заяву:

„Високий сойме! Чотири пани рускі посли, котрі сегодня подали до відомости високому соймови, що не беруть участи на дальших нарадах, дали з сеї нагоди заяву, в котрій описують ті обставини, які їх змусили до сего у високім степени сумного кроку.

З сеї заяви виходить, що межи 4 рускими послами а иньшими партиями високої палати наступили такі ріжницї, на які правительство не покликане по всїм парляментарним звичаям заняти приказуючої інґеренциї.

Зазначую по друге, що я з початку заходив ся як найбільше около того, щоби впливати на зрівнанє сих ріжниць, і можу в сїм зглядї покликати ся особливо на панів предсїдателїв клюбів.

Заява дана рускими послами має в собі також і такий зворот, котрий міг би дати почин до гадки, немов би правительство шукало впливати на зміну полїтичної проґрами буковиньских Нїмцїв взагалї, а головно в неприхильнім дусї для полїтичного і культурного розвитку буковиньских Русинів, і що се мусить ся приписати впливови правительства, коли наступник руского посла, котрого вибрав руский нарід прилучив ся до клюбу нїмецких послів.

Я заявляю сим з натиском, що такого впливу не було зовсїм з моєї сторони, що я противно завсїгди заступав ся як найгорячійше за підтриманем добрих зносин між Русинами а Нїмцями. Так як я доси а також в будуче нїколи не залишу підтримувати всьо, що відповідає оправданим інтересам руского народу в Буковинї.

Я можу лише над відходом чотирох панів руских послів отверто і як найглубше жалувати, але мушу відказати оправданє якої небудь відповідальности правительства за сей їх крок.

Відтак дає пос. Калїнеску іменем волоского клюбу заяву, в якій він зазначує, що на поступ волоских послів не впливала жадна иньша сторона, анї ухвали чужих клюбів, анї правительство, а противно намагав ся краєвий президену привести всї партиї до порозуміня.

Пос. Абрагамович: Я є в сїм приємнім положеню, зазначити іменем вірмено-польского клюбу, що Є. Е. краєвий президент намагав ся, о скілько се було можливо, підтримати спокій в сїй високій палатї. Тому що Є. Е. поступала і при сїй нагодї з найбільшою обєктивностию, приносимо ми Є. Е. так як і перед тим найбільше довіріє.

Пос. Марін: Нїмецко-поступовий клюб чує ся з огляду на заяву дану рускими послами сегодня з'обовязаний, з натиском піднести, що клюб поступав в справі виборів до соймових комісий без жадного впливу, іменно без впливу правительства, а що противно оно старало ся, вирівнати противеньства. При сїм станї річий чує ся клюб спонуканий, виразити правительству своє найглубше переконанє.

Про сї заяви зазначитиб хиба ту цїкаву появу, що наколи Вірмено-Поляки висказують при тій нагодї баронови Бурґіньонови повне довірє, а Нїмцї правительству як найбільше довірє, то волоский клюб не висказує нїякого довіря. Не меньше цїкаве і те, що у всїх сих заявах говорить ся про заходи барона Бурґіньона, аби партиї погодити, котрі не мали „пожаданого“ успіху, що знов ставляє сї заходи у дивне сьвітло, коли зважити полїтичні відносини на Буковинї, особливо-ж безперечну цїлковиту зависимість наших Нїмцїв від ряду. Сеся заява видасть ся тим дивнїйшою, коли зважити, що краєве правительство, як власне довідуємо ся, запросило знов предсїдателїв всїх клюбів до нових пересправ задля полагодженя кризи. Невже-ж ситуация стала тепер лекша? Хиба що заходи примирителїв будуть щирійші як первісно...

Про крутарства нїмецкого клюбу а властиво Скедля і єго говірної труби п. Маріна сьвідчать найкрасше єго заяви. що кождого разу збували справу иньшим ликом, а наконець запечатали простою неправдою. В першій заяві сказав п. Марін, що більшість полишає собі вибір осіб з послів Русинів до комісиї. Другим разом сказав, що єго партизани не знали нїчо про істнованє руского клюбу, а відтак знов, що запрашав голову руского клюбу др. Стоцкого на нараду зглядом вибору до комісий. Супроти такого крутарства поступили рускі посли, як слїд не нявши віри запевненям п. Маріна зложенім на памятнім засїданю із середи, що більшість готова залагодити спірну справу під конець засїданя; бо на засїданю предсїдателїв клюбів, що відбуло ся безуспішно, в середу о пятій годинї, вилїзло крутарске шило з дїравого мішка славетної більшости звернене против посла Николая Василька за єго зовсїм оправданї виступи проти ворожих Русинам ґерманьских верховодів в краю, при чім однак після виразної заяви маршалка Лупула анї одним словом не обидив загалу Нїмцїв, не то нїмецкого народу. Але п. Скедльови забагло ся запанувати в краю і inde irae, відти поборюванє заступника руского народу через непарляментарне насильство, що рівняє ся вкороченю прав посольских через виключенє посла від участи в найважнїйших нарадах над долию і недолию народу, якими є власне соймові комісиї. Віримо, що ґерманьским верховодам не в смак мужна защита інтересів руского народу зі сторони посла Николая Василька, але годї щоби Русини задля красних, очий, а хочби і масненьких слів своїх ворогів добровільно зрікали ся, хочби одного свого заступника. Тому поступили собі рускі посли не тільки задля оборони осьвяченого парляментарного звичаю і конституциєю запоручених прав посольских, але й у защитї інтересів руского народу зовсїм так, як сего вимагав від них обовязок яко послів і патріотів. В сїм дїлї всї

Максим Ґорький.

Весняні мельодиї *).

(З Російского — Василь Сїмович).

В садї перед вікном моєї кімнати стрибають по безлистих вітонях акаций воробцї, та ведуть живу розмову між собою. А на гребінї стріхи сусїдньої хати сидить поважна ворона і, прислухуючи ся розмові сїрих пташків, важливо хитає головою. Тепле повітре, пересичене сонїшним сьвітлом, приносить до мене у кімнату кождий звук, і я чую повільненький, ледви чутний голос потічка, чую тихий шелест вітий, розумію, про що воркують голуби на примурку мойого вікна, і враз із повітрем вливаєть ся до моєї душі музика весни.

— Чик-чирик! — голосить старий воробець, обертаючи ся до товаришів.

— Ось і знова діждали ся ми весни... правда? Чирик-чирик!

— Фа-акт, фа-акт! — витагаючи ґраціозно шию, відзиваєть ся ворона.

Я добре знаю свого достойного птаха. Він завсїди говорить коротко і не инакше, як у потверджаючому змислї. Глухий з природи, він крім того боязький, як більша частина ворон. У суспільстві займає дуже значне становище і кождої зими обдаровує голубів якимсь добродїйством. Я й воробця знаю. З верху легкодух і навіть лїберал, але в дїйсности ся птаха хитра собі. Скаче коло ворони на вид із поважанем, але на днї душі добре знає її вартість і деколи не від того, щоби не розказати про неї дві-три пікантні історії.

А на примурку вікна молодий, чепуристий голуб горяче запевнює молоду голубку: я умру, умру з розпуки, як ти не подїлиш моєї любови зі мною.

— А знаєте, панї, чижики прилетїли! — повідомляє воробець.

— Фа-акт!

— Прилетїли і галасують, пурхають і щебечуть... Страшно неспокійні птицї. І синицї з'явили ся за ними... як завсїди... хе, хе! Вчера, знаєте, я запитав на жарт одного з них: що, голубчику, вилетїли? Відповів задиркувато... Ті птахи цїлком не мають поважаня до уряду, до званя і до суспільного становища співрозмовника. Я придворний воробець...

Но вмить за комином на даху нечайно появив ся молодий крук і напівголосно вирапортував: „Зважливо прислухуючи ся з обовязку служби, розмовам усїх зьвірів, що заселяють повітре, воду і нїдра землї і негайно слїдячи за їх поведенем, маю честь донести, що намічені чижики щебечуть про все та осьміляють ся надїяти ся на немов би скоре обновленє природи.

— Чик-чирик — крикнув воробець, неспокійно оглядаючи ся на донощика.

А ворона з одобренем похитала головою.

— Весна була вже, вже нераз була вона, — сказав воробець. — А що до обновленя цїлої природи, так се... розуміеть ся, мила річ... коли воно дїеть ся за позволенем тих сил, які мають про се знати.

— Фа-акт, — сказала ворона, окинувши співрозмовника прихильним оком.

— До того рапорту маю додати, — говорив крук далї — що намічені чижики висказували незадоволенє ізза того, що потоки, в яких вони заспокоюють свою спрагу, неначе каламутні, деякі-ж із них не сьміють навіть мріти про свободу...

— Ах, вони завсїди так! — крикнув старий воробець. — Вони се говорять задля своєї молодости, се нї трохи не небезпечне! І я був молодий і я мрів про... неї. Розуміеть ся, скромно мрів... Але опісля се перейшло. Появила ся иньша „вона“, вона більш реальна... хе, хе, хе... і знаєте, більш мила, більше потрібна для воробця... хе, хе!

— Е-гм! — роздало ся вражаюче крехтанє. На галузях липи з'явив ся дїйсний державний снїгур. Ласкаво поздоровкав ся з птахами і як стій заспеpечав ся.

— Е-к-не, замічаєте ви, панове, що в повітрі чимось пахне, га?

— Весняне повітре, ваше-ство, — сказав воробець.

А ворона тільки відвернула голову на бік і кракнула таким нїжним звуком, як блеяне вівцї.

— Ну — так... вчера за вінтом те саме казав нащадний почесний пугач... чимось, каже, пахне... А я відповідаю замітимо, понюхаємо, розберемо. Розумно, що?

— Цїлком так, ваше-ство. — Цїлком розумно, — зі шанобою згодив ся старий воробець. — Завсїди треба, ваше-ство почекати. Статецький птах завсїди чекає.

На таловик саду злетїв із неба жайворонок. Стурбований бігаючи по ньому, забуркотав:

„Усьміхом своїм гасить денниця зьвізди на небес просторах... ніч блїднїє, ніч тремтить: і мов лїд на сонцї — тає тьми нічної важкая заслона. Як то легко, як солодко спочиває серце, повнеє надїї, мріє про зустріч свободи й сьвітла...

— Що се за птах? — спитав снїгур, прижмурюючи ся.

— Жайворонок, ваше-ство, — сказав суворо крук ізза димиря.

— Поет, ваше-ство! — додав поблажливо воробець.

Снїгур скоса поглянув на поета і прохрепів:

— М... який сїрий... пройдисьвіт! Він щось плїв, здаєть ся, про сонце, свободу?

— Так, цїлком так, ваше-ство! — потвердив крук, — займаєть ся розбудженем безосновних надїй у серцях молодих птичок, ваше-ство.

— Стидко і ...глупо!

— Цїлком справедливо, ваше-ство, — обізвав ся старий воробець. — дурнота! свобода, вашество є щось неозначене і, так сказати-б незрозуміле...

---

*) Із циклю: Запрещенное — (Извѣстнѣйшая русская библіотека, Часть XVII) — Берлинъ 1902.

сьвідомі Русини одної гадки, що докаже безперечно віче руского народу на Буковині скликане на завтра.

Буковиньский сойм.

(III. засїданє з дня 3. липня 1902).

Перед початком дневного порядку зголосив ся пос. др. Штравхер до слова. Він нарікав, як ми вже писали в попереднім числї, на байдужність краевого видїлу в справі поліпшеня материяльного стану бук. учительства.

Краевий маршалок Лупул перечить сему закидови. Вина не спадає на краевий видїл. Сей інтересував ся живо сею справою і зазначив 25% додатку до пенсиї учителя. Предложеня, які мають дифинитивно уреґулювати платню учительства, прийшли перед чверть години з міністерства і краевий видїл не залишить, предложити їх високій палатї до ухвали. (Оплески!)

Пос. Ланґенган здає справоздане скарбової комісиї про приліміпар краевого фонду за рік 1902. Надвижка, котру жадає краевий видїл в ординаріюм, стоїть 256,975 к. 68 с. Цїлковита вимога в ординаріюм на рік 1902 виносить 1,757.954 к. 17 с., в екстраординаріюм 436.576 к. 42 с. против тамторічної 360.084 к. 72 с. отже підвисшка о 76.483 к. 15 с. Найвазнїйше предложене скарбової комісиї є те, що дотикають підвисшки субвенцийного фонду для райфайзеньских кас на 60.000 к. і ухвала 80.000 к, яко першої рати на відновлене краевої палати. Відтак переходить палата до ґенеральної дебати над краевим прелїмінарем на рік 1902. Перший в сїй дебатї дістав голос пос. др. Штравхер. Він скаржить ся, що сойм завсїгди скликує ся на невигідний і короткий час. Тому спішить ся з ухвалами всяких предложень, котрі не може жаден посол з увагою навіть і перечитати, бо від одного до другого засїданя нема часом навіть і 24 годин. Відтак заступники народу не можуть прийти до виконаня своєго найбільшого права, ухвали буджету, бо так правительство як і краевий видїл задоволяють ся лише буджетовою провізорию. Бесїдник вказує потому на кривду, яка дїє ся головному містови Чернівцям, котре, хоч найбільше оподатковане, посилає лише двох заступників до сойму, звертає ся потім против несправедливого оподаткованя населеня. Найбільше черезмірно носять бідаки, наколи великий капітал вільний від податків.

Пос. Абрагамович скаржить ся, що рекурси в справі податків не залагоджують в час, а проволікають ся по 4 і 5 лїт, що податок домового чиншу накладаєть ся на обекти, які взагалї не істнують, і ставить слїдуючу резолюцию: „Високий сойм ухваляє: просить ся ц. к. правительство, підставити під контролю некоректне поступоване буковиньского податкового уряду супротив податників“. Підчас дальшого ходу нарад годить ся бесїдник на пропущене в резолюциї слова „некоректного“.

Відтак відповідає краевий президент, на закиди зроблені податковому урядови і бере його в оборону.

Пос. др. Волчиньский ганить, що орґани, котрим повірено оподатковане, не мають знаня фактичних відносин. Не вірячи тому, хто виявляє свій дохід, пишут ему о двоє тілько, кілько він надав. Потім не зважають они на елементарні шкоди, під якими так страшно терпить буковиньске населене, бо нїодна ріка не зреґульована в Буковинї.

Пос. Балмош говорить по волоски. Скаржить ся, що оподатковане сьвящеників велике. Велику вагу кладуть податкові орґани на „milde Gaben“. „Я би їх дуже радо брав і за них податки оплачував, коби они лише були“.

Пос. др. Іван Флондор говорить про відволоку платнї податків для I. і II. кварталу на III. і IV. і завзиває краевий видїл, щоби дотичні ухвали скарбого заряду дало ся знати цїлому населеню оповіщованем в обох краевих мовах.

Маршалок Лупул відповідає, що сї інформациї вироблені вже в друку і незабаром вишле ся їх до всїх громад.

Пос. Теодор Флондор яко послїдний бесїдник критикує безоглядне поступоване податкових ексекуторів, просить, щоби на такі місця принемати осьвіченїйші люди і щоби краевий шеф впливав, щоби при побору податків поступало ся гуманнїйше.

По перерві засїданя о 5 годинї пополудни ухвалили прелїмінар краевого фонду за 1902 р. а також поодинокі внески і резолюцию п. Абрагамовича в другім і в третім читаню.

Пос. Ланґенган подає звіт фінансової комісиї про предложене краевого видїлу, зглядом замкненя рахунків краевого фонду за рік 1900. (Принято.)

Пос. Штайнер подає звіт фінансової комісиї про замкнене рахунків зглядом фондів, що під зарядом краевої управи. (Принято.)

Пос. Штайнер подає такий же звіт зглядом краевого фонду інвалїдів. (Принято.) Також зглядом прилїмінаря краевого фонду інвалїдів за рік 1902. (Принято.)

Пос. Богосевич подає такий звіт дотично замкненя рахунків пропінацийного фонду за рік 1900, а прелїмінаря за рік 1902. Прелїмінар пропінацийного фонду за рік 1902 має приняти ся з вимогою 1,181.976 К., покритем 1,355.894 К. і з надвижкою 173.018 К. (Принято.)

Пос. барон Юрій Василько подає такий звіт дотично замкненя рахунків приходів і видатків краевого шпиталю в Чернівцях в роцї 1900, і

пос. Юрій Балмош дотично прелїмінаря краевого шпиталю для божевільних за рік 1902, котрий має ся приняти з вимогою і покритем 98.420 кор. 30 сот, (Принято.)

Пос. барон Юрій Василько подає звіт соймової комісиї фінансової про предложене краевого видїлу з внеском, щоби дати субвенцию річно 2400 кор. на роки 1902, 1903 і 1904 для рільничого повітового товариства в Сучаві для отриманя заснованої ним садівничої і виноградної школи. (Принято).

По вичерпаню дневного порядку зголосили ся посли Скедль і Марін до фактичного спростованя того, що заявили рускі посли. Сї спростованя обговоремо в другім числї.

Полїтичні вісти.

Галицкий сойм.

(Засїданє з дня 2. липня 1902.)

Відчитано внесеня та інтерпеляциї: пос. Кремпи, пос. Шаєра в справі вільної торговлї безрогами і худобою в Галичинї; пос. Вітославского в справі реґуляциї Прута, Черемоша, Роци і Ясїлки; пос. Старуха в справі зміни конкуренцийного закона. Маршалок удїляє кількадневних урльопів трем послам. Пос. Ґараніх мотивує своє внесене в справі достав для армії і ріжних пільг для населеня в цїли злагодженя тягарів з військового обовязки; пос. кс. Вільчкевич внесене в справі піднесеня і охорони садівництва; пос. Ст. Єнджейович обговорює справу піднесеня годівлї коний через підвисшене цїни за ремонти; ректор Дзєслевский мотивує внесене з візванем до правительства, щоби законодатно управильнило вивлащуване задля будови удержаня електричних проводів. Пос. Стапіньский обговорює своє внесене про виборчу реформу в напрямі загального голосованя. Се внесене, так як і всї иньші відіслано до комісиї і то адмінїстрацийної, де очивидно справа загального, безпосередного голосованя перепаде; вкінци посол Мойса мотивував своє внесене о заложене солянкових купелий при салїнах. По залагодженю кілька петицийних справ, які переказано краєвому видїлови та доповняючім виборі пос. Ротера до промислової комісиї полагоджено дневний порядок о 1. год. пополудни.

Австро-угорскі непорозуміня.

Торговельна палата в Сольногородї ухвалила висказати д-рови Керберови подяку і признане за охорону австрийского промислу в угодових переспрах. — Цїсар прибув до Ішля. Перед виїздом з Відня, був у цїсаря на авдиенциї др. Кербер. — В найблизших днях приїдуть до Відня угорскі мінїстри: Люкач, Дараній і Лянґ для веденя переспрах з австрийскими мінїстрами в справі автономії цлової.

Антіавстрийскі демонстрациї на Угорщинї.

Задля деґрадациї одного резервового офіцира спільної армії за приналежність до „партиї независимости“ (Кошута) прийшло в Великім Варадинї до значних антіавстрийских демонстраций. 15 тисячна товпа демонструвала улицями і перед мешканем командуючого. Виступило військо. Слїдуючого дня демонстрациї повторили ся. Кричано: „Проч з Австриєю! Проч з австрийскими салдатами! Проч з Gott erhalte!“

Полїтичний двобій.

Всенїмецкий посол Берґер бив ся онодї на шаблї з адвокатом Мільвертом з Кромсу задля полїтичної суперечки. Др. Мільверт ранений в двох місцях в голову, а Берґер стратив цїлком праве ухо.

Хороба короля Едварда.

Король має ся — після урядових бюлетинів — лїпше так, що можна его вважати реконвалесцентом. Однак полежить у ліжку ще з три тижнї. Потім поїде на морский воздух, на остров Wighs de Cowes. Король говорить з родиною, однак не богато, бо мучить ся. Доглядає его трех лїкарів. — Коронация відбуде ся мабуть у вересни, однак о много тихше, нїж мала відбути ся тепер. Цїла вага коронациї буде лежати в релїґійній церемонії. — В суботу відбудуть ся в Лондонї публичні бенкети на пів мілїона вбогих. На бенкетах появлять ся: льорд-майор Лондону і бурмістри дїльниць в товаристві радних. Карта потрав для сего бенкету така: паштети з бефштиків, телятина, пирки, шинка, ярина, овочі, торти, масло і сири. Крім того 1.500 усяких штукарів та кількадесять орхестр будуть забавляти пируючу бідноту.

Італїйский король в Берлїнї і Петербурзї.

Римскі часописи доносять, що король Емануїл має 9. липня вибрати ся в товаристві мінїстра заграничних справ, Прінетіого, до Берлїна, а потім до Петербурга. Королева не поїде з причини поважного стану, в якім як раз находить ся.

З жовтого Орієнту.

Times доносить з Пекіну, що анґлїйско-француский синдикат узискав концесиї на ведене 85-и копалень в Спанї протягом 60 років. Згаданї копальнї посїдають безмежну вартість. — В Китаю і Японї прокинула ся холера. — Між Францією і Сиямом заносить ся на конфлїкт з причини обсадженя сиямским войском спірної териториї між Сиямом і Анамом, против чого французке правительство заложило своє veto. Сиям числить на підмогу Анґлїї і Япону. — Відділи французкі, нїмецкі і японьскі дістали наказ підпомагати китайскі війска в борбі з бунтівниками в провінциї Кічу.

НОВИНКИ.

На віче. Ще раз звертаємо ся до всеї рускої буковиньскої інтелїґенциї з пригадкою, що народне віче відбуде ся завтра. Наші посли з єдностию, рішучостию свого дїланя і з відважностию прямували до побіди ворога; від нашої інтелїґенциї і єї таких самих прикмет залежить цїлковите довершене сеї побіди. Наші посли просьвітили нам своїм поступованем дорогу, куда маємо прямувати і яким способом по тій дорозї прямувати. То-ж добре маймо на увазї, що нам, головно рускій інтелїґенциї, не пора ховати ся по норах і кивати лише пальцем в чоботї на нашого ворога, але виступити з грімким протестом против насильства, котрий протест має бути уружієм наших послів і на дальше у важкій їх борбі. Не пора нам також в табори дї-

---

— Одначе, оскільки я не помиляю ся так і ви про неї ...гукали?

— Фа-акт!— крикнула нараз ворона.

Воробець змішав ся.

— Дїйсно, ваше-ство, раз гукнув... але при обставинах, що облекшують вину...

— А!... як се так?

— Після обіду, ваше-ство! під впливом, себ-то, гнетом винних відпарів... І з огірченнєм гукнув, ваше-ство!

— Як се так?

— Тихо сказав: хай живе свобода! і зараз таки на голос додав: у рамках законности.

Снїгур поглянув на ворону.

— Так, цїлком так, ваше-ство — відповів крук.

— Я ваше-ство, як предворний воробець, не можу собі позволити на серйозне відношення до питання про свободу тому, що свого питання не має в числї порушуваних відділом уряду, при якому я маю честь служити...

— Фа-акт! — крикнула знова ворона. Їй всьо одно, що вона потверджає.

А по вулицї текли потоки і сьпівали пісню про ріку, до якої увіллють ся, і про свою будучність:

— Приймуть нас широкі, бистрії хвилї, обіймуть нас і в море з собою понесуть і знова, може бути, до неба підіймуть нас горячого сонця проміннї, а з неба ми знова на землю спадемо, холодною в ночі росою снїгом або вливним дощем.

Сонце, величне, ввічливеє сонце весни усьміхаєть ся на ясному небі усмішкою бога, новного любови, що палає страстю творення.

У кутї саду, на віттях старої липи сидить гурток чижиків і один із них натхнено сьпіває товаришам пісню про Буревісника, що десь чув її:

„Над рівнявою сїдою моря вихор тучі збірає. Межи тучами і морем гордо дує Буревісник, чорній блискавцї подібний.

„То крилом засягши хвилї, то здіймаючись до туч стрілою, він кричить, — і тучі чують радість в сьмілім птаха зику.

„В тому зикові — жадоба бурі! Силу гнїву, страсти полумінь і віру у побіду чують птицї в тому зику.

„Чайки стогнуть перед бурею, стогнуть кидають ся понад морем і на дно його готові запроторить страх пред нею.

„І гагари также стогнуть, — їм гагарам недоступна осолода з битви жизнї: грім ударів їх лякає.

„Глупий пінґвін пряче боязко випасене тїло у скелях.

„Тільки гордий Буревісник дує сьміло і свобідно над сїдим від піни морем!

„Все темнїйше й низше тучі опадають понад морем, і сьпівають і скачуть хвилї до гори, на зустріч грому.

„Грім гогоче. В пінї гнїву стогнуть хвилї, з вихром сперичаючись. Ось доходлює вихор стаї хвиль кріпким обняттєм і кидає їх у розмасї в дикій злобі на скелї, розбиваючи на порох й бриски смараґдової громади.

„Буриезвісник дує з криком схожий на блискавку чорну, як стріла пронизує тучі, піну хвиль крилом зриває.

„Ось він несеть ся, як демон, гордий чорний демон бурі — і сьміеть ся, він із радости ридає:

„В гнїві грому, — чуткий демон, — він давно чує змучення, він переконаний що не окриють тучі сонця; нї нескриють!

„Вітер вие... Грім гогоче!

„Синїм поломінем палають купи туч над безоднею моря. Море ловить стріли блискавиць і гасить у своїй глибинї. Немов огневі гадюки вють в морі, щезають, поражені відблиском тих блискавок.

— Буря! Зараз спаде буря. Се сьмілий Буревісник бундючно уносить ся поміж блискавками над гнївним ревучем морю се кречить, пророк побіди:

— Хай сильнїйше вдарить буря!

литися і з особистих або не значних причин відтягати ся від сеї всенародної манїфестациї. Ми малий нарід, а навкруг нас тьма тьменна ворогів. Се має нас всїх приковувати одних до других до спільної сїмї, бо побідити можемо сих ворогів лише у найбільшій єдности; а колиб ми їх побідили в єдности, тодї і в єдности можемо заживати тої солодощі, яку приносить побіда, тої слави, яка зробила нас героями на віки. То-ж на бік нерозумні дитячі забавки, які були би у нас ріжні ворогованя, бо вороговане між нами, се побіда між ворогами, а ставаймо як один муж до спільної працї. Зоря слави нашої інтелеґенциї давно засьвітила, але єї сонце в самім зенїтї має засьвітити у понедїлок, коли стане на поклик вічового дзвону на вічовий майдан на чолї своїх духових дїтий міщан і селян, робітників. Братя, пробудив ся давний вічовий дзвін давної славної Руси і кличи своїх дїтий на нараду над своїм добром і лихом.

До ситуациї. Задля полагодженя сецесиї руских послів запросив презеденг краю предсїдателів соймових клюбів на нараду.

На віче має кождїсїнький Русин вступ, а не лише тоті, котрі мають запрошеня, се хотїли ми зазначити, щоби остерігти перед непорозумінем. Отже не лише ті, що дістали запрошеня, але всї, хто лише з'явить ся на вічу, буде радо витаний на нім.

Товариство „рускої прав. шляхти" на Буковинї має честь запросити П. Т. на сходини, котрі відбудуть ся 12. липня с. р. на сьв. Петра в домі Назарія Балашескула у Волоцї н. Черм. з ось яким порядком: 1. Часть поучительна і відчити. 2. Забава з танцями, музика глинницка. Вступ: від особи 1 к. від родини 2 к. 50 сот. Початок о 4. годинї пополудне. За видїл: Николай Вердеш де Влад, Др. Т. Галїц. Михайло Кракалїа, Місцевий комітет: Партеній Данчул, Назарій Балошескул, Василь Лупуленко. Отсим запрошує ся всї дооколичні рускі родини.

Порядки на почтї в Чернівцях. Переказ грошевий, адресований до мене по руски, поданий на почтї в Жидачеві в Галичинї мандрував до Чернівцїв цїлих пять днїв. За той час мігби чоловік заїхати хто знає куда. Річ була така: переказ надано 20. червня; прийшов до Чернївцїв 21. червня. Листонос не уміючи по руськи читати, заніс його до п. Модеста Левицкого, що мешкає при улицї Кладовища ч. 1, як можна з Николи зробити Модеста а з улицї сьв. Івана ч. 7. улицю Кладовища, се справдїшня штука, якої нїде не показують; але потрафлять єї втяти наші листоноси. Тов. Модеста Левицкого не було дома. Листоносови сказали, що виїхав на село, до Скали. І справдї т. Модест Л. дістав гроші, але відіслав їх до мене, зробивши на купонї дописку. Я дістав посилку доперва 25. червня. Але переконавем ся, що пан листонос нетілько що з Николи зробив Модеста, але і з Левицького — Левиньского (дописка на адресї латиньскими буквами „Lewiński"). Прошу проте сьвітлу дерекцию почт і телеґрафів в Чернівцях на сїй дорозї, щоби постарала ся о таких листоносїв, що уміють по руски читати, бо ми на разї живемо не лише в нїмецкім „Buchenland-ї", але на Буковинї, де і руска мова має деякі права. На сїм місцї протестую против такої іґноранциї рускої мови з боку публичних слуг.

Никола Левицький, студ. прав.

Страйк учителїв. „Свобода" пише: Учителї народних шкіл в Галичинї дуже довго просили і благали, аби їм підвисшено платню. Але Видїл краєвий і сойм були глухі. Видїл краєвий тілько думав о урядниках Видїлу краєвого та підвисшував їм платню, бо в видїлї краєвім є майже самі синки великих панів і збанкротовані шляхтичі. Нарештї учителям терпцю не стало. Сего року утворив ся страйковий комітет учителїв і сей комітет видав відозву, аби всї учителї народних шкіл в цїлім краю, як тілько возьмуть платню за вересень, не явили ся до школи і страйкували так довго, як довге сойм не підвисшить платнї. І що стало ся? Видїл краєвий не ждав на страйк, бо сама відозва за страйком так перепудила тих, що доси були глухі на домаганя учителїв що Видїл краєвий передложив в 1902. роцї соймови підвисшене платнї народним учителям. Після сего предложена платня учителя не може бути менша, як 800 корон річно, коли доси платня не могла бути менша, як 500 к. По 800 кор. річно мають дістати ті учителї, котрі доси брали по 600 і 700 корон. Ті, що брали по 800 кор. мають дістати по 900 кор., що брали 900 кор., мають дістати по 1000 кор., що брали по 1000 кор., мають дістати 1200 корон. і т. д. На поліпшене долї учителїв видїл краєвий ставив до буджету на 1903 рік о 670 тисячів корон більше, як до буджету з попередного року!

Др. Нїштрем, звісний шведский соціольоґ, що підчас свого побуту у Львові перед двома лїтами щиро інтересував ся Русинами, приїхав до Львова і ві вторник виголосив відчит під загол. „Скандинавщина в Фінляндиї".

Хлопскі стрейки. „Дїло„ пише далї про страйки: „В селах Романові і Під'яркові, бобрецкого повіту, від кількох днїв зачав ся стрейк. Початок зробили Романівцї. Селяни не хочуть іти до сїнокосів, але жадають підвисшеня плати. З романівского двора їздили 3 фіри з 2-ма жандармами, двірским писарем, горальником та кількома посїпаками до Під'яркова по робітника та привезли аж... дві дївцї! Решта людий сказали, що не підуть таньше від 80 кр. і за приміром Романова собі застрайкувала. В Романові найшло ся всего 5 хрунїв, що не тримають ся солїдарно з громадою. — Рівно-ж і села: Підгородище, Селиска та Миколаїв думають прилучити ся до стрейку. — В Недїлю був у стрейкуючих селах комісар староства, Ґродзїцкий, та взиває селян не стрейкувати, тілько вертати до роботи, бо „прецїнь хлїб не може стояти" (а то від коли комісарі стали двірскими гайдуками?! — прим. Ред.) Про стрейки в иньших місцевостях не надіслано нам на разї жадних нових вісток. Тілько за Kuryer-ом lwowsk-им можемо подати, що в Тернопільщинї стрейкує не 9, але 14 сїл, та що війско стоїть в чотирох селах: Довжанцї, Янівцї, Глубічку і Драганівцї. В послїдній хвили дістаємо з Львівщини такі інформациї: Стрейк в Чижикові тревае далї, бо дїдичка Рольофова не хоче нї одного крейцара підступити. (А платила доси по 14 кр. за день — прим. Ред.) Рольофова що управляє лихву (про се було вже в „Дїлї") їздила до суду скаржити деяких селян за невідроблені довги. До Чижикова приїздив якийсь почтар Новаковский намавляти мужиків до уступок, а потім пішов з доносом до староста. В трех инших селах: Глуховичах, Острові і Білцї, стрейк скінчив ся побідою селян. З 20 кр. підвисшено там плату на 40 кр.! — Заносить ся на стрейк в Чижках і Рясній рускій. В бобрецкім повітї стрейкують чотири села коло Звенигороду.

З українського сьвіта.

(Із Росиї. — З житя).

Подаємо після „Лїт. Наук. Вістника" отсї вісти:

Біблїя переведена на український язик Кулїшем і докінчена Ів. Левицьким, як відомо, не була принята російским Синодом. Видане її взяло на себе „Біблїйне товариство в Льондонї", що має на метї розповсюджене і видане Біблїї на всїх язиках. Тепер, як сповіщає „Нов. Вр." видане вже готове і на днях вийшов у Льондонї перший випуск, куди увійшли перші пять книжок Мойсея. — Памятник Котляревському в Полтаві нарештї вже почали будувати з 29. квітня. Тепер копають канави для фундамента і звозять необхідний матеріял для будівлї... Кажуть, що за 2—3 місяцї памятник буде готовий зовсїм і в осени думають урочисто сьвяткувати його відкрите... Стояти памятник буде на Протопоповській улицї, т. є. на такім місцї, що найменьш відповідає значіню памятника. Але що робити... Полтавські „гласні" за мало осьвічені, за мало знають роль Котляревського в нашому національному відродженю, щоб відповідно цьому піклуватись про те, щоб поставити памятник постові на яко мога кращому й людному місцї. Вони (принаймнї більшість із них) залишають самі кращі місця для тих памятників, що колись то ще поставлять „більш значним (?) людям", нїж Котляревський: Петрови Першому, Гоголю!... Гласний Ринденко (+в), місцевий купець, прямо казав у салї маґістрата, коли балакали про вибір місця для памятника: „Этотъ, какъ его, Котляревскій, не заслуживаетъ Петровской (краща в городї) площади"... Залежить від того безперечно, з якого боку дивитись на дїло. Коли так, як дивить ся Ринденко (+в), то справдї „этотъ, какъ его, Котляревскій", про якого він тільки й знає може, що він Котляревський із Полтави, — не заслугує Петровської площі.. Але досадно те, що иньші „гласні" так мало сьвідомі своїх обовязків перед памятю поета, перед тими, що давали свої трудові копійки для памятника і були певні, що полтавський маґістрат справдить надії цїлої сьвідомої частини українського суспільства... Стидно полтавским „гласним"; сором також і тутешнїм українським дїячам, що допустили виливати на дїло таким добродїям, як Ринденков і т. и. — В Харькові від 1891 року функціонує безплатна читальня для народа; найбільш ходять у сю читальню селяне, робітники, міщане то-що. Торік адмінїстрация читальнї обернулась до своїх читачів з запитами, як дивлять ся вони на книгу, які книжки більш читають і т. и. і відповіді надрукувала в книжечцї „Къ десятилѣтію первой безплатной народной читальни харьковскаго Общества грамотности". Відповіді показують, що багато вже з простих читачів читає книжки не ради самого читаня, а серіозно, шукаючи в книжцї заспокоєня розумових і моральних потреб своїх Ось напр., пише молодий робітник: „Почав я брати книжки з читальнї, скоро її засновано, але на деякий час був залишив, бо як менї минуло 18 лїт, я став парубкувати, пити горілку й читане книжок одсунулось на заднїй плян. Коли-ж я побачив, що таке житє мене не задовольняє, я знов обернув ся до книжок. Менї тепер 24 роки; я скінчив народню школу і служив потім у друкарнї але років за два покинув її. Я так закохав ся в книжках, що через їх у нас у сем'ї виникали бучі, бо я читав до пізнього часу й аж тодї кидав книжку, коли батько мій силою заставляв мене йти спати. Найбільш подобають ся менї твори Достоевського, Гоголя, Тургенева, Толстого, Квітки-Основяненка, Шевченка, Никитина, із сучасних письменників — Горького та Сенкевича. Поетів, що вийшли з народа, я більш люблю, мабуть тим, що й сам я належу до простого народу". На питане, які сами книжки уважає він за користні, сей інтелїґентний робітник відповідає: „Се таке трудне питане, що я, каюсь, хотїв був спершу перескочити через його, але посоромив ся й відповідаю. В читальнї беруть книжки переважно робітники, що часто не мають сьвідомости про те, що й вони люди з громадськими обовязками, а не робуча тільки сила. Тим то за користні я уважаю ті книги, що можуть збудити в людинї почуте людської гідности". Від сього робітника й де-кому з справжнїх інтелїґентів не завадило-б повчити ся, як треба читати книжки й чого в них шукати.

З усїх сторін.

Правдиве благословеньство Воже! В Скоморохах нових коло Рогатина є парохом о. Василь Громадка, що числить вже 82 лїт житя, а 56 лїт є сьвящеником. Від своїх дочок і синів дочекав ся сей всїми поважаний сьвященик ювилят шістьдесятеро внуків. Мимо глубокої старости держить ся знаменито, все погідний, веселий, балакучий, а про себе і своє численне поколїнє говорить жартом: „Колись був я Громадка, а тепер зробила ся цїла громада" (себ-то про своїх внуків).

Прогони самоходів з Парижа до Відня покінчили ся смертию трех осіб, а кількадесять осіб покалїчило ся. Самоходи їхали гостинцями зі скоростию до 100 кам. на годину, отже нїчо дивного, що кільканацять з них розторощили ся о телеґрафічні стовпи, а їдучі ними особи замість до Відня поїхали на тамтой сьвіт. З живих прибув до Відня перший Маркель Репольт, другий ґр. Зборовский, а третий Генрих Фарман. Загалом до вчера о 4. год. 30 мін. пополудни прибуло до Відня 25 самоходів.

260,000.000 кор. річної платнї не ставало на приличне удержане завідателеви Австралиї, Гоптупсови, тому подав ся до димісиї.

До північного бігуна. В Копенгазї приготовляє ся виправа до північного бігуна, аби шукати Сведрупа, який в 1898-ім роцї виїхав на „Фрамі" з Нанзеном до північного бігуна. Як звісно, залога „Фрама" на 80° північної ширини коло землї Франц-Йосифа роздїлила ся. Нанзен з одним товаришом вибрав ся на північ санками і опісля щасливо повернув до Европи. Свердруп з рештою залоги лишив ся на „Фрамі" замкненім ледами і мав повернути до дому при найблизшій нагодї. Від того часу минули вже три роки, а про Свердрупа нема нї чутки. Виправа, яка виїздить шукати „Фрам", приготовила запасів живности на три роки.

Ворожба. Figaro доносить, що нариска ворожка, панї де Тебе, переповіла кн. Валїї, що він не дожиє коронациї. Дописуватель Times-а питав п. де Тебе, чи Figaro пише правду, а она відповіла, що остерігала раз теперішного короля, аби стеріг ся своїх внутренностий, бо они є его найбільшим ворогом. П. Тебе додала вкінци, що король подужає і за три місяцї відбуде ся коронация.

Як високо лїтають птахи? Воздухоплавець Герґезель в описї своїх подорожий оповідає, що бачив орлів на висотї 3.000 метрів, бузьків на висотї 3.000 м., жайворонків на 1.000 м., а круків на 1.400 м. Звичайно птахи не лїтають висше як 500 м. Коли голуба випустити з бальона на висотї 900 м., то в сїй хвилї він летить прямовісно до землї.

До Вп. П. Т. Учительства.

Заряд папірнї
тов. „Рускої Бесїди" в Чернівцях
(улиця Петровича ч. 2)
звертає увагу Вп. П. Т. Учительства на свій

СКЛАД ПРИБОРІВ
шкільних
до писаня і рисованя,

котрий доповнила найлїпшим товаром з перворядних фабрик, а що спровадила весь товар в дуже великій скількости, проте буде в змозї продавати его по значно дешевших цїнах як де инде.

Іменно поручає: **зошити, нотеси, оловцї, пера, чорнило** в ріжних красках, **бібулу, крейду, таблички, губки, лїнії, фарби і т. п.**

Потрібні ДРУКИ шкільні

на найлїпшім канцелярийнім папери в мовах: рускій, нїмецкій і волоскій, а все те дешевше і лїпше як де инде, отже певний я, що наше Вп. П. Т. Учительство не піде шукати висше згаданих предметів у чужих, лиш удасть ся до **нашої Папірнї** „Рускої Бесїди" а тим самим зазначить свій патріотизм, скріпить істноване сеї одинокої рускої папірнї, котра й на се заснована аби дати спромогу нашому Вп. Учительству дешевого купна, та надїлити Єго добрим товаром а що найважнїйше при більших закупнах давати значний рабат.

З глуб. пов. **В. Сєкерский,**
управитель папірнї.

ПОДЯКА.

Не будучи в стані, лично подякувати всім за так численні докази співчутя висказаного мені і моїй сімї з нагоди смерти моїй сопруги

Вікторії Манастирскої

з дому Харинович

прошу Єго Високопречестність отца архим.-митрофора **Мірона Калинескула**, оо. совітників **Д.** риц. де **Бежана**, і **Г. Ганицкого**, всечест. оо. братів в Христї, учительске тїло народної школи в Рускім-Банилові, як і всїх п. т. друзїв і знакомих приймити в сїй дорозї найсердечнїйшу подяку зі сторони засмученого вітця і зіставшихся сиріт.

Александер Манастирский,
консисторский совітник.

Склад товарів Б. Бальтіжестра молод.

Чернівцї, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахлярі коронкові і з правдивих струсьових пер, ручки перлові і з черепахи. Вахлярі Gasé, найновійший вироб, в білих, чорних і всїх иньших барвах модних.

Рукавички: білї Glacé, шкіряні земіш і шовкові у всяких довжинах для пань і панів.

Коци до подорожи на повози і санки, а також накривала на лїжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до снїгу.

Балеві краватки: найновійшого жанра. Балеві мужиські сорочки шовкові, з Pique і батисту. Найновійші ковніри і маншети, хусточки шовкові, батистові і полотняні. Ґузики до ковнірів і шемізетові. Мужиські шкарпитки.

Ізза пізного сезону продають ся по дуже знежених цїнах всї товари кожухові, плетені, вовняні і черевики.

Найбільший вибір карнавальових товарів для панів і пань штіфлета і домові черевики: лякеровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, попелясті зі шкіри земіш.

Більші засоби на складї: перзияньскі кучми, дамскі зарукавки, чапочки, колїєри і т. д. Правдива білизна Єґера: кафтаники, мужиські пончохи, шкарпитки, Chenillen Escharpes і хустки, вовняні шалї і хустки вовняні і полотняні дамскі спідницї, камаши; огрівачі пульса і литок; плетені вовняні і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дївчат і дїтий, а також футровані штіфлети. Черевики до совганки для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

Цїнник желїзних знарядів

Александра Копача

в Струтинї вижнім, почта Долина ad Стрий.

Коси з анґлїйскої твердої стали, подвійного гарту, світлі, з тонким полотном, дуже легкі, добре рубають гірску траву. — Хто заплатить 5 кільоґрамів кіс, отримає даром одну косу і один камінь до остреня. — Родимцї! Косїть моїми косами, то найлучші в сьвітї; косячи ними, заощадите і труду й здоровля. Не дайтесь дурити жидам і їх аґентам: 50 жидівских кіс не стоять одної анґлїйскої!

Довгота кіс в центиметрах:	65	70	75	80	84	90	95	100
За одну штуку з каменем: Кор.	2·10	2·20	2·30	2·40	2·60	2·80	3·00	3·20
На 5-килеву посилку іде штук	16	15	14	13	13	13	12	12

Озубнені серпи з анґлїйскої стали, дуже добре жнуть збіже і легко перетинають, так, що не чути їх в руках. Хто замовить 20 штук, получить 2 даром. — Цїна за один серп **60** сот.

Анґлїйскі бритви з тонким полотном з найлучшої стали. За 35 мінут можна оголити і 30 найтвердїйших бород. Одна бритва по **3** і **4** кор. — Бельґійскі камені до бритв по **1** кор. і по **3** кор.

Мотики (сапи) до барабольь, кукурузи і всякої ярини, з найтвердїйшої анґлїйскої стали, не загинають ся анї в найтвердїйшій землї, штука **1** кор.

Брусаки до остреня кіс по **50** сот.

Маю також на складї **кешонкові дуже добрі**

годинники Роскопфи, такі, яких уживають на жел. дорогах і продаю по **20** кор., а ґваранцию даю на 10 лїт.

На всяке замовлене треба прислати 2 кор. задатка, бо инакше не вишле ся. Найлучше посилати гроші переказами і на них замовляки, щоби не тратити гроший на письма і карти. — Адрес:

Александер Копач,
в Струтинї вижнім, почта Долина коло Стрия в Галичинї.

Головна і подрібна продаж

натуральних квасів алькалїчних

(Ludwigsquelle)

в Дорнї-Шоянї

поручена фірмі

Стефан Ґаїна, Чернівцї, Ринок.

Ц. к. Дирекция дібр гр.-ор. релїґійного фонду.

Хто хоче мати **красні і дешеві рами** до образів най удасть ся до переплетні книг **Емілїяна Канюка**, а з певностию не ошукає ся. **Переплетня знаходить ся в Чернівцях при улици Паньскій (Herrengasse) ч. 24,**

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
отворена в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Володислав Секерский**
З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского

Ч. 75. Чернівцї, середа дня 26. червня (9. липня) 1902. р. Рочник XVIII.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Народне віче в Чернівцях.

Буковина ще не бачила такої маси народу, яка з'їхала ся з усїх сторін нашого краю, навіть і з найдальших околиць гірских на віче сего понедїлка. Найбільша саля черновецка була битком наповнена. Не тілько у всїх закутках, але також і всї побічні комнати, коритарі, а ґалерия просто грозила завалити ся, так що полїция не могла пустити велику силу народу, яка ще товпила ся перед входом до будинку, залягаючи великий простір майдану Рудольфа; словом чотири до пять тисяч душ інтелїґенциї і мужицтва прибуло на зазив наших послів виданий ледво тиждень передом.

Буковина і не чула ще такого громуголосу, який на сїм вічу роздав ся мов з одної груди і единими устами всего буковиньского руского народу в обороні своєї гідности і своїх прав. Словом, була се манїфестация, якої ще на Буковинї нїколи не бувало, на яку, як всї а всї признають, нїякий нарід на Буковинї не спроміг ся; був то величавий обяв полїтичної зрілости рускої нациї на Буковинї, доказ всїм і вся, що Русини становлять на Буковинї полїтичний чинник, якого нїхто не може і не сьміє легковажити.

Се віче імпонувало не тільки масою зібраного народу зі всїх станів, але й сьвідомостию річи, яка виявлялась в безперестанних окликах, що супроводжали кожде речене всїх бесїдників; се віче імпонувало і загальним великим одушевленем для справ, про котрі раджено, а вже найбільший ефект сего віча були одноголосні ухвали всїх резолюций без дебати. А що се значить, зміркує кождий, коли зазначемо факт, що з „гори“ вийшов наказ по всїх повітах, старати ся заколотити, аби розбити віче або, як се делїкатнїйше сказано, аби, „усмирити“ запал. Та даремні були всї заходи, бо і ті висланцї зворушені до слїз оповідали опісля самі, на що їх вислано, а з чим вертають.

Не стає нам слів, щоби хоч яко тако представити незвичайне одушевлене, з яким всї участники віча розійшли ся, щоби по всїм усюдам краю розвести благородну искру, що, ми певні того, розпалить патріотичний огонь у цїлім нашім народї.

І на чужих сьвідків нашого віча і на цїле місто, що бачило довжезний похід наших вічовиків, зробила ся наскрізь поважна манїфестация величезний вплив, бо з многих сторін побоювали ся галабурд. Задля браку місця і часу подаємо поки що тільки короткий начерк перебігу нашого віча, а до подробиць повернимо пізнїйше.

Коли всї чотири рускі посли увійшли в салю, привитала їх невгаваюча буря оплесків. Оплески тревали майже чверть години і стілько мусїв пос. др. Стоцкий чекати щоби прийти до слова. Др. Стоцкий привитав сердечними словами зібраних, подякував їм за те, що не жалували нї труду нї коштів, щоби на зазив своїх послів прийти на віче. Пос. др. Стоцкий тїшив ся, що може витати руских гостий із всїх сторін Буковини, з над Днїстра, Прута, Черемша, і з Сучавского, Радовецкого, Серетского і Сторожинецкого повіту і просить щоби зібрані вибрали собі старшину, котра би проводила вічем На се пропропонує пос. др. Стоцкий, Володимира Ясеницкого, совітника висшого суду, яко предсїдателя, др. Володимира Филиповича, директора краєвого шпиталя і п. Вердеш де Влада яко заступників предсїдателя. Ігнатія Власюка, купця і Ярошиньского академика яко секретарів. Збори годять ся і вибирають їх аклямациєю. Провідники зборів забирають місця, а предсїдатель удїляє слово пос. др. Стоцкому.

Посол др. Стоцкий представив теперішну ситуацию, причини, чому Нїмцї не лише що опустили Русинів, але завзяли ся, також їх нищити і в союзї з иньшими партиями знасилювати. По всїх своїх часописях обезчещують противники нашу партию в грубий спосіб називаючи нас хвостами, канальниками, торбарами, зайдами, заволоками і пр. (*Загальні оклики обуреня*). Замість, щоби всї партиї в соймі взяли ся спільно до поважної працї над економічними справами населеня, злучили ся всї вороги Русинів, щоби наших послів, особливо одного бойкотувати. Отже наш сойм плекає бойкот. Чомуж се так? Може ми дали причину до того. Нї. Але вороги, що розпаношили ся в краю задумали свої товсті становиска в краю і на далї собі полишити, задумали на завсїгди запанувати над Русинами. Они не добачили, що руский нарід двигнув ся в останнім десятлїтю далеко наперед працею і заходами своїх провідників.

Він почав рости в силу, став осьвідомлювати ся і роздумувати над своїм прикрим і єго гідність понижаючим становиском в краю. Він став добачати, що він хоч в більшости і в більшім праві опанований бутною меньшостию. Виразом сего були виступи послів в соймі і в парляментї. За се не злюбили наші давні союзники наших заступників, а головно того, котрий в послїдній сесиї ради державної виступив як найострійше против нїмецкої господарки в краю. Се і скорий розвиток руского народу: читальнї, каси, крамницї, всякі иньші товариства, „Народний Дім“ стало солею в оцї противника і він задумав придусити Русинів, аби вони, мовляв, не переросли єму понад голову. Тому давай шукати приключки і вороги напали на Василька, тому що він не нападаючи на них висказав лише чисту правду, висказав те, що наболїло нам на серцю через десятилїтя.

Перше що вороги загадали, то були змаганя, щоби руских послів роздвоїти, щоби тим лекше їх побідити посьмішкуючи ся з немочи руских послів, як то було тому 10 лїт назад. Але рускі посли тримали ся як мур, подали руку збойкотованому соймом послови і стали до борби знаючи що побіда по їх сторонї, бо они бореть ся за правду і против кривди. (Буря оплесків, селяни кричать; „Помагай Біг вам в сїй тяжкій працї“.) Коли рускі посли виступили зі сойму, тодї вороги почали говорити, що руский нарід не хоче того і не згодить ся на таке поступоване своїх послів. Тому провідники руского народу скликали цїлий нарід на нараду, щоби він висказав свою гадку. Коли нарід годить ся, (В цїлій сали оплески і оклики: „Годимо ся!“) тодї стаємо до дальшої бобрби, а коли нї, то ми поступимо так, як нарід собі того жадає. (Ще раз буря оплесків і оклики одобреня поступку послів). Потім завзиває посол др. Стоцкий цїлий нарід до згоди, а певно нарід, що має поверх 300.000 душ, нїхто не заможе. Рускі посли будуть далї гідно заступати руский нарід і др. Стоцкий яко голова клюбу руских послів складає народови приреченє, що нехай би їх різали на кавалки, мучили, то они не уступлять а будуть дальше скривджений руский нарід заступати. (*Оклики: Слава, честь вам, Боже помагай в борбі, ми хоронимо вас своїми грудьми, і т. д.*). Вороги грозять руским послам новими виборами до сойму і коли би се стало ся, тодї мусить дати нарід доказ своєї єдности, довірія до своїх дотеперішних послів тим, що послухають ради і зазиву своїх послів. (*Невгаваючі оплески*).

Др. Воєвідка з Кіцманя ставить по короткій промові до зібраних, в котрій він підносить мужну оборону наших прав рускими послами і в цїлковитім переконаню, що він говорить іменем цїлого руского населеня Буковини, отсю резолюцию:

„Руский нарід, зібраний дня 7-го липня зі всїх руских повітів Буковини на вічу, в числї 4000 душ, висказує з причини насильства заподїяного дня 21-го червня руским послам в буковиньскім соймі своє глубоке обуренє;

руский нарід уважає се насильство тяжкою, нїчим не оправданою і ненавистною обидою руских виборцїв;

руский нарід одобряє цїлковито заяву руских послів, висказану дня 2-го липня в соймі устами д-ра Смаль-Стоцкого, а також і се, що рускі посли в наслїдок сего опустили буковиньский сойм;

руский нарід завзиває руских послів, нїяким чином не попустити від засад, які висказані в сїй заяві і під нїяким варунком не вступати назад до сойму доти, доки більшість соймова, зорґанїзована правительством против руских послів не дасть рускому народови на Буковинї цїлковитого і повного вдоволеня за заподїяну єму дня 21. червня кривду і зневагу“.

Щоби показати, що руский нарід знає бути вдячним тим, котрі прислужили ся єму чим небудь, ставить др. Стоцкий отсю резолюцию, котру через аклямацию зборами принято:

„Руский нарід, зібраний дня 7-го липня зі всїх руских повітів Буковини на вічу в числї 4000 душ, приймає з найбільшим вдоволенем до відомости, що посли буковиньскої торговельної і промислової палати Лянґенган і Штайнер, а так само і посол міста Чернівцїв др. Штравхер, своїм поступованем при голосованю в буковиньскім соймі дня 2. липня дали доказ, що і межи нїмецкими послами є мужі, котрі вірні давним засадам буковиньскої нїмецко-лїберальної партиї вступають ся за правду і волю, і котрі уміють віддячити ту прихильність, яку руский нарід мав для засад тої нїмецко-лїберальної партиї, яка до недавна ще в буковиньскім соймі була“.

Потім ставить др. Воєвідка ще дві резолюциї, які збори перериваючи першу оплескам другу окликами обуреня ухвалили одноголосно:

I. „Віче висказує бук. руским послам ради державної і сойму за всю їх дїяльність у віденьскій радї державній і в буков. соймі своє повне і цїлковите довірє і свою подяку з просьбою, аби вони і на далї в такий самий енерґічний спосіб заступали ся за руским народом, єго економічними і культурними потребами.

II. „Віче завзиває послів вибраних з руских повітів, що їх тут нема, аби як найскорше здали справу руским виборцям про їх дїяльність, а пос. Ґуставови Марінови за єго приступленє до нїмецкого клюбу своє обуренє і завзиває єго зараз зложити мандат посольский в руки виборцїв.“

Далї ставить пос. др. Стоцкий ще слїдуючу резолюцию:

„Руский нарід, зібраний дня 7. липня зі всїх руских повітів Буковини на вічу, глубоко переконаний, що тим дає вираз думок релятивної більшости мешканцїв Буковини, і в надії, що подїї в буковиньскім соймі нїяким чином не відповідають замірам теперішного мінїстерства, ухвалює подати сю заяву до відомости президента мінїстрів Єго Ексцеленциї д-ра Кербера з тим додатком, що буковиньский руский нарід, слїдячи з вдоволенем за сьвідомим цїли поступованем президента мінїстрів, Єго Ексцеленциї д-ра Кербера в справі оборони економічних интересів Австриї супроти Угорщини, з повним правом надїє ся, що між тим, як він в повнім зрозуміню справи всїма своїми силами займає ся австрийско-угорскою угодою, єго урядники нїяким чином не занедбувати муть интересів найбільшого народу нашого краю і не поступати муть так, щоб буковиньский руский нарід силувати, аби брав ся до розпучливої боротьби. (*Ухвалено.*)

Предсїдатель зборів Вол. Ясеницкий ставить отсю резолюцию:

„Руский нарід, прибитий тяжким горем, зібравши ся дня 7. липня зі всїх руских повітів Буковини на віче в Чернівцях, згадує з найбільшою вдячностию всї добродїйства, які отримав під панованем Габсбурґскої династиї і від Єго ц. і к. Апостольского Величества найласкавійшого цїсаря і Пана Франц-Йосифа і просить Вашу Ексцеленцию отсю найнизшу заяву преданности подати до стіп найвисшого трону“.

Всї ті резолюциї принято одноголосно. Відтак забрав голос пос. Пігуляк і говорив про церковні справи меньше більше так:

Дорогі рускі братя!

На сегоднїшнім вічу припало менї обговорити і порадити ся з вами над церковними справами.

Не перший раз стаю я перед православним руским народом, щоби порадити ся, в який спосіб запобігчи пекучим нашим недостаткам на церковнім поли. Послїдний раз мав я честь в роцї 1898. описати на отсїм самім місце наші до оплаканя сумний стан в святій нашій православній церкві на Буковинї. Тодї рішив був збір, представити наше невиносиме положене ц. к. мінїстерії просьвіти і стати навіть перед найвисшим троном нашого Найяснїйшого Монархи, та просити его о поміч. Але сего не виконано цїлковито з нашої сторони, а то з тої причини, що-м покладали на помершого митрополиту надії, що він додержить свою обіцянку усунути кривди руского народу на церковнім поли.

Дїйсно й наступили деякі усуненя наших кривд. Я наведу іменоване двох руских сьвященників на совітників у консисториї, двох руских сьвящеників на професорів теольоґічного факультету в тутешнім університетї і позвіл видавати рускі релїґійні учебники в зрозумілій мові.

Думали ми: от початок до лїпшого, зачекаймо, може наступить цїлковите заспокоєне наших недостатків. Може прийшли міродайні чинники до пересьвідченя, що сего вимагає не лиш руский нарід, але ще більше інтерес таки самої сьвятої православної церкви. Як не для добра руского народу, то зроблять вони се для висшого добра сьвятої інституциї, що єї зовем сьвятою православною церквою.

Чотири роки від тодї минули, але ожидане загальне полїпшене не наступило. Значить, зворот до лїпшого з боку рішаючих кругів на поли церковнім таки не наступив, дух нетерпимости супроти руских діецезан не лиш не зменьшив ся, але він навіть рік річно змагає ся.

Менї здаєть ся, що не потребую розводити ся тут широко над нашими кривдами і недостатками на церковнім поли. О тім наговорили ми ся і написали ся вже тілько, що годї менї повторити те все тут. Ми-ж ті кривди й так аж занадто добре знаємо.

Я вкажу тут лиш на то, що зверхність церковна не перестає висилати в рускі парафії молодих сьвященників, котрі не знають рускої мови, отже не в силї із за того сповняти свої сьвяті обовязки супроти руского народу. Вони-ж не в силї навіть сповідати руский нарід, не в силї й проповідувати і Божого слова научати. А прецїж повинен кождий сьвященник бути першим учителем, першим порадником, першим проповідником, першим лїкарем душевним народу, він жеж настановлений на се від самого Спасителя нашого, він жеж і називає ся Отцем духовним.

Вперед такого не було у нас. Руский нарід достарчав руских сьвящеників. Але від коли запанувала в церковній зверхности нетерпимість супроти руских вірних і руского сьвященьства, від тодї відвернулась руска молодїж від теольоґічних студій від тодї зачало рік річно руских сьвящеників меньшати і дійшло до того, що нинї на яких 400 православних сьвящеників лише ще яких 60 руских отцїв духовних на цїлій Буковинї. А на 12 протоерейств лиш 2 рускі протоереї.

А треба знати, що православного руского народу на Буковинї 300.000 душ. Чи ж можуть тих ще 60 руских сьвящеників задоволити духові потреби тих 300.000 руских вірних? Певно, що нї. Подумаймо тепер, що варт який небудь нарід без свого рідного щирого священьства?

Стан наш із нашим руским сьвященьством ще тим сумнїйший, що й з тих ще яких 60 руских сьвящеників переважна часть вже старші люди. А молодших сьвящеників ізза пануючих хиб на поли церковнім менше прибуває, як старших убуває.

Зверхність церковна се видить і знає, але не спішить ся запобігчи тому недостаткови. Ба що гірше, вона не то що не заряджує сама тому лиху, але навіть ставить опір і перепони тому, хто хоче запобігчи тому лиху. Вже поверх 10 лїт, як я ставляю внесеня тут у соймі, а від коли-м в радї державній, то й там, аби заохотити руску молодїж вже в ґімназиї стіпендиями, щоби посьвячувала ся стану духовному, як се і при других случаях так само робить ся. Але через опір зверхности церковної ті мої найлїпші змаганя не могли й до нинї здїйснити ся. І лихо зростає. Тай зросло нинї вже до такої міри, що полїпшене зла звичайними способами вже неможливе, як се ще перед 10 до 15 роками було можливо.

Рускі вірні вже тепер не хочуть, бо й не можуть, терпіти в декотрих громадах такої хиби, домагають ся руских сьвящеників, щоби ті могли задоволити їх духовні потреби. Вже тепер приходить ся дуже тяжко церковній зверхности зарадити лиху. А що-ж то буде за яких 10 до 20 дальших лїт? Небавом стане наш нарід загально письменним, его духові потреби збільшать ся, він не стерпить нїмих сьвящеників, як тепер, і зажадає від церковної зверхности грімким голосом руских сьвящеників. Церковна-ж зверхність не постарала ся заздалегід о відповідний засіб руского сьвященства. Що-ж тодї буде? Буде нещасте. Сьвята наша прадїдна церква готова потерпіти непоправну шкоду.

Я о тім говорив з найповажнїйшими личностями церковної зверхности, але на превеликий мій жаль не найшов я там відповідної прихильности для церковних потреб руского народу, а тим самим і відповідного зрозуміня інтересу такої самої сьвятої церкви.

На мої представленя, на мої просьби і мольби, запобічи злу, коли ще час, дістав я із наймірода́тнїйших уст неімовірну відповідь: „Га, як кому в нашій церкві не до вподоби, то най іде собі“. (*Загальні оклики обуреня на салї*).

Аж страшно подумати над тим. Ті котрі поставлені від Бога і від людий власне на те, аби пригортати і тулити людий до сьвяної матери церкви, аби усунути всякі недостачі і хиби, котрі би могли відчужити вірних від своєї власної церкви; саме ті кажуть: „га най ідуть собі“! Замість пригортати, вони відгортають, замість полагодити хиби, вони збільшають ще їх, замість заспокоїти оправдане невдоволене, вони піджарують ще его!

Я представив у радї державній сумне наше положене на церковнім поли і вказав на то, що маємо по богатьох руских селах нїмих сьвящеників. Нїмих для того, бо не вміють з руским народом по руски розмовити ся, що не вміють рускому народови навіть руского Отче-нашу провести.

На мене накинув ся якийсь волоский панотець, душпастир (?) **руского народу**, назвав Русинів: льокаї, волоцюги і цигани, котрі не потребують і не можуть мати своїх сьвящеників. Та таких неруских, рускому народови чужих, єму ворожих душпастирів розмножила церковна зверхність так багато і розгнїздила їх у наших селах так широко, що будь якими зарядженями не усунеть ся накоєне лихо. А до того ще нестало помершого митрополита Аркадія Чуперковича, котрий сьвято прирікав всїх сил доложити, аби кривди руских вірних на поли церковнім усунути.

Та лихо вкоренилось в нашій церкві на Буковинї так глубоко, що вже навіть руский митрополит не в силї би нинї відвернути опасність, яка грозить нашій православній церкві. Найлїпший довід на се, то збір 200 неруских сьвящеників, який відбув ся в місяцю маю на то, аби порадити ся як запезпечити раз назавше пановане тих неруских сьвящеників, на руских парафіях і задержати такий хоробливий стан у нашій церкві який тепер панує! Вони чують в собі вже таку силу, що важили ся навіть предложити найяснїйшому нашому панови і цїсареви прозьбу, аби тепер і на місце помершого митрополити цїсар іменував теперішного владику і вікарія митрополичого на митрополиту, а на місце митрополичого вікарія архимандриту Калїнескула, найзавзятїйшого противника руского народу. Того самого, що зрік ся з ненависти до всего, що руске, навіть свого руского імени, і котрий був тепер також одним із проводирів у соймі, де ходило ото, аби скривдити руских послів у соймі і заподїяти таким чином кривду цїлому рускому народови.

Наш руский нарід ще щиро відданий своїй прадїдній сьвятій православній церкві. Я-ж би хотїв, аби ту вірність буковиньского руского народу до своїй церкви запевнити і на будуче. Але хиби, які сегодня панують на церковнім поли у нас і які піддержує уперто церковна зверхність, підкопують ту вірність нашого народу. Я наведу лиш той нечуваний випадок у Лужанах, де православні рускі парафіяни наймали в чужого неправославного але руского сьвященика службу Божу, аби Бог допоміг їм збути ся свого власного православного, але неруского, для того їм чужого і немилого священика!

Щож нам робити, аби запобічи таким нечуваним а для нашої сьвятої православної церкви дуже небезпечним проявам?

Отсе є нинї для вас, милі рускі братя, дуже важне питане, на котре збір повинен відповісти так, як сего переважна справа вимагає.

Се питане тепер тим більше пекуче, що наступила хвиля іменованя митрополита на опорожнене місце по блаженної памяти помершім митрополитї Аркадію Чуперковичеви. Чи маємо ми нинї старати ся лиш о то, щоби митрополитом став руский сьвященик, принаймнї его заступником, вікарієм, на коли цїсар минував би теперішного вікаря владику Репту митрополитом? Чи може йти нам дальше і жадати таки подїлу нашої буковиньскої діецезиї? Дотеперішні двацятьлїтні досьвіди вказують на то, що руский вікарій, або хотьби і митрополит не в силї вже усунути зло, яке закорінилось і зросло у нас на поли церковнім і забезпечити становиско руских вірних і спокій в св. церкві на будуче.

Для того я тої думки, щоби нинїшний збір предложив найяснїйшому цїсареви прозьби роздїлити Буковиньску діецезию і отворити для тих поверх 300.000 руских душ окрему православну руску діецезию, так само як віддїлив свого часу цїсар Волохів від Сербів на Угорщинї і оснував окрему Волоску і окрему Сербску діецезию.

Такий подїл діецезиї навіть легше виконати, чим які зміни в консисториї переперти. Бо подїл може сам цїсар рішити, а зміни в консисториї залежать від теперішної зверхности церковної, котра нам вже зверх 20 лїт неприхильна, тай лидви чи коли не буде прихильна.

Подїл діецезиї має ще й то за собою, що значінє, вага і блеск православної церкви на Буковинї основанем двох діецезий не то що нїчого не потерпить, але навіть зискає. Дві православні діецезиї в краю більше як одна. Крім того наступить між обома діецезиями конкуренция. Одна діецезия схоче в себе красший лад завести як друга, а се вийде лиш на добро церкви.

Зваживши на всї ті хиби, які панують нинї в православній церкві на Буковинї; зваживши й на то, що поправа тих хиб нинї вже звичайними зарядженями не можлива, позволяю собі сьвітлому зборови предложити отсї дві резолюциї „Нинїшне віче рішає“:

I. „Руских православних послів взивають нинїшні збори виготовити безпроволочно пропамятне письмо до найяснїйшого цїсаря і представити в нїм вірний стан невиносимого положеня руских вірних в буковиньскій діецезиї і просити Єго Величество о подїл діецезиї“.

II. „Руских православних послів взивають нинїшні збори виготовити безпроволочно просьбу до найяснїйшого цїсаря, щоби Єго Величество зволило при предстоячім іменованю найвисших достойників у нашій церкві звернути увагу на кривди православних Русинів на Буковинї, взяти їх у свою найвисшу опіку і іменувати руского достойника церковного коли не на місце митрополита то принаймнї на місце митрополичого вікарія“. (Принято).

На кінци став пос. Василько перед зібраними. Френетичні оплески і оклики повитали его. Всї зібрані були мов зачаровані і не переставали оплескувати его навіть тодї, коли він навіть просив, щоби перестати, бо він хоче кілька слів сказати по кільканацять хвилях перестали оплески. Коли пос. Василько лише почав бесїду, перервали его знову оплески по першім его слові. Знову мусїв чекати кілька хвиль. Се повторяло ся три рази. Короткими словами начеркнув він дїяльність послів в парляментї, дякував за довіріє, яке єму принесли збори і скінчив словами:

„Присягаю, що доки жию, нїчо менї не перешкодить, бороти ся о добро руского народу, до смерти не забуду сю хвилю, в котрій дізнав тілько вдячности зі сторони свого народу.“

По відчитаню наспівших телеґрамів, котрі поміщуємо на самім кінци справозданя замкнув предсїдатель Вол. Ясеницкий віче дякуючи всїм присутним за їх труди. По відсьпіваню народних гимнів „Ще не вмерла“ і „Не пора“ удали ся всї зібрані походом до народного дому. Похід був величавий. Чернівцї не бачили ще доси такого походу. Маси селян ішли поважним кроком, без галасу і крику через ринок, паньску, вірменьску улицю, до „Народного Дому“, де відспівали ще раз народні гимни, принесено ще раз овациї руским послам, почім вічовики порозходили ся.

Так скінчила ся памятна, можна би сказати історична подія, лишаючи по собі певне в кождім присутнім незатерті слїди. Ми в слїдуючих числах вернемо нераз до сего віча, доповняючи наше коротке справоздане.

З Глїбокої: „Щасть Боже до неутомимої працї на народній ниві. Боріте ся, поборете“. — Русини з Глїбокої: Ронґуш, Калмуцкой, Урицкий.

З Вікна: „Всїм зібраним Боже допоможи. Послам нашим многая лїта“. — Потіцкі виборцї. Коверчук.

Зі Львова: Працюйте витревало однозгідно а побороти щасть Боже.“ — Титко Ревакович.

Полїтичні вісти.

Міжнародна полїтична ситуация.

В палатї послів в Лондонї мінїстериальний підсекретар Кренбуен, обговорюючи міжнародну полїтичну ситуацию, осьвідчив, що відносини Анґлїї до инших держав є приязні. — Що-до китайскої справи, то істнує певна можливість порозуміти ся з Росиєю. Правительство бажає порозуміня з усїма державами і не есть се его виною, коли до такого порозуміня годї довести. Дальше підніс бесїдник з вдоволенем заключене японьско-анґлїйского трактату. Коли деякі посли підносять закид, що-до сего трактату повинно було скорше прийти, то забувають, що не є річию Анґлїї пропонувати трактати другим, але противно: Анґлїя тілько склонює ся до пропонованих їй трактатів. — Що-до всїляких концесий у Китаю, специяльно росийских, то загалом не можна сказати, аби Росия не мала до них права. Однакож і що до сих концесий анґлїйске правительство мало не одно сказати Росиї і справдї сказало се їй — з наслїдном. (Оплески).

З французского парляменту.

Французкий сенат радив дальше над законом о дволїтній військовій службі. Сенатор Лякроа жадав увільненя від служби вдовиних синів. Сенатор Роллїн противив ся сему. Ухвалено арт. II., що увільняє від служби тілько фізично неспосібних. Ухвалено також, що служба тревае 25 років. — В палатї послів заінтерпелював депутований Бошон в справі послїдного розпорядженя що-до замкненя 135 монастирских шкіл. Пре-

зидент міністрів Комб заявляє, що школи сї відчинено без призволу властий, що після закону не є дозволене. На будуче рівно-ж буде правительство так поступати (грімкі оплески). — Посол Ріґо вносить, аби справу замкненя тих шкіл переказати судам. Президент міністрів противить ся. Посол Дійлеф вносить довіріє правительству. — Палата 321 голосами против 216 відкинула внесене Рібота, а натомість 333 голосами против 210 висказала довіре правительству.

Об'їздка італійского короля.

Дневник Capitale доносить, що король Імануїл виїздить ві второк або в середу до Петербурга через Тироль, Саксонію, Вильну і тою самою дорогою поверне. На царскім дворі забавить король 3 дни, а то в Петергофі, в Петербурзї і на маневрах. Цар зревізитує короля в початку жовтня с. р. — „Новое Время" витає заповіджений приїзд короля Імануїла як знак, що тридержавний союз цїлком не перепиняє добрим відносинам Італії до Росиї. — Patria доносить, що король Імануїл відвідає короля Едварда анґлїйского і президента Любета, коли не тепер, то в осени. Corriere della Sera доносить, що король Імануїл, вертаючи з Петербурга, задержить ся пів години в Інсбруцї, де побачить ся з цїсарем Франц Йосифом.

Процес против „анархіста" (?).

Вчера зачала ся в Неаполю розправа против Ґерієрови, що 25-ого мая кинув каменем на двірский поїзд, яким їхали король і королева. Ґеріеро зізнав, що він є анархіст та що хотїв убити короля, що можна зробити каменем. Наслїдком ореченя лїкарів віддано его під психіятричну обсервацию.

Хороба короля Едварда.

Лїкарі мали позволити королеви пересиджувати кілька годин в специяльно приладженім фотели, котрий можна пересувати з місця на місце. Король є в добрім настрою.

Президент Штайн хорий.

Бувший президент ораньско-бурскої републики, Штайн, захорував небезпечно. Стан его здоровля має бути майже безвихідним. Так доносить Daly Chronicle.

З краєвих соймів.

— На засїданю ческого сойму заявив Пацак, що одержав від д-ра Кербера запевнене, що осеїна сесия ческого сойму наневно відбуде ся в половинї вересня. — На вчорашнім засїданю сойму Дальматиї посол Продан (з партиї „державного права") поставив внесене на зміну §-у 4-ого соймового порядку в тім напрямі, щоби посли складали присягу „хорватскому королеви". Намісник барон Гандль супротивив ся сему. Крекіч (з партиї „автономістів") вносить перейти над внесенем Продана до дневного порядку. Мимо того відіслано внесене до комісиї з 7 членів. — Передарулянський сойм ухвалив для правительства висказ довіря за енерґічне становище супротив Угорщини.

НОВИНКИ.

Равт в краєвого маршалка відбув ся, як було заповіджено, в суботу вечером. Запрошені були церковні достойники, представителї властий, всї посли і — редактори всїх полїтичних часописий. Між иньшими тоастами піднестиб тоаст барона Бурґіньона випитий до руского посла Левицкого на згоду в соймі. На сей тоаст відповів Левицкий і зазначив свое особисте поважане до барона Бурґіньона. Відтак пив пос. Левицкий на здоровле Є. Е. краевого маршалка Лупула звиняючи ся, що перше пив до краевого президента а відтак до ґосподаря дому, але тому що бар. Бурґіньон пив перший до него, то він з чемности мусїв президентови відповісти.

Рільничі страйки в селах львівского повіта покінчили ся побідою страйкуючих, бо підвисшено їм денну платню. В Глуховичах, де платили жінкам 20 кр. а мущинам 40 кр., тепер платять 30 і 60 кр. В Дмитровичах замість 15 до 20 і 35 до 40 кр. платять тепер 30 і 60 кр. В Гаях замість первісної платнї 20 до 25 і 30 до 40 кр. платять 30 і 60 до 70 кр., а в Чишках, Підгірцях і Давидові підвисшено платню без страйку. Сї цїни означені лише на час сїнокосів і жнив за 12-годинну працю. — „Przedświt" доносить, що страйк рільничих робітників має вибухнути в Ляшках мурованих, если властитель двора п. Стойовский не піднесе платнї.

Князь в полїцийних арештах. Перед нількома днями донесли анґлїйскі часописи, що лондоньска полїция арештувала в однїй з найпослїднїйших нор князя з одного королївского двору, що приїхав на коронацию анґлїйского короля і виправляв в тій норі крайно неморальну орґію. Деякі дневники подали, що тим гулящим князем має бути ґубернатор Крети, князь Юрий, син грецкого короля. Тепер показує ся, що є ним портуґальский престолонаслїдник, князь Франц Браґанца, крівняк наших архикнязїв: Карла Людвика, Франца-Фердинанда і Оттона. Веселого князя задержано в Лондонї для переведеня процесу.

Назва улиць з біоґрафічними замітками. Радї міскій в Парижи предложено ориґінальний проект зглядом виготовленя табличок, на яких означені назви улиць. На кождій з таких таблиць, о скілько вона носить назву якогось чоловіка, має бути уміщений з порцеляну вироблений медалїон з вірним ображенем тої особи і короткою заміткою о еї дїяльности, заслугах, датою уродин і смерти.

Воздушна труба, що шалїла в анґлїйских Індиях коло Рампужу, перекинула зелїзничий поїзд в бігу. 13 осіб забитих а 15 ранених.

З українського сьвіта.

(Із Росиї. — З житя).

Подаємо після „Лїт. Наук. Вістника":

Щось чудне подїяло ся в Херсонї з сьвяткуванем памяти Шевченка. Як повідомляють „С.-Петербургскія Вѣдомости" (ч. 105) гурт, місцевої українськоі інтелїґенциї задумав спорудити лїтературний вечір присьвячений памяти Шевченка, і удав ся до херсонського „попечительства о народной трезвости" з просьбою дати салю й українські убраня, — мав виставляти ся „Назар Стодоля". Голова „попечительства" д. С—кій обіцяв дати й салю й убране; про вечір уже надруковані були анонси, як тут починаєть ся щось цїлком не зрозуміле. Д. С—кій несподївано одмовляє дати для вечера салю й убране, мотивуючи свій учинок тим, що він не хоче, аби „казенне добро" нївечили. Тим часом „казенне добро" „нївечить ся" раз-у-раз на всїх вечерах і д. С—кий нїколи проти того не протестував і тільки для сього разу виявив таке надзвичайне піклуванне про „казенні інтереси". Той, що писав про се в „Петерб. Вѣдомостях", робить догадку, що тут зовсїм не „казенні інтереси" грали ролю, а що д. С—кий зробив се тільки через те, що вечер мав бути чисто український. Коли сьому правда, то панна Ризположенська, що української мови „не признаєть вовсе", знайшла собі до пари такогож, як і сама, дивовижного субекта. Вони можуть подати одно одному руки і разом рушити в похід на ненавистне їм українство. Чи виграє тільки від таких способів боротьби й само „обрусительство" — ми дуже непевні. Занадто вже некультурними виявляють себе отсї культуртреґери!...

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

Записки із подорожи на північ Европи.

(Далї).

Гамерфест.

Оглянувши іще раз місточко і викупавшись в мори вернули ми в гостинницю на обід. За малу хвильку по обідї вже цїле товариство сидїло на палубі пароходика та при каві весело гуторило. Знова потворили ся кружки малі, що майже виключно лиш з собою забавляли ся. Я, Маґда, Люля і молоденький редактор з Берлїна Макс. становили таку чвірку, хотяй очивидно ми говорили і з другими товаришами та охочо сміяли ся, коли хто щось веселого сказав.

Сама природа поза Гамерфестом не приманює чоловіка. Скали та скали голї, хиба десь недесь якась хижина покрита дернею над берегом моря. Щоби час скоро минав, оповідали собі по черзї де-що з свого житя.

З оповідань п-и Маґди, моторної білявочки, ми довідали ся, що она покінчила школи в Трондем, що тепер є учителькою в малім місточку на острові Сенен, має 5 учеників і учениць, над котрими страшно мусить працювати.

— Но, кажу, коби ви так попали в нашу Галилею, де в клясї тиснеть ся сотка або і більше нехарних та голодних і обдертих дїточок, то не знаю, що би ви тодї сказали.

— А тобим утїкла.

— А знаєте що ті учителї за таку працю получають?

— Я маю харч, кватиру і 40 кор.

— А они лиш сорок корон без харчу.

— То страшно, крикнули усї.

Я мусїв тепер докладно описувати наші відносини, наше житє суспільне і т. д., що їх до тої степени дивувало, що прямо і вірити не хотїли. А вже колим згадав про жидів, то аж за голови брали. ся

Коло 8 год. вечером стали ми при островику Maasö, що лежить рівно під 71° сїв. шир. Є тут деревляна церковця, сьвященик, учитель, крамар і ще кілька родин, що жиють в землянках а также в деревляних домиках. Як они тутки можуть жити, то лиш оден Господь знає, бо тут як не зима, то знов дощ і хмари, так що сонця рідко коли можна і видїти. Земля тут гола і якби не птицї, тоби і знаку житя не було.

Занедовго їхали ми коло острова Magerö, котрого одна кіньчина називаєть ся Нордкап.

І ту ще жиють люде в землянках з плоскими дахами покритими елиною. В серединї стелї є чотирогранний отвір, куда впадає сьвітло і дим виходить. На ніч закривають тое вікно рибім міхуром. Тут вже така студїнь, що правдиве лїто доперва тепер зачинаєть ся (під конець липня) і тягне ся через серпень. Теплота доходить до 15° але як сонце скриє ся за хмари, то сейчас спадає на 8—11°. Туть місця, де зеленїєть ся марна травиця, а также і цьвітків є трохи подібно як і на самім Нордкапі.

Сонце уже хилило ся на запад, коли ми зближили ся до 295 м. високої лупкової скали званої Нордкап, що має бути найбільше на сївер висуненим пунктом Европи. Тим пунктом є властиво скала, що лежить помежи Gjesvär а Нордкапом а зоветь ся Knivskjärodden, но так як на ню доступ є не можливий, то принято Нордкап (71° 11' с. ш.) за послїдну оконечність Европи.

На скалу Нордкапу входить ся з пристани Hornviken.

Тут уже застали ми великий пароход з туристами, з которих відважнїйші висїли та по при канаті, прикріпленім до желїзних дручків, вдрапували ся на верх, а другі ходили по палубі та приглядали ся червоному як кров сонцю. Ми висїли усї.

Панночки наші як вивірки скакали по стежцї навіть не доторкаючи каната (линви), старші дами ішли осторожно і поволи. За пів години булисьмо на на верху.

Єсть то дуже стрімка скала, з трех сторін окружена морем, що все плюскаєть ся ударяючи о скалу. На невеличкій площі єсть деревяна буда, що ю построїв проворний Нїмчик Стоппенбрінк з Трондема, та продає в нїй шампаньское по 10—15 корон бутилка. Точно о 12 в ночи пють майже всї гостї Prosit на честь незаходячого сонця. Случайно попалисьмо на погоду, тож вид той незвичайний для нашого чоловіка був так поражаючий а заразом принадний, що і висказати нїхто не єсть в станї. Довго, довго вдивлялисьмо ся в закровавлене сонце і аж коли зачало що раз більше блїднути і підходити в гору, бо до тепер були майже над самою водою, розбрелисьмо ся по площи приглядаючи ся ґранїтному стовпови в честь короля Оскара II., що тут був 1873 і памятникови в честь Вільгельма II. з. р. 1891.

Далї буде.

Телеґрами „Буковини".

Прага, 7. липня. „Narodny Listy" доносить, що буджет для 1903. року вже злагоджений. Єго цїлковита редакция буде окінчена на початку серпня,

Темесвар, 7. липня. Донька пос. Шенерера утїкла з поручником-Поляком.

Лондон, 7. липня. Стан здоровля короля Едварда чим раз лїпший. Коронация відбуде ся найраньше в місяцю жовтню.

Чікаґо, 7. липня. Дім Свіфта, що висилає мясо, згорів цїлковито. Шкода виносить один мілїон.

До Вп. П. Т. Учительства.

Заряд папірнї
тов. „Рускої Бесїди" в Чернівцях
(улиця Петровича ч. 2)

звертає увагу Вп. П. Т. Учительства на свій

СКЛАД ПРИБОРІВ
шкільних
до писаня і рисованя,

котрий доповнила найлїпшим товаром з перворядних фабрик, а що спровадила весь товар в дуже великій скількости, проте буде в змозї продавати его по значно дешевших цїнах як де инде.

Іменно поручає: **зошити, нотеси, оловцї, пера, чорнило** в ріжних красках, **бібулу, крейду, таблички, губки, лїнії, фарби і т. п.**

Потрібні ДРУКИ шкільні

на найлїпшім канцелярийнім папери, в мовах: рускій, нїмецкій і волоскій, а все те дешевше і лїпше як де инде, отже певний я, що наше Вп. П. Т. Учительство не піде шукати висше згаданих предметів у чужих, лиш удасть ся до **нашої Папірнї** „Рускої Бесїди" а тим самим зазначить свій патріотизм, скріпить істноване сеї одинокої рускої папірнї, котра й на се заснована аби дати спромогу нашому Вп. Учительству дешевого купна, та надїлити Єго добрим товаром а що найважнїйше при більших закупнах давати значний рабат.

З глуб. пов. **В. Сенерский,**
управитель папірнї.

В торговли паперу „Рускої Бесїди"
можна дістати слїдуючі книжки:

Писаня Осипа Юрія Федьковича
за 3 зр. 60 кр. і за 3 зр. 40 кр.

Поезиї Т. Шевченка 1 зр.

Наша Дума Ф. Колесси 1 зр. 25 кр.

Склад товарів Б. Бальтінестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахлярі коронкові і з правдивих струсьових пер, ручки перлові і з черепахи. Вахлярі Gasé, найновійший вироб, в білих, чорних і всїх иньших барвах модних.

Рукавички: білї Glacé, шкіряні земіш і шовкові у всяких довжинах для пань і панів.

Коци до подорожи на повози і санки, а також накривала на лїжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до снїгу.

Балеві краватки: найновійшого жанра. Балеві мужиські сорочки шовкові, з Pique і батисту. Найновійші ковніри і маншети, хусточки шовкові, батистові і полотняні. Ґузики до ковнірів і шемізетові. Мужиські шкарпитки.

Ізза пізного сезону продають ся по дуже знежених цїнах всї товари кожухові, плетені, вовняні і черевики.

Найбільший вибір карнавальових товарів для панів і пань штіфлета і домові черевики: лякеровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, попелясті зі шкіри земіш.

Більші засоби на складї: перзияньскі кучми, дамскі зарукавки, чапочки, колїери і т. д. Правдива білизна Єґера: кафтаники, мужиські пончохи, шкарпитки, Chenillen Escharpes і хустки, вовняні шалї і хустки вовняні і полотняні дамскі спідницї, камаши; огрівачі пульса і литок; плетені вовняні і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дївчат і дїтий, а також футровані штіфлети. Черевики до совганки для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

Головна і подрібна продаж

натуральних квасів алькалїчних

(Ludwigsquelle)

в Дорні-Шоянї

поручена фірмі

Стефан Ґаїна, Чернівцї, Ринок.

Ц. к. Дирекция дібр гр.-ор. релїґійного фонду.

Хто хоче мати **красні і дешеві рами** до образів най удасть ся до

переплетнї книг

Емілїяна Канюка

а з певностию не ошукає ся.

Переплетня знаходить ся

в Чернівцях, при улици Паньскій 24.

Цїнник желїзних знарядів

Александра Копача

в Струтинї вижнім, почта Долина ad Стрий.

Коси з анґлїйскої твердої стали, подвійного гарту, світлі, з тонким полотном, дуже легкі, добре рубають гірску траву. — Хто заплатить 5 кільоґрамів кіс, отримає даром одну косу і один камінь до остреня. — Родимцї! Косїть моїми косами, то найлучші в сьвітї; косячи ними, заощадите і труду й здоровля. Не дайтесь дурити жидам і їх аґентам: 50 жидівских кіс не стоять одної анґлїйскої!

Довгота кіс в центиметрах:	65	70	75	80	84	90	95	100
За одну штуку з каменем: Кор.	2·10	2·20	2·30	2·40	2·60	2·80	3·00	3·20
На 5-килеву посилку іде штук	16	15	14	13	13	13	12	12

Озубнені серпи з анґлїйскої стали, дуже добре жнуть збіже і легко перетинають, так, що не чути їх в руках. Хто замовить 20 штук, получить 2 даром. — Цїна за один серп **60** сот.

Анґлїйскі бритви з тонким полотном з найлучшої стали. За 35 мінут можна обголити і 30 найтвердїйших бород. Одна бритва по **3** і **4** кор. — Бельґійскі камені до бритв по **1** кор. і по **3** кор.

Мотики (сапи) до бараболь, кукурузи і всякої ярини, з найтвердїйшої анґлїйскої стали, не загинають ся анї в найтвердїйшій землї, штука **1** кор.

Брусаки до остреня кіс по **50** сот.

Маю також на складї **кешонкові дуже добрі**

годинники Роскопфи, такі, яких уживають на жел. дорогах і продаю по **20** кор., а ґваранцию даю на 10 лїт.

На всяке замовлене треба прислати 2 кор. задатка, бо инакше не вишле ся. Найлучше посилати гроші переказами і на них замовляки, щоби не тратити гроший на письма і карти. — Адрес:

Александер Копач,

в Струтинї вижнім, почта Долина коло Стрия в Галичинї

!!! Майже даром !!!

420 дуже важних предметів лиш за 1 зр. 80 кр.

Дуже красний позолочений годинник до накручуваня на 24 годин, з ланьцушком — правильно ходячий, і з ґарантиєю на 1 рік.
1 шовкова краватка з шпилькою з імітациєю каменя „Edelstein“.
1 практичний прибір до писаня, складаючий ся із 3 предметів.
1 ґарнїтур ґудзиків до сорочки, маншетів і ковнярика з подвійної імітациї.
1 париска дамска брошка.
1 красний перстень мужеский або дамский з іміт. каменя „Edelstein“.
1 шнур імітованих жемчугів.
1 пара ковтків з каменем „Semili“.
1 ґарнїтур картів для забави, складаючий ся з 7 зачарованих картів, котрими забавить ся кожде товариство.
1 кишеньковий апарат до фотоґрафованя.
1 пахуче мило.
1 красна нотатка.
1 циґарниця з бурштином.
1 цизорик.
1 шкіряна мошонка на гроші.
5 штук египетского правдомовника.
1 машина до рахованя „Patenta“, котра найтяжші рахунки в секунді обчисляє, до того 20 вижних предметів до кореспонденциї, а ще 300 иньших, що в кождім домі здадуть ся.

Всї ті предмети разом з годинником, котрий самий варта 1 зр. 80 кр.,

можна получити за послїплатою з краківскої фірми

Fr. Windisch, Краків Nr. I/VI „Export“.

Великий склад

ДЬУКСОРТІВ

для

шкіл народних

і урядів парафіяльних

так для гр.-ор. як і гр.-кат.

дістати можна

по дуже дешевій цїнї

в друкарнї

„Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4.

Г. Фільф

усуває нагнїток

Чернівцї, ул. Руска 8.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Володислав Секерский**

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского

Ч. 76. Чернівцї, пятниця дня 28. червня (11. липня) 1902. р. Рочник XVIII.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і недїлї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.
Редакция адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Оповіщене „Рускої Бесїди“.

Земляки!

Відповідаючи широким культурним потребам нашого народу, товариство „Руска Бесїда“ в Чернівцях в р. 1894 змінило свій статут в тім напрямі, що з товариства касинового стало розсадником просьвіти в буковиньскім краю. З того часу „Руска Бесїда“ стала центральним товариством просьвітним, заложивши доси до вісїмдесять читалень на Буковинї, котрі сотворили разом з народною школою, новий тип сьвідомих людий, так званих читальників, нашу надїю, нашу народну силу!

Та те, щó „Руска Бесїда“ доси зробила, далеко ще не вичерпує задач витичених статутом. Сюда особливо віднести треба правильне видаванє популярних писань. Те, щó на сїм поли зроблено, недостаточне. Правда, „Руска Бесїда“ видала доси также й спору вязанку книжок, особливо календарів, котрі доси розходили ся в скількости по 1000 до 1600 примірників. Та сего в порівнаню до пекучої потреби в популярній лектурі за мало.

Аби зарадити сему недостаткови, „Руска Бесїда“ постановила друкувати ті виданя львівскої „Просьвіти“, котрі відповідати муть потребам буковиньскої людности. Рівночасно постановлено випускати по мірі потреби ще й свої виданя, і далї видавати свій календар. Так отже члени наші діставати будуть видані „Рускою Бесїдою“ відповідні книжки „Просьвіти“, відтак час від часу питомі виданя наші, а нарештї календар нашого товариства.

Земляки!

Товариство „Руска Бесїда“ входить в нову добу, розпочинає ширшу просьвітну роботу, відповідно до статута товариства. Тепер черга на на нашу суспільність підперти заходи товариства як найщирійше, як найенерґічнїйше!

Наше товариство має всего ледви сто членів, щó платять річну вкладку 2 корон. При такім малім числї членів товариство не могло би сповнити висше виложеної роботи. Число членів мусить зрости що найменьше в пятеро, бо иначе ми не устоїмо ся; видатки, сполучені з правильним видавництвом вимагають того доконечно. На посторонну поміч нам не оглядати ся. Наша сила в нас самих. Для того-то

Земляки,

кличемо Вас, аби всї, хто сьвідомий великого дїла, **вступаючи в члени „Рускої Бесїди“, надсилали річну вкладку і старали ся приєднати товариству як найбільше членів**, однаково з помежи інтелїґенциї, як міщан та селян.

Головний Видїл тов. „Руск. Бесїди“
в Чернівцях.

Буковиньский сойм.

(IV. засїданє з дня 3. липня 1902).

Руских послів нема в палатї. По верифікациї протоколу з послїдного засїданя і по оповіщеню надісланого ставить пос. Юрій барон Василько і тов. слїдуючі два внески:

1. „Тому що Буковина однїсїнький коронний край монархії, в котрім зі сторони правительства наставляють ся урядники, що не уміють мови більшости населеня, тому що сей прикрий стан відчуває ся головно в полїтичнім і судовім урядї, тому що остаточно на далї не можна терпіти сей стан, що в суперечности з державними основними законами і глубоко ображує національне почутє кождого культурного народа, ставлять підписані внесок:

„Взиває ся правительство, щоби оно узгляднило при іменованю урядників для Буковини лише ті убігателї, котрі владїють волоскою зглядно рускою мовою в словї і письмі і сї свої знаня докажуть державним сьвідоцтвом.

Далї взиває ся правительство, щоби оно завізвало всїх державних урядників в Буковинї, щоби они предклали до трох лїт висказанє знаня одної з тих двох мов через зложенє іспиту перед державною іспитовою комісиєю.“ — Юрій Василько, Ґріґорча, Теодор Фльондор, Ончул, др. Вольчиньский, Балмош, Богосевич.“

2. „Хоч більшість буковиньского населеня належить до волоскої зглядно рускої народности, то все-ж таки виписані в нїмецкій мові всї урядові таблицї і надписи, котрі прибиті над урядовими льокалями, в котрих містять ся уряди і власти. Тому що осуненє сего прикрого стану відповідало би рівноправности і рівноставленю обох народностий, що становлять велику більшість буковиньского населеня супротив нїмецкої меньшости, ставлять підписані внесок:

„Взиває ся правительство, заняти ся тим, щоби на всїх будинках і льокалях ужитих урядами і властями були прибиті волоско-нїмецко-рускі урядові таблицї і надписи“. — Юрій Василько, Ґріґорча, Ончул, Волчиньский, Теодор Фльондор, Балмош.“

Пос. др. Штравхер інтерпелює краєвого президента в справі немилого випадку, який став ся в послїдних днях в І. черновецкій ґімназиї. Один із матуристів зробив донос на одного із професорів, що належав до матуральної комісиї, що він дав ся підкупити. Заряджено слїдство і тепер ходить вістка і очивидно непокоїть мешканцїв, що ті, що вже здали матуру, мусять ставити ся ще раз до матури, инакше з'анулює ся їх сьвідоцтво зрілости. Бесїдник доказує, що такий поступ зі сторони шкільних властий неможливий і несправедливий, бо після розпорядженя мінїстерства просьвіти з 2. липня 1886 має оповіщенє вислїду іспиту і виданє сьвідоцтва на підставі іспитового протоколу бути одною акциєю. Отже ще раз завертати ученика до іспиту, по котрім єму предсїдатель комісиї оповістив, що єго узнали зрілим, се річ неможлива і несправедлива. Бесїдник взиває ц. к. правительство зглядно краєвого президента, щоби він справу вияснив і тим вплинув успокоюючи на населенє і просить єго, щоби він зарядив, щоби по-

Записки із подорожи на північ Европи.

(Далї).

Гамерфест.

Наситившись не лиш видом незаходячого сонця як еще більше дикими англичанами, котрих тут була добра пачка, і їх безженадними дамами, зачали ми сходити на пароход. Замітити треба, що богато туристів знимало фотоґрафії сонця, товариства, памятників і буди. І наш п. Макс мав кілька знимок, межи иншими і цїлого нашого товариства.

Вернувши на пароход сейчас відчалилисьмо. Була 3 година. Еще трохи гуторилисьмо але вкінци Морфей переміг нашу храбрість і всї, де хто міг, заснули сном блаженним.

По обідї в Гамерфестї познакомив я ся з купцем з Росиї Николаєм Івановичем М. Сюди заїхав він с 8 суднамь на закупно і промін. З ним був также єго братанок Николай Нікітіч. Честний старичок з довгою, сивою бородою утїшив ся мною дуже, бо був він як-раз у звістного отця Івана Кронштадского і ту случайно познакомив ся з Галичанами, Сейчас запросив до себе на чай мене і цїле моє товариство т. є.: панночки Маґду і Люлю а также п. Макса і урядника почтового з Гарстад, що був добрим знакоми обох панночок.

Так як на дворі стояла спека не аби яка, а городня коло гостинницї не було, приняли ми з охотою запрошенє тай на човнї пігнали до суден Николая Івановича.

Панночки особливо радовали ся, бо так Николай як і єго братанок говорили прекрасно по норски, то-ж і розмова ішла дуже весело.

На суднах робота ішла страшно жваво, бо сеї ночи мали відїхати в Архангельск. Напивши ся доброго чаю, ми обглядали головний нїби адміральский корабель. Нїчим не ріжнив ся від торговельних кораблїв норских або анґлїйских.

Коли так я, як і товариші висказали ся похвально о єго фльотї, утїшений купець каже:

— От знаєте що, їдьте сегодня зі мною в Архангельск. По дорозї побачите еще пару разів незаходяче сонце і то з відкритого моря, що о много красше як з Нордкапа, побачите Нордкін, будемо їхати вокруг полуострова Varjag Njarga, звідки віроятно вийшли предки наших князїв Варяги і вступимо на малий островик Vardö.

— То є місточко, що числить коло 3000 жителїв, підхопила п-а Люля. Коло него є кріпость Vardöhus, з постоянною залогою з 16 мужа.

— Є кому боронити ся, кажу.

— З Варди виїхав Нанзен на сїверний полюс 21. липня 1893, а вернув туди 13. серпня 1896 р., — замітила п-а Маґда.

— То ви так добре тоє памятаєте? — питаю ся.

— О я мушу дїтям такі річи набивати в голову, аби уміли почитати своїх великих людей.

— То дуже красно, сказав сумно Николай Іванович. У нас то трохи инакше в школї. У нас учать все лиш о Ґерманії та загально о всїм чужім, а о своїм байдуже, длятого то наші дїти великі інтернационали.

— А я думала, що у вас народ дуже патріотичний, каже п-а Маґда.

— А з чогож то вносите?

— А хотьби з того, що ваші офіцери приїзжають до нас та роблять по доках яко прості робітники а при тім слїдять, що у нас дїє ся. Ми обі власне недавно познакомили ся з таким офіцером. А був се дуже пристойний молодий чоловік, говорив чудно по норски, тож ми страшно любили єго товариство. Було се менї дуже прикро але я єму раз кажу: „Скажіть правду, чи ви шпіон?“ Він усміхнув ся, тай нїчо не відповів. А може він і направду шпіон. Шкода що такий пристойний.

— Але що вам Бог дав, каже купець, то буде якийсь офіцер від маринарки, коли він офіцер, певно, що хоче познакомити ся докладно з вашим судоходством і строєнем суден. Таж ви самі добре знаєте, що ваша фльота торговельна належить до найлучших в сьвітї.

— Та то правда, сказала урадована п-а Маґда, скоро поверну, перепрошу єго за мою нечемність.

— Коли він розсудний чоловік, каже купець, то собі того так дуже до серця не взяв. Судячи по вашім теперішнім тонї і успособленю мусїло тоє бути сказано так наївно, що він усміхнув ся та собі подумав: „Яке то ще дитятко“.

— Він усміхнув ся, усміхнув, підхопила панночка.

— Ну, тож видите. А впрочім не зле то і стало ся, бо тепер перепросите ся і буде вам еще приятнїйше. Я вже старий практик.

— Ет, ви сейчас собі щось думаєте, офукнулась п-а Маґда.

— Я нїчо, я лиш так собі...

Напившись еще по шклянцї чаю; подяковали ми гостинному господареви та перенесли ся на човно. Николай Іванович сїв также з нами; хотїв еще разом зайти на кругольню. Ми охочо пристали.

В ресторані на горі Сальдеч було нинї дуже гамірно, бо день прекрасний, то кождий спішив трохи розірвати ся. Ми мусїли довгу хвилю чекати, заким нам уступили місця.

П. Макс, почтовец і панночки забрали ся до куль, а я з Николаєм Івановичем говорили за столом та приглядали ся, як метко панночки шпиряють кулями.

Купець еще раз зачав мене запрашати, щобим з ним поїхав. Обіцяв мене завезти до своєї жени, що була з двома дорослими доньками на дачи коло Петрограда, обіцяв познакомити з о. Іваном Кронштадским і т. д.

Мало щом ся не рішив, хотяй був-

ступало ся після міністерского розпорядженя.

Краєвий президент Бурґіньон каже, що слїдство ще не окінчене, отже він не може дати жадні вияснення, але на другім засїданю буде він се в станї зробити, впрочім він запевняє, що поступить ся після приписів.

Юрій барон Василько здає справоздане фінансової комісиї в справі рахункових закінчень ради краєвої культури за рік 1901 і прелїмінаря коштів управи ради краєвої культури за рік 1902 і ставить внесок, щоби замкнене рахунків взяти до відомости і ухвалити додаток для управи ради державної культури краєвої 5.000 к. (Принято).

Посол Юрій бар. Василько здає таке справоздане дотично прелїмінаря пенсійного фонду учителїв за рік 1902 з тим внеском, щоби ухвалити прелїмінар за рік 1902 з вимогою 75.834 к. і покритєм 47.900 к. На дальше покрите має дати краєвий шкільний фонд 27.934 к. (Принято).

Той самий справоздавець здає справоздане дотично замкненя рахунків учительского провізійного фонду за рік 1900. (Принято.)

Пос. Теодор Флондор реферує про внесок соймової адміністрацийної комісиї, котрий жадає основаня двох стіпендий, що мають носити імя „бук. краєва стіпендія для слухачів технїчної академії“, річно по 800 кор. для посїщеня одної з австрийских технїк для абсолвентів православної реальної школи в Чернівцях, а коли-б таких не було, для абсолвентів-буковинцїв висшої ґімназиї. (Принято.)

Пос. Теодор Флондор здає справоздане дотично уповажненя додаткового наданя стіпендії „Франц Йосифа для штуки і технїки“ для чотирох убігателів по 800 корон. (Принято.)

Справоздане того самого справоздавця дотично наданя 2 стіпендий для приватних фреквентантів лїсничого курсу у Францталю для шкільних років 1902/3, 1903/4 і 1904/5. (Принято.)

Пос. де Лож реферує справоздане краєвого видїлу про обняте продажі соли для Буковини таки самим краєм і ставить такі внески:

1. Дає ся повновласть краєвому видїлови, уложити умову з правительством дотично обнятя перепродажі соли, а видїл має предложити сю умову соймови.

2. Дає ся повновласть краєвому видїлови, щоби він з'орґанїзував краєву продаж соли. На сю цїль ухвалює ся з краєвого фонду неопроцентований задаток 25.000 корон.

3. Для сеї орґанїзациї ухвалену суму 25.000 к. має краєвий видїл сплатити з доходів продажи соли в трох річних ратах і то перша рата по першім роцї 7000 корон, друга і трета рата по другім зглядно третім роцї по 9000 кор. (Принято).

Пос. др. Волчиньский реферує про платню просектора в краєвім шпитали в Чернівцях. (Всї дотичні внески принято).

Пос. др. Волчиньский реферує про покрите коштів прилученя краєвого шпиталю для божевільних до міского водопроводу і ставить внесок, щоби на сю цїль ухвалити 20000 к.

Над сим розвиває ся оживлена дебата між п. Штравхером, що закидує краєвому видїлови, що він собі не поступав рационально при заложеню водопроводів для шпиталю для божевільних, а між краєвим маршалком Лупулом, котрий збиває закид Штравхера, чому краєвий видїл не удав ся в сїй справі до черновецкої ради громадскої, тим що вказує на лихий стан міских водопроводів, а краєвий видїл не хотїв мати ті сумні досьвіди, що і місто Чернівцї, тому і удав ся відразу до знатнїйшого фаховця.

Посли Юрій бар. Василько і Ланґенган підпирають кр. маршалка в єго виводах.

Пос. др. Волчиньский признає, що при заложеню власних водопроводів в шпітали для божевільних укрутив ся фахово-технїчний блуд зі сторони проєктантів, але він не робить їм жадного закиду. Закид можна зробити тим, що проєктували будову цїлого шпиталю взагалї на тім місци непригіднім для жадного водопроводу, котрий так потрібний як раз для шпиталю для божевільних. Се треба би добре зробити прилученем шпиталю для божевільних до міских водопроводів. (Принято.)

Відтак наступили реферати петиций. Між иньшими ухвалено для тов. „Руска Школа“ 600 кор.

Конець засїданя о $^3/_4$ до 1. год.

Полїтичні вісти.

Галицкий сойм.

(Засїдане з дня 9. липня 1902.)

При отвореню нинїшного засїданя кр. маршалок заявив, що від нинї будуть відбувати ся також вечірні засїданя.

З дневного порядку ухвалено дозволити пов. видїлови в Перемишлянах затягнути позичку 20.000 к. на докінчене громадскої дороги з Курович до Богданівки.

Дальше відчитано і переказано кр. видїлови наглі внесеня п. Домбского і кс. Вільчкевича в справі помочи для потерпівших від повени в повітах косівскім і домбровскім.

Справоздане кр. видїлу в справі продовженя і зміни закона з 11. цьвітня 1893 що-до полекший податкових для промислу ухвалено, а опісля ухвалено внесене буджетової комісиї що-до електричного осьвітленя соймового будинку. При сїй точцї забрав слово пос. Глиджук з рамени кр. видїлу і промовляв по польски, що викликало загальне здивоване навіть між шовіністами-Поляками.

В дискусиї буджетовій забирає перший голос пос. Король і в своїй бесїдї виказав польским верховодам в Галичинї цїле їх фарисейство та безличне крутарство в полїтицї зглядом Русинів. Бесїдник жалїє над польским народом в Познаньщинї, де немилосерна рука Прусака хоче єго національно знищити і стерти прямо з лиця землї. Є се борба славяньского елементу з ґерманьским, котрий всїми силами старає ся недопустити до сего, щоби славяньский елемент дійшов до якого-небудь значіня. А рівночасно той сам славяньский народ, що голосить цїлому сьвітови про свою кривду, допускаєсь тих самих безправств, тих самих насильств (пос. о. Богачевский: Ще гірших!) на слабшім від себе рускім народї в Галичинї!

Відчувають непоправні польскі гнобителї цїле своє фарисейство, цїлу безправність, якої допускають ся на славяньскім братї і щоби втихомирити свою нечисту совість, підозрівають сего брата на кождім кроцї о ненависть, о гайдамацкі інстинкти. Та Бог з вами. Не ненависть чує бесїдник до польских гакатистів, але глубокий жаль над цїлим руским народом, що з ласки славяньского брата мусить гинути в темнотї та неволї.

З внесень та інтерпеляций, внесених на сїм засїданю, заслугують на увагу: пос. Могильницкого в справі аґрарних страйків в Тернопільщинї і пос. Шаєра в справі знесеня нотарияту в Галичинї.

Австро-угорскі пересправи.

— Міністер скарбу Бем-Баверк вертає в середу з відпустки для пересправ з угорским міністром скарбу Люкачем. — Орґан д-ра Кербера, Monntags-Revue, містить дуже цїкаву статю в справі угоди з Угорщиною. Сказано там, що конференция під проводом цїсаря цїлком не довела до порозуміня, що оба президенти кабінетів стоять твердо при своїх постулятах і що небавом мабуть остаточно справа порішить ся. — Орґан австрийского премієра грозить дальше Угорщинї, що користи, які Залитавщина осягнула за часів Баденього і Туна при помочи правлїня §-ом 14-им в Австриї, є цїлком хиткої стійности, бо теперішне правительство може звалити їх дуже скоро, предкладаючи парляментови внесене на знесене дотичних розпоряджень, виданих на основі §-у 14. В тім випадку цловий роздїл обох половин монархії був-би неминучий, що вийшло-би тілько на економічну некористь Угорщини.

З краєвих соймів.

На оногдїшнім засїданю сойму Істриї, підчас дебати над фондом краєвої культури, Італїянець Даванцо закинув правительству, що воно підпирає тілько словіньскі рільничі інституциї. Словінець Трінайстич відповів, що правительство поступає справедливо, коли попирає словіньскі товариства, бо вони дуже корисні для розвитку рільництва в краю. Єго словіньску промову перебивала ґалерия шумом. Візваня маршалка до супокою не помагали. Посол Мандич крикнув тодї, що ґалерия кпить собі з маршалка. Повстав нескольний крик. Вкінци ґалериї опорожнено. Посол Бартолї (Італїянець) жадає, аби маршалок візвав Мандича за єго оклик до порядку. Мандич хоче вияснити справу, але задля крику послів не може сего учинити. Вкінци маршалок перервав засїдане. Коли наново відчинено наради, Мандич заявив, що оклик єго був звернений против ґалериї а не маршалка. Наради пішли дальше. — В соймі Дальматиї посол Продан поставив внесене, аби у всїх учительских семінариях заведено старославяньску мову як обовязковий предмет. — В соймі Морави посол Шевчік і тов. поставили внесене на знесене безпосередних податків (головно ґрунтового) а на заведене одного тілько, загального проґресивно-доходового податку і високо процентового податку біржевого. — Сойм Шлеска поручив видїлови краєвому віднести ся до обох палат державної ради і міністерств: війни і краєвої оборони, з прозьбою о заведене дволїтної військової служби для абсолвентів низших фахових шкіл і шкіл рільничих, та щоби підчас жнив не покликувано селян на вправи. — Делеґация ческого сойму, зложена з репрезентантів усїх партий, так ческих як і нїмецких, а іменно з послів: Пацака, Крамаржа, Зазворка, Еттінґера, Прадого і Іра, виїхали з Праги до Відня, аби внести прозьбу до міністерства скарбу о підвисшене податку від пива на 2 кор. від гектолїтра, як також, щоби громади мали повне право накладати громадский додаток від пива. — Молодоческий клюб повідомив радикала, посла, д-ра Баксу, що внесе в соймі самостійне внесене в справі ренунциациї престолонаслїдника.

Ворба словіньских партий.

7. липня передполуднем відбули ся величезні збори християньско-социяльної партиї, в яких участвували і социяльні демократи. Завзято ударено на велику власність і клерикалів та жадано заведени загального голосованя. В тім дусї ухвалено одноголосні резолюциї. По зборах удали ся вічевики до Народного Дому, де було віче словіньских лїбералів. Однак їх тамки не допущено. На сїм послїднім вічу (лїбералів) атаковано остро партию клерикалів, особливо їх проводира Шустиршіца. Ухвалено резолюцию, що пятнує клерикальну обструкцию в соймі а лїберальним послам висказано довіре і візвано їх зірвати всякі пересправи з клерикалами.

До полїтичної ситуациї.

В анґлїйскій палатї послів міністерияльний підсекретар Кренберн, обговорюючи міжнародну полїтичну ситуацию, заявив, що відносини Анґлїї до иньших держав суть приязні. — Що до хіньскої справи, то істнує певна можливість порозуміти ся з Росиєю. Правительство бажає порозуміня з усїма державами і не єсть виною, коли до такого порозуміня годї довести. Дальше підніс бесїдник з вдоволенем заключене японьско-анґлїйского договору. Коли деякі посли підносять закид, що до того договору повинно було скорше прийти, то забувають, що не є річию Анґлїї пропонувати договори другим, але противно; Анґлїя тілько склонює ся до предкладаних їй договорів. — Що до всїляких концесий в Хінах, специяльно росийских, то загалом не можна сказати, аби Росия не мала до них права. Однакож і що до сих концесий анґлїйске правительство мало не одно сказати Росиї і справдї сказало се їй — з наслїпком.

Поляки а панславісти.*)

Вже перші панславісти ломили собі голову, як би то предбати Поляків для панславістичної справи. Часто робили ся заходи, щоби Поляків пересьвідчити, що сварки між славяньскими братами допоможуть до побіди спільному ворогови — ґерманьствови, котре продерає ся на схід, і против котрого може успішний відпір ставити лише зеднане славяньство, велика славяньска монстр.-держава. Але що в Рос-

*) Статя Романа Сембратовича подана „Berliner Tagblatt-ом“ в числї 322. з дня 28 червня 1902.

бим стратив білет на желїзници а також 10% білета на пароходї, але жаль ми було не звидїти Берґена, Ставанґера, Гамбурґа і т. д., дем еще не був а Господь знає, чи коли другий раз буду, а в Петроградї і Кронштадї вжем був а для одного Архангельска не стояло тратити стілько часу і грошей. При тім не міг я того зробити вже і длятого, що чекали на мене пп. Ґро... в Тромзи а в Берлїнї п. Ґ.

Хотячи однак пізнати, яке вражінє зробило би на моїх товаришів, колибим принав предложене купця, кажу:

— Знаєте товариші що? Я їду з Николаєм Івановичем!

— Нїколи в сьвітї! Ми вас не пустимо, каже п-а Маґда а за нею другі. Ви з нами приїхали, тож мусите вертати.

— А щоби сказала п-а Маженка? замітив п. Макс. Мала би гарне понятє о вашій чести!

— Нї, нї, він не хоче їхати, — каже купець.

— То гарно! Ваше здоровле! — крикнули усї та цокнули ся шклянками зі мною.

Єще з годину були ми на кругольни, потім зійшли в гостинницю, бо треба було прилагодити ся до від'їзду та вислати з копу переписних листків до своїх.

В гостинници ми попрощали ся сердечно з Николаєм Івановичем желаючи собі взаїмно щасливої дороги.

О 12 в ночи від'їзд з Гамерфеста до Берґен.

Далї буде.

сиї ненависним Полякам не хотїли удїлити жадної концесиї і признати їх національні осібні інтереси навіть не номінально то і всї арґументи не приговорили до серця Полякам. Російскі панславісти, здавало ся, не загадували через якийсь час здобувати їх довіріє. Они вдоволяли ся тим, що юдили против „цїлковито підкупної, на смерть засудженої ляхоцкої нациї“, що ставляли їх перед иньшими Славянами на погорду, а їх національні змаганя представляли яко деструктивні і цїлому Славяньству шкідливі. Тому відокремлювали ся від Поляків звичайно всї иньші Славяни, — а сї з другої сторони не хотїли признати так звані спілні славяньскі інтереси.

Панславісти звернули міжтим свою увагу на Україну (полудневу Росию). Тут мешкає другий з ряду найбільший нарід — около 27 мілїонів душ — Русини. Помимо того, що російскі учені самі доказували, що Русини мають свою власну історию, власні звичаї і культуру, і їх так само не зросийщуть як і Поляків, — не дали ся всеж таки Панславісти відвести від своїх намірів. Щоби иньших Славян обманити, почали, Русинів називати не лише Малоросома, а по просту південними Росиянами. Цїлу руску інтелїґенцию назвали „елементом що сприяє Полякам і Австриї, отже небезпечним для держави“. Їх динунціювали кождим можливим способом і робили пресиї на російский ряд в антирускім дусї.

Так появив ся в роцї 1876. указ, що заказав цїлковито друковане руських книжок і часописий. Пізнїйше заведено в руських провінциях навіть виїмковий стан. Се зовсїм зрозуміло, коли Русини точку тяготи свого національного житя перенесли до Австриї. Щоби і тутка ослабити національну роботу Русинів, оснували російскі панславісти свої аґентури у Львові, Чернівцях, Відни і т. д. Тут видають за російскі гроші часописи і брошури і розкидають між населене частїйше і за дармо. Редактори сих часописий служать також шпіонажі, они зобовязані, орґанїзувати тут партийні філїяли і провадити інтензивну аґітацию в панславістичнім дусї. Так повстала між австрийскими Русинами русофільска партия. Єї переслїдували енерґічно Поляки і австрийске правительство і она згубила цїлковито вплив і вимирає поволи.

Між тим розріє ся на Українї рух, який має остро русько-національний характер, котрий справдї притлумлює військо, а праса промовчує, але нїколи не згладить его зі сьвіта — впрочім сим не послужить ся справі на будуче. І мудрі Панславісти добре розуміють, що байонетами можна колоти але не сидїти на них. Поляки і Русини замешкують цїлу полудневу і полудново-західну Росию. Они є навкруги велита-держави тим неперервним ланцухом, котрий відокремлює его від прочої Европи — а тим самим і від полудневих Славян і від Балкану. Отже деякі панславісти бачать, що полїтика ворожа Полякам і Русинам може занепастити Росию і єї пляни. Се зрозумів і князь Ухтомский котрий свій дневник „Ст. Петербурскія Вѣдомости“ редаґує в примиряючім тонї і бачить так в Русинах як і в Поляках добрі славяньскі братя. На початку висьміяли князя Ухтомского, а его дневник дістав пересторогу із загрозою цїлковитого завішеня дневника. З часом пересьвідчили ся, що примиряюча полїтика князя Ухтомского не є так „непатріотична“ і небезпечна, як здавало ся на початку.

Сї метаморфози в поглядах російских панславістів показали ся найлїпше підчас нарад панславістичного военного штабу — лише що не можна так легко вглянути в перебіг їх нарад, бо сї держать ся в найострійшій тайнї. Дуже цїкава була передпослїдна „военна нарада“ російских панславістів. На сих нарадах були присутні, розуміє ся, також російскі емісери із Австриї — „редактори“ зі Львова і Відня. Наради були присьвячені новим стратеґічним плянам. Найшли ся і такі твердолоби, котрі твердили, що павшалїї для часописий видаваних в Австриї за високі, і добре зробилиб, колиб сї гроші ужили взагалї на иньші цїли, бо спімнені часописи не приносять великого хісна панславістичній справі. Радикальнїйші (до сих належали передовсїм редактори спімнених часописий) знову жадали підвисшеня сих павшалїй. Посїдні, розуміє ся, побідили. Але спору не покінчено і він знайшов свій не дуже то дискретний відгук в деяких часописях — головно в „Нов-ім Врем-ю“. На тім самім засїданю ухвалили ось який „стратеґічний плян“:

„Має ся провадити інтензивну, але обережну і розумову аґітацию між австрийскими і прускими Поляками. На сю цїль мусить ся зискати деяких польских журналїстів. Тому мусить ся около Поляків заходити ся в примиряючий спосіб і підтримувати їх національні змаганя в Прусах і в Австриї. Треба би Поляків пересьвідчити, що для їх національної справи і для будучности їх народу є дуже небезпечна ся обставина, що они роздїлені, знаходять ся, з одної сторони під впливом славяньскої, з другої сторони нїмецкої культури (в Австриї і Нїмеччинї). Удасть ся, предбати для панславістичної справи лише одна часть Поляків, тодї зломить ся нечувана національна солїдарність Поляків раз на завсїгди — бо радикальні польскі партиї виступлять завсїгди против абсолютистичної Росиї, котрій они не можуть нїколи простити подїл Польщі, і тому напятнували би своїх русофільских братів зрадниками. — Між австрийскими Славянами треба би завести аґітацию за автономією країв і за осібним становиском Галичини. В сей спосіб настане в Австриї ще більший хаос, бо майже в кождім короннім краю підуть на ножі два або три народности. При сїм може панславістична справа лише зискати...

Другі точки обговорюють аґітацию в Балканї. Іще не давно тому не вірив би нїхто, що сей плян удасть ся коли панславістам, бо Поляків навернути до панславізму, кождий мав за неможливу річ. Але російскі панславісти справдїшними мистцями в справі пропаґанди. Они впрочім в Росиї пануюча партия і можуть все перевести. Наперед оплакувала російска праса гнет Поляків у Прусах. Потім наступили інспировані — на початку дуже обережно стилїзовані статї в польских часописях. Сям і там можна було перечитати відозву до „злуки всїх славяньских сил“. Скоро зраджували деякі польскі полїтики чим більш голоснїйше свої панславістичні тенденциї. В Галичинї зробив початок знеславлений патер Стояловский. Скоро за тим міг опублїкувати берлїнский кореспондент „Ново-го Врем-ени“ свою цїкаву розмову з паном Яковским, орґанїзатором селяньских товариств в польскій части Прус.

Пан Яковский висказав підчас сеї розмови надію, що всї европейскі Славяни злучать ся в конфедерацию під охороною Росиї і так знищать Нїмців. Польский панславіст мріє про то, що цїла европейска культура перейде на Росию. Він пересьвідчений о злуцї всїх Славян і думає, що Росия може цїлком легко підтримувати сю злуку, а при тім бути все „за кулїсами“, значить, побіч своєї офіцияльної полїтики може в тайнї стриміти до панславістичних цїлий і їх підтримувати. Іще недавно тому русофільні часописи як львівский „Dziennik Polski“, „Przegląd“ і и. проповідують сегодня братане всїх Славян під протекторатом Росиї. Півурядова „Gazeta Narodowa“ приносить прямо панславістичні статї, ізза котрих не завстидав би ся і дикий петербурский „Свѣтъ“, страшить польску бюрократию з страхопудом ґерманьскої культури, „сеї матери соціялїзму“, і вказує на „кримезну, монархістичну, противну всякому переворотови Росию“, яко одинїсїнький ратунковий якор шляхти.

Так стали ся нечайно офіцияльні представителї Поляків панславістами — чи польский нарід одобряє сю полїтику, се можна би квестіонувати... Всеж таки заслугують сї приключаї поза кулїсами на поважну увагу зі сторони нїмецкої дїпльоматиї.

З революцийного руху в Росиї.

„Дїло“ пише: По двох, скоро по собі слїдуючих замахах: Балмашева і Лекерта і по хлопскій револьтї на лївобережній Українї, в Росиї наче затихло. Здавало ся, що правительство, затрівожене грізними для него проявами, хопило ся енерґічно острих способів і здавило здіймаючу ся революцию, та що революціонери по великих подвигах знемогли ся. Однак се тілько так здавало ся, а то тим більше, що російске правительство, бажаючи нїчого не втратити з своєї міжнародної поваги, як незрушима сила, замкнуло щільно границю, не пускаючи в Европу нїяких ненаручних ему депеш і кореспонденций.

Однак зза кордонів темного царства знов продерло ся до західно европейскої праси кілька вісток, котрі вказують, що революцийний рух у Росиї не то що не потахає, але ще розширяє ся.

Ото „Wiener Morgen-Zeitung“ дістає допись з Росиї, що революцийне движене обхопило вже й Наддонщину. В великім портово-торговельнім осередку, Ростові над Доном, робітники зробили формальну револьту: здобули фабрики, знищили машини, сплїндрували маґазини. Довкола Ростова зняла ся по селах хлопска револьта. Хлопи пустошать двори, забирають паньску землю, бють ся з військом. Много людий убито.

Само правительство констатує, що селяньске населене в ґуберніях: полтавскій, київскій, херсоньскій, катеринославскій, і саратаровскій, як і над Доном та в північно-кавказкім краю обняло небезпечне заворушене. Серед народу увихають ся зґітатори-революціонери, взиваючи хлопів до бунту і проганяня панів та урядників. Серед поміщиків і фабрикантів вибухла паніка; утїкають до великих міст. В часї жнив надїють ся великих розрухів. — Доси обнимають розрухи 11 ґуберній. Прибирають вони характер загальної революциї. Навіть богато солдатів прилучує ся до хлопско-робітничого повстаня.

Знов же лондоньска ґазета „Daily Express“ доносить з Кавказу, що тамки прийшло в північній части краю (в Кубанщинї) до великих розрухів і до борб з військом. Ґубернатор зі Ставрополя видав відозву, в котрій взиває нарід до спокою, бо в противнім разї хопить ся найострійших способів. Поміщики так наляякали ся хлопского руху, що втїкають на північ. Тамошні козаки (Чорноморцї) голосять, що вся земля перейде до народу і домагають ся від поміщиків віддачі ґрунтів.

Стілько приносять нового нїмецкі та анґлїйскі дневники. Як бачимо з тих донесень, револьта українських хлопів, що зразу захопила тілько Полтавщину і Харківщину розширила ся на більшу половину ґуберній України аж до підошви Кавказу і надволжаньских степів. Дрімучий український кольос дає про себе знати!

НОВИНКИ.

Полїтична ситуация на Буковинї все ще не вияснена. Барон Бурґіньон провадить з поодинокими партиями переговори віддїльно, але доси не видно нїякого успіху.

Пос. Пігуляк занедужав, і хоч нема небезпечности, то аж де за тиждень зможе опустити ліжко.

Перенесеня до висших ранґ. Мінїстер просьвіти переніс професорів середних шкіл Ґерасима Булїґу і др. Йосифа Перкмана в І. ґімназиї в Чернівцях, Ґуґа Сойку і Андрея Мока (із заразовим перенесенем до ґімназиї в Штокерав) в ґімназиї в Радівцях, Віктора Нусбавма і Йосифа Вольфа в ґімназиї в Сучаві і др. Даніела Веренку в реальній школї в Чернівцях до VIII. ранґи з обовязуючим правом від 1. жовтня 1902.

Про наше віче подали „Buk. Post“ обширний а „Buk. Rundschau“ ба навіть „Neue Freue Presse“ короткий опис прихильний. „Buk. Journal“ назвав его комедією, судячи очивидно після своїх полїтиків-комедіянтів. І его посестра „Buk. Nachrichten“ збули віче кількома недотепними словами переходячи над нашим вічем до дальшої своєї недотепної „буденної працї“.

З акад. тов. „Союз“ можна визичати книжки що суботи і середи від 5. до 6. години вечером.

Предложенє краєвого видїлу о заснованє рускої ґімназиї в Станиславові відкинула на суботнїшнім шкільнім соймовім засїданю шляхотско-польска більшість. Польска більшість відкинула се предложене помимо того, що неприхильне становище тої більшости супротив рускої ґімназиї в Станиславові було одною — хоч не одинокою — причиною торічної сецесиї руских послів зі сойму, було тою каплею, що переповнила чашу нашої довготерпеливости і примусило торік заступників руского народу до виступленя зі сойму. Польска більшість шкільної комісиї заявила ся против рускої ґімназиї в Станиславові помимо того, що за нею заявила ся станиславівска повітова рада, краєва шкільна рада, краєвий видїл, центральне правительство, а навіть сам монарха, що недавно питав ся посла Барвіньского в делеґациях, як стоїть справа з тою ґімназиєю. По законодатних проектах, закроєних на велику скалю, а обчислених на знищене Русинів, як окружні громади, рентові загороди, примусові господарскі спілки, примусові бюра посередництва працї і т. д., та по послїдних орґіях польского шовінїзму, які знайшли між иншим свій вираз у відобраню субвенциї товариству „Просьвітї“, моглаби відмовна ухвала шкільної соймової комісиї в справі рускої ґімназиї в Станїславові видавати ся фактом буденим, звичайним, а навіть дрібним. А однак такий погляд бувби зовсїм хибний, бо факт сей, з огляду на обставини, серед яких зайшов, а які ми висше навели, є дуже знаменний і многоважний, має специяльне значінє і велику вагу. Факт сей, є ярким, намацальним доказом, що звісна заява руских послів, зложена в соймі на початку біжучої сесиї, а іменно висказана в тій заяві готовість до спільного труду була „гласом вопіющого во пустини“ — та що нїякий спільний труд, нїякий modus vivendi з польскими верховодами не є можливий... Се одинока консеквенция, яку з сего факту може витягнути наша суспільність. Надїємо ся, що й рускі соймові посли витягнуть з сего факту ту сему конклюзию, і то вже на найблисшім засїданю сойму. „Дїло“

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

„Станиславівский Боян“ видав на днях улюблену пісню **„Не пора“**, слова Івана Франка гармонїзовані Денисом Січиньским, на мішаний хор з фортепяном і на мужеский хор (а Сарела), відтак як в 2. ч. своїх видавництв **„Даремне серце“**, мужеский хор, слова Івана Франка, музика Ценисса Січиньского. Оба випуски можна набути по цїнї 20 сотиків без почтової пересилки у Євгена Якубовича, ц. к. учителя при карнім заведеню в Станиславові. Поручаємо се нове видавництво всїм нашим хорам і Русинам взагалї.

Мочнїка **Друга книжка рахункова** для австрийских вселюдних шкіл народних, обробили Краве і Габерналь, переложив Омелян Попович, цїна 30 с. Відень в ц. к. видавництві книжок шкільних. Метода, після якої перероблено сей підручник, простїйша а тимто й приступнїйша, руский переклад відзначає ся ясною і чистою мовою. Трета і четверта рахункова книжка печатають ся і вийдуть небавом.

В ПАПІРНИ „РУСКОЇ БЕСІДИ“
в Чернівцях (Петровича 2)
суть на складї
слїдуючі книжки:
Поезиї Т. Шевченка за 2 к.
Наша дума Ф. Колесси
за 2 кор. 50 с.
Писаня Ос. Юр. Федьковича
за 6 кор. і за 3 кор. 80 с.
При більшім закупнї опускає ся
значний рабат.

Склад товарів Б. Бальтіжестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахлярі коронкові і з правдивих струсьових пер, ручки перлові і з черепахи. Вахлярі Gasé, найновійший вироб, в білих, чорних і всїх иньших барвах модних.

Рукавички: білї Glacé, шкіряні земіш і шовкові у всяких довжинах для пань і панів.

Коци до подорожи на повози і санки, а також накривала на лїжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до снїгу.

Балеві краватки: найновійшого жанра. Балеві мужиські сорочки шовкові, з Piqué і батисту. Найновійші ковніри і маншети, хусточки шовкові, батистові і полотняні. Ґузики до ковнірів і шемізетові. Мужиські шкарпитки.

Ізза пізного сезону продають ся по дуже знежених цїнах всї товари кожухові, плетені, вовняні і черевики.

Найбільший вибір карнавальових товарів для панів і пань штіфлета і домові черевики: лякеровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, попелясті зі шкіри земіш.

Більші засоби на складї: перзиняньскі кучми, дамскі зарукавки, чапочки, колїери і т. д. Правдива білизна Єґера: кафтаники, мужиські пончохи, шкарпитки, Chenillen Escharpes і хустки, вовняні шалї і хустки вовняні і полотняні дамскі спідницї, камаши; огрівачі пульса і литок; плетені вовняні і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дївчат і дїтий, а також футровані штіфлети. Черевики до совганки для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

Головна і подрібна продаж

натуральних квасів алькалїчних

(Ludwigsquelle)

в Дорнї-Шоянї

поручена фірмі

Стефан Ґаїна, Чернівцї, Ринок.

Ц. к. Дирекция дібр гр.-ор. релїґійного фонду.

Хто хоче мати **красні і дешеві рами** до образів най удасть ся до

переплетнї книг

Емілїяна Канюка

а з певностию не ошукає ся.

Переплетня знаходить ся

в Чернівцях, при улици Паньскій 24.

Цїнник желїзних знарядів

Александра Копача

в Струтинї вижнім, почта Долина ad Стрий.

Коси з анґлїйскої твердої стали, подвійного гарту, світлі, з тонким полотном, дуже легкі, добре рубають гірску траву. — Хто заплатить 5 кільоґрамів кіс, отримає даром одну косу і один камінь до остреня. — Родимцї! Косїть моїми косами, то найлучші в сьвітї; косячи ними, заощадите і труду й здоровля. Не дайтесь дурити жидам і їх аґентам: 50 жидівских кіс не стоять одної анґлїйскої.

Довгота кіс в центиметрах:	65	70	75	80	84	90	95	100
За одну штуку з каменем: Кор.	2·10	2·20	2·30	2·40	2·60	2·80	3·00	3·20
На 5-килеву посилку іде штук	16	15	14	13	13	13	12	12

Озубнені серпи з анґлїйскої стали, дуже добре жнуть збіже і легко перетинають, так, що не чути їх в руках. Хто замовить 20 штук, получить 2 даром. — Цїна за один серп **60** сот.

Анґлїйскі бритви з тонким полотном з найлучшої стали. За 35 мінут можна обголити і 30 найтвердїйших бород. Одна бритва по **3** і **4** кор. — Бельґійскі каменї до бритв по **1** кор. і по **3** кор.

Мотики (сапи) до бараболь, кукурузи і всякої ярини, з найтвердїйшої анґлїйскої стали, не загинають ся анї в найтвердїйшій землї, штука **1** кор.

Брусаки до остреня кіс по 50 сот.

Маю також на складї **кешонкові дуже добрі**

годинники Роскопфи, такі, яких уживають на жел. дорогах і продаю по **20** кор., а ґваранцию даю на 10 лїт.

На всяке замовлене треба прислати 2 кор. задатку, бо инакше не вишле ся. Найлучше посилати гроші переказами і на них замовляки, щоби не тратити гроший на письма і карти. — Адрес:

Александер Копач,

в Струтинї вижнім, почта Долина коло Стрия в Галичинї

!!! Майже даром !!!

420 дуже важних предметів лиш за 1 зр. 80 кр.

Дуже красний позолочений годинник до накручуваня на 24 годин, з ланьцушком — правильно ходячий, і з ґарантиєю на 1 рік.
1 шовкова краватка з шпилькою з імітациєю каменя „Edelstein“.
1 практичний прибір до писаня, складаючий ся із 3 предметів.
1 ґарнїтур ґудзиків до сорочки, маншетів і ковнярика з подвійної імітациї.
1 париска дамска брошка.
1 красний перетень мужеский або дамский з іміт. каменя „Edelstein“.
1 шнур імітованих жемчугів.
1 пара ковтків з каменем „Semili“.
1 ґарнїтур картів для забави, складаючий ся з 7 зачарованих картів, котрими забавить ся кожде товариство.
1 кишеньковий апарат до фотоґрафованя.
1 пахуче мило.
1 красна нотатка.
1 циґарниця з бурштином.
1 цизорик.
1 шкіряна мошонка на гроші.
5 штук египетского правдомовника.
1 машина до рахованя „Patenta“, котра найтяжші рахунки в секунді обчисляє, до того 20 вижних предметів до кореспонденциї, а ще 300 иньших, що в кождім домі здадуть ся.

Всї ті предмети разом з годинником, котрий самий варта 1 зр. 80 кр.,

можна получити за послїплатою з краківскої фірми

Fr. Windisch, Краків Nr. I/VI „Export“.

Великий склад

ДЬУКСОРТІВ

для

шкіл народних

і урядів парафіяльних

так для гр.-ор. як і гр.-кат.

дістати можна

по дуже дешевій цїнї

в друкарнї

„Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4.

Г. Фільєр

усувач нагнїток

Чернівцї, ул. Руска 8.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Володислав Секерский**

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского

Відсутнє число